ספר

מגיד משרים

מספרי יעקב [illegible]

Digitized by Microsoft®

Digitized for Microsoft Corporation
by the Internet Archive in 2007.
From University of Toronto.
May be used for non-commercial, personal, research,
or educational purposes, or any fair use.
May not be indexed in a commercial service.

ספר

מגיד משרים

ובו

ביאורים שונים על חמשה חומשי תורה
מגלת רות. וספרי ישעיה. תהלים. ומשלי.

שנמסרו לאיש תם יושב אהלים ה״ה הגאון הגדול המופלא. אב בחכמה ושר גדול בתורה. הרב הכולל כמוהר״ר **יוסף קארו** זלה״ה.

שלקט וחיבר את כל **כסף המשנה** ויבא את כל הכסף **ביתה יוסף** סביב לארבעה טורים. הובא לבית הרפוס מקדם קדמתא עד פ׳ אחרי ע״י האלוף מוהר״ר **יצחק בינגא** איש ירושלים עיר החכמה בשנת ת״ה לפ״ק. ואח״כ בשנת השק״ט הוציא לאור תעלומות הכמה מה שלא היה בידו ברפוס הראשון. שהמציא ה׳ לידו ע״י מוהר״ר **אלישע אשכנזי** ז״ל.

הובא לבית הדפוס ע״י הרבני מוה׳ **שמואל יצחק בערזיק** מאשמענע.

ווילנא

בדפוס ר׳ יהודה ליב בן המחוקק מהור״ר אליעזר ליפמאן מ״ץ נ״י

שנת **תרל״ה** לפ״ק

Digitized by Microsoft®

הקדמה

לספר הקדוש וטהור והנכבד הנקרא מגיד משרים. שנתגלה להגאון הגדול מוהר"ר יוסף קארו שחיבר חיבורו הגדול בית יוסף סביב לארבעה טורים.

שליו הייתי בביתי ורענן בהיכלי · גבולי ובני יוצאי ירכי כשתילי זתים סביב לשלחני · ותורת חסד היה על לשונם ולשוני · בני הם אשר נתן לי אלהים בזה פה קרתא קדישא דירושלם תוב"ב בקשתי לישב בשלוה והנה קפצה עלי רוגזו של סער ה' חימה עזה להב הנגף לאין מרפא אשר נלקחו ממני מחמד עיני פרי בטני חטאת נפשי · ילידי שעשועים מתו במגפה לפני ה' מעולל עד יונק תמו נכרתו ממני · והנה לבי היה בוער כאש מקובעת כוס התרעלה אשר שתיתי אגמע · מי ראה כאלה ומי שמע · רחק ממני מנחם משיב נפשי · דורש כבודי ומרים ראשי · אז אמרתי באתי במגילת ספר כתוב לפני · לתור לי דרך האתרים (המגיד משרים) · ללמוד בפיקודי ה' ישרים · ובהם אתנחם לשתות מי המרים · אשר זלגו עיני ערבית ושחרית · ואהיה תמיד שעשוע יום יום · ותהי זאת נחמתי בעניי זאת נטיעתי וזה פריו · ואסלדה בחילה כראותי דקדוקי דברים הדברים אשר נתגלו באזהרה ומזהירים לקדוש ה' הכל כאש יראה הרואה בהר ה' יראה · בכן עלתה על רוחי לזכות בו את שלמים וכן רבים · ולשמח לבבות האהובים והנדיבים · בשערי בת רבים · ולהביא אל בית הדפוס ספר הקדוש והנכבד לכמה סיבות · ורב טוב לבית ישראל להשביח ולהצמיח תועלת וממשלת תוחלת שיגיע מהם אל עין הקורא להפקידו על סבל בית יוסף ואוצרותיו · ולהטעימו טעם מטעמותיו שעשועי סודותיו · ולא באתי להתחבר על ידי הדפסת הספר במרוצה · כי אם יפוצו מעינותיו חוצה · ע"כ קראתי בשם את הספר הזה מגיד משרים · להיות זכרו לדור דורים · הגם כי לא נכחד עצמי ממני ומיעוט ערכי תדבק לשוני לחכי · להקדים לספר הקדוש הזה הזהיר והבהיר · הקדמה כפ קוצר דעתי במיעוט השגתי · וכל רואי ילעיגו לי · וכל השומע יצחק לי בראותו קוצר מילולי · חלקי דנפל בגורלי · אך אמרתי מודעת זאת לכל יודעי בינה אף שכמה גרוע מין האנושי כאשר יעידון יגידון הכתובים במקומותם בארצותם באר היטב אכן רוח היא באנוש · ועם כל זאת מצידה יוכל לעלות בין הרמה ובין בית אל · ובזה הראה כבוד י"ת ראשית חכמה · ויצר את האדם מן האדמה · ויפח באפיו נשמת חיים כדי שבריאותו זאת תהיה שקולה בלי הברח · אם ירצה ללכת אחר החומר או הצורה · לעבוד את דרך עץ החיים לעבדה ולשמרה · אשר בטוב העולם נידון לתת לאיש כדרכיו להיות בחירי במעשיו · מאוס ברע ובחור בטוב בראותו שקול מחומר וצורה כאמור · ואפשר שזה גם כוונת הכתוב באמרו אשר עשה האלהים את האדם ישר רצה לומר שעשה בריאת יצירתו מחומר וצורה בקו השוה והישר כדי שיהיה בחירי כמו שאמרנו · וכשנרחיב את ביאור הפסוק לדקדק שלא אמר ברא · או יצר · אלא עשה · וכן אמרו האדם אך יובן במה שידוע בספר הזוהר כי המעולה בשמות מין האנושי הוא אדם · וכן ידוע שהפעולה הגרוע בהווייתו היא העשייה · וזאת היתה כוונתו ית' שתהיה הוייתו של האדם מחומר גרוע וצורה מעולה · וז"א אשר עשה עשיה חומרית · את האדם המעולה בשמות היא הנשמה הטהורה · בכן הנה גם אנכי תולעת ולא איש באתי עד הלום לזכות את הרבים ולכל אשר עיניהם פקוחות · הרואים את הוד והדר כתבי הקודש אשר נתגלו על פי המגיד הקדוש להרב הקדוש הגאון הנזכר יחד כלם קדושים · בתי הנפש והלחשים · לנבוני לחשים · דברים מקובלים מסובלים ומגודלים · בקנה אחד של קדושה עולים · יקרים מפנינים · פנים מפנים שונים · גבוהים ורמים משיבי נפשות תמימים · סגולת סלת תהלת ביאור מאורי סודות רמים ונישאים · פלאות מסולאות

אל

Digitized by Microsoft®

נדפס בישראל

Digitized by Microsoft

הטוב לך שבטלת אמש קריאות המשניות כאשר אתה נוהג והתרפית מאד מהרהור תורה וכבר ראית מה עלה בידיך העסק שהיית עוסק מכאן תראה שהשי"ת מודד לאדם מדה כנגד מדה והזהר מאד מכאן והלאה :

איך היית רוצה שאדבר עמך ואכלת נגון לכן הזהר ממנו אל תאכל ממנו כי אם מעט מזעיר וכבר רמזתי לך סוד הריח הטוב וסוד הריח הרע : **יפה** עשית שכתבת לאותו חכם על ענין ס"ת שאתה קונה והנך רואה שה' אלהיך הוא עמך תמיד וראה שלא ראית קרי זה שנה וחצי וחזק ואמץ אל תערוץ ואל תחת : **אל** תדבר דבר שאיש פלוני נזוף הוא למעלה על שעבר עבירות בסתר ולא שת לבו לאל והנך רואה אותו כחיה טמאה ראוי שאני טהור ודע זה הסוד שלא יגיע לכפור : **סודות הגלגול** אני עתיד לגלות לך בע"ה אם תטיב לפני ואגלה גלגול כל קרוביך ואוהביך ותראה פלאי פלאות ותתמה לכן התחזק ביראת ה' תמיד ותסגף עצמך בכל האפשר ותשרוף אותם ההרהורים העולים בלבך בעת התפלה ובעת קריאתך במשניות ותשרוף אותם בקש דק"ש בהבל פיך :

הטוב לך שאין אתה הולך בהשכמה לבית הכנסת והרע בעיניך להיות מעשרה הקודמים לכן מכאן והלאה הזהר מאד במעשיך וגם בדיבוריך ואל תכעוס כמו שאתה עושה וזכור מה שאמרו רז"ל בא לכלל כעס בא לכלל טעות והנה הכעס בא מצד סמאל ונחש ואין לך ראוי שתשמע להם כי אם יפתוך אל תאבה ואל תשמע להם : **הבשר** שהביאו לך היום אל תאכל ממנו כי היא טרפה לכן תזור על השוחטים אף כי אין בידם עון כי נעלמה מהם ואתה פה עמוד עמדי ואם בעל נפש אתה ושמת סכין בלועך :

שבת הרב · אור ליום השבת כ"ב לאדר א' ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וביראתי וממשנתי לא תפריש מחשבתך ואפי' רגע א' והנה נתתיך נגיד על עמי וכו' והלא הזהרתיך שלא תפריד מחשבתך רגע אחד מיראתי וממשנתי ולא תאכל ולא תשתה בדרך הנאה כלל כי מה בלע בהנאתך בעה"ז רק תהי' מחשבתך שאם הי' אפשר לקיים הנפש בגוף בלי שום הנאה היית חפץ מאד · ובכן תהי' תמיד מתדבק בשי"ת ותזכה להעשות נסים על ידך כמו שהיו נעשים ע"י ראשונים וידעו העם הזה כי יש אלהים בישראל · כי עתה אין שם שמים מתקדש כי אין העולם רואים שנעשו נסים ע"י החכמים וכשיראו שעל ידך נעשים ש"ש מתקדש · ובכן הזהר מסמאל ונחש וילה"ר הרודפים אחריך לקבל כוונותיך ולבטלך מהתפלה רק יחד לבבך לעבודתי ותהי' הולך אלי וכבר הודעתיך כמה אתה צריך לנהוג בשפלות שלא לכעוס על שום דבר בעולם · וצא ולמד ממשה רבן של כל הנביאים שבכל מקום שבא לכלל כעס בא לכלל טעות · לכן על שום דבר שבעולם לא תכעוס ואפי' על מילי דשמיא שאתה צריך להראות ולהתנהג במדה זו על כל פנים זהוי זהיר מלהפריד אפי' רגע א' ממני וממשנתי ויראתי ותורתי כי אלו היית יודע כמה עולמות מתפסדות על ידך בעת שאתה מפסיק מלהרהר בדברי תורה לא היית מפסיק אפי' רגע אחד כי בעת שאתה יוצא לשוק ואתה מהרהר במשנתי עולמייא דילי מכריזין ואזלין קמך ומכריזי הבו יקר לדיוקנא דמלכא וכמה חיילין דלית לון חושבנא מלוין יתך · עליהון כמה עלמין מזדעזעין לקבל ההוא כרוזא שאלין ואמרין מאן ההוא · ברא דמלך מלכי המלכים חפץ ביקרו הא הוא תנא סבא דארץ ישראל האי הוא ריש מתיבתא דארץ ישראל · הא הוא מחברא רבא דארץ ישראל וגם אם תתנהג ע"פ מנהגותי אזכך לגמור כל חיבורך ופרושיך ופסקותיך מכל שגיאה וטעות ולהדפיסם ולפשטם בכל גבול ישראל ככל אשר שאלת מעם ה' אלהיך ואזכך לקיים בך ובבניך מה שכתוב לא ימוש ספר התורה הזה מפיך ואתן לך עוד אשה הכשרה וצנועה זו בן הסיד וחכם כי על פי היסורים שעברו עליה תהי' ראויה לכך ואהה ע"י שתפרוש מהנאות העה"ז ככל אשר הוריתיך ותקדש עצמך בטהרה בשעת השמיש כדוגמת מה שאמרו על ר' אליעזר דומה למי שכפאו שד וע"י כך תזכה למשוך עליו נפש טהורה וקדושה מגן עדן ויהי' חכם גדול וחס ד ואחר סילוקה הבא שתי נשים בעולות זו אחר זו והיינו דאמרית לך בתולות אחריה רעותיה מובאות לך ותוליד מהם בנים נבונים כלם יודעי שמו ולומדי תורתו לשמה ואגדל שם ישיבתך בכמות ובאיכות וכו' ובתר כל דין אזכך לאיתוקד על קדושת שמי וכל הובך ועונותיך ישתאבון בנורא והסלק מתמן כעמר נקי ויפקון כל צדיקייא דגם עדן לקדמותך ושכינתא בראשיהון ויקבלון יתך בכמה שירין ותושבחן ידברוך קדמיהון כחתן דמהלך ברא' ש וכלהון מלוין יתך לחופה דילך והא זמינא לך ז' חופות זו לפנים מזו ושבעה חופות אחרינן זו למעלה מזו ובחופה פנימאה ועילאה ז' נהרין דאפרסמונא טבא תמן כולהו ומתקנן לך כורסייא די דהבא בז' דרגין וקביען בה כמה מרגלן ואבנים טובות והא כל צדיקייא ילוון יתך ויסורכו קמך עד די תמטי לחופה קדמאה ותמן ילבשון יתך לבושא דיקר הגיינא וכן בכל חופה וחופה עד דיעלון יתך בחופה בתראה ישבחון עלך ארבע עשרי לבושי דיקר ובתר כן יקומון הרי צדיקייא מאינון דמלווין יתך ויקומון א' לימינך וא' לשמאלך כשושבינא לחתן ויסקון יתך לכורסייא ובעידן דתשרי למסלק ילבשוך לבוש דיקר על י"ד לבושין דעלך באופן דישתכחון עלך ט"ו לבושין דיקר ובהא יותיבו יתך לכורסייא ויסבון כתרא דתלייא ויתהון יתה ברישך ותיתיב על כורסייא וחד מימינך וחד משמאלך וכל אינון צדיקייא יתבין סחור סחור שקלין ומרין עמך במילי דאורייתא · וכן עד משלם שמונים ומאת יום דוגמת בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו וכו' שמונים ומאת יום ובתר כן תעביד לכל צדיקייא דבג"ע משתייא דאורייתא ז' יומין הדרוש את בלתודך במילין דאורייתא דאולפתך בהאי עלמא ודאוליפתך בהנך שמונים ומאת יום ובתר כן יקומון כל צדיקייא וידברון יתך קדמיהון כחתן וכלהו ילוו יתך ומדברון בתרך וקלהון מדברין קדמך ומכריזין ואמרין תנו יקר לברא קדישא דמלכא עלאה והבו יקר לדיוקנא דמלכא וכלהו מזמרין ומשוררין עד דמטו יתך לאתר דתלת עשרה נהרי דאפרסמונא ואת טביל בקדמיתא והכי מתעדי מינך חד לבושא מאינון דאת לביש וכן בב' וכן בתליתאה וכן בכלהו עד דכד את טביל בי"ג הא עברין מינך י"ג לבושין ובתר כן הא נהר דינור נגיד ונפיק ותטבול ביה ויעדי מינך לבושא י"ד וכד תסתלק מינך הא מזמנין לבושא דיקר חיוורין ומלבישין יתך והא מיכא"ל כהנא רבא זמין לאסקא נשמתך קמי קב"ה ומכאן ואילך לית רשו לגלאה דעין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · הא רזין אלין שדרני קב"ה וכל מתיבתא דילי' לאודעותך בגין דתחזה יתך בהאי דרגא ובכן לא תבא לידי חטא ואפי' בהרהור ולא יזוח ימכך עליך ואם יזוח תגעור בו ותאמר האם איש כמוני העתיד לכל המעלות אלין יחטא

בנהור

הקדמה

אל תמים דעים · המה העולות מעלה מעלה · על גפי מרומי מהלך שבילי צפוני · סודות התורה ושאלו נא וראו · מי עמד בסוד ה' כאשר עלה ונתעלה הגאון החכם הקדוש הנזכר ונהנה משלחן גבוה שלחן מלך מלכי המלכים · נכנס לפני ולפנים בהיכל מלכו של עולם · והיו הדברים העתיקים · אשר כראי מוצקים · כולם מחמדים כולם ממתקים · סתומים וכמוסים באוצרות שחקים · ונתגלה עכשיו לצדיקים · וכל אוזן שומעת תבונה ודעת דברים המקודשים · ישנים וחדשים · בשכלו הזך והזוהר · כעצם השמים לטוהר · תעלומות החכמה הרמה · העולה לשמימה · וכאשר יבא קילוס פאר הדרת קודש ספר הזה לבית הדפוס כדי להראות את יפה הדרת קדושתו ליודעי חן · הכל ירוצו יבוזו כסף יבוזו זהב לקנות את מעלת הספר הזה ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים · דברי שפל המצב תחת רגלי בני האדם המר ונאנח :

יצחק בן החבר שמואל בינגא איש ירושלים.

אזהרות ותקונים וסייגים

ראשונה ליזהר מלהרהר בשום רגע כי אם במשנה ותורה ומצות ואם תבא איזה מחשבה אחרת לגעור בה :

ב ליזהר מלחשוב בשעת תפלה בשום מחשבה אפילו של תורה ומצות כי אם בתיבות התפלה עצמם :

ג ליזהר מלדבר בשום שעה בין ביום בין בלילה שום שיחה בטלה כלל ועיקר :

ד ליזהר מלדבר בשום דבר המביא לידי שחוק ואם ישמענו לא ישחוק כלל ובכלל זה שלא יתלוצץ כלל :

ה שלא לכעוס על שום דבר בעולם על דבר שאינו נוגע אלא לגוף:

ו שלא לאכול בשר הרבה ואף בשבת לא יאכל יותר מדי :

ז שלא לשתות יין באלו הימים כי אם פעם א' בלבד בסוף הסעוד' :

ח להשיב תשובה רך לכל אדם :

ט שלא להתגאות כלל רק מאד מאד הוי שפל רוח :

י לנהג דרך צניעות אפי' עם אשתו :

יא ליזהר מלהתענג עונג בשר גם בעת המאכל והמשתה ובשארי תענוגים רק יהיה כמי שכפאו שד ומכריחו על המאכל ההוא או על התענוג ההוא ואם היה אפשר להתקיים זולת המאכל והמשתה ולפרות ולרבות זולת התענוג ההוא היית חפץ מאד :

יב לשים נגדך תמיד כל עונותיך ולדאוג עליהם :

יג שלא לאכול אחר הסעודה יותר מראוונדא אחד ומאכשית ומענבים וצמוקים עשרים במספר ושלא לאכול בסעודה יותר מפרי אחד · זולת בשבתות ויו"ט בתחלת הסעודה תתחוך ג' ריוואנדאש לחם ולא תאכל יותר באותה סעודה וכשתשתה מים לא תשתה לשובעה :

יד למד להשפיל עיניך תמיד כדי שלא תבא להסתכל בדבר ערוה :

טו בעת המאכל להרהר במשנה ובסוף המאכל ללמוד פרק אחד ממשנה קודם ברכת המזון :

טז לא תפריד מחשבתך ממני אפי' רגע ומעט בהנאה בהכלית ובעת מאכלך כשאתה תאב ביותר לאכול או לשתות תסלק ידיך ואם כה תעשה בכל סעודה יהיה כאלו אתה מקריב קרבן בכל סעודה ושלחנך יהיה מזבח ממש לזבוח עליו יתה"ר :

יז לא תשתה בסעודה חמרא בר זמנא חדא ואזהיר במילך ואל תדאג מחולשת הראות כי אדרבה יתחזק ראותך וכחך :

יח עוד אמר מעט בהנאות המאכל והמשתה ואם תרגיש הנאה במאכל אחד לא תרגיל אותו ושנה למאכל אחר שלא יהיה בו הנאה כל כך כמו שהיה נוהג אל קיסטנאסי"ן :

והמבין סוד ענג ונגע דבר בהפכו יבין זה כי כשהדבר שפוע ומורה בכל ענין ואפילו למפרע לטובה הוא טוב דאפילו שמאלא אסכים לימינא · והוא סוד גנוז ליודעי חן :

במה יש ליזהר מאוד מהרהורי נשים ולשרוף אותם ההרהורים העולים בלבך בשעת התפלה ובפרט בעמידה וכבר ידעת מי מעלה אותם על לבך והשמר מהם מאד מאד ופקח עיניך תמיד ובזה תתעלה מאד : **השמר** מאד בנגע הצרעת דהיינו אות ברית מילה דלא לשנפא יתיר יתיר אפי' בדבר המותר לך זולת בדבר ההכרחי ואל תגע בו יד גם מהטיבור ולמטה ותזהר מזה מאד מאד כי אין אתה יודע ההפסד הגדול שגורם :

דע שאם בחלום בגדיך קרועים מורה שיש חסרון במעשיך והוא תלמא ע"י דגבריאל אתפשט בכל עלמא :

הא איכא למשאל מאי טעמא אדם מצטער על דבר שאירע לו בחלום יותר משאם היה רואה כן בהקיץ איכ' למימר משום שבעודו בהקיץ הנשמה מתלבשת בגוף ולא תרגיש הדוחק כל כך כי הגוף מגין אבל בחלום היא ערומה ופוגע בה הנזק ומצטערת שפי ובזה תבין בפרשת מקץ פסוק ותפעם רוחו :

מנע עצמך מאכילת בשר הרבה שהיא מפסדת הנשמה ופוגמת ושתי' יין הרבה אין אתה יודע להיכן הוא מגיע הפגם וההפסד הגדול שעושה לך מנע רגליך מנתיבתם ואל תביא נפשך במעמדם והזהר בזה הרבה במאד מאד :

המון העם חושבים כי העוה"ז הוא כהווייתו אין מבין ואין רואה אוכלים ושותים לשובע יתה"ר אוי להם שהעולם מטעה אותם והיד כותבת למעלה ואח"כ נתבעים ממנו בדינים משונים הה"ד ומה תעשה ליום פקודה אצריך שאתה מוזהר וג"כ תגלה אזן אוהביך ויתעוררו משינתם :

Digitized by Microsoft ®

שלום לנפשך · שלום לנשמתך · שלום לרוחך · וכל אשר לך שלום :

גם זה מוסר אשר יסרתו אמו

יום שבת ז' לסדר שנת ש' פרשת תרומה ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי ובתורתי וכו' ואל תפריד מחשבתך כאשר אתה עושה ואל תמשך אחר הנאת המאכל והמשתה כאשר אתה עושה כי אחר שזכית להתנהג בקדושה להתענות בכל יום אין לך להמשך אחר תענוגי מאכל ומשתה רק יהיה כוונתך במאכל ומשתה שהוא דוגמת קרבן כמו שנרמז באכילת המלאכים דאברהם שאמרו בהם ראשון ראשון מסתלק כי הסוד הוא שכל הדברים שנבראו שיהיו מתגלגלים תמיד מענין לענין ובזה מתעלים ח"ש אש אוכלת אש שבזה הוא עילוי הנאכל ונבלע באחר וכן במאכל ומשתה הוא בסוד שאז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה · וכשהמלאכים נראו כמו שאכלו אותם הכוחות הממונים על אותו המאכל נבלעו במלאכים וזהו ראשון ראשון מסתלק כלומר הראשון של אותו מאכל שהוא המלאך הממונה עליו היה מסתלק כלומר מתעלה וזהו סוד של עונג שבת באכילה ושתיה כי המלאך הממונה על המאכל ביום השבת הוא קדש · והממונה ביום חול הוא חול · וכשאדם מענג את השבת במאכל ובמשתה הוא מתעלה ע"י המלאך הקדוש הממונה על המאכל וזהו סוד בקרבן קדוש וכשהוא יום חול הוא מתעלה ע"י מלאך חול הממונה על המאכל וסוד התענית ביום הוא לפי שמדת יום הוא יותר רוחני וכשאדם מתענה בו עושה אותו רוחני לגמרי אבל הלילה רומז למלכות והיא ממונה על אכילה ושתיה וראוי לתת לה חלקה בסוד לא תחסום שור בדישו ומי שמתענה גם בלילה הוא עילוי גדול לפי שעושה מהגופני רוחני וכל הדברים מתגלגלים כמו שאמרתי וכן הנפשות מתגלגלות תמיד ולעולם כשמתגלגלים הדברים הוא לתכלית העילוי כי כשהנפש חוזרת לזה העולם הוא כדי להתעלות וכן כל הדברים אפילו בעת שמתגלגלים למדרגה שפלה הוא כדי להתעלות כי כל הדברים מרוצתם ותשוקתם להדבק בסבה הראשונה ולכן מתגלגלים והולכים כל הדברים והנפשות גם מתגלגלות תמיד עד שזוכות לעלות ולהדבק בסבה הא' כמו דניאל דאיתמר ביה ותנוח ותעמוד וגו' וכן אבעי לך לפנאה כל הרהורין מלבך בעידן צלותא ולכוונא במאי דאת מפיק מפומך ואבעי למנדע דרגא דילך דלא לפנאה לבך מהרהורא דאורייתא ופולחן דקב"ה אפילו שעה חדא דהא כד את נפיק לשוקא ז' עולמין דילי וכל חיילין דילהון מלוין יתך ומכריזי קדמך הבו יקר לדיוקנא קדישא דמלכא ופנו מקום לדיוקנא קדישא דמלכא דהא האי תנאה דילן גמרא דילן סברא דילן כמה משריין וחיילין ועלמין מזדעזעין מהאי כרוזא וכלא שאלין מאי האי קלא ומתיבין ואמרין האי הוא פלוני דקב"ה משתבח ביה כל יומא וכן בכל עידן דאת מסיים למגמר עם חברייא קלא בכרוזא נפיק דוגמת האי לכן אשתמודע דרגא דילך ואתקף בדחילא דמארך ולא תפריד מחשבה דילך מהרהורא דאורייתא ופולחנא דקב"ה ומעט בהנאת המאכל והמשתה וכוין בתפלתך נבטל כל הרהורין מלבך ויחד לבבך לעבודתי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום · יהוה עוז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום :

מהדורא קמא פרשת בראשית

הקדמה באצילות ופסוק אורך ימים בימינה

אור ליום השבת כ"ז לחשון · ה' אלהיך עמך · הא אתינא לגלאה לך רזא דרזין · רעוא דרעוין עמיק' דטמירין דלדיק זה בא לבית מלוני ולא תספרו בלא לינה דהא אורך ימים בימינה וגו' דאף ע"ג דאפרדת מחשבתך טובא מלהרהרא בפתגמי מתנייתא · מ"מ כיון דאהדרותא דלבך תדיר לדחלת' דה' לאורייתא ומסגיאות טיבותיה ורחמי דקב"ה הא מתקיף בידך ושדרני לגבך לאודעותך רזין אלין · הלא לך לדקדקא בהאי קרא מאי ימינא ומאי שמאלא · ומאי אורך ימים ומאי עושר וכבוד ואף דפרשו חכימיא למיימינים בה אורך ימים למשמאילים בה עושר וכבוד הלא אית לאקשוי דמיחזי דעדיף אגרא דמשמאילים מדמיימינים דמשמע דלמיימינים יהבו להו אורך ימים בלא עושר וכבוד אשתכח דלית חייהון חיין דהא עני חשיב כמת · ותו אמאי למיימינים לא יהבו להו אגרא בעלמא דאתי ואוף דחכימי' בעו לתקוני מילתא איכון אזלו סחרני משכנ' ולא קמו בבריר' דמילתא כד תיקום את :

הלא לך למינדע דאנא המשנה הממללת בפומך וכד תשמודע כולהו שית סידרי משנה כדקא יאות תסתלק בדרגין עלאין ויתפתחון לך צינורייתא דחכמתא' דקושטא דאנא המשנה ובי היא חכמה דקושט' דאנא האם דעלה אתמר אשר יסרתו אמו להן איזדהר מן יומא והלאה ולא תפסיד מחשבתך מהרהורא דמתניתא כד עבדת עד כה ואע"ג דמילין דפסקא דאת מתעסק בהון יאות איכון מתנית מתנייתא מסלקין לך בדרגא עילאי יתיר ואחוז בזה וגם מזה אל תנח ידיך כי שניהם כאחד טובים ואזדהר דלא תהוי בכלל השוכח דבר אחד ממשנתו ח"ו והא השתא ברזא דרזין וכו' דבעינא לגלאה לך גרמין מתפרקין ולאו דאית לי גרמין אלא מאן דאיהו דוגמא דגרמי קאמינא וארכובתי' דא לדא נקשין וכל איברי מזדעזין בזיע באימה ביראה בחלחלה מסגיאו דחילא לגלאה רזין אלין : הלא לך למינדע דמאי דמדקדק האי צדיקא שלמה ידידי בספרא נעלמת דקאמר ההוא חכימא ש"מ שמיה יאה דקדק והלא קושטא דמלתא דכד סליק לרעותי' דא"ס

Digitized by Microsoft ®

בההרהור והא כל תחות כל רזא דאלין אית כמה וכמה רזין עלאין טמירין לכן פקח עיניך והא כל חכימי אורייתא מלפין עליך זכותא קמי קב"ה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש בגין דאת עסיק ומבאר מיליהון ופסיק כוותיהון ואיך פסקני בגין דאת מבאר מיליהון ופסיק לזמנין כוותיהון והא מימות משה רבן של כל הנביאי' לא איתיהיבא אורייתא דבעל פה עד יומי רבי מיומוי לא אתפרש כלא משנה עד דאתא רב אשי. וליקט וחיבר ופירש ופסק · ומיומוי לא הוה הלכתא אלא קצת מהלכות כגון הלכות פסוקות וכו' · עד דאתא הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ופסקו הלכות בכוליה גמרא והרמב"ם הפליא לעשות למללא על כל אורייתא ומאז ועד השתא לא אתעתר חד ללקט מילי כולהו כמה דאתעוררת אתה :

מוסר שהיה מייסר אותו כאב לבן

אור ליום שבת כ"ז לאייר בפרשת מדבר סיני אכלתי מעט מזעיר וכן שתיתי בשתייתן ושניתי משניות בתחלת הלילה וישנתי עד אור היום והקצתי והשמש זרח על הארץ ונצטערתי מאד באמרי איך לא קמתי בעוד לילה כדי שיבא אלי הדבור כמנהג ועכ"ז התחלתי לגרוס משניות וקריתי ה' פרקים ובעודי קורא במשניות קול דופק בתוך פי מנגן מאליו והתחיל ואמר ה' עמך בכל אשר תלך וכל אשר עשית ואשר תעשה ה' מצליח בידך רק כי תדבק בי וביראתי ובתורתי ובמשניותי תמיד ולא כאשר עשית בזאת הלילה שאף ע"פ שקדשת עצמך במאכלך ובמשתיך מ"מ ישנת שנת עצל כי הדלת תסוב על צירה והעצל על מטתו ולא קמת לקרוא המשניות המנהגך הטוב ועל זה היה ראוי לעזבך ולנטשך אחרי שנתת תוקף לסמאל ונחש וילה"ר בשינתך שישנת עד שהאיר היום · אבל בזכות השיתא סדרי משנה שאתה יודע על פה ובזכות אותם העינויים והסגופים שעשית בימי' שקדמו וגם עתה אתה מחזיק בהם הסכימו בישיבה של מעלה שאחזור לדבר עמך כבראשונה ושלא אעזבך ולא אנטשך וכן עשיתי כאשר אתה רואה בעת הזאת שאני מדבר אתך כאשר ידבר איש אל רעהו ועיניך הם הרואות שבכמה דורות לא השיג אדם לזאת המעלה הגדולה כי אם יחידי סגולה לכן בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך להיותך תמיד עוסק בתורתי יומם ולילה בלי הפסק ולא תהרהר בשום דבר מדברי העולם כי אם בדברי תורה וביראתי ובמשניותי · ואחר זה ישנתי כמו חצי שעה והקצתי מצטער כאמרי איך נפסק הדבור בשבת שישנתי וקריתי משניות וקול דודי דופק בפי ואומר · והלא לך למנדע דקב"ה וכל מתיב' דרקיע' משדרין לך שלם · ושדרוני לגבך לאודעותך עובדוי דקב"ה דכולהו אינון בהשגחה הלא לך למנדע דאת הוית מרבין תורה בתרתי קהלות ואזית דנפקת מגו קהל קדוש וגדול והתישבת בגו אינון דמללין בההוא אורבא והלא כל דא אסכימו במתיבתא דרקיע לטוב לך ואל תפריד ממחשבתך אפי' רגע אחד מתורתי ויראתי ואזכך לעלות במעלות רמות ואחר זה נפלה עלי הרדמה וישנתי כמו חצי שעה והקצתי מצטער על שלא דבר עמי הדבור ארוך כפעם בפעם וחזרתי לגרוס משניות ולא הספקתי לגרוס שני פרקים עד שקול דודי דופק בתוך פי ואומר · הגם כי חשבת כי עזבתיך נטשתיך אל תחשוב כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך ומני הטוב לא אמנע מפיך רק שתדבק בי וביראתי כאשר דברתי לך ובכן תתעלה ותתנשא ותתרומם לפני כל בני מתיבתא דרקיעא כי כולם משדרין לך שלם על שאתה עוסק תמיד בתורה ובפוסקים ואתה מחבר אותם זה בזה · וגם תסגף נפשך כאשר אמרתי כדי שתזכה לראות את אליהו בהקיץ פנים בפנים וידבר עמך פה אל פה ויתן לך שלום כי יהיה מורך ורבך כדי ללומדך כל סודות התורה לכן פקח עיניך וייחד כל מחשבותיך לעבודתי ויראתי ומעט באכילתך ואל תשתה יין כי אם כוס אחד בכל לילה ובלבד שיהיה מזוג הרבה ואל תאכל בשר כי אם פעם אחת או פעמים בשבוע ויהיה מעט מזער ואף אם תעזוב המרק מרק פגולי יחשב ויהיו הרהוריך ומחשבותיך בתורתי וגם בשעת אכילה תהרהר במשניותי ויחשב אכילתך כקרבנות וזבחים לפני הקב"ה ואל תצטער מפני שיצאת מכנסת הגדולה כי לטוב לך יצאת משם כי הקב"ה גזר על אותו הכנסת ליחרב וטוב לך שלא נמצאת בתוכם ואע"פ שיעברו עליך צרות רבות הלא הם לזכך נפשך כדי שתשאר נקי מעונותיך ובני כנסת הגדולה גם הם יהיו בצרות רבות יותר מכם וסוד הענין הוא · וסוד הענין הוא · וכך היה אומר יותר משעה אחת כאלו מסרב מלהודיעני עד כי לבסוף אמר וסוד הענין הוא · כי בני כנסת הגדולה חטאו לפני בהעיזת דברים כלפי מעלה ח"ו בהלעיגם על אותם המתפללים בחורבה וקודש' בריך הוא חרה לו מאד כביכול ומדד להם מדה כנגד מדה ונגזר עליך שלא תהיה עמהם עד שיעברו ימים והנה אתה רואה כי נתתי לך קהל אחר המורתם והם יעמידו ישיבתך בכבוד גדול לכן לא תצטער כי כל מחסורך על הקב"ה ותראה ענייני הקב"ה כי הוא מסבב סיבות והוא יסבב ויגלגל באופן כי בני כנסת הגדולה יבואו להתנפל ולהתחנן לך שתחזור להרבין תורה ביניהם יום לשבוע בלבד והמתין שיעברו אותם הימים שאמרתי לך ותראה ענייני הקב"ה ותתמה · ולכן אל תצטער כלל כי הקב"ה הוא יתקן ענייניך ואתה עסוק בתורה תמיד בלי הפסק והוא יעשה מעשיך בלי שתטרח אתה כלל כי אם בתורתו בלי הפסק כלל · ודע שמהרה יבא לך ממון רב מחוצה לארץ לתת לתלמידיך הספקה ותלמידיך יפרו וירבו ויצאו חכמים גדולים מורים הוראות מהם וכל תלמיד שלא ילמוד בישיבתך לא מוחזק ביודע כלל ותתעלה ותתנשא כי אני אגדלך ארוממך אנשאך אתנך נגיד על עמי ישראל ותתגדל ישיבתך יותר מישיבת בחירי יצחק אבואב ותלמוד ותלמד ובניך יהיו סנהדרין בלשכת הגזית ותראה אותם מלמדים הלכות קמיה ובנך זה יהיה רב וגדול וחכם גדול בגמרא ובקבלה ובזמנו לא ימצא מקובל גדול ממנו כי ישיג חכמת הקבלה מה שלא השיג אדם מת"ק שנה יותר משלמה ידידי עשר ידות והוא יעשה פירוש לזוהר וגם יעשה השגות לחיבורך. כי נשמתו היא ממדת חכמה לכן ישיג העלומות חכמה ויהיה מורה הוראות בישראל · לכן בני עסוק תמיד בתורתי בלי הפסק וייחד כל מחשבותיך לעבודתי ועלי כל מחסורך ואני אעשה ענייניך רק כי תדבק בי ובמשניותי לא תפריד מחשבתך אפילו רגע מהם ובזה תתעלה מאד ואל תצטער כלל כי כל מה שעושה הקב"ה להנאתך ולטובתך ופקח עיניך בתורתי וביראתי ותהיה לבך קן ומשכן לתורתי ושתקדש עצמך וכל איבריך לעבודתי יומם ולילה ואיבריך יהיו מחנה שכינה לעבודתי ויראתי והתחזק בתשובתי · ובכן אתה שלום · שלום לך · שלום למשנתיך · שלום לחיבורך · שלום לגמרתך · שלום

Digitized by Microsoft ®

נקלף רמיז דלית לון קיומא ותפיס' בהאי עלמא ואיהו קרוס לעילא רמיז דתפיס' דלהון דק כקרוס · וספירין דבריאה אית בהון קצת דין ודם רמיז להון דאיהו אדום ואית בדמא מיא מערבי דכד תשבוק דמא תשכח קצתיה במיא למרמז דלאו איגון לגמרי דינא ומאן דאכיל חלב בעי לאחדא בספירין דאצילות ומאן דאכל דם בעי לאחדא בספירין דבריאה ועונשיה איהו מדה כנגד מדה איהו בעא לאדבקא נפשיה באתר גבוה מאתר דחזי ליה · עונשי דיכרית מאתר דחזי ליה :

אור ליום השבת כ"ד לתשרי · ה' עמך וכו' רק אם תדבק בי ולא תפריד מחשבתך מיראתי ותורתי אפי' רגע ותזהר מלהנות בשעת אכילה · ועשה כאשר הורה יונה קדישא והזהר ממחשבות שמכניסים בלבך יצר הרע ונחש כי הנם רודפים אחריך לכן הזהר מהם כי הדבר לא ניתן אלא לקיום המין ולא להנאה וזה שאמרו על רבי אליעזר דומה כמי שכפאו שד לכן הזהר מלהרהר בדברים ודי במה שעבר ומהיום והלאה הזהר בתכלית ויחד מחשבותיך אלי ליראתי ולתורתי ובשעת התפלה הזהר משום מחשבה וטוב לך דהא קב"ה וכו' ורזא דמעשה בראשית עמוק עמוק מי ימצאנו · ורזא דבראשית ברא אלהים שבתחלה היה הקב"ה אחד ושמו אחד כדברי ר' אליעזר כלומר דכולא הוה בא"ס וכד סליק רעותיה למיברי עלמא נתנוצץ חד נקודה מג' עליונות ואלהים דבראשית היינו בינה ולא אכתב בשמא דהויה בנקוד' אלהים לרמוז דבעלמא דבינה איתברי · את השמים ואת הארץ · כלומר אלהים דהיינו בינה ברא שמים דהיינו ת"ת וארץ דהיינו מלכות · ואת לרבות גבורה וחסד · ואת תנייל' לרבות נצח והוד יסוד · וז"ש חז"ל את השמים לרבות תולדותיהם · ואת הארץ לרבות תולדותיהם · והארץ היתה כלו' מלכות הוה כלילא מתוהו ובוהו והיינו שני עמודים · וחשך דהיינו פחד על פני תהום היינו יסוד · ורוח אלהים היינו ת"ת · מרחפת על פני המים היינו חסד · ויאמר אלהים יהי אור וירא אלהים את האור כי טוב · האי וירא לאו לשון ראי' אלא לומר דמשפיע שפע לאתקיימא ביה ותדיר הוא משפע עליה · ויבדל אלהים בין האור ובין החושך ת"ת מבדיל בין גדולה וגבורה · ואתה שלום : **אור** לשבת כ"ז לתשרי · חזק ואמץ · והא איכא למידק במאי דקאמר נעשה אדם וירדו בדגת הים דמשמע דתכלית בריאת אדם לא הוי אלא כדי שירדה בדגת הים וכו' ולא הוי ליה למימר אלא נעשה אדם שיעסוק בתורה ובמצות · ותו דבכל דוכתא מקדים בהמה לעוף ועוף לדגים והכא נקיט להו בהיפוכ' · אבל רזא דמילתא דבהאי דאמר בצלמינו כדמותינו משמע בהדיא דיעסוק בתורה ובמצות דהיינו דמותינו וקאמר דיהא חכמתא סגיא דידבק מילין מעילא לתתא והיינו דקאמר וירדו בדגת הים והיינו ים דחכמה עילאה ובתר הכי בעוף השמים דהיינו ת"ת ובתר הכי בבהמה דהיינו יסוד ובתר הכי בכל אשר על הארץ וחיילין דיליה :

אור ליום השבת י"ד לטבת · ה' עמך וכו' והא שדרוני לגלאה לך רזא יקירא במאי דאת בעי למינדע רזא דויאסף אל עמיו והא אינטריך לגלאה לך רזא דויפח באפיו נשמת חיים דאיכא למידק דשארי בנשמת חיים וסיים בנפש חיה · ותו דהוה סגי דלימא נשמה בלא חיים ונפש בלא חיים · ותו מאי ויהי האדם לנפש דמשמע דאדם אתהדר והוה נפש · ותו מאי ויפח באפיו · אבל רזא דמילתא במאי דאת רגיל לאקשויי כיון דנשמת האבות מתחת כסא הכבוד אמאי אינטריכו למיתא בהאי עלמא · ותרי תירוצא דאת רגיל לתרוצי תרווייהו קושטא איגון והיינו טעמא דאיפליגו אי נוח לאדם שנברא אי נוח לאדם שלא נברא · והא איכא למיתמה דהא בכל מעשי בראשית אתמר כי טוב בכל מלה ואפילו במות אתמר רבנן והנה טוב מאוד והנה טוב מות וא"כ היאך אפשר למיסק אדעתא דאיכא מאן דאמר נוח לאדם שלא נברא דא"כ מיגרע גרע כד נברא וח"ו למימר הכי · אבל רזא דמילתא במה דאת מתרץ דנשמתין עד לא אתו לעלמא דמו למאן דאכיל נהמא דמלכא בלא פולחנא ומשום דא אמרו נוח לו לאדם שנברא כלומר דנשמתן מכספן מגרמייהו למיכל נהמא דמלכא בלא פולחנא ומשום הכי מתאוות למיתי לעלמא ונוח להם להבראות כדי למיפק מההוא כיסופא בעי למיתי בהאי עלמא למתעסק בתורה ובמצות לעבדה ולשמרה ויכלון נהמא בלא כיסופא · ותו דנשמתן דעסקי בתורה ובמצות כד נפקין מהאי עלמא סלקין בדרגין עילאין ממאי דהויין בקדמייתא דהא איגון חצובות מתחת כסא הכבוד ובתר הכי מתעלין בצרור החיים את ה' אלהיך · ומה דאמר רבנן יתתנו לאוצר היינו לומר דבההוא אוצר מנקין נשמתא מט ינופא ולכלוכי דגופא ובתר הכי מתעלין בצרור החיים את ה' אלהיך · וכד חזו נשמתן דלא אתו לעלמא עילויא דנשמתן דאתו לעלמא נוח להם להבראות כדי למיזכי בהאי עילויא והא דתנן שע"כ אתה נוצר דהיינו דקשי קמייהו לאעלא בגיעולא דטינופא דגופא אבל למיתי בהאי עלמא למיעסק בתורה ומצות בוודאי ניחא להו מטעמי דאמרן · ומאי דאמר נוח לו לאדם שלא נברא היינו משום דכד אתו להאי עלמא עיילי בסכנתא שמא יקלקלו מעשיהם וירדו ממדרגתם ומשום הכי ניחא להו למיסבל כיסופא למיכל נהמא בלא פולחנא וכן ניחא להו מלמדבק בדרג' עילאי בצרור החיים וסגי להו בהאי דרגא תחת כסא הכבוד מלמיתי בהאי עלמא לעיולי גרמייהו בסכנתא ובהכי אתי ע"כ אתה נוצר כפשוטיה · והשתא אית לך למינדע דנשמות הצדיקים אתבריאו עד לא אתבריא עלמא כדאז"ל בנשמותיהם של צדיקים נמלך וכד אתבריא אדם פקיד הקב"ה לנשמתיה דיפח באפיו ובההוא נפיחא הוה רוח · ומההוא נפיחא אתהוה נפש · והכי פירושא דקרא ויפח באפיו הנשמה וקרא' נשמת חיים למירמז דנשמה איהי מביכ' דאיתקריי' נשמה ואיהי כלילא בחכמה דאיקריא חיים וכד נשמה נפחה באפיו ויהי האדם לנפש כלומר מההוא נפיחא נתהווה אדם דהיינו נפש דאילו גופא לא איקרי נפש אלא בשר אבל אדם כדאמרן ואמר חיה למירמז דההוא נפשא אתהווה מההוא נשמת חיים כחה כלול בה ובתר דנשמה נפחה מסתלקא לעילא ורוחא נמי איסתלק ואשתאר נפש אי זכי מדבק לרוח ואי זכי טפי מדבק נשמה וכד אסתלק מעלמא אתמר ביה ויגוע ויאסף אל עמיו · ויגוע לקבל נשמה דמסתלקא · וימת לקבל רוח דמסתלק · ויאסף אל עמיו לקבל נפש דמסתלק ומתכניש עם רוח ונשמה דאינון עמיו ואתעביד צרורה את ה' אלהיך ונפש סליק ונחית לזימנין וביעקב לא נאמר וימת למירמז דרוח דליה לא אסתלק מיניה לגמרי אלא סליק ונחית וכמו דהוי לשאר אינשא נפשא הוי ליעקב רוחא · והיינו ויגוע סליקא דנשמתא · ויאסף אל עמיו סילוקא דנפשא דאתחבר בנשמה ורוח דרוח נמי אסתליק ואתעבידו כולהו תלתא צרורא חד

Digitized by Microsoft®

דא"ס למיברי עלמין אתגליאו מיני' י"ג נהורין ואינון י"ג מכילן דרחמי והני י"ג נהורין אינון בא"ס גופיה ודינהון דינא דא"ס גופי' ומהנך י"ג נילוצין איתגליאן חד נהורא דכליל תלת דאינון כתר חכמה בינה · וחכמה ובינה כל חד מנייהו אתגלן מניה תרין נהורין וכתר אתגלן מניה תלת נהורין כמא דאוליפתך והא אית לך למינדע דעיקר' דחיותא דגופא תלי ברוחא חיונא דלבא ומתמן מתפשט חיותא לכולא איברהא ואף ממוחא מתפשט רוח נפשיי לכל האיברי' אשתכח דרוחא דבהאי תרין אברייא איהו חיותא וקיומא דגופא · ובגדא לאו דמי להון דהא אע"ג דניטל כולו כשר והוא שישתייר כזית במקום מרה וכזית במקום חיותא · ורזא דמילתא דבעי כזית במקום מרה לאגנא עליה ממקטרגים דליהוי האי כזית חולק באפייהו · וכן בעי כזית במקום חיותא דליהוי כזון ממזונא דלעילא (הרוצה לעמוד על כלל דברים אלו יעיין בר"מ פר' פנחס דף ק"ג ק"ח ק"ט מבואר בפרטות וקן הן הדברים הנאמרים פה) וכד לא אשתאר כזית כיון דליכא מאן דחיין באפי ספרא מסאבא הא האי ספרא שלטא עליה וכן כד לא אשתאר כזית במקום חיותא הא לא אייתין (נ"ל מיתזן) אמזונא עילאה הילכך איתסר · ומ"מ הא את חזי דאע"ג דניטל כולו כשר ובלבד שישתארו בו שני זתים הללו ולב ומוח לאו הכי דאפילו לא אתנטל מנייהו מידי אלא דאינקבו כל שכן לא אפשר לחי להתקיים הא את חזי דכל קיומא דגופא תלי ברוחא דליבא ובמוחא · וידוע דת"ת רמז ללב וכת"ר במוח ורוחא חיותא דילהון היינו נגיעו דהנך י"ג מכילן דרחמי דבא"ס דאינון מתנוצצין בהון ומנהון מתנוצץ חיותא וקיומא לכולהון ספירן והך נגיעו דמתנוצץ בכת"ר ות"ת איקרי דעת והיינו שהיא נעלמת משום דבגו ת"ת איהו נעלם ונסתר דוגמת רוחא דבלבא והיינו דאמר רבנן גדולה דעה וגומר ועליך למידק אמאי קאמר אל דעות דלפום מאי דקאמר גדולה דעה הוי ליה לקרא למימר כי אל דעת אלא רזא דמלתא דמשום האי נגיעו דאיקרי דעת נהיר לכתר ולת"ת אע"ג דאיהו חד קריא ליה דעות תרי והיינו דקאמר גדולה דעה שניתנה בין שני שמות דאיהו נהיר לתרווייהו שנאמר אל דעות ה' אל היינו כתר כד"א אל עליון ה' היינו תפארת ודעת ניתן ביניהם לאנהרא לתרווייהו הא איתברר לך דדעת איהו נעלם בגו ת"ת כמא דרוחא נעלם בגו לבא · והא דאקשי בגמרא מאמרות ט' הוי אסיק אדעתי' דכיון דלא אשכח אלא ט' זימנין ויאמר דאינון לקבל ט' ספירן מחכמה ולתתא וכתר מרוב איתעלמותיה לא אידכר במעשה בראשית וכד שמע דאמר בעשרה מאמרות נברא העולם אקשי ט' הוי דלא אשכחן ויאמר אלא ט' זמנין ואהדר ליה בראשית נמי מאמר כלומר בראשית אע"ג דרמיז בחכמה כתר נמי כליל ביה · והיינו דתרגם אונקלוס בקדמין למרמז על תרין קדמין · קדם דחכמה וקדם דכתר · הא כתר רמיז בבראשית ומ"מ לא אתמר ביה ויאמר מרוב איתעלמותיה · וכיון דאידכר כתר בבראשית אע"ג דלא איתמר ביה ויאמר שפיר יכולין למימר בעשרה מאמרות · ומאי דאקשי למיהוי מכריע בין חכמה ובינה כמו בין שאר ספירן · היכא למימר דלאחד גוונא דאילנא דכתר חכמה ובינה אינון דא על גב דא לא קשה מידי ואוף להידך אילנא דאינון דוגמא סגולת' לא תקשי בהני תלת אינון יחודא חד דג' ראשונות חשובות כא' · ומהשתא תשמודע רזא דקרא דאורך ימים בימינה דהמיימינים בה זכו לדעת דאיהו אורך ימים כלומר דאיהו חיותא ואורכא דימים עליונים · אבל למשמאילים בה זכו לעושר וכבוד דאינון

גבורה ומלכות ולא יתיר ומאי דלא אדכיר באורייתא אגרא דעלמא דאתי היינו משום דאוריית' מתלבשא בלבושא דפשטא דאיתגליא והכי אגרא דילה בתורת פשטא באיתגלייא אבל מאן דינדע לה בתורת דאיתכסי הכי נמי ידע דאגרא דילי' באיתכסייא הלא גליתי לך רזא עמיקייא אלין לכן איזדהר מיומא והלאה בעובדך והרהורך תדיר יהא במתניית' דילי ולא תפריד מנהון אפי' רגע דעד השתא טובא אפרידת איתיהיבת רוכתא לסמאל ונחש למירדף אבתרך אלא דקב"ה לא אשליט יתהון עלך בגין דתדיר אהדרותך לדחלת' דה' לכן תזדהר בכוונה דלבך בעידן ק"ש לממסר נפשך על קדושת שמי כמא דאוליפתך ולכן תכוין בלב שלם ולא כדאה עביד השתא דלאו איהו בלב שלם וכה אינון שית עולימין דאמרת דמלוין יתך אכתי אינון מלוין יתך אלא דלא מנהרין כולי האי כמדלקדמין ולכן איתתקף במתנייתא דילי טובא ולא השתבק מנהון ואוף פסקא וקבלה לא יעידון מינך הא את חזי כמה הרהורין דשמו ועיילו בלבך סמאל ונחש כי אליך תשוקתם ואתה תמשול בהם ויכניע תחתך וכד תחזי דהרהורין רדפין אבתרך אדכר קר"ע שמ"ן בכוונה כמא דאולפינך ועורכך שלמה ידידי או אימא ה' צבאות עמנו הני ג' קראי ג' זימנא ובכן יערקון מינך ואזכך לאעלה לא"י ולאתייחדא עם שלמה ידידי וחברייא לאתעסקא באוריית' ואזכך לאיתוקד' על קדושת שמי לעיניהון דכולא ביקר והדו סגיא ובכן כל חובך ישתארון בנורא ותיסק כעמר נקי ותלך ותנוח ואת' שלום:

אור ליום השבת כ"ב לשבט ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי ולא כאשר אתה עושה פעם פעם כי אלו היית יודע כמה עולמות אתה בונה וכמה עולמות אתה מפריד בעת שאתה מפריד לא היית מפריד אפילו שעה אחת לכן תתחזק ליחד כל מחשבותך לי ואם כה תעשה אזכך שיעשו נסים על ידיך כמו על ידי התנאים וידעו כל העולם כי יש אלהים בישראל ואל תפתה מן סמאל וסיעתא דליה שמכניסים הרהורים בלבך לבטל יחודך· ובפרט בעת התפלה הלא הם רודפים אחריך להסיר כוונתך והזהר מהרבות בשתיי' היין ומהרבות במאכל · ולא תאכל ולא תשתה דרך הנאה אלא כמי שכפאו שד שאי אפשר לו לעשות בענין אחר לקיים גופו בדבר · כי יפה כיוונו המסתירים עצמם בעת אכילתם כמו בעשיית צרכיהם כי זה וזה אין לכוין בו אלא מצד ההכרח לבד והזהר מלהרהר באשה כלל וזכור עדות אמתא דר' דלא חזי מיומי קרי מעולם וזכור עובד' דר' יהושע שפדה אותה ריבה והשכיבה מרגלותיו ועמד וטבל ואמרו שראה קרי מחמת טורח הדרך ולא מחמת שנסתכל באותה ריבה ח"ו והזהר להתרחק מאד מן הכעס ודבריך יהיו בנחת ביותר ובלי שום כעס אע"פ שידברו או שיעשו דברים שראוי לכעוס עליהם לא ולמד ממרע"ה רבן של כל הנביאים כיון שבא לכלל כעס בא לכלל טעות ולמד מהלל וענוה שהיתה בו לכן הזהר בני מכל אלו וארחיב את גבולך בתלמידים ויגליא במאד מאד ובתר כן לגמור ספרך ככל אשר שאלת מעם ה' אלהיך ובתר כן אזכך לאתוקדא על קדוש שמי ותסתלק כעמר נקי · ולעניין חלב ודם דאקשית לדין למה החמיר תורה דם בכרת · ורזא דמילתא ג' מיני ספירן אצילות בריאה יצירה ועלמא מתנהג ע"י הנך דבריאה (ס"א דיצירה) ולית לן תפיסה בהנך דבריאה וכ"ש באצילות והא הנך דאצילות אינון לובן גמור ואלבא מין להון דאיהי לבן ואיהו

נקלף

Digitized by Microsoft®

בכתר הא אתגליאו ואיקבעו כל חד בדוכתיה ושמא עיקרותא דכתר דאיהו שמא דהוי"ה ביודין לא אתיהבו למיכתב כלל מרוב קדושתיה ואיעלמותיה · ואע"ג דבכהיבת שמא דארבע אתוון דהויה בלחודיהון לא מינכרי שמא דת"ת משמא דכתר מ"מ לא איתקרי כתר בשמא דהויה כי היכי דלא רמוזי בשמא דהויה דכליל תלת יודין · ועגין קיטרוגא דלבנה היינו דההוא נהורא דנפיק מגו כל ספירה וספירה אמר דלא הוי צורכא לתרי נהורין בכל ספירה · והיינו אי אפשר לשני מלכים וכו' ואע"ג דמקצת מקובלים אמרו דעל ת"ה אמרו כולהו נהורין אמרו הכי כל חד על ספירא דיליה אלא דמלולא עם ת"ת דאיהו פנים דאדם משום הכי נקטו בת"ת · אמר לה הקב"ה דאיהו א"ס לכי ומעטי עצמך כלומר דכל הני נהורין דנפקי מגו ספירין יתכללו בחדא ותתעביד מנייהו מטרוניתא להנהגא עלמא דפירודא והיינו מיעוטא דיליה די להוי איהי ראש לממשלת השועלים · אמרה לפניו רבונו של עולם בשביל שאמרתי דבר הגון וכו' וזהו שאמר שנינו בפימי אחד כו' אמר לה ישראל וכו' כלומר ישראל ע"י המצות יעלוך למעלה וייחדוך אמר הקב"ה דהוא אין סוף הביאו עלי כפרה כו' כלומר לייחד יתה בהדי ספירין עילאין ע"י והוא קרבנא: (חסר) ואי תימא כיון דאמינא דספירין עילאין הוי עשרה שכינתא כלילא מנהורא דכולא כולא איהי חד יהודא · אם כן הוה ליה למיהוי בשמא דהוי"ה תרין ההי"ן בסופא · חדא לרמזי לשכינה עילאי דספירין עילאין וחדא לרמוזי למטרוניתא · איכא למימר דהא כלילא בה ה"א אחרא והכי עדיף מלמיכתב לה בהדייא לאחזא דיבוקא ויתירא טפי: (כל זה מצאתי מפרשת בראשית מהרב הגדול מהורי"ק זלה"ה מהמגיד):

מהדורא בתרא מה שמצאתי חידוש בפרשת בראשית

אור ליום ב' ה' לניסן · הלא מאי דאוליפתך ברזא דרזין בספירות עלאין ושכינתא קדישא הלא הוא קשוטיתא ובירכו דמלא וכמה אזלו סתרוני משכנא ולא יכלו לאדבקא רזא דנא ובעניין מאי דקשה לך איך שייך בהוא שינויא וחושבן יאות כתב יצחק מר חיים אלא במאי דאמר שהכהר הוא א"ס טעה ואעפ"כ לית ליה עונשה כיון דלא אכוין למחטי · ואתה שלום:

והלא אם תדבק בי ובדתלתי תזכה למללא עם אליהו בהקיץ והוא יהא קאים לקבלך או יתיב ומוליף לך מילין דאורייה' והא אנא מגלי לך רזא דמלתא הלא ידעת רזא דשמיה א"ל יה"ו הנביא הא הכא אל ושם ההוי"ה ונביא ורזא דכתי' יה"ו להוד וה' לחוד לרמוז דשכינתא יתבא לקבל י"ס עילאין להנהרא מנייהו ואי תימא כיון דאמר דספירות עילאין י' איגון ולקבליהו שכינתא איך כתיב יה"ו וכן לזמנין כתיב י"ה איכא למימר דכי היכי דאמרית דבה"א בתראה כלילן תרין ההי"ן הא' דמלכות דהי' סוף ספירות עילאין הא' דהיא מטרוניתא דעל דא כתיב ותבאנה שתיהן בית לחם והתום וגו' הזאת נעמי כלומר דכד סלקין תרווייהו לקבלא לחמא ומזונא הא איגון בדבקותא חדא עד דכלא אמרן הזאת דא היא מטרוניתא נעמי דהיא בחיבורה עם מלכות דספירות עלאין וכן מתייחדא עם ספירות וע"י כך אית לה נעימו סגי לחדא וכן כד נחתא מטרוניתא למיזן עלמא דפרודא דאתקרי בית לחם ע"ש האיגון צריכין לתמא ומזונא וחזיין למטרוניתא דאתדבק עם מלכות דספירות עלאין בדבקותא וייחודא חדא הווהין כולי עלמא ואמרין הזאת נעמי מטרוניתא איהי דנעימותא ותביבותא וייתודא חדא בספירות עילאין · להנהרא מנייהו ה"נ ה"א קדמאה דשמא דהויה כליל לתרין ההי"ן חד דידיה וחד לרמוזי למלכות דספירות עילאין אשתכח דבי"הו כליל כל י"ס ורזא דשמא די"ה י' רמיזא לג' עלאי כמה דאוליפתך וה"א רמיזא לבינה אע"ג דיו"ד רמיזא לבינה הא נמי רמיז ליה דאיהי כאתתא דאתעברה ואפקה בריין אבל הכמה יו"ד רמיז לה דאיהי סתימא כיו"ד דאיהי קומץ סתים והגא דליה מחזי על כתר וא"ה על בינה ובה"א דכלילא ב' רמיז על מלכות די"ם עלאין וכר' דה"א הוי דוגמא דוא"ו הא דשם י"ה כלילן כל י"ס עלאין ברזא דשמא דהוי"ה דכליל בשם י"ה והכא דשמא דאליהו כליל חסד וי"ם עלאין דשמא דיה"ו ולקבלייהו ה"ח דאיהי מטרוני' להנהר' מכלהו י"ס עלאין ונביא כד תחלף ליה בא"ת ב"ש תשכח ע"ש מ"ת ואיהו ש"מ ע"ת למימרא דה"א בתראה דאיהי שמיטתא ההנהרא מן יובלא דברזא דהאי ה"א בתראה דאי דוגמא דגוף לספירות עלאין אליהו מתלבש בגוף ומתחזי בהאי עלמא וכד תבעי דיתחזי לך תהרהר במילין אלין בעידן משכבך וכדין אתחזי לך כד"א אשרי מי שראה פניו בחלום וכו' הא הכא ג' דרגין א' ראה פניו בחלום ב' ראה בהקיץ ונתן לו שלום אבל איהו לא אהדר לי' ג' דראה בהקיץ ונתן לו שלום והחזיר לו שלום ואתה תסלק בדרגא אליהאה דתחמי יתיה בהקיץ ותתן לו שלום ויחזיר לך שלום אבל לא יבא לך אלא בהיסח הדעת ואתה שלום וגו':

עוד אמר תסגף עצמך בכל האפשר ואל תשתה מים הרבה אע"פ שכל זמן שאתה דבק בהורתי אני ה' רופאך מכל מקום אתה משביע היצר הרע בשתיית מים הרבה ולא נכון לעשות כן:

עוד אמר הזהר והסיר כל מיני הרהורין מלבך חוץ מד"ת ויראת שמים · עוד אמר מאי דפרישת על משה בחירי על מעין שהוא מתוך כגדל יאות פרישת לכוונא יתיה שם מאי דכת' בפירוש המשנה ואע"ג דמעייניה לא יאמרון הכי איהו למאי דפרישות איכוון וכן בכל מה דפרישת בהאי לישנא להכי איכוין ונסים בחירי לא איכוון במלהיה: עוד אמר איך היית רוצה שאדבר עמך אמש שאכלת צנון הרבה לכן הזהר ממנו זולת ביום ז' מעט מזער:

פרשת לך לך· **אור** לשבת ח' לחשון· ה' עמך כו' הזהרני על הרהור במשנה התיד ויסרני מלהרבות דיבור · ומה גם לשמוע מילי דבדיחותא ומלהרהר בדברים אחרים בעת התפילה כי סמאל ונחש רדפון אבתרך · בהני הרהורין ולא תוקיד לון בקש דק"ש ובלשא דהבל דנפיק מגו פומך והוכיחני על מה שאיני כותב כל מה שמגידים לי ואם הייתי כותבו היה מגלים לי רזים נפלאים:

והלא בפרשת' דא איכא למידק מאי מארצך וכו' · ומאי ואעשך לגוי גדול · אבל רזא דמילתא דכל בר נש צריך לאיתגלגלא ג' זימנין לפחות לקביל נפש רוח נשמה דהא איהו דוגמת נטיעה דעקרין לה ושתלין יתה בדוכתי אחריתי וע"י כן היא מתגדלת · והכי בר נש זימנא קדמאה דאתי להאי עלמא לאו איהו בקי טובא · לא במילי דשמיא ולא במילי דעלמא · ובזימנא ב' אית ליה בקיעותא טפי · ובזימנא תליתאי אית ליה בקיעותא במילי דעלמא וזהירותא טפי במילי דשמיא · והיינו דאמר ליה קב"ה לאברה' לך לך מארצך כו' דארצך רמיז לגילגולא

דרמז-

אלא דלא כתיב ביה וימת למירמז דרוחא לא אסתלק מיניה לגמרי אלא סליק ונחית כדאמרן :

שנת הרצו אור ליום א' ד' ניסן· ה' עמך וכו' הא חזינא דקשה לך על מה דאוליפתך ברזא דרזין

טמירא דטמירין רזא דעשר ספירין עילאין ושכינת מטרוניתא קדישא דהא כן הוו להו אחד עשר · ובעל ספר יצירה אמר עשר ולא ט' עשר ולא י"א · הלא לך למינדע דקב"ה וכל בני מתיבתא דרקיע שדרוני לגבך לאוליפתך רזא וקושטא דמילתא והלא לך למינדע דעשר ספירין עילאין אתנהרו בא"ס באורחא דאוליפתך דא"ס בטיש ואפיק חד נהירו כליל ג' נהורין · וחד מנייהו בטיש ואפיק תרין נהורין · ואידך נהורא בטיש נמי ואפיק תרין נהורין·ובתרא עילאה בטיש ואפיק תלת נהורין והא אשתלימו להו עשר ספירין עלאין · ובתר כל חד מהנך עשר ספירין עילאין בטש ואפיק חד נהור' כעין נרתקא כהדין קומנא דלבושיה מיניה דאיהו יחודא חד עמיה וכל הני עשר נהורין דאינהרו מעשר ספירין עלאין איתכלילו כולהו והיא שכינתא דביה משפיעין עשר ספירין עלאין למיזן עלמין כולו והיא ביחודא שלימא עם ספירין עלאין דהא בבטישו דלהון נפקת ומשום דהוי אפשר למיסק אדעת' למימני' יתיה ולמימר דספירין אינון אחד עשר להכי אולפך בעל ספר יצירה דליתא דלא דמיין לספירין עילאין דאלו ספירין עלאין דנפקו מא"ס והסד וגלא מחכמה וגבורה והוד מבינה · ות"ת ויסוד מלכות מכתר אבל שכינתא היא מנא דכולהו דמכולהו נפקת וכל חד מעשר ספירין עילאין נהיר בה חד נהירו ואיתכליל' מכולהו ולהכי משכח בכתבא דחד מאילניא דאית ביה מכל ספירה וספיר' שבילא חד למלכות לרמזי רזי דא ולהכי אחד היא עמהם ביחוד ולא (חסר) וכל זכיין וכל חובין בה תליין ליחדא לה בעשר ספירין עלאין דיהון נהרין בה ותמן הוא רזא דבשכמל"ו ותמן תליין כל מצות עשה ומצות לא תעשה כולא ליחדא לה בכל עשר ספירין עלאין כי היכי דנפקת מכולהו הכי בעי ליחדא לה ולכוונא עשר ספירין דילה לקבל עשר ספירין עלאין דכד אינון מכוונן בחדא הוי שלימותא וחדוותא בעלמין כולהו · ודא רזא דויאמר אלהים נעשה אדם בצלמינו כדמותינו דהא אלהים דא בינה דאיהו אמר לעשר ספירין נעשה אדם כלומר כל חד מיננא ליבטיש ויפיק חד נהורא דבאתכלילותי' דכולהו עשר נהורין נעש' אדם יהא אדם דהיינו מטרונית' דביך איתקריא' אדם כד"א כתפארת אדם לשבת בית ומאן דיתבא בביתא היא איתתא וליהוי האי אדם בצלמינו כלומר דניהוי נרתק' לכל חד מינן ויהא כדמותינו כלומר דיהא דמי לן למהוי כליל לעשר ספירין כוונן וטעמא דאמר הכי בינה משום דתרי עילאי כלילן ביה והיא גוזר ומקיים במאמר דילהון ולית לך למישאל אמאי קאמר הכי בההיא שעתא ולא מקמי הכי דהא דא שאלתא דמה לפנים ומה לאחור ובמופלא ממך אל תדרוש וכו' ומהכא אשתמודע רזא דפלוגתא דדו פרצופים היו או זנב היתה דמאן דא' דדו פרצופים היה בעא למימר דהאי נהורא דאפיק כל חד מעשר ספירין הוה כליל בגוויה ולא מתחזי לבר עד דאמרת בינה נעשה אדם דבההי' עידנ' אתנהיר ההיא נהורא ואתכלילו כל הנך נהורין ואיתעביד האי אדם · ומ"ד זנב היתה בעא למימר דהאי נהורא הוה מתחזי בכל נהור' ונהורה ספירה וספירה · וכד אמרת בינה נעשה אדם אתכלילו הנך נהורין ואיתעביד האי אדם דאיהי דוגמת נקבה דמכוונא לקביל כולהו שייפין דדכורא כד מתיחדין ביחודא חד והכי כד מתייחדין עשר ספירין דמטרונית' לקבל עשר ספירין עילאין מכוונא חדא לקבל חדא הא איהו יחודא שלימתא ואיהו חדוותא דעלמין כולהו וההיא איהי רזא דיחוד' דאנן בעינן ליחדא תדיר · ודא רזא דאפיק קב"ה אתתא מצלע דאדם הראשון ויבן ה' את הצלע כי היכא דמטרונית' נפקת מבטישות' דבטישו עשר ספירין עילאין דאיהו עלמא דדכורא והא חזי איך מבשרי אחזה אלוה דכי היכי דא"ס אפיק עשר ספירין עלאין ועשר ספירין אנהירו ואפיקו שכינת' וכולא איהו ייחודא חדא · הכי קב"ה בעובדא דאדם הראשון נפח באפיו נשמת חיים דהוי רמיז לאין סוף ומההוא נשמת חיים אתהווה גופא דאיהו דוגמת עשר ספירין עלאין ומגופא דאדם איתבניאת נוקבא רמז למטרונית' דאיתבניאת מעשר ספירין מנהירו דלהון כמא דאמרן דכל ספירה אנהר בה חד נהורא דאיהו נרתק לה ואיהי מיחדא בהאי נרתקא וההוא נרתקא איחד בה ביחוד' שלימא ובכל הני עשר נהורין איתכלילו ואיתעבידו חד והיא שכינת' דאיהי דוגמת נוקבא דמקבלא ומתעברא מדכורא מכל שייפין דדיליה נגיד בה ואוף איהי מנהגא ביתא ומפלגא מזונא לכולהו עלמין דא הוא רזא וקושטא דמילת' דשדר קב"ה וכל בני מתיבת' דיליה לאודעותך דכולהון משגיחן עלך בגין דתתוב בתיובת' קמי קב"ה ואת עתיד לאיתוקדא על קדושת שמים והסתלק בגו סילוקין עילאין דקדישין ולכן מהשת' מזמנא לך בגו צדיקיי' קדישייא חולקא שלים דנהיר בכמה מרגלין ואבנין ועטורא קדישא בכמה ספירין ומרגלאן ואבנין דיקר ולכן כולהו מתיבתא דרקיע תבעין בשלמך ובעו ביקרא דילך · ולכן מהיום והלאה אתחזק עצמך בהאי חזקה ותוב בתיובתא שלימתא קמי קב"ה ואתדבק בדחלתיה ואוקיד להנך מחשבתין בעידן צלותא או בעידן לימודא ואתתקף בדחלתא ובאורייתא דקב"ה תדיר :

אור ליום ג' ז' לניסן· הלא הקב"ה וכל בני מתיבתא דרקיע תבעין בשלמך בגין דאת עסיק באורייתא תדיר ומתדבק למיהדר בתיובתא ואת עתיד לאתוקדא על קדושת שמים דמכך ולכן שדרוני לגבך לאודעותך מה דקשה לך כיון דמטרוניתא איהו כללא דכולהו עשר נהורין דאיתנהרו מעשר ספירין עלאין מכל ספירה נהורא חד איך תאמר אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד ומאי לכי ומעטי עצמך וכו' · עוד שכתבו קצת מקובלים דלקביל ת"ת קאמר אי אפשר לב' מלכים וכו' וכיון דאיהי כלילא מכל ספירה וספירה אמאי קאמר הכי לקביל תפארת יתיר מכל שאר ספירין ועוד דאחזי דת"ת עדיפא מכתר דהא שמא דהויה דאיהו שמא דת"ת לית ליה רשות למיקרי ליה כמו שהוא נכתב ושמא דאהי"ה דאיהו שמא דכתר אית רשות למיקרי לי' בכתיבתו וא"כ אמאי הוי כתר לעילא מן הת"ת · הלא לך למינדע דכתר בטיש ואפיק תלת נהורין כמו דאוליפתך דאינון ת"ת יסוד ומלכות וכיון דמכתר נפיק ת"ת ודאי איהו עדיף מיניה · וטעמא דשמא דהויה לא מתקרי בכתיבתו · ואהיה מתקרי בכתיבתו · דע דאהיה לאו שמא דכתר איהו אלא כעין כנויא ולהכי אית רשות למיקרי יתיה בכתיבתו אבל שמא עיקרא דכתר שמא דהויה איהו אלא דבשמא דהויה דיליה כתיבא ההי"ן ביו"ד לבסוף וכן בוא"ו יוד באמצע ושמא דהוי"ה דתפארת ההי"ן דילה באלף לבסוף וכן בוא"ו אלף באמצע וכן בדין דכתר דמי ליו"ד דאיהי סתימא וכלילן בה תלת כדאמרן ולהכי אית ביה תלתא יודי"ן ות"ת אתגליי' יתיר ולהכי אית ביה תלת אלפין לו ואה דהנך תלת דהוו כלילן

בכתר

Digitized by Microsoft ®

עלמא דכתיב החיים יודעים שימותו כלומר לא ידעי מלה אחרא בודאי אלא שימותו אבל בשא' מילי לית להון ידיע כלל והכי את הוית מהדר למיתב אתתא זעירא · וקב"ה אחזי לך בקדמיתא דהיא דילך בגין לשככא דעתך ואוף בגין דאי הוית מתיאש מההיא הוית נסיב דא ועד כאן לא זכית בה ולהכי איבעי דיחזון לך דאידך היא דילך בגין דתתעכב ההיא זימנא ותזכה למיסב לה על ידי דההוא סיגופייא ועיגויא דאיתענית והלא לית לך לגלויי הא מילתא דבעינא לאודעותך לשום בר נש אלא למאן דאתן לך רשות ואוף לא תיכתוב יתיה בגוונא דינדעין למקרי ליה בני נשא · הלא לך למינדע דבקדמיתא הוה ובהנייתא הוה · והא ידעת דהאי הניינא הוי כילי בממונו והא אודעותך רזי דליה דאיתגלגל השת' לקבלאה עונשי ולאישתלמא על ידך וזכהה את דתזכה על ידה לבנין ולמילף אורייתא בפה ובכתב · והיא תזכה דעל ידי ממונה דאיתיהיבת לך · וע"י שירותא דמשרת לך תזכה למילף אורייתא בפה ובכתב וסובך דזכית לאשתמושי בכלי קדושה כזה לכן פקח עיניך וראה שוממתיך וסגיאת רחמוי וחסדוי דקב"ה דעביד עמך ואתה שלום : **אור** ליום השבת י"א לחשון ה' עמך וכו' כי חיים הם למוצאיה' דאי בעי בר נש למיחדי במילי דאורייתא כאדם שמוצא מציאה ומשום דלזמנין המציאה היא סיבת מיתתו · ואמר דאורייתא לאו האי אלא לכל בשרו מרפא · ונראה לי דקאמר ולכל משום דאיכא מילתא דאיהי מרפא לאבר ומזיק לאבר אחר כעין מה שאמרו על פחול יפה לשני' כו' קאמר דאורייתא לאו הכי אלא לכל בשרו מרפא · והלא בפרשתא קדישא אמר ה' אל אברהם דאיהו מדת חסד לך לך מארצך דאיהו חסד · וממולדתך דאיהו בינה ברזא דמבטן מי יצא הקרח איתמר על חסד דנפיק מבינה · ומבית אביך דא היא חכמה דאיקרי אב · אל הארץ אשר אראך היינו מלכות · אשר ברזא דאהיה אשר אהיה · אראך היינו רזא דשכינה · וע"ד זה המשך הפסוק שאחריו :

אור ליום שבת כ' למנחם' ה' עמך וכו' אף על גב דשבקת דחלתי והרהורא דאורייתא והוה חזי למשבקך ולנטשך אני לא אעשה כן ומני הטוב לא אמנע מפומך כרועה עדרו ירעה דענא דשגיא מעדרא ממנינא לא שביק לה אלא משתדל לאהדורא לה והכי עבידנא לך · לכן אהדר להרהורי דאורייתא ולדחלתי ואביאכם אל הר קדשי עולותיך וזבחך תעלה כליל על רצון מזבחי דהא איכא לדקדק מאי ניהו הר קדשי ומאי ניהו בית תפלתי · ותו מאי והביאותים ומאי ושמחתים · ותו מאי עולותיהם וזבחיהם · ותו מאי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים · ואם כן מאי רבותייהו דישראל דמשתבח בהו והביאותים ושמחתי' וכו' כיון דכולהו עמים נמי יקרא להם בית הפילה אבל רזא דמלתא דקאמר דיעל ישראל להר קדשו דאיהו יסוד דעליה אתמ' ישלח עזרך מקודש ומציון יסעדך כלומר ישלח עזרך מתלת עילאי דאיקרי קודש ויספע בציון דאיהי יסוד דהא יסוד סליק בכתר ברזא דבמוסף אמרינן כתר ומתמן יסעדך ומשום הכי נקט לישנא דוהביאותים בגין דיסוד איהי לפנים מכנסת ישראל וקאמר תדע היאך אביאם אל הר קדשי בתחיל' אשמחם בבית תפילתי דהיינו כנסת ישראל · ונקט בה שמחה משום דבה שייך שמחה דאיהו בתי ברתי · אבל יסוד דאיהו בתי גוואי לא שייך ביה שמחה · עולותיכם וזבחיכם כו' כלומר עולה דסלקא בבינה דמשום הכי עולה כולה כליל · וזבח דאיהו סליק בכנסת ישראל דמשום הכי אכלי מניה הבעלים והכהני' דתרי מזבחי אינון מזבח החיצון דרמיז בכנסת ישראל ומזבח הפנימי דרמיז בבינה · וקאמר דבין עולות ובין זבחים יעלו עד ההוא אתרא דרעוא דרעוין דאיהו רמיז בתלת ספירן עילאי והיינו על מזבחי כלומר עד בינה דאיהי מזבח הפנימי וקאמר תדע אמאי אביא אתכם להר קדשי ולא יסגי להו כנסת ישראל משום הכי הבוא זימנא אהפוך אל עמים וכו' וביתי דהיא כנסת ישראל בית תפלה יקרא מלשון נקרא כלומר ישפע לשון קרא לכל העמים הלף דאינון סטרין הוו מה מיני כי סתר סהרני דכ"י ודחיקי לה כד"א סבוני גם סבבוני וכו' דלקביל קליפות קשות קאמר אמילם ולקביל קליפות דקות קאמר דעכו כאש קוצים כלומר דועכו מעצמם ובההוא זימנא יתחברון לינקא מיני יהיה תשפיע בהו וכיון דכל העמים יעבדו להקב"ה שכם א' ויתחברו בחדא עם כנסת שראל לינקא מיניה איצטרך דישראל יתדבקון לעילא מכ"י דהיינו יסוד דהא חביבותא דקב"ה עם ישראל טובא משום חביבי דתלת אבהן ואף על גב דכמה הכימין והסידים אין בישראל מ"מ אבהן חביבי טפי מנייהו טובא משום דבזימנא אבתי לא אתיהבת אורייתא ואפי' ערובי תבשילין נטר אברהם ומסכת ע"ז דיליה ארבע מאה פירקא הוי וכן עביד בכל מצות וכן עבדו יצחק ויעקב · וכיון דעד לא אתיהבת אורייתא עסקו כל כך באורייתא אית לאחזוקי להו טיבותא טפי מדרייא דבתריהון דחזו לאבוהון או לרביהון דעסקי באורייתא · ותו תלת אבהן פרסימו אלוהותי' דקב"ה בעלמא דהא וודאי היכ' למינדע אמאי הוה אמר אברהם אחותי היא וכן יצחק ותו אמאי הוו בעי מנייהו אשתך היא או אחותך כאילו לא הוי אינש בעלמא דלהוי לי' איתתא · ותו מאי האי דקאמר אברהם למען ייטב לי בעבורך ופירושא מפרשיה יתנו לי מתנות וכי זוזי הוי חסרין ליה דהוי צריך למתנות · ותו אפי' אי הוי צריך ליה בההוא אומנהא מגעלא ומטנפא הוי בעי למירווח זוזי · ותו אמאי לפרעה נגע קב"ה נגעים גדולים ולאבימלך לא · ותו מאי וישקף אבימלך בעד החלון והנה יצחק מצחק עם רבקה אשתו · ותו אמאי לאברהם וליצחק דלא הוי לכל חד אלא איתתא חדא שאילו להון על איתתייהו ויעקב הוו ליה ארב' נשין ולא הוי מאן דשאיל ליה על חדא מניהון אי הוית איתתיה או אחתי' · אבל רזא דמלתא דבההיא זימנא הוו חכימי טובא בההוא סיטרא ואברהם ויצחק הוו מפרסמה בעלמא יחודא פנימאה דקב"ה דאיהו שליט על כל הנך סטרין ואינהו הוו ידעי דכל עניניהו דאברהם ויצחק הוי דוגמא ומשום הכי דאי בעי מנייהו היכי הוו נסבי איתתא כיון דבעל שליט על אתתא הוו כאלו אינון שליטין בכנסת ישראל וכיון דאיהי פנימאה היאך אפשר להון למשלט עלה ואינון הוו מהדרין להו דלא הוו נסיבו אתתא למישלט על כ"י כבעל על איתתיה אלא לאתיחדא עמה כאח עם אחתיה ואברה' כד נחי' למצרים הוה כדי למינדע אורחי דההוא סטרא למיקם מגווייהו באורחי קדיש' דמגו חשוכא מתידע נהורא דמשום הכי אמו' רבנן לא תלמוד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות וכן עבד אברהם דבעי למילף אורחי דהני סטרייא למיקם מגוייהו ברזא דבינה דהיינו להבין וברזא דת"ת דהיינו להורות דת"ת איהו נהורא · ולהכי קאמר ולמען ייטב לי בעבורך יתנו לי מתנות דהיינו דילפו לי אורחי דהנהו סטרייא דאיקים מגווייהו באורח קדושה · ופרעה נסב את שרה למשלט בה למרמז דעד השתא הוו הנך סיטרא מתזנני מכ"י והשתא בעי פרעה דהנהו סטרי ישלטו זוהמא בכ"י ח"ו ומשום הכי וינגעו ה' נגעים גדולים וכן הוה דעתיה דאבימלך

Digitized by Microsoft®

דרמז בנפש דאיהו דוגמת ארץ · וממולדתך רמיז לגילגולא דרמיז לרוח דאיקרי מולדתך דאיהו מוליד לנפש ומבית אביך רמז לגלגולא דרמיז לנשמ' דאיקרי בית אביך על שם דמינה נפקי כולהו · ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך לקבל הני תלת גלגולין · וילך אתו לוט דאיהו יצר הרע דאזיל עם בר נש · ואברהם בן חמש ושבעים שנה כלומר דעד יעברון על בר נש י"ב שנה לא מתעורר ליראת שמים רזא כבן ע"ה שנה סלקין י"ב בחושבן קטן · בצאתו מחרן כלומר דבההו' זימנא נפיק מהירו עילאי דהיינו בינה · עוד אמר ליה אותם שבעולם הזה שאינם רוצים ליהנות מבני אדם הם זוכי' לעה"ב ליהנות מזיו השכינה בלי שום אמצעי מידה כנגד מידה כשם שבעה"ז לא לקחו מתנות משום אמצעי כן לעה"ב :

תו א"ל ברזא דספירין הא אינון דוגמא להבדיל לגוף שהפעולות הם נעשות על ידו · ואין סוף דומה לנשמה וכל מצות עשה ומצות לא תעשה תלין בספירא, וכד מקיים איניש מצות עשה ממשיך חיותא ושפעא לספירין דתלו בהו הנך מצות וכד עברי על מצות לא תעשה הא הוא ממעט חיותא ושפעא דספרן דתלו בהו הנך מלתא · ובעוונות שרבו כנס' ישראל אתמעיט מיניה חיותא ושפעא דאתי לה מלעילא ואלו יצוייר דהוי מפסיק חיותא ושפעא מיניה הוי עלמין כולהו מתחרבי והרי הוא דוגמת אבר שנגמת ובטל ממלאכתו דהא וודאי איפסיק מיני חיותא ושפעא כיון שאינו פועל פעולתו ועל כן אי אפשר לומר דלא אתי ליה חיותא כלל דאם כן הוי מסריח הילכך ודאי אית בה קצת חיותא ומהכא תנדע כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי וכמה אית לאשתדלא למיעבד פיקודייא דמריה :

ליל שבת כ"ג לטבת אכלתי הרבה ושתיתי יין ואח"כ שתיתי מים הרבה יותר מדאי ולא יכולתי לשנות משניות בתחילת הלילה ואחר שישנתי קמתי ושתיתי עוד מים הרבה ושניתי והייתי מרגיש כובד בראשי כאלו לא ישנתי וחזרתי לישן ונתעוררתי קרוב לאור היום וחשבתי כי נשכחתי מלהפקיד כפעם בפעם וכיון שהאיר היום והנה קול אומר ה' עמך כו' הגם כי חשבת כי נטשתיך עזבתיך שכחתיך לא כן עשיתי אע"פ שהיה ראוי לעשות לך כן מפני שאתה נטשתני עזבתני שכחתני ואותי השלכת אחרי גוך אל תקרא גוך כו' כלומר שהאדם לוקח מזון לקיום הגוף לבד אף על פי שבאותו שעה הוא המתרפא מן עבודת הש"י אינו נחשב כמשליך דבר ה' אחריו אבל כשהוא לוקח יותר מקיום הגוף הוא נקרא גאיך כלומר שהוא לוקח למעלה מקיום הגוף · וגם כשלוקח כדי קיום הגוף אם לוקח בדרך הנאה הרי הוא משליך דבר ה' אחר גוו כי הוא נותן בזה כח ותוקף ליצר הרע ונחש וסמאל שהם בסטרא מסאבא לקבל נפש רוח נשמה דבסטרא קדוש' ואת שבעת ורוית ובתר הכי שתית מיא כל כך זימנא וידעת דמזיק לנפשא וגופ' לנפשא דיהבת חילא ותוקפ' ליצה"ר ונחש וסמאל · ולגופא את ידעת דמזקי ועם כל דא לא מנעת ובהכי יהבית תוקפא להאי חילא · ועל כן הוי חזי למישבק יתך אבל אנא לא אעבד כן כמא דכתיב ברח דודי כו' כלומר דמאן דהב בתיובתא קמי קב"ה ובתר הכי אזיל בתר הנאין וכסופין דגופא ומ"מ אהדרתי' בדחלתא דה' והקב"ה אמר ליה דודי אע"ג דתברת מקמאי בההוא הנאה דאת ממשיך בתר גופ' מ"מ כיון דאהדרותך לדחלתי כההוא צבי דכד עריק מיהדר אפיה לאחורא · או כעופר האילים אנא לא אשבוק יתך אלא אנא אהדריך לדחלתי והיינו דקאמר על הרי בתר כלומר אעלך בעילוויא דטורי בתר דהיא גזירת בין הבתרים דאיתמר בה קחה לי עגלה משולשת וכו' ועז משולשת וכו' כלומר דעז ידיע דרוח מסאבא אתחזיא ביה כד"א ושעירים ירקדו שם · ומשולשת רמז ליצה"ר ונחש וסמאל · ואיל רמז לסטרא קדושא דמשום הכי הוי קריבין תרין אמרין לתמיד לקביל ת"ת ויסוד · ומשולש לקביל נפש רוח ונשמה · ותור וגוזל דלא השכח בכל עופא כשר למדבחא אלא הני תרי משום דרמיזא לכנסת ישראל ותפארת ומשום הכי כיון דאבדו זיווגייהו לא מזדווגי תו · ותור רמיז בתפארת ברזא דקול התור נשמע בארצנו כלומר דכד ישראל בגלותא עמו אנכי בצרה · וכנסת ישראל כמאן דאישתקיל מילולא כד"א נאלמתי דומי' כו' וכד אתא פורקנא קול התור דהיינו ת"ת דעליה אתמרו קול לו קול אליו · נשמע מלשון השמיעני כלומר דאיזדווג זיווגא קדישא דתפארת בכנסת ישראל דהיא ארצנו · ויבתר אות' בתוך · כלומר דאיל' דמסאובתא דאתחזי בעז וכן חולקא דאית לההוא סטרא באיל · ותור וגוזל מזוהמא דאטיל נחש בחוה בעי לעבורו יתהון ע"י ההוא ביתור דיבתר בתוך · וירד העיט על הפגרי' כלומר דעיט היינו ההוא סטרא מסאבא דאיהו שואף תדיר לאיטנפא בפגרייא ובעי למיחת על הנך פגיירא דאיתבתרו · וישב אות' אברם כלומר דמדת חסד דהוא אברם אפרח יתהון ולא שביק לההוא סטר' למיהוי ליה אחיזה בהון דכיון דאיתבתרו איתכלי ואתרקיב בהכי ההיא זוהמא ואזל ליה ולא אשתאר לההוא סטרא אחידו בהון · וקאמר וישב אותם לשון רבים למימר דאפילו מההוא עז אפרח לההוא סטרא דאע"ג דסטרא מסאבא איתחזי בעז · מ"מ איהו גופא דכיא איהו כדקאמ' בזוהרא קדיש' ובההוא ביתורא דאיתבתר לא אשתאר לההו' סטר' אחידא בהון דכל כמא דמנטער גופא מוכלי ומרקיב ומיקלש חילא דההוא זוהמא להכי בההיא מעמד אמר כי גר יהיה זרעך בארץ וכו' כלומר לאקלשא ולעכבא מנהון חילא דזוהמא דנחש אצטריך דיפלחון בהון ויענון יתהון ד' מאות שנה לקבל ד' רגלי מרכב' ומהאי טעמא אפלחא בהון בד' מיני פולחנא כדכתיב וימררו את חייהם בעבודה קשה חד בחומר תרי ובלבנים תלת בכל עבודה בשדה ארב'· ולבינים הוי כנסת ישראל· וחומר היינו תפארת · ושדה היינו שדה של תפוחין והשתא קאמר על הרי בתר אנא אעלך בעלוייה בטורי בתר דאקריבנך דתתבתר על קדושת שמי והיפק קדמאי ותיתוקד על קדושת שמי ויסק ריח' דאידך כקטורת בוסמין · והלא לך למיסב ק"ו אם בבעירא חדא דמקרבין על גבי מדבחא סליק ריחא קמיה קב"ה על אחת כמה וכמה דבר נש מסר נפשיה ויתוקד גופיה וגרמיה ואוכליה ומושכי על קדושת שמים דקב"ה דיסליק ריחא דידיה קמיה קב"ה ויתפתחון תרעייא ומבועייא לאשפעה שפע ברכאן בכולהו עלמין וכן אזכך ותסתלק מתמן כעמר נקי ותלך ותנוח וכו' והלא בשנייא קמאי הודעתיך רזא דגלגולא דנשיא דילך · והשתא אתינא לאודעותך רזא דהאי איתתא דילך מאן היא · ובכן תשמודע כחמוי וחסדוי דקב"ה דעביד עמך למיהוי אתתא זכא' כי האי דהא אודעתך דהוה ת"ח כשר אבל כד תינדע מאן הוה בגלגול תתבהל ותנהג בה יקר סגי ותכסוף מלשמשא עמה דרך הנאה · והלא לך למינדע · והלא לך למינדע · וכך היה אומר יותר משפה אחת והיה שוהה והזר ואמר הלא לך למינדע · כאלו מסרב להודיעני עד כי לבסוף אמר והא קב"ה שדרני לאודעותך בגין דתשמודע מה מתנה רבה יהיב לך ותינדע דבני נשא לא ידעי מאי בעי בהאי

עלמא

Digitized by Microsoft®

דאע"ג דלא הוי מוכן מן המילה איתגלייא ליה שכינתא וקאי אליו למאי דסמיך אליו בעצם היום הזה נימול אברהם ומשום הכי פסיק פרשתא הכא ואמר אליו כי היכא דנרגיש בההוא מילתא · והוא היינו כתר עליון דאתא ואתחבר בשכינתא והיינו יושב פתח האהל · וע"י מאן אתא התם כחום היום דהיינו תפארת שלשה אנשים היינו תלת ספיראן כדאמרן · נצבים עליו דאברהם היה מרכבה להני תלת · וירא וירץ לקראתם מפתח האוהל היינו כנסת ישראל מתמן אידבק להני ספיראן · וישתחו ארצה · משום דאיהו מרכבה להו · יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם ליתן מי החסד לרחוץ להעביר זוהמת קליפין מן רגליכם דאיהו כנסת ישראל · ואקחה פת לחם כלומר קליפין יעדון מכנסת ישראל בזכות חסדא דעבדנא עם אורחייא למיהב להון פתא דלחמא ובהכי תתקפון ויתתקף תפארת דאיהו לבכם ותהוו כולהו מתייחדין והיינו והשענו תחת העץ דהוא אילנא דחייא דהיינו תפארת · ויאמרו כן תעשה כאשר דברת לא אבטחו ליה למיכל עמיה דא"כ הוו להו למימר כן נעשה אלא אמרו כן תעשה למיעבד חסדא עם אורחייא כאשר דברת · מהרי שלש סאים קמח סולת היינו נצח הוד יסוד ליחדא לון בשרה דאיהי כנסת ישראל · ואל הבקר דא גבורה · רץ אברהם למתקנה דינהא למעבד יתיה רך וטוב · ויתן אל הנער היינו מטטרון לעשות אותו לאנהגא ביה עלמא :

פרשת תולדות · איבא למידק בהאי קרא אומרו ראה ראינו כי היה ה' עמך אמאי כפל ראה ראינו ותו מאי ונאמר · ותו מאי תהי נא אלה בינותינו ומאי כפל בינינו וביניך ומאי האי דקא מיהדר למימר ונכרתה ברית עמך · אבל רזא דמלתא דאבימלך חשב דכיון דיצחק דינא קשיא הוא לא אפשר למיתי ברכאן למאן דמתחבר בהדיא אלא לווטין ודינין ימטון למאן דיתחבר בהדיה ומשום הכי גרשוהו מביניהם ואמרו ליה לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד כיון דאנת דינא קשיא לא הוי חזי דליהוי לך ברכתא כלל וכיון דחזיין דאית לך ברכאן ודאי מברכאן דילן אתי לך והיינו כי עצמת ממנו מינן אתי לך תוקפא דברכתא · מאד דאיהו בהיפוכא אדם כלומר דהוו חשיבין דאינון פנימאין בתפארת דאיקרי אדם ויצחק הוי דינא וכד חזו דבתר דאיתגרש מביניהם איתברך כל כך · ידעו ודאי דאינון חיצונים · ויצחק אע"ג דאיהו דינא קשיא מגו דאיהו מחובר לתפארת איהו מתברך · ומשום הכי אמרו ליה ראה ראינו ראיה אחר ראיה דבתחלה ראינו ראיה חדא · והשת' ראינו ראיה אחריתי ומה שראינו השתא הוא כי היה ה' עמך דאת דביק בתפארת ונאמר תהי נא אלה דאיהי תוקפא דדינא דאיקרי אלה דמיניה אתו לווטין ודינין תקיפין כלומר הכא חזיק דהיא אלה מפסקת בינותינו דאת בפנים מחובר לתפארת ואנן מברא סמיכון להוא אלה ואנן בעיין דיהא לן חיבורא בסיטרא פנימאה דילך והיינו בינינו וביניך דיהא חיבורא בינינו וביניך ולא ימטון עלן לווטין מההוא אלה · וזה ע"י דונכרתה ברית עמך והא איהו רזא דוישקף אבימלך בעד החלון · דהיינו חלון חכמתא דיליה דמעיקרא חמין לרבקה אחותיה דיצחק דינא קשיא ורבקה דאיהי מלכות דינא רפיא · לא אסיק אדעתיה אבימלך דאתי מיצחק לרבקה אלא דינין ולא ברכאן · ובתר איסתכי בחוכמתא דיליה חזא דברכאן דאינון חדווא בעלמא משפיע בה והיינו יצחק מצחק את רבקה אשתו דאיתערותא למיתי ברכאן על ידי נחק דאיהו דוגמת דזיווגא לא הוי אלא מצפון :

שנת שד"ה אור ליום שבת כ"ב לחשון · ה' עמך וכו' והא איכא למידק מאי ואלה תולדות יצחק בן אברהם אמו עד השתא לא אשמעיק דיצחק בן אברהם · ותו אמאי איכפיל ואמר אברהם הוליד את יצחק · אבל רזא דמילתא תלי בסוד העקידה ואמור רבנן על פסוק ויצחק בא מבא באר לחי רואי דמלאכים הוליכוהו לג"ע ושהה שם שלשה שנים לרפאות החבורה שעשה לו אברהם בשעת העקידה ובסוד שאמרו רז"ל שכיון ששמעה שרה ע"ה עקידת יצחק פרחה נשמתה ומתה אבל רזא דמילתא דמשום הוקפא דיצחק לא הוי אפשר לאתקיימא עלמא ק"ו לאפקא תולדון מיניה · ולהכי איצטריך אברהם דאיהו חסד לעקד את יצחק לתברא להוקפיה ולהכי איצטריך לאפקא מיניה דמא לאתלשא לתוקפי' דוגמת שחיטה דאולפתיך דאיהי לאפקא מבעירא או מעופא דמא דאיהי רמיז לתוקפא דדינא והכי איתחלים הוקפי' דיצחק ע"י העקידה ואפיק דמא דאפיק מיניה אברהם והיינו רזא דוהאלהים נסה את אברהם כלומר עבד עמו נס ופלא לקיימא עלמא ע"י העקידה ובשעת העקידה פרחא נשמתיה דיצחק ובההיא שעתא נמי פרחא נשמת' דשרה ואתחברו כחדא ובההיא נמי אתחלש תו תוקפי' דיצחק דאיהי בי דינא רפייא דאיהי אשתו ואחותו דאברהם איש החסד · והיינו רזא דמלאכים שהוליכו לג"ע לבסמא תוקפיה ורזא דשהה שם שלש שנים כלומר לחברא ליה מלכות לבסמא תוקפיה · ומשום דמגבורה עד יסוד איכא תלת דרגין קאמר דשהה שם שלש שנים · והשתא הכי פירושא דקרא · ואלה תולדות יצחק בן אברהם כלומר תדע היאך הוא דיצחק אוליד תולדין ואתקיים עלמא עליה · דמשום דהוא בן אברהם דהוא איש חסד · ותו דאברהם הוליד את יצחק דע"י עקידה פרחה נשמתו והוי כאלו אברהם אהדר ואוליד ליה ליצחק בההיא שעתא · ורזא דוא"ו דואלה כלומר משום דלעיל אמר דהוליד את יצחק אברהם ולישמעאל ולבני קטורה אמר השתא דכל הנך חיצונים הוו ותדע מאן הוא פנימי יצחק דהוא הוי דבק בוא"ו וכו' :

אור ליום השבת ד' כסליו · ה' עמך בכל אשר אתה עושה וכו' הא אתינא לאודעותך מילין סמירין מילין קשישין לחוד דתיזדהר מלאסגאה בהנאה וכיסופין דגופא אלא תתנהג כמנהגא דאיתנהגת בקצת שבוע דא לאזהרה במיכלא ובחמרא כמה דאוליפתך כמה זימנין ואיבעי לך למיתב מוסר לאזהרה בהנאין דגופאי ודלא לפנאה לבך מהרהורא דמתנייתי אפילו רגעה חדא דלא תהרהר בהנהו הרהורין דמעיילי בלבך סמאל ונחש להרהרא בחשוכא עלמא דלית לך צורכא להרהרא במידי דהא זה ה' אלהיך עמך ארבעים שנה לא חסרת דבר ולא תחסר כל ימיך כי פרנסתך מזומנת לך ולית לך צרוכא להרהרא במידי דקב"ה יצלח יתך דאין לו מעצר להושיע ברב או במעט דהא חזיתא בהאי שעתא דבתרי אלפין זוזי שדר לך הקב"ה רווחא כ"כ כמו בחמשה אלפים לכן בטל הרהורין דמילין דעלמא מלבך ותדיר תהרהר באורייתא ולא תפסק אפילו רגע חדא דאילו הוית ידע כמה עלמין מפסידין על ידך ברגעא דאת מפסק מלהרהרא בפתגמי אורייתא היית בוחר מות מחיים

בעידן

Digitized by Microsoft®

דאבימלך ומשום הכי עצר עצר ה' בעד כל רחם מדה כנגד מדה איהו בעי למיעל זוהמא בכ"י משום הכי איתאחד באפי נוקבין דיליה ולא הוה יכול למיסק מנייהו זוהמא מידי · ובשמא דלא נגע ליה נגעים גדולים כדעבד לפרעה היינו משום דפרעה הוה רע במידותיו דהא בשר חמור בשרם · ואבימלך אע"ג דהוה רע באומנותיו לא הוה רע במדותיו והו דאף באומנות לא הוה אבימלך כ"כ רע כפרעה ויעקב לא הוה מהדר לקרבא לשאר אומין לדחלתא דקב"ה ומשום הכי לא הוו חיישי אבהתיה למינדע אי הוית אחתיה או אתתיה · אבל אברהם הא ידיע דהוה מפרסם אלהותיה דקב"ה בעלמא כד"א ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצחק נמי הנהו בארות דהפר הוה לאולפא יחוד' דקב"ה ומ"ה הוי מהדרא אבהתיה למנדע אי איתתיה היא או אחתיה כדאמרן · וישקף אבימלך בעד החלון כלומר איסתכי בחכמתא דיליה וחזא והא יצחק דאיהו גבורה מצחק משפיע ברבקה אשתו ונקט לישנא דמצחק משום דאיתערו דרחימו איהו מסטרא דצפון והא חזא דאשתו הות כנסת ישראל דאיהו משפיע בה כבעל באשתו ולא כדאמר ליה אחותי היא ויעקב אע"ג דמאן דהוי קריב ליה הוי מליף ליה · מ"מ לא הוה מהדר לקרבה שאר אומין לדחלתיה דקב"ה וטעמא משום דביומי אברהם ויצחק דלא הוי מאן דידע ייחודא דחלתא דקב"ה אצטריך לפרסומי אלוהותי' בעלמא · אבל ביומי יעקב הא הוי טובי דהוי ידעו אלוהותיה דקב"ה · ותו דהא הוו ליה תריסר שבטין דהוו דחליא דקב"ה ולא אצטריך לקרבא שאר אומין ואברהם ויצחק משום דלא הוה מטתהון שלימתא אצטריכו לקרבא שאר אומין לתקנא פגמא דמטה דלהון ויעקב דהוה מטתי' שלימה לא הוי צריך לקרב' שאר אומין דהא מטתיה הוה מתקנא ואוליף להו ייחודא דקב"ה והוו נטרי אורייתא ועסקי בה עד לא איתיהיבת ומשום הכי זכותהון רב טובא וקאי' לבניהון כמא דשרי :

פרשת וירא · **אור** לי"ו לחשון ביום שבת קודש · ה' עמך וכו' · והא איכא למידק מאי וירא אליו הנ"ל וירא ה' אל אברהם · ותו אמאי נראה אליו כיון דלא מליל עמיה מידי ואוף למאן דאמר לבקר את החולה הוה ליה למללא עמיה מידיה דלא אפשר ביקור חולה בלא מילולא · ותו מאי באלוני ממרא ומאי אשמעינן ומאי איכפ' לן · והו מאי והוא יושב פתח האוהל · ומאי אתא לאשמועינן וכן איכא למידק ולמבעי על כחום היום · ותו כיון דחזי ג' אנשים נצבים עליו אמאי אצטריך לרוץ לקראתם · ותו מאי מפתח האוהל כיון דהוה יושב פתח האוהל כשרץ לקראתם פשיטא דמפתח האהל הוה · ותו מאי יוקח נא מעט מים · והו מאי והשענו תחת העץ · ותו מאי ואקחה פת לחם וסעדו לבכם · והו מאי כן תעשה כאשר דברת הוה להו למימר כן נעשה כאשר דברת · ותו מאי מהרי שלש סאים קמח סולת · ותו מאי ואל הבקר רץ אברהם · ותו מאי ושרה שומעת פתח האהל · ותו מאי היפלא מה' דבר וכולי · אבל רזא דמילתא דכיון דאתגזר אתגליאו ליה ספירין דנהירו סגי והיינו וירא אליו כלומר דאיתגלי ליה יו"ד דרמיז לחכמה וכליל בה תלת עליונות ומנהרי בוא"ו ובהכי הוה שמא דהוי"ה שלם ואמר ליה דהשת' דאתגזר אצטריך למיהוי מרכבה לחסד בשלימו דעד השתא עביד טיבו עם בני נשא · והשת' דאתגזר יעביד טיבו עם מלאכייא · וטעמא דצחקת שרה דסברה דאמרין הכי אדעתייהו או נביאה דטעו בנבואתהון ולא הוה קושטא משום דחמאה דגלותא דלה הוה בדרגא דשמיעה ולא בדרגא דעשייה והיינו ושרה שומעת · ותו דאכתי הוה פתח האוהל דהיא מלכות למיסלק לעילא ולא עבדית עובדא טבא דבגיניה תסלק גלותא ותתקבל למהוי בדרגא דעשיה והיינו פתח האהל · ותו דספירין לא הוי מנהרין פנים בפנים כי היכי דתהוי בעותא בדרגא דעשיה והיינו והוא אחריו · כלומר והוא דהיינו כללא דתשע ספירין הוה אחריו כלומר דלא הוי אנפין באנפין עם מלכות · ומשום הכי לא הימנת שרה דאמרת היאך אפשר דלהוי אנפין באנפין בלא עובדא חדתא דעבדינא · והיינו ותצחק שרה בקרב' כלומר טעמא דחייכת ולא הימנית משום דספקא בקרבה כלומר בעובדין דבידה ולא אשכחת דאתחדש לה עובדא טבא דבגינה תזכה ואיהי לא ידעא דכיון דקבלה עלה להתעסקא בגמילות חסדים דהכנסת אורחי' מיד איתער חסד' ורחמו מלעילא ואיתגזר למיהב לה בר · למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי בתמיהא כלומר דאמרה וכי אני זקנתי דהיינו מלכות אסתלק לזקנה דהיינו לובן עילאה וכיון דלא אסתלק להתם היאך אפשר שאלד · היפלא מה' דבר הלא מילתא דא איתעביד ע"י ההוא אתר דאיקרי פלא : **אור** ליום השבת ך' לחשון · חזק ואמץ ה' עמך הלא איכא למידק אמאי איצטריך למיכתב והוא ישב פתח האהל ותו אמאי יושב ישב כתיב ותו מאי כחום היום · ותו אי נצבים עליו אמאי וירץ לקראתם · ותו אמאי אהדר ואמר מפתח האוהל · ותו מאי יוקח נא מעט מים אמאי מעט · ותו מאי ורחצו רגליכם · ותו מאי והשענו תחת העץ ותו מאי ויקח בן בקר רך וטוב · ותו מאי והוא עומד עליהם תחת העץ · ותו מאי כן תעשה כאשר דברת · ותו מאי ויאכלו · אבל רזא דמילתא דאברהם דעד לא אתגזר לא הוי זכי למיעל בגו מלכות לא למיתב בתרעא כד לא מנהר בה תפארת ובתר דאיתגזר הוה יתב בתרעא כד מנהיר בה תפארת והיינו והוא יושב ישב כתיב דמעיקרא ישב פתח האהל כחום היום דהוא נהירא דתפארת והשתא איהו יושב פתח האהל כד מנהר לו תפארת והיינו כחום היום והשתא איזדקף למיחזי מה דלא הוה חזי מקדמת דנא והיינו וישא עיניו · והנה שלשה אנשים היינו שלשה עדרי צאן או הבנים או תלת אבהן · וירץ לקראתם דבעובדין דלתתא מתערין לעילא · ואמר מפתח האוהל כלומר אתעלא ואעל בגו מלכות ונפיק מאידך פתחא דפתיח להדיא יסוד · ואמר יוקח נא מעט מים לאמשוכי חסד בדרגא (נ"א בדינא) דבינה והיינו ורחצו רגליכם דרגל היינו מדת הדין הרפה איבעי למסחי יתה דלא יתקף דינהא · והשענו תחת העץ לאדבוקי יתה בעץ החיים דהיינו תפארת · והיינו בן בקר רך וטוב · לתקוני דינא דרמיז בבן בקר למעבד יתיה טב · ויתן אל הנער לעשות לתקנה יתיה דלא יתקוף דיניה והיינו דנקט חמאה וחלב דרמיזא בחסד לבסמא דינא · והוא היינו רזא דאני והוא · עומד עליהם ויאכלו ראשון ראשון מסתלק כלומר שנסתלק הדבר וחזר לשורשו והיינו רזא דקורבנא : **אור** ליום השבת ח"י לחשון · ה' עמך וכו' והא איכא למידק אמאי אמר אליו ולא אמר אל אברהם · אבל רזא דמילתא

דאע"ג

Digitized by Microsoft®

חזין כמה מלכין דלא איתברכו ואית להו טל השמים וכו' ועובדים אותם עמים ולאומים · ותו אמאי אתחכימו כולי האי יעקב ורבקה על ברכאן דעלמא הדין · ותו אמאי שרי מיני' בוא"ו ויתן לך ואוף דאמור רבנן יתן ויחזור ויתן אנן באורח רזא בעינן לפרשא · ותו אמאי לא קאמר משמני הארץ כדקאמר מטל · ותו מאי רבותא דיעקב דהא לעשו נמי קאמר משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל · ותו אמאי האלהים במדת הדין · ותו אמאי האלהים בה"א הידיעה · אבל רזא דמילתא דיצחק אדבק ליה ליעקב בספירן עילאין ומשום הכי שרי בו"ו דרמיז לתפארת למימר דתפארת יהא נתון לך והיינו ויתן לך האלהים כלומר ויסתלק מתמן לבינה דהיא למ"ד ברזא דמגדל הפורח באויר ותניק לכנסת ישראל דאיהי כף · ואית כף · כד איהי כפופה איתקריאת כ"פ וכד איהי ינקא מלעילא שפע ברכאן איתקריאת כ"ף דאורכא דכ"ף רמיז לוא"ו דאיתדבקא לתפארת ומשפעא לעלמין כולהו · והיינו רזא דויתן לך תסתלק בלמ"ד דהיא בינה ברזא דוהרכבתיך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך ותניק לכ"ף דאיהי כנסת ישראל ומסלק לה"א בתראה ותדבק לה בבינה והיינו האלהים ה"א תדביק לה עם בינה אלהים היינו בינה ותתנהר מרזא דמטל השמים דהא שמא דהויה ביודי"ן כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י סליק ע"ב ועם שבע ספירות הבנין סליק ע"ט כחושבן מטל · והא ידעת דשמא דהויה דכתיב ביודי"ן רמיז לכתר והיינו מטל השמים העליונים · ותו דה' אחד סליק טל · ותו רמיז למימר דיתנהר מרזא די"ג מכילן דמתנוצצין מאין סוף ומנהרין בכתר וכתר מנהיר יתהון בת"ת הא אינון תלת זימנין י"ג וסלקין ט"ל · והא דקאמר מטל למירמז דבא"ס ליכא תפיסה דאוף כתר חכמה הוי קמיה · ולהכי קאמר מטל ולא כל טל · תו איכא למימר דטל השמים רמיז לכתר · ודגן רמיז לחכמה דאיקרי לחם · ותירוש רמז לבינה דהיינו יין המשומר בענביו והכי קאמר תסתלק ותדביק בקצת מכתר והיינו מטל השמים · אבל בחכמה ובינה תדבק רובא דילהון ורוב דגן ותירוש דהא ידיע דבחכמה ובינה אית קצת תפיסותא · אבל בכתר עליון ליכא תפיסותא ברזא דמשרתיו שואלים איתמר על ספירן עילאין · והמשכיל יבין · דמבשרי אחזה אלוה דכמה דאיברייא דגופא ידעין דנשמתא מנהגא דילהון ולית להון בה תפיסותא והא ידיע דספירין אינהו דוגמת אברייא לאין סוף ית' · יעבדוך עמים כו' השתא יהב לה תוקפא על ע' שרים דסחרני כורסייא · ולהנך די בסטרא שמאלא קרי עמים ולדסטר ימינא קרי לאומים · ומשום דהנך דלסטר שמאלא איבעי להו לאיתכפייא יתיר אמר בהו יעבדוך · ומשום דהנך דלסטר ימינא לא איבעי להו לא תכפייא כולי האי אמר בהו וישתחוו ולא אידכר בהו עבודה · הוי גביר לאחיך היינו ספירן דתפארת גביר להון דאינון מתזנין על ידיה והיינו הוה דרמיז לתפארת קאים בין תרין הה"ן יניק מה"א עילאי · ומיניק לה"א תתאי · וישתחוו לך בני אמך · היינו יסוד ומלכות · וקרו להו בני אמך דתפארת ויסוד ומלכות נפקו מבטישותא דכתר כמה דאוליפתך · וקאמר דאע"ג דאינון בני אמך דנפקתו מאתר חד דאינון ישתחוו לך כלומר דילהוו לך דהא יסוד ומלכות תחות תפארת אינהו · אורריך היינו סמאל ונחש דמהדרי לחסרי משפעא דאתו לך אינהו יהון

ארור דילהוי מחסרין מכל טובא דארור היינו מחסר כדמתרגם אונקלוס גרעת ממארת סגירו מחסרא · ומברכך דהיינו ספירן עילאין דמשפעין בת"ת להוון בריכין מעילת העילות · הא את חזי השתא סלקא ורבו דהני ברכאי כמה היא עילא' לעילא לעילא ובדין הוה להו ליעקב ולרבקה לאתחכמא לאדבקא יתהון אבל ברכאן דעשו הוו לתתא מכנסת ישראל · והיינו דשרי בהו הנה רמז להנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה תמן באתר דאינון ששים גבורים דסחרני כנסת ישראל אידביק יתיה · והכי הנ"ה סליק ששים והיינו דקאמר הנה משמני הארץ · דהיינו סוחרני ארץ התחתונה יהי' מושבך באתר הכי אינון גבורים מארי דינא תתדבק · ומטל השמים מעל כלומר נפוקו דילך לא יהא אלא משמים דעליך דהיינו כנסת ישראל · ולא משמים דלעילא והיינו דקאמר מעל ולא מעל דמעל · ועל חרבך תחיה אינון בנין דסחרני כנסת ישראל דאינון ושממון · ותו איקרו חרוב · דאיהי בתמורות לקביל תפארת דרמיז בוא"ו דדמי לחרב · ואת אחיך תעבוד · כלומר אי אפשר לסלקא לך יתיר · דעל כרחך תהא עבד לאחוך דהא אחוך מתדבק בת"ת דמשפע לכנסת ישראל ואתייניק משפעא דאתי לכ"י · והיה כאשר תריד כלומר כ"י תריד דתי"ו דתריד תואר לכנסת ישראל ותריד מלשון אריד בשיחי כלומר כד הקבל כ"י קמיה קודשא בריך הוא על עובדיהון דהיא אימא המיסרת כמה דאת אמר אשר יסרתו אמו · וכד לא שמעין בקלה איהי קבלא לקודשא בריך הוא וקאמר כד תקבל כ"י על עובדיהון · ופרקת עולו מעל צוארך כלומ' תסתלק את ותניק שפעא דהוה אתי לכ"י ואיהי תתזן מינך · ברזא דכל העולם שותה מתמצית ארץ ישראל ועכשיו בעונות שרבו ארץ ישראל מתמצית העולם שותה והיינו דכתיב והיה כלומ' דבההוא עידנא יסתלק תפארת לעילא בבינה ולא ייניק לכנסת ישראל · ולהכי רמז והיה דהוא שמא דהוי"ה למפרע וא"ו כתיב קודם ה"א קדמאה · אי נמי דתריד הוי כאלו כתיב תדיר כלומ' דאת תדיר מהדר לאכשלא לבני אנשא וכאשר תהוו תדיר עימהון וישמעון לך ופרקת עולו וכו' הא תא חזי דברכאן דעשו הוו לתתא · וברכאן דיעקב לעילא לעילא · ויצחק אע"ג דלא הוי מחזיק עשו לרשיעא מכל מקום לא הוי מחזיק כל כך כצדיקא דיזכי לאיתדבקא בתפארת ולא הוי בעי אלא לאדבקא לה כנסת ישראל תתאה · והיינו דקאמר ואברכך לפני ה' · דהיא נקרא לפני ה' וכד אתא יעקב וחשיב יצחק דהוה עשו ובריך ליה לא הוה בעי לאדבקא ליה אלא בה (בכנסת ישראל תתאה) אבל שכינתא ממללא בפומיה ואדביק יתיה בת"ת כמה דאמרן · וכד אתא עשו ואמר יקום אבי וכו' ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד · תוהא על תוהא חדא דקיומא דברכאן לא הוו לבריה · ותו דאיסתלק יתיר בדרגין עלאין יתיר ממאי דהוי חשיב · והיינו דקאמר ורמיז גדולה עד מאד · והיינו דקאמר מי איפה דא"י הרמז לתלת עילאי ברזא דאיה מקום כבודו להעריצו · ופ"ה באמצעות תיבה רמיזא בחכמה · ותו איפה רמיזא לחכמה דהיא איפה ומכילא דשיעור קומה ועל דא חרד יצחק דחמא דההוא אתברך אסתלק בכל הני דרגין עילאי וכיון דידע דלא הוי עשו חשב דלאו בריה הוא ההוא דאתברך ומשום הכי חרד כל כך דלהוי סליקו כי האי לגברא דלאו מזרעיה הוא למחזי דלא איהו

Digitized by Microsoft®

בעידן דאת מפסיק ושמאל ונחש רדפין אבתרך תדיר לעיילא בלבך הרהורין דמילא דעלמ' לאפסקא יתך מלהרהר' בדברי תורה ובגלותא לכן בני הזהר ולא תפסוק מהרהורא דאורייתא שום רגעא ובעידן צלותא כוין בה דלא תהרהר במידי ואפילו במילי דחכמתא דזמן תורה לחוד וזמן צלותא לחוד · ובעידן ק"ש ייחד כל מחשבותיך למיהוי בשים לשכינתא וכל איברך יתייהדו להמסר על קדושת שמו ובטל כל מחשבות שבעולם ממך די את תנהה דילי די גמרת לפלגא דסדרא דטהרות והא גמרת המש סדרין ופלגא ועל כן אנת דכלילת משבע ענגי כבוד כמה דאוליפתך מתלווה בהדך לכן לא תשתבק מנהון אלא תדיר אהדר עליהון למינדע יתהון ומהכא תשתמודע מסגיאות טובוי ורחמוי דקודשא בריך הוא דאע"ג דאיכא אחרינין דידעין שיתא סידרא משנה לא ממלל עמהון כמה דממלל עמך ואוף דידעת דאית בידך סורחנין תקיפין וביישין מינהון · אלא דזכות דהנך יומין קמאי דהבת קמאי והנך יומין דאתשכו בההוא הובא תקיפא התנהרו ע"י דהתענית יתהון רצופין יממא ולילן כי התענית בכל אשר התענה אביך דהיינו אדם הראשון כד חב · הכי התענית כל הנך ירחין טפי משתא אהדה שקא בחרצך ולבשת לבושין דפרזלא ובהכי אקלישת ענגים המחשיכי' לכ"י בתוכך דאינון מחבת ברזל על פניך והתענית בכל ההוא זימנא תלת יומין רצופין עם לילתהון ולזמנין הרין ובהם אתנהירו אנפך ויהדתיך לאיתוקד' על קדושת שמי בגין דתשאר נקי וזך ותסתלק. בדרגין עלאין כמה דאוליפתך לכן אהזי גרמך דאת עולה תמימה ולא לשתכח שום מומא בך דלא לפסול קרבנא ולכן כל מחשבותיך יהיו תדיר בדברי תורה ולא תפסוק אפילו רגע ואזכך למיסק בארץ ישראל בשתא דא ולאתייחד' תמן עם אורייתא למיחדי תמיד עם הברייא לאתעסקא באורייתא ומאי דיסתפק לכון מלאכין דעאסין בארבע גדפין ילפין לכון דוגמתה דמאי דהוי מולפי לרשב"י במערה ובתר הכי אזכך לאיתוקדא על קדושת שמי :

והשתא אתינא לגלאה לך רזא דקדישא הלא לך למינדע מאי דאמר שלמה בחירי דאין לענות אמן אחר ויקרב משיחי' לאו קושטא איהו אלא נריך לענות אמן ה' זימנין חד בעידן דאמרין יתגדל ויתקדש שמיה רבא · וחד בעידן דקאמר ויקרב משיחיה וחד אמן יהא שמיה רבא וכו' וחד בתר שמיה דקודשא בריך הוא · וחד בתר לעילא מכל ברכתא וכו' דאמירן בעלמא וכו' דאיהו חמש לקבל ה' בתראה דרזא דקדישא איהו לסלקא לה ולייחדא לה בהדי ספירן עלאין · והיינו דקאמר יתגדל כלומר תתייחד עם חסד דהא איהו בהו · ויתקדש כלומר ומתמן יסתלק בעלמא דקדושה דהיינו בינה · שמיה רבא היינו כנסת ישראל · דכד מתייחדא עם תפארת מקרייא רבא ברזא דמה העשה לשמך הגדול · ואף מקרייא רבא כד מתיחדא בגדולה · בעלמא דברא כרעותיה כלומר תתייחד בשלש עילאי דאיהו עלמא רעוא דרעוין · ואע"ג דאינון נהלין השתן בעלמא בכמה דוכתי דנקט בריאה במקום אצילות · והו דמילתא ברא אחזי על תלר עילאי · ב' בחכמה וקוצא דילה בכתר · וב' גופא בבינה דאיהי את קדמאה דילה · ור' אחזי בחכמה וא' אהזי בכתר עליון ואוף ה' אחזי על תלת עלאי · וימליך מלכותיה כלומר דיסק מלכות לעילא לייחד' לה בכולהו ספירתא · דבההוא עידנא יהי' ה' למלך על כל הארץ · דבההוא עידנא לא יכנף עוד מוריך דכולה כנפים יתאחדון ויתנהרון ויהון ביחודא חדא ודא הוא רזא דאמרינן קדיש בלשון תרגום לאחזאה דבההוא זימנא יהא לשון תרגום שקול כלשון הקודש דכולהו יהא יחודא חד כדאמרית · והיינו וימליך מלכותיה דיהון כנפים מתייחדין ביה ויהא כולא חד · ויצמח פורקניה · כלומר דבתר דתתייחד כנסת ישראל בחסד ובספירין עילאין תצמח לאשפעא שפע ומזונ' לעלמין כולהו ברזא דאוליד ליה כמלקדמין · ויקרב משיחי' כלומר דספירין עילאין דמריקן מנייהו משח רבות קודשא יהון קריבין להון לאשפעא במלכות קדישא למיזן עלמא כולהו ומשום הכי איבעי לאהבא אמן הכא משום דאמן סליק לחושבן שמא דהויה ושם אדנות ותו א' רמיז בכתר ומ' בבינה ון' בתפארת ומלכות והיינו ייחודין דספירתא וקורבא דמשיחא · בחייכון וביומיכון וכו' הא איכא למידק מאי ניהו חייכון · ומאי ניהו יומיכון · והו מאי קאמר ובחיי דכל בית ישראל · ותו אמאי קאמר בחיי ולא קאמר ביומי כדקאמר בקדמיתא :

אבל רזא דמילתא דספירין עילאין קאמרי האי יחודא הא בחייכון כלומר בסגיאות שפע דייתי לכון ברזא דואתה מחיה את כלם · וביומיכון היינו יחודין דספירתא דאיקרן ימים כלומ' שפע חיים בתפארת ומתמן יהא ינקא דחיים לכולהו ספירתא ובהכא יתייחדין כולהו · ובחיי דכל בית ישראל · כלומר ומתמן ייתי שפע חיים לכנסת ישראל תתאה דאיקרי בית ישראל ותתייחד עם כל ספירין עילאין ולא קאמר וביומי משום דספירין דילה מתייחדין בה תדיר ומשום הכי לית צורכא למימר דיתייחדון בה · בעגלא ובזמן קריב עגלא תרגום ובזמן קריב כלומר בקורבא ויחודא דספירין דאיקרון זמן · ברזא דמלמד שהיו סדר זמנים קודם לכן דאיתמר על ספירתא · אמן יהא שמיה רבא מברך כלומר עם שם י"ה דהיינו מלכות יהא רבא דתתייחד בגדולה ויהא משפיע לה' ספירתא דתחות חסד והיינו דקאמר מברך לעלם כלומר יהא מברך לתפארת ולעלמי דהיינו גבורה ונצח · ידא שמאלא בהדי ירכא ימינא עלמייא היינו הוד ויסוד ירכא שמאלא עם ברית · יתברך וכו' השתא מיהדר ליחדא לה בכתר עילאה ובכולהון ספירתא יתברך לכתר · וישתבח לחכמה · ויתפאר לבינה · ויתרומם לגדולה · ויתנשא לפחד · ויתהדר לתפארת · ויתעלה לנצח · ויתהלל להוד · שמיה דקודשא בריך הוא ליסוד ומבעי לציבורא לאתבא עד יתברך · לסלקא לה עד כתר ליחד' לה בכתר · ואי לא עביד הכי הוי כקוצץ בנטיעות ועונשיה סגי כדכתב יוסף גיקטלייא בחירי · ואין לך קנינה גדולה מזו · ומיהו ביתברך לחוד סגי דכיון דסליק לה מתמן ממילא משמע דבכולהו ספירתא מיחד לה · ואיבעי איניש למימר כוליה כד את עביד שפיר דמי · לעילא מכל ברכתא · ברכו"ת שירו"ת ותושבחו"ת רמיזי לתלת עילאי · וקאמר הנך תלת יתייחדון במלכות והיינו דאמירן בעלמא הא אוליפתך בקדישא רזא דלא איתגלי מכמה יומין וכל חכימא דרא כד ישמעון ליה יחדון ביה :

והשתא בעינא לאולפא לך רזא דברכאן דיעקב · דאיכא למידק דהא ליתהון אלא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי ואמאי לא בריך ליה בעלמא דאתי דהוא עיקר · ותו

חזינן

עילאין והיינו דקאמר אין זה כלומר באין מדבק על ידי דזה דהיינו יסוד · ועל ידי דבית אלהים דהוא כנסת ישראל וזה דהיינו יסוד שער השמים · וידר יעקב נדר · בעא לאדבקא בבינה דהיא מקום הנדר · (נראה שמה שאמרו ז"ל שנודרין בעת צרה הוא לאסתלקא בבינה שהוא מקום הנדר דמאן דמדבק בה הוא בן חורין מכל צרות דהא תמן איהו חירו דעלמין · וכן נראה לי שהעולים לס"ת נודרים משום דס"ת איהו תפארת לאסתלקא עמה לבינה) : אור ליום שבת כ"ג לטבת · רק כי תדבק בי וביראתי ובמשניותי התעלה ותזכה לעשות נסים על ידך כמו בימי חכמי התלמוד ויתקדש שם שמים על ידך · כי ידעו כי יש אלהים בישראל כי סוד הנסים הנעשים לחכמים הוא על ידי שמחשבתם תמיד בכנס"ת ישראל דבוקה על ידי שתמיד מהרהרים בתורה וביראת שמים בלי שום הפסק · כשהיא מתעלה לבינה · כל הדביקים עמה עולים עמה · נמצאת נפש המהרהרים תמיד בה עולה עד בינה וכיון שנפשם דביקה שם יש להם כח להוריד משם כל מה שחפצים וזה סוד נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות · דגל היינו הנך ספרין דמפסקי בין ספרא דקדושא · ומשום הכי נקרא גל בגין דכד מעדון הנך ספרין מהתמן הא אתגלי ספרא דקדושא · וזהו סוד עד הגל הזה דאיכא למידק מאי עבד יעקב ההוא גל ואכל עליה ותו מאי עדות להוא גל · ותו מאי ועדה המצבה היכא אשכחן דעבדו יעקב ולבן מצבה : **אבל** רזא דמילתא משום דלבן אמר יש לאל ידי לעשות עמכם רע בעי יעקב לאחזאה ליה דאיהו משקר ולהכי עביד גל ויתיב עליה למיכל למירמז ליה דההוא ספרין דלבן יניק מנייהו איהו תחותיה דיעקב ואיהו יניק מספרא דקדושא דאיהו לעילא · והיינו דקאמר עד הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבור אליך וכו' כלומר אם את העבור אלי לאבאשא לי סיטרא דילך יתפרע מינך · והיינו עד הגל הזה ואם אנא אעבור לאבאשא לך ספרא דקדושא דהוא דילי יתפרע מיני · והיינו ועדה המצבה הזאת אם אני לא אעבור אליך וכו' כלומר דהיינו כנסת ישראל ותו רמז ליה תדע מאן הוא עדות בדבר דבסיטרא דילך כסוף תחותאי המצבה הזאת כלומר השיבה הזאה דיתבית על הגל דרמיז לספרא דילך · וזהו סוד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך כלומר אעדי הנך סיטרין דאיקרון גל מן קדמי ועל ידי כן אביטה נפלאות מתורתיך · וזהו סוד נתן עיניו בו דעיינין רמיזין לחסד וגבורה · ונעשה גל כלומר דההוא ספרא אחיד ביה · של עצמות · דרמיז להוא ספרא דאיהו לקבל יסוד · לכן הדבק מחשבותיך בי תדיר ותתעלה נפשך למעלה להתקדש שם שמים לעשות נסים על ידך כי הדבקות והמחשבה בלי הפסק עליו נאמר מי זאת עולה מן המדבר כלומר כד זאת דהיא כנסת ישראל מתעלא למי דהיא בינה מן מ"ם פתוחה רמיזא בבינה דמ"ם פתוחה (ס"א סתומה) היא בחלמה ברזא דלמרבה המשרה · ונו"ן אריכא היא בתפארת ומלכות · כלומר כנסת ישראל עולה דרך הבריח התיכון ומתדבקת במ"ם פתוחא דהיא בינה · וכד איהי מתעלה תמן · איהי מתרפקת על דודה דההוא דאחשיבת תדיר בתורה ובמשנ' ביראה בלי הפסק איקרי דודה . וקאמר דכד איהי מתעיילא בבינה איהי מתרפקת ומתחברת בההוא שעתא עם דודה דכיון דמחשבתיה דביק בה בההיא שעתא הא מחשבתו ונפשו מתעליית בבינה · ולעילא מינה באתר דמתעליית

כנסת ישראל תחת התפוח עוררתיך ברזא דשדה של תפוחים · שמה חבלתך אמך שמה חבלה ילדתך חד רמיז לאימא עלאה · וחד רמיז לאימא תתאה · והכי תתעל' אי תדיר תהא מחשבתך דבקה בי בלי הפסק דאיבעי לך למחזי גרמך כמלך בגדוד דכמה חיילות דביקן ליה מן כל סטר הכי אנא המשנ' וכל חיילותי סחרין לך תדיר דהא אנא תהא רבא דארץ ישראל וכו' ולכן תצייר בעלמך דאנא וכל חיילותי סחרין לך תדיר ואת בינגא כמלכא בגו חיילותי' ולא תפריד מחשבותיך מיני ומחיילותי כלל ואתה שלום :

פרשת ויצא מהדורא בתרא

אור ליום שבת ט' לכסליו · ה' עמך וגו' לגלאה לך רזא עילאה בפ' דא קדישא דהא איכא למידק אמאי אצטרך יעקב בחיר אבהן למיתב עם לבן ולמיסב בנתיה דההוא רשיעה ולמרעיה ענא אבל רזא דמלתא דלבן רמיז ללובן עילאי דההוא סטרא ואצטרך דיעקב ייזיל לגביה וייפוק מיניה חיילין דקדושא דמטמרין ביה וייתי להו לסטר קדושה דענא רמיז להנהו חיילין דוגמת ואת הנפש אשר עשו בחרן והיינו דכתיב ויצל אלהים ממקנה אביכם ויתן לי דהאציל קדושה מגו ההוא סטרא והיינו נמי רזא דענא דיתרו דרעי מרע"ה דהיינו חיילין דקדושה דהוי מטמרין והוה רעי להון לקרבא להו לסטרא דקדושה ומשום דיתרו גופא הוה עתיד לאתגיירא לא אצטריך למימר ביה ויצל אלהים ממקנה אביכן דהא כיון דאתגייר הוא כל חיילין דביה אתו בהדיה ואיצרך למיסב בנתיה מהאי טעמא דאפיק להון מרשותיה דההוא סטרא והיינו רזא דויקרא יעקב לרחל וללאה השדה אל צאנו דהיינו דאעיל להון בחקל תפוחים והיינו דמאן דמייתי ביכורים ריש מילוי הוו לבן ארמאי בעא לאובדא ית אבא דהוו גניזין ביה חיילין דקדושה ויעקב אבינו אפיק להון בעל כורחיה :

פרשת וישלח מהדורא קמא

אור ליום שבת ח"י כסליו פרשת וישלח · ה' עמך וכו' הא אתינא לגלאה לך רזין טמירין דכל חכימי דרא כד ישמעון להון יחדון ויתחדש רוחם בקרבם כדאמר לב טהור ברא לי אלהים וכו' · דהא אית למבעי היכי הוי מצלי דוד הכי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים קיימא לן · ותו מאי ברא לי דמשמע דהוי בעי דיימית יתיה ובתר הכי יברא ליה בריה חדשה · ותו מאי טהור · ותו מאי רוח נכון חדש בקרבי אבל רזא דמילתא דדוד לקביל מלכות דאיהי דרגא דיליה קאמר הכי דהיא מידה דילה ברזא דמלכות בית דוד משיתך במהרה תחזירנה למקומה דהיינו לומר דכנסת ישראל תתוה ידביק אותה בעשר ספירא עילאין דרמיז בבמהרה · והיינו דקאמר תחזירנה למקומה כלומר דתתיחד בספיראן עילאין כדהוות בשירותא דבריאה והשתא קאמר דוד ל"ב נתיבות חכמה דהיא עולם הטוהר אשפע במידה דילי וקאמר בלישנא דבריאה ברזא דאוליד ליה כמלקדמין · ומיירי עם בינה דישפע מחכמה במלכות ולהכי קאמר אלהים דרמיז בבינה · ורוח נכון חדש בקרבי כלומר דכל ספירה וספירה אית בה רוחא והיא דאתיהב לה בקדמיתא לקיומא דילה ובר מהאי צריך תדיר לאשפעא (חסר) אתיהב בה רוח יונקא וחילא בשירותא דבריאה דילי' וכו

Digitized by Microsoft

עיקרא דעלמא ועוד דהוה אמר הני מילין אנתידע ליה דיעקב בריה הוא ההוא דאתברך ואסתלק בכל הנך סילוקין עילאין בההוא עידנא נח דעתיה ואמר גם ברוך יהיה · ואמר בא אחיך במרמה וכו' כלומר אתא בסיועא דבינה לינקא מינה ובהכי לקח את ברכתך דהיינו כנסת ישראל · דתמן הוה בעינא לאדבקא לך והשתא איהו אחותיה וינקא מניה · ובמרמה היינו מ"ם · רזא דמ"ם רמ"ה דמ"ם היינו בינה ואיהי רמ"ה · ברזא דכתיב ותשובתו הרמתה · כשמוע עשו וכו' ויצעק צעקה כו' צערא על צערא חד על דאפסיד ברכאן דיליה וחד על דאסתלק יעקב בהנך סילוקין עילאין · ויאמר הברכה אחת היא לך אבי כלומר הברכה אחת דהיינו כנסת ישראל בגווה חד · את יכיל לברכא בה דהא אמר ויקח את ברכתך · הא אע"ג דאיהו אסתלק לעילא מכל מקום תיכול לאדבקא לי בכנסת ישראל כמה דהוי ברעותך · והיינו דקאמר ברכני גם אני אבי : אז אמר לו יצחק הנה משמני הארץ יהיה מושבך כלומר לית לך קיומא באתר דכנסת ישראל אלא לתתא מינה והיינו דקאמר הנה משמני הארץ יהיה מושבך וכו' וכדפרישית · ואת אחיך תעבוד כלומר ומשום הכי אמרית לך ויקח ברכתך · הא אתגלייא לך רזין טמירין ואיתבררו מילייא יאות לכן כוין בעובדך והרהר תדיר באורייתא לא תפסיק אפילו רגע חדא ואי תכוון לשמה בהירי כהוב לו הני מילין בגין דיחדי בהון · ואתה שלום :

אור ליום שבת פ' לכסליו · ה' עמך וכו' הא אתינא לגלאה לך רזא עילאה בפרשתא דא קדישא דהא איכא למידק אמאי איצטריך יעקב בתיר דאבהן למיהב עם לבן ולמיסב בנתיה דהוה רשיעא ולמרעי עניה · אבל רזא דמילת' דלבן רמיז ללובן עילאה דהוות סיטרא · ואיצטריך יעקב יזיל לגביה ויפוק מיניה חיילין דקדושה דמטמרין ביה ויהו להו לסטרא קדושה מגו ההוא סטרא והיינו נמי רזא דענא דיתרו דרעה משה רבינו דהיינו חיילין דקדושה דהוו מטמרין · והוה רעי לון לקרבה להו לסטרא קדושה · ומשום דיתרו גופיה הוה עתיד לאגיירא לא איצטריך למימר ביה ויצל אלהים ממקנה אביכן · דהא כיון דאתגייר הוא כל חיילין דביה אתו בהדיה · ואיצטריך למיסב בנתיה מהאי טעמא דאפיק להון מרשותיה דההוא סטרא והיינו רזא דויקרא יעקב לרחל וללאה השדה אל צאנו דהיינו דאעיל להון בחקל תפוחין · והיינו דמאן דמייתי בכורים ריש מילי הוו לבן הרמאה בעא לאובדא ית אבא דהוו גניזין ביה חיילין דקדושה · ויעקב אפיק יתהון בעל כרחיה :

שנת ש י"ו לשבת · ה' עמך וכו' הא איכא למידק מאי טעמא אברהם נפיק מארץ ישראל ויצחק לא נפיק · ואע"ג דאמר רבנן משום דהוה עולה אכתי קשיא יעקב דאיהו שלימו דאבהן מאי טעמא נפיק תרי זימנא · ואברהם לא נפיק אלא חדא זימנא · ותו דהוא הוי שלימא דאבהן אמאי נפיק · והו דהוי שלימא דאבהן אמאי נפקא נשמתיה בר מארץ ישראל · אבל רזא דמילתא דכד הוי כפנא בארעא איבעי לאברהם וליעקב למיפק מינה ולמקים לקבלא לקבל לאנהרא לה בחסד וברחמים · אבל יצחק איצטרך דלא יפוק · דאלו הוה נפיק וקאים לקבלא הוא משפע לה דינא ומתקפין דינהא · ויעקב איצטרך למיפק תרי זימנא חד לאשלמא עם דינא · והכי הוי בזימנא קמא דנפיק בגין קטרוגא דעשו ואוף תמן הוה ליה קטרוגא עם לבן · ומכל מקום הוה דינא ברחמי והיינו רזא דויברך ה' אותך לרגלי והוא גופא אמר נחשתי ויברכני ה' בגללך · ובזמנא תניינא נפק לאשלמא עם חסד והכי עביד טיבו וחסד עם פרעה ומצריא דברכיה דיסיק נילוס לקראתיה · ומאי דנפקא נשמתיה דמצרים בגין דיהוי דביקו דילי' בהדי בנוי בגלותא באתר דנפקא נשמתיה דבר נש · תמן הוא דביקו דיליה תדיר · וכד נפקו ישראל ממצרים נפקא נשמתיה דיעקב עמהון והיינו דאמור רבנן וירא ישראל את היד הגדולה ישראל סבא :

פרשת ויצא מהדורא קמא

אור ליום שבת פרשת ויצא יעקב · ה' עמך וכו' הא אתינא לגלאה לך רזין טמירין בהאי פרשתא · הלא לך למינדע דבאר שבע היינו כנסת ישראל · תו באר שבע היינו שבע ספירות הבנין · וקאמר ויצא יעקב מבאר שבע · למימרא דיעקב דהיינו ת"ת איסתלק משבע ספירו' הבנין · ואיתדבק בתלת עילאי והיינו וילך חרנה · דמלת וילך לומר דוי"ו איתדבק ביו"ד דהיינו חכמה ובלמ"ד דהיא בינה ובכ"ף דהיא כתר · וחרנה נמי דהיינו לומר דאיתדבק בחי"ת דהיא בינה דהיא תמינאה וברי"ש דרמיז לחכמה ובנו"ן דהיא בינה דרמיז לחמשים שערי בינה · ובה"א דהיא נמי רמיזא לבינה · ויפגע במקום כלומר וא"ו פגע כלומר אתדבק ביו"ד דהיינו חכמה במקום רמיז לתלת עילאי ברזא דברוך המקום · וילן שם כלומר וא"ו אתדבק עם יו"ד דהיינו חכמה ועם למ"ד דהיינו בינה · ועם נ"ן · שם היינו רזא דויתיצב עמו שם · כי בא השמש וישכב במקום כלומר וא"ו אתדבק עם יש דהיינו חכמה ברזא להנחיל אוהבי יש · ואתדבק נמי עם ך"ב אתוון · במקום ההוא כלומר אתדבק בתלת עילאי עד דסליק לאתר דאיקרי הוא · דהיינו כתר הוא · ויחלום כלומר אתדבק וא"ו עם יו"ד דהיינו חכמה ובחי"ת דרמיז לחכמה ובלמ"ד דרמיז לבינה ובמ"ם דרמיז נמי לבינה · ברזא דמ"ם דלמרבה המשרה · והנה כלומר וא"ו אתדבק בתרי ההין ובנו"ן דרמיז לה"א · סולם מוצב ארצה סולם היינו ספיראן דנציבין (ס"א דנציצין) בכנסת ישראל דאיקריי' ארץ · וראשו מגיע השמימה דע"י ספיראן דנציבין בארץ מתדבקין לריש' דספירין דהיינו תלת ספירין עילאין דאיקרון שמימה · דהא אינון שמי השמים · והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו כלומר סליקו עד בינה דאיהי תמינאי והיינו בו דחושבנא תמניא · תו ב' רמיז בבינה דאיהו את קדמאה דילה · וקאמר דעל ידי אתחברותא דוא"ו בבית מסתלקין ספיראן והיינו בו · והנה ה' נצב עליו · דבית רמיז בחכמה · וקוצא דיליה בכתר עליון · והנה אנכי עמך · היינו מילי דאמר ליעקב תתאי · ושמרתיך בכל אשר תלך כלומר אדבק עמך לכנסת ישראל דרמיז בו · ושמרתיך ברזא' דשמור ואוף ליסוד דרמיז בכל ואוף בחכמה דרמיז באשר · כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך כלומר דאדבק יתך בתלת עילאי דרמיזי באשר · והיינו דקאמר את אשר דברתי לך דהיינו מאי דרמיז בפסוקי קדמאה כדפרישית · ויקץ יעקב כלומר אידבק וא"ו עם יו"ד דהיינו חכמה · ועם ק' דהיינו רזא דעשר ספיראן דסלקין למאה · ובץ' וכו' · ויאמר אכן יש ה' במקום הזה · כלומר באתר דיש דהיינו חכמה · תמן הוא מקום דרמיז לתלת עילאי · והמן הוא חבורה דהז"ה והיינו יסוד · אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים כלומר מאן דמדבק בכנסת ישראל מדבק בספירין עילאין

Digitized by Microsoft

פיסול ואפילו במחשבה לכן אזדהר מן יומא דין והלאה למיהוי כל מחשבותיך באורייתא · ואתה שלום :

עוד לפרשת וישלח

אמאי השפיל יעקב גרמיה דיליה קמי עשו וקרא לו אדוני כמה זימני אבל רזא דמילתא דא רמיז דמאן דהוי מסטרא דקב"ה דלא לאיתנהגא בתוקפא ורוגזא לאינון דמסטרא אחרא · אלא לאמשכא לון במילין דרחימו זימנא בתר זימנא · ות"ח דוד המלך ע"ה דאע"ג דעביד רעותא דקב"ה לנגחא קרבא בכנענים · אתמר עליה דמים רבים שפכת וכו' ומשום הכי בעי יעקב דלא לאתנהגא עם עשו בתוקפא ורוגזא · אלא במשיכ' דרחמי וחינא · ומשום הכי שדר למימר ליה עם לבן עילאה דאיהו רזא דלובן עילאה ומשיכא מיניה מלכות · והיינו ואחר · דאייה דאיהו עומק אחרית והיינו נמי עד עתה דאיה אקרי עתה · ויהי לי שור וחמור דאיהי פחד וחסד · ולאן היינו תפארת כד"א ואתנה לאני לאן מרעיתי אדם אתם · ועבד ושפחה דאינון נצח והוד ויעקב גופיה איהו יסוד · דהא יסוד משך הוא"ו · ואיבעי השוי ליעקב בתפארת ולאן ביסוד דאיהו אקרי בשמא דתפארת · ואשלחה להגיד לאדוני כלומר לאמשכא בהדן מכל הני סטרין דקדושה · למצוא חן בעיניך · על ידי דאת מלברא תסתכל בהון ישפעון עליך · והיינו בעיניך אי נמי הכי קאמר על כרחך ימצאון חן בעיניך כמו אם לא על פניך יברכך · וישובו המלאכים וכו' באנו אל אחיך אל עשו · כלומר לא בעי לינקא מינך אלא למיהוי איהו רישא לגרמיה והיינו אחיך · וגם הולך לקראתך לאגחא בך קרבא · ולא בעי למיהוי ליה חיבורא בהדך · וארבע מאות איש עמו · דאיהו רזא דרע עין עמו · ויירא יעקב מאד דאיהו אדם בהפוכא · כלומר דחיל דלא יקטרג עליהו דאיהו תפארת · ויצר לו · כלומר דחיל דלא ייצר ליה כד ינקוט שפעא דקדוש' וכו' לשני מחנות חד מחנה שכינה דספירין עילאין · והיינו אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו · דהיינו מחנה שכינה דתמן אית ליה קצת תפיסה · דהיא המחנה האחת והכהו · והיה המחנה הנשאר לפלטה דהיינו ספירן עילאין · ויאמר אלהי אבי אברהם · לאמשכא על המלכות שפעא דאברהם ויצחק ובשמא דהוי"ה · קטונתי מכל החסדים וכו' כי במקלי וכו' כלומר דאנא בריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה · כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני וכו' כלומר למלכות עם עולמין דילה · ואתה דהיינו חכמה עם כל ספירא · אמרת ברחמים היטיב בספירא עילאין איטיב למלכות · וילן שם בלילה ההוא ברזא דהוא דאיתחבר בלילה דאיהי מלכות · וישתחו ארצה שבע פעמים ועל ידי כן אפיס ליה · נסעה ונלכה · ומהכא אית לן למילף דלא למיתיב רשיעי ברוגזא · וכל שכן בזמנא דגלותא דליכא שולטנו לישראל אלא לגלגלא עימהון במילין דרחימו זמנא בתר זמנא עד דיתפייסון לאשתעבדא באורייתא :

פרשת וישב מהדורא קמא

אור ליום שבת ח' לטבת · ה' עמך וכו' · וכל אשר אתה עושה ה' מצליח · ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח · רזא דויהי היינו דוא"ו איסתליק ביו"ד לינקא מינה · וכן ה"א איסתליק ביו"ד לינקא מינה ואע"ג דכתיב הוי"ה למפרע · לא אחזו פורענותא · אלא כדכתיב ויהי עם בימי כמו שאמרו חז"ל ויהי בימי לשון צער · וטעמא דמילתא אית ימים ואית ימים · אית ימי קודש ואית ימי רעה · וכד כתיב בימי עם ויהי הוא לאגלוייא דהא דכתיב ויהי דכתיבי אתוון למפרע של הוי"ה הוא למרמז על ימי דההוא סיטרא דשלטי ולמרמז דאיסתליקו וא"ו וה"א לעילא ובכן עלא בצערא · אבל כד כתיב ויהי ולא כתיב בימי רמיז דוא"ו וה"א סלקי לינקא מיו"ד כדי לאשפעא לתתא · ומשום דלזימנין כתיב ויהי לרמוזי על צערא · להכי כתיב ויהי ה' את יוסף סמך שמא דהוי"ה כסדר לויהי למרמז דהאי הפיכא דשמא דהוי"ה דבויהי לאו למרמז על פורענות' הוא אלא על שלימותא לחברא וא"ו וה"א · את דהיינו כנסת ישראל · יוסף דהיינו יסוד · כלומר דעל ידי ההוא עבודתא אתא ההוא עובדא לידיה דעל ידיה אסתלק בדרגא דצדיק והדר קאמר ויהי ה' כלומר האי הפוכא דאתוון דבויהי לאו פורענותא איהו אלא לשלימותא דהא סמיך ליה איש דהיינו תפארת לומר דעל ידי ההוא עובדא איסתלק בדרגא דצדיק דאיהו סמיך לתפארת · והדר קאמר ויהי בבית אדוניו המצרי והכא לא סמך לא ה' ולא איש לויהי · משום דויהי לחודי' רמיז קצת צערא · והכי קאמר ויהי כלומר אי הות קצת צערא לא הוה אלא דהוה בבית אדוניו המצרי כלומר דהוה משועבד להווא מצראה · אבל צערא אחרא לא הות ליה במילתא · דאדרבא מהמן הוה ליה סליקא להסתלקא בדרגא דצדיק · ואחר זה ישנתי עד שהיה יותר מחצי שעה מהיום · וכשנתעוררתי הייתי מצטער על שלא דבר עמי כפעם בפעם דיבור ארוך והתחלתי לגרוס משניות ולא הספקתי לגרוס שני פרקים עד שקול דודי זה בא ואומר הטוב בעיניך מה שעשית זה הלילה לשתות פעמים מים הרבה כי לא הודעתיך שיש לך להזהר מלהשביע תאות יצר הרע · ועל דבר זה היה ראוי לעזבך ולנטשך · אבל אני לא אעשה כן לך כי לא אעזבך ולא אנטשך כמו שאמרתי לך על פסוק ברח דודי וכו' ומני הטוב לא אמנע מפיך והלא בעיינא דילי יהא שקלא ומרייא בעיינא דברית מילה דיהא ביומא קדישא הדין · דיהא רזא דמילה דהיא מצוה בשמיני · היינו כי היכא דיעברון שבעה ספיראן עד דמטי להמינאה דאיהי בינה · ובההוא זמנא דאיתגלייא עליה לבנותא דבינה דאתי מלובן דכתר עליון · מהלינן ופרעינן לגלאה מלכות ויסוד לחברא להו עם בינה · וכד איערע בשבת יאה ויאה דהא בהאי יומא קדישא מתגלי לבנותא עילאה ומתחבר ביסוד ומלכות ורזא דמזמורא דאמרינן בברית מילה הלא הוא שיר המעלות שיר הא ידיע דרמיז במלכות דתדיר משוררת למלכא עילאה · ברזא דאלהים אל דמי לך · המעלות רזי דהני מעלות לקביל המש עשרה מעלות דסלקין מעזרת נשים לעזרת ישראל דהא עזרת נשים רמיז במטרוניתא בהולקא דידה דרמיז בה ועזרה ישראל רמיז בתפארת דמטרונית' · ועזרת הכהנים רמיז לחסד דמטרוניתא וההיכל רמיז בתלת עילאי וי"א אמה לאחורי בית הכפורת על רזא דאין סוף והני ט"ו שיר המעלות סלקי ממטרוניתא גופא דהיא עזרת הנשים לתפארת שבה דהוא עזרת ישראל · אשרי רמיז לכתר וחכמה כל היינו יסוד · ירא ה' היינו ראשית חכמה יראת ה' · ההולך בדרכיו : כלומר דסליק יסוד במזלחין דיליה לאיתדבקא בתלת עילאי

Digitized by Microsoft®

כ. זה צריך תדיר למזוני לקיימא ההוא רוחא ותיילא תדיר די ביה · ולא פסקי מזונא ההוא רוחא דביה איתכפיי' וכד נקיט מזונא ההוא רוחא וחילא דיביה מתתקפי' · ובהאי דוגמא איהו בספיראן · משום הכי קאמר ורוח נכון חדש בקרבי כלומר ההוא רוח דיהבת במידה דילי בשירותא דאיקרי נכון · משום דאיהי המכוונה והמעמיד' תדיר עביד כגווני דיתחדש ויתתקף ע"י שפע ברכאן דתשפע בה תדיר ולזה קאמר נכון :

ורזא דברכתא דאשר יצר את האדם בחכמה איהי רמיזא בספירו' דבנין דאיקרון אדם וקאמר דיצר יתהון בחכמה · וברא בו נקבים וכו' איכון צינורין דמשפיען מספירה לספירה · שאם יסתם אחד מהם כלומר ואי הוה מסתים צינורא דחסד אפי' רגעא חדא · או אם יפתח א' מהם · כלומר אם יפתח צינורא דגבורה טפי ממאי דחזי ליה אי אפשר להתקיים ספיראן וכולהו דעלמין אפילו שעה אחת דברגעא חדא הוו מתוקדי כולהי בשלהובי דגבורה · ברוך אתה ה' רופא כל בשר כלומר דאית לשבחא לקב"ה די עביד למלכות דינא רפייא כי היכי דלא ליתוקדו עלמין כולהו בשלהובי דילה והיינו דקאמר רופא מלשון לא ירפך · כ"ל דהיינו מלכות דאיקרי כל · בשר היינו שבע ספירות הבנין דאיקרון בשר ומפליא לעשות כלומר דישפע במלכות מחכמה דאיקרי פלא :

והא השתא בעינא לגלאה לך רזין בהאי פרשתא ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים כלומר כד יעקב דאיהו תפארת הלך לדרכו דרך גבר בעלמא כלומר דאזל לאשפעא בכנסת ישראל · ויפגעו בו כלומר נפקו לקדמותיה לקבל שפעא · מלאכי אלהים איכון נצח והוד ויסוד דאיכון שלשה עדרי צאן רובצים עליה דאיכון שליחאן דיליה לאייתאה לה שפעא מתפארת ולהכי איקרון מלאכי אלהים כלומר שליחאן דכנסת ישראל דאיקרייא אלהים · ויאמר יעקב כלומר אתחברת תפארת במלכות · דויאמר רמז במלכות ברזא ואת אמרת קדוש ישראל נאנו · כאשר ראם כמו וראיתי אני · או רואה אני את דברי אדמון כלומר דבעא לאשפעא בהון כי היכא דישפעון בכנסת ישראל והיינו דקאמר מחנה אלהים זה כלומר דאיכון שליחאן דכ"י דאקרייא אלהים · וקאמר זה כלומר דע"י זה דהוא יסוד אתחברת תפארת במלכות · ויקרא שם המקום ההוא מחנים · ויקרא רמיז במלכות ברזא ויקרא אל משה · שם היינו רזא דויקרא בשם ה' · המקום היינו רזא דתלת עילאי ברזא דברוך המקום · ההוא היינו רזא דכתר · מחנים כלומר דתרי מחנות איכון הרי ההין דתפארת ייניק מלעילא ומשפע להתתא וכיון דתפארת מיחד במלכות מיד

וישלח יעקב מלאכים לפניו וכו' כלומר בעא לאתכפייא לאיכון דסותרני כורסייא דלא ישלטון והיינו דקאמר אל עשו אחיו להוא דאיהו בתמורות לקבל תפארת · ארצה שעיר דהא שעירים ירקדו שם · שדה אדום דאיהו סומק משום דהמן הוא אתר דשפיכות דמים · כה תאמרון לאדני לעשו כלומר דעד השתא הוה איהו אדון ושליט והשתא דאתחברית במלכות איבעי ליה לאיתכפייא · והיינו דבשירותא אמר כ"ה דרמיז בכנסת ישראל · עם לבן גרתי ואחר עד עתה · כלומר אע"ג דאסתלקותא לעילא באתר דלובן עילאה לא הוה לאשתראה תמן אלא דרך גרות למינקט שפע ברכאן לארקא במלכות דרמיז דבואחר דהא היא אתקריי' אחרית · והכא קאמר ואחר לאתחבר' וא"ו עם אחרית · ויהי לי כלומר אע"ג דוא"ו אסתלק לעילא מיו"ד דלהכי רמיז וי' לא הוה לאשתראה המן אלא למלקט ברכאן לארקא בה' בתראה ולאחברא לה בחכמה דרמיזא ביו"ד · ולהכי רמיז ה"י ולהכי רמיז נמי לי כלומר דיניק מבינה דרמיז בלמ"ד לארקא בכנסת ישראל · שור היינו גבורה · וחמור חסד ברזא דחמור של אברהם · צאן היינו נצח והוד דעלייהו אתמר ואתנה צאני צאן מרעיתי · ועבד היינו יסוד דאיהי עבד דתפארת · ושפחה היינו מלכות · הא כללא דספירת הבנין מתייחדין בי · ואשלחה להגיד לאדני · מנגידנא שפע ברכאן לכנסת ישראל · למצא חן · כלומר לחברא כל ספיראן דרמיזי בחן · בעיניך כלומר לחברא עיניך בעל אפך ועל חטמך ספירן כולהו מתייחדין ומתחברין כולהו כחדא · וישובו המלאכים וכו' באנו אל אחיך אל עשו כלומר לא בעי לאיתכפייא אלא בעי למהוי שקיל כוותיך · והיינו אל אחיך · וגם הולך לקראתך כלומר לא מסתייעא דמחזיק בתר איכון דרדפין בתר הנאין וכיסופין דעלמא · אלא אף דבאיכון דבעי לאתקרבא לדחלתך ולמיפלח יתך אזל לקבלהון ולאסטאה יתהון מאורח טבא · וארבע מאות איש עמו כלומר ההוא רע עין דסליק לארבע מאות והוא רמיז בכנעני ובלעם ובעפרון · אזיל עמיה לאסטאה בני נשא מפולחנא דקב"ה · ויירא יעקב מאד דלא יתחרבון עלמין בההוא אסטיותא דמסטי לבני נשא · ויצר ליה דכנסת ישראל ותלת ספירן דיליה לא בעי לאשפעא לעלמא ואהדרא שפעא דילון בתפארת והיינו ויצר דהוא צר מהכיל כל כך שפעא · ויחץ את העם אשר אתו כו' לשני מחנות כלומר דעם צאן ובקר איכון מחנה חד · ואיהו מחנה דקדושה · וגמלים היינו מחנה תניינא · והוא מחנה דההוא סמאל · ברזא דבא נחש ורכב על גמל לאסטאה לחוה וברזא דהרואה גמל בחלום מיתה נקנסה עליו · ומשום הכי גבי ויהי לי שור וחמור לא אידכר גמלים משום דאיכון דלאו מסטרא קדושה · והתם לא איירי אלא במילי דסטר קדושה · ויאמר אם יבא עשו אל המחנה אחת והכהו כלומר אם יחזיק באיכון דרדפין בתר הנאין דעלמא · והיה המחנה הנשאר דהיינו דבעי לקרבא לפולחנא דקב"ה · לפליטה דלא ישלטון עליהון · ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק דהיינו חסד וגבורה · ה' האומר אלי שוב לארצך כו' כלומר דשדר יתי למיזן למלכות דאיקרייא ארץ והיינו ארצך ואיקרייא נמי מולדתך כלומר בגין דאת זן יתה הוי כאילו את אולידת יתה · ואיטיבה עמך · כלומר דיסוד דאיקרי טוב יתחבר בי ועל ידיהם אזון לכנסת ישראל · קטונתי כלומר דאנא משפע לכנסת ישראל דאיהי קטן מכל החסדים ומכל האמת וכו' כי במקלי כלומר דאנא בריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה · ואת אמרת הטיב איטיב עמך · רזא דיסוד דאיקרי טוב ועל ידי תניק מלעילא · ותוניק לתתא ולהכי קאמר תרי זימנא היטב איטיב · ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו · היינו רזא דתנו שוחד לסמאל וברזא דשעיר המשתלח כי היכי דיסלק מעלוי קודשא · הא אתגליאו לך רזין עילאין בהאי פרשתא ומנייהו תליף לדוכתי אחריני לכן אזדהר מהנאין וכסופין דעלמא ולא תפריד מחשבתיך מאורייתא' אפילו רגעא חדא · ובעידן ק"ש כוין כדקא יאות ולא כדאת עביד · והא ייחדתיך למיהוי עולה תמימה לפני לאתוקדא על קדושת שמי · ואת ידעת בעולה לא בעי לאשתכחא בה שום פיסול

Digitized by

שלשה ראשונות וילדה פרץ וזרח שהם רומזים לחסד וגבורה שיונאים מבינה ולרמוז שאילו היה העולם מתנהג על ידם לבדם היו מוקדים את העולם בשלהוביהון נתגלגלו במחלון וכליון שנמחו וכלו מן העולם ולרמוז שצורך קיום העולם הוא היצר הרע · נשאו נשים מואביות שאמן פרצה עם אביה · ולהיות שהספיק הרמז הזה · לא הוצרך שרות תחליף עצמה כל כך כתמר אלא במה ששכבה מרגלותיו הספיק לרמוז שצריך שתהא שמאל דוחה וימין מקרבת היצר הרע ולא תדחנו לגמרי ואח"כ ילדה את עובד שהוא רמז לתפארת שכלולים בו כל ספירת הבנין · וממה שכתבתי תבין מה שאומרים רז"ל אברהם ושרה טומטמין היו כלומר שגם נשמת שרה היתה נשמת זכר · ולפי שנשמת שניהם היו נשמת זכר לא היו ראוים להוליד זה מזה · וזה שאז"ל שאמר לו הקב"ה לאברהם צא מאצטגנינות שלך אברם אינו מוליד אברהם מוליד וכו' כלומר שרי היא נשמת זכר ולפיכך אינה יולדת בחברתך · אבל אני אעשה שיתנוצצו בה נצוצות מנשמת נקיבה ואז תקרא שרה ותלד · וכן לאברהם אעשה שיתנוצצו בו ניצוצות מנשמת זכר כדי שיתחזק יותר ויוליד וזהו ויתן ה' לה הריון ותלד בן האמור ברות ודרשו הכמים מלמד שלא היה לה עיקר מטרין · הוא הדבר שאמרתי שנשמתה היה נשמת זכר כי היא היתה תמר וכבר אמרתי שנשמת תמר היה נשמת זכר ועל כן לא היתה רות ראויה לילד עד שנתן לה ה' הריון · כלומר שעשה שהנוצצו בה ניצוצות מנשמת נקבה ועל ידי כך ילדה ואלולי כן לא היתה יולדת כי בועז לא היו בו ניצוצות נקבה אבל תמר לא הוצרך שיתנוצצו בה ניצוצות נקבה · לפי שיהודה היו בו ניצוצות נקבה כמו שאמרתי · והנה סיבת עכבת לידת אשתך זהו בסיבת שנשמת שניכם נשמת זכר ועכשיו כבר התנוצצו בה ניצוצות נשמת נקבה ועל ידי כך תקבל הריון ממך · וזכתה לכך ע"י מעשיה הטובים ועל ידי הצער שנצטערה על ידי שגלית מאצלה וגם על ידי הצער שנצטערה בשירות חולייך כי כל כך זוכה כשיסורים באים עליו כשסובלם בסבר פנים יפות כמו שזוכה בעשיית מצוה והטעם לפי שעל ידי היסורים בגוף מתחלש כח הטומאה ומזדככת הנפש מטומאת זוהמת הנחש ונשארה טהורה ונקייה · והנה נתנוצצו בה ניצוצות הללו מנשמת בת זוגך · ועד עכשיו לא היה אפשר מפני שהיתה נשואה לאחר ועכשיו נתאלמנה וע"י הזכיות הנזכרים נתנוצצו ממנה ניצוצות בזוגתך זאת כדי שתוליד ממנה כאשר אמרתי•ועל ידי הדברים האלו הנזכרים זכתה להתנוצץ בה ניצוצות נשמת נקבה ועל ידי כן תלד לך בנים זכרים כאשר הבטחתיך ואמרתי לך ואתה שלום :

אור ליום שבת יום ראשון לחנוכה · ה' עמך וכל אשר אתה עושה ותעשה ה' מצליח ויצליח בידך בגין דתינדע שביאות רחמוי וחסדוי דקודשא בריך הוא · דמקבל בתיובתא לדתייבין קמיה · כדכתיב וידי אדם מתחת כנפיהם ואמרו רבנן דהנהו ידים לחתור מחתרת מתחת כסא כבוד לקבל בעלי תשובה דהא איכא למידק דהא תיובתא מעלייתא איהו תיובתא דבפרהסיא דבהכי מסתלק יקריה דקב"ה ומיפרסם בעלמא · ואם כן אמאי איצטריך לקבלא לבעלי תשובה מגו מחתרתא ובאורח סיתרא · ותו אמאי הני ידים קאמר בהו דהוו ידי אדם · ותו אמאי הוי מתחת כנפיהם · ותו אמאי ממנין חיות לקבלא לבעלי תשובה · הא מאן דתב בתיובתא מטי עד הקב"ה כד"א שובה ישראל עד ה' אלהיך · ותו מאי האי דקאמר קרא ויד תהיה לך מחוץ למחנה וכו' אמאי נקיט לישנא דיד ולא נקיט לישנא דמקום · או לישנא אחרינא · ותו מאי ויתד תהיה לך על אזניך מה לי אי הוי על אזניו או בתוך אזניו ותו מאי רזא דיתד ותו כיון דפקיד ושבת וכסית את צאתיך · אמאי פקיד ויד תהיה לך מחוץ למחנה הא אפילו הוה בגו משרייתא כיון דהדר מכסי ליה ליכא קפידא · אבל רזא דמילתא דידים רמיז לחסד וגבורה · והיינו טעמא דצריך בכל צפרא למיטל ידין לאעברא מנייהו רוח מסאבא דמהדרי סוחרני מסכנא ומיתהוי מינייהו האי עבירותא· ולא תקשי לך כיון דרישא רמיז לתלת עילאי וקיימי לן דהנך סטרי לא סלקי מחסד ולעילא אמאי משינן אנפין ועיינין בכל צפרא · דהא אית לך למינדע דאע"ג דלא סלקי הנך סיטרין מחסד ולעילא · מכל מקום מההוא עבירותא דמעברי לחסד וגבורה מסתלק קצת עבירו לחכמה ובינה דאינון אקרין אנפין · ואוף אינון אקרין עינים · ומגו דההוא עבירו דקיק טובא לא תשכח בשום דוכתי דצריך לממשי אנפין או עיינין בצפרא אלא בהעברת ידו על עיניו סגי לעברא ההוא עבירו דקיק דסליק לתמן · אבל ידין דמידבק בהו מסאבותא צריך למיסחי שלשה פעמים לאכללא בהו בחסד גבורה תפארת ובהכי מתעבר מינייהו ההוא סטרא · ומהכא תשתמודע רזא דתשעה באב ויום הכפורים אסורים ברחיצה · זה להפכו וזה להפכו דט' באב אי הוי משינן הוה מחזי דמעברין מיניה סטרי דמסאבי בהאי יומי כבשאר יומי · וליתא דהא היום ההוא יקחהו אופל · וסטרי מסאבי מהדרי סוחרני משכנא כל ההוא יומא · כד"א כי ראתה גוים באו מקדשה · ולרמוזא להאי לא איבעי לן למימשי ידין בההוא יומא · ובי"ה הוי מטעמא אחרינא · דהא מגו דאיתגלי לבוציצא עתיקא דעתיקין · כל הנך סטרי ערקין ומיטמרו גו תהומא ולא מתחזי כלל דרזא דהשטן סליק שס"ד למימרא דביום הכפורים לית ליה שולטנותא כלל והלכך לא בעי למימשי ידין בהאי יומא · ואי הוה משינן הוי מתחזי כפגימות' כאלו הוה להנך סטרי שולטנות' בהאי יומא דאצטריכנא לעברא להו · ומכל מקום נהוג למימשי קצת ידין ועיינין בתשעה באב וביום הכיפורים ושפיר דמי משום דבתשעה באב איתתקף מסאבותא טובא ובעינן לאקלשא ליה בהאי יומא ומאי דלא משינן ידין ואנפין כי אורחין סגי למרמז דבההוא יומא סיטרי מסאבי לא מתעברי · וכן ביוה"כ משינן קצת ידין משום דמסאבותא הוא טובא בשאר יומין והא דמשינן קצת בההוא יומא מהני לאקלשא מסאבותא דשאר יומי · ומאי דלא משינן כאורחין סגי למירמז דליכא בההוא יומא סטרי דמסאבי ומההוא טעמא דלא שלטי הנך סטרי מסאבי בההוא יומא אמרינן ביה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם מה דלית הכי בשאר יומי שתא · דהא איכא למידק אמאי אמרינן ליה בחשאי בשאר יומא שתא · וכמאי דאמור רבנן משל לבת מלך שהריח' ציקי קדירה וכו' צריך למינדע מהו ציהו ציקי קדירה ומאי קאמר יש לה גנאי ומאי הביאו לה עבדיה בחשאי · ותו מאי אמריה יעקב ולא אמרה משה · ותו אמאי לא איכתוב באורייתא שבחא כי האי · ותו אמאי איצטריך יחודא דבשכמל"ו דהא כיון דיחדנא לכ"י מתתא לעילא ומעילא לתתא עד חסד ותמן לית קטרוגא (נ"א קטרגא ליה

עילאי · יגיע כפיך כי תאכל · יגיע כפיך היינו יניקו דספירן קדישין דאינון עשר דוגמת עשר אצבעות דבתרין כפים · אשריך וטוב לך · אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא · אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתיך · היינו כנסת ישראל דאיקרי גפן · אי נמי אשתך היינו בינה דאיהי שמירא לעילא בירכתי ביתך · בניך היינו שאר ספירין · כשתילי זתים סביב לשולחניך · שולחניך היינו בינה · אי נמי בניך היינו נערים מטטרו"ן סנדלפו"ן וארבע מחנות שכינה · כשתילי זתים סביב לשולחניך דהיינו כנסת ישראל דכולהו ינקין מינה לאיתזנא ולמיזן עלמין כולהו · הנה כי כן יבורך גבר הנה היינו ס' גבורים דסביב לה · כי כן היינו רזא דמאה ברכאן דסלקין ספירין לק' ברזא דכל הדא כלולה מעשר· יבורך כלומר יתברכון כולהון ספירן מיראת ה' דהיא כתר · והיינו גבר ירא ה' · יברכך ה' מציון דהיינו יסוד · עושה שמים וארץ היינו תפארת ומלכות · וראה בטוב ירושלים היינו תיבותא דמטרוניתא בהדי מלכות דספיקן עילאין· כל היינו יסוד · ימי חייך היינו ספירין · וראה בנים לבניך בניך היינו ספירין אמצעיים · בנים לבניך ספירין בתראין · שלום היינו יסוד · ועילא מיניה ישראל דהיינו תפארת והיינו דקאמר על ישראל :

עוד לפרשת וישב · אור ליום השבת י"ו לטבת · ה' עמך וכו' · הלא הודעתך בשבת שעבר

רזין דתרין נשי קמייתא' · והשתא אתינא לאודעותך רזא דהאי איתתא תליתאה · הלא לך למינדע דהאי אתתא הות בזמן עבר זכר ת"ח כשר אלא דהוה כילי בממוניה ולא הוה עביד מיניה צדקה · וגם הוי כילי בחכמתו ולא היה רוצה ללמד לאחרים ועל כן נענש להתגלגל בנקבה מדה כנגד מדה הוא לא היה רוצה להשפיע לאחרים כענין אותם שמזכירים אותם לגנאי כי על הראשונים נאמר זכר צדיק לברכה כלומר הצדיק הוא משפיע לאחרים הוא גורם שצדיק יסוד עולם ישפיע בכנסת ישראל · וזה שאמר זכר כלומר שיסוד הוא גורם שיעשה פעולת זכר · ולפיכך אינה יולדת בתברתך אבל אני אעשה שיתגוללו בה נצוצות מנשמת נקבה · וזה סוד ויתן ה' לה הריון ותלד בן האמור ברות מלמד שלא היה לה עיקר מטרין · הוא הדבר שאמרתי שנשמתה היה נשמת זכר כי היא היתה תמר · וכבר אמרתי שנשמת תמר היתה נשמת זכר · ונחזור לענינו שאמרנו אחר כך אבאר בארוכה · זכר צדיק לברכה · כלומר הצדיק שמשפיע גורם ליסוד שיעשה פעולת זכר שהוא משפיע בברכה שהיא כנסת ישראל · ושם רשעים ירקב כלומר הרשעים שאינם רוצים להשפיע לאחרים כדי לקנות שם לעצמם שכל העולם יצטרכו להם לעולם ולא ילמוד שום אדם ויהיה גדול כמותם עונשם הוא שירקב שמם כלומר שיתגלגלו במקבלים שהם מושפעים ולא משפיעים · ועל כן נתגלגל זה בנקבה שהיא מושפעת ותמיד היא צריכה מי שישפיע עליה ולכן תראה כי היא עושה צדקה לרוב וגם היא אוהבת אותך מאוד לפי שאתה עוסק להשפיע תורה אם במה שאתה עוסק וכותב ספרים ללמד לאחרים · אם במה שאתה מרבין תורה ולפי שבדברים אלו היא תיקונה · על כן היא אוהבת אותך · והנה מאחר שהיא נשמת זכר איך בן זוגה ולא זכית בה אלא מן ההפקר דוגמות בנות שילה לבני בנימין · ומטעם שנשמתה נשמת זכר לא נבנתה ממך עד היום

כי זכר מזכר אי אפשר להוליד ואם תאמר אם כן איך נבנתה מבעלה הראשון · דע שהטעם מפני שהוא היה בו נצוצות נקבה ומאחר שהיה בהם כח נשמת זכר וכח נשמת נקבה היה אפשר להוליד אע"פ שהוא משכב הפוך היא למעלה והוא למטה · כי על כן אסרו חכמים ונבונים לשמש בענין זה כדי שלא יבואו לערבב סדרי המרכבה · ומכל מקום כיון שכח זכר וכח נקבה נמצא בהם יש בהם כח להוליד · ומכאן תעמוד על סוד תמר וער ואונן כי יש להקשות למה מלכות בית דוד בא ע"י ענין שהוא כמו תוספא כמפורסם בענין תמר ורות ועוד מה היה עניינם של ער ואונן שמיתתו צרה ועוד למה אחר שנתגלגלו בפרץ וזרח שנראה שכבר נשתלמו למה נתגלגלו במחלון וכליון שנמחו מן העולם ועוד למה בתחלה נתגלגלו בשנים ואחר כך נתגלגלו בעובד שהוא יחיד · אבל רזא דמילתא שהמלכות היה עתיד לצאת משם אלא ע"י שהקדים ברכת אברם לברוך אל עליון נוטלה ממנו וניתנה לאברהם בסוד וירא אלהים את האור כי טוב ראה שאין העולם כדאי להשתמש בו וגנזו לצדיקים · כי שם רמז לבינה והיה ראוי לצאת ממנו המלכות כי המלכות היא בת בינה · אלא שלא היה העולם ראוי להשתמש בו ולפיכך אמר שם ברוך אברם וכו' כלומר מדת חסד שהיא· ראש הבנין משם ימשך ויצא המלכות · ולפיכך חבר מידת אברהם שהיא חסד עם אל עליון שהיא בינה · ואחר כך השפיע לבינה ממקור העליון ואמר ברוך אל עליון ומאחר שניתן המלכות לאברהם הורישו אברהם לבניו · ויעקב נטלו ליהודה · ונשמת תמר היתה נשמת זכר והיא היתה בת שם ואלו לא נטלה המלכות משם נשמת תמר היה לו למלוך ולכן הוצרך · שיצא ממנה המלכות ונשמת יהודה היה נשמת שם בענין שיצא ממנו המלכות בדרך העלם · ואם תאמר מאחר שנשמת תמר היתה נשמת זכר היאך ילדה מיהודה · יש לומר שנשמת יהודה היה בה ניצוצות מנשמת נקיבה ועל ידי כן ילדה ממנו · ואע"פ שנמצא שהיה משכב הפוך · אין חשש מאחר שלא היו הנולדים בעצמם הם המלכים· וענין ער ואונן נעלם מאוד כמו שכתב הרשב"א בחיר ה' שלא ניתן להאמר אלא מן הפה לאוזן ואני אמסרנו לך · דע כי הוא בסוד המלכים אשר מלכו בארץ אדום · כי ער ואונן רומזים לכתר וחכמה · ומה שאמר וימיתהו ה' · וכן וימת גם אותו הוא כענין מיתה האמורה במלכים שמלכו בארץ אדום · ומה שאמר ושיחת ארצה הוא לומר שאי אפשר לעולם להתנהג לבדה שאם כן לא היה קיום לעולם · ועל דרך זה מתפרש מה שאמר ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' · וכן מה שאמר וירע בעיני ה' אשר עשה שהוא לומר שראה שאי אפשר לעולם להתקיים דהנהגתם לרוב התעלמותם וקדושתם ובזה תבין למה דקדק לומר שהיה בכור יהודה וכבר ידעת כי בכור רומז בחכמה · ומכאן תבין מה שכתוב בשלה והיה בכזיב בלדתה אותו כי ג' בני יהודה רומזים בספירות · ער ואונן בג' עליונות ושלה במלכות · וזהו והיה בכזיב וכו' כלומר שעד שם הוא מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו שהוא עולם היחוד · ומשם ואילך הוא עולם הפירוד · ודומה לזה אמרו חז"ל על פסוק ותעמוד מלדת · ולרמוז שצריך לקיום העולם קצת יצה"ר וכמו שאמרו שתהא שמאל דוחה וימין מקרבת · לכן יצאתה תמר לקראת יהודה : וזה לרמוז שאי אפשר לעולם להתקיים בהנהגה

שלשה

השתמודע רזא דאמור רבנן לעולם אל ימנע אדם מנעלים מרגליו · והיינו טעמא דאיסור תענוגים בהני תרי יומי דזה להפכו וזה להפכו (חסר חלוקת יום כפורים) דע"כ ליכא זיווגא דהא כנסת ישראל אסתלקא לעילא ונקיבה תסובב גבר · ומהאי טעמא דאסור בתשעה באב ברחיצה וסיכה ותשמיש המטה ונעילת הסנדל · איתסר נמי באבל דהא כיון דאל עליה אבלותא איפסיד מיניה ההוא נגידו ושלטי ביה סטרי מסאבי עד דיעברון עליה שבעה יומין · והיינו דאמור רבנן מעשה באחד שבקש לו תענוגי העולם בימי אבלו ושמטו חיות טמאות את גוייתו כלומר דחיות היינו הנך סטרי מסאבי דשמטי ומשכי לעצמן את גוייתו ושלטי בו רחמנא ליצלן :

ומגו מאי דאמרית תנדע רזא דויד תהיה לך מחוץ למחנה דבגין דההוא מזוני דהנך סטרי לא אבעי דליהוי בגו משרייתא אתר דמזונייהו · דהא מחנה ישראל הוה דוגמא עילאה ותמן ליכא להו אתר דמחוץ למחנה מושבם :

וקאמר ויד ולא קאמר וידי למרמז דאפילו התם לא ליהוי להו תפיסותא וקיומא טובא · ופקיד תו ויתד תהיה לך על אזניך וכו' משום דגם זה לעומת זה עשה האלהים וכי היכי דבסטר קודשא איכא דכר ונוקבא · הכי איכא בהני סיטרי ויד הוי דוגמת נקבה · ויתד הוה דוגמת זכר · ופקיד דיתד תהיה לך על אזניך ולא בתוך אזניך למירמז דההוא סיטרא סחרא לקדושה דוגמת קליפה דאגוזא ולית לה תפיסותא כלל בגווה דאזניך רמיז לסטר קדושה ולהכי אצטריך למיהוי עלייהו ולא בגווייהו · ופקיד דאף על גב דההוא יד הוי מברא למשריתא · ושבת וכסית וכו' ולא תשבוק לה מגולה דלא יתקוף האי סיטרא ובגין דהנהו סטרי מהדרי תדיר לאטעאה בני נשא · וכד בעו למיהדר בתיובתא מעיילי בלבייהו מילין דשטותא והרהורין בישין כי היכא דימנעון מתיובתא דידהו להכי אתקין קודשא בריך הוא ידי אדם לאתקפא לבייהו בתיובתא דאלמלא ההוא תקיפא דהנהו ידים לא יכיל בר נש לאישתזבא מידי הנך סיטרי מסאבי והיינו דאמור רבנן דהנהו ידים הוי לאחור מחתרת לבעלי תשובה כלומר לאהדורי בכל מיני טלדיקי לשיזבא להו מידי הנך סיטרי · והא דקאמר מתחת כנפיהם היינו לומר דבאורח גניז וטמיר משזבי לבר נש דאיהו גופיה לא מרגיש בהכי וקרי להו ידי אדם כלומר דאינהו מסטרא דשמא דהוי"ה דסליק לחושבן אדם :

ומהכא תשתמודע כמה אית לך לאזדהרא מלהרהרא בשום מלה כלל ועיקר בר מהרהורא דאורייתא דברגעא דאת מבטל מהרהורא דאורייתא לית את ידע כמה עלמין את גרים לאתחרבא כמה דאודעתך כמה זימנין להן אזדהר ומשבהק לא תהא אלא באורייתא תדיר לא תפני מינה אפי' רינעא חדא מלהרהרא כלל ועיקר והא האי יומא יומא קמא דיומא דאיתערו בהו ניסא על ידא דכהני קדישא במשח רבות קודשא · ועוד אתן את דודי לך : **והא** בהאי פרשתא איכא למידק · מאי וישב יעקב בארץ מגורי אביו דבכמה דוכתיה גר יצחק הא איהו לא נפיק מארץ ישראל · וכי תימא דעל אבימלך ופלשתים קאמר הא לא אשכחן דאזל יעקב להתן · ותו דארץ כנען הוי כלל ארץ ישראל כולה · וארץ מגורי אביו הוי קצת דוכתי מיניה · וא"כ הוה ליה למימר בארץ כנען בארץ מגורי אביו · ותו מאי אלה תולדות יעקב יוסף · ותו מה לנו אי הוה בן י"ז שנה אי לא · ותו מאי והוא נער · ומאי את בני בלהה וכו' · ותו מאי את נשי אביו · ותו מאי ויבא יוסף את דבתם רעה וכו' · ותו מאי טעמא ישראל אהב את יוסף מכל בניו · ותו מאי ועשה לו כתונת פסים ותו אמאי וישנאו אותו · ותו אמאי בהלמא בתרא לא קאמר וישנאו אותו ותו מאי ניהו האי חלומות : **אבל** רזא דמלתא דיעקב שרי באמצע חסד וגבורה · ואחיד בגבורן דיצחק · דאינון פחד והוד · ואיקרון מגורי אביו מלשון מגור מסביב כלומר נתישב באינון דוכתי' דהוא דוכתיה דירא' ופחד ואינון מכילי דאבוהי ואתותב בארץ כנען דהיינו כנסת ישראל · כלומר אזדווג בהדה למיזן לה דהא איהו בעל דידה · אלה תולדות יעקב יוסף היינו יסוד · דהא איהו מבך הוא"ו כלומר יסוד מסתלק בבינה ברזא דיוסף דרמיז ליסוד · וסליק עד כתר · שבע עשרי שנה כלומר ביה כלילן שבע ספירן הבנין ועשר ספירן כולהו · היה רועה את אחיו בצאן · אחיו היינו שאר ספירן · בצאן היינו נצח והוד דסמיכן ליה · והוא כלומר מסתלק עד ההוא אתר דאיקרי הוא דהיינו כתר · נער כלומר והוא נער דאיהו מטטרון מיתזן מיני' · את בני בלהה וכו' היינו חסד ונצח · ובני זלפה היינו פחד והוד · אי נמי בני בלהה היינו רזא דמטטרון וסנדלפון · אי נמי את בני בלהה כמ"ש לעיל וכו' נשי אביו דאיהו משמש בהו וקרי לסטר דחסד בני בלהה · דאית בה תרין הכין · משום דיניק מה"א עילאה · ומיניק לה"א תתאה · ולסטר דגבורה קרי בני זלפה משום דהוי מגוונא ה"א בתראה דאיהי וכו' · ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם :

וישראל אהב את יוסף מכל בניו דאיהו מבך הוא"ו · ואיהו משפע ביה · ועשה לו כתונת פסים כלומר דכולהו ספירן משפען ביה בין דחסד בין דגבורה · ולהכי אית בהון סומק וחיור דומיא דכתונת פסים :

ויראו אחיו וכו' וישנאו אותו וכו' לאו למימרא דסנו ליה ח"ו אלא היינו לומר דכמה דלא ממלל איניש עם שונא הכי שאר ספירן לא יכלין למללא עמיה · והיינו דכתיב ולא יכלו דברו לשלום · ויחלום חלום כלומר כד איסתכל במילי דעלמא דהוו כחלמא דחזא דאורח מזוניה איהו בהאי גוונא דאנחנו מאלמים אלומים כלומר משכין שפע עלאה למינגד בתוך השדה של תפוחים דהיא כנסת ישראל למיזן עלמין על ידי ההוא שדה והנה קמה אלומתי דהיינו כנסת ישראל · וגם נצבה · והנה תסובנה אלמתיכם ותשתחוין לאלומתי כלומר דכולהו ספירן נגדין ביה כדי לאשפעא בכנסת ישראל ולמאי דנגדין ביה קרי השתחויה · ויחלום עוד חלום והנה השמש והירח כלומר דשמשא וסיהרא דהיינו ת"ת ומלכות · הוו קיימא ואחד עשר כוכבים היינו גבולי אלכסון דהוו אחד עשר בר מההוא דמייחד ליסוד וכולהו הוי משתחוים לי כלומר כולהו נגדין ביה · ויאמרו לו אחיו המלך תמלוך עלינו וכו' כלומר ה"א עילאה תמלוך עליהם והיינו ה"א מלוך תמלוך עלינו · ותו אמר אם משול תמשול בנו · כלומר אל"ף דאיהו וכו' · ומ"ס דאיהו בינה המשול בנו · ואביו שמר את הדבר · כלומר דאיתקן לקבליה דכנסת ישראל ברזא דשמור · הא איתגליא לך רזין עילאין וטמירין דלא איתגלאו מכמה דרין · לכן אזדהר מלפנאה לבך מהרהורא דאורייתא אפי' רגעא חדא ותהא שלום :

אור ליום שבת כ"ג לכסליו · ה' עמך וכו' · והלא בפרשתא

Digitized by Microsoft

ליה) אמאי אינטריך תו יחודא אחרינא דבשכמל"ו · אבל רזא דמילתא איהו דיחודא דקרא קמא הוי באיתערותא דכנסת ישראל דהא מינה שרין לסלקא לה לעילא והכי עדיף ברזא דאשה מזרעת תחילה יולדת זכר והלכך כל יחודא דההוא קרא לא מהחשב · וכד איסתלקא לעילא והריחה ריחא טבא דלובן עילאה המידהא דייתי לה שפעא באיתערו דיליה וקרי ליה ריחא טבוס דאיהו דקיק טובא ומה שאמר האמר יש לה גנאי כלומר דאי תיבעי איהו דדכורא יהער לקבלא באיתערו דיליה · איכא למיחש דהנך ספרין ירגשון ביה וינקון מיניה עד לא ימטו לכנסת ישראל והיינו דקאמר יש לה גנאי · דהנך ספרי איקרון גנאי · לא תאמר יש לה נער ליתי שפעא באיתערו דדכורא · מה עשו עבדיה דאינון ישראל ברזא דעבדיה הביאו לה בהשאי כלומר דאמרי ייחודא דבשכמל"ו דאיהו מעילא לתתא אמרי ליה בחשאי כי היכי דלא ירגשון הנך ספרי ובי"כ דאינך ספרי ספו תמו אמרינן ליה בקול רם דלית לן דהלא מאינך ספרי כלל :

ומהבא אשתמודע רזא דאכילה ושתייה בתשעה באב וביום הכיפורים דזה להפכו וזה להפכו דהא אכילה ושתיה רמיז לשפעא דאתי מלעילא וביום תשעה באב ליכא משיכו דשפעא ולרמוזי להאי אסיר למיכל ולמשתי ביה אבל בי"ה הוי מטעמא דאיתגלי ביה זוהר דלובן עילאה דהוא עלמא דלית ביה אכילה ושתיה אינטריך דלא ניכול ולא נשתי לרמוזי להאי ולאסתלקא גו ההוא ענוגא עילאה · ואי תימא אם כן היכי כתיב תענו את נפשותיכם דהא האי סליקו ועינוגא דנפשא הוא · איכא למימר דאית נפש ואית נפש וההוא נפש רמיז לנפש גסה דבר נש דאיהו מתאוה להנאין וכיסופין דעלמא וכד לא אכל ולא שתי בר נש הוי עינוייא לה · אבל לרוח ונשמה הוי עינוגא בודאי : **ומהבא** אשתמודע רזא דהבדלה דבגין דמואי שבת מהדרי לאהדרא סוחרני משכנא בעינן לאפרשא גרמין מנייהו ולאמריך ויהי נועם לאדבקא בנועם אימא עילאה לחסות בטהר כנפיה לאישתזבא מהנך ספרין · ובתר הכי אמרינן סדר קדושא לאתאחדא בקדושא עילאה ולא יכלין הנך ספרין לאתקרבא בהדייהו דישראל · ובתר הכי מבדילין על הכוס כדי לאתדבקא בבינה דאיהו יין המשומר בענביו · ומריחין בהדס דרמיז ליה לאיתדבקא בההוא נרורא דחייא דתמן היא נפש יתירה דילן · ומברכין בורא מאורי האש לאור האבוקה למירמז ליחודא דספירין דשרגא רמיז לה · כדאיתא בזוהר קדישא · ולהכי מבדילין גרמין מהנך ספרי ומשום הכי מברכין בתר הכי המבדיל בין קדש לחול וכו' אי נמי דרזא דחמרא והדס ושרגא למירמז לחסד גבורה תפארת דאינון עיקרא דכל ספירן דחמרא רמיז לחסד דאף ע"ג דאיהו תקיף רמיז לחסד משום דאיהו משקה ניגר כמיא דרמיזין לחסד · ותקיפו דיליה דחסד מהדבק באימא עילאה דאיהו יין המשומר בענביו ולהכי לית למיהב ביה מיא למירמז דבתוקפא דדינא אחיד וביחודא חד איהו עמיה · והדס רמיז לגבורה · דריחא מתיחס לדינא · ושרגא רמיז לתפארת דאיהו שרגא ונהורא דספירן · ובתר דאתחברנא בקדושא עילאה יכלין לאבדלא גרמין מהנך ספרי · ומשום הכי יאות לאבדולי תכף דנפיק בר נש מבי כנישתא לאבדולי נפשין מהנך ספרי עד לא יתו אינהו לשלטאה עלן · ובאתרא דמבדלי בבי כנישתא עדיף

מפי דלא יהבי להון שוס דוכתא לשלטא בהדן ומשום הכי אמרו רבנן דמאן דטעים קמי הבדלה מיתתו באסכרה כלומר דע"י ההוא אכילה מתדבקו ביה הנהו ספרי ומפקי נפשיה באסכרה דאיהי קשה שבמיתות כדאמור רבנן · ומשום הכי עד תלתא יומין בשבתא מצי לאבדולי ותו לא דהנך תלתא יומין רמיזי לחסד וגבורה ות"ת וכיון דלא אבדיל בהו בהנהו ספרא לית ליה תקנתא בהך שבועא · וכי תימא כיון דכל כך מקודש יום הכיפורים אמאי לא חמור כשבת דשבת זדונו בסקילה ואילו יוה"כ זדונו בכרת · איכא למימר דהאי עדיפותא דיום הכפורים הוה דמגו דזוהר לבנוניתא איתגלי ביה חס על ברייתא ולא בעי מאן דיחוב ביה ימות מיתה חמורה דהיינו מיתת בית דין ומפטייה במלקות או' בכרת לכפרא חובאה · וכי תימא היכי אמור רבנן דאית עלמא באכילה ושתייה בספירן ולית בהו עלמא דלית בהו אכילה ושתיה · וכי אפשר לסלקא הכי בדעתין · ותו דהא אמרינן עולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה · איכא למימר דשפעא דנגיד מאין סוף אתו לתלת עילאי דקיק טובא · כדוגמא דמשחא וכמה דאת אמר כשמן הטוב על הראש ומשום הכי אמרינן דההוא עלמא לית ביה אכילה ושתיה וכד מטי לשירותא דספירת הבנין מתעבה והוי דו גמות אכילה ושתיה וכד נחית בספירן התאין מתעבה טפי ותמן נקטי ספיקן שפירו דיליה · ועכירו והמגית דיליה משדרי ליה לברא למשריתא ומתזני מיניה הנהו ספרי דמסאבי ובתרי ניטורי משדרי ליה ההוא תמגית חד איהו דקיק דוגמא משקה ומיניה מתזני הני ספרי דלסטר ימינא · ואידך עב מיניה מתזנין הנהו ספרי דלסטר שמאלא · וכי האי גוונא הוי בבר נש ברזא דמבשרי אחזה אלוה דליכא מידי בבר נש דלית ליה דוגמא לעילא · והמשכיל יבין · והיינו רזא דכל העולם ניזון מתמגית ארץ ישראל · כלומר דכמה דבבר נש כבדא ולבא ושאר אברייא נקטי שופרא דמזונא ועכירו ותמגית דליה משדרי ליה לבר לאתזנא מיניה הנך ספרי הכי נמי לעילא והיינו רזא דנידון בגואה רותחת כלומר דאתמסר להני ספרי דמתזני מתמגותא וקאמר רותחת למימר דבעידן תוקף רוגזא וכתיתו דילהון מייסרין ליה · והיינו רזא דעבודה זרה דפעור לאתקפא ההוא ע"ז בההוא תמגיתא דאיהו מזונא דילה ומשום הכי הוי פרעין קמיה : וממאי דאמרית תשתמודע איסור סיכה ביום הכפורים ובתשעה באב זה להפכו וזה להפכו · דהוה מנהגא בהרוא זימנא למיסך גופא במשחא למרמז דנגידו דמשח רבות עילאי נגיד בכולהו ספירין ובתשעה באב דליכא ההוא נגידו כדאמרן אסיר למיסך לרמוזי להאי וביום כפורים כיון דאיתגלי לובן עילאה לא צריך למיסך · ובההוא זימנא דתקיף משאבורא נהוג עלמא דלא למיסך דהא עתה לא נגיד ההוא מישחא כדבקדמיתא והיינו טעמא דנעילת הסנדל אסור בהני תרי יומי זה להפכו וזה להפכו · דהא נעילת הסנדל רמיז למטטרון וסנדלפון דאינון שרי כנסת ישראל · ואינון נעל וסנדל וחייני באפייהו דלא יתקרבון תמן מאינך סיטרי ברזא דאתאמר מה יפו פעמיך בנעלים · ובתשעה באב דתקיפי הני ספרי כי ראתה גוים באו מקדשה ונעלים לא חייני באפייהו בעינן למרמז להאי ולא לנעלא לון · וביום הכפורים דהנהו ספרי מטמרי תחות תהומא לא צריכון נטירותא דנעלים ואינון מטטרון וסנדלפון · ולהכי אסור נעילת הנדל · ומהכא השתמודע

Digitized by Google

אסר ברזא דאסר אחיה ואחיד נמי בתפארת והיינו רוח אלהים בו · והיינו דאמר ליה פרעה ליוסף אחרי כלומר את אחיד במלכות דאיקרי אחרית · ובה"א וביסוד רמיזא · הודיע ברזא והאדם ידע את חוה אשתו · ואת אחיד ביסוד והיינו אותך מלשון אות ברית קודש · את כל היינו יסוד ומלכות · זאת היינו מלכות · אין היינו רזא דוהחכמה מאין תמצא ורמיז בכתר עליון ואוף בתלת עילאי · נבון וחכם רמיז בבינה וחכמה · ומשום הכי יהיב ליה פרעה דאיהו רישא דקליפין · יהיב ליה טבעתו כי היכא דקליפין יהון מסכימים דישלוט יוסף וישפע מתלת עילאי כי היכא דלא יחרב עלמא · ומשום הכי יהיב ליה טבעתו דטבעת רמיז במלכות ושוי רביד הזהב על צוארו למירמז דיושפע בתלת עילאי · וירכב אותו במרכבת המשנה היינו יסוד דאיהו משנה לת"ת · ויצא יוסף בכל ארץ מצרים למירמז דישלוט בכל קליפין דרמיזי לארץ מצרים · והיינו רזא דכל עיבורא דכנשו ארקיב ודידיה לא ארקיב משום דרקבון אתו מסיטרא דקליפין · ודידי' לא ארקיב משום דקליפין הוו משועבדין ליה והיינו דאמור רבנן קב קב חומטין נתן בתוכו דחומט הוא חד משמונה שרצים ורמיז באינך סטרין וחומטין רמיז להנך סטרין והיינו דאמור רבנן קב חומטין נתן בתוכו דכיון דכל הנך סיטרין דרמיזי בחומטין הוו משועבדין ליה לא שליטו ריקבון בעיבורא דיליה · ואתה שלום :

אור ליום שבת ו' להדר · ה' עמך וכו' · הזהר וכו' · והא רזא דחנוכה ופורים לאכללא לכנסת ישראל בין ימינא ושמאלא דהא חנוכה רמיז לשמן דנגיד ואתי מלעילא · ופורים ליין המשומר בענביו : אור ליום שבת ד' לטבת · ה' עמך · הא ודאי ענייגא דיוסף רזא עמיקא הוא והיינו דכתיב ויוסף הוא השליט על הארץ וכו' כלומר יוסף דרמיז לצדיק הוי לעיל מארץ דהוא כנסת ישראל · הוא משביר לכל דמיניה נחית שפעא לכל דהיא כ"י ומתמן מיתזנין עלמין כולהו דאיקרו עם הארץ · והיינו דכתיב אתה תהיה על ביתי וכו' כלומר דחיבורא דאתה דהוא חיבורא דכל ספירן הוו ביוסף דאיהו יסוד דהיינו חיבורין דאת עם ה"א והיינו דקאמר תהיה על ביתי כלומר דרגא דידך איהו לעילא מכנסת ישראל דאיקרי ביתי · ועל פיך כלומר דהוו דרגא דילך לעילא מדרגא דפה דאיהי כנסת ישראל · ישק כל עמי כלומר דמתמן מיתזנו עלמין כולהו · רק הכסא אגדל · כלומר דרגא דאיקרי כסא איהי כ"י צריך לחברא ליה עם חסד דאיהי גדולה · ואע"ג דהני מילין אמרינהו פרעה כולהו רמזא נינהו :

פרשת מקץ מהדורא בתרא

אור לשבת ב' לטבת · ה' אלהיך עמך וגו' הא אתינא לגלאה לך רזא דרזין טמירא דטמירין דקב"ה וכל בני מתיבתא שדרוני להודעותך ואף דאפכידת לבך בהאי שבועא מאורייתא טובא ואכלת ורוית ויהבת חילא ותוקפא למלאה דצפונא עם כל זה קב"ה לא אעדי רחמוי וחסדוי מינך בגין מתניית' דמתנית דהשתא נתמעטו דעסקי בה ואין מנהל לה מכל בנים ילדה ובגין כך מאן דמתעסק בה אדכר לטב ובגין כך תזכה לאתוקדא על קדושת שמא דקב"ה ובהכי תסתלק ותלך ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין לחוד תזדהר ממיכלא ומשתי' כמא דאוליפתך ותזדהר מלמללא מילין דטנופא ואוף לחייכא ממאן דמליל להון כדעבדת בהאי ליליא דלא אתחזי הכי לגברא כוותך אלא תדיר יהא לבך מהרהר בפתגמי אורייתא ותייחד שמי ד' זימנין ביומא בכוונה לבא לממסר נפשך על קדושת שמי כמא דאוליפתך ובכן תסתלק במעלת קדושים וטהורים ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה דכל זכאה אזיל לזיניה :

והלא למנדע גבי חובא דדוד דכיון דאמר ליה נביאה גם ה' העביר חטאתך לא תמות אמאי קאמר חטאתי נגדי תמיד ותו אמר כי עוני אגיד אדאג מחטאתי · ותו כיון דאתפרע מיניה בד' ילד תמר אמנון אבשלום אמאי הוה דחיל תו בתר הכי · ותו כיון דהוה עתיד לאתפרע מיניה ד' הנך מאי אבטחותא דאבטח ליה נביא גם ה' העביר חטאתך · ותו אמאי אמור רבנן בעא מקב"ה דימחול ליה ההוא חובא הא ברישא אמר ליה גם ה' העביר חטאתך וכל שכן בתר דקיבל הנך עונשין · ומיהו בהאי איכא למימר דלא אמר ליה נביאה דקב"ה מחיל אלא העביר חטאתו חסרונו מלשון והייתי אני ובני שלמה חטאים משום דכל פיקודייא תלו באיבריה דמלכא אית פקודייא דתלא בידין ואית ברגלין ואית ברישא ולאו דאיכא לעילא איברייא ח"ו אלא כלא דוגמא כמא דידעת וכד חב בר נש כביכול כאלו מחסר הדיא איברא דתלי מיניה ההוא פקודא והיינו דקאמר ליה נביאה דה' העביר ההוא חסרון אבל מכל מקום אכתי תלי עליה ההוא חובה ומכל מקום הנך דקדוקי צריך לתרוצי · ותו המאי אמור רבנן דבעא מקב"ה דיעביד ליה אתא לטב הא כיון דא"ל קב"ה דמחיל ליה הוה ליה לאמוני ביה ולא למבעי מיניה את · ותו אמאי א"ל קב"ה דלא יעביד אתא ביומוי אלא ביומי דבריה · ותו איכא לתמהא איך חב דוד בההוא חובא · כיון דתדיר הוה מהרהר בד"ת ועד פלגות ליליא מתגבר כאריה דחצות לילה אקום להודות לך איך אתפנאה לביה לחובא תקיפא כי האי · ותו איכא ברזא דגלגולא דהן כל אלה יפעל אל וגו' אי ההוא לא אזדכך עד זמנא תליתאה א"כ ההוא בתראה הוא דיזכה למיקם בתחיה והנך גופא לא ואמאי והא כמה מצות דעבדו לאו יאות דיפסדון להון ולא יהא להון אגרא ותו איכא לתמהא ברזא דגלגולא דאי גופא חב מאי דינא הוא דגופא אחרא יסבול עונשא הא דמי למאי דכתיב אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה · ותו מדה זו דגלגולא היא חסדא דקב"ה לבלתי ידח ממנו נדח והא איכא למיחש דבזמנא תניינא נחטי ולהוי בייש מבקדמיתא ונמצא תקנתו קלקלתו · ותו איכא למבעי אמאי כד חב שלמה אענש דיטלון מיני' עשר שבטין ולא ישתארון ליה אלא תרין והא הוה מסתיא דיטול מיניה פלגא דמלכותא ותו כיון דאיהו גופיה חב אמאי לא אתנטל מיניה מלכותיה אלא מבריה · ותו אמאי מלכייא דהנך י' שבטים לא הוו כלהו מחד שבטא כדהוו מלכי בית דוד אלא האי מלכא מהאי שבטא והאי מאידך שבטא · ותו אמאי בבית שני מלכו כהניא מאי דלא הוה עד השתא · ותו היכא אפשר דאתיהיב תוקפא לההוא מלכא דיון הרשעה בימים ההם לאתגברא על ישראל לבטלא אורייתא דהא כיון דבי מקדשא הוה קיים מיחזי דהוה שפע טובה וברכה בעלמא ובההוא עובדא דמלכא דינאי מחזי דלא הוה שפע ברכה בעלמא אלא אדרבה הוה תקיפו דמסאבותא · ותו אמאי אתעביד רמזא דניסא במשחא :

אבל רזא דמילתא דתוכי ודאי תליין באיבריה דמלכא כמ ז דאמרית וכי היכי דמאן דמחי לחברי' אי מחי ליה ולא

Digitized by Microsoft

דא איכא למידק אמאי אונן לא בעא להקים זרע לאחיו · ותו אי הוי ליה שום טעמא אמאי יבם אותה מעיקרא · ותו ער מאי הוה דעקיה דהוה מחבל זרעיה כדאמור הז"ל · ותו אמאי איצטריך למיכתב באורייתא ענין ער ואונן · כיון דלא אתקיימו בעלמא · ותו אמאי לא כתיב ביה ויעש ער הרע בעיני ה' · ותו מאי נפקא מיניה למימר בתר הכי בפרץ וזרח ויהי כמשיב ידו והנה יצא אחיו : אבל רזא דמילתא דקודשא בריך הוא לא בעא דיתבני מלכות בית דוד מער משום דהוה בוכרא וידיע דבוכרא לאו שליט איהו · וער לא הוי ביה תובה · ומשום הכי לא כתיב ביה ויעש הרע בעיני ה' · אלא ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' כלומר משום דהוא בכור הוה רע בעיני ה' דיתבני מינה מלכות בית דוד · ומשום הכי וימיתהו ה' כלומר סליקו · דוגמת מיתת ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וכד אתא אונן הזא דאף מיניה לא הוה מתבני מלכות בית דוד משום דהכתי הוי שני לבטן והיינו דכתיב וידע אונן כי לא לו יהיה הזרע דהא ידיעה הוא דידע ומשום הכי ושחת ארצה · ומעיקרא אף על גב דידע האי ידיעא לא שבק לנסבא איהו לייבם אשת אחיו משום דאיכסף מאבוהי · וירע בעיני ה' אשר עשה · אי משום דבהדי כבשי דרחמנא למה ליה · ואי משום תובה דחביל ית זרעיה ומשום הכי וימת גם אותו · וקב"ה בעא דיתבני מלכות בית דוד מיהודא גופא בתמר · ואתגלגלו ער ואונן בפרץ וזרח ער בזרח ואונן בפרץ הוי ער בעי למפיק בקדמיתא משום דהוה בוכרא · ואתא פרץ ואיתקיף ביה ולא שבקיה · משום דבעי דיתחלש תוקפיה יתיר כדי לאתבנאה מינה מלכות בית דוד · ואונן הא הוה תנין · וכד אתא בפרץ הא הוה תליתאי וטפי עדיף לאיתבנאה מיניה מלכות בית דוד מלאתבנאה מזרח דהוה תנין לער דהוא בוכרא והא הכא רזין עילאי דלא חסכת יתהון בשום ספרא · וכל חכמי דרא כדי ישמעון יתהון יחדו ויחזון דאינון מילין יקירין ורזין עלאין ואזדהר למיכתב יתהון על ספרא על כל פנים ושלום :

פרשת מקץ מהדורא קמא

אור ליום שבת כ"ח לכסליו · ה' עמך וכל אשר אתה עושה ותעשה ה' מצליח רק כי תדבק בי בתורתי ובמשניותי ולא תפריד מחשבותיך אפי' רגע אחד ובכן אזכך לעלות במעלות עליונות אתקן לך מהלכים בין העומדים האלה · אשרך בעה"ז וטוב לך בעה"ב · ועל ידך אתפאר · על כן אפארך אאדירך אברכך אגדלך אהדרך אזכך אמגנך אעלך גם עלה לכן שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך כי אני המשנה המדברת בפיך אני האם המייסרת את בניה אני הנקראת מטרוניתא ורואה כי כפי מה שהפריד מחשבותיך ממני היה ראוי לעזבך · אלא מגו דאהדרת לדתלתי יקרה נפשך בעיני על אחת כמה וכמה שראוי לך שתיקר נפשך בעיניך לכן הזהר מאוד ממאכל ומשתה והזהר מיצה"ר וסמאל הרודפים אחרך להומתך ואליך תשוקתם ואתה תמשול בם ותמיד הראה שם ההוי"ה לנגד עיניך כתוב בכתב אש בדיו שחור בס"ת כשר ובכן תירא ותחרד מלפניו כמו שאמר דוד המלך ע"ה שויתי ה' לנגדי תמיד ואם כה תעשה להדבק מחשבותיך תמיד בי ושלא להפסיק אפי' רגע אזכך ליעשות נסים ונפלאות על ידיך כמו בימים קדמונים כי עכשיו אין בני העולם מחשיבים לומדי תורה מפני שאין נעשים נסים ומופתים על ידם כמו בימים הראשונים · והטעם שהיו נעשים נסים ומופתים מפני שהיתה מחשבתם דביקה בי תמיד ובתורתי וביראתי לא היה נפרד אפילו רגע ועל ידי כן היו מתעלים ודבקים במדות עליונות · וכאשר היו נותנים עיניהם על האיש המחוייב היה נעשה גל של עצמות · וכן תעשה לך אם תמיד הדבק בי ומחשבותיך לא תזוז ממני אפילו רגע וזה שאמר הכתוב תנה בני לבך לי כלומר שלבך תמיד מהרהר בתורתי ועבודתי על כל פנים עיניך דרכי תצרנה כי מאחר שלבך תמיד אינו מהרהר אלא בעבודתי אפילו תפגע באשה ערומה לא תבוא לידי חטא כי אם יפגע בך מנוול זה התיקון הוא משכיהו לבית המדרש וכל שכן אם הוא משוך ועומד שלא יוכל המנוול ההוא להזיקך · וז"ש זריזות מביא לידי נקיות כי הפרש יש בין זהירות לזריזות כי זהירות הוא שבא עבירה לידו הוא נזהר ממנה · וזריזות הוא קודם שבא דבר עבירה לידו הוא מזורז לעמוד כנגדו · ואעשה נסים ומופתים על ידך ובכן ידעו כי יש אלהים בישראל · והנה מהרה יבא אליך הון רב לתת לתלמידיך הספקה ויצא שמעך ושיבך בעולם יפוצו מעינותיך חוצה ואזכך להעמיד תלמידים הרבה יותר ממה שהעמיד שום חכם מהיו' ת"ק שנה · וכל תלמיד שלא למד בישיבתך לא יוחזק כיודע כלל כי תלמידך יזהירו כזוהר הרקיע וכזוהר השמים לרוב · לכן בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך והדבק תמיד בי ולהיות אבריך תמיד מיוחדים ודביקים בי ויתעלו בך אבריך כי הראשונים שהיו כל כך דבקים בי היו אבריהם וגופם מחנה שכינה ולא היה בהם שום דבר היזק ולא רמה ותולעה ולא רקבון וכמעשה רבי אליעזר ברבי שמעון · וכרב אחאי בר יאשיה כמאמר דוד המלך עליו השלום אף בשרי ישכון לבטח ובכן תנוח גופם תחת כנפי השכינה ובכן תזכה לאיתוקדא על קידוש שמי ואפרך יהא צבור על גבי מזבח ויעלו על רצון מזבחי ובית תפארתי אפאר על ידך לכן הזהר שלא תפריד מחשבתך ממני אפי' רגע והלא קודשא בריך הוא וכל בני מתיבתא דרקיע שדרוני לגבך לאודעתך רזין טמירין ויקירין בפרשתא דא הלא לך למינדע דשבע פרות הטובות · ושבע השבלים הטובות אינון לקבל שבע ספירין עילאין · ושבע פרות הרעות ושבע השבלים הרעות אינון לקבל ז' ספירות דאינך סטרין · דגם את זה לעומת זה עשה האלהים והנהו סטרי דקדושה כולהו הוו מהפיס ולא הוה שלט אלא הנך סטרי ובהכי הוה מתחרבא עלמא משום הכי אמר יוסף לפרעה איצטריך למנאה גברא דיהא אחיד בתלת עילאי כי היכא דישפע ברכתא בעלמא דלא יתחרב והיינו דא"ל ירא פרעה · דפרעה הוא רישא דהנך קליפין (נ"ל שזהו סוד שאחז"ל שאמר להם שימולו כדי להחליש כח הקליפות כדי שלא תכרת הארץ ברעב וזה שאמר החייתנו דחיות בספרא דקדושה הוא) ומשום הכי אמר ירא כלו' דמגו קליפין יסתכל בסטר קדושה ואמר ליה איש כלומר דימני גברא דיהא אחיד בת"ת דהוא איש מלחמה · ובתלת עילאי דרמיזי לאיש ומשום דבכהר לא מתדבקי אלא פורתא אמר ליה דיצטרך דיהא דבק לחכמה ובינה לאשפעא מנהון · והיינו נבון וחכם · ויפקד פקידים על הארץ במיגו דיהא אחיד בתלת עילאי ישפיע על הארץ דאיהו מלכות קדישא · והיינו דקאמר פרעה לעבדיו הנמצא כזה כו' כלומר האי גברא אחיד במציאה דהיא מלכות ובה רמיז נמי ה"א דהנמצא ורמיז נמי ביסוד דאיקרי זה והיינו כזה ואחיד בתלת עילאי והיינו איש ותמן נמי רמי:

אשר

Digitized by Microsoft®

דאיהי ברית מילה דדמי ליה נטלו ממנו י' שבטים ואינון י' השבטים כיון דאהמשכו בתר חוביה אתגבר עלייהו מסאבותא ומש"ה לא מלך עלייהו הדיר מהד שבטא אלא זמנין מהאי וזמנין מהאי לאחזאה דלא מלה דקביעו איהו ובגין דהוו כל מלכיהון רשיעי גלו בקדמיתא ושלמה בגין הוכין דילי' אהרבי מסאבותא בעלמא והיינו דאמור רבנן כיון שנשא שלמה וכו' נעץ קנה בים כלומר כיון דאהפתה בתר נשים נכריות דהיינו תוקפא דדינא ונעץ קנה כלומר דמסטר' אחרא אקרי קנה ברזא דגער חית קנה ונעץ בים הגדול דהיינו מטרוניתא דאקרי ים כלומר דבחוב דילי' אתיהיב תוקפ' להוא סטרא למהוי ליה תפיסו במטרוניה' לאטלא זוהמא בה והיינו דקאמר והעלה שרטון דהיינו זוהמא כד"א והרשעים כים נגרש וגו' ומהמן אהמשך תוקפא לכרך גדול של רומי שאיהי שלטא על ישראל בתר הכי ואחרבית מקדשה ושלמה משום דחב האי חובא אהענש הוא גופי' ואתהרך ממלכוהי' כד"א אני קהלת וגו' ואיתהדר בתר הכי משום דאי הוה מית בעוד דהוה הדיוט הוה מפריד ממלכות עילאה וכביכול לא הוה לי' חולקא לעלמא דאתי והיינו רזא דבקשו למנות שלמה וכו' דבשעתא דחזו רבנן דאטריד ממלכותי' והוה הדיוט חשיבו דאטריד נמי ממלכות עילאה ואין לו חלק לעה"ב וכד חזו דהב למלכותי' ידעו דאית ליה חלק לעה"ב והיינו דאמור רבנן באת דמות דיוקנו של דוד ואשתטחה וכו' כלומר דדוד רמיז למלכותא וכי חזו דאהדור שלמה למלכותיה דמלכותא איהי דמות דיוקנו של אביו בההיא שעתא ידעו דאהדר שלמה למלכות עלאה ואית ליה חלק לעה"ב ובזמנא דבית שני לא הוה שלימו כולי האי דהא חסרו ביה ה' דברים ומש"ה אתיהיב תוקפא על מלכו דיון עד דסייעו קב"ה ונלחו יתהון בית חשמונאי וכיון דנלחום דהזו דלא הוה שלינו בההוא זמנא ומשאבו אהתקיף אסכימו דימלכון כהני קדישי בגין לאמשכא חוט של חסד דהא כהן איהו איש החסד וכיון דהוה מלך אשתכח דמייחד למלכות קדישא בחסד ומש"ה עבדו רמזא דניסא במישחא לאדלקא ממשח רבות עלאה · דרעוא דנ'עוין על מלכות קדישא ומדליקין ח' בוציניא לייחדא ז"ס הבנין עם בינה ונהוג לאדלקא ה' יתירה וקראו לה שמש למרמז לכ"י דאיהי משמשא לכלהו ואיהי מנא דכלהו · ורזא דגלגולא הלא לך למנדע דכד מתגלגל בר נש ההיא נפשא דהוה ביה בקדמיתא הא אית חולקא בה מגופא וחולקא מרוחא ואיהי מתדבקא בגופא תניינא ומדביקא דילה בההוא גופא תניינא מההוא נפשתא אחרינא וכן בכל גלגולא מתחדית נפשא הדהא וכיון דנפשו אית בה חולקא מגופא כדחטא בגופא קדמאה כי מתגלגלת בגופא אוחרא לקבלא עונשא כיון דנפש דמגלגל בההוא גופא הית חולקא מגופא קדמאה כי סביל ההי גופא עונשיה הוי כאלו סביל ליה גופא קדמאה וכד מזדכך בר נש בגלגולא בתראה מזכי לאינך גופא קדמאי וכלהו יקומון בזמנא דתחייה כל גופא וגופא בנפשא דליה ההיא נפשא דאתאחדת בכל חד מנייהו כמו דאמרית ועלוייא דכולהו הוי גופא בתראה דעל ידון יזכו כולו ואיהו יהך בקדמיתא וכל אינך יתמשכו בתרייהו כבנייא דאזלין בתר אבא משום דאיהו גרים לון למיתי לעלמא להכי גופי כולהו רווחו וזכו בגין ההוא גופא בתראה דאשתלים ובאורו יראו אור והנך דאשתלימו בעובדין טבין אלא דאצטריך בהוא לאתגלגלא בגין דאתחייב מיתה או בגין לאתעברא מיניהון עכירותא דזוהמא הא אינון מייתין כד אינון ינקין דהו ליכא למיחש בהו דיקלקלון עובדיהון וכד מ'ליכין לאשתלמא עובדיהון לא מייתי כשהם קטנים ואי גדלי בפולחנא דקב"ה וגלי קמיה דלי ישבוק יסרהון מסלק לון קדם זמנייהון ולדעבד בחנוך כדאמיר עליה דהוה אוסכפא ובכל זמנא דמעייל מחטא בסנדלא הוה משבח לקב"ה ורזא דמלתא דהוא מטטרון דאיהו בעל דמטרוניתא ואיהו מהבר יתה עם מלכא על ידי עובדיהון דצדיקייא דסליק לון לעילא ונגיד מלעילא שפע ברכאן למיזן עלמין והיינו אשכפותא דיליה ובגין דהוה צדיקא סלקי' קב"ה מעלמא עד לא יחוב ונעשה אש בין לפידי אש והיינו

מטטרון הנהפך וכו' : (עד כאן במהדורא בתרא) :

(ומכאן ואילך מצאנו במהדורא קמא · והעמדנו כל אחד על מקומו דבור על אופנו)

הנהפך לאש מבשר והיינו דכתיב ואיננו כי לקח אותו אלהים כלומר דאיסתלק ברזא דוא"ו דהיינו תפארת · וביו"ד

ובאלף · ובתרין נונין · ומשום דהוה בהאי עלמא עביד שליחותא בעלמא · ולזימנין לדיקיא דאשלימו בעובדיהון ולית עליהון עונש מיתה מתגלגלין לזכאה יתהון טובא כגוונא דכסף צרוף דמזככין ליה תו זימנא בתר זימנא עד יהא בתכלית זכיכותא · הכי מתגלגלין הני צדיקייא לזכאה יתהון בתכלית ולא מייתי כשהם קטנים · אי כד הוו שלשה זימנא קדמאי בעלמא ולא חאבו דהו ליכא למידחל בהו דיסרהון · והיינו דאמר רבנן כיון שבא דבר עבירה לידו פעם אחת ושניה ושלישית וניצל שוב אין מגיחין אותו וכו' דהיינו לומר דכיון דבשלשה גלגולים קדמאין לא אשתאב בחובא תו לא שבקין ליה למיחב ומש"ה אינם מתים כשהם קטנים · אבל כד חאבו בגלגולא קדמאי ובתר הכי אשלימו עובדיהון · אלא דאצטריכו לאתגלגלא בגין דאיתחייבו מיתה או כדי לאעברא מנייהו זוהמא דמסאבותא מתים כשהם קטנים כי היכא דלא ליתו למיחב ותהיה תקנתם קלקלתם · ולזמנין לא אצטריכו צדיקייא לאגלגלא כלל ועיקר ולא מתגלגלין אלא כדי לאשלמא דרא · ברזא ויתעבר ה' בי למענכם והיינו דאומר רבנן על רבי יוחנן וחזקיה כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו וכו' כלומר לא התגלגלו אלא כדי לאשלמא עלמא · ומש"ה לא הוו להון צורכא לבנין · והיינו דאמר ר' יוחנן דין גרמא דעשיראה ביר · דודאי איכא למיתמה דהוה מנחם לבני נשא על דכך נער רבים אני נחמה · והאי לאו נחמה דחכימי כוותיה איהו · אלא רזא דמילתא דלא הוה אמר הכי אלא לאינון דהוו צדיקייא ולא אתגלגלו אלא לאשלומי דרא · והוא אמר להו דלא לצטערון דלית להון צורכא דבנין כמה דהווה ליה דמתו בנוי ולא מצטער עלייהו דלא הוה צריך לון · ומאי דקאמר דין גרמא דעשירא ביר למרמז דמעשר ספירן יניק הוה וכולהו אשפיעו ביה ולא מתו אלא משום דלא הוה צריך להון :

והיינו רזא דיהושע דלא הוו ליה בנין משום דאיהו לא אתא אלא לאשלמא עלמא · דהא איהו מטטרון דהא כתיב ויהושע בן נון נער וקאמר לא ימיש מתוך האהל · דהכי מטטרון מתדבק במשכנא תדיר · ואע"ג דאיכא דאמרי על יהושע דהוה גלגולא אחרא לאו כלום הוא · אלא קושטא דמילתא כמה דאמינא לך · ואיצטריך יהושע למיתי לעלמא לאעברא להו ית ירדנא ולאחסנא להון ית ארעא · דהכי אתחזי דעל ידי מטטרון ייעלון

Digitized by Microsoft®

מפיק מיניה דמא הוא קליל ואי מפקי מינה דמה קשה לאיתשאה ואי קטע ליה איברא בהדיא קשה טובא לאיתשאה ומ"מ כיון דאכתי אי הוא מתדבק קצת אית ליה תקנתא בדוחקא אבל אי קטע ליה איברא לגמרי לית ליה תקנתא למיהדר לאדבקא הכי הוי בחוביא דמבשרי אחזה אלוה והוביא הא איגון חטאת ועון ופשע ושכפרו בתחיית המתים וכו' והא חטאת איהו בשוגג ואיהו לקבל נפש דהיא עבה וגשה ומינה אתי שגגתא ואתעלמותא לבר נש דאילו רוחא ונשמתא הוו שכליים ולית בהו שגגתא ואתעלמותא וכד איהו חב במזיד אקרי עון וההוא גברא טניף לרוח ומ"ה מהני קרבנא לשוגג ולא למזיד דכיון דצורא ורוחא דבעירא הוי חומרא דבר נש כמה דכתב משה בחירי בגין הכי הוי בעירא למזונא דבר נש וכיון דאיהו חב בשוגג הא הוביה מסטרא דנפשא דאיהי עבה ועכירא מעכירותא דגופא והוי דומיא דמאן דמחוי לחבריה ולא מפיק מניה דמא הילכך בההוא קרבנא דמקרב דהוי חומרא דגופא דבר נש כמה דאמרית בההיא הנגא דסליק סגי להקנא ההוא חובא אבל כד חב במזיד לא סגי בקרבנא משום דכיון דמזיד הוי מסטרא דרוח לא סגי להקנא ליה קרבנא דבעירא דהוי מסטרא דגופא וכד חטי בר נש צריך לאתראה ביה לאתערא עליה משום רוח דחיישינן דילמא עביד ההוא חובא בשלוא מסטרא דנפש דאית ביה אתעלמותא ומש"ה מתרינן ביה לאתערא עליה רוח דילמא באתערותא דרוחא ישבוק מלמחטי וכד לא שבק בגין אתערותא דרוח הא הוי חובא תקיף ודמי למאן דמחי לחבריה ומפיק מיניה דמא דאשו דליה תקיף ומ"מ כיון דלתאבון עביד הא אית ליה אסותא · אבל למאן דחב להכעיס דהיינו פשע ההוא גברא טניף נשמתיה ודמי למאן דקטע חדא איברא דחבריה דאיהו תקיף טובא לאיתשאה הכי הוי תיאובתא דיליה תקיף טובא :

אבל האפיקורסים ושכפרו בתחיי' המתים וכו' הוי דוגמא דמאן דקטע איברא דחבריה לגמרי דלית ליה תקנתא ומ"ה באינך חיובי כריתות כתיב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה כלומר היא נכרתת קצת שאינה בשלמות גמור עם עמיה דהיינו שאר איברי אבל מ"מ עדיין היא דבוקה קצת בהם ולהכי אית לה תקנתא בדוחקא אבל בחובא דעבודת כוכבים כתיב הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה כלומר כרת בתר כרת אתי לההיא נפשא עד דלא אשתאר ליה שום דביקו בגופא דמלכא ולית ליה שום תקנתא בעלמא למיהדר לאיתקנא לאתדבקא · ומשום דלא תימא א"כ כביכול דהוי פגימו במלכא דאיתקטע מיניה ההוא איברא להכי אמר עונה בה כלומר כל פגמה אשתאר בההיא נפשא דאילו מלכא שלימו דיליה הוי דאתקטע מיניה ההוא אבר אי לא הוה מכרית ליה מלאדבקא ביה כביכול הוא פגימו דיליה דוגמת גברא דאית ליה אצבע יתירה דכל זמן דמדבק ביה הוי פגים וכד אתקטע מיניה אשתאר שליס וכד הוי בחובא דחילול ה' אע"ג דלא חב אלא בשוגג דתקיף טובא ולא מתחבר ליה עד דימות מותא תניינא כדמתרגם יונתן דעד יכופר העון הזה לכם עד תמותון וטעמא משום דע"י חובא דאית ביה חילול ה' מתדבקי מסאבי במשכנא ונפלי זוהמא במטרוניתא ברזא החילול ה' לשון חלל דמפריד בין יסוד ומטרוניתא והוי חללא תמן והמן מתדבקי הנהו סטרי והיינו דהעון הזה דה' ידיעה דזה היינו יסוד וה"א דהזה רמיז לכנסת ישראל וקאמר העון הזה כלומר עון דילכון תקיף כולי האי משום דאפרשתון ה"א מן זה משום הכי אע"ג דהוי חובא במילא זוטא כיון דאית בה חילול ה' תקיף טובא משום דפגים בכל איבריה דכ"י וכדאמר ר' יוחנן כגון אנא דשקילנא בשרא וכו' דהא חובא לא הוי אלא בשוה פרוטה והוביה תקיף טובא משום חילול ה' דאית ביה :

ואית לך למינדע דדוד לא חטא בבת שבע מצד עובדא גופי' דכל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כותב לאשתו וכדאמור רבנן כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה משום הכי שדר בתרה בפרהסיא ולא הוה מאן דמנעה מיניה ואוף איהי לא סרבה בהדיה ומש"ה אשכח דכתב ביה והיא מתקדשת מטומאתה כלומר דנטהרה מסאובתא דאלמלא כן לא הוה נגע בה וכיון דהיתה טהורה ופנויה אתא עלה ולא הוה תמן חובה אלא מצד חילול ה' דגברא דהוה טריד במלחמתו לא הוה ליה למנסב איתתיה אע"ג דפנויה הות הא הות מייחדא ליה והיינו דקאמר קרא בדבר אוריה החתי ולא קאמר בדבר בת שבע משום דמצד בת שבע עצמה לא הוה עליה חובא אלא משום דאוריה היה טרוד למימסר נפשיה בגיני' בקרבא הוא דאתהדל לשמא דה' והיינו חובא דיליה ודוד לא אסיקא דעתי' דליהוי בההוא מלתא חילול ה' אשתכח בשוגג ואיעלם מיני' דליהוי בההיא מלתא ובההוא עובדא חילול ה' ומשום הכי אקרי חטא ומאי דפקיד לשוחה לאוריה את פני המלחמה לא איענש עליה דכתיב בספר קנה דאיהו הויא חויא קדמאה ואי תימא דחב דוד כדקטל יהיה בחרב בני עמון דהוה מצייר ביה דקון ובהכי אתקף ההוא עובד כוכבים כדכתיב בזוהר קדישא מ"מ לא חב דוד אלא בשוגג דלא אסיק אדעתיה ההוא מילתא ומש"ה קרי ליה נביאה חטא וכד אתא נביאה ובעא מיניה ההוא עובדא דאיש העשיר רוח הקדש מליל בפומי' ואמר ואת הכבשה ישלם ארבעתים וכיון דאמר לי' אתה האיש הא קביל עליה עונשא ומש"ה א"ל גם ה' העביר חטאתך לא תמות · ודוד אע"ג דא"ל שביקה הכי תדיר הוה דחיל מההוא חובא דכיון דהוה ביה חילול ה' הוי שקיל בעיניה כאלו הוה חב במזיד ולהכי אמר כי עוני אגיד כלומר שקיל הוא בעיני כאלו הוא עון במזיד והכי מהוודנא עליה ולא תימא דאילו לא הוה ביה חילול ה' כיון דאיהו חטא דהיינו שוגג לא הוה חייבנא ליה דליתא אלא אפילו לא הוה אלא חטא בלחוד בלא חילול ה' הוה דאיגנא מיניה והיינו דקאמר אדאג מחטאתי ודוד אע"ג דאיענש בכל הנך עונשין הוה דחיל דילמא לא אישתביק ליה ההוא חובא משום דאע"ג דאיטרד מקמי' אבשלום כיון דגלו עמיה ארונא דקודשא וכהניא וליואי ורברבי ישראל סהרני' אע"ג דאיהו הוה אזיל יחף וראש לו חפוי מ"מ לא הוה ליה עונשא כולי האי · ותו כיון דבנו הוה דקם עליה ולא עבד ולא כנעני וכדאמור רבנן על מזמור לדוד בברחו מפני וכו' ולא חשיב עונשא כולי האי ומ"ה הוה חייש דילמא לא אישתבק עונשי' בהכי ולהכי בעא מהקב"ה למישבק ליה ההוא חובא וקב"ה אודי ליה ובתר הכי בעא מיניה למיעבד אתה לטב לעיני כלא דידעון דקב"ה שבק חוביה ויתקדש שמי' דקב"ה בהכי לעיני כלא דבהכי אתתקן חילולא דאתחלל על ידיה בההוא חובא וקב"ה א"ל בחייך לא עבידנא משום דהן בקדושיו לא יאמין · ותו במיתתי' אשתביק ההוא חובא לגמרי ושלמה משום דאתפתה בתר נשים נכריות איענש כיון דחובי' הוה ביסוד

דאיהי

דההוא דמא · ודא מימרי בסעדך רק כי תדבק בי ובתורתי ותבטל כל הרהורים מלבך וכו' ואתה שלום :

(ויאמר אלהים אל ישראל במראות הלילה כל הפרשה הזאת עד ויוסף ישית ידו על עיניך כתוב לקמן פרשת ויחי) :

ליל מוצאי שבת אחר הבדלה · הלא אמרתי לך פעמים ושלוש תזכה לראות את אליהו בהקיץ עומד נגדך · אמנם צריך שתתענה השלם רצופים שבע פעמים · ואז יתגלה אליך במקום ההוא אשר ידעת ושם תשתעשע עמו · וגם מזה שבידך אל תירא ואל תחת :

פרשת ויחי מהדורא קמא שנת ש'

אור ליום שבת י"ג לטבת · ה' עמך וכו' · הא איכא למידק דהא כד נחת למצרים קרא ליה ישראל · והשתא דאיהפטר מעלמא קרי ליה יעקב · ותו איכא למידק אמאי לא אהדר יעקב לארץ ישראל בתר דחזא ית יוסף ואם תאמר דאיתעכב בשביל כפנא דהנהו חמשה שנים דאין חריש וקציר הא אמור חז"ל דכיון דאתא יעקב נתברך נילוס בשבילו · ואם תאמר דאהני ליה ברכתא לאקלושי כפנא אבל למיעקר יתיה לגמרי לא אהני · מ"מ בתר הנהו חמש שנים ה"ל למיסק לארץ ישראל · וי"ל דמש"ה קרא ליה יעקב · וכאלו קרא מתמה עליה ואמר ויחי יעקב בארץ מצרים · כלומר היאך אפשר שחיה יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ולא אהדר לארץ ישראל · ואע"ג דאיכא למימר דהוה מוכרח לאיתעכבא תמן משום גלותא · וכדארז"ל ראוי היה יעקב אבינו לירד בשלשלאות של ברזל וכו' מ"מ ה"ל לאשתדלא למיסק · ומשום דלא אשתדל קרי ליה יעקב · ועוד יש לומר דנשמתא איקרייא ישראל · וגופא או נפשא איקרייא יעקב וכד נחת למצרים קאמר קרא ויאמר אלהים אל ישראל · כלומר אע"ג דתיחות למצרים לא תיחות מדרגא דילך דהא נשמתא דאיהו ישראל תיחות בהדך משום דשכינתא וכל רתיכהא יחתון בהדך וכדכתיב אנכי ארד עמך וכו' · (נ"ל דכד נחת קרא ליה יעקב · יעקב ופסק טעמא ביניהם דחד רמיז לנשמתא וחד רמיז לנפשא) ואיצטרך הכי כדי דתקבע שכינתא דיורא בהדי שבטיא בגלותא · ואוף כי היכי דכד תיפוק נשמתא דיעקב תהא מזמנא שכינתא עם כל רתיכהא לאתדבקא בהו · ומשום דהוה משמע שישאר תמן במצרים לעולם · ואי נמי יסיקו יתיה בתר דיימות הא שכינתא עם רתיכהא תשאר במצרים עם שבטייא אשתכח דאי יסיקו יתיה לא יהא מתדבק בשכינתא מש"ה א"ל ואנכי אעלך גם עלה · ומשום דאם כן ח"ו ישתארון שבטייא בגלותא מתפרשין משכינתא מש"ה א"ל ויוסף ישית ידו על עיניך כלומר דשכינתא תיסק עמך ותהא בהדך עד דיוסף ישית ידו על עיניך מתיזו דהאי עלמא · ובההוא שעתא תיסוק נפשך • לדרגא עילאה ותדבק שכינתא בהדי יוסף וכד יהדר יוסף למצרים תהדר שכינתא עמיה · ותהא תמן עם כל רתיכהא עם כל בני ישראל · והשתא קאמר ויחי יעקב כלומר אוף דמית יעקב בארץ מצרים חיותא הוה לגופא ולנפשא דאיתקרון יעקב מאי טעמא משום דאיתדבק בשבע עשרה לשבע ספירות הבנין ולעשר ספירן כולהו כד"א תן חלק לשבעה דהיינו שבע ספירין הבנין · וגם לשמונה · היינו בינה דאית בה קצת דביקותא · דאילו לעילא מינה אתמר במופלא ממך אל תדרוש וכו' והיינו כי לא תדע מה כלומר לית לך ידיעא בחכמה דאיקרייא מה · אי נמי הכי קאמר תן חלק לשבע ספירן הבנין · לאדבקא לון בשמונה דהיא בינה · כי לא תדע מה · כלומר דכי לא תחבר יתהון בחכמה • דתדע הוא מלבון וידע אדם · והיה ח"ו ההוא סטרא דרעה על הארץ דהיא כנסת ישראל · ויהי ימי יעקב וכו' רמיז דבמספר קטן סליק כ"א לקבל שם אהי"ה · ויקרבו ימי ישראל למות · כלומר דכל יומין דבר נש מתעסק בתורה ובמצות הנהו יומין איקרון חיין · וכד מאית בר נש ולא עסיק בתורה ובמצות הנהו יומין מתין איקון לגבי דידיה · וכד מתחלש תוקפא דבר נש ולא יכיל לאתעסקא בתורה ובמצות כדקא יאות אתמר בהנהו יומין דאיקון קרובים למות · דמגו דלא מתעסק בהו כדקא יאות הוו להו קרובים למות והוו להו כמו מתים · ושכבתי עם אבותי כלומר בעידן דתיפוק נשמתי מיד תדבק באתרא דאבהתי ומש"ה דמיד ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם · הזהרני לתת חלק בכל שבוע לחכמת הקבלה ושלא להתפתות אחר הרהורי היצה"ר רק לכוון תמיד בק"ש ובתפלה ולבטל כל הנך הרהורין וכו' ואתה שלום :

אור ליום שבת עשרים לאדר · ה' עמך וכו' · אני אני המשנה המדברת בפיך · אני המחרבת יש חוללת רהב · אני האם המייסרת · אני המלאך הגואל · ברזא דיעקב דאמר המלאך הגואל אותי כלומר דהנך סטרין מהדרי סוחרני דכנסת ישראל · ואיהי קיימא באפייהו דלא יכלין למיקרב לא לת"ת ולא ליסוד והיינו אותי דהיינו יסוד כי הוא אות הברית מכל רע כל היינו נמי יסוד וכנסת ישראל נטיר ליה דלא יקרב רע · יברך את הנערים · נערים היינו מטטרון וסנדלפון · וליוסף ולבנימין אדביק בצדיק עליון ותחתון · כלומר דיוסף הוא לקבל יסוד דספירין עילאין · ובנימין הוא לקביל צדיק דכנסת ישראל ואפרים ומנשה לקביל עולימין דמטרוניתא דאמרן · ויקרא בהם · כלומר יושפע מלשון ויקר' אל משה · שמי ושם אבותי וכו' כלומר ישפע בהו שפעא דתלת אבהן · וקאמר שמי ברישא ובתר הכי אברהם לחברא רחמי וחסדי כחדא ויתגברו על דינא · וקאמר וא"ו בינחק לאכללא שמאלא בימינא · וידגו כלומר דמטטרון וסנדלפון איקון דגים דשלטי בים היינו כנסת ישראל ואיקון תנינים · ומשום דכד איהו יבישה ח"ו הא איקון מתגליין · וכד איהי מלאה כל טוב הוו מחפן במיא די בימא · להכי קאמר בקרב הארץ כלומר דליהוו טמירין בגו ימא ולא להוו נגלים · דלא הוו נגלים אלא כד היא יבשה ח"ו והא מדגמרת מתגייתא דילי מלוין יתך שבע עגני כבוד כמא דאמרית · לכן אתתקף ולא השתבק מתורתי וירלאתי אפי' רגעא חדא :

ברוך אלהי שזכני להשלים פרשת בראשית · בכחו הגדול מגיד אהרית מראשית : ובעזרת השם נזכה להתחיל ולהשלים ספר שמות · בכחו הגדול הסובל כל העולמות :

פרשה שמות מהדורא קמא

אור ליום השבת י"ט לטבת · ה' עמך · רק כי תדבק בי ביראתי ולא תפריד מחשבתך אפי' רגע אחד · ובשעת ק"ש ותפלה הזהר מכמאל ונחש ויצה"ר דרדפין אבתרך ושרוף יתהון בקש דק"ש ויחד לבבך לעבודתי · ולך בהשכמה לבית הכנסת · והטוב בעיניך שאיך הולך מיד בהשכמה לבית הכנסת · והתמיד אתה צריך להשלים אחר התפלה ולא נכון לעשות רק פעם אחת בכמה זמן . והלא את כים מתיבתא רבא דא"י וכו' ועתיד ליעשות נסים על ידך דוגמת חכמי התלמוד למען ידעו בני הדור כי

יש

ייעלון במלכות עילאה דהיא רמיזא בארץ ישראל ואקרי יהושע למרמז דאיהו מתדבק בתלת עילאי · די"ה רמיז במלכות קדישא · ואוף רמיז בתלת עילאין וב"ע רמיז לתלת עילאין · דהא שי"ן אית בה תלת ענפין לקבל תלת עילאי ועי"ן אית ביה תרין ענפין · לקבל תרי עילאי ואית ביה זנבא לאתאה ברזא דבינה דינקא מתרי עילאי ומשפע לעלמין · ורזא דמילתא כד מתייחדין תלת עילאי לעילא איהו רזא דשי"ן דענפוי סלקין לעילא · וכד משפיעין לתתא איהו רזא דעי"ן · דתרין משפיעין בבינה · ובינה הוא משפע לספירה · ומש"ה איקרי בן נו"ן כלומר דאיהו מחבר נו"ן ארוכה עם נו"ן כפופה · ברזא דייחודא דת"ת ומלכות · והיינו דאמר קרא נון בנו כלומר יהושע דהוי נער הוה בניינא דנו"ן דהיינו מלכות ות"ת :

והאי איהו נמי רזא דאליהו דלא אתי להאי עלמא אלא לפרסומי אלוהותיה דקודשא בריך הוא בעלמא · והוא הוה משמרון · ומשום הכי לא נסבת ליה או"א · ולא נסבת דנסיב אתתא ואוליד בנין משום דלא הוה צריך להון ובתר הכי כד איהו אסתלק איתעבר באלישע דהיינו דאיכא בין עיבור לגלגול דעיבור הוא כד נח רוחא חדא על חד גברא · ובהאי אורחא דעיבור יכולין למהוי תרי ותלת כחדא בחד גברא והיינו רזא דנדב ואביהו אתו כחדא בפנחס ברזא דעיבור · והכי נח רוחיה דאליהו על אלישע ברזא דעיבור והיינו אלישע היינו יהושע · דהא ישע דתרוייהו שוין אלא דבחד איכא ה"י ובחד איכא אל · והיינו לומר דיהושע אסתלק בתלת עילאי טובא ברזא די"ה דרמיז לתלת עילאי · אבל אלישע לא אתדבק טובא אלא ברזא דאל דהיינו חסד · אי נמי דאלישע איתעלא יתיר מיהושע דיהושע עיקר דביקותיה בי"ה דהיינו מלכות · אבל אלישע עיקר דביקותיה לעילא ברזא דא"ל והכי עדיף טפי למימר משום דכל כמא דאזיל מזדכך טפי :

ומהשתא השתמודע דשפיר שאיל ויהי נא פי שנים ברוחך אלי כלומר דבדביקו דאדביק ביהושע הא הוה חד נפשא · ובדביקו דאיתדבק באלישע יתייחדת נפשא אחרא הא אינון תרין נפשי · ואהדר ליה אם תראה אותי לוקח מאתך וכו' כלומר דאלישע כד בעא לאשכחא יתיה קמיה אשכחי דהוה חורש בשנים עשר בקר כלומר דהוה מסתכל ברזא דשנים עשר גבולי אלכסון וכיון דעבר עליה אליהו אמר אשקה נא לאבי ולאמי וכו' כלומר (נ"ל כי מקרא מלא דבר הכתוב נחה רוח אליהו על אלישע) דיתפרד מנייהו ולא יהא הו דביקותא בהון ולא יהא ליה צורכא בהאי עלמא ומשום הכי לא אשכח דנסיב אתתא ואוליד בנין · דלא הוה ליה צורכא כגוונא דאליהו · וקאמר ליה אם תראה אותי לוקח מאתך כלומר דיהא לך חילא ותוקפא לוקח מאתך ודאי אתחזית דאיתעבר בך ויהי לך כן · והיינו דאמרי ליה בני הנביאים אל אלישע הלא ידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך מעל ראשך כלומר לוקח את אדוניך ומשוה לי מעילא מרישך כלומר יתעבר בך · ואמר להו גם אני ידעתי החשו · ובתר הכי אמרו ליה למיזל חמשין מנייהו למבעי יתיה · היינו לומר דבעו למינדע סליקו דיליה אם הוא בבינה · ומשום הכי אזלי חמשין מניהון לקביל נ' שערי בינה וקאמר דלא מצאו כלומר דלא יכלו למינדע דרגא דיליה דאתדבק בה דלא יכלין לאיתדבקא וכי תימא הא אמור רבנן דפנחס זה אליהו והוא הוה בזמנא דיהושע והיכי אמרית דיהושע הוא אליהו · דהא איכא למימר דכי אעל פנחס בשבטא דשמעון פרחה נשמתי' ואיתדבקו ביה נשמתיהון דנדב ואביהו והאי נשמתא דהוה בפנחס אתדבקא ביהושע · וכי תימא א"כ דמשה ודאי לא אתא אלא לאשלמא עלמא ברזא דויתעבר ה' בי למענכם · אמאי הוה ליה בנין כיון דלא הוה ליה צורכא בהון · ומאי שנא מיהושע ואליהו ואלישע · איכא למימר דכיון דבנוי לא הויין דמיין ליה הוה ליה כאילו לא הוה ליה · ומכל מקום אצטריך למיהוי ליה תרין בנין למירמז דאיהו מתדבק בבינה · וכי היכי דבינה אולידת תרין בנין ת"ת ויסוד · הכי אוליד איהו תרין בנין · ולא אוליד ברתא · אע"ג דאיהו שלימו דשריה ורביה · משום דלא הוה ליה צורכא בבנין ולא הוליד לון אלא להאי רמזא דאמרית דהוא מעלמא עילאה ולרמזי הכי בתרין בנין סגי · ובתר הכי אתפרש מאתתא בגין דאיתדבק לעילא והוה בעלה דמטרוניתא כדכתיב בזוהר קדישא :

והא רזא דחלמא דפרעה דאיתא בפרשתא דא · הלא ז' פרות הטובות אינון רזין דשבע ספירות הבנין · ושבע הפרות הרעות אינון רזא דתמורות ושבע השבלים הטובות אינון ברזא דכנסת ישראל · ברזא דשבע ושבע מולקת והאא דבלען הרעות לטובות למימרא דאיתפשט מסאבותא בעלמא וחפי לקדושה ברזא דערלה דמחפי לברית · ומש"ה אצטריך לאתעברא ההוא ספר דמסאבא על ידא דיוסף דאיהו יסוד · והיינו דקאמר וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו דהיינו יסוד דאיהו משנה לת"ת · ונתן אותו על כל ארץ מצרים לאכפיה סיטרא דמסאבותא תחת יסוד · וישם רביד הזהב על צוארו דהיינו כנסת ישראל דאיקרי צואר כד"א צוארך בחרוזים הא איתבריכו לך רזין עילאין וסמירין לבן אזדהר מלפנאה לבך מהרהורא דאורייתא אפילו רגעא חדא ובכן תסתלק בדרגין עילאין · ואתה שלום :

פרשת ויגש מהדורא קמא

ועתה על תעצבו וכו' כלומר דהוו להו לאתעצבא בגין דזבנו יתיה למצרים · דכיון דאיהו רמיז ליסוד · והם הכניסו הברית במקום הטומאה · וקאמר דאל תעצבו וכו' משום דלמחיה שלחני אלהים כלומר דקב"ה עבד הכי כי היכי דיהא לון תוקפא וקיומא בגו גלותא דעל ידיה דיוסף דאיהו דרגא דקדושה בגו ההוא סטרא אית ליה תוקפא לאתקפא על ההוא סטרא · דוגמא לדבר מה שארז"ל כל מלחמה שאין בה מזרע עשו וכו' :

והיינו טעמא דאיצטריך דוד ומלכא משיחא דיתו מרות המואביה משום דע"י כך אית להו תוקפא לאתקפא על ההוא סטרא· וזה שאמ' לפניכם כלומר משום גלותא דייתו לקמיכון כי היכי דתהא להון מחיה וקיומא שלחני אלהים לפניכם · כי זה שנתים הרעב וכו' כלומר דרגין דההוא סטרא תרין · ובתר הכי חמש דתקיפין מינהון · והיינו שנתים הרעב בקרב הארץ · כלומר דאינון שלטין בגו ארץ דאיהי כנסת ישראל ובתר הכי חמש שנים דאינון תקיפין טפי וזה שאמר להם יוסף ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר כלומר דאינון תקיפין טפי דלית בהו קציר וחריש וז"ס שהיו מטיבים ה' נרות ובתר הכי היו מטיבים שנים כדי לאכחשא חילא דהאי סטרא בדרגוי הוו מטיבין בסטר דדרגי דקדושא · כגוונא דדרגין דההוא סטרא והוה דם התמיד מפסיק בין הטבת חמש נרות להטבת שתים לאכחושי חילא דההוא סטרא בשפירו

מחשבותיך · והא רזא דויקם מלך חדש היינו רזא דשפחה כי תירש גבירתה ברזא דמצרים שניה לארץ ישראל והא תיכא לקבל מלכות קדישא דכל מה שברא הקב"ה הוא ברא כנגדו · וברא ההיא שפחה למיסב שפעא דאתי לביתא · דלא ידע הוא כמו והאדם ידע את חוה אשתו · את היינו ביתו של יוסף דהיינו צדיק כלומר דלא יתחבר יסוד עם ביתו אלא ההוא שפעא תיסב שפחה · ויאמר אל עמו היינו דרגין דיליה · הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו היינו תיקון דקודשא · רב ועצום ממנו · הבה הא הבא ה' עילאה ותתאה · וה"ת ובי"ת דהיינו בינה · נתחכמה היינו חכמהי לו למ"ד רזא דמגדל הפורח באויר · וא"ו ברזא דת"ת ובכן אתה שלום וכל אשר לך שלום והזהר מלהרהר בדברים בטלים ותשרוף כל אותן הרהורי' הרודפי' אחריך ואזכך לאתוקדא על קדושת שמי :

אור ליום שבת ח"י טבת שנת ש' · ה' עמך וכו' והא איכא למידק אמאי אהד' למימר ואלה שמות בני ישראל בתר דכתיב הכא בפ' ויגש אבל רזא דמילתא דכיון דסלקו שבטייא למקבר ית יעקב · אתעלו ונחתא עליהון נשמתא קדישא בארבע גדפין · והיינו איש וביתו באו האיש היינו נשמתא וביתו היינו רוחא א"נ איש היינו רוחא · ביתו היינו נפשא · וקאמר הבאים מצרימה את יעקב היינו לומר דכיון דאתקבר יעקב ואתדבק נשמתיה בדוכתהא רוחא או נפשא דיליה אתיא:

פרשת שמות מהדורא בתרא

אור ליום שבת שו"ה בחדש טבת · ה' עמך וגו' הלא לך למינדע דמצרי סוד קין והיינו וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו דכיון דאמר איש עברי לא הוה צריך למימר מאחיו . אלא מאחיו קאי לעיל והוה ליה כאלו כתב וירא איש מצרי מאחיו ומכה איש עברי · והיכי קטליה הגן עיניו נתן בו ונעשה גל של עפר והיינו דכתיב ויטמנהו בחול דהיינו עפר שלמצרי עצמו נעשה חול או עפר ולא תקשי לך קרח הוא קין דבההיא שעתא דאתקטיל מצרי נולד קרח ואתגלגל ביה הא לך רזא דנא ויתוד כל מחשבותיך לי ומעט בהנאות בכל אשר הזהרתיך תעשה ואתה שלום :

פרשת וארא מהדורא קמא

אור לשבת בראש חודש שבט · ה' עמך וכו' הלא אודעתיך רזא דגלגולא דידך ורזא דנשך · ורזא דהאי אתתא כשרתא דאית לך ותשתמודע כמה יקר אית לך לאנהגא בה · והלא את חזי דהיא קרתא דניקופו"ל אתגזר עלה וכו' בגין מיעוט צדקה ומיעוט אורייתא דהוה בהו ואת קום ואפיק ביתא מההוא אתרא וגם תיעץ לאותנך דיפיק ביתא וממוניה מתמן · ואוף דישתאר בהו איהו לית בכך כלום · ואי יקבל ממך מוטב ואי לאו לית עלך אשם והלא יומא דא יומא יקירא וחסינא הוא דאית בה תרי דרגין שבת וראש חדש ואע"ג דביומא כי האי אתענשת בברך הכי הוי איצטריך לאשלמא חובך דהא אית לאיסתכלא דשבתא מית · וברך קדמאה בשבת איסתכל מילוליה · וברתא קדמאה בשבתא מיתת ואוף אמהון בשבתא מיתת והא מיתו לך ארבעה דוגמא דדוד דמיתו ליה ארבע בההוא חובא ·

ובגין דחובא קדמאה הוה וכו' דאיהו מטי ליסוד · וכנסת ישראל דאיקרון שבתות וחובא דגלגולא תניינא הוה וכו' והוי כאלו מטי לכנסת ישראל דאיהי שבת · וחוביה דהאי גלגולא הוה וכו' דאיהו ביסוד וכנסת ישראל ומשום הכי אתענשת בשבת כל הני זימני והשתא דקבילת עונשך הנה עתה עת דודים ובזכות הנך יומין דצמת וסגיפת נפשך בכל הנך סגופייא ואוף דצמת הנך שבעה יומין אי תדיר תהרהר במתנייתי לא תפריד מחשבתך מניהון כלל כדעבדת בהני תרי יומין תסתלק בסילוקין עילאין ותדבק מילין דלא אדבק להוא בר נש מהיום כמה שנין ותזכה למיסק עלתא כלילא קמאי דתתוקד על קדושת שמי בשרך ונרמך אוכלך ומישקך כולא יסק לרעוא קדמאי ותשתאר קטמא חוורא ותסתלק כעמר נקי · והלא בהאי איתתא דזכיתך תזכה בה בבנין קדישין והכי קאמר קודשא בריך הוא למלאכי רקיע איזילו דברו על לב יוסף תאיבי דתב בתיובתא קמאי וקראו אליו כי נמלא צבאו :

דהא אית לדקדקא בהאי קרא מאי דברו ומאי קראו ותו דאורחא דמילתא קריא תחילה ואח"כ דיבור והכי נקט איפכא · ותו מאי כי מלאה צבאה כי נרצה עונה · ותו מאי כי לקחה מיד ה' כפלים וכו' דהא אולפנא דמדה טובה מרובה ממדת פורענות · וידוע הוא דאי הוה קב"ה מגבי מחובי ברייתא אחד מני אלף לא הוו יכלין לאתקיימא אפי' רגעא חדא · ואיך קאמר קרא כי לקחה מיד ה' כפליים ותו איך ייחס האי דהא מטי מפרי מעשיו דבר נש בישא ולא מקודשא בריך הוא דהא איהו בעי דלא יהא בישו לשום בר נש · אלא עובדוי גרמין ליה · אבל רזא דמילתא איהו דקודשא בריך הוא אמר דברו על לב ירושלים דלב היינו תפארת · ועל לב היינו ההוא דאיהי על לב דהיינו בינה · כלומר אשפיעו שפע ברכאן מבינה לירושלים · וקראו אליה כלומר זמינו יתה לאשפעא בה האי שפעא וקראו הוא מלשון ויקרא אל משה · דאתמר על מלכות · כי מלאה צבאה כלומר דבזמנא דגלותא כי היכי דירושלים של מטה היא חריבא וריקנייא מאוכלסהא הכי נמי ירושלים של מעלה · וקאמר דבההוא זימנא תתמלי מאוכלסין והיינו כי מלאה צבאה כלומר נתמלאת צבאות וגדודים · כי נרצה עונה כלומר דעונה מוליף עליה זכו ברזא דעונות נעשות לו כזכיות ולא תקשי היאך אפשר למהוי הכי דהא ידעת דחובא דחב בר נש יתיב קמיה קב"ה ומוליף עליה חובה ואמר פלוני עבר לי ביום פלן וכד תב בר נש מההוא חובא · הא איהו מכריז ואמר קמי' קב"ה פלוני דעבד לי ביום פלן תב בתיובתא מניי אשתכח דתובא גופי' מוליף עליה זכו והיינו כי נרצה עונה כלומר דעונה גופי' מרצה קמי' קב"ה עלה למימר דתבית בתיובתא מיני' · כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה כלומר ועל כן יהב לה קודשא בריך הוא כפלים מכל מה דאיתגרע מניה דחטאתי' היינו גרעונה יכמה דאת אמר והייתי אני ובני שלמה חטאים · והיינו דקאמר כי לקחה מיד ה' כלומר דפרענות נחית עליה מספרא דגבורה · והשתא תתנחם ותיסב מיד שם דהיא יד הגדולה דהיינו חסד · ומה' דהיינו תפארת · מתרווייהו תיסב תנחומין דילה · והיינו מיד ה' אשתכח דנסבא כפליים טיבו מבישו דהא בישא נחת עליה מחד מכילא וטיבו נחית עליה מתרין מכילי · והכי את אפסדת תרין בנין וחד ברתא · ותזכה דמהוי לך מהאי אתתא כשרתא ארבע בנין קדישין כמא דשאלת מעם

Digitized by Microsoft

יש אלהים בישראל כי כשם שזכית לדבר עמך פה אל פה · כאשר אני מדבר עמך והוא דבר שלא עלה על לבך ודעתך כן אזכך לעשות נסים על ידך :

והלא בפרשתא דא איכא למידק · מאי ואלה שמות כו' הא מנה יתהון בפרשת ויגש · ואוף דאמור רבנן שמנאן בחייהון כו' הכתי איכא עפי : **אבל** רזא דמילא דכיון דנחתו ישראל למיקבל ית יעקב נחתא שכינה עמהון ואתדבקו נשמתין דשבטייא בספירין והיינו דכתיב ואלה עם וא"ו מוסיף על הראשונים לאדבקא להו בת"ת דרמיז בוא"ו · דרזין דשמהן תלי במאי דאמר רבנן אל תקרי שמות אלא שמות דמאן דאיקרי אברהם נוטה לצד עשיית חסד ומאן דאיתקרי יוסף או הוא גבור בעריות או הוא זן ומפרנס לאחרים כמו יוסף שזן וכלכל את אביו ואת ואת אחיו וכן שאר שמות · ואע"ג דאינים רשיעיא אית ליה שמא דצדיקא · ההוא שמא לאו למגנא הוא דמ"מ אית ליה נטייא למדה דרמיז ההוא שמא ליה · ראובן שמעון ולוי רמיזא לג' אבהן · ראובן בחסד והיינו דכתיב ביה כי ראה ה' כי שנואה אנכי דרחים עלה מספרא דחסד · שמעון לגבורה · ומש"ה עביד נוקמא בשכם · לוי בת"ת · ומש"ה כד אתחבר עם שמעון כלי חמס מכירותיהם משום דסמיך ליה · והיינו דכתיב הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים כלומר כיון דילידת ית לוי דרמיז בת"ת ילוה אישי אלי דאיהו נמי רמיז בת"ת וכמא דאיהו איש תם יושב אהלים דאיהו מחבר בין שני אהלים דהיינו חסד וגבורה והכי נמי לוי בההוא גוונא · ויהודה רמיז למלכות והיינו דכתיב הפעם אודה את ה' דהפעם רמיז במלכות ומשום הכי אמרה אודה את ה' דכנסת ישראל הוא אתרא דהודאה ברזא דאלהים אל דמי לך וכתיב ביה וא"ו לחברא לה עם ת"ת · יששכר רמיז בבינה · כדכתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים · זבולון רמיז בחכמה · כדכתיב בנה בניתי בית זבול לך · בנימין רמז בכתר · ומשום הכי נבנה בה"מ בחלקו וכתיב ביה וא"ו למירמז דת"ת סליק עד הכתר · דן הוא רמז להוד דאיהו מספרא דבינה · נפתלי רמיז לנצח והיינו דכתיב נפתולי אלהים נפתלתי לשון שפע דמהמן נגיד שפעא · וא"ו דכתיב ביה רמז דמחובר לת"ת · גד רמז ליסוד דגד ליסנא דמזל הוא · ומיסוד נוזל כל שפע וכל טוב לעלמין · אשר רמיז למלכות והיינו דכתיב ביה באשרי כי אשרוני בנות · וא"ו דכתיב ביה למירמז דסלקא ומתחברא בת"ת · וימת יוסף וכל אחיו · ובני ישראל פרו וישרצו וכו' הכא רמיז רזא דאוליפנא דצדיקים מולידים במיתתם יותר מבחייהם · דכד מסתלק צדיק מן עלמא כמה נפשין דאזלין ערטלאין בעלמא ולית להון נייחא אזלין לגבי' · וכד מספידין עליה ואמרין ד"ת עליה נפשיה מתעטפת בהנהו מלין וע"י כן היא סלקא בדרגא עילאין · והנך נפשן אוף הכי מתעטפיה בהנך מלין קדישין · ועי"כ מתגזר עלייהו דיתגלגלו · וכל חדא וחדא גזרי עלה בההוא שעתא בהי דוכתא יתגלגלו · ומתקנין להו דוכתא דיהון תמן בין כך ובין כך · נמצאו צדיקים מולידים במיתתם יותר מבחייהם · והיינו רזא דהורדת דמעות על אדם כשר רמז להאי שפעא דנחית מלעילא להנהו נפשן · והיינו דלא פרו בני ישראל עד דמית יוסף וכו' וע"י מיתתהון נחתו כל הנך נפשן ואיתגלגלו בישראל · וע"י כך פרו וכו' והיו יולדות ששה בכרס אחד רמיז לשית ספירין דמשפען במלכות דאיקרי ארץ · והיינו דכתיב ותמלא הארץ אותם · ויקם מלך חדש כלומר ממונה דההוא סטרא בעא לאפוקי שפעא ממלכות קדישא והיינו דכתיב אשר לא ידע את יוסף דידע הוא מלשון והאדם ידע את חוה אשתו כלומר בעא דלא להוי ידיעא ליוסף הצדיק במלכות · ויאמר אל עמו דהיינו דרגין דיליה · הנה כלומר מסטרא דהנה כנסת ישראל · כד"א הנה מטתו שלשלמה · עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו · כלומר ניסב לנא שפע דאתי לחכמה תתאה מחכמה עילאה · פן ירבה וכו' ועלה מן הארץ כלומר יסתלקון בעלוייא מסטר דארץ דהיינו כנסת ישראל · וישימו עליו שרי מסים וכו' לאכפאה כנסת ישראל תחות ההוא סטרא · והיינו ויבן ערי מסכנות דההוא סטרא אחר דמסכנותא הוא · וימררו את חייהם דההוא סטרא אחר מרירותא · והא הכא שיתא · וימררו חד בעבודה תרי בחומר תלת · ובלבנים ארבע · ובכל עבודה חמש · בשדה רמז לשדה תפוחי' יאת כל עבודת' כו' שית רמיז לשית ספירין דמשפעין לכנסת ישראל דבעו לאפסוקי שפעא דנגיד מנהון לכנסת ישראל ולמנגד ליה לההוא סטר והוא אתר מרירותא · כל הבן הילוד היאורה תשליכהו · משום דהוי פלחי ליאור פקיד למרמי בגוה בני ישראל למיהב ליה תוקפא · והבת תחיון משום דנקבה אית בה סטר דדינא · ומשום דהנך סטרין מסטרהא תלי משום הכי פקיד דיחיון יתהון · הא גליתי לך רזין עילאין לכן הזהר ביראתי ובתורתי ביותר · ואזכך למיגמר חיבורא דילך ולא תצטער על דאת מטפל בצורכי ציבורא ועל ידי כן אתה מבטל מעסקא דאורייתא דאחוז בזה וגם מזה אל תנח ידיך כי שניהם כאחד טובים · ועל ידי הכל אדם זוכה לחלוקא דרבנן למהוי ליה כתונת פסים · ומכנסים ואבנט · דעסק בתורה לחוד ותפלה לחוד · וצרכי צבור לחוד · ומכולהו מתעבידי הנהו לבושין לאתלבשא בהוא בר נש כד נפיק מהאי עלמא לכן התעסק בכולהו · והסר מחשבות מלבך ותמיד יהיו מחשבותך בתורתי ויראתי ואהבתי לבל תפריד מחשבותך ממני ואם תתעסק בחכמת הקבלה · אתן לך חלק יפה בו ואזכך לאתוקדא על קדושת שמי ואתה שלום :

ומה דהויהון בעניינא דבנות ישראל לא היה להן שער בית השחי ושער בית הערוה והקשה שלמה בחירי אם כן האיך היו בודקין למיאונין יפה הרלא שהיו בודקין לגומות · ועוד יש לומר שהיו בודקין בסימן העליון · אבל מאי דאיכא למידק הוא · היאך היו בנות ישראל אז חסירות מדבר שהוא דרך עולם כדרך ברייתו של עולם · אבל רזא דמילתא דהנך שערות רמז להנך סטרין דסחרי לכנסת ישראל · ובההוא זימנא הוה מנהר כנסת ישראל ואין שטן ואין פגע רע ולמדמי להכי לא הוו להן אותן שערות · וכן יהיה לעתיד וכו' ואתה שלום :

בליל שני כ"ה לטבת חלמתי שהיה דורש אתהלך לפני ה' בארצות החיים · יקר בעיני ה' המותה לחסידיו כלומר משום דקשה בעיני ה' מיתת חסידיו · דהא פרידת הנפש מהגוף · דמי למפריד דבר שהוא דבק ביותר עם חבירו דוגמת מפשיט עור מהבשר · דמהאי סליק עם האיך ומהאיך סליק עם האי · ומשום הכי מה עביד קב"ה · מחוי ליה טפי מאגרייהו טובא כי היכא דבההוא חביבותא תסתלק נפשייהו · ותתדבק לעילא · ותתפרד מגופא בלי צער וזהו דוגמת מיתת נשיקה · וכמו שאמר בספר הזהר ברזא דלא נפקא נשמתא עד דהיא חזייא לשכינתא וכו' כמא דעבדי לשוגרא וכו' ואתה שלום :

אור ליום ו' ח"י לטבת · ה' עמך וכו' רק אם תדבק בי וכו' ותכוין בתפלתך והזהר מסמאל ומנחש וי"ה הרודפי' אחריך להפריד מחשבותיך

Digitized by Microsoft®

תחלק יתהון כי היכי דלא ייבדון ביני עממיא דאלו הוו מבדר להו ההוא סטרא הוו אבדין בגלותא ח"ו אבל מטרוניתא בדרא יתהון ברתימו כי היכי דלא ייבדון וכו' · ולא שמעו אל משה מקוצר רוח כלומר משום דחזו דלא הוו בהו עובדין דכשרין ומבין כי היכי דרוח היינו הספירת יתסר עלייהו והיינו מקוצר רוח כלומר בסבת דרוח דהיינו תפארת הוה קצר בסיבת עובדיהון · ומעבודה קשה כלומר ועוד דעבודה דהיינו מלכות דאיקרי הכי משום דכל עבודתא דעלמא מתעבד על · ידהא חמו דהוה קשה כלומר דהו' מליא דינא וחשיבי דהוה לנגדא עלייהו ומש"ה לא שמעו אל משה · ואינהו לא ידעי דההוא תוקף דינא דהוה במלכות הוו לאחויי על מצראי הנך מחאן והיינו דקאמר משה הן בני ישראל לא שמעו אלי וכו' כלומר אי בני ישראל גופייהו חשיבו דהאי תוקף דינא הוה למיתי עלייהו ולא אסיקו על דעתייהו דליהוי למיתי על מצראי כל שכן דפרעה ומצראי יחשבו דלאנחתא עלייהו דישראל הוו הנהו בישין ח"ו ולא למיתי על מצראי וכי תימא אברר לי' ואוכח לי' דלמיתי על מצראי נגהו · להכי קאמר ואני ערל שפתים ורזא דהוה משה רבינו ע"ר ערל שפתים למירמז דלא אתא לעלמא משום צורכיה אלא לזכאה דרא דהא שפתים רמיזא בנצ"ח והו"ד דאיהו אתר נביעו דזרעא לאפקא תולדין לעלמין דמשום הכי הוה ערל שפתים לומר דלא הוה צריך לעברא בהנהו שפתים משום גופי' אלא לזכאה דריה · הא גליתי לך רזין עלאין וטמירין · ואתה שלום :

יום רביעי ה' לשבט בעת המנחה ואני גורס המשניות · חזק ואמץ בתורתי ויחד לבבך שלא להפריד מחשבותיך מתורתי ויראתי הדבק בנאתי בנקיותי בסודי בעוזי כו' בתפארתי בתורתי בהשועתי ובהשובתי כי מה שאתה מבקש מהקב"ה שידריכך בדרכי תשובתו הן אלה הדרכים שאני מלמדך הם הם דרכי תשובתו ואתה תחזק לבל תפריד מחשבותיך אפילו רגע מתורתי ויראתי ובטל מלבך כל הרהורים הבאים לך מיצה"ר ונחש וסמאל מכניסים אותה בלבבך לאבדך להוממך להשמידך ואתה עמוד כנגדם ובטל אותם מלבך ואל יכניסו דבריהם באזנך ובכן תאבדם תהוממם תשמידם כי אליך תשוקתם ואתה תמשול בהם כי מה שאתה רואה שלפעמים אני מדבר אליך ואינו עולה הלא ידעת מה שאחז"ל שמא יגרום החטא ועוד דאפילו לא יגרום הרהורים הבאים בלבך הם גורמים שכל דברי לא יעלו וגם הם גורמים לי לגמגם ואיני מגלה לך כל הדברים · לכן הזהר והשמר מהרהורים ההם ובפרט בעת התפלה בטל כל המחשבות ההם וייחד לבבך לתפלתי ועבודתי וצריך אתה שלא תסיח דעתך כלל כי ברגע אחד שתסיח דעתך יצרך הרע יאבדך יהוממך ישפילך ישמידך ויפילך בבור תחתיות · לכן אתה תהיה תמיד ער לתחבולותיו ואל תעלם דעתך אפילו רגע אחד ממנו ותמיד תהיה באזהרה ממנו כי זהירות מביאה לידי נקיות ובכן תאבדהו תשמידהו תהוממהו תכניעהו תחתך כי צריך אתה להשתדל הרבה שלא תעלים זהירותך ממנו אפילו רגע אחד ובפרט בעת ק"ש ותפלה בהשתדלות נמרץ צריך אתה לשרוף כל הרהורים ומחשבות בטלות שמכנים בלבך בקש דק"ש · ובכן תתעלה ותתנשא ורלה וחשוב כי בכל הרהורים שיהרהר האדם בעסקיו לא מוסיף ולא גורע ולא מבטל מהנגזר עליו דבר ולכן בטל הרהורים מלבך : **והלא** בפרשתא קדישתא

דלא איכא למידק במה דדקדקו חז"ל אמאי כתיב וידבר אלהים ולא כתיב וידבר ה' · ותו מאי ויאמר אליו אני ה' · ותו מאי וארא אל אברהם וכו' ותו מאי ושמי ה' לא נודעתי להם · **אבל** רזא דמילתא דמשה רבינו ע"ה סבר דכיון דקב"ה שדרי' לתפרק ית ישראל דהא עברו ימי הרעה ואתא זמן פורקנא · ואע"ג דא"ל ונטיתי ידי במצרים וכו' סבר דישראל לא יהא להון בישא מכאן והלאה כיון דמטא זמן פורקנא ואוף במצראי יעביד בהון אתין ומופתין דלא ליזק להון טובא ומש"ה קאמר למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני כלומר למה אבאשת לישראל טפי ממאי דהוו מבאשי להו מקדמת דנא כיון דמטא עידן פורקנ' וכי תימ' דאכתי לא מטא השתא· למה זה שלחתני השתא · הוי לך לאמתוני עד דימטי להון זמן פורקנא · ואהדר ליה קב"ה ואמר ליה · דהא ודאי מטי להון זמן פורקנא · והייינו דאמר ליה עתה תראה וכו' · ואמר ליה וידבר אלהים וכו' כלומר אי תימא כיון דמטא זמן פורקנא למה הרעות לא דרכי דרכיך · דהא אנא פועל בדינא וברחמי כחדא · והיינו וידבר ויאמר דחד דינא וחד רחמי · וכן אלהים וכו' ואמר ליה אני ה' כלומר אני דהיא כנסת ישראל דהיא דינא רפיא ות"ת דאיהו רחמי כולא חד · וארא אל אברהם וכו' כלומר איתגלתי להון בשם שדי דהיינו כנסת ישראל · דאוף דאמרית להון אני ה' הוא בתפארת דכנסת ישראל ולא אדבקו בספירן עילאי · והיינו ושמי ה' לא נודעתי להם כלומר באספקלריא דנהרא לא איתידעית להון · ונסיתי להון בכמה נסיונות ולא איתרעמו ואת דאסיקתא לאתנבאה באיספקלרייא דנהרא איתרעמת קדמי · לכן אמור לבני ישראל וכו' והוצאתי והצלתי וכו' · לכן בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך ויודוך כי איטיב לך ואתה שלום : **אור** לשבת ד' לשבט · ה' עמך וכו' הלא לך לאתדבקא תדיר במשניות ולא תפסיק מהם אפילו רגע אחד כי אני מתחבקת ומתדבק תמיד עמך :

ובפרשתא קדישתא דא אמר עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם · כלומר לקיתא בעצמך שבע מכות ולא הרגשת והיינו דקאמר מסתולל כלומר עשית עצמך כמסילה שאינך מרגיש המכות · דוגמת מה שאמר הנביא ע"ה על מה תכו עוד תוסיפו סרה ותו ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום ומשום הכי עד מכת בכורות לא אייתי עליה מכות בגוף דהא ארבה וחשך אינם מכות בגוף וכיוצא :

פרשת בא מהדורא קמא

אור ליום שבת ח' לשבט · ה' עמך וכו' וכל אשר אתה עושה ה' מצליח ויצליח ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ובענין פרשתא קדישתא איכא למידק בה אמאי כתיב ויאמר ולא כתיב וידבר · ותו מאי בא אל פרעה הוי סגי למימר דבר אל פרעה : **אבל** רזא דמילתא דויאמר רמיז לכנסת ישראל · ברזא ואת אמרת קדוש ה' וקאמר למשה בא אל פרעה כלומר עול לגבי ההוא סיטרא להשיג גבול החול · ולהוסיף בגבול הקודש · כי אני דהיינו כנסת ישראל הכבדתי את לבו וכו' למען שיתי אותותי דהיינו אילא ותוקפא דעשר ספירן דכולהו אחזיאו חילייהו בהנהו עשר מכות כמא דאוליפתך · ולמען תספר · תספר הוא מלשון ספירות כלומר בדיל דספירן יחזיאו חיילהו · באזני בנך היינו ספירן אמצעיין · ובן בנך שיינו ספירין בתראין ·

את

ה' ותרתין בך · ובתר הכי תתוקד על קדושת שמי ותסתלק כשמן נקי : והלא בעינא לגלאה לך רזין בפרשתא קדישא דא דהא אית לדקדקא מאי וידבר אלהים דהא בכל דוכתא אמר וידבר ה' ומאי שנא הכא דקאמר אלהים ותו דלא קאמר מאי דבר · ותו מאי ויאמר אליו אני ה' · ותו מאי וארא אל אברהם וכו' ותו מאי ושמי ה' לא נודעתי אמאי לא קאמר ושמי ה' לא נראתי כדשרי וארא או לישרי ואודע אל אל אברהם · ותו מאי וגם הקימותי וכו' ותו מאי וגם אני שמעתי וכו' ובתוך זה נפלה עלי תרדמה וישנתי יותר משעה ובתר נתעוררתי והייתי פוסע בבית וקורא משניות עד אחר שהאיר היום כחצי שעה ואז ישבתי על ארגז אחד ועודני גורס משניות · והנה קול דודי דופק כפי וכינור מנגן מאליו ואומר :

הלא הקושיות שהקשתי בפרשה יישובא דידהון · דהא משה אקשי למללא קמי שכינתא ולהכי וידבר אלהים דהיינו שכינתא דאיתקריאת אלהים איהי מלילת עמיה לאתרעמה מיניה · וקאמר הלא אנא משפעה דאשתפע בי בריכא דאצילות אית לך לאנהגא בי יקר ותו אית לך לאנהגא בי יקר משום דה' דהיינו ת"ת משפע בי והיינו דקאמר ויאמר אליו אני ה' · דויאמר רמיז לכנסת ישראל וקאמר אני דהיא כנסת ישראל דאיתקרי הכי הא מייחדנא בה' דהיינו ת"ת דמשפע בי ולהכי אית לך לאנהגא בי יקר · וארא אל אברהם וכו' השתא קאמר ת"ת הא מלכות קדישא אית לך לאנהגא בה יקר דהא ספירין עילאין דילי מנהגן באברהם דאינון תלתא ספירין חסד וגבורה תפארת דבה וע"י ספירין דילה מדבקין בני נשא ספירין עלאין דילי · הא הכא רזא דג' אבהן דאינון יסודה דכולהו ספירין · ולבתר הכי קאמר באל שדי דרמיז ליסוד ולכנסת ישראל דספירין עילאין דמנהרין בהני תרי ספירן דילה · ושמי ה' לא נודעתי האי שמי הוא ברזא דאני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן · דאיתמר על ג' עילאה דלא סלקא תמן הנך סברי והכי קאמר שמי דהיינו תלת עילאי דבה נמי משפעא להון מתלת עילאי דספירין עילאי דילי אלא דאיהו באורח נעלם דלא אתידע · והיינו דקאמר לא נודעתי להם לברייתא דהא לית להו בתלת עילאי כלל · ומש"ה לא קאמר לא נראתי להם דהוה משמע דלא הוה ראייה אבל הוות ידיעא · ובאברהם וכו' קאמר לישנא דראייה למימר דאינון דידעין ברזא דמרכבה קדישא מחזי להו כאלו חזו ראייה ממש בהנך ספירין דמדבקי · וגם הקמותי את בריתי היינו רזא דיסוד · מחברנא ליה בספירן דמטרונית' והיינו אתם · לתת להם את ארץ כנען כלומר למיהב לספירן דמטרוניתא דביקו בספירין עילאי דאיקרון ארץ כנען משום דמאן דמדבק בהו מכנע חומרי' וגופי' · את ארץ מגוריהם וכו' כלומר ותדע דדין הוא לייחדא לה בהו · דהא היא ארץ מגוריהם כלומר דהא מנייהו נפקת ואיהי מנא דכולהו כמא דאוליפתך · וא"כ דין הוא דתתייחד בהו · וגם אני שמעתי וכו' כלומר ובגין כך אני דהיא כנסת ישראל אתייחד בה והיינו שמעתי מלשון השמיעני · את נאקת בני ישראל וכו' כלומר דנאקה דילהון מטי בה דעמו אנכי בצרה ומש"ה ואזכור את בריתי כלומר אהא בזכר לאתייחדא עמיה · לכן אמור וכו' והוצאתי והצלתי וכו' לקבל ארבע גאולות ארבע כוסות ואינון לקבל ארבע רגלי המרכבה דאינון תלתא אבהן וכנסת ישראל והיינו רזא דדל"ך עד"ם באא"ב דדל"ך רמיז בתלת עילאי

ועד"ם רמיז בג' אבהן ובא"ב רמיז באיך ארבע · דהא באיתערותא רגזו מיא ואיתהפכו לדמא · כד"א הים ראה וינוס · ובאיתערותא דחכמה אתא צפרדע דאיהי קרי תדיר והכי הוא חכמה · דכתר עליון מתעלם טובא וחכמה מפיק מילוי לעלמא · ובאיתערותא דבינה הוו כנים משום דמינה רחשין כל ריחשי' וכל תולדין דעלמין (נראה לי דהיינו רזא דותהי הכנם ואוף רזא דולא יכלו החרטומים דליכא מאן דיכיל לאדבקא בהאי אתר) ובאיתערות' דחסד הוה ערוב דהא מחסד נפקין כל בריין דעלמא דהא איהו ראש שבע ספירות הבנין · ובאיתערותא דגבורה הוה דבר דאוקיד עלמא בשלהובוי · ובאיתערותא דת"ת הוי שחין מסיטרא דדינא דאית ביה אוקיד עלמא בהנך אבעבועות · וברד באיתערותא דנצח דאתי מסטרא דחסד דאיהו מיא ומימוהי גלידן · וארבה באיתערו דהוד דאתי מסטרי דגבורה דאוקד עלמא בשלהובי · והכי ארבה מוקיד מיכלא דבני נשא · וחושך באיתערו דיסוד דאיהו אור דגנזו הקב"ה לצדיקים ובגניזו דיליה הוה חושך ומכת בכורות הוה באיתערו דמלכות מתתא לעילא · ואוף מדבקא בחכמה עילאי דאיהי בכור אי נמי בגזא דאוליפתך בספירין דחכמה וחסד ונצח כחדא · ובינה ופחד והוד כחדא · וכתר ת"ת ויסוד ומלכות כחדא · והשתא דם רמיז לחכמה דאיהי רישא דדינא כד"א בכור לדין · וצפרדע רמיז לחסד דכמא דצפרדע צעיק וקרי תדיר ולא משתכיך הכי נמי חסד לא משתכיך מלאפקא תולדין ושפע ברכאן לעלמין כולהו דהא הוא ראש עולם הבנין · וכנים רמיז לנצח דאיהו מפיק חיים לעלמא · וערוב רמיז לבינה דמינה נפקין כולהו חיים לזינייהו · (נ"ל דתמן כל מילי בערבוביא והכי לא איתפרש עד דנחתי לכולהי ספירן) · ודבר רמיז לגבורה דמוקיד עלמא בשלהובוי · שחין רמיז להוד דאיהו דינא ולהכי אוקיד עלמא בהנך אבעבועייא · ברד רמיז לכתר עליון דאיהו לובן העליון והכי הוה ברד חיור · ארבה רמיז לת"ת דאיהו גופא דאילנא · והכי ארבה אכיל ושיצי גופא דמיכלא · חשך רמיז ליסוד כמה דאמרן · מכת בכורות רמיז למלכות כמה דאמרן והשתא הני ארבעה גאולות וד' כסי רמיזי בהנך ד' כתר ת"ת יסוד ומלכות דיתיחדו ספירין עילאין בספירין דמטרונית' ברזא דוהי' מדי חודש בחדשו וכו' דהיינו לומר שבת וראש חדש תרווייהו זמני סליקו דכ"י · אלא דבר"ח סלקא ונקטא שפעא ומזונא באורח דמתחזי לעין דהא חדותא דסיהרא מתחזי לעין · ובשבתא מסתלקא ומתייחדא באורח נעלם וקאמר בזמנא דגאולה יתיחד חודש בחדשו ושבת בשבתו כלומר דספיר' דכנסת ישראל יתייחדו בספירין עילאין · והיינו יבא כל בשר להשתחוות לפני דכל היינו מלכות דספירין עילאין ובשר דהיינו מטרוניתא · ואיקרייא הכי משום דעל ידה מתזני עלמא דבשר וקאמר דבההוא זימנא ייתון כנסת ישראל דספירן עילאין ומטרוניתא דאינון אזלין כחדא ברזא דותבאן שתיהן בית לחם דהא אינון רזין דתרי הסי"ן כמא דאוליפתך וקאמ' דייתון להשתחוות כלומר לאדבק' ספירן דמטרוניתא בספירין עילאין · דהא איהו מנא דכולהו וכד מתדבקת בהוא היינו השתחויה דילה · והיינו דאמר קרא לפני דהיא מטרוניתא דאיקרייא הכי ברזא דפני ה' חלקם · כלומר כד אתחייבו ישראל גלותא מטרוניתא אגלית יתהון · דהא היא אם התמונת ליסר העוברים · אי נמי דהכי אצטריך דאיהי

מחלק

Digitized by Microsoft®

דמלעיל מתפרשי ענפין להכי איכון ארבע פרשיות · והיינו כזה דשי"ן דמלתתא איהו חד ומלעילא ענפין מתפרשין · והו טעמא אחריני איכון ארבע פרשיות משום דמארבע שבילין נגיד בה שפעא חד מחסד ונצח וחד מגבורה והוד · וחד מתפארת ויסוד · וחד מתלת עילאי · ואע"ג דשפעא דאתי מתלת עילאי אתי דרך תפארת ויסוד מכל מקום באורחא אחרינא הוה כד אתי מתלת עילאי · ותפילין של ראש רמיזי לשפיכן עילאי · ומוחא איהו רמיז לחכמה וקישא רמיז לכתר עליון · ורצועות איהו רמזו לשפעא דנגיד למיזן עלמין וקישורא דקטרינן תפילין של יד ברצועה לזרוע רמז לקישורא · דקישורא דבעינא לקשרא מטרוניתא עם ספירא עילאין וקשרים דמקשרינן סביב האצבע רמז הוא למטטרון וסנדלפון ומלאכים דאינן צריכין לאנהגא עלמא : אור ליום ראשון של פסח חזק ואמץ כי אע"פ שהיה ראוי לעזבך ולנטשך בשביל שאתה מתעסק בהנאות מאכל ומשתה והפרדת לבך מתורתי עם כל זה לא אעזבך רק אקרבך לתורתי וליראתי והלא ידעת כמה הרהרת בזאת השבוע · ומשם קאי אבתרך היצר הרע וסמאל ונחש והם מתנקשים בנפשך להמיתך וברגע שתעלים עיניך מהם והמשך אחר הנאות תפריד מחשבותיך מיראתי ותורתי ומצותי ויגרמו להאבידך מן העולם לכן טוב והזהר משם והדבק בתורתי ויראתי ומצותי אל תפריד רגע ממחשבתך ומעט במאכל ומשתה אפילו בשבתות וימים טובים וכל מחשבותיך לא יהיו אלא בי ואזכך לעלות לארץ ישראל : (ועוד יתבאר בפרשת צו רזין דשבת הגדול · וגאולת מצרים · וחמץ ומצה · ופסח מצרים · וסדר קדש ורחץ וכו׳ הכל מבואר באר היטב שם בס"ד) :

פרשת בא מהדורא בתרא

והלא בפרשתא משכו וקחו לכם צאן רמז דידבקון בקב"ה וימשכון שפעא מלעילא והיינו משכו · וצאן היינו תפארת ושחטו את הפסח לאפקא דמא מיניה דהוא תוקפא דדינא · ולקחתם ברזא דלקח טוב נתתי לכם · אגודת היינו שלשה עדרי צאן אזוב א׳ רמיז לכתר עליון ח׳ רמיז לשבע ספירות הבנין וב׳ רמיז לשני ההי"ן או לחכמה ובינה וטבלתם בדם אשר בסף וגו׳ משקוף ושתי המזוזות רמיזי לבינה ופחד והוד דאינון ספיכן דאית בהו דינא וראיתי את הדם על המשקוף וכו׳ ופסחתי עליכם כלומר יחזו דדמא דהוא דינא הוא באתרי׳ דאינון שלשת ספיכן דאית בהו דינא ולא יתן המשחית וכו׳ כלומר אפשר דיעול משחית לבתיכם אם יהא שום מצרא׳ה תמן אלא לא יהא לנגוף דלא ימחא לכון :

פרשת בשלח מהדורא קמא

אור לט"ו בשבט · ה׳ עמך וכו׳ וכל אשר אתה עושה ה׳ מצליח ויצליח רק כי תדבק בי ובתורתי ויראתי ואיברך יהיו מחנ׳ שכינה ולבך ואיברך הפנימים יהיו מיוחדים לעבודתי תמיד וכל עייניך יהיו מיוחדים לשמי כי הטוב בעיניך מה שעשית בזה הליל׳ לשתות מים יותר מדאי · ובלילה שקודם לזה אכלת ברוב לשבעה ולא הספיק לך היין שרגילים להביא לך אלא הוספת להביא לך כמוהו ועל הראשונים אנו מצטערים ואתה באת להוסיף וגם בפעם אחרת בזה השבוע · המאכל אחר סילוקו שלחת להביא יין · כי הלא כשאדם משביע יצרו אפילו ממים הוא מפתה יצר הרע ונחש וסמאל כי הם רודפים אחריך תמיד ואליך תשוקתם ואתה המשול בהם · והנה אמרת להתענות בשבועות הללו של שובבים ואתה נפתה אחר המאכל והמשתה כעת הזה כי האמת שהתענית בשבועות אלו · הוא חשוב ומקובל ומרוצה מאוד אבל צריך שתזהר מלהשביע יצרך במאכל ובמשתה · ועוד שאתה אוכל אע"פ שאין לך רעב הרבה אתה אוכל ביותר וראוי להמנע מזה אפי׳ כשתרגיש חולשה ורעב לא תאכל הרבה כי במעט שתאכל הוא יותר טוב לך כי אין לאדם להנות מזה העולם כלל ועיקר ואפי׳ בשעה שהוא מוכרח לאכול ולשתות ולשאר דברים הצריכים לא יתכוון אלא לקיום גופו לעבודתו ולא להנאתו כלל כי אם היה אפשר לעשות הדברים ההם הצריכים לקיום גופו בלי הנאה היה יותר טוב בעיניו · וההנאה שהוא נהנה במעשים ההם יהיה בעיניו כאילו הוא מוכרח עליה וזהו סוד מה שאמרה אשתו של רבי אליעזר דומה כמי שכפאו שד כלומר שכל כוונתו לא היתה במעשה ההוא אלא למצות פריה ורביה או למצות עונה ולא היה נהנה מאותו מעשה כלל אלא דומה בעיניו כמו שכפאו שד לעשותו כי אחר שעושהו באונס אינו נהנה מאותו מעשה כלל · וכן בכל הדברים שהאדם עושה בזה העולם לקיום גופו · אם יש הנאה באותו מעשה יראה בעיניו כאילו הוא כפוי על המעשה ההוא · ובכך לא יקבל הנאה על המעשה ההוא · וזכור דברי רבי לא נהניתי באצבע קטנה · לכן מכאן ואליך הזהר במעשיך שלא תעשה שום מעשה מענייני העולם הזה כי אם מה שהוא לקיומך בעולם : ואם יש צד במעשה ההוא שום הנאה אל תתכוון במעשה ההוא ובהנאתו כלל רק תדאג ותחמוד ותתאוה אלו היה אפשר לך לעשות המעשה ההוא מבלי שיהיה שום הנאה ובשעת מאכלך יהיה בעיניך כאלו חרב מונח על ראשך והגיהנם פתוח לך מתחתך כי אם תאכל או תשתה יותר מן הראוי או אפילו באוכלך הראוי אם תתכוון ליהנות תיענש · ותחשוב ללבך כאילו אתה עומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אשר שכינתו חופפת עליך תמיד מתלוה עמך · לכן תזהר מליהנות לא במאכל ולא במשתה על דרך שהוריתיך שתהיה ההנאה ההוא כולה מאוסה בעיניך · ושאינך חפץ בה ואלו היה אפשר לך לעשות המעשים ההם מבלי הנאה כלל היה נכון בעיניך · ותמיד כל מחשבותיך לא יהיו אלא בי ותורתי ויראתי ובכל מעשיך יהיו תמיד בעיניך כאלו חרב מונחת על ראשך וגיהנם פתוחה מתחתך ואפילו בשעה שאתה עושה טוב יהיה בעיניך כיון בה בהיותך דואג שמא יש בו שום פיסול או שום פיגול מחשבה המפסיד המעשה ההוא עליך והמיד תתייחד כל מחשבותך ליראתי ותורתי ואפי׳ בעת עומדך במקום מטונף תהרהר בשפלותך ודלותך ואשר הטבתי לך · וכן ג"כ יש לדאוג שמא אינו עושה אותו בשלימות וגם שמא יענש עליו כמו שאחז"ל בפסוק כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט וכו׳ אם טוב ואם רע ודרשו זה הנותן צדקה לאשה בסתר וכו׳ כדאיתא בגמרא גם יש לדאוג על מה שלא נתעורר עד עתה לעשות המעשה הטוב ההוא בשלימות וזכור יום המיתה כי ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת כו׳ דהיינו לנאין וכיסופין דיליה · ובצאתך למקום טהור תהרהר תמיד בתורתי וביראתי ובמצותי ולא תפריד רגע אחד מתורתי ויראתי

ואפילו

Digitized by Microsoft®

את אשר התעללתי במצרים · דקדק דלא קאמר עוללתי ולא שחקתי אלא התעללתי כלומר נפעלתי כלומ' אתמליאו כולהון ספיראן דינאן לאייתאה עשר מכות והיינו ואת אותתי אשר שמתי בם · עד מתי מאנת לענות מפני·כלומ' דאיבעי לך למהוי לך ענייא כלומ' לאזעורא החומך מקודם שכינתא והיינו מפני דהא שכינתא אקרייא פני ה' דאיבעי לך לאזעורא החומך ולאסגאה תחומא דשכינתא ולהוסיף מחול על הקודש · מי ומי ההולכים דהא לית רשות בו אלא לחברא בינה דאיקריא מי עם כנסת ישראל דאיקריא נמי מי והוי"ו דהיא תפארת ביניייהו והיינו ומי · בנערינו ובזקנינו וכו' כלהון ספיראן בעינן לחברא לון כחדא · נערינו דהיינו אינון נערים דאינון תקונין דמטרוניתא' · בזקנינו היינו תלת' עילאי · בנאינו היינו נצח והוד דאיקרון נאן כמה דאת אמר ואתנ' נאני נאן מרעיתי · בבקרינו היינו ספירן דאית בהו דינא · כי חג ה' לנו כלומר כולהו ספירן אנו צריכין לחברא בשלימו על דרך נעוץ סופן בתחילתן · דחג היינו מחול דהוא דבר עגול בסביב וכד תנעוץ סופן בתחילתן דמי לעיגולא · וכד חזא פרעה הכי אמר אי יתנהרון כולהו ספירייא בכי האי גוונא כל אינך סיטרין יתבטלון ולא ישתאר לי קיומא כלל · ולהכי אמר יהי כן ה' עמכם וכו' כלומר דלא אסכימו שבעי' סנהדרין בהכי דיתנהרו ויתחברו כולהו ספירייא בכי האי גוונא כל כך שלימא ולהכי רמיז כן דסליק שבעין לקבל שבעים סנהדרין · רעה נגד פניכם · כלומר אתון סברין לאנהרא ספירייא כל כך בגוונא דא דיתעברו הנך סטרי · ולאו הכי דהא רעה דהוא חילא דהנך סטרי איהי שלטא אוף בתחומא דפניכם דהיא כנסת ישראל · דאיקרייא פני לא כן וכו' כלומר ומהכא תשמודעו דלא אסכימו שבעים סנהדרין בהכי · לכו נא הגברים וכו' כלומר דבהכי לא יחברון ספיראן כלהו · אלא בינה וכנסת ישראל עם תפארת כי אותה אתם מבקשים · וקאמר אותה על בינה וכנסת ישראל · ויגרש אותם מאת פני פרעה כלומר האי לקבל דקב"ה קאמר ליה בא אל פרעה להשיג גבולו השתא גירש אותם כי היכי דלא ישיגו תחומיה ומשום הכי אמר ליה בתר הכי אל תוסף ראות פני וכו' אהדר ליה משה כן דברת וכו' כלומר וכי אסכימו שבעים סנהדרין דלא אוסיף עוד ראות פניך כלומר דיתנהרו כל ספירייא בגוונא דיתבטלו כל אינך סיטרי ולא אוסיף עוד ראות פניך משום דליתנהו · עוד נגע אחד וכו' ישלח אתכם מזה כלומר מתוקפא ונהירא דזה ישלח אתכם דהיינו נדיק ישלח אתכם · דבר נא וכו' וישאלו מאת רעהו וכו' ונצלתם את מצרים לרמוזי דיתעברא מנהון תוקפא דלעילא· וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי כלומר יתנהרון ספירין בגוונא דכנפיים ישתעבדון תחות ספירן · ולא יהא להון שולטניתא · והאי איהו גאולה שלימא · והכי יהוי לעתיד לבא · ואתה שלום :

אור ליום שבת ד' לשבט · ה' עמך כו' רק כי הדבק בי וביראתי ובמצותי לא הפריד מחשבותיך אפילו רגע אחד כי הני אני המשנה המדבר בפיך · אני האם המיסרת את בניה התחזק התדבק בי כי אני וכל חיילות סובבים אותך · ואתה ביניהו כמלך בגדוד כי אלו היה ניתן רשות לעין לראות היית רואה מלא עיניך לכל צד כולו מלא חיילות מהם הנבראים מהבל פיך כשאתה עוסק במשנה ואלו הם חונים סביבותך וסובבים כל חיילותי ואתה בתוך כולם כמלך בגדוד · וכולהי מכריזי ואמרי הבו יקר לדיוקנא קדישא דמלכא דהא הוא תנא דילן סברא דילן וכו' לכן ברי אזדהר בנפשך בכל אורחך למיהוי תדיר דביק בי ולא תפריד מחשבתך אפילו רגעא מיני ואעלך גם עלה במעלות רמות · ואם תקבע עתים בחכמת הקבלה הפתח לבך בה דתדביק רזין סתימין דלא אדבק יתהון בר נש מכמה שנין לכן ברי אזדהר בנפשך בכל אורחך מדיבורא כמא דאוליפתך · שהאבר היותר כבד יהיה הלשון ואזדהר ממיכלא וממישתיא ולא תעבד כמא בהאי ליליא דאע"ג דאזעירת בסעודתא בתר סעודתא אכלית פרי טובא ושתית חמר טובא לכן ברי אזדהר במיכלך ומשתייך דלא יהא דרך הנאה כמה דאוליפתך ולא תשתה בסעודתך חמרא בר מזמנא חדא · ואזער במיכלך · ולא תדחל מחולשת הראות כי אדרבא יחזק מאורך וכחך וייחד כל מחשבותיך ודרכיך לעבודתי :

והלא בפרשתא קדישתא דא אית לך למינדע דשלש מכות אלו ארבה חשך מכת בכורות רמיזי לתלת עילאי · ארבה בבינה · דמינה נפיק כל בעלי חיים בעלמא · חשך רמיז בחכמה דאיהי דוגמת חושך דלית מאן דידביק בה אלא זעיר · בכורות רמיז לכתר עליון · דאיהו קדמאה דכולין ספיראן · א"נ חשך רמיז לכתר עליון דלית מאן דידביק ביה מידי · ובכורות רמיז לחכמה דאיהו בכור לדין · והא בהני תלתא דרמיזי לתלת עילאי · ובהן באו בני אדם והפסיקו הדיבור ובהן קיצר ועלה ואמר ובהן ואתה שלום :

אור ליום שבת י"ד ניסן · ה' עמך וכו' והא שדרוני לגלאה לך רזא מאי טעמא ויקרא משה לכל זקני ישראל · היינו טעמא לגלאה לון דיתגלי עליהון עתיקא דעתיקין לפרקא יתהון · ואלמלא כן לא הוו מתפרקין דוגמא דמאי דאדכר יציאת מצרים חמשין זימנין באורייתא לאודועא לן דמסטרא דיובלא מתפרקין · ואתה שלום : **אור** ליום שבת ו' לשבט · ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וכו' והלא בענין פרשתא קדישתא אית לך למינדע דמאי דכתיב ועד בכור השבי כולא חד דרגא · אלא הכא קרי ליה שפחה בערך שהיא מקבלת · והתם קרי ליה שבי בערך שהיא משפיע ומאי דקשיא בפסוק וראיתי את הדם ופסחתי עליכם · אמאי אינטריך סימנא דהא הכל גלוי לפניו איכא למימר דאתא וסימנא אינטריך משום מלאכיא דאתו עימיה ותו איכא למימר דאיכא לאקשו דההוא סימנא הוו בדמא והוה את מות והוא בהיפוכא במאי דבעו · והו סימנא מיבעי ליה למהוי מסטרא דלבר והאי הוה מסטרא דמגאו :

אבל רזא דמילתא דבעא הקב"ה דירחמון ביה וישוון ההוא דמא על פתחא מלגאו והיינו דכתיב והיה הדם לכם לאות ובמקום דהוה להו למידחל במחזיהון דמא על פתחא · אדרבא ירחמון במאריהון דפקיד למעבד הכי למהוי להו שיזבתא והאי זכותא דהאי רחימו יגן עליהון והיינו דכתיב והיה הדם הזה לכם לאות וראיתי את הדם ופסחתי עליכם כלומר אחזי זכותא דרחימו דילכו · דדמא דההוא סימנא דמותא יהא לכון סימנא דחיי ברחימו דמימרא דמאריכון · ובגין כך וראיתי את הדם ופסחתי עליכם · ואתה שלום :

סוד התפילין ובסופא דפרשתא פקיד על מצות תפילין וכו' דהא איכא למידק אמאי תפילין של יד בית אחד · ושל ראש הם ארבע בתים · דתפילין של יד רמיז למטרוניתא · ובה יחודא דכולהו ספיראן ומשום הכי איהו בית א' ומשום דמלעיל

Digitized by Microsoft®

דידיעא היא ואדעתא דהכי נחית למיהב טעמא תיפוק ליה משום דבעא לערבלא יתהון במדברא כי היכי דלימא פרעה סגר עליהם המדבר מה דלא אפשר כן בדרך ארץ פלשתים · ותו מאי פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה ומה לו לקודשא בריך הוא בכך הא הוא אפיק יתהון מתמן ואי אינון בעו לאהדורי למהוי עבדי להדרו · ותו אמאי אילטריך משום הכי לאהדרא יתהון דרך מדברא הא אי הוו בעו למיהדר הא הוה מצי לעכב על ידם באם שיפסיק להם בדרך שלא יוכלו לעבור או בעניינים אחרים כי לא קצרה ידו מלעכב על ידם בעניינים אחרים · ותו מאי ויסב אלהים ולא קאמר ה' ותו אמאי העם ולא בני ישראל ותו אמאי קאמר דרך המדבר בה"א הידיעה דרך המדבר ים סוף היה לו לומר דרך מדבר ים סוף · תו אמאי קאמר הכא וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים · לעיל כד נפקו הוה ליה למימר הכי · ותו מאי אילטריך למימר ויקח משה את עצמות יוסף עמו · תו אמאי יהיב טעמא כי השבע השביע הלא בשעתא דמית יוסף הוה למימר דהשביעם כן ולא הכא · תו מאי השבע השביע תרי זימני הלא בחדא סגי · כדאמר איהו על יעקב אבי השביעני לאמר · ותו דאיהו השביע לבני ישראל · איך נפקו ידי חובתן בלקיחת משה · ותו אמאי נקטיה משה עמו · היה לו לומר ויקח משה את עצמות יוסף כי השבע השביע אבל עמו אמאי אילטריך · תו תאי פקוד יפקוד תרי זימני · ותו אמאי בריש' אתו לאתר דמימוי מרירין · תו אמאי ויורהו ה' עץ וכו' וימתקו המים וכו' · ותו אמאי קאמר בהאי דוכתא והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך וכו' ותו רזי דהני תלת קראי דכליל בהון ע"ב שמהן כמא דמסדרין בזוהר קדישא · ואינון לקבל ע"ב גשרין דחסד · תו רזא דהיש ה' בקרבינו אם אין · ותו אמאי איתמסר מלחמת עמלק ליהושע · ותו אמאי ויחלש יהושע ולא שיצינון לגמרי · תו רזא דאתמר כי יד על כס יה :

והלא לך למינדע דישראל הוו מכפתין במצרים בקישורי אינך סטרין דלא יפקון מתמן ולהכי אילטריך קודשא בריך הוא בעצמו ובכבודו לאכפאה לשרה דמצרים דאיקרי פרעה · ועל שמיה איתקרי תתאה פרעה דיפטר יתהון ולהכי כתיב · ויהי בשלח פרעה : (תשובת של הקושיות אלו תמצאם בזה הדרוש שאמר לו בשנה אחרת על פסוק ראו עתה כי אני אני הוא) :

אור ליום השבת י"א לשבט · ה' עמך וכו' ראו עתה כי אני אני הוא · וכו' הא איכא למדק אמאי כפל תרי זימני אני אני וכו' · ותו מאי ראו ומאי עתה · ותו אמאי אמית הוה ליה למימר המתי כי היכי דקאמר מחצתי · אבל רזא דמילתא דאומות העולם סברי דאלהי ישראל איהו פועל הרעות · ותו מרחיקין הימנותא בישראל משום דישראל אמרי דקודשא בריך הוא איהו נעלם ולית מאן דידבק יתיה · ואומות הקדמונים מחזיאן אלהיהון עץ ואבן · וזה שאמר הכתוב באומרם אלי כל היום איה אלהיך ולהכי קאמר דכי ידין ה' עמו ויטיב לישראל ינדעון כולם דאני פועל הרעות ואני פועל הטובות גם כן · ויהון מילין כל כך ברירן כאילו יחזון יתיה בעינא והיינו ראו · ובעידן דידעי למיקטל יתהון יימא להו ראו עתה איך אמית לכו ואחייה לישראל · ומהכא תשתמודעין דמאי דמחצתי לישראל בזמן עבר ארפא השתא אני · והכי הוה פרעה סבר דקודשא בריך הוא לא הוה אלא פועל הרעות · ואלו הוה קודשא בריך הוא מפיק להוא לישראל על כרחם דמצראי דיהון חזן להון נפקי ולא ייכלין לעכבא לון כי היכי כד נסבו יה פסחא דהוו שיניהם קיהות וכו' נא הוו כהפין בהר בני ישראל דימרון כי היכי דאלההון עיכב על ידם דלא נבאים להון הכי נמי עיכב על ידנא דלא נרדוף בתריהון · אבל כיון דחזו דפרעה שלח להון ולא נפקו על כרחיה השיבו דלא הוה ליה ח"ו יכולת לאפקא להון דאיהו פועל הרעות ולא עביד הטובות אלא במקרה · והיינו דאמר מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדינו הוה לן למימר אי אית לך חילא לאפקא יתהון יפיק אבל אנחנו לא נשלח ומשום הכי אתקיפו למירדף בתריהון וקודשא בריך הוא הכי עביד למיטבע יתהון בימא כי היכי דהוא גזר כל הבן הילוד וכו' דמשגיא לגוים ויאבדם · והשתא קאמר משום בשלח פרעה את העם ולא אפיק להו על כרחו דפרעה · הוו דחלין פלישתים מלאגחא קרבא בישראל · אבל כיון דלא אפיק קודשא בריך הוא להו על כרחו · אימעט דחלא דפלשתאי דיהוו דחלין והוו מגיחין קרבא בישראל · וכי תימא מאן חוי לפלשתאי כל כך בעגלא דפרעה שלח יתהון ולא נפקו בעל כרחו · להכי קאמר כי קרוב הוא כלומר קרובים היו למצרים ולעגל ידעו מה דאיתעבד תמן · ואם תאמר והא קודשא בריך הוא הוו ליה לתברא תוקפיהון דפלישתאי דלא יבאשון לישראל · ולמאי אילטריך ויסב אלהים את העם כו' להכי קאמר פן ינחם העם בראותם מלחמה · כלומר הא ודאי דלא הוה שביק קודשא בריך הוא דיבאשון לישראל · אבל טעמא דהסב אלהים וכו' משום דיחזון עמא מרחיק לבשין מאנא קרבא עד לא יקרבון להון ידחלון מיניהון ויתובון למצרים · ומשום דהוו כל כך רכיכו לבא קרי להו העם לישנא דגריעותא ואם תאמר דהא רכיכותא דליבא דהוה בהון משום דלא הוה להון מאני קרבא קאמר לאו הכי אלא וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים :

ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע וכו' איכא למידק אמאי כפל תרי זימנא השבע השביע וכן כפל פקד יפקוד · אבל רזא דמילתא דיוסף צפה ברוח הקודש דעתידין בני אפרים למיפק קודם הקץ · ומשום הכי לא אומי לבנוהי דיסקון יתיה · דהא אינון יפקון קודם הקץ וקטלין להון בני גת אלא לבני ישראל הוא דאומי והיינו השבע השביע כלומר השביעם דלא יסקון גרמוהי בזמנא קדמייתא אלא בזמנא בתרייתא יסקון יתיה · והיינו פקוד יפקוד אלהים וכו' כלומר כד תהא פקידא תניינא והעליתם את עצמותי ולא בפקידא קדמיתא :

וה' הולך לפניהם יומם וכו' לא ימיש עמוד ענן וכו' כלומר כיון דעמודא דאשא לא אילטריך אלא לאנהרא הוה כך אחזי דבעידן דמנהרא סיהרא יסתלק עמודא דאשא · וגם כן עמודא דעננא כיון דלא אילטריך אלא להנחותם הדרך הוה ליה דבפרשת דרכים יקום על אורחא דאיבעי להון למיהך בה ובתר הכי יסתלק · לכך קאמר דלא הוה הכי אלא לא ימיש וכו' משגיאות חביבותא דהוה ליה עם ישראל · ויצעקו בני ישראל אל ה' וכו' ויאמרו אל משה המבלי אין קברים וכו' כלומר דישראל נמי הוו סברי דקודשא בריך הוא לא הוה פועל אלא רעות כיון דחזו דלא הוציאם ממצרים בעל כרחם דמצראי · ומשום הכי חשבו דודאי ימותון בהאי קרבא · והוי דאגי שלא יכתנו לקבורה ואלו הוו מייתי במצרים הוו

נקברים

Digitized by Microsoft®

ואפילו בעת מאכלך ודיבורך יהיה לבוך האבר הכבד שבגופך כמו שהיית בקצת ימים שעברו ולא הדבר אפילו דיבור קטן אם אינך מוכרח ביותר עליו · ולבך ולבוך ואיברך תמיד תתיחד לעבודתי ויראתי ותורתי וזכור מה שאמרו על רב שלא שח שיחה בטילה מימיו · וכן צריך האדם לעשות לייחד תמיד מחשבותיו בירא׳ ה׳ ועבודתו כמו שאמר הכתוב תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה כלומר כשהעשה מצוה או העסוק בתורה יהיה לבך מיוחד לי ולא תהרהר בשום דבר אחר כמה דאת אמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם · וכיון שלבך מיוחד לי בודאי הגמור שלא תתורו אחרי עיניכם וזהו שאמר ועיניך דרכי תצורנה ובפרט בעת התפלה תבטל ממך כל מיני הרהורים שהם מכניסים בלבך יצר הרע ותיילותיו עם הכוחות שעליו שהם נחש וסמאל ותיילותיהם וייחד לבבך תמיד בכל עת ובכל שעה ובכל רגע שלא לחשוב כי אם בי ובתורתי ובעבודתי שהוא סוד היחוד שמתייחד האדם עם בוראו ממש כי הנפש מתדבקת ומתיחדת בו יתברך וגופו ואיבריו הם מחנה שכינה ממש וזהו שאמר בתורה את ה׳ אלהיך תירא ואותו תעבוד ובו תדבק כי עכשיו אתה מיחד בפיך ולא בלבבך כי כל עוד שבשום רגע אתה מפריד מחשבותיך מיראת ה׳ ותורתו ועבודתו הרי אתה מבטל הייחוד לכן הזהר מאד מלהרהר בשום רגע בשום דבר חוץ מתורתי ויראתי ועבודתי ובטל כל מיני הנאות ממך אפילו בשעה שאתה מוכרח לקיום גופך או לקיים שום מצוה יהיה בעיניך כאילו אתה מוכרח בו ואנוס בהנאה ההיא ובכן תדבק נפשך בקונך · ותהיה לך המית׳ למנוחה וזהו סוד מה שאמרו חז״ל מי שרצה לחיות ימות כי אין הכוונה לומר שימית את עצמו ולא יאכל ולא ישתה ולא יהנה מן העולם כלל · שזהו דבר שאי אפשר לקיום המצות אבל הכוונה לומר שכשיאכל וישתה וישמש וכן יתר הדברים ההכרחיים לגוף יראה בעיניו כאלו הוא מוכרח ואנוס בהנאה ההיא כי אינו חפץ בה כלל ולולא המצות התלויה בדבר ההיא לא היה עושה מעשה ההוא כי אין לו חפץ בהנאות הגופניות כלל ובזה הרי הוא כאלו ממית עצמו ובכך תחיה נפשו באמת ותהיה לו הפרידה מזה העולם מנוחה גדולה בהדבקו בקונו כי אם בעוד נפשו אסורה בגוף הנגוף הזה היתה דבוקה בקונה קל וחומר אחרי הפרידה מזה החומר שתדבק בקונה לאור באור החיים ואשר כן יתנהג יהיה לו המיתה חיים למתיים כי מובטח לו שהוא נדבק בקונו · וזה סוד מה שאמרה אביגיל והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה׳ אלהיך · ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע · כלומר נפש אדוני על כל פנים תהיה צרורה בצרור החיים שהוא הדביקות בקונה וזהו בהכרח לפי שבעודך בזה העולם תמיד אתה מייחד את ה׳ אלהיך ואין רגע בעולם שאינך מיחד מחשבתיך לתורתו ועבודתו ויראתו וזהו מה שאמרה את ה׳ אלהיך ואם כן מכל שכן וקל וחומר כשתפרד מזה החומר שתתייחד נפשך בקונך כי אחר שתמיד הרהוריך ומחשבותיך אינם אלא בו בהכרח שבמקום שהיית חושב תמיד שם תדבק · אבל נפש אויבך מתוך שאין מחשבותם מיוחדת אל הש״י אלא תמיד הם מהרהרים בהנאותיהם יקלענה בתוך כף הקלע · כלומר כי החושבים במאכל ובמשתה יתדבקו בכוחות החצונות הממונות על המאכל ועל המשתה · והמהרהרים ניאוף יתדבקו בכוחות ההם הממונים על הניאוף · והמהרהרים בשררה וכבוד יתדבקו בכוחות ההם הממונים על כך · ונמצא כאלו הם הקלעים נפשו תוך כף הקלע כי מאחר שהכחות החיצונים שולטים בו הרי הוא כאלו קלוע תוך כף הקלע וגם כי אלו באים לשלוט בו על ידי שהיה מהרהר בהנאה פלונית ואלו באים לשלוט בו על ידי הנאה פלונית ונמצא כאלו הוא קלוע ביניהם כי בדרך טבע במקום שהוא חושב ומהרהר שם נדבקת נפשו לכן בני יחד כל מחשבותיך לעבודתי ויראתי ותורתי ואל תדבר כלל כי אם הדברים ההכרחיים לקיום גופך ונפשך וטרם תוציא הדבר מפיך הראה אם אפשר לך זולתו אל תוציאהו מפיך · וגם אם תהיה מסופק בו אל תוציאהו מפיך עד שיהיה מבורר לך שאתה מוכרח לאומרו לקיומך כגון מאכל ומשתה ודומיהם · יהיה כאלו חרב מונח על ראשך וגיהנם פתוח מתחתך ויהיה בעיניך שאתה מוכרח בהנאה ההיא מפני קיום המעשה ההכרחי לקיומך או שהוא דבר מצוה ואל יהיה לבך נוטה ולא פונה לגאוה כלל · וכי תשמע בני אדם שישבחוך תדאג והצטער מאוד ובשום פנים אל תתגאה וזכור חסדי ה׳ וטובותיו אשר גמלך מיום היותך עד עתה נותנך בעיני הבריות לחן ובכן תשפל והזכור את אשר הכעסת לפניו ית׳ ונשא לך עד הנה · ולא די זה אלא שגמלך כמה טובות ונוסף על כולן נתנך לחן בעיני הבריות עד שהם משבחים אותך · ובכן תכנע ותשפיל לפניו מאוד מאוד · והטוב בעיניך מה שאתה עושה כי אינך הולך לבית הכנסת בהשכמה · ולכן אתה צריך לומר התפילה על ידי שלא להקדים המאוחר ולאחר המוקדם · והלא ידעת כי כל סדר התפילה מיוסדים ומסודרים על יסוד וסדר נכון · ואלו תאחר המוקדם הרי אתה מפריד ומקלקל הסדר · והרע בעיניך להיותך ראשון או שני ממשכימי ב״ה · לכן חדל לך מעשות כן וייחד לבבך לעבודתי ויראתי ותורתי ליחד ייחוד גמור כאשר הוריתיך · ובכן לא תדאג משום דבר בעולם כי אם הדברים הנוגעים לעבודתו ית׳ אבל כל דברי העולם הזה יהיה שוה בעיניך הדבר והפכו · כי זה סוד החכם ששאל לרוצה לייחד ההשתוות כי האמת מי שאינו שוה בעיניו טובות העולם הזה ורעותיו אינו מיחד גמור · לכן בני יחד יחוד גמורה ובכן אתן לך מהלכים בין העומדים האלה כי אזכך לעלות לארץ ישראל ולהתיחד שם עם שלמה ידידי ועם החבירים ותלמוד ותלמד והשיב כלי אובד כי תלמוד תורה לרוב ותשיב רבים מעון · ואח״כ אזכך לישרף על קדושת שמי כאשר הבטחתיך · ויהיו דברי אלה אשר חננתיך ונתתי לך במתנת חנם כי מתנה יפה ומרגליות טובה היתה בבית גנזי והוצאתיה ונתתיה לך במתנת חנם כמא דאת אמר אל בית אמי ואל חדר הורתי · דבית אמי היינו מטרוניתא · וחדר הורתי · היינו החלק שבה הרמוז למלכות מתנה זו טובה הוצאתי מבית גנזי ונתתים לך לכן בני הזהר מאוד · אני אני היא המשנה המדברת בפיך · כי הנני מתקששת בעדי עדיים קשורי המשניות שאתה קורא בכל יום ויום:

והלא בפרשת קדישתא דא איכא למידק · אמאי כתיב בשלח פרעה היה לו לומר בהוציא ה׳ את העם וכו׳ · ותו אמאי קרי תדיר העם ולא קרי להו בני ישראל · ותו מאי ולא נחם היה לו לומר ולא הוליכם · ותו אמאי אלהים כיון דבמדת רחמים איתנהג בהוא · ותו מאי כי קרוב הוא ומאי דאמרי שהוא כמו אע״פ כן קשה דהא כי איצטריך למימר ולא נחם וכו׳ היינו משום דהוה קשה כיון דארץ פלשתים הוא קרוב אמאי לא נחם אלהים באותו דרך ואם כן אמאי איצטריך למימר אע״פ שהוא קרוב דהא מילתא

דידיעא

Digitized by Microsoft®

דנטיל למטרוניתא על כתפוי ואשתכח שמירא לאזניו דנער · כי מתה אמתה · כלומר אע"ג דהשתא לא אשתני תוקפי דדינא · לעתיד לבא כד יהא ייחודא שלים · יתעבר דינא דהנך סטרין ויהון משעבדין תחות כנסת ישראל ברזא דולא יכנף עוד מוריך · ובההוא זימנא אכתי לא מטי עידנא · דלכל מילתא אית יומין מיוחדין כמא דאמרית · וכד ימלוך מלך בישראל דמלכות אית ליה בתוקפא איבעי ליה לאגחא קרבא בעלמא לשעבדא כל הנך סטרין תחות כנסת ישראל · ובההוא זימנא שאף על גב דמשה הוה מלך · לאו מלך הוה וכדאמר ליה ההוא רשיעא דקורח ומדוע תתנשאו על קהל ה' · וכד מלך שאול כתיב פקדתי והוא מלשון ופקדת נוך כלומר מתייחדא בכנסת ישראל · ולהכי צריך לאגחא קרבא בעמלק לשעבדא כל הנך סטרין תחות כנסת ישראל · וכד חמל על אגג וכו' איתענים שיפסוק מלכותיה מזרעיה מדה כנגד מדה דהא איהו אפסיק תוקפא דכנסת ישראל דאיהי מתקרייא מלכות · ואילמלא לא חב בהכי לא הוה פסיק מלכותא מזרעיה ואף על גב דהוה מלך דוד הוה כמו קיסר ופלגו קיסר · והיינו דקאמר זכור את אשר עשה לך עמלק כלומר כד יתייחד זכור דהיינו צדיק עם כנסת ישראל · יאגחו קרבא לשעבדא הנך סטרין תחות מלכות· מלחמה לה' בעמלק מדור דור · היינו רזא דדר וסוחרת דאתמר על בינה ומלכות והיינו רזא דמן העולם ועד העולם :

אור ליום שבת י"א לשבט · ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי ובתורתי ובמשניות ולא תפריד מחשבתך אפילו רגע אחת רק תהיה מחשבותיך דביקה בי ובעת האוכל לא תכוין ליהנות כלל כי אם בעבודתי בדוגמת ראשון ראשון הוא מסתלק כאשר הוריתיך ואז יהיה מאכלך כמו (נראה לי שעל דרך זה אמר מאן מלאכי השרת רבנן שעל דרך זה הם משרתים את פני ה' כמו מלאכי השרת) קרבן ואם לאו הוא פועל בהמי · ועל דרך זה בכלל שאר הנאות ובהיות מחשבותיך דביקה תמיד בי לא תחסר דבר ותהיה מהעומדים לפני תמיד כי המיד תצייר בנפשך שאתה עומד לפני ועובד עבודתי · וזה שאמר אלישע חי ה' אשר עמדתי לפניו דתדיר הוה קאים קמי קודשא בריך הוא בלי שום הפרדה אפילו רגע ואמר אשר עמדתי ולא אשר אני עומד דלא אחזוקי טיבותא לנפשיה · אי נמי משום דהוי מסתכל ביהורם ההוא רשיעא לא הוי מחשבתיה דבקא לעיל כדקא יאות ומשום הכי אמר עמדתי · לכן אזדהר למיהוי תדיר קאים קמאי בלי שום הפרדה כלל ויזדכך גופך ואיברך דוגמת חנוך שנעשה בשרו לפידי אש וכידודי אש · ותזכה שיעשו נסים ונפלאות על ידך כמו על ידי חכמי התלמוד ויתקדש שם שמים על ידך וידעו כי יש אלהים בישראל על ידיך ואזכך לגמור כל חיבוריך ופסקיך נקיים מכל סיג וטעות ולהדפיסם ולפשטם בכל גבול ישראל ובתר כן תהוקד על קדושת שמי ותסתלק כעמר נקי ותלך ותנוח ותעמד לגורלך לקץ הימין :

והלא בפרשתא קדישתא דא אית לך למינדע ולאסתכלא ברזא דמנא דהוה נחית מלעילא · ואמרו הז"ל לחם אבירים אכל איש לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו · ומהכא תנדע דכל הנבראים צריכים מזון כל חד וחד כפום דרגיה מזונא דדא לעילא מדא ואפילו ספירות דאינון נאצלים צריכי כביכול מזוני דהא סלא בשפעא נחית מאין סוף בהו · ומאי דינקא דנקם כל אבר ואבר איהו מכוחא דכולהו אברייא והא מזונא דספירין איהו תורה ומעשים טובים דעבדין לתתא · וכמא דבר גש מעייל מזונא דרך הפה הכי סליק מזונא דידהו דאינון תורה ומעשים טובים דעבדין דרך מלכות דאיתקרייא פי ה' · והיא דוגמת הכבד דבר גש דתמן אתתקן ההוא ההבלה בתורה ומעשים טובים · ומתמן סליק מזונא לכולהו ספירן עד כתר עליון · ושפעא דנחית מאין סוף איהו דוגמת הכחות שבגוף להבדיל · שעל ידם מתבשל המזון וניזונים האברים · ופוק חזי אם בגוף הגם הכחות שבו דקים · שפעא דנחית מלעילא כמה יהא דקותו לערך אין קץ · וזה סוד סנדלפון שקושר כתרים לקונו דהוא קאים לתרעא דמלכות ומקבל תורה ומעשים טובים דסלקין לעילא ומעייל יתהון במלכות ומתמן מסתלק עד כתר עליון · וזה סוד באדם הראשון דאיכא מאן דאמר דחב בהאי ספירא ואיכא מאן דאמר בהאי דכולהי קושטא איהו דעובדין דלתתא מסתלקין עד כתר עליון :

ורזא דתענית איהו ברזא דשית אלפי שנין הוי עלמא וחד חריב דבההוא אלפא דיהא חריב לא סליק מזונא לספירן · ובתעניות דמתענה בר גש השתא דתב בתיובתא קמי מאריה ומתעסק בפולחנא דמאריה מתהוה מזונא למיהוי נפיר לספירן לההוא זימנא דיהא חריב · לכן אזדהר טובא למיהוי מחשבתך דביקה תדיר בלי שום הפסק דהא את חזי כמה עלמין מתזני על ידך בהיות מחשבתך דביקה בי תדיר בלי שום הפסק כלל ועיקר לכן אזדהר להיות מחשבתך דביקה בי תמיד כי איש אתה ומי כמוך בישראל · דהא לית ישיבא בגלותא דילפין בפלפולא כמו בישיבתך והא בכל עידן דאת מהלך בשוקא אילו ניתן רשות לעין לראות הוה חזי מלא עיניך חיילו' מקיפין אותך מכל צד ואתה כמלך בגדוד · ומכריזי ואמרי פנו מקום הבו יקר לדיוקנא קדישא דמלכא כמה עלמין מזדעזעין לקול נעימו דההוא כרוזא ושאלי מאן האי · מתיבין ואמרי ההוא פלוני דמלך המלכים חפץ ביקרו דאיהו יקר מכל כלי חמדה דאיהו תנא דא"י ריש מתיבתא דא"י ריש גלותא דכולהו גלוותא · פסקא דילן סברא דילן מחברא דילן · ובעידן דאת מפסיק מלהרהרא במילין דקדושה · ומה גם את מהרהר במילי דגופא ההוא כרוזא מתהלם וכל עלמין מזדעזעין ואמרי מאי האי דאפסיק כרוזא וכיון שכן התחזק בעצמך ולא תפריד מחשבותיך מיני אפילו רגע אחת וחזי דהרימותיך ונתתיך נגיד על עמי ישראל שתי קהלות · ועוד אתנך נגיד על כל קהלות ארץ ישראל · לכן התחזק נגד יצר הרע וסמאל ונחש הרודפים אחריך כי אליך תשוקתם ואתה תמשול בם · ושרוף אותם בקש דקריאת שמע וייחד לבבך ומחשבותך להיות דביקה בי המיד בלי הפסק ואשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא · ואתה שלום :

(שייך לעיל סוף פרשת בא אחר אור ליום ראשון של פסח כו')

והלא בפרשת משכו וקחו לכם נאן רמיז דידבקון בהקדוש ברוך הוא וימשכון שפעא מלעילא · והיינו משכו · וצאן היינו תפארת · ושחטו הפסח לאפקא דמא מיניה דהוא תוקפא דדינא · ולקחתם ברזא דלקח טוב נתתי לכם · אגודת

Digitized by Microsoft ®

נקברים · וכיון דחזו מצרים מת על שפת הים איהו הימנו בה' דהוה שמא שלים והוא הוה פועל הטובות נמי :

ולא יכלו לשתות מים · כי מרים הם בעא הקדוש ברוך הוא לאחזיותהון דאיהו הוה פועל הטובות נמי דהא איהו מי המרים · המתיק להון · שם שם לו חק דאיהי בי דינא · ומשפט דאיהו תפארת דאיהו רחמי דאיהו פועל הרעות והטובות : **ויאמר** אם שמוע תשמע וכו' כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך · כלומר דהא אנא פועל הרעות ואם לא תשמע לקול ה' אלהיך כל המחלה אשים עליך דמכלל הן אתה שומע לאו וג"כ אני פועל הטובות דאי תיתי מחלה עליך אני ה' רופאיך : **אור** ליום שבת כ"ב לשבט ה' עמך וכו' וכל אשר אתה עושה ה' מצליח ויצליח רק כי הדבק בי ובתורתי וביראתי תמיד לא תפסיק אפילו רגע אחת ולא כאשר עשית בזה השבוע וגם בזה הלילה אכלת ושתית ודברת הרבה והנך רואה שלא יכולת ללמוד אפילו חצי סדר · ועם כל זה אני מדקדק עמך בזה בהיות שזו שבת ראשונה שחזרת לביתך · אבל מכאן ואילך הזהר מלהפריד מחשבותיך אפי' רגע מתורתי ויראתי כאשר הוריתיך ולא תשמע לקול היצר הרע ונחש וסמאל המפתים אותך · והנה אתה מתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שיורך בדרכי תשובתו הנוראים · והנה הנם הדרכים שהוריתיך השבת שעברה לכן הזהר בהם ואל ילוזו מעיניך ואל תפרידם ממך אפילו רגע אחד · ואם תלך בהם אפתח לך שערי תורה שערי תשועה כדכתיב ותשועת צדיקים וכו' כלומר תשועה היינו כנסת ישראל דיתבא בין שני צדיקים ינקא מצדיק עילאה ומניקא לצדיק תתאה דבהאי עלמא · וקאמר אע"ג דינקא מצדיק · משעא מה' דהיינו תפארת אתי לה ואיהו תפארת מעוזם דצדיק וכנסת ישראל בעת צרה כד מתתקפין אינך סיטרין לאעלא זוהמא בכנסת ישראל · ויעזרם ה' ויפלטם · כלומר דלזימנין לא עבד להו תפארת אלא סיוע בעלמא · ולזימנין משזיב יתהון לגמרי · והכי קאמר זימנין ויעזרם ה' וזימנין ויפלטם · והדר פריש תדע אימתי מפלט להו לגמרי ומושיע להו אף על גב דרשעים סגיאין מתקוממין עלייהו כי חסו בו כלומר כד תייבין בתיובתא שלימתא קמיה דאינון חסין בסתר כנפיו · אבל כד לא תייבין בתיובתא שלימתא אז עוזר להו סיוע בעלמא · אבל לא משזב להו לגמרי :

רזא דויבא עמלק וכו' הלא עמלק תוקפא דדינא קשיא דהא איהו הוה בר בריה דעשו · והא איהו אתתקף לאעלא זוהמא בכנסת ישראל · והיינו דקאמר וילחם עם ישראל ברפידים · דהא איכא למידק מאי נפקא מינה אי הוה ברפידים או בדוכתי אחריתי : **אבל** רזא דמילתא לאגחא קרבא בישראל דהיינו תפארת דאפרדה בינה לבין כנסת ישראל ע"י שהטיל בה זוהמא דהיינו רזא דדם נדה והיינו שפי דם כלומר דם הרפא הוי בעי למינגד ולמיעל בה · והיינו רזא על מה שאמרו ז"ל ויזנב בך כל הנחשלים אחריך שהיה חותך מילותיהם וזורקן כלפי מעלה כלומר שהיה רומז שהצדיק שהוא נרמז במילה נסתלק למעלה ולא ישפיע בכנסת ישראל כמא דאת אמר הצדיק אבד · ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וכו' היינו רזא משום דיהושע הוא נער איבעי ליה למיגח קרבא באתגליא ומשה דהיינו תפארת איבעי ליה לאגחא קרבא באתכסיא · והיינו דקאמר בחר לנו · ולא קאמר בחר לך או לי · אלא בתרווייהו היו מגיחים קרבא מר באיתגלייא · ומר באיתכסייא והיינו דקאמר ליהושע צא והלחם בעמלק כלומר את פוק ואגח קרבא עמו באיתגלייא · אי נמי הכי קאמר עד לא ישרי הוא לאגחא קרבא פוק את ואגח ביה קרבא והיינו דלא אתמר בקרא דאיתרעמו ישראל על משה מהאי קרבא וטעמא משום דעד לא ימטא הוא נפק יהושע לקדמותיה · מחר משום דאית מילין דמתייחדין בקצת ימים · וההוא יומא לא הוה מיוחד לאגחא קרבא ההוא · אבל מחר הוי מיוחד להכי · אנכי נצב על ראש הגבעה וכו' כלומר אנא אגח קרבא באיתכסייא דאדכר לישראל זכותא דקבלת אנכי ה' אלהיך · ותו אנא דרמיזא לתפארת אהא נצב על ראש הגבעה דרמיזא לכנסת ישראל דאיתקרייא גבעת הלבונה · ומטה האלהים בידי ליחדא לתפארת עם כנסת ישראל · והיה כאשר ירים משה ידו וכו' כלומר דכדי לתברא תוקפא דדינא הוה מרים ידא ברזא דאמור רבנן דמאן דהוה נוטה שוכא לחד מדה כגון דאיהו וכו' איבעי ליה למיהוי כילי שוכא דאיהו קנה המידה שכנגדה כי היכא דלישתוה · והכי הוה משה מרים ידא דחסד כי היכי דלא יתגבר דינא שוכא · ואז וגבר ישראל · וכד הוה דחיל דלא יגבר כולי האי לחסד דאיתחלש תוקפא דדינא הוה מניח ידיה אז וגבר עמלק · וידי משה כבדים כו' כלומר דלא הוה יכול לשואה חסד וגבורה דלא ליתקף האי טפי מהאי יתיר ממאי דחזי ולהכי ויקחו אבן דרמיזא לכנסת ישראל · וישב עליה לאתייחד' טפי בכנסת ישראל · אי נמי דגבעה ואבן · חדא רמיזא לכנסת ישראל עילאה וחדא למטרוניתא · ואהרן וחור תמכו בידיו להשוות חסד וגבורה · מזה אחד כו' כלומר ליחדא יחוד גמור ותרין זימנין אחד סליק כ"ו כמנין שם ההוי"ה ומזה ומזה חד רמיז בצדיק וחד רמיז בתפארת דלקביל דאית ביה שנים עשר גבולי אלכסון כמנין ז"ה · ולהכי אקרי צדיק זה משום דיניק משנים עשר גבולי אלכסון דתפארת · ויהי ידיו אמונה כלומר ועל ידי כך הוו תרין ידיו דהיינו חסד וגבורה בשיווי · והיינו אמונה עד דעל ידי כך אתייחד כנסת ישראל בתפארת והיינו עד בא השמש כלומר עד דשמשא דהיינו תפארת עאל בכנסת ישראל · ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב · כלומר דעמלק דבר עמיה מספרין אוחרנין סיועא וקרי לון עמיה · וקאמר ויחלוש יהושע כלומר ולא שייצי יתהון לגמרי משום דאם כן הוה מתחלש שובא תוקפא דדינא ולקיומא דעלמא איצטריך כולי האי · והיינו דלא שבק יהושע ליגח בהון קרבא שום גברא בר מיניה מדלא קאמר ויחלוש יהושע ועמו את עמלק · וטעמא כדאמרן דלא יתחלש דינא שובא והיינו דקאמר לפי חרב · כלומר כדי שיתקיים דינא לצורכא בעלמא כמו פי חרב דאיצטריך לקיומא בעלמא · ויבן משה מזבח ויקרא · ויבן היינו בינה · משה תפארת · מזבח דא כנסת ישראל · ויקרא היינו מטרוניתא והיינו יחודא שלים · שמו ה' נסי · כלומר דה' דהיינו תפארת ארים לכנסת ישראל כי האי דספינה דאיהי גבוה · כתיב זאת היינו כנסת ישראל · זכרון היינו צדיק · בספר היינו תלתא עילאי ברזא דספר וספר וסיפור · והיינו לייחדא כנסת ישראל עם צדיק ועם תלת עילאי · ושים באזני יהושע כלומר דהא הוא נער

דנסיל

Digitized by Microsoft®

ותמיד יהיה בעיניך כאילו חרב מונחת על ראשך וגיהנם פתוחה לך מתחתך להענש אם תתענג בהנאה הבאה לך אפי' מדבר שאתה עושה לקיום הגוף · וגם ראה סופם של המתענגים והנהנים מה עלתה בידם · אני אני המשנה המדברת בפיך המתקשטת בעדי עדיים וקשורי המשניות שאתה גורם תמיד כי אתה עולה במרכבת המשנה · כי דבר אחד הוא לגרום הדבר · ודבר שני הוא לידע אותו :

והא איכא למידק במאי דכתיב בהאי פרשתא קדישתא דא במאי דכתיב לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב מאי אתי ומאי לכם · ותו מאי דגבי אלהי כסף כתיב אתי וגבי אלהי זהב כתיב לכם · ותו מאי מזבח אדמה תעשה לי דלאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה · פתח באלהי כסף ואלהי זהב וסיים בעשיית המזבח · ותו דמשמע שאין מזבח כשר אלא מאדמה · והא הוה מזבח הזהב ומזבח הנחשת ותו אמאי הוה מזבח הזהב ומזבח הנחשת ולא הוי מכסף המזבח · ותו ועשית עליו את עולתך ואת שלמיך · ואמאי לא קאמר נמי דיעבדו חטאות ואשמות וכל שאר קרבנות · ותו מאי מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחלליה · ותו מאי ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו · **אבל** פירושא דמילתא · משום דתלתא אהבות נינהו · אהבת הערב · אהבת המועיל · אהבת הטוב · אזהר הקב"ה לישראל דלא ישטון בתר אהבת הערב · והיינו אלהי כסף כלומר למיזל בתר כיסופין דעלמא ובתר הנאין דעלמא · וקאמר אתי כלומר דלא תשתטפון בתר כיסופין דעלמא לאהבה דילי וכד תעבדון פיקודא דאית בה הנאה · לא תעבדון יתה משום הנאה דאית בה · אלא אי הוה אפשר להו למיעבד ההוא פיקודא בלא הנאת הגוף הייתם חפצים מאוד · ואלהי זהב דהיינו אהבת המועיל לא תעשו לכם למיהוי רדופים למרחם ממונא · מזבח אדמה דהיינו אהבת הטוב דהא לא מתקשטין ומתגאין בני נשא באדמה · וקרי ליה מזבח אדמה לומר שאע"פ שאינך מתגאה כמו אוהבי המועיל ולא מתהנה כמו אוהבי הערב אותם דברים שתעשה לקיום גופך ההנאה שבהם תהיה זביחה שתהפוך מאוד שלא היית נהנה אלא שאתה מוכרח לעשות הדבר ההוא לקיום גופך · ועשית עליו את עולותיך כלומר כל מחשבותיך העולות על לבך תעשה עליו כי זהו סוד העולה שהיא באה על הרהור הלב · ועל כן עולה העולה הרומזת בבינה · ואת שלמיך · שהם הדברים שאתה עושה לקיום גופך ושלימות נפשך וגופך · ועולותיך שהם המחשבות הכל תעשה עליו · כלומר שהכל תעשה לשם שמים בלי שיתוף שום דבר אחר בעולם · בכל המקום שתהיה לא תפריד מחשבותיך ממני · אשר אזכיר את שמי · כלומר כשאתה תזכיר את שמי אני אהיה המזכיר כי תהיה מחנה שכינה והשכינה תדבר בפיך · ועל כן אבוא אליך מלא ומעון ברכות וברכתיך · ואם מזבח אבנים תעשה לי · שגם האבנים אדמה הם חשובים ומ"מ יש בהם צד להתגאות · שהרי אבני גלל ושיש הם חשובים ויקרים · לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליהם וכו' · שהברזל נברא לקצר ימיו של אדם וכו' · ולא תעלה במעלות על מזבחי וכו' כלומר במצות שיש בהם הנאה וכן בדברים שאתה צריך לעשות לקיום הגוף · לא תתכוין להנאתך כלל שאם תתכוון להנאתך תגלה ערותך עליו כי לא ישאר בידך זכות דמצות אלא הנאת הגוף ואין לך ערוה גדולה מזו ושלום : **אור** ליום שבת ח"י לשבט · ה' עמך וכו' אנכי ולא יהיה לך · ולא תעשה לך פסל · אינון לקבל לא תרצח לא תנאף לא תגנוב דהא דמאן דגונב כאילו מכחיש מציאות השי"ת · ומאן דנואף הוי לקבל לא תעשה לך פסל דהא איתעבד מתמן ממזרת או ממזר דאיהו פסל · ומאן דקטל הא איהו ממעט את הדמות · ומגבר תוקפא דאינון סטרין ולהכי הוי לקבל לא יהי' לך וכו':

פרשת משפטים מהדורא קמא

ביום שבת כ"ב לשבט · ה' עמך וכו' דברי תוכחות כמנהג · ובפרשתא קדישתא דא איכא למידק וא"ו של ואלה · ותו מאי משפטים · דהא משפט אחד הוא כמא דאת אמרת משפט לאלהי יעקב · וכתיב משפט אחד יהיה לכם · ותו כיון דמשפט חד הוא · היכי כתיב משפט עבדו ומשפט עמו : **אבל** רזא דמילתא דתפארת איקרי משפט · והכי נמי איקרי יסוד וכן איקרי חק כמה דאת אמר כי חק לישראל הוא כלומר יסוד משפט בישראל הוא · אבל משפט דהיינו תפארת הוא מתעלה לעילא לאלהי יעקב · והכי נמי חק איקרי תפארת כמא דאת אמר את החוקים ואת המשפטים · וזהו סוד משפט עבדו דהיינו יסוד · ומשפט עמו דהיינו תפארת · והשתא קאמר דואלה המשפטים דהיינו תפארת ויסוד תשים לפניהם · כלומר תעלה ותדביק יתהון לעילא בדרגין דמלה לפניהם רוצה לומר דלפניהם שהם דרגין עילאין : (חסר) **ואלה** המשפטים אשר תשים לפניהם · כלומר מה שדברתי עד הנה הם דברים נוגעים בגופם ממש אופן הנהגתם באכילתם ושתייתם והנהגתיהם · ואלו הם תלויים בגופם ולא לפניהם · אבל אלה המשפטים שבין אדם לחבירו נופל לומר אשר תשים לפניהם · כי תקנה עבד עברי וכו' מאחר שאין השמיטה מוציאתו למה יוצא בשנה השביעית · אבל סוד הענין תלוי במה שאמרו חז"ל המהלך במדבר ואינו יודע אימתי הוא שבת · מונה ששה ימים ושובת וכן לעולם מפני שכל שביעי הוא שבת כי כל הספירות שבת הן · וכן הענין בזה · ותו הא רמז לבר נש דשש שנים יעבוד בהאי עלמא · כלומר שית עשיריות שנים יתקיים בעלמא · ובעשר שביעאה יצא לחפשי חנם · כמא דאת אמר ערום יצאתי מבטן אמי כו' · אם אדוניו יתן לו אשה · אשה יראת ה' דהיינו אורייתא וכנסת ישראל · וילדה לו בנים ובנות דהיינו מצות ומעשים טובים · האשה וילדיה תהיה לאדוניה והוא יצא בגפו · כלומר דלית בה כל כך זכו בהנהו עובדין דאיהו עביד משום דלא עבד להו מאיתערו דידיה · אלא מאיתערו דאשה יראת ה' · ולזה כתיב האשה וילדיה וכו' דמשמע דאיתערו מסטרא דילה הוה · ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני וכו' · כלומר אנא בעינא לאיתקיימא בהאי עלמא טפי לאסוקי בהאי אשה יראת ה' למפלח לקודשא בריך הוא · והגישו אדוניו אל האלהים · לשון דין כלומר כד יתקיים בר נש בעלמא טפי משבעין שנין אית ביה כמה מרעין וכל ימיו יהיו מכאובים והיינו ורצע אדוניו את אזנו במרצע כלומר דלא שמע ולא חזי ולא יכיל למיפלח לקודשא בריך הוא · לכן בעוד בר נש בתקפיה איבעי ליה למיתב קמי קודשא בריך הוא · וכי ימכור איש את בתו · איש זה הקב"ה · בתו היא בתו של אברהם

אבינו

Digitized by Microsoft®

היינו שלשה עדרי צאן · או"ב · אלף רמיז לכתר עליון · ז' רמיז לשבע ספירן הבנין · בית רמיז לשני ההין · או לחכמה ובינה· וטבלתם בדם אשר בסף וכו' · משקוף ושתי מזוזות רמיזי לבינה ופחד והוד · דאינון ספירן דאית בהו דינא · וראיתי את הדם על המשקוף וכו' ופסחתי עליכם כלומר יחזו דדמא דהוא דינא באתריה דאינון תלת ספירן דאית בהו דינא · ולא יתן המשחית · כלומר אפשר דיעול המשחית לבתיכם אי יהא שום מגרעה המן אלא דלא יהא לנגוף דלא ימחא לכון ושלום :

פרשת יתרו מהדורא קמא

אור ליום השבת י"ז לשבט · ה' עמך וכו' והא שדרוני לגלאה לך רזא דומשה עלה אל האלהים · דהיינו לומר דסליק במלכות אי נמי דסליק בגבורה משום דתורה מפי הגבורה נתנה · ויקרא אליו ה' דהיינו תפארת מן ההר דהיינו בינה · כה היינו מלכות לבית יעקב היינו נשייא דמשרא אתו · והגד כלומר דתמשיך שפע ברכאן מספירן עילאין · לבני ישראל דאתו משטרא שבא · ואשא אתכם על כנפי נשרים · היינו שלוחי דמטרוניתא דאיקרון כנפי נשרים · ועתה אם שמוע תשמעו בקולי כלומר דתחברון כולהו ספירן במלכות · דשמיעא לישנא דכנושי הוא מלשון וישמע שאול · בקולי היינו מלכות · ושמרתם את בריתי כלומר דתחברון יסוד עם מלכות דמלת ושמרתם היינו מלכות · בריתי היינו יסוד · והייתם לי סגולה כלומר תסלקון בדרגא דבינה דהכי רמיז סגולה לעילא · ויען כל העם· וכו' כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע · הכא איכא למידק היאך יעשו קודם שישמעו · ותו היכי קאמר כל אשר דבר דאיהו לשון עבר · הא אכתי לא מילל ולא פקיד להו אורייתא והכי הוה להו למימר כל אשר ידבר · ואפשר לומר על דרך הפשט דכיון דאמרו חז"ל דשבת ודינים במרה איפקד · משום הכי אמרו כל אשר דבר ה' במרה נעשה · וקאמר כל משום דהוה המן חק ומשפט · לאכללא תרווייהו קאמר כל · ונשמע מה דיימר לן מכאן והלאה :

אבל רזא דמילתא דישראל דההוא דרא הוו אתו משטרא דיובלא ואורייתא כתובה במכוס היתה · ואשתכח דעד לא אתו לעלמא שמעה נשמתהון אורייתא · ומש"ה כל אשר דבר ה' לנשמתין דילן עד לא אתינא לעלמא נעשה · והשתא גם כן נהדר למישמע בהאי עלמא כדי לשעבדא גופים דילן · והכי נמי כל חד וחד מישראל יכיל למימר כל אשר דבר ה' לנשמתין עד לא ייתי לעלמא וכמה שאמרו חז"ל מלמדין אותו כל התורה כולה ואוף משביעין ית זרעיה לקיימא אורייתא וכדאיתא בזוהרא קדישא על פסוק נפש כי תחטא וכו' ושמעה קול אלה וכו' נעשה ואוף נשמע מילי דאורייתא ונילוף יתה בהאי עלמא לשעבדא נמי גופין דילן · ואהי' שלום :

וישמע יתרו וכו' מה שמועה שמע · מר אמר מלחמת עמלק · כלומר דבההיא מלחמה אתידע דכנסת ישראל שלטא על כל איך סיטרין דהא הכרת הוקפיהון ומש"ה אתא למיעל תחות גדפהא · ומר אמר קריעת ים סוף שמע · כלומר דקודם לכן הוו סברין דאיכא תרי אלהות חד פועל הרעות וחד פועל הטובות וכד חזא דבקריעת ים סוף טבע למצראי ושזיב לישראל ידע דפועל רע ופועל טוב חד הוא · וזה שאמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים · ומה שאמר כי בדבר אשר זדו עליהם · כלומר כיון דדן יתהון מדה כנגד מדה ושזיבת ישראל אתברר דאלהא חד הוא ומכילן ריבוייה דיליה לאו אינון רבוייא ביה · אלא לכל חד כליל במכילה דאצטריך · והיינו ויחד יתרו שיחד יחוד גמור · והיינו ויקח יתרו עולה דרמיזא לבינה ליחדא כולא בה · וזבחים לאלהים כלומר דאעבר מדעתיה שולטנותא דאלהים דהא הוא בשמא דה' שליט על כולא ואיהו חד ושמיה חד · ויבא אהרן דאיהו סיטרא דחסד · וכל זקני ישראל דרמיזין לשאר מכילין · לאכול לחם היינו כנסת ישראל ברזא דכי אם הלחם אשר הוא אוכל · עם חותן משה · והא משה רמיז בתפארת · לפני האלהים · כלומר לאפוקי ממאי דהוה סבר דאלהים הוא שולטנותא בפני עצמו חס ושלום · ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם · דהכי אצטריך למיעבד בההוא יומא · כמא דפריפית דכל יומא ויומא הוא מיוחד למילתיה · ואהיה שלום : **ליל** שבת כ"ט לשבט אכלתי ושתיתי הרבה ולא שניתי משניות בתחילת הלילה · וישנתי כל הלילה וקמתי באור היום והתחלתי לגרום משניות · והנה קול דודי דופק ואומר ה' עמך וכו' אע"פ שהיה ראוי לעזבך ולנטשך בסיבת מה שעשית לאכול לשבעה ולשתות יותר מדאי ולהבטל מתלמוד תורה כי מי שיודע סוד הימים והלילות וגריעותן ושלימותן יודע בגרעון וחסרון לילה אחת אין לה תשלומין · ומה לך לילך אחר מאכל ומשתה · דהא כתיב צדיק אוכל לשובע נפשו כלומר אינו אוכל אלא לקיום נפשו בלבד · ודבר מועט שהוא אוכל הוא שבע וזהו שאמר לשובע וזה שאמר ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך כלומר כשתאכל יהיה לשם שמים לקיום גופך ולא להתענג תשבע במה שתאכל לחם צר ומים לחץ מאחר שאין כוונתך באכילה להתענג אלא לקיום גופך · ואם היה אפשר להתקיים הגוף בלי שתקבל שום הנאה · מאד היית חפץ בדבר כדאמרית לך בההיא הנאה נמי כמי שכפאו שד אז תהיה ראוי לברך את ה' · ובטן רשעים תחסר · כלומר הרשעים כוונתם באכילה להתענג · ולכן כתיב בהו ובטן רשעים תחסר · מפני שכוונתם למלאת בטנם · תחסר כלומר תמיד הם חסרים ותאיבים כי אפילו שיאכלו כל מעדני עולם · תמיד הם מתאוים התענוגים יותר ויותר · כי אותם התענוגים שהתענגו נראה בעיניהם שאינו כלום וצריכין להתענג בעניינים אחרים ומזוגים משונים באופן שתמיד הם חסרים · אבל הצדיק אוכל לשובע נפשו לקיום נפשו ולא להתענג תמיד ולהכי איתקראת נפשו משום דאיהי נפשא וכל מאי דתתן בה איהי סבלא ולכך האוכלים למעדנים תמיד הם חסירים · אבל הצדיק אפילו הוא אוכל פת חריבה הוא שבע · ועל כן היה ראוי לעזבך ולנטשך אבל אני לא אעשה כן כי לא אעזבך ומני הטוב לא אמנע מפיך · וטובי לא אפסיק ממך אפילו רגע אחת רק הזהר מכאן ולהלאה מהמאכל והמשתה · ולא תאכל אלא לקיום גופך ונפשך בלבד ותמיד תהרהר במשניותי ויראתי ועבודתי ולא תפסיק אפילו רגע וכל מעשיך לא יהיו אלא לשם שמים · ולא תתענג ולא תהנה משום דבר שאתה עושה לקיום הגוף התאוה לזולת אותה הנאה פי' שתהיה אותה הנאה מאוסה בעיניך ויהיה בעיניך נבזה מעט הדבש הזה ·

ותמיד

Digitized by Microsoft®

אשר דברת אעשה · והכי אשכחן דשלח מלאך ליהושע אני שר צבא ה׳ · ויש לומר דמעיקרא לא קפיד משום דהוה משמע שלא יסלק קב״ה מהם וכל הדברים יהיו נעשים ע״י השגחתו יתברך וכד דייקי לישנא דקרא מדברים בעדו ית׳ · והטעם שישלח מלאך הוא מפני שאם לא היה עושה על ידי מלאך אלא כמו במצרים אני ולא מלאך היו מיד השבעה עממים מתגורשים מיד · וזהו שאמר הכתוב לא אגרשנו מפניך בשנה אחת פן תהיה הארץ שממה וכו׳ כי נתן טעם למה אנכי שולח מלאך כדי שלא יתגורשו אלא מעט מעט · ומכל מקום השגחתו יתברך לא תמוש מהם · לכן לא הקפיד · אבל בפרשת כי תשא אמר שרוצה לסלק השגחתו מהם כדכתיב כי לא אעלה בקרבך · ולכן הקפיד · ואם תאמר מה טעם הוא פן תהיה הארץ שממה וכו׳ · והוה ליה לקב״ה למנוע חית השדה · ויש לומר שכל מה שאפשר שלא לשנות הטבע עושה הקב״ה · מפני שהטבע שלוחו של הקב״ה ואינו רוצה לשנותן היכא דלא אפשר · ואם תאמר מאחר שקיבל הקב״ה תפילתו של משה רבינו ע״ה שאמר לו גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה משמע שהקב״ה היה בלי שליחות מלאך אלא כמו במצרים אני ולא מלאך וא״כ איך לא נתגרשו מפניו בשנה אחת · ויש לומר שאין הכי נמי שכן היה שנתקבצו כל המלכים להלחם עם יהושע פה אחד · ואלו לא היה אני ולא מלאך לא היו מתקבצים פה אחד להלחם והיו עוברים כמה שנים עד שהיה כובש אותם · ומכל מקום לא נתגרשו כל העמים בשנה אחת לפי שראה הקב״ה שהיה צריך להניחם לנסות בם את ישראל · (ועוד יש לומר שלא הקפיד מרע״ה אלא מה שאמר לו כי לא אעלה בקרבך דהיינו שיסלק השגחתו מהם · וזהו שאמר אם אין פניך הולכים וכו׳ ועל זה נתרצה לו · אבל אם לא יסלק השגחתו מהם אע״פ שישלח מלאך לפניהם לא הקפיד כמו שלא הקפיד בתחילה · וזה נראה לי) :

לעת המנחה בעוד שליח ציבור קורא בספר תורה אמר לי יודע הדע יוסף האהוב והחביב כי המלך החוגר יגבר ימינו על אדום · ואתה עמוד על עמדי פה על יד ימיני אל תירא ואל תחת כי הנני עומד להצילך עם היות שהשר קלקפ״וני עם זוגתו צרעית״א מקטרגים עליך בכל לבבם · אנכי אתן אותם נגפים לפניך · אם תחזיק בתורתי וביראתי ועבודתי · ואהה שלום :

פרשת תרומה מהדורא קמא

איכא למידק בהאי פרשתא קדישתא דא · מאי ויקחו לי תרומה · ויתנו לי תרומה מיבעי ליה · ותו מאי אשר ידבנו לבו ותו מאי אהדר כמא דכתיב למימר תקחו את תרומתי · ותו מאי הכא לנוכח ולעיל שלא לנוכח · ותו אמאי לעיל קרי ליה תרומתי · וי״ל דבעא הקב״ה דבהאי נדבה יהיו בני ישראל האזרחים גבאים ולא מערב רב · והיינו דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה ·כלומר ב״י יקחו התרומה כלומר הם יגבו אותה · כלומר וממי יגבו אותה מאת כל איש אף מערב רב · וקאמר אשר ידבנו לבו · כלומר לא יכפו אפילו בדברים לשום אדם יותר ממה שלבו נדבו · ולגלות זאת הכוונה אהדר אמר תקחו את תרומתי · והכי קאמר · דבר אל בני ישראל אתם בעצמיכם תקחו את תרומתי · כלומר אתם תהיו הגבאי׳ לא הערב רב ואחר שאתם תקחו אות׳ תקרא תרומתי :

אור ליום שבת ו׳ לאדר · ה׳ עמך וכו׳ רק פי הדבק בי ובתורתי וביראתי תמיד · ולא תהנה מעולם הזה כלל כאשר הוריתך וכמו שעשית בקצת השבוע הזה · והנה היום השלמת מ׳ העניות רצופים כנגד מ׳ יום של יצירת הולד · ואע״פ שבהרבה מהם נהנית מעולם הזה מ״מ כיון שהיו ארבעים וגם היו בפרשיות השובבים נתקבלו והנה עתך עת דודים · והלא איכא למידק בפרשת ויקחו לי תרומה מאי לי · ותו מאי מאת כל איש · ותו מאי אשר ידבנו לבו · ותו מאי תקחו את תרומתי ותו מאי וזאת התרומה :

אבל רזא דמילתא דתרומה היינו כנסת ישראל ואמר דלא ישבון יתה בלחודהא אלא בספירין עילאין בחיבורא והיינו דקאמר לי כלומר עמי · מאת כל איש וכו׳ את היינו כנסת ישראל · כל יסוד · איש הפארת · אשר תלת עילאי · ידבנו לבו והיינו אתר דאתי מניה נדבה שפע ברכה ותיים ללב דהיינו ת״ת · בחיבורא דכל הני תקחו את תרומתי דהיינו כנסת ישראל · וזאת התרומה · היינו כנסת ישראל תתאה · התרומה כנסת ישראל דספירין עילאין התחברון להון בהדי אתר דאינון תלת ספירין עילאין · זהב גבורה · כסף חסד · ונחשת ת״ת · ולהכי כתיב ביה וא״ו · ותכלת היינו כנסת ישראל וארגמן היינו תפארת · ותולעת שני היינו גבורה · ושש היינו חיבורא דשית ספירין דכנסת ישראל · ועיזים ועורות אלים מאדמים ועורות תחשים היינו כנפיים דמחפין לספירין · ועצי שטים רמז לספירין דמסיקי כשא טובא · שמן למאור · היינו משח רבות עילאי דנגיד מתלת עילאין לאנהרא לספירין בשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים אבני שהם היינו ספירין דמטרוניתא · ואבני מלואים היינו ספירין עילאין דאינון ממלאין שפע לספירין דמטרוניתא לאפוד ולחושן היינו מטרוניתא דאיתקרייא אחורי המשכן ואחריה יש · וחושן היינו ספירין עילאין · ועשו לי מקדש וכו׳ הא מקדש רמיז לבית עין · ובכן ואתה שלום :

אור ליום שבת שני לאדר · ה׳ עמך וכו׳ אע״פ שנטשתני ועזבתני והפרדת לבך ממני אנכי לא אעזבך רק כי תדבק ביראתי ועבודתי ותזהר מכמאל ונחש המכניסים בלבך כמה הרהורים בעת התפלה · רק כל מחשבותיך תיחד לשמי וכו׳ ובא לציון גואל וכו׳ כלומר ציון היינו כנסת ישראל · וגואל היינו יסוד ויעקב היינו כנסת ישראל התתאה · דהמן מתדבקין שבי פשע · ואני היינו כנסת ישראל תתאה · זאת היינו כנסת ישראל דספירין עלאין בריתי היינו יסוד · רוחי היינו יסוד כד מתדבק בכנסת ישראל דספירין עילאין והיינו אשר עליך · ודברי אשר שמתי בפיך · כנסת ישראל תתאה איהי פיך דאיהי פי ה׳ דמשפע לתתא · וכן איהי פיך דלקטא זכוון לתתא ומסקא להון לעילא · לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך ברזא דוהודעתם לבניך ולבני בניך · והיינו רזא דיסוד דמשפע בכנסת ישראל עילאה · ואיהי בכנסת ישראל תתאה · מעתה ועד עולם דכד הני תלת מתחברין כחדא מתעלין עד עלמא עילאה :

והלא בפרשתא קדישתא דא אמר ועשו לי מקדש וכן אמר ויקחו לי תרומה · למירמז דבמילי קדישא איבעי למימר האי מלה לקדושה בכל עובדא דיעבד לימא הכי האי לשם קדושה כי היכי דבעי בכורסייא דמניחין בברית מילה לשם אליהו · דאיבעי דלימא האי כורסייא לאליהו וכו׳ · ואתה שלום :

אור

Digitized by Microsoft ®

אבינו · שארה דהיינו מזונא · כסותה ועונתה לא יגרע · שהם רמז לנפש רוח נשמה · שהמזון רמז לנפש שהיא נהנית מהמזון · כסותה רמז לרוח שהוא למעלה מהנפש שהוא במכוסה · ועונתה רמז לנשמה שהיא ניזונת בחשאי ובהעלם כמין העונה · ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף · מלשון נכספה · כלומר כל הנאות וכיסופין שנהנה האדם בזה העולם לא יועילוהו ולא יצילוהו ולא ישא את כל מאומה בידו אדרבה הם יהיו בעוכריו · לכך צריך האדם שלא ליהנות מזה העולם כי אם על דרך שהוריתיך פרשת יתרו בדרוש לא תעשון אתי אלהי כסף וכו' · ואתה שלום : **אור** לשבת משפטים כ"ב לשבט · חזק ואמץ וכו' וייסרני מלפסוק מלהרהר תמיד במשניות ודברי תורה ויראת שמים והוכיחני למה אני איני כותב מה שהוא מחדש לי · התחיל ואמר שפרשה זו רומזת על האדם שילך בדרכי קונו · דעבד עברי היינו רוח שהוא ודאי משועבד בתוך הגוף וקאמר קב"ה לגוף כי תקנה עבד עברי דהיינו רוח · לא תעביד ליה דיתך בתר תפנוקי גופא דהא קיומא דגופא דעלמא לא יהא אלא שש שנים דהיינו שתין · ובשביעית כלומר כד יימטון שבעין שנין יצא מהאי עלמא לחפשי חנם · אם בגפו יצא כלומר כד ייעול בהאי שתין שנין ייעול יחידאי בלא תורה ומצות · יחידאי יפוק מהאי עלמא · אם בעל אשה הוא כלומר דאיתחבר בתורה אשה יראת ה' והוא בעל דידה לא יפוק בלחודוי מהאי עלמא דהא איהי וכל אוכלסוהא יפקין לקדמותיה · והיינו דכתיב ויצאה אשתו עמו כלומר ההיא אשה יראת ה' תיפוק לקדמותיה · אם אדוניו יתן לו אשה · כלומר אם הקב"ה יתן לו האי אשה יראת ה' דהיינו אורייתא · וילדה לו בנים · כלומר דאתעסק בה ועביד פיקודהא דהיינו בנין דצדיקייא · האשה וילדיה · דהיינו אורייתא ופיקודהא תהיה לאדוניה דעל ידהא יתחבר בר נש בקודשא בריך הוא · ואם לא יתעסק בה הוא יצא בגפו · ואם אמור יאמר העבד כלומר אם יתעסק בר נש בהאי עלמא ספי משבעין שנין · ויחשב דבההוא זימנא יפלח לקב"ה · והיינו דקאמר אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני הא לאו הכי דבההוא זימנא כמה מרעין ביישין רדפין בתריה דע"י כן לא יכיל לאתעסקא אלא בצורכי גופא · והיינו והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת · דהא סבייא יתבין הדיר בתר תרעא מגו מרעין דאית בהו או מגו אינון סבין · ורצע אדוניו את אזנו וכו' הא כד ייעול בהנך יומין ירדפון כמה מרעין בתריה דיהא עויר וחגיר וחרש · ונקיט חרשות דאזנו משום דבחרשו נותן לו דמי כולו · דחרשו הא שקול כנגד הכל · וטעמא דנפיק עבדא בשביעית רמיז דאיהו איזדבן לאחרא דוגמת המשתעבד לאיך סטרין · והיינו ולא עבדים לעבדים דאיך סטרין אינון עבדים ממש וכד ימטי שביעית דרמיז למלכות יצא לחפשי דבהכי מתקן מאי דפגים · דהא בהכי משפיעין עליה יובילא עילאה · דהא יובל איהו מפיק עבדים לחירות · וכד משפע במלכות איהי נמי מפקא להון · וטעמא לדין שמיטה אלא שנה שביעית · היינו ברזא דשמיטין דכל חדא וחדא איהי שמיטה · ברזא דמהלך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת וכו' · ואם אמר יאמר העבד וכו' ועבדו לעולם שהוא עולמו של יובל דהא איהו יפוק לחירו על כל פנים · ושלום : והא רזא דמרעין דנטרי בהו גבול שבעת ימים איהו בהאי רזא דיומא קדמאה דמרעא רומז לחסד ותניינא לגבורה · וכן לכולהו עד דיימטי שביעי דרמיז למלכות · ותמן איתדן דיניה בההוא דינא · אי זכי אי לא זכי הא איתדן למיתה דהא אילנא דמותא · ואי זכי הא איתבקע עליה זיעא רמז דנגדי עליה מי החסד ואיתסי · וכד לא אתסי בשביעית הדר לאתגלגלא עליה דינא דשבע ספירין דמלכות · והיינו רזא דארבעה עשר דאיהו גדול · ורזא דיום רביעי דאיהו מבשר ליום שביעי רזא דגלא דאיהו רביעי · ועוד דאיהו מסטרא דחסד איהו מבשר טוב לשביעי וכו' · ואתה שלום :

אור לי"ז בחשון ביום שבת קודש · ה' עמך וכו' כוין בתפילתך ומעט בהנאות וטוב לך ותהרהר במשניותי תמיד ואפי' בשעה שאתה מדבר עם בני אדם · ובשעה שאתה אוכל בכל לגימא ולגימא תהרהר במשניותי · וזהו סוד ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך כלומר אם בשעה שאתה אוכל ושותה תהרהר בכל לגימא ולגימא בדברי תורה · יברך לחמך ומימך דכיון דיהא מעורב בדברי תורה לא יזיק לך דאפי' דמיא מזיקי לך כד תשתי יתהון בהרהורא דמשניותי לא יזיקו לך והיינו את מימך וכן אפילו כד לא תאכל אלא לחם בלחודי לא יזיק לך · והיינו את לחמך · והיינו והסירותי מחלה מקרבך · דהיינו במיעיך דלא יזיקו לך כי אני ה' דהיינו כנסת ישראל · ה' דהיינו תפארת כד יתחברון כחדא · יהא רופאיך ובכן אתה שלום :

אור ליום שבת כ"ג לכסליו · ה' עמך גבור חיל אזדהר ממיכלא וממשתיא ומהנאה · בעת שתתענג במאכל ובמשתה בהסתכל מיאום האוכל בעת נעיסתו וכל שכן מיאום של האוכל שנעשה בעת הוצאתו :

אור ליום השבת כ"ה לאדר השני · ה' עמך וכו' הלא הזהרתיך כמה פעמים ממאכל וממשתה · ובפרט משתיית יין הרבה כי שתיית היין מעורר האדם ליצר הרע · והיינו דכתיב ויחזו את האלהים דאינון מידת הדין הוה חזי להו דידחלי מיניה ולא דחילו ומשום הכי הוה חזו דישלוט בהוא ידא · אי נמי דהכי קאמר דאילו לא אכלו ושתו הוו חזו דקא שרי עלייהו נבואה דאיתקרי יד ה' . והיינו דכתיב ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו רוצה לומר כד"א ויד ה' היתה אל אליהו · וכן היתה עלי יד ה' · דבעו בר נש כד איהו על פתוריה ומתאוה למיכל ולמשתיה יתיר דלא ישלים תאותיה · והאי הוא קורבנא לקב"ה דנכים יצריה · והיינו דאמר רבנן דשולחנו של אדם מכפר כמזבח דבהאי גוונא הוא מזבח ממש · וזהו שאמר שאסור לאדם לטעום כלום עד שיתפלל · וזהו סוד שכתב וזכור את בוראך בימי בחורותיך כלומר בצפרא דאינון דוגמת ימי בחרות זכור את בוראך לבטלא אינון הרהורין דמעלי בך יצר הרע · עד אשר לא יבואו ימי הרעה כלומר וע"י כך לא תאונה אליך רעה בכל ההוא יומא כמא דאמור רבנן כל הסומך גאולה לתפלה אינו ניזוק כל אותו היום :

עוד לפרשת משפטים · איכא למידק בהאי פרשתא קדישתא דקב"ה אמר למשה הנה אנכי שולח מלאך לפניך ולא קפיד מ"ר ע"ה וכי א"ל בפרשת כי תשא ושלחתי לפניך מלאך קפיד · וכי מפני שעשו את העגל רצה להרויח · ותו דמשמע שקיבל הקב"ה תפלת משה רבינו ע"ה שלא ישלח מלאך דאמר ליה גם את הדבר

אשר

Digitized by Microsoft®

והראשונים רמיז להני תלת עילאי · ופסל להון כלומר אפרים להון מדעתא דבני נשא דבמופלא ממך אל תדרוש · אבל ואלה דוא"ו דביה רמיז לת"ת ושית ספירן דרמיזא בוא"ו דאית בהון קצת השגה · תוסיף על הראשונים · כלומר דמניהון משתמודעי קצת בהלת עליונות · תו פסל לך רמיז להנהו סטרי דאפסילו ואינון קליפה ואינון מתפיאין לבני נשא · ומשום דעובדא דעגלא אתפשט בעלמא מסאבותא אינטריך בלוחי בתראי למיפסל ולאפקא מתמן להנהו סטרי דלא ליהוי להון תפיסה תמן · ומשום הכי אמר קב"ה למשה פסל לך הפסולת יהיה לך · כלומר הנך סיטרין כולהון יהון מסירין לך וכבישין תחת ידך · ומתמן נתעשר משה · דהא גדר העשיר השמח בחלקו לא ידאג בדבר ולא יחסר לו דבר ולא יצטרך לדבר · והכי הוה משה רבינו ע"ה ונתעשר מפסולת של לוחות דאינון הנך סטרין דאיתמסרו בידיה ולא הוה להון רשות לשלטא ביה אלא הוא הוה שליט עלייהו :

(זה המעט שייך לפרשת יתרו) :

והיה נכון לבקר · ועלית בבקר וכו' כלומר לאנהרא לספירין דינהרון בבקר · ואיש לא יעלה עמך · דהא לוחי קדמאי רמיזי בת"ת וכ"י בספירין עילאין · או בחכמה ובינה דאינון אבא ואמא · לקבל ברא וברתא · ובין דרמיזא לחכמה ובינה · ובין דרמיזא לת"ת וכנ"י · אלו לא הוו מתברי הוו עלמין בחירו ולא הוה גלות בעלמא · ומשום דהוה מסיטרא עילאה אתיהיבו בקולות וברקים · אבל לוחי בתראי רמיזי לספירין דמטרוניתא ומשום הכי לא אתיהיבו אלא בחשאי · ואזהר דגם הצאן והבקר אל ירעו וכו' משום דצאן ובקר רמיזי באינך סטרי :

אור ליום שבת כ"ת לשבט · ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי ובתורתי ובמצותי ולא תפסיק מלהרהר בהם ובתורתי וביראתי ואל יפתך יצרך לאכול ולשתות כאשר אתה עושה · אכן הזהר בלילה מלשתות פעם אחד וביום לא תשתה כלל ובסעודת שבת תשתה הפעמים שהוריתך · ואל תשלך דברי אחרי גוך · והלא איכא למדק מה דכתיב ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך ה' ילך נא אדני בקרבנו זכו' ותו מאי וסלחת וכו' ותו מאי ונחלתנו וכו' · אבל רזא דמילתא ויאמר משה דישפע במלכות דאיקרי אדני מחמשים שערי בינה · ושם אהי"ה והיינו **אם** נא · וחן נמי רמיז לחמשים שערי בינה ולהמגיא ספירין וקאמר דכולהו ישפיעו במלכות תתאה והיינו ילך נא אדני בקרבנו כלומר כל הני ישפיעו באדני דבקרבנו דאיהו מלכות תתאה די מהלכת ביננא · ובהכי וסלחת לעונינו וכו' דכיון דיתגלי לובן עילאה מיד יהא סליחות עון וכו' דכיון דוסלחת לעונינו מיד ונחלתנו וכו' דנהא זכאין נהא נחלה דילך ונדבק בך כד"א ואתם הדבקי' בה' אלהיכם · וכד"א ובו תדבק · ואהדר ליה הקב"ה הנה אנכי כורת ברית כלומר דיהא לה מילתא דיהא לה קיום דהיינו ברית · נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ וכו' כלומר דהני נפלאות דאעבד לא יהיו נסים נסתרים אלא נגלים לעיני הכל ויהו בענין שינוי ברייתו של עולם והיינו אשר לא נבראו בכל הארץ ויהון לעיני כל עלמא · והיינו ובכל הגוים ובהכי רמז שמש בגבעון דום דהוא נסא דאיתפרסם בכל עלמא · ותדע אמאי אעבד הני נסין רברבין משום דאת מיובלא ואינון מספרא דיובלא · והיינו דקאמר וראה כל העם אשר אתה בקרבו דאת ואינון מיובלא את מעשה ה' כי נורא הוא וכו' · ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וכו' אני היינו כנסת ישראל אעביר ברזא וכו' וקראתי לשון זימון · כלומר אזמין לשם ה' וחנותי דהיינו בינה · את אשר ברזא דאהיה אשר אהיה :

ביום השבת י"ו לאדר · ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי ובתורתי וביראתי ובמצותי ואל הפריד מחשבתך אפי רגע אחד · ותכוון ותיחד תמיד מחשבותך לעבודתי · והלא בפרשתא קדישתא דא מאי דדקדקתון יאות דקדקתון · והלא רזא דמתנית השקל ברזא דרוח ונפש ואיבעי ליה לבר נש לזכאה נפש לאדבקא לה בהדי רוח · והא רוח ונפש כד דביקין כחדא איקרי שקל · ואיקרי סלע · ומשום דבר נש הוא מלכלך בהגאין וכיסופין דעלמא איבעי ליה למיתן כופר לנפשיה לדכאה יתיה למזכי לדבקא לה בהדי רוח · והיינו כי תשא את ראש בני ישראל וכו' כלומר כד תיבעי לארמא נפשא דבני ישראל לאדבקא לה בהדי רוח · ונתנו איש כופר לה' דמצותא דיהיב ליה קב"ה יהן לדכאה נפשיה לאדבקא בהדי רוח · ולא יהיה בהם נגף כו' כלומר דבר נש מתבר מן קדם בעל דבביה מיקרי ניגף · וקאמר קרא דכד יתנו כופר נפשם לה' לא יהיה בהם נגף בנפשיהון דלא יתדבקון ברוח · בפקוד אותם · כלומר בעידן דקב"ה יפקוד נפשהון ודאי על ידי דיתנו כופר נפשם יתדבק נפשיהון ברוחיהון · זה יתנו כל העובר כלומר ולא אשלים נפשייהו כדקא יאות ובתר הכי קאמר ועשית כיור נחושת דרמיז לכנסת ישראל · ונתת שמה מים דתמשיך מים מחסד · ובתר הכי פקיד הקטורת לקשרא כולהו ספירן כדקא יאות · ובתר הכי פקיד אשמן המשחה לאמשכא משח רבות קודשא מלעילא · ובתר הכי ראה קראתי בשם בצלאל וכו' דעד לא ייהי עובדא דעגלא יהא מזומן מאן דיתקן ויעביד משכנא · ואתה שלום :

אור ליום שבת ד' לאדר ראשון · בפרשת כי תשא ומאמר אם אני כאן הכל כאן וכו' · חזק ואמץ רק כי תדבק בי ובתורתי ויראתי ומצותי ולא הפריד מחשבתך אפילו רגע אחד · ואני עמך כמו דאמר הלל אם אני כאן וכו' · אנ"י ידיע וכ"ל ידיע · ואזהר דלא ינקים בר נש ספירן עילאין וישבוק למטרוניתא דכל מאן דבעי למיעיל לא יכיל למיעיל אלא בה · והיינו דקאמר אם אני דהיינו מלכות כאן הכל כאן דהיינו צדיק וספירן דעליה כאן · ואם אין אני כאן דהיינו מלכות דלא תיעיל בה · אין הכל כאן דצדיק וספירן דעליה אין משתכחין והיינו דקאמר אם אין אני לי מי לי · כלומר אי לא אינקוט אני דהיינו מלכות מי לי כלומר למאן מספירן עילאין יכילנא למיסב · וכשאני לעצמי כלומר כד נקטינא אני דהיינו מלכות ונקטינא לה לעצמי דהיינו מלכות תתאה כד"א עצם מעצמי · מה אני כלומר דההוא שעתא מדבקנא · דהיינו שמא דהוי"ה דסליק מ"ה ומחברנא ליה עם אני · ועוד יש לומר אם דהיינו בינה כד"א כי אם לבינה תקרא · אין דהיינו חכמה כד"א והחכמה מאין תמצא · אני היינו מלכות · מי היינו בינה · לי היינו דמגדל הפורח באויר ורזא דיו"ד · ואם לא עכשיו אימתי כלומר דהא בכל שעתא אינטריך לאשפעא בכנסת ישראל · עד כאן למאמר אם אני כאן :

ורזא דפרשתא קדישתא דא כי תשא כי רמיזא בכנסת ישראל דהא הכ"ף רמיזא בה ויו"ד אוף הכי נמי וקאמר כי תבעי לסלקא לה לעילא דהא איהי איקרי ראש בני ישראל דלגבי ישראל איהי ראש ולגבי ספירן עילאין איהי סופא · לפקודיהם היינו ספירן עילאין · ונתנו איש כופר נפשו לה' ולא יהיה

בהם

Digitized by Microsoft®

פרשת תצוה מהדורא קמא

אור ליום שני י"ט לאדר · ה' עמך פקח עיניך ושבע לחם לחמה של תורה · הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה בעולם הזה ובעולם הבא והדבק בי ובתורתי ועבודתי וביראתי ובאהבתי ולא תפריד מחשבתך אפילו רגע · ואזכך לעלות לארץ ישראל כי אין שטן ואין פגע רע · כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך לשמרך ולהצילך ולהביאך אל המקום אשר הכינותי ושם תשרף על קדושת שמי ויהי אפרך מונח על גבי מזבחי לרצון על כן אל תפריד מחשבותיך אפילו רגע אחד מתורתי ואהבתי הפוך בה והפוך בה וכו' כי בהתהלכך תנחה אותך וכו' ואביאך אל בית היין מיינה של תורה · אשקך מיין הרקח שבעים פנים דילה · מעסיס רימוני · פעמון זהב ורימון על שולי המעיל סביב · דהא מעיל הוא לקביל כנסת ישראל · כד איהי מתיחדת עם שאר ספירין דאיהו מנא דכולהו · ופעמון ורימון לקבל חשמל דאינון חיות אש · פעמים ממללת ופעמים חשות · וכד מסתלקא כנסת ישראל לעילא · אמרו איה מקום כבודו להעריצו · וכהן גדול דאיהו עילאה לביש האי מעיל דרמיז לכנסת ישראל · ועל שוליו פעמונים לקבל ממללות · ורימונים לקבל חשות · אני אני המשנה המדברת בפיך כי הנה שבע ענני כבוד מלוים אותך כאשר הודעתיך ומכריזי קמך הבו יקר לדיוקנא דמלכא קדישא · לכן הזהר מלהפריד מחשבתך אפילו רגע ועדיין הענני כבוד אינם מאירים כל כך עד שתגמור כל המשנה סידרי ואז יאירו יותר ואתה שלום : (נראה לי כל ארחות ה' חסד ואמת וכו' דהיינו לומר שרוב בני אדם נראים בעיניהם שאין דרכי ה' בעולם הזה מיושרים וגם נראה בעיניהם כמה דברים שאין לעולם צורך בהם · אבל החרדים על דבר ה' שהם נוצרי בריתו וכו' בכל דבר בעולם חפצו בו למצוא דברי חפץ וישיגו וידעו ללמוד מכל דבר שבעולם דרך לעבוד את ה' ויכירו כי אותם הדרכים והדברים היה חסד מאתו יתברך לכשילמוד האדם מהם דרכי עבודת בוראו · עוד יש לומר שאע"פ שיש כמה דרכים נראה בעולם הזה · שנראה שהעדרם היה טוב כמו החושך והשינה והשכחה והבכיה ודומיהם כשמתדקדק בהם המצא תועלת בכולם וכמו שכתב בעל חובת הלבבות · וכענין דוד עם השטות והעכבים ונמצא שהיו חסד מאתו יתברך · ועוד יש לומר צדיק ורע לו וכו' וכשמתדקדק בהם תמצא שמה שנראה בעיניך שהם אורחות עקלקלות הם חסד ואמת הכל · ודוק) :

אור ליום שבת בליל מוצאי שבת אחר הבדלה · הלא אמרתי לך פעמים שלש תזכה לראות את אליהו בהקיץ עומד נגדך האמנם צריך שתתענה השלש רצופים שבעה פעמים ואז יתגלה אליך במקום אשר ידעת ושם תשתעשע עמו · גם מזה שבידך על תירא ואל תחת :

אור ליום שבת פרשת זכור שנת השי"ו · ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי ביראתי ועבודתי ובמשניותי ולא תפריד מחשבתך ממני אפילו רגע ומעט בהנאות בתכלית · ובעת מאכלך כשאתה תאב ביותר לאכול או לשתות תסלק ידך ואם כה תעשה בכל סעודה כאלו אתה מקריב בכל סעודה קרבן · ושולחנך יהיה מזבח ממש לזבח עליו יצר הרע · והנה זימנתי לך את פלונית היא חברתך ואשתך · והלא בספרא קדישא

דא איהא למימר דארבע בגדי לבן של כהן הדיוט רמיזא בגלה · וד' בגדים של כהן גדול · הם רמיזי בחסד :

פרשת כי תשא מהדורא קמא

אור ליום שבת חול המועד · ה' עמך וכו' אל תירא ואל תחת פן אעזבך · אע"פ שהיה ראוי בשביל מה שהפרדת לבך מתורתי (פקח עיניך על ענין זה) אבל אני לא אעשה כן כיון דאת אהדרת לדחלתי כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך · ראה כמה פרקת עול ומוסרות תורתי ועבודתי מעל צוארך ונתת תחתם עול ומוסרות היצר הרע ונחש וסמאל · לכן קום והסר אותם מעל צוארך · ואחזור למקומם עול ומוסרות תורתי ויראתי ועבודתי דאנא כרועה עדרו ישא ובחיקו יקבץ טלאים עלות ינהל · כן אני מקבץ נדחי ויונאים מהדרך כיון דאהדרותהון לדחלתי כמה דאוליפתך על פסוק ברח דודי וכו' והא את בעי מהקב"ה לאולפא לך דרכי תשובתו · והלא אינון אורחוי דאוליפתך הלא הינון דרכי הנועם ונתיבות השלום והזהר והשמר מהיצר הרע ונחש וסמאל האורבים לך תמיד כי אליך תשוקתם לאבדך להוממך · ואתה תמשול בהם ותכניעם ותשפילם · אני אני המשנה המדברת בפיך · אני אני המייסרת ומייסרת את האדם · לכן בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך ומעט באכילה ושתייה כאשר הוריתיך · ולא תוסיף יותר לשתות מהפעמים אשר הורתיך · ואם יפתך יצרך לשתות יותר או להתענג במאכל אל תשמע בקולו · כי על זה נאמר אל תלחם את לחם רע עין בני אל תלך בדרך אתו מנע רגליך מנתיבתו כי מי שנמשך אחריו הולך כשור אל טבח יובל וכעכס אל מוסר אויל ובשבתך לאכול עם בני אדם ויפצרו בך לאכול ולשתות יותר אל תשמע בקולם בשום צד בעולם ותמיד יהיה הרהורך ומחשבותיך ביראתי ותורתי ובמשניותי ולא תפריד מחשבותיך מהם אפילו רגע אחד פלס מעגל רגליך כלומר אפילו כשאתה הולך בדרך ותפריד מחשבתך בהנחת רגל אחד מהר ותקן ותשוב בתורתי בהנחת רגל שני ובזה תהיה אני הפסיעה לפחות בד"ת · ולא וראה כמה הפרדתה וכמה פגמת וכמה חטאת · לכן בני קום ותקן את אשר פגמת והשלם את אשר חסרת והדבק את אשר הפרדת ואזכך לעלות לארץ ישראל וכו' ותעלה על מזבחי וכו' · ועוד האריך בדברי תוכחת חיים ומוסרים מבהילים ומרעידים השומע · והלא משניותי הם לוית חן לראשך וכו' דלוית חן היינו מטרוניתא דכולהו ספירין מתלוין ומתחברין בה והיא מנהרא על ראשך דהא איהי ספירה לראשך דאיהי קדמאה מתתא לעילא · וענקים דהיינו ספירין עילאין דאינון מעניקים חמה בקומותיהון הא אינון מנהרין בך בשביל מהימנותא דאת מתני · לגרגרותיך למ"ד דלגרגרותיך היא למ"ד דלבעבור · וז"ס תתן לראשך לוית חן דהיינו מטרוניתא · וידבק בה כ"י דהיינו עטרת · וינהר להון תפארת והיינו עטרת תפארת · ויתהרון להון ספירין דלעילא מינהון והיינו תמגנך · כלומר דאינון כמו מגן העומד למעלה מן האדם · כך הם למעלה מעטרת תפארת ומשפיע בהון :

ורזא דפרשתא דיומא קדישא · פסל לך הא איהו ברזא דואלה פסל את הראשונים וכו' כלומר דואלה אלף רמיז באין סוף או בכ"ע · ולמד בבינה וסליק עד חכמה · והא' בבינה · והראשונים

Digitized by Microsoft®

ביום השבת למימר דדוקא ביום השבת גופיה הוא דאסור לאדלקא אבל מבע"י לאדלקא ליה ויהא מדליק ומבעיר ביומא דשבתא שרי · ולאפוקי מקראים דלית להו בוצינא דדליק ביומא דשבתא ובכן ואתה שלום וכל אשר וכו' :

אור ליום שבת כ"ז לאדר · ה' עמך וכו' · הדבק בי ובתורתי ויראתי ועבודתי באהבתי אל תטשני ואל תעזבני ואל תעלים עיניך אפילו רגע אחד מלהרהר בתורתי ועבודתי · אני היא המשנה המדברת בפיך דאנא תנאה דילי סדרנא דילי גמרנא דילי · דהא שבע ענני כבוד מלוין יתך בזכות סדרי דמתנייתא וכד תגמור יתהון יהון מנהרין יתיר · והא אינון מכריזין קמך הבו יקר לדיוקנא דמלכא · לכן ברי אתקף בי באהבתי ויראתי ותורתי ועבודתי ואזכך למיסק לעולתא כלילא קמאי לאיתוקדא על קדושת שמי ותיסק על רצון מזבחי :

והא איכא למידק בהאי פרשתא אמאי איתמר הכא ויקהל משה בהאי דוכתא ולית הכי בכולה אורייתא בפרשת הקהל את העם האנשים והנשים והטף · ובפרשת אתם נצבים היום כולכם לא אדכר בה לשון הקהלה · ותו אמאי אתמר הכא את כל עדת בני ישראל מה דלית הכי בדוכתי אחריתי · ותו הא כבר פקיד עליה בפ' תרומה :

אבל רזא דמילתא דפרשיות הן כסדרן · ואע"ג דאמרו חז"ל אין מוקדם ומאוחר בתורה ע' פנים לתורה · ויישר חיליה דמשה בחירי דאמר דכסידרן הן והכי נמי הוו כסדרן · דבכרישא פקיד על עבידת משכנא בפרשת תרומה · ואמר ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו · ובתר הכי עבדו ית עגלא · ולכפרא על ההוא עובדא פקיד בהאי פרשתא דאינון בגרמייהו ייתון נדבתא ודכתיב יביאה את תרומת ה' · והא דאמר קחו מאתכם · כלומר כל חד וחד בגרמיה יסב תרומת ה' · ומש"ה הקהל ה' את כל עדת בני ישראל · לכפרא על חובא דעגלא · כלומר דייחד כולהון ספירין כי היכי דינהרון · דהא משה רמיז בתפארת · ואת במלכות וכל ביסוד · ועדת בני ישראל בספירין דמטרוניתא · ויקהל וא"ו רמיז בתפארת ויו"ד בחכמה וקו"ף כללא דכולהו ספירין דסלקין למאה · בגין דכל חדא וחדא כלילא מעשר · וה"א רמוז בבינה ומלכות · לה"ד בבינה · ויאמר היינו מלכות · אליהם · אלף תלת עילאי למ"ד בינה · ה"א מלכות מ"ם בינה · ברזא דמ"ם דלםרבה המשרה · זה יסוד · הדבר מלכות · אשר תלת עילאה · ומשום דהאי פרשתא איתמר בה עיגלא מש"ה ענש למאן דעביד עבידתא ביומא דשבתא מה דלא ענש מקמי הכי · דהא לא אמור אלא לא תעשה כל מלאכה ולא ענש · לא תבערו אש בכל מושבותיכם · האי רמז לתרי דוכתי דאית לכל אדם חד בגן עדן · וחד בגיהנם וכד בר נש מבעיר אש ביומא דשבתא או עביד שאר עבידתא מתבער ומתלהט אש בהנהו תרי מושבות דהיינו תרי דוכתי דקאמרן · ולהכי קרי להו בכל מושבותיכם · יביאה את תרומת ה' רומז לכנסת ישראל דיתחבר לה עם אבהן דאינון רמיזין בזהב בכסף ובנחושת · ואתה שלום : **אור** י"ג לאדר השני · הלא לך למינדע כי בימי הפורים ובערב פסח מותר לשתות כל יין שירצה האדם ולהתענג ולהתפנק · ומפני שסמאל וחוייא בישא דרכם להכניס שמחה בלבבות בני אדם ולאתת בלבם לאכול ולשתות ואח"כ עולה ומסטין · וזהו סוד התענית שמתענין בי"ג באדר · והוא להכניע כחו מלהסטין · וזהו סוד ג"כ שמתענין הבכורות והאיסטניסין וקצת בני אדם אחרים בערב פסח · והטעם מפני שישראל חייבים לשתות ארבע כוסות בליל פסח וכדי שלא ישטינו עליהם סמאל ונחש נוהגים להתענות בערב פסח להכניע כחם · ולהורות כשישראל שמחים ושותים יין בימים אלו אינו ח"ו להשלים תאות היצה"ר אלא לעבודת קונינו שהרי הם מקדימים להתענות קודם לכן להכניע תאות היצה"ר :

ומה שכתוב כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים · רצה לומר כי האלהים רמז לבינה · והוא בשמים ואתה רמז לכנסת ישראל הוא על הארץ כלומר שכל העולמות שלמטה ממנה תלויים בה וגם רמז לצדיק ולת"ת שכל אחד ואחד נקרא אתה · והם על הארץ שהיא כנסת ישראל · על כן יהיו דבריך מעטים · כלומר לכן יהיו דבריך בענייני העולם מעטים כדי שיהיה לבך פנוי כדי לזווגם יחד · כלומר כיון שבינה שהיא המשפעת למעלה בשמים וכנסת ישראל על הארץ · צריך להשתדל תמיד לחברם יחד ולזווגם יחד · וסוד קריאת המגילה בי"ד ובט"ו הם סוד ימים שהלבנה מאירה בחדש שהם עשרים וט' ימים · וסוד בני עירות שקורין בי"ד הוא רמז על מילוי הלבנה כי בי"ד היא במילואה · והוא מעולה מיום ט"ו · כי אע"פ שביום ט"ו היא יותר מלאה מ"מ כיון שאז מגעת לתכלית המילוי ומאז והלאה גורע אורה על כרחן יותר חשוב הוא יום ארבעה עשר שהיא בתוקף אורה ויותר מאירה וזוהר מאורה עולה והולכת ואינה יורדת ועל כן הוקבע יום זה לאותם שאין להם חומה לרמוז שביום י"ד ללבנה אין להם חומה וגבול אלא הולך ואור עמוק באין חומה · והוקבע יום ט"ו למוקפת חומה לרמוז כי ביום ט"ו אור הלבנה יש לה חומה וגבול עד פה תבא ולא תוסיף ובימים האלו הם סוד דוד ושלמה · שם דוד עולה ארבעה עשר ושם שלמה במספר קטן עולה ט"ו · כי דוד הוא סוד שם י"ד שהלבנה בתוקף אורה והולכת ועולה ועל כן לא היה גבול במלחמותיו · אל כל אשר יפנה יצליח כי הוא הי"ד למלכות כמו שמנו חז"ל · מאברהם עד צדקיהו שבו חשך מאור הלבנה כי עורו את עיניו · אי נמי היה דוד דוגמת י"ד לחודש · ושלמה היה יום ט"ו ולכן היה מלכותו נפלאה יותר משל דוד · כי כן ביום ט"ו היא מאירה יותר מיום י"ד ולכן לא היה יוצא למלחמה · דוגמת הכרכים המוקפים שהוקבע להם יום ט"ו ולכן היה הוא מוקף חומה תמיד כלומר שלא היה יוצא למלחמה · ועתה אעירך בסוד בני כפרים למה הוקבע להם ג' ימים אחרים · י"א י"ב י"ג ומה הטעם שכתבו מפני שמספיקין מים ומזון לאחיהם דמה ענין זה לזה · למה לא היו יכולים לקרות באלו הג' ימים [רק] כשיפלו בב' או בה' · ועוד למה נתבטל (עונש ודין) [עכשיו דין] זה · אבל הענין כי כשהיו ישראל יושבים על אדמתם היו מרובין באוכלסין ואע"פ שנקראת ארץ צבי שמתפשטת לקבל אוכלסים כעור הצבי · היו כל כך מרובין שלא היו יכולים לישב בירושלים · והיו מתפשטים בכפרים והם היו חשובים מהעיר שבני הכפרים היו עוסקים במצות ה' יותר מבני הכרכים והעיירות לפי שאין להם שום מלאכה כי אם בשעת הזרע והקציר בלבד · ושאר כל השנה היו פנויים לעסוק בתורה ובמצות · ואויר הכפרים הוא זך וברור ושמעתתא בעיא צלותא · ועוד שלא יש להם חמדת הממון כמו שיש לבני כרכים ועל כן היו פנויים לעסוק בתורה

Digitized by Microsoft ®

בהם נגף וכו' כלומר דהא כד בעיא כ"י לאיתחברא בספירין עילאין הגהו ספרי מזדמני לקטרגי לה ובהכי הוי נגף בעמא · וכד יהבא כופר נפשייהו לית ליה רשות לסטרא אחרא לקטרגא · זה יתנו · זה ידיע דאיהו דרגא דצדיק · וקאמר דיחברון לה עם צדיק · כל העובר · היינו תפארת דאיהו בריח התיכן מבריח מן הקצה אל הקצה · מחצית השקל · רמז דרוחא דילה כליל לעילא ואוף הכי כליל לתתא דהא איהו מנהיג לגופא · ומשום ההוא פלגא דיליה דמנהיג לגופא · איבעי למיהב מחצית השקל למירמז דההוא פלגא דמשתמשין ביה לצורכי גופא · הא סליק · דהא לעילא לאו איהו אלא לצורך נפשא לקיומא דילה · עשרים גרה השקל למירמז דאית עשר ספירות בדינא ורחמי :

עוד לפרשת כי תשא

והא קירון עור פני משה מההיא זוהרא דנטלו ישראל בסיני כד אמרו נעשה ונשמע · וכד חבו בעגלא ויתנצלו בני ישראל את עדים · ומשה נטל כל הנהו · ומשום הכי קרן עור פניו · ורזא דמסוה ברזא דהכי המטפחת · והיינו דאיכא הפסק בינגא לשכינתא · ברזא דכי עונותיכם היו מבדילים ומאן דבעי למיזכי לזוהרא יקום כל לילה בפלגות לילא ממש לאהעסקא באורייתא לאיתחברא הוא בשעשועא דקב"ה בג"ע · ואוף דקריב לצפרא נייס לית לן בה · לחוד דיזהר בזריזות גדול דלא יפסיד אפילו לילה אחד · אלא כל יומוי תדיר בפלגות לילא יקום לאתחברא בשעשוע ומיולא דקב"ה בג"ע והאי מאן דעביד הכי ינהיר עליו קב"ה זוהרא עילאה ויחמי ליה בעינא :

שנת אשה · אור ליום שבת ך"ב לאדר · ה' עמך וכו' אזכך להעמיד תלמידים הרבה ולהדפים ספריך ולפשטן בכל גבול ישראל רק כי תדבק בי ובתורתי וביראתי ותדיר כל מחשבותיך יהיו בי באימה וביראה כי תדיר תצייר שם ההוי"ה נגד עיניך ככתוב בכתב דיו שחור כמאמר דהע"ה שויתי ה' לנגדי תמיד · ובכן תכנע ותחרד תמידי מפני ה' ותסיר כל מחשבותיך מלבך ואין לך לחשוב בעסקיך כי אם בבית הכסא במקום המטונף כי ההרהור בעסקיך אינם מועילים לך ואדרבה הם לך מזיקים לכן הזהר מהם וייחד לבבך ומחשבותיך לעבודתי ואזכך להיות כתוב במנחך האי הוא ריש מתיבתא וכו' כד"א חכמת אדם תאיר פניו כלומר אע"ג דחכימא דייכול לחם צר ומים לחץ ופניו משונות מחמת הרעב · ועשיר דאכיל מאכלים טובים ואיהו בריא ושמן · הא לענין נפשא ההוא חכימא מנהרא נפשיה מחמת ההוא חכמתא די ביה · וההוא עתירא דלית ביה חכמתא פני פניו משונות · והיינו דכתיב ועוז פניו ישונה · דלעתירא קרי עז כד"א ועשיר יענה עזות ומשו"ה קרן עור פני משה דבהנהו ארבעין יומין דהוה במוכא לחם לא אכל איתרבי ואיתזן נפשיה ובהכי סגי זיו יקרא דאנפיה · וטעמא דארבעין יומין לקבל מ' יומין דיצירת הולד · והוו תלת זימנין מ' יומין לקבל תלת גלגולים דאיתגלגל · ותו מהאי נהורא דאיתעבר מישראל כולהו זכה בהו משה כמא דאמור רבנן · והכא מטא זימנא לגלאה רזא דמסוה דהוה יהיב משה על אנפוהי דהא כד חזו כי קרן פני משה ויראו מגשת אליו דכיון דאינהו הוו חשובין דאיתעדו

מנייהו הנהו נהורי ולא יכלי לאיסתכלא ביה · דוגמא לדבר כמה דבר נש לא יכיל לאיסתכלא בנינוצא דשמשא · מה עביד משה קרא להון ולא קריבי ליה אלא אהרן והנשיאים דאינון הוו לאוייס יותר · ובתר הכי קריבו שאר ישראל · וכד הוה ממלל עמהון לא יהיב על אנפוהי מסוה בגין דיסתכלון ביה ויקבלון נהורא מיניה במללותיה עמהון · דוגמא לדבר בוצינא דאשפי כד תקרב יתיה לקביל בוצינא דדליק ע"י ניצוצא ושלהובי דאשא דאיכא בבוצינא דדליק אדלק ההוא בוצינא דאשפי · אוף הכי ע"י מילי דאורייתא דהוה הוא ממלל עמהון ואינון הוו מסתכלין באנפוי כד"א והיו עיניך רואות את מוריך ע"י כך הוו מנהרין מנהורא דיליה · ובתר דהוה שיצי למללא עמהון דהא ההוא נהורא הוה נהורא דשכינתא · כמא דאסור לאיסתכלא בקשת ובכהנים בשעתא דפרסי ידייהו הכי אסור לאיסתכלא בהאי נהורא · ואע"ג דבההיא שעתא דהוה ממלל עמהון הוה שרי להון לאסתכלא ביה דוגמא לדבר בגדי כהונה בשעת עבודה אין מועלין בהם שלא בשעת עבודה מועלין בהם :

פרשה ויקהל מהדורא קמא

שנת אש"ה אור ליום השבת כ"ב לאדר הראשון · ה' עמך · צוני שאתן בכל שבוע תלק לקבלה : **והא** איכא למידק אמאי ויקהל משה את כל עדת הוה ליה למימר ויקהל את כל קהלת · ותו אמאי בקהלה כתיב פועל ויקהל דאיהו פועל ובעדת לא כתיב פועל · ותו מאי אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם · והו אמאי פקיד על מלאכה בשיתא יומין · ותו אמר תיעשה מלאכה תיעשה מאליה · ותו אמאי גבי לא תבערו אמר בכל מושבותיכם · ותו אמאי אהדר וקאמר ביום השבת דהא בשבת הוה עסיק :

אבל רזא דמילהא · דעדת בני ישראל הוא מלשון עדות כלומר ישראל אינון סהדותא בעלמא · דקב"ה ברא עלמא ומש"ה תרי אומין דכלילן עלמא מודו בחידוש העולם ומישראל אוליפו ואי לא הוו ישראל דאיתפרסם חידוש עלמא על ידי אורייתא דנטרי ישראל הוו הני אומין מכחישי חידוש העולם · כמה דהוו מכחישי ליה אומי קדמאי · והקהיל משה את כל עדת בני ישראל למללא עימהון לאשפעא עלייהו זוהר מהאי נהורא דיליה כמא דאמרן ואדכר להון האי זכותא דאינון עדות על חידוש העולם דרמיז נהירו דשבתא · אי נמי לישנא דהקהלה משתמע דיתכנשון בערבובייא · ולישנא דעדת משמע דאינון מסודרין הבכור כבכירתו וכו' · ובעידנא דכרוזא קרי דיתכנשון כולהו לא קרי להו באורח סידרא · אלא סתם אמר דיתכנשון כולהו מש"ה כתיב ביה לישנא של הקהלה · ומשום דבעידנא דיתכנשו כולהו הוו יתבי בסידורא מש"ה קאמר אל כל עדת בני ישראל · ואמר אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם · כלומר מילי דשמיא פקיד קב"ה למיעבד יתהון · כלומר דכל דבר נש עביד מצוה כאלו עביד לההוא פקודא ומתקן ליה · אבל במילי דעלמא דלא תעביד עיקר · והיינו ששת ימים תיעשה מלאכה כלומר מאליה תיעשה דלא יהא לך השדלותא סגי בעבידתא בהאי עלמא · וכדאמר רבנן עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי · ואמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם למימר דאע"ג דיהא אתרא דקריר תמן טובא אסור למיעבד אשא תמן לאתחממא · ואמר

ביום

כי אינו דומה מה שהאדם עושה בנעוריו · למה שגורם אחר שהוא בא בימים וכ"ש אחר שנתקרב לחסות תחת כנפיה שאין לך להפסיק אפי' רגע וכו' כמו שאמר דתילי בפור ראשון סימן רל"א ולא תהרהר כלל בצרכים · דלית לך צורכא להרהרי בהון · כי כבר הבטחתיך שלא יחסר לך לחם ושמלה בכבוד · וגם בענין הקמים אשר קמו נגדך אין להרהר כי הם לא יזיקוך אלא יועילו כי מי שאומר לשון הרע על חבירו מנכין לו מזכיותיו ונותני' וכו' הוא אמת ויציב · ואלו הוי ידעי בני נשא דאהוו חדאין כד שמעין דאמרי בים מנהון · כאלו יהבי לון מתנת כסף או זהב אלא בגין יקרא דאורייתא דילך דזלזלו בה אחזי לכולי עלמא קטירי דיקומן בהון · ואתה תעמוד מנגד ותחזה ותחדי · אבל את לא תהרהר בהאי ולא במלה אוחרא רק ביראת ה' כל היום וכל הלילה ובתורתו · ומאוד מאוד הוי שפל רוח בתכלית כמא דפקדתך וכמא דאמרית לך בקרא דוהוא לא ישרה נפשו ואל תדבר דברים כמו שאתה עושה עם אותו תלמיד · ואם תצטרך מפני דרכי שלום יהיו מועטים כדי שלא תפסיק מהרהור דבר תורה כלל ועיקר · לאן הבן דאתילד לך יהיה חשוך קלא וחשוך אנפין ומעידן דתתעבר לא תזדקק לה ולא תהא מזדקקא בתרך כדי דתיכל לסגפא נפשך כד את בעי · ועל הכל אזדהר מלפנאה הרהורא דליבך אפי' רגעא חדא מאורייתי · וחזי למאי זכית דהאי גברא רבא הרי"ט שמיה בגין להטותיה בתר ממונא ושררותא דלא ממללין ליה כוותך דרגין דאורייתא וחסידותא · וזכותא רבא דתלי ביה מכמה תלמידים דנפקי מתחות ידוהי הוא איתחזי למללא עמיה ולאדבקא ביה מה דלא אדביקו חכמי דבא מכמא דרין · אלא דההוא להטותא מעכב ואם תשכח עמיה תיכול לגלאה אודניה בגין דייתוב · ואי את תהך באורחין דתקנן קמאי כמו דאוליפתך למיהוי הרהורי לבך באורייתי תדיר ולא תפריד מיניה אפי' רגע חדא ולסגפא נפשך אזכך למחזי לאליהו דעתיק יומין לבים לבושין חוורין ויתיב לקבלך וממלל עמך כמא דממלל גברא עם חבריה · והיה עיניך רואות את מוריך · ואף דיהון בביתך אתתך וגברין ונשין אוחרנין יהא ממלל עמך ותחזי ליה · ואינון לא יחזון ליה וקל מילוליה יהא דמי להון כאילו הוא קל מילולך ואזכך למיסק לא"י ותלמוד ותלמד · ותשיב כלי אובד ותזכה לאלף אורייתי לתלמידים סגיאין דיהון חמן למיתבע אולפא מינך · וגם תזכה לאתבא כמה רשיעין בתשובה והיינו ותשיב כלי אובד · ובתר הכי אזכך לאתוקדא על קדושת שמי כמא דאבטחתך · ובהכי תינדע סגיאות טיבותיה ורחמוי וחסדוי דקב"ה דימיניה פשוטה לקבל שבים · ואיהו בסגיאות רחמוי משגח עליך מלגו עדן עילאה דעתיק יומין לקבלא לך בתיובתא דהאי הוא רזא דבמקום שבעלי תשובה ה' באתר דצדיקייא איהו בצבאות ואתר בתר דא הוא לעילא בחימא עילאה · ולא תקשי לך איך מאן דתב אפשר למיהוי ליה סליקו על מאן דלא חב · רזא דא כבר אמרית לך זימנא אוחרא· דאית צדיקייא · ואית צדיקייא · אע"ג דקרי לון גמורים לאו גמורים לגמרי כגון ר' שזקף עשר אצבעותיו וכו' דהנך מסתלקי בצדיק חי עלמין עד לובן דכתר עליון · אבל הנך צדיקים גמורים דלא אדביקו להו האי לא סלקי אלא בצבאות ועל הני הוא דסלקי לבעלי תשובה ומיהו אית בעלי תשובה · ואית בעלי תשובה · דמאן דתב תיובתא שלימתא ומית מגו תיובתיה · כגון רבי אלעזר בן דורדייא או כגון אס · דתדיר תהרהר באורייתי

ובתר כן תתוקד על קדושת שמי ותסתלק תמן כעמר נקי בחימא עילאה אסתכח לגמרי דיתבי לעילא מבעלי תשובה שאינה גמורה לגמרי · דבעלי תשובה לגמרי ולאו לגמרי לא יתבי לעילא · ובעלי תשובה לגמרי יתבי לעילא · ובהאי הוא דאמרו חכמים במקום שבעלי תשובה עומדים וכו' אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד · דנא הוא רזא דמילתא די שמעתא ואת דע את אלהי אביך ועבדהו ואל תהרהר בשום מלה בכלל ובפרט בעידן צלותך אלא מאי דתינדע ביה בכולא עיין ביה · ומאי דלא תינדע כוין כמא דאמר משה ברירי לפנאה כולהו מחשבות ולכוונה בפירושא דמלה · ואתה שלום :

שנת ש"ו אור ליום השבת כ"ו לאדר ב' · ה' עמך כו' הגם כי נטשתני עזבתני וכו' והא מגלינא לך רזא שמירא במאי דאמור רבנן דהמצות בטילות לתחיית המתים וכו' היינו ברזא דשית אלפין שנין הוי עלמא וחד חרוב · דהיינו למימר דבזמן תחיית המתים דהוא בתר ימות המשיח יהא חרב עלמא מתאוות וכיסופין דהאי עלמא והא בההוא זימנא יתבטל יצר הרע מעלמא ונמצאו מצות לא תעשה בטילות וכן המצות עשה דוגמת מאי דאמר משה רבינו ע"ה למלאכי השרת · מאי כתיב לא תרצח ולא תנאף כלום שפיכת דמים יש ביניכם · יצר הרע יש ביניכם · וכן המועדות לא יצטרכו אז לעשות ככל הנעשה היום דהא איסור חמץ ואכילת מצה היא לאכפאה סיטרא מסאבא · וכן בשאר המועדים · ובההוא זימנא לא אינצריך לאכפאה לה · דהא בטל הוא · ולא יעבדון במועדייא אלא דיימרון בהו הלל וזמרין ושירין ותושבחן לקב"ה ותו לא מידי · והיינו דאמור רבנן חנוכה ופורים אינם בטילים לעולם כלומר דהא חנוכה ופורים לית בהו אלא סיפור נסים דקב"ה בלחוד · וכן מאי דיעבדון במועדייא הוי דוגמת חנוכה ופורים דהיינו סיפור נסים דקב"ה משום הכי לא יבטלו · ואתה שלום :

אור לעשרים באשמורת הבוקר · בשבת · באדר הראשון שנת הרצ"ו · חזק ונתחזק בעד עמינו ובעד ערי אלהינו · מאי ערינו ומאי ערי אלהינו · ומאי חזק ונתחזק שני פעמים חיזוק · אלא ערינו הם הספירות העליונות · וערי אלהינו הם היכלות כנסת ישראל שהם מכוונות כנגד העליונות :

אחר סעודת שחרית נשארתי יחידי בבית · ואמר לי הלא בדברי אליך כן הוא אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה אין דבר חי ה' כי בעת חיה אשוב אליך · ואתן את דודי לך · חזק ואמץ בתורתך כי הנה אויביך נופלים לפניך אל תירא ואל תחת :

פירוש המגילה

אור ליום שבת י"ג לאדר · ה' עמך וכו' אע"פ שהסרדת הרבה בזה השבוע והיה ראוי לעזבך · מכל מקום כי היכי דתשתמודע רחמוי וחסדוי דקב"ה לא אעזבך · לכן מהיום והלאה הזהר מלהפריד מחשבתך מתורתי ויראתי ועבודתי אפי' רגע אחד ואזכך למיסק לארץ ישראל ולמילף תורה ברבים · ובתר הכי אזכך לאתוקדא על קדושת שמי : **והלא** רזא דאחשורוש בשנת שלש למלכו עשה משתה וכו' היינו דבעא למינקט שפעא דנחית מלעילא דלא ישפע במטרוניתא אלא בסיטרא דיליה ומתמן ינגיד למטרוניתא כמא דאמרית לך

Digitized by Microsoft®

ובמזלות · ועל כן היו מספיקים שפע וברכה וחיים בכל העולמות · וז"ס המים, והמזון שהיו מספיקים לאחיהם הם העולמות כולם עליונים ותחתונים · וכמו שהוא למטה כך הוא למעלה כי אוכלסין היו כל כך מרובים שהיו מתפשטין חוצה לה והיו מוסיפין מחול על הקודש ועי"כ היתה מתעלה כי היו מיחדים כל הספירות השלשה שמות אהי"ה ידו"ד אדוני יחד ולפי שבני הכפרים היו גורמים כל זה · אמרו שיקראו הם המגילה באחד משלשה ימים לרמוז על ייחוד אלו השלשה שמות · ומה שאמרו היינו כשחל להיות בשני ובחמישי הוא או מפני שהם ימי הוצאות ספר תורה שהוא דוגמת בני אדם שבהם יחוד הכל · לכן אותם הימים הם מורים יותר על היחוד של השלשה שמות ועכשיו שבעונותינו נתמעטו אוכלסי ישראל למטה ודוגמת זה למעלה נתבטל מלקרות בני הכפרים באותן הימים · לפי שכיון שקריאתה באותן הימים היא רמז על שלשה שמות יחד שלימות הייחוד עכשיו שבעונותינו השמות אינם מתייחדים · אלו היו קורין באותם הימים היה מתחזא זילותא וזילזולא בשכינתא ח"ו · כמאן דמשבח לגברא בחכמותא או בעותרא וליתנהו ביה דזילזולא הוי לגביה וז"ס מה שאמרו הואיל ומסתכנים בה · כלומר שאם היו עכשיו קורים בני הכפרים בשלשה ימים אלו היו יכולים לבא לידי סכנה מפני שהיו כמזלזלים בכנסת ישראל · ומאן דגרסי מפני שמסתכלים היינו לומר שעכשיו בעולם הזה אין אנו מסתכלים חוצה לה להרחיב את גבולה אלא דוקא בירושלים לבדה וכולי האי ואולי שתשפיע קצת · והיאך יקראו בני הכפרים בשלשה ימים אלו שמורה שיש כל כך ברכה בתוך העיר העליונה · עד שהוא שופע לחוץ · דנא מילתא אסכימו במתיבתא דרקיע וכו' · ועוד אמר לי אתה לומד עכשיו בקדושין קודש קדשים היא · שכבר למדת אותה שלשה פעמים · וכן אזכך לגמור כל התלמוד כל מסכתא שלשה פעמים · כדי שיתקשר נפש ברוח ורוח בנשמה · עוד אמר לי אדביקת למללא עמך בהאי גוונא מה דלא אדביק חד בדרא · אלא יחידאין · ולהווא גברא רבא דבשולניקי הרי"ש שמיה לא ממללין עמיה הכי בגין להטותא דאית ביה בתר ממונא · עוד א"ל בכמה מראות אין מספר דאנא עתיד לאיתוקדא על קדושת שמיה דקב"ה · כדי לנקות טנופין וסורחנין דאית לי כולהון ישתארון בעופרת ואבנא דמשתארין כן ישתארין כל סורחנין דסריחת מן יומא דאיתילידת ואוף מה דסריחת בזמנין קמייתא כולהו ישתארו בנורא · ותשאר נשמתא ברירא ותיסק במעלת קדושים וטהורים · כי הרמב"ם טעה במה שגלית ופירשת במה שכתב הטור סימן קנ"ט שלא נתפרש עד היום · וגם כן מקומות אחרים אתה מבאר · וגם הרמב"ם טעה בך על שאתה מפרש דעותיו · וגם במה שכתבת בו על ההיא דתפיסה · אמת ויציב · וגם מה שכתבת על יעקב דחילי · במוסקת שפיר קאמרת ולכך נתכוון הוא · וגם על שכתבת גם על יעקב דחילי שאין דבריו מבוארים אמת ויציב הוא · ומה שפלפלת ליישב דבריו קב"ה שמח בהאי פלפולא אבל הוא לא לכך נתכוון · ושלשתם מליצים עליך זכות קמיה קב"ה · והם יצאו לקראתך לקבל נשמתך עם שלשה כתות של מלאכי השרת · עוד אמר לי אם אפשר שתוריד דמעות בתפלתך טוב ויפה · ולפחות בשני ובחמשי היית מעביר כופם שבפניך והיית מתעלה · עוד אמר לי שיעזרני לגמור חיבורי בלי שום טעות ושיג ושיאירו בו עיני כל ישראל · ושאקרא אותו בית יוסף כי הוא שמו הראוי לו כי הוא ביתי בעולם הזה ובעולם הבא · עוד אמר לי יאות עבדת דנסבת אתתא כשרתא ומתקנא והיא בת חבר · אבל דע דיהא לך בן חשוך הגפין קצת ואוף חשוך עיינין ויהא עניא סגייא · אלא דיהא ליבי' פתיחא למילף פתגמא אורייתא · ועל כן לא ליהוי חשוך עיינין לגמרי כי היכי דיכול לעיוני בפתגמא דאורייתא · ובחכמת הקבלה יהא ליבי' פתיחא יתירא מן שלמה ידידי כגוונא דכולי עלמא יתמהון מרוב חכמתי' ויהא ליביה מוכן למידחל מיני ולמיהך באורחא דמתקנן קדמאי · ומאי דלא בעי דליהוי וכו' · ועוד אמר לי אם תיהך באורחין דתקנן קמאי ליהוי לבך קינא ומשכנא דאורייתא דלא למיסרד מינה אפי' כימעא חדא ואף דתסגף נפשך כמא דפקידתך · ואוף לא תשתי חמרא ביומא דחול כלל ביממא · ובלילה תשתי כסא חדא כמא דפקדתך · וכמא דאת עביד · ותדיר תיהך קדמאי באורחן דתקנן · ואזכך דתיתוקד על קדושת שמי ובהכי ישתבקין כל סורחנך ועוייתך · מה דעבדת מיומא דסליקת במחשבה עד היום ההוא ותסתלק בדרגין עילאין וקדישין כמה דאמרית · לכן בעידן ק"ש בכל יומא איכוון דאת עתיד לאיתוקדא (על קדושת שמי ומהשתא אתקין לך חלוקא דרבנן דכל יומא תתכוין ביה ומהאי חלוקא תסתלק) בסילוקא עילאה · עוד א"ל יאות עבדת דאת מכוין בשתיית חמרא כאלו את שתי ליה בחמרא דמינטר בעינבוי וכן בשתיית מיא מכוין כאלו את שתי לון ממימי החסד · עוד אמר לי ביומי דשבתי אע"ג דאת מכוון ומתענג לרוחא קדישא דמלוי עמך · מכל מקום כד את אכיל ליה בדרך הנאה מתגבר סמאל ויצר הרע · ולכן אזדהר במילתא · עוד א"ל אזדהר מלמשתי ביומא דשבתא יותר מארבעה כוסות זולת כוס הקידוש וכוס הברכה · ובשני סעודות של היום שני כוסות בכל סעודה זולת כוס הקידוש וכוס הברכה · ולפחות מאלו הכוסות הרשות בידך · אבל להוסיף עליהם אזהר מהם פן יגרמו לך להבטל מלעסוק בתורה כראוי :

עוד א"ל כי סודות הכוסות האלו עולים בשלש סעודות ארבע עשר הם רומזים לארבע עשר יומין והם די כי אין להוסיף וזה נרמז בשם שדי · כי השי"ן רמז לשבת · וד"י רומז לכוסות שדי לשתות בהם :

וסוד הלילה ששה כוסות רמז לשש ספירות הבנין מחסד עד מלכות רמז ג"כ לד' אותיות שבשם · ושל קידוש ושל ברכה · רמז לתרי ההי"ן · וביום שנים בכל סעודה הם ארבע · רמז לארבע אותיות שבשם · עם קידוש ועם ברכה ושל לילה ארבע זולהם הם י"ב רמז לשנים עשר אותיות שבג' שמות אלו אהי"ה ידו"ד אדנ"י :

עוד אמר ודבר הקשר שנפסק לך אתמול · הלא ידעת שמימך לא אירע לך שום הפסק כזה אלא להוריתך ולהראותך שאין לך להפסיק הקשר והדבקות של הש"י והרהור בתורתי אפי' רגע שאם תפסיק אפי' רגע ח"ו השכינ' נופלת ואו לו ולרוע מזלו מי שגרם חרבן של העולמות כולם · ונפשו ורוחו ונשמתו חרוב יחרבון · ונא ראה ולמד מה התפעלות- לקחת איך נזדעזעת כשנפסק הקשר ונפלה התפילה לארץ · על אחת כמה וכמה שתחרד תכלית החרדה ביודעך שברגע שאתה מפסיק מלהרהר בד"ת אתה גורם ח"ו נפילת כנסת ישראל בין הרגלים

כי

Digitized by Microsoft®

משתעשע עם לדיקייא בג"ע דהיינו בפלגות ליליא בך נמי משתעשע וממשיך עליך חוטא דחסדא והא קא נשיק לך נשיקין דרחמו ומחבק לך ושכינתא ממללא עמך והא אדביקית מה דלא הוה אדביק חד בדרא ולא מכמה דרין ובהכי תחזי סגיאות דרחמוי דקב"ה דפשט ימיני' לקבלא יתך בתיובתא ואינך יומין קדמאין דתבת בהון הא אינון מנהרין לך הדרך עליהון והדריהון עלך וכו' ותזכה לאתוקדא על ק"ש ובכן יתמחקון כל חובך לגמרי וכל סיג וחלודה דאית בך ישתארון בנורא והלבש מלבוש' וחלוקא יקיר דתסלק לעילא ותהא קאים בין לדיקייא בדרגא עילאה ולא תצטרך לאתגלגלא עוד כי תלך ותנוח וכו' כמא דאתמר לדניאל עד תחיית המתים דתיקום בהדי לדיקייא לכן אהקף לאתפרשא מעידוני דגופא דסמאל ונחש אינון אזלין לאסטנא לך ואליך תשוקתם ואתה תמשול בהם לדחותם מעליך ולהכניעם תחותיך וה' אלהים תומך ימינך ואם מפתים אותך במאכל ובמשתה בחול לפי ערכו ובשבת ויו"ט לפי ערכ' אל תשמע להם וגם מפתים אותך במחשבות כאשר הם עופים תגער בהם ויכנעו תחתיך ועסוק תמיד בתורה כי מה שפלפלת אתמול על הרמב"ם ז"ל ב' הדברים אמת הם והרמב"ם שמח בך על שירדת לסוף דעתו וגם שמח עליך שאתה תמיד מביא דעתו ומפלפל בו ודבריך כנים ואמיתיים זולת בקצת מקומות שאני אעירך עליהם וכי שכינת הרמב"ם ז"ל נשיק לקדמותך דמתרצית הלכתיה ועל כן השתא מוליף עלך זכו והא איהו במדרגת לדיקיא ולא כדאמרי הקך חכימי דאגלגל וכו' דנהי דהכי אתגזר עלוי בגין קצת מילין דמליל דלא אתחזו אבל אורייתי' אגינת עליה ואוף עובדוי טבין דמארי דעובדין טבין הוה לא אגלגל וכו' · אלא אגלגל בגלגולא ואסתלק ויתיב בהדי לדיקייא ועוד במה דאמר' דאמר יעקב דחילי וא"א ז"ל לא חילק יאות כיונת יפה דנת ומידע תנדע דכל דבעי הרמב"ם על הרוב אינון קושטא בגין דאיהו אדבק גרסאי קדמונאי כגון ר"ח ורבינו האי דגרסתהון ברירא ולזמנין תוספות מסגיאות פלפולא הוו מקשו על ההוא גרסא ודחו לה ולית קושטא הכי ופירוש נמי דמפרש הרמב"ם הרוב קושטא אינון ובההיא דלפורן שפרשת וכתבת שני דרכים חייך דהקב"ה חייך בפילפולא דילך אבל אורחא בתראה הוא ברירו דמלה ומ"מ לא תמחוק קדמאה דיקריה דקב"ה סליק מיניה אע"ג דלאו קושטא איהו כיון דאיהו חריפא דוגמת נפחא דבטש בפרזלא ונצוצין מתנצצין לכל עבר : עוד אמר לי בדיבור הרמב"ן שבתחילת ויקרא שמה שכיון הרמב"ן בפי' השני הוא שמצד היראה לא נכנס משה ע"י אותו הקריאה אלא במפתן ובזה קיים מאמרו של הקב"ה שקראו ואמר לו בא הנה דמן האגף ולפנים כלפנים וגם שייך לומר וידבר וכו' מאוהל כלומר שלא הי' עומד משה באוהל מועד ממש אלא במפתן ובזה ביאר כל הדיבור כהוגן ואמר שזו היתה כוונת הרמב"ן : עוד אמר בפ"ק דקדושין של ובוידוי מוטעה הוא וצריך להגיה וגם מי שאין לו קרקע אינו צריך להתוודות ובההיא דר"ג והזקנים האמת כדברי תוספות ושזה נגבי ביעור היא שנוייה בסוף מעשר : עוד אמר לי בנוטפי' שרבו על הזוחלים הלכה כר' מאיר בחירי ודחילי הלכה' כותיה בכל דוכתא דהוא הוה שליטא ובההוא תפיסה דאתפיס ומית בה אתכפר חוביה ואשתאר זכיכא וברירא ואסתלק בדרגא עלאה בהדי לדיקייא וכן תחזה דפוסקים סברי

הכי כר מר"ת בחירי ודחילי שפסק כההיא דשמואל דנהר' מכיפיה מיברך בסגיאות פלפולא דקב"ה חייך בפילפולא דיליה ולהכי אסתלק בסליקו עלאה ויקירא זכאה חולקיה · הלא לך למנדע דאלו ואלו דברי אלהים חיים דנהי דלכתחילה אין לטבול בנהרות אבל בדעבד עלתה לה טבילה וכדקאמר מאיר בחירי ודחילי כהנך תרי ממרי בהסי' דנהר מכיפיה מיברך הוה מדרגא וההיא דאין הנהר מטהר וכו' הוי משום גזירה דגשמים ורזא דמלתא דחלוק בין נוטפים למעיין דמעיין מטהר בין בזוחלין בין באשבורן ונוטפים אינם מטהרין אלא באשבורן הלא לך למנדע דכמא דמעיין היינו נביעו דנבע מלובן דעדן עלאה בארח מישר אורח ת"ת ישראל ואתי לגנתא ולהכי מטהר בין בזוחלין בין באשבורין דזוחלין דהן באורח ת"ת ישראל לית שום סטרא מסאבא יכול לקרבא לה דהיא נקיה בלא מגרים והלכך אי תטבול ביה בעוד דזחלין ביה מייא שפיר תסלק לה טבילה וכן כד איהו באשבורן דאיהי בכ"י שפיר דמי למטבל דלית סטרא מסאבא יכיל לקרבא לגוה ת"ו ורזא דנוטפין כד נביעו נביע ואתי מן שמים עילאין אורח חסד וגבורה משום דסטרי מסאבו מסחרן סחרנייהו ומהדרין לקרבא להו הלכך לא מטהרי בעודם זוחלין אבל כד איהו באשבורן דהיינו כד מטי לגוה דכ"י תו לא יכיל סטרא מסאבא למקרב באינון מייא דאע"ג דנחש אטיל זוהמא מ"מ לא יכיל לקרבה לגוה והילכך מטהרי באשבורן אע"ג דלא מטהרי בזוחלין ומהשתא תנדע דאע"ג דרבו נוטפין על הזוחלין יכול שפיר לכ"ע לכתחילה למטבל באתרא דמהלכי זוחלין מעיין דהא אע"ג דנגדי מייא מחסד וגבורה דאינון נוטפין דאיכא למיחש בהו לאהדרותא דסטרי מסאבי אמאי לא הטבול במייא דנגד לאורח ת"ת ישראל דלא יכלו סטרא מסאבי למקרב תמן ואע"ג דחסד וגבורה תרין ות"ת חד ומהשתא'תנדע דשפיר כוין נסים בחירי ודלא כמהרי"ק ושפיר עביד' דדחית מילוי וכן במאי דדחית מילוי דירוחם טמירי שפיר עבדת וכן בכל דוכתא דלא משיג עליה יאות את משיג עליה וקרינא ליה ירוחם טמירי דאיהו טמיר בגינתא דעדן דאית לדיקייא דלא משיג זכותא דילהון למהוי בגינתא דעדן בפרסו אלא בטמירו והכא הוה איהו אבל במדריגא רבא ויקירא איהו ומהשתא תנדע דלכתחילה אין לטבול בנהרות באתר דמתפשטי מחמת גשמים משום דרמיז לחסד וגבורה דמסאבי סחרי לון ומ"מ אי טבלה בדעבד סלקא לה טבילה משום דאף ע"ג דמסאבי סחרי לון לית רשו להעלה ולקרבה לון כלל הלכך בדעבד עלתה לה טבילה :
עוד אמר לי יפה הורית שלא להתענות בשבת אלא על אותם ג' בלבד ויפה הורית שלא להתענות בשבת על שחלם שנפל ס"ת מידו שאין להתענות אלא על אותם בלבד ואעפ"י שיש מחלוקת בא' מהם גם בו מתענים דג' שהם ד' הם ועוד תדע סודם :
אור לר"ח ניסן בשנת הרל"ו ה' עמך גבור חיל הנה יצאתי לקראתך לשחר פניך ומלאך כי התחלת במדות קדשים להתקדש ותתעלה כי הקב"ה ובני מתיבתא שדרוני לאתויי לך שלום על הנך פלפולין דפלפלת בההיא דשוקת יהוא דכלהו חדאן בהו והא אינון מילין דכתבת נגנין וזהרין וגליפין קמיה קב"ה ומאי דפלפלת במילי דמשה ברירי בההוא עניינא יאות כוונת ובהנהו ג' תירוצים דתרצת אליביה תירוצא בתראה לאו קושטא ומ"מ לא תמחוק יתי' דיקרי דקב"ה סליק בפלפולא אע"ג דלאו קושטא אינון כפרזלא דמעלין לה בנורא ובטש ביה

נפחא

Digitized by Microsoft®

בשבוק לחזור להם בורות נשברים וכו' וז"ס המלת זוהמא ולקבל ג' עדרי צאן רובצים עליה דמנייהו אתו לך שפעא · עבד ההוא משתייא בשנת שלש למלכו · והיינו דכתיב חור כרפס ותכלת דחור רמיז לחסד · וכרפס לת"ת · ותכלת רמיז לכנסת ישראל · בחבלי בוץ היינו תפארת · על גלילי כסף הסד · מטות זהב וכסף · מטה רמיז לכנסת ישראל · זהב וכסף · רמיז לחסד וגבורה · על רצפת בהט ושש ודר וסוחרת · רמיז לארבע רגלי המרכבה · ויקרע מרדכי את בגדיו · בגדיו רמז לכנפיים · כלומר דבעא קב"ה יתמלי רחמין ויתייחד ייחוד גמור · ולא יהיו הכנפיים חוצצין ברזא ולא יכנף עוד מוריך · וילבש שק רמז להאי רע עין דסליק ארבע מאות דסליק שק למירמז דההוא רע עין שליט עליה ותו שק בא"ת ב"ש הוא ב"ד דמאן דלבים שק מכפר על חובוי כמא דמכפר האיש לבוש הבדים · והא ב"ד בי"ת רמיז לתרי אמהן · ודלי"ת רמז לארבע רגלי המרכבה · ותו ב"ד סליק שש רמז לתפארת · ואפר רמז דשליט עליה דינא קשיא ואוקיד ליה בשלהובוי והא איתעביד אפר וכיון דמסר נפשיה למידת דינא קשיא מרחמי עליה · ואיתהפך לדינא רפייא · ואפר בהיפוכא רפא רמז להאי שכתבנו · ויצא בתוך העיר היינו כ"י דהיא עיר קטנה : (נראה לי ואנשים בה מעט כלומר דספירין דילה מתמעט שפעה דילהון בחובי בני נשא ובא אליה מלך גדול היינו ת"ת וחסד וסבב את העיר וכו' עליה מצודים וכו' היינו גבורה · ומצא בה איש מסכן היינו ת"ת · מסכן הייני יסוד דשפע דכולהו ספירן נגיד ביה איהו מסכן במאי דאית ביה מדליה אי נמי משום דתדיר נקיט מלעילא ומשפע בכ"י איקרי מסכן ואיהו חכם דהא מסתלק בחכמה ומלט וכו' בחכמתו דע"י דמסתלק בחכמה משפע רחמים בכ"י וכו') : ויזעק זעקה גדולה לקבל חסד · ומרה לקבל תפארת · ותקרא אסתר להתך כו' · כלומר לחברא כולהו ספירין · מה היינו מידת ת"ת דהכי סליק שמא דהוי"ה · זה היינו יסוד · כלומר לחברא ת"ת עם יסוד · ועל מה זה כלומר לחברא ת"ת ויסוד עם ספירין דלעילא מנהון · ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו כלומר אודעיה דהא כבר חבר להון · דקרהו היינו זימון מלשון ויקרא אל משה · וקאמר דכבר חיבר את דהיינו כ"י עם כל דהיינו יסוד · ועם אשר דהיינו ספירין עילאין · ואת פרשת הכסף · כלומר דאי הוה יהיב המן זהב בדיל ישראל לא הוו להו תקנתא ח"ו · דדהבא איהו מסיטרא דדינא · וכד אתיהיב ליה רשותא לא מסתלק עד דיגמור הדין · אבל כיון דכסף אמר למיהב דהוא מסיטרא דחסד הוי אתי דינא · ומש"ה איכא תקנתא · לך כנוס את כל היהודים וכו' ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום דאינון ע"ב שעות כדי לעכל הזוהמא שבכ"י שקבלה מפני מה שנהנו מסעודתו של אותו רשע דלקביל דאיהו אכוון בההוא סעודתא למנקט משפא דשלשה עדרי צאן כדאמרן לאטלא זוהמא בכ"י · הכי איבעי להו לתקנא מאי דפגימו למיצם תלת יומין שהם רצופים · ובעי דיצומו לילה ויום לקבל גבורה וחסד : (נראה לי שזה סוד מה שאמרו חכמינו ז"ל שאמר משה רבינו ע"ה שאם הגזר דין חתום בחותם טיט יש לו תקנה · דטים רמיז למידת הדין הרפה · ודם רמז למידת הדין הקשה) : והא אמרית טעמא דסעודתא דאחשורוש דהוה למינקט שפעא דאתי לכ"י ולאטלא בה זוהמא · והאי הוה דעתיה דנבוכדנצר · ואוף דעתיה דחירם מלך צור · דאמר אעלה על במותי עב אדמה לעליון · ובגין דחבו ישראל בהנך נשים נכריות · אתיהב רשותא לאחשורוש למיסב יה אסתר דהיא דוגמת כ"י · ואתקן לה שבע עולימאן דוגמת דשבע עולימן דאית לכ"י והיינו דכתיב ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך · כלומר שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך ה' נבאום לכ"י · והוא מתנהג עמה דבערב היא באה ובבוקר היא שבה · כגוונא דכ"י ות"מ לא אתיהב רשות לאטלא בה זוהמא ח"ו אלא לפנים בלבד · דהא שידא חדא מזדווגא ליה בדוכתא דאסתר ואתי עלה · ומעולם לא בא על אסתר ח"ו · ומרדכי היה בא על אסתר אשתו כדי שלא להפסיק השפע הבא מת"ת לכ"י : ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה · משום דאיהו הוה דוגמת ת"ת ולא נהנה מסעודתו של אותו רשע · ואי הוה סגיד להמן הוה מטיל פגם לעילא ח"ו · וכל עבדי המלך וכו' כורעים ומשתחוים להמן כי כן צוה לו המלך · לאו למימרא דפקיד מלכא דיסגדון ליה · אלא היינו לומר דכיון דמנייה משנה דאיהו חשוב כמלכא הוי כאלו פקיד דיסגדון ליה · ואי נמי כי כן צוה לו המלך · היינו לומר דהשי"ת דאקרי מלך פקיד הכי · וצוה לו · למ"ד דהיינו בינה · וא"ו דהיינו תפארת · דאינון מלך צוה כן והיינו צוה לו המלך : ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות · לבוש מלכות היינו כ"י והיינו דסמיך לה תכלת דאיהו רמיז לה · וחור היינו חסד · ועטרת זהב היינו גבורה · גדולה היינו חסד · ותכריך בוץ היינו ת"ת וארגמן היינו נמי ת"ת · והעיר שושן היינו כנסת ישראל · והיא צהלה ושמחה · ליהודים היתה אורה היינו חסד · ושמחה היינו גבורה · וששון היינו תפארת · ויקר היינו כנסת ישראל :

פרשת ויקהל מהדורא בתרא

דנא מלתא הסכימו במתיבתא דרקיע וקודשא בריך הוא וכל בני מתיבתא שדרוני לותך לאודעותך מילין חדתין אלין דעד דא לא אתגליו וכל חכימי דרא כד ישמעון מילין אלין מפומך יודון וישבחון לך ועלך לאסתכלא בסגיאו טבות' ורחמוי דקודשא בריך הוא דעבד עמך למבכי יתך מאן ולאייתאה לך לעלמא הדין ואף דסרחת גלגל יתך בכמה גלגולין עד דאייתי יתך בהדא זמנא ואוף דסרחת אחדת ביד ימינך ותבת קמיה בהנך יומין ובתר כן שבקת תיובתך והשתא דקרבת לדחלתיה הא אתינא לאשתעשע בך ולמללא בפומך לא בחלום אלא כמאן דמלל עם חבריה לכן אתקף בי ושבוק עדוני דגופא וביומא לא תשתה חמרא ולא תאכל בשרא ובלילה לא תשתה אלא כסא חדא ואכול בשרא ולא תסגי לאכול מיניה אי בגין בריאותא ואי בגין דכד היא סגיא מתקיף נפשא ובשבתא וביו"ט אית לך רשות למשתי חמרא אבל לא יותר מדאי כמא דילך משתה לבך בר מיומי פוריא דלית גדר למלתא אלא כמה דתבעי ואי כדין תעביד למשבק עדוני גופא ולמיהוי לבך ומחשבתך קינא דאורייתא תדיר ולא תפסוק מהרהורא דילה אפי' רגעא חדא קב"ה ישתעשע בך וגם תדיר תתעסק בפסק ובגמרא ובקבלה ובמשנה ובתוספות ובפר"י כמא דאת עביד דאת מחבר לון ומשלב יתהון דא עם דא ומטייל את הקרסים בלולאות ובזוות דא קב"ה רחם יתך ובעדנא דאת קם למללי ולמקרי בעדנא דאיהו

משתעשע

נהירו קדמאה כלהו י' הוו כלילן בההוא נהירו דומיא דאדם דכלהו תולדין דיליה כלילן ביה ואוף הכי כד נפיק כל חד מהנך נהורין דכלילן בההוא נהירו ואפיק נהורין אוחרנין בכל נהורין דכלילן ביה אפיק לון אשתכח דכל מהני י' ספירן כלול מכלהו י' דינקא דהני י' סלקין למאה ומק' לכמה רבוא רבוון דלית לון חושבן ומנין וכל הני י' ספירין ייחודא חדא אינון ואינון עם האלהות אינון בא"ס כשלהבת קשור בגחלת דוגמת הנשמה בגוף האדם עם האברים שהכל א' וכן הכל ייחוד גמור בלי שום צד פירוד בעולם ח"ו ומלכות שהיא מטרוניתא ושאר ספירות בייחוד גמור עם א"ס והכל היה והוה ויהיה כמו שכתב מנחם מריקנטי וזו עולם הייחוד הגמור ומשם ואילך התחלת עולם הפרוד כלומר שכל העולמות תלויים במאמרו של הקב"ה מ"מ אינם עצמותו כמו אלו הי' ספירות ובין עולם הייחוד גמור לעולם הפירוד הגמור יש בעולם שיש בו צד הייחוד והוא כלול מכל עשרה ספירין ויש בו צד פירוד והוא נרתק לי' ספירות עליונות כהדין קומצא דלבושיה מיניה והוא נקרא עולם השם כי עליו נאמר ויתיצב עמו שם כי וירד ה' כמנין כ"ו ע"ב וס"ו נון כפופה ונון פשוטה שהם את"מ ויעבר ע"ב רי"ו על פניו ולא על פניו של משה אומר אלא על פניו של ה' וכו' וזה העולם שהוא בין העולם הייחוד לעולם הפירוד הוא מטטרו"ן שכל הי"ס כלולות בו ובו טעה אלישע אחר לומר שח"ו היו ב' רשויות לפי שראה שהוא מנהג עולם הנפרדים ושם הוא ס"ו אלהים אחרים ובו הוא אחיזת שרי אומות כי בספירות עליונות אין שום שר רשאי לעלות ח"ו ושם הוא הפלא זוהמת נחש בחוה להפריד בינו לעולם הייחוד והעונות שם מגיעים להפריד בין לעולם הייחוד גמור לבינו אבל בי' ספירות עליונות אין שם פגם ח"ו כמו שנאמר אם צדקת מה תתן לו · ומשם שהוא עולם הנזכר יפרד והיה לד' ראשים הם ד' מחנה השכינה ובין עולם הנזכר לד' מחנות השכינה הוא עץ הדעת טוב ורע כנזכר אצל סוף התקו' והוא נקרא כלי שראשו טוב וזנבו רע ושם הוא החטא אדם הא' שערב טוב עם רע וזו סוד רמז לך שלמה חזן שהוא דוגמת נעל וכו' וזה הוא מה שיודע בן אחותך בזה וכו' והי"ס עליונות הם עצם האלהות והם אחדות גמור כמו שאמרתי ואין בהם שום שינוי כלל רק כפי מה שאדם עושה כך מודדין לו ובכן ואתה שלום :

ספר שמות תם ונשלם · שבח לאל בורא עולם

פרשת ויקרא מהדורא קמא

אור ליום שבת ה' לניסן · היה חופת בתי תמ"ה ונתעכבנו הרבה בתחילת הלילה כמנהג ומפני כך ישנתי עד שעה אחד מהיום והייתי מצטער על שלא נתעוררתי בעוד לילה לבא אלי הדיבור כמנהג · והתחלתי לגרוס משניות · והנה קול דודי דופק ואומר ה' עמך וכו' אל תירא ואל תחת פן אנטשך אעזבך · אע"פ שהיה מן הדין לנטשך ולעזבך שהפרדת לבך הרבה מתורתי · אני לא אעשה כן · ומיני הטוב לא אמנע מפיך כי לא אעזבך ולא ארפך ולא אניחך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך ממש ולגודלך כן אעשה כי אזכך לעלות לא"י ולהתחבר שם עם החבירים ולהרבין תורה ולהעמיד תלמידים הרבה · ולהשיב רבים מעון אח"כ אזכך לאיתוקדא על קדושת שמי לכן התחזק בתורתי ויראתי ועבודתי · ואל תפריד מחשבותיך אפילו רגע ממשניותי כי אני אני הוא המשנה המדברת בפיך ואני האם המיסרת את האדם אני המלמדך להועיל מדריכך בדרך זו תלך · והנה אתה מתפלל להדריכך בדרכי התשובה והעבודה · והלא הנה הם הדרכים אשר הוריתיך לכן התנהג בהם ותזכה למעלות רמות והזהר מיצר הרע האורב לך כי סוד הכתוב שאומר רק הבמות לא סרו · הוא כי יש בע"ג · ג' מינים · בעל · ופסל · ובמה · כנגד סמאל · ונחש · ויצה"ר · דהא בעל רמיז כד תקיף טובא חיליה דיצה"ר · ודמי לבעל הבית · והוא רמיז לסמאל · ופסל רמז כד מיתקף חיליה ולא כל כך · ובמה רמיז כד מיתחלש חילה · והוא רמיז ליצר הרע · וקאמר קרא בימי מלכי צדק דאעדו ע"ג מעלמא דאע"ג דאעדו מליבא דבני נשא תוקפא דסמאל ונחש מכל מקום לא הספיקו לאעדאה יצ"הר דרמיז בבמה · ומשום הכי בתר הכי הוו הייבי לסורחנהון וע"כ צריך האדם להזדרז מאוד להעביר ממנו היצ"הר ושלא לתת לו מקום לשלוט · ולמעט בהנאת הגוף · וצא ולמד מהישמעאלים כמה עינויים וסיגופים סובלי' על אחת כמה וכמה שיקל בעיניך לסבול עינויים וסגופים בעד דת האמת להתרצות לפני קונך :

והלא בפרשתא דא איכא למידק · אמאי כתיב בה ויקרא אל משה מה דלא כתיב הכי בדוכתי אחריני · ותו מאי וידבר ה' אליו · אבל רזא דמילתא דכולהו ספירן איתנהרו ואיתייחדו כחדא · והיינו דכתיב ויקרא למירמז וא"ו בתפארת · ואיסתלק ביו"ד דהיינו חכמה · ואתנהרו כולהו ספירן וסליקו כל חדא לעשר דאישתכח כולהו דסליקו · וסליקו כולהו למאה · ומשום דכל חדא כלילא מרחמי ודינא אישתכח דסליקו כולהו לרי"ם דהיינו מאתים וכיון דיחודא הוו שלים · אסתלקו כולהו באין סוף דרמיז באל"ף · אל משה כלומר אל"ף דרמיז באין סוף · אתייחד בלמ"ד דרמיז בבינה · ובת"ת דרמיז במשה · וידבר ה' אליו · אל"ף דרמיז באין סוף אתייחד בלמ"ד דרמיז בבינה · וביו"ד דרמיז בחכמה · ובוא"ו דרמיז בת"ת · מאוהל מועד כלומר כנסת ישראל דאתקריא מועד מלשון ונועדתי כלומר דהמן נועדים כולהו ספירין לאשפעא בה לאנהרא ואיתנהירא טובא · והיינו מאוהל מועד מלשון בהלו נרו עלי ראשי וכו' :

אור ליום שבת י"א לאדר שני · ה' עמך · יסרני והוכחני ללכת תמיד בהנהגת תורתו ויראתו ובל תפריד מחשבותי אפילו רגע רק להעלות מחשבתי אל מקורה כי זה הוא סוד הקרבן שהאדם מדביק רוחו בקרבנו · ומתוך שעשה הקרבן עולה למעלה גם רוח האדם מדובק עמו וז"ס אדם כי יקריב מכם קרבן לה' קרבן ממש · מכם ממש · יהיה ממש הקרבן שרוחכם ידבק בקרבן · וע"י כך יעלה למעלה · וזהו שחזר וכתב תקריבו את קרבנכם כלומר קרבן רוחכם ממש :

וטוביה דגברא דזכי בהאי עלמא למימסר נפשיה על קדושת שם דקב"ה · ובפרט מאן דיתוקד על קדושה שמיה · דהא מאן דיתקטל או יתחנק על קדושתו כיון דבישרא אשתאר בעלמא דמי לקרבן חטאת או אשם דכולהו סטרין מתהנין מיניה · אבל מאן דיתוקד על קדושת שמים איהו דמי לקרבן עולה דכולה כליל ולגבוה סלקא · והכי סליק תנניה וגופיה מתדביק לעילא באתר קדיש דוגמת יעקב דאיתדבק גופיה לעילא ורוחיה סלקא לעילא לעילא ומתדבק באתר עילאה · והא רזא דאלף זעירא דויקרא אמור רבנן דרמיז במלכות ואיכא למידק

Digitized by Microsoft®

נפחא ונגיגין תניה כמה גלוגין לכמה סטרין הכי סליק יקריה דקב"ה בפלפולין דאורייתא דכתיב הלא דברי כאש וגו' והא אמר קדישי תבע בשלמא דילך ואוליף זכותא עלך דעד השתא הוה משה בחירי ומשה בריכי ויעקב דחילי תבעין בשלמא דילך והשתא אתוסף אמר קדישי בגין דפלפלת במילוי בפסקים ובתשובה ומאי דאסיקת במסקנא בינהגא ובינהתם קסבר דאינשובלין בתוכם אפי' אם נקב הוא כשפופרת הגוד יפסול בה שכ' בפסקי' לאו בתוכה קאמר אלא ע"י וכמו שכתבה ומה שדייקת מתשובה יפה דייקת · וכן מה שדייקת מדברי אמר יפה דייקת ומה שפי' בדברי יעקב דחילי האמת כפירו' כי הוא סבר שהתשובה והפוסקים חולקים ותפס דברי התשובה עיקר משום דידע שכתבו אחר אותה תשובה וכדכתבת אבל בעלמא לא ומשום דמילי אמר קדישי לא אתברר קושטא דילהון עד השתא מ"ה הדי לקדמותך והבע בשלמא דילך ומה דכתבת על ירוחם שמירי יאות כוונת דהכי הוא דעתיה ובגין הנך פלפולין אסתלקת קמי קב"ה ומתיבת' דיליה אע"ג דלא הרהר' בשבועה דא תדיר במילי לכן הזדהר מהיום והלאה בעובדך ותדיר תהרהר במילי דאורייתא דיהא לבך קינא ומשכנא לאוריי' תדיר ולא תשמע לחוייא בישא דמשמי יתקלהרהר' בהרהורין דחשוך וכהבלין דעלמא ואוף בעדן צלותא מעייל בלבך ההוא חויי' בישא הרהורין דחשוכי לבטלה כוונת דילך בצלותא ואת לא תשמע ליה ואם פגע בך וכו' ויחד לבך לקב"ה לכוונא בצלותא ואוף למיהווי לבך קינא ומשכנא לאורייתא כמא דאוליפתך וחזי דקב"ה משגח בך תדיר וידע הרהורין דבלבך ואלו הוית קאים לפני מלך ב"ו הוית בוש ונכלם למעבד מה דלא יאות על אב"ו לפני מלך מ"ה הקב"ה דאבעי לך למעבד פולחניה דהא איהו משגח בך טובא תדיר ואנא דאנא שלוחא דקב"ה הא את חזי בעיניך דאנא מתלוה בהדך תדי' ואבעי לך לאהביים' מני לכן אזדהר בכל מילין דילך מן יומא דנן והלא' דאע"ג דטרחת עד יומא הדינא ע"י שתהרהר באורייתי והדבק בדחלתי ותסגוף נפשך כמא דאוליפתך ובתר הכי תתוקד על ק"ש ישתבק לך וחובין קדמאין לא ידכרון לך כדכתיב אל תזכור לנו וגו' כלומר חובין דאדם חטי עד מ' שנין דאינון שני בחרות לא תתפס עלייהו כולי האי כמו האי דחטי בתר מ' שנין דשריאו ימי הזקנה ומן הדין הוא דכיון דתשוב' מעלייתא צריכא באותו פרק וכו' דלא תהני תיובתא לבתר מ' שנין ולהכי הוה מגלי דוד כד הדר בתיובתא שלימתא בתר מ' שנין לא תדכר לי עונות דקודם מ' שנין ולהכי קאמר מהר יקדמונו רחמיך וגו' כלומר דאע"ג דלית אנא כדאי דתשבוק לי הנך חובין כיון דלא מצינו לאהדורי מנייהו כדקא יאות באותו וכו' דהא לית תוקפנא השתא כדהויה בזמן הובא והיינו דקאמר כי דלונו מאוד כלומר בגין דאיהו תולשא טובא והא קב"ה בגין דתנדע שגיאות רחמוי הא איהו מקבל לך בתשובתא ולא אדכרון לך חובין קדמאין אי תשר למעבד כל מה דפקדתך ובתר הכי תתוקד על ק"ש וכמא דאמרית לך להן אזדהר מן יומא דנן והלאה טוב' בעובדך ולבך יהא קינא ומשכנא לאורייתא ולא תתפרד מינה אפילו רגעא חדא ותדכר דקב"ה בשגיאות טיבותיה ורחמוי משגח בך טובא ואנא מתלוינא עמך תדיר כמא דאת חזי ואנא שלוחא דקב"ה שדר יתי לאתלוא' בהדך ומהכא תשתמודע שגיאות טיבותיה וחסדוי דקב"ה דכל מאי דטרחת קמיה דקב"ה מעיין דשרית למיתב בתיובתא קמיה ולחסות בסתר כנפיו הא שבוע ימיני' קדישא לקבלא לך בריך הוא ובריך שמיה לעלם

ולעלמי עלמין ויומא הדין ר"ח ניסן קדישא יתיר יתיה ואכיל ביה מאי דתבעי ואי בעיה למשתי תרי כסי או תלתא שפיר דמי והלא ביומין קדמאין הוית מתענה אוף ביומא ניסן ואוף בימי ה"ה לא הוית אכיל נהמא וזכו היה לך ברם השתא דאת קדם בני נשא לא תזלזל ביומי ירח' דניסן והכדין יהא סדורא דילך בב' וה' אכול בסגופא לחם צר ומים לחץ כדאת עביד האידנא ובשאר ימי השבוע אכול מאי דתבעי ושתי כסא חדא כמא דאת עביד האידנא בליליא ואי תבעי למשתי עד ג' כסי רשותא בידך הוא אבל בגין דלא תתבטיל מפתגמי אורייתא יאות לך למזהר בחמרא הלא ידעת אם לא שמעת אלהי עולם ה' הלא לך למנדע דקב"ה וכל בני מתיבתא דרקיע שדרוני לותיך ולאתויי לך שלם ולהודעותך מילין עילאין דרזא דרזין וכדין תשתמודע שגיאות טיבותי' וחסדוי ורחמוי דקב"ה וימינא פשוטא לקבלא לדתייבין לפולחניה קדישא הלא ידעת דקשה לך טובא בענין ספירייא קדישייא בענין מלכות דהי' מתייחדת עם ספירן ובקצת דוכתי מתחזי דלאו הכי ח"ו כגון ההיא דס' הבהיר דש' שרית ותחים בה וכמה דוכתא אחרינא משמע הכי עד דהא אתי לבעל מנחת יהודה למימר מאי דאמר דהוי דוגמת כלי הספינה וכו' שרי ליה מאריה רחמנא לשזבן מההוא דעתא ומ"מ לא איענש על ההוא מלה כיון דלא אמרה בכוונה למחטי קמיה קב"ה אבל טעות גדול הוא · תו קשה דבקצת דוכתי חזינא דאמרין דהיא בת אברהם ובקצת דוכתי חזינא דהיא בת בינה ובקצת דוכתא חזינא ההוא דהיא בת גבורה · תו קשה דמחזי דאיכא בספרייא שינויי' ח"ו לדאמרי' עומד מכסא הדין ויושב וכו' עד דהאי אייתי לקב' מקובלייא למימר דלאו אינון פנים האלוהות ח"ו והא ידעת דר' פלוני הכי סבר ועתיד למיהב דינא עליה ועונשא סגיא לכן אי השתכח עמיה אמור לי' דיהדיר ביה והוא יקבל מינך דאע"ג דאית ביה קצת מדות דלא מכוונן מ"מ בהאי חכמתא הא ידע בה קצת תו קשה ובכמה דוכתי אמרו רבנן דחובה דבר גם מטה לשכינא ולספירן ובקצת דוכתי אמרי דלא מטי מדי מחוביה דבר גם לגביה קב"ה ושכינתיה וכד חזית' בס' התקונים לכן מהודענא לך קושטא דמלתא ורזא דרזין הלא לך למנדע דכד סליק ברעוא דרעוין עתיקא דעתיקין א"ס לאברי עלמין בטש מניה חד בטישו ונהיר חד נהירו דאיהו כליל תלת וכדאמר רבנן דנקודה חדא היא כליל תלת ארכה ורחבה ועומקה והם ההוא נהירו הגה חד וכלילן ביה תלת דאינון כח"ב ולבתר כל חד מהני תלת בטש ביה נהירו חד חכמה בטש דאיהו נהירו חד כליל תרי אחריני דאיהי חסד נצח ועם חכמה גופיה הא תלתא ובינה נמי בטיש נהירו חד דאיהו כליל ב' גבורה הוד עם בינה גופיה הא תלתא וכתר בטיש מיניה חד נהירו דאיהו כליל תלתא ת"ת יסוד ומלכות דבגין דאיהי קריב טפי לא"ס ודמי ליה דאיהו נמי נעלם טובא מש"ה בנהירו דאפיק כלילין הלתא כגוונא דא"ס והשתא מגו דכח"ב הוה חד נהירו ומלכות נפק מכתר ואברהם מן חכמה הוי כאלו נפקו תרווייהו מאתר חד ומש"ה קאמר עלה אברהם וגם אמנה אחותי היא וכו' כלומר אנא והיא מכתר עלאה אתמשכל' דאיהו אבא וכו' ומ"מ אתקריאת בת בינה דכיון דבינה הוי כליל בכת"ד כי נפקא מלכות מכתר הוי כאלו נפקא מן בינה ומשום דגבורה מה"ד הקשה ומלכות מה"ד הרפה אמרי' דינקא מינה וכל חד מהפך ספירין עלאין כלילן מכלהו י' דכיון דכלהו כלילן בא"ס כי אפיק נהירו

Digitized by Microsoft ®

ולמילף פיתגמי דאורייתא יקירין וברירין · וכד תקין תדכר יתהון ותעלם על ספר ויהיו דברים נחמדים · בקבלה ובתלמוד במשנה ובמקרא · וזה סוד לא ימוש ספר התורה הזה מפיך · כלומר כד לא ימוש מפיך בעוד דאנת מתייחד למילף ובעידן דאת אכיל ושתי ועם בני נשא ממליל דלית את מני למילף בפומך תהרהר בה יומם ולילה · כלומר בכל עידן בהגיון היינו הרהור הלב אז תזכה דתהגה ביה בליליא בעידן שינה כמא דאמרית שהמדבר דברים בטלים עובר בעשה דודברת בם ולא בדברים בטלים וג"כ עובר בל"ת דלא ימוש ספר התורה הזה מפיך וכו' · וז"ש בהתהלכך תנחה אותך וכו' כלומר כד בהתהלכך בדרך תהרהר בד"ת אז בשכבך תשמור עליך · כלומר בעידן שינה תסתלק לעילא למילף פתגמי אורייתא · וכד תקין תדכר כל הנך מילין דאוליפתא · והיינו והקיצות היא תשיחך ה"נ והקיצות היא תשיחך היינו לומר דידביק מאי דאדבקתא את למללא בפומך :

ורע דרזא דקורבנא ברזא דגלגול' · דכד משתלם קסטיה זכי למיסק לקרבנא · וכד נכסין ליה מסתלק ההוא סטרא מהתם וכאלו נזבח ההוא סטרא דאיסתלק רשות דיליה מההוא בעירא דלא קטיל לה איהו ובכן ההוא רוחא דאיתגלגל בההוא בעירא נפיק מתחות ההוא סטרא ומתדבק בסטרא דחסד דאיהו נכים לה · ואוף דשחיטה כשרה בישראל בדוכתא דכהן אתי ואוף ישראל איהו בסיטרא דרחמי ואי ההוא רוחא לא אשתאר עליה שום חובא מתקריב עליה עולה דכולה סלקא כליל לגבוה · ואי אכתי לא נרצה עונו מתקריב חטאת דאכלי מניה כהנייא למירמיז דאכתי אית ליה דביקא בההוא עלמא ובההוא בישרא דאכלי כהניא מתעלה ההוא רוחא בסטר דחסד דאיהו סיטרא דכהן · וז"ש הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים דבעלים קנאי נמי לרוחא דאתגלגל בההוא בעירא · ואי איהו מהמון העם דלית ביה חכמתא מתקרב שלמים דאינון קדשים קלים · ואכלי מניה בעלים · ואל תתמה היאך בר נש מתגלגל בבעירא דמקרא מלא הוא בדניאל בעובדא דנבוכדנצר דאיתגלגל בבעירא ולא כדפירש ן' עזרא אלא ממש אתגלגל · ובתר הכי מנדעי יתיב עלי לאדכרא כל מאי דעדא עלי בגין חובה דגאוה ובכן שבחים למריה עלמא וכו' והאי מילתא ז"ל קרי בי רב הוא · ולא איסתפק להו בזוהרא קדישא אלא אי איתגלגל בבעירא דלא דכיא · ובכן אני אני המשנה המדברת בפיך ואני האם המיסרת את בניה אני היא המתחבקת עמך ואדבק בי תדיר בגין דיהא הדרי עליך והדבק עלי וכו' כי ארוממך להיות שר ונגיד על כל גולת ישראל שבמלכות ערצביסטאן · ויען כי מסרת נפשך על חזרת עטרת הסמיכה ליושנה · תזכה להיות מוסמך מכל חכמי א"י ומחכמי חוץ לארץ · ועל ידך אחזור הסמיכה ליושנה ואזכך לגמור חיבורך וכו' ובתר כן תיתוקד על קדושת שמי ותסתלק כעמר נקי וכו' ותזכה לתחיית המתים ותהיה מאותם שנאמר עליהם אלה לחיי עולם הבא ובכן ואתה שלום . ותמיד תשוי קדם עיניך כאלו שמא דהוי"ה כתוב בדיו שחור על גויל ואחזי גרמך כאלו את מסתכל ביה · ואחזי גרמך כאילו אבוך קאים לקבלך · ובהכי תיבוש ותכלם מלאפסקא הרהורא דלבך מעבודתי ואורייתי ומשניותי והזהר בכל יום לקרות פרשיות של הקרבנות :

פרשת צו מהדורא קמא

אור ליום שבת י"ב לניסן · ה' עמך התחזק והתדבק בתורתי ויראתי ואיבריך יהיו מחנה שכינה · לבל תפריד מחשבותיך אפילו רגע מתורתי ועבודתי ובטל הנאות הגוף ממך כאשר הוריתיך וקרבתיך ופקח עיניך וראה את שוממותיך כאשר הפרדת הורתי ויראתי מלבבך · ועם כל זה מני הטוב לא פסקתי ומנעתי מפיך · לכן שוב נא אלי והדבק בי תדיר ואזכך לישרף על קדושת שמי ואתן לך מהלכים בין העומדים האלה · כמא דכתיב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וכו' דאיכא למידק מאי האי דקאמר השמים החדשים והארץ החדשה וכו' · ותו מאי עומדים לפני · ותו מאי כן יעמוד זרעכם ושמכם : אבל רזא דמילתא למימר דכד יתייחדון ספירייא דמטרוניתא דאיקרי ארץ חדשה דהא היא ארץ חפץ · ואיקרייא חדשה משום דהיא נאצלה מעשר ספירין עילאין ושמים רמיז לתלת אבהן וכד מתייחדו במטרוניתא דהיא חדשה שמים נמי איקרון חדשים · וכד אינהו מתייחדי בכ"י כלומר דספירין דילה מתייחדי בספירין עילאין הא אינון עומדים וקאמר קרא כד ספירין אינון בהאי ייחודא בהאי שעתא ישפיען עלייכו ויעמוד ויתקיים זרעכם ושמכם · ורזא דזרע ושם דהא גופא דבר נש איקרי זרעכם ושמא דיליה רמיז לרוח דיליה וקאמר דתרווייהו יהא להון קיום והעמדה : והלא בפרשתא קדישתא דא איכא למידק מאי לישנא דצו · ומאי זאת תורת העולה · אבל רזא דמילתא למימר דאיסתלקו ספירין כל חד לעשר · ואשתכח דסלקין למאה · דהכי סליק צו עם ארבע אתוון דשמא דהוי"ה · את אהרן דהוא איש חסד דהוא ראש ספירת הבנין · ואת בניו היינו שאר ספירות · זאת היינו כ"י · תורת רמז במטרוניתא · העולה כלומר ה"א בתראה מבעי להעלותה לבינה לאדבקא לה תמן · היא העולה כלומר וה"א קדמאה תהיה עולה נמי לעילא ומתדבקין בספירין דעלה · על מוקדה כלומר יהא בעלויי' נהירותא וברירותא דילהון והיינו כדמוקד להו שלהובא דנהירותא דהא אינון כשלהבת הקשורה בגחלת · על המזבח כלומר ויתנהר יסוד דאיהו לעילא מכ"י דאיקרייא מזבח · כל הלילה כלומר כל דהיינו יסוד אתייחד בכ"י דאיקרייא לילה · עד הבוקר כלומר כל כך הוה יחודא עד דאיתנהרו כולהו ספירין דדמו לבוקר דנהיר · ואש המזבח תוקד בו כלומר שלהבת דידהו הקשורה בגחלת אתתקף טובא · ולבש הכהן דהוא איש חסד · מדו בד כלומר יתייחד חסד עם בינה דהא מדו סליק תמשין לקבל חמשין שערי בינה · ובד נמי רמיז בבינה · דהא בד נמי סליק לתמנייא · ובינה איהי תמינאה · ומכנסי בד יהיו על בשרו לאפרשא בין קודש לחול · והרים את הדשן אל מחוץ למחנה וכו' רמז לשפעא דנפיק למיזן עלמא · והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה · כלומר דאע"ג דיגרמון חובין לאזערא שפעין מ"מ יהא קצת נהירא דשלהבת דספירן · ובער עליה הכהן עצים וכו' כלומר אע"ג דנהירו דשלהבת דספירין לא מפסיק · צריך כהנא לבער עצים דאינון ספירין לתקפא שלהובתא ונהירותא דידהו והיינו בבוקר בבוקר כלומר כי היכא דיהון מנהרין טובא · והיינו רזא דאמור רבנן אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא

Digitized by Microsoft®

דהא אלף רמיז בכתר עליון · והיכי אמרינן דרמז במלכות · אבל רזא דמילתא דמלכות מתעלה בכתר עליון · ואתהדר למרמז אל"ף במלכות והיא זעירא משום דאזעירת גרמהא · כמו שאמחז"ל לכי ומעטי את עצמך אי נמי לעילויא דכל דה"א זעירא רמיז לעילא דהא יו"ד דהיא זעירא רמיזא בחכמה וקוצא דילה בכתר עליון · והכי נמי מלכות כיון דאיתעלא בכתר עליון היא רמיזא בהא זעירא :

והא איכא למידק דהא אמור רבנן דכל הנביאים לא נתנבאו אלא באספקלריא דלא נהרא · ובדוכתי אחרינא אמור דנתנבאו מלמודי ה' · וכן איכא למידק במשה דאמור דאיתנבא באיספקלריא דנהרא · והכתיב וידבר ה' אליו מאהל מועד והא אוהל מועד רומז במלכות · ותו דאיך אפשר למימר דנביאי נתנבאו מהך ספירה או מהך ספירה והא הוי דוגמת פירודא וסוף · אבל רזא דמילתא דכל ספירה אית לה אורחא ושבילא במלכות · וכד מתנבאי שאר נביאי מנהיר למודי ה' באורחין ושבילין דאית להו במלכות ומתמן אית להו נבואה דוגמא אתון דכהיני בחושנא דהוו מנהרין קצת אתון לעיני כהנא למיהדר ליה תיובתא על שאלתא וההוא נהירו דהנך אתון הוה בסיוע דהנך אתוון דלא מנהרי בההיא שעתא דאלו לא הוו כתיבין הינך אתוון לא הוו מנהרי · הרי אפשר דכד מנהרי אתוון ע"י חיבורא ויחודא דכולהו אתוון הוו · והכי כד מנהרי למודי ה' באורחין ושבילין דאית להו במלכות הוו כחיבורא וייחודא דכולהו ספירן · ובנבואת משה הוה מנהר תפארת באורחא ושבילא דאית ליה במלכות · ומשה הוה עייל בגו מלכות והוה ידיע כל גנזין וסתרין דיליה · וכד הוה מנהר בה ת"ת הוה מתייחד' עם ת"ת והוה משה מהעלה לאדבקא בת"ת · והיינו דכתיב ודבר ה' אל משה פנים אל פנים · כלומר דהוו מתייחד ת"ת עם מלכות אפין באפין · וכיון דאינון הוו מתייחדין · כולהו ספירן נמי הוו ביחודא חדא · והיינו דכתיב פה אל פה אדבר בו כלומר דהיא מלכות איקרי פי ה' · ות"ת איהו פה דאיהו דכורא וכד מתייחדי כחדא מתעלית מלכות ואיקרי בשמא דדכורא כדכתיב בזוהר קדישא והיינו דכתיב פה אל פה אדבר בו · דכיון דת"ת דאינון פנים דספירן עילאין · מתייחד בפנים דמלכות הא כולהו ספירן מתייחדא במלכות והוה יחודא שלים דוגמת דבר גם מתייחד עם בת זוגיה פנים בפנים וכיון דהוה ייחודא שלים כולהו אורחין ושבילין דאית לספירן עילאין במלכות מתנהרין בנהירו סגי · ומשה הוה קאים גו מלכות וזכי לנהירו דספירין עילאין · אבל הנך נביאי לא הוי קיימי גו מלכות אלא לתתא ממלכות והיא ספירה דמתנבאי מינה מנהרא באורחא ושבילא דאית לה במלכות · ואע"ג דההוא נהירא הוה בסיועא דאינך ספירין · מכל מקום לא הוה מנהרא אלא ההיא ספיר' לחודא ולא הוה יחודא שלם · והיינו דכתי' כי עין בעין נראה אתה ה' כלומר כמאן דמכוון עיניה בעינא דחברא דלא הוי ייחודא שלים כיון דלא מכוין כולהו אנפוי באנפוי דחבריה · הכי הוי נבואתא דהאי עמא ומש"ה אמר נראה לשון נקבה · דכיון דיחודא דדכורא לא הוי שלים לא אתעליית למיקרי בלישנא דדכורא · והיינו דכתיב וארא אל אברהם וכו' כלומר נהרא ואיתנהירו למודי ה' באורחין ושבילין דאית להו במלכות דאיקרי אל שדי · ושמי ה' דהיינו תפארת לא נודעתי כלומר לא איתנהר באורחין דאית ליה במלכות והיינו דקאמר לא נודעתי · ולא קאמר לא הודעתי ורוח הקודש אנהר בנהירו זעיר מספירן באורחין ושבילין דאית להו במלכות ומשום דהוה נהירו זעיר לא שקיל רוח הקדש כנבואה · ובה פליגי רבנן על מגילת אסתר דרבנן הוו אמרי כיון דמגילת אסתר לא נאמרה אלא ברוח הקודש לא חזי למיכתבי בין כתיבי · ואף תהלים איתאמרו ברוח הקודש שאני התם דהוה שולטנו בישראל · ומש"ה הוה רוח הקודש נהירו טובא דספירן במלכות אבל מגילת אסתר דאיתמר בתר חורבנא הרי נהירו דספירן במלכות הוה זעיר ולא הוה כדאי למיכתב בין כתיבי וטעמא דאסתר דאמרת למכתבה בין כתיבי כיון דאכתי לא אפסס חזון דהא חגי זכריה ומלאכי דאיתנביאו בתר הכי אכתי רוח הקודש הוי בנהירו רב דמנהרי ספירן באורחין דאית להו במלכות · והא בתר דאיפסס נהירו דרוח הקודש הוו משתמשי בבת קול דאיהי משפרון דפירודא · וטוביה גברא דמייחד ליביה ושולחניה לקדוש ב"ה דע"י כן מתייחד ספירן ומתנהרין כמא דכתיב אין כאל ישורון כלומר אל דהוא חסד מתעלה באתר דאין ובאתר דכא"ל · דהיינו כתר עליון ואז איהו ישורון כלומר דשפעא אתי באורח מישור והיינו נו"ן אריכא דבסוף תיבת ישורון · כלומר דשפעא אתא באורח מישור מת"ת · רוכב שמים בעזרך כלומר כד את עוזר ליה בעובדין טבין דילך איהו סליק ורוכב לעילא משמים העליונים · אבל כד לא את עוזר ליה אלא בגאותו לאו איהו לעילא משמים אלא לעילא משחקים דהא חסד לעילא מנצחים איהו · והיינו דכתיב אף שמיו יערפו טל · כלומר אפי' שמיו דישראל דאינון שחקים דאינון לעילא מישראל נביע מניהון טל שעתיד להחיות בו מתים ולישנא דיערפו כאלו ביתא דשיפא דנביע מכותלוי מיא דוגמת זיעא והיינו יערפו דלישנא דעריפא דמייא כאלו נקבי אבני ונפקי וכיון דהשמים התחתונים הכי כ"ש דשמים העליונים נבעי טלא דחיי · להן טוביה מאן דמעטר איברוי למהוי מחנה שכינה והרהורא דליבא תדיר בדחלתא דה' ורחמו · ואתה שלום :

אור ליום שבת ה' לניסן שנת הש"ג · ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וכו' · והלא אתגזר עליך מיתה דבגין דבמקום המשפט וכו' וכד סליקתא הרהרת במאי דלא חזי כמא דידעת ובגין כך איתגזר עליך מיתה · אלא דאגנא המשנה אוליפת עליך זכות · וכן יעקב בחירי ומשה בחירי ורש"י ותוספות וכולהו אמוראי ותנאי דאת מתעסק בפתגמיהון קמו כולהו קדם קב"ה וגלי · ובכן פדאוך מהמיתה ונגזרו עליך תחותה הנך מרעין דעדו עלך ואוף יהבו תחותך גברין יקירין כמא דידעת דמידת הדין כד יהבין לה גברא לאיסתלקא מעלמא ובתר הכי משתזיב לא שבקא ליה עד דיהבי כופר תחותיה · להן בני ידידי שמע בקולי ולא תאכל ולא תשתה בדרך הנאה כלל כמא דאוליפתיך וזכור דברי יונה קדישי כי בעוד שהאדם מאכלו ערב עליו יסלק ידו ממנו לעבודת בוראו וזה חשוב יותר מתענית ולהכי איקרי שולחנו של אדם מזבח דכמו דמזבח מתככים ההוא סיטרא · הכי נמי מתככים בשולחנו של אדם כד מסלק בר נש ידיה ממיכליה וממשתייה כד ערב ליה בהכי מתעבר יצה"ר ומתככים ובכן אזדהר מלמיכל ומלמישתי בדרך הנאה ועונג אף בשבתות וימים טובים · ועכ"פ תדיר תהא מחשבתך דביקה באורייתי אוף בעידן דאת ממלל עם בני נשא ובעידן דאת אכיל ושתי · ובכן תזכה לאסתלקא נשמתא דילך בעידן שינתא במתיבת' דרקיע ולמילף

Digitized by Microsoft®

עלייהו יובלא קדישא אמאי לא אמרינן ביה הלל גמור שבעת ימים : **אבל** רזא דמילתא דנהי דאיתגלי עלייהו יובלא קדישא קצת ומספריה נגאלו · אבל לא אתגלי עלייהו כולי האי באתגלייא ולא אדבקו מינה אלא קצת ומשום הכי ביומא קדמאה אמרינן הלל גמור למרמז על ההוא סיטרא דיובלא דאיתגלא עלייהו קצת · ומהדרינן בשאר יומי לאשפעא מההוא סיטרא דיובלא על עשר ספירת הבנין וכל יומא רמז לספירה חדא מלמעלה למטה : **אבל** בחג הסוכות מהדרינן לאסקא שבע ספירות הבנין ביובלא לייחדא לון המן ביחודא שלים · ומש"ה אמרינן הלל גמור בכל שבעה יומין לייחדא להו ביובלא · ותדע דכן הוא דהא ביומא תמינאה מייחדינן לכולהו ספירן כחדא בבינה ואתה שלום : **אור** לארבעה עשר דניסן ה' עמך וכו' כי ה' יתן חכמה וכו' הא הכא חכמה ודעת ותבונה · והא הכא מפיו דאיהי מלכות · והא הכא יתן דאיהו צדיק חונן ונותן · הא הכא ה' והא הכא כנסת ישראל · ואיכא למידה אמאי נקיט חכמה ודעת ותבונה שלא כסדרן · דהא כסדרן איהו חכמה ותבונה ודעת · אבל רזא דמילתא דכנסת ישראל ראשי תיבות דילה כתר יסוד וקאמר דכהר משפיע בצדיק דאיהו חונן ונותן והיינו יתן · ועל ידי מאן משפיע כהר ביסוד על ידי חכמה · והיינו דכתיב בתר הכי וסמוך לכ"י כתיב ה' דאיהו רמיז בחכמה וסמך יסוד לכתר למרמז דיסוד מתעלה בכהר ברזא דמוסף · וכד צדיק אתמלא שפע איהו משפיע בפיו דאיהו מלכות ומתמן מתזנין עלמין כולהו והיינו מפיו · וכד צדיק משפיע במלכות איהו בחיבורא דבעלה דאיהו דעת דמחבר עמה · ודעת יניק מתבונה · דהיא אמו · והא מבערינן חמץ בודאי דאיהו יצה"ר ומש"ה פקיד קב"ה לבערא ליה כד נפקו מארץ מצרים ולמיכל מצה דרמיזא לאירו דאיהי בינה דבהכי הוכנו למיכל לחם אבירים שמלאכי השרת ניזונים ממנו דע"י כך הוכנו לקבל התורה והשתא כיון דהבו ישראל והא עלמא מתנהגא בחמץ דוגמת ימות החול דמתנהג בהנהו דרגין דחול ואפילו בשבתות וימים טובים מתנהג בדרגוי דחמץ · ומש"ה לא מזדהרי מחמץ אלא הנהו שבעה יומין דרמיזי להנך ז' יומין דיציאת מצרים · ותו דבכל חגא עבדי חד רמז למהימנותא עילאה בתריה ממשיך כל שתא · דבפסח אכלינן מצות ובחג אנן יהבינן בסוכת · הא תלת מצות רמיזי לתלת עילאי · דאחידן מנייהו תלת אבהן · ואמצעיתא רמיזא לכתר ופלגינן לה ומצניעין פלגא למירמז דכתר לית ביה תפיסה אלא במקצת וכן נמי למירמז דת"ת יניק מתרין סטרין · ומצניעין ליה לסלקא ליה לכתר דאיהו גנוז ומכוסה · ומצה עילאה רמיזא היא לחסד דאיהי אחיד בחכמה · ומצה התתה רמיזא בגבורה דאחידא בבינה · וכרפס רמיז לאינון דסמיכין במלכות · וז"ס חור כרפס ותכלת · דבעא ההוא רשיעא להברא הנהו סטרין דסמיכין לה · בה דאיקריית תכלת ולאחברא לון בחיוורא דלעילא · ושרינן בכרפס ומטבילין ליה בחלא למירמז על דינא דידהון · ומרור רמיז במלכות דכשם שהוא מרור בתחילתו ומתוק בסופו הכי נמי מלכות מר בתחילתו בהנהו סטרין דסחרין לה ומתוק בסופה כד מתעלית בגוה · ואקריית הסא דתם רחמנא עלן ופרקינן · והשתא מטבילין בחרוסת דאית ביה מתוקא ע"י כמה פירות דאית ביה · והכי כ"י אית בה רחמי וחסדא · ובעינן ג"כ ארבע כוסות שלום לך רב ששמת שלום בין הספרות דכסא קמא רמיז ליו"ד דאיהי בחכמה דמשפע בחסד ומניה לנצח · וכסא תניינא רמיז לה"א דאיהו בינה דמשפע בגבורה ומיניה להוד · וכסא תליתאה רמיז לתפארת המתעלה בכתר ומשפע ביסוד · וכסא רביעאה רמיז בה' אחרונה דאיהי מלכות וההגדה דרמיזא בבינה דמינה שירותא דשפעא נגיד ואתי :

(איבורא דילך מלבד השם הראשון שאמרתי לך שיקרא בית יוסף עוד יקרא שולחן ערוך):

אור ליום שלישי של פסח · הלא אם טוב בעיניך מה דעבדת בהני יומין מה דאכלת ורוית חמרא כנפשך שבעך ואשתביקתא מנהגא דילך · ואוף בלילא הדין רוית חמרא · ועל דא בהאי לילא קמו מקטרינן לקבלך וקמו עלך בדינא אלו מיימינים ואלו משמאילים · וכמעט דאיתגזר דינא דילך דויי להון לבני נשא דאינון אטמין ליבא ואזלין בחשוכא דאיהו אכיל ושתי וחדי ודיינין דינוי לעילא ודא אורחא דיצרא בישא מעורר ליה לבר נש ומעייל ביה שטותא למיהך בתר כיסופין דעלמא וסליק וקטריג לי' לעילא ועביד דידוקן דינוי לעילא ויהבין לי' רשות עליה · ונחית ונטיל נשמתיה · ואלו בני נשא הוו ידעין דא לא הוו מתהנין מכיסופי עלמא · והא דינא דילך כמא דאמינא כמעט דאתגזר לולי דבני מתיבתא דרקיע אוליפו עלך זכו ויעקב דחילי ומשה בחירי וירוחם טמירי איתקפו במילתא דאינון רחמין לך סגי יעקב דחילי ומשה בחירי בגין דאת מבאר מליהון · ומשה בחירי בגין דלזימנין דאת מבאר מלוי אית ליה רחימותא ודביקותא עמך טובא ואוף ירוחם טמירי רחים לך אע"ג דאת סתיר מלוי בגין דמלאכת שמים היא · ואוף אשר קדישי ושמשון מבארי כולהו קמו בסעדך ושזיבו יתך לכן אזדהר מן יומא דנא והלאה ואוף ביומא דשבתא ויומי טבא אזהר בחמרא במיכלא וטב לך ובגין ההוא קטרוגא דהוה עלך אחזיאו לך ההוא חלמא מבלבלא דלאתערא יתך אבל לא תעני דהא ידעת דכמה זמן אית דלא איצטריכא לאתענאה בשבתא משום חלמא · והא בגין דאת מקיים תלתא סעודתי כמבואר בזוהרא קדישא · ורזא דמילתא משום דמאן דמקיים תלת סעודתא הא מתדבק ביחודא עילאה וסליק בסילוקא עילאה כמא דכתיב כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם כלומר ברישא רמיז לכ"י ויסוד ות"ת · דהא שומר איהי רמיז לכ"י · ועילא מיניה איהו יסוד והיינו גבוה שומר כלומר ההוא דאיהו גבוה משומר ולעילא מיסוד היינו ת"ת והיינו מעל גבוה שומר כלומר ההוא דאיהו לעילא מההוא דאיהו גבוה משומר ובגין דהני תלת תליין בהני תלת עילאי כ"י בבינה דה"א אימא עילאה · וה"א אימא תתאה · ת"ת בכתר דהא ת"ת איהו נחלה בלא מצרים בגין דאיהו מסתלק עד כתר ויסוד בחכמה דהא באמצע תלת בגו תלת בתראה · ת"ת מהאי גיסא וכ"י מהאי גיסא ויסוד באמצע והכי הוא לעילא כתר מהאי גיסא ובינה מהאי גיסא וחכמה באמצע · ומש"ה קאמר כי גבוה · כלומר בינה איהו גבוה מת"ת דאיהו לעילא מגבוה שומר דהיינו יסוד דאיהו גבוה שומר ועילא מכולהו ומבינה אית תרין גבוהים דאינון חכמה וכתר והיינו וגבוהים עליהם · והא סעודתא קמייתא איהו רמיזא למטרוניתא · וסעודא תניינא רמיזא ליסוד · ודא רזא דישמח משה במתנת חלקו דמשה דאיהו תפארת ישמח במתנת חלקו דאיהי

Digitized by Microsoft

יסוד

מן ההדיוט · זערך עליה העולה כלומר דיסתלק כ"י בבינה · והקטיר עליה חלבי השלמים דהא חלב חיור ורמיז לנהירותא דספירין · וכד מיתוקד בנורא מיתהדר סימוק · והדר מתהדר חיור בהגנא דסליק · אש תמיד תוקד על המזבח מ"מ שלהובא ונהירו דספירין לא יפסוק דא"כ ברגעא חדא הוו מתחרבין עלמין כולהו אלא בשביל וכו' נגיד להו שפעא ונהירותא ומש"ה יוכלין עלמא לאתקיימא · הא פרישת לך האי פרשתא באורח רזא ומיניה הילף ג"כ לפרשתא אחרינא · ובכן ואתה שלום : אור ליום שבת ח' לניסן · ה' עמך וכו' גול על ה' דרכך וכו' כלומר דרכיך היינו כ"י וקאמר גול יתיה לה' ובטח עליו והוא יעשה והוציא כאור צדקך וכו' · הא איכא למידק מאי צדקך ומאי משפטיך · ותו מאי כאור ומאי כצהרים · ותו מאי גבי צדקך נקט אור וגבי משפטיך נקט צהרים .

אבל רזא דמילתא דצדק דהיינו כנסת ישראל דמיא לאור ומשפט דהיינו תפארת הוי צהרים כלומר דכולהו ספירין קרי צהרים וקאמר דכד מתייחד ת"ת עם כנסת ישראל כולהו ספירין מתייחדין כחדא : **והלא** בהאי פרשתא איכא למימר זאת תורת העולה וכו' אתא לאשמועינן דחביבין איברים ופדרים קמי קודשא בריך הוא כשאר הקרבנות כולם ומשום הכי קאמר היא העולה על בפז"ר גדול ותלש"א לאחשובא להו · ולבש הכהן מדו בד דאינון לבושי קודשא · והרים את הדשן ושמו אצל המזבח דאיהו אתר קדיש · ומעמא הוא לאחשובא להנך אימורים ופדרים ומשום הכי נקיט קיטמא דילהון כד מלבש בלבושי קודשא ומשוי להוא קיטמא באתר קדיש : **אור** לשבת הגדול ה' עמך וכו' · רק כי תדבק בתורתי ביראתי ומשניותי ולא הפריד מחשבותיך אפילו רגע כי אם כה תעשה אזכך שבעת השינה תעלה נפשך למתיבתא דרקיע והלמוד שם דברים מחודשים שכל שומעיהם יעריבום מאוד · והמעט במאכל ובמשתה כאשר צויתך ולא כאשר עשית בשבוע זה כי הטוב בעיניך לשתות בלי שיהיה לך שום תאוה רק להשביע היצר הרע · לכן התרחק מעצת היצר הרע כי כמו שער בנפשו כן הוא · כלומר אף על פי שאין לאדם תאוה · כי אם לאכול מעט היצר הרע פותח לו תאוה כפתחו של אולם · לכן בני הזהר ולא תאכל ולא תשתה דרך הנאה כלל ותוכל לומר בעת סילוקך מן העולם הזה כמה שנים לא נהגיתי אפי' באצבע קטנה · והנה נתתיך לנגיד על עמי ישראל היושבים בערי ערצביסטאן והזהר מלהפסיק אפילו רגע הדיבוק שבינך לבין קונך כי ז"ס כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום כי אם האדם עוסק בתורה מחזיק הדיבוק שבינו לבין קונו ועל ידי כן משפיעים עליו מלמעלה לחזק הדיבוק ההוא וז"ס חוט של חסד : **והלא** לך למינדע כי אברהם לא נצטוה על הפריעה משום דבחובא דאדם הראשון הוה שליט ההוא סיטרא ומשום לא תחשוב שור בדישו לא אתפקיד על הפריעה אף על גב דקיים כל המצות אפילו עירובי תבשילין : **והא** איכא למידק מאי עירובי תבשילין דנקטי אבל הא מילתא תליא בתקנות וסייגי' דרבנן ותביבים עלי דברי סופרים · דאיכא למידק למאי שבק קב"ה לרבנן לתקוני תקנות וסייגים הקצרה יד ה' מלתקן כל הצריך ותו למאי איצטריך למהוי תורה שבכתב ותורה שבעל פה ולא הוה כולה אורייתא חדא · אבל רזא דמילתא ברזא דאורייתא שבכתב איהי תורה נביאים כתובים · תורה לקבל תלת עילאי · נביאים לקבל אבהן · כתובים לקבל בנין · דברי הימים לקבל מלכות · דאיהי כללא דכולהו והכי דברי הימים כליל כל אורייתא תורה נביאים וכתובים · והיינו דאמור רבנן דכמה רזין איכא בההוא ספרא דהא איהו כליל רזין דמרכבן עילאין ולא הוה חכים דאדבק כל רזין דדברי הימים · וכי היכי דבתורה שבכתב אית הלא דרגין הכי נמי בתורה שבעל פה אית תלת דרגין משנה ברייתא ותלמוד · משנה לקבל תלת עילאי ברייתא לקבל תלת אבהן · תלמוד לקבל למודי ה' ויסוד ומלכו' והא מטטרון ומלאכיא אחרנין קיימין סוחרנא דמלכתא ונטרין לה כי היכי דלא יבא בה טמא · ולהכי איצטריך דרבנן יעבדו תקנות וסייגים לקבל הנך תרין מלאכים דנטרין למטרוניתא · והא איהו רזא דעירובי תבשילין דכי היכי דמזונא לא יכיל למיזן בר דאיתעבד ביה תלת עיכולי בפה ובאצטומכא ובכבד הכי נמי שפעא דנחית מלעילא לא יכיל למיזן האי עלמא דאיהו חומר עד דיתבשל ויתעכל בתלת דוכתי חד לקבל מלכות דאיהי פה · דאיתקרייא פי ה' · וחד במטטרון לקבל איצטומכא וחד באידך מלאכא לקבל כבד · ומשם יפרד למיזן עלמא · וקאמר דאברהם לא מבעיא דנטר אורייתא דאיהו לקבל אלהותא עילאה · אלא אפילו מאי דאיהו לקבל נטירותא דמתניתא דרמז בעירובי תבשילין גמר ואפי' הכי לא אתפקיד אפריעה מטעמא דאמרן · ויצחק אתיליד פרוע וכד אתו ישראל לסיני נסתלק חטא אדם הראשון ואז ודאי אתפקדו אפריעה · ובתר הכי כד חבו בעגלא תב חובא לאתריה ומשום הכי לא אתגזרו במדברא · ומאי דאמור רבנן מפני סכנת הדרך לאו כפשטיה הוא דהוה ליה לקב"ה לאסאה יתהון אלא רזא דמילתא משום דהוו במדברא דאיהו שולטנותא דהאי סיטרא · ואינון אמשיכו ליה עלייהו · ואי הוו גזרי ופרעי הוו להו דוכתי לאחזקא לון ברזא דלא תחשום וכו' וכד עלו לארעא דישראל אסתלק מעלייהו רשותא דההוא סיטרא · ומשום הכי פקיד להו למיגזר ולמיפרע · ותו לא פסק מינייהו · וזהו סוד היום גלותי חרפת מצרים מעליכם דהיינו חובא דאדם דגרם להון לאשתעבדא במצרים והיינו דאיתבטל ההיא חרפה על ידי כניסתם לארץ ישראל ומצות מילה ופריעה · ויקרא שם המקום ההוא גלגל · דהא איכא למידק כיון דעל שם גילוי קרי ליה הוה ליה למיקרייה מגולה או מגילה אבל גלגל לאו לשון גילוי הוא · אבל רזא דמילתא דקרא ליה גלגל · כלומר גל גל דההוא סיטרא איקרי גל כמא דאוקמינא · וקאמר דהשתא גל דקדושה יהא שליט על ההוא סיטרא דאיקרי גל וקאמר עד היום הזה כלומר דלעד לעולם לא יפסוק מינייהו מצות מילה ופריעה : **ורזא** דשבת הגדול ברזא דיובלא ולמירמז דעל יובלא נפקי ישראל ממצרים ועל דא לשבת הסמוך לפסח קורין לו שבת הגדול : **והא** קב"ה וכל בני מתיבתא משדרין לך שלם ופתחין לך שערי אורה וכו' לכן בני הדבק בי ואל תפריד ממני אפי' רגע כי אני האם הדרני עלך וכו' ותדיר תכוין כאלו שם של הוי"ה כתוב בדיו שחור לנגד עיניך על גויל ותחשוב כאלו אביך העניו עומד לנגדך · ובכן תשוב מלהפריד מחשבתך ממני אפילו רגע ותליהנות בעה"ז וכו' · ואתה שלום : **והא** איכא למידק כיון דלא נפקו ישראל ממצרים עד דאיתגלו

Digitized by Microsoft ®

כתרא עילאה בזוהר לבנוניתא ברזא דיומא עשיראה מאן יכיל למיקם קמיה · ולהכי הוה בהון לנגדא אימרא דהוא דחלא דמצראי ולקשרא יתיה ולא הוה תוקפא דמצרים לשיזבא יתיה מידהון ולקשרא יתיה · והוו כפתין יתיה בכרעי המיטה הא מיפא רמיזא בכ"י לאוריי דעד השתא הוה ממנא דמצראי מהדר סחרניהא דכ"י לאטלא בה זוהמא · השתא איהו כפית תחות כרעהא והוה כפית תמן ד' יומין לקבל ד' קליפות דכתיב בזוהרא קדישא · וביומא דארבעה עשר דסיהרא איהו בתוקפ' הוו נכסין יתיה בין הערבים דאיהי שירותא דדינא · וכי תימא א"כ ביום חמשה עשר איבעי למינכס יתיה דהוה סיהרא בתוקפא יתיר מיום י"ד · הא אוליפנא דיום י"ד מעלי מיום ט"ו בגין דיום י"ד איהי עולה ואינה יורדת · וביום ט"ו אע"ג דהיא עולה יתיר מ"מ מזמנא היא לירד ודא רזא דוד ושלמה כדלעיל · וכ"ת אמאי בין הערבים הוה ליה למנכסיה בליליא דהוא תוקפא דדינא · איכא למימר דלא איבעי לן למיתבר דינא בזמן תוקפיה (כ"ל ברזא דלא תחסום שור בדישו) ובגין דהוו ישראל מטונפין מהאי גיעולא דע"ג איבעו להון אזובא לדכאה להון ברזא דפרה אדומה דבעיא אזובא וברזא דמצורע דאיהו נמי בעי אזובא לדכאה יתיה · ואל תתמה איך אזובא מטהר מסאבא דעל דא כתיב כל הנקרא בשמי וכדכתיב בזוהרא קדישא · ומהכא תשתמודע רזא דפרה אדומה דאיהי רמיזא ליצרא בישא · ומש"ה שתי שערות שחורות פוסלות בה דא"כ לא הוה סמיקתא כדקא יאות כדי לרמוזי להכי ומש"ה בעי שני תולעת לרמוזי על אדמימותא דיצרא בישא ובגין דא נמי בעי עץ ארז דאיהו גבוה דהכי הוא מתגאה יצרא בישא ובעי לחברא בהדייהו אזוב דאיהו מכיך מכל עשביא למרמז דההוא דחטא ביצה"ר ובתוקפיה מיבעי ליה למככא גרמא כאזובא · ותו דאזובא הוא מיחד לאעברא רוח מסאבא כדכתיב בזוהרא קדישא · ומהכא תשתמודע רזא דטהרת מצורע דבעי דמא דצפירתא ועץ ארז ושני תולעת ואזוב בגין דעל גסות הרוח נגעים באים ועל עריות דעל שם הנה שנא ה' הם באים ומשום הכי בעא לתבירא תוקפא דיצר הרע כד אתסי · ומתבר תוקפיה דיצה"ר בהנך מילין כדאמרן · וכ"ת אמאי הכא פרה והתם עופות · ועוד דהכא חדא פרה · והתם שני צפרים · ועוד דהכא היא מיתוקדא והתם לא מתוקדי אלא חדא נכים לה ואידך משדר לה חיה · איכא למימר דמשום דמסאבותא דמיתא איהו תקיף טובא ומשום הכי מאן דנגע ביה חמיר ממסואבותיה טובא ויצר' בישא מתתקיף ביה טובא ומשום הכי בעינן לאתויי תורתא סימוקתא ולאוקדא לה למירמז דאיבעי ליה לאוקדא ולאעברא יצרא בישא מיניה והלואי דיכול לאישתזבא מיניה וז"ש פרה מטמאת הטהורי' למירמז דמאן דהוא טהור ואתי לאיעסוקי בהאי יצרא בישא רוחא מסאב' מיתדבק ביה ומסתאב ומאן דאיהו טמא מיצרא בישא דא גבר עליה ומדין עליה מהאי פרה דאיהי יצרא בישא בתר דאיתוקד' מתדכי דהא איהו מתעורר למחזי דתוקפא דיצרא בישא וכיסופין דיליה לאו כלום ניגהו דהא עתידין לאעברא מעלמא ולא יהא לבר נש חפץ בהו כד יימות כבוונא דהאי פרה ושני תולעת לא אשתאר בהון סימוקא כלל בתר דאיתוקדו · אבל מצורע דלא תקיף ביה סואבו כלל כמו מיתה לא בעי לאוקדא למאי דרמיז ליצה"ר דלא בעינן ליה לאעברא ליה מעלמא לגמרי אלא בעינא לאישתמשא מניה.זעיר לקיום הגוף ומשום הכי מייתי שני ציפורים לרמוזי על נפשא ורוחא (וגרים) [ונכים] לחדא מנייהו למרמז דנפשא דאיהו מתאוה תדיר להנאין וכיסופין דעלמא מיבעי למינכים יתיה ודלא לאיתהנאה מיניה ובגין דמכל מקום צריך יצר הרע לקיומא דעלמא הוה מטבל ציפרא חייתא בדמא דהאי צפירתא נכיסתא · דציפרא חייתא רמיז לרוח וקא רמיז דלא ליבעי לאשתמושי מהנאין וכסופין דנפשא · ואוף לא ירחיק יתהון לגמרי דלעולם שמאל דוחה וימין מקרבת אלא דישתמש ויתהנה מיצר הרע מאי דצריך לקיומא דעלמא ולא יתיר דהכי הוא טיבולא מילתא זעיר והוא משדר ציפרא (נראה לי שזהו שאמר הכתוב השריך הרן שמלכך בן הורין) חייתא על אפי הקלא למירמז דרוח ישפריניה ויהא בן חורין ויעביד מאי דבעי דוודאי אי ישבוק בר נש לרוח למאי דבעי הא ודאי איהו יהך תדיר בפולחנא דקודשא בריך הוא ולהכי משדרין לה על אפי חקלא למרמז דלא ישעבד עוד רוחא לנפשא למהך בחשוכא עלמא אלא תדיר יהא רותיה בר חורין למעבד רעותיה דהוא למיפלח לקודשא בריך הוא והוי טעין מים חיים לרמוזי דבעי לאהדרא נפשיה למקורה דאתגזרית מתמן ולא למהך בתר הנאין וכיסופין דיליה כד עד השתא ומהאי טעמא גופיה בעי באפר פרה מים חיים · וכן בזב זכר בעי מים חיים בגין דזיבה דזכר אתי מתקיפו דהרהורא דלבא ולהכי רמזינן ליה דבעי למיהדר נפשי' למקורא דיליה דהוא מתחת כסא הכבוד ולא יהך בתר הנאין וכסופא דגופא · ודא רזא דלא תשכח מאן דבעי מים חיים אלא הני תלת · מילין אילין תדרוש יומא דין ותשרי פסוקא דהיום הזה יום בשורה הוא כדקא חשבת · ועליה תימא ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן · ופירושא דמילתא דאורחא דעלמא כד אתא מלכא למיהדר לביתיה אתו כמה מבשרין לבשרא · ומבשרא קדמאי קאמר הא עשרה יומין הוא מרחיק מהכא · ומבשרא תניינא קאמר חמשה · ותליתא אמר ד' · וכן עד דבתראה · הא הוא סמוך לקרתא · קאמר נביאה דבגאולת ישראל לא יהא בכי האי גוונא · אלא תהא כהרף עין · ומבשרא קדמאה דייתא הנה הנם שבטייא דאתו והא אינון סמיכין לא ירגישו בהון בני קרתא וכל כך בפתע פתאום יהא כניסו דילהון דאף על גב דאינון סמיכין לא ירגישו בהון בני קרתא עד דהוא מבשר דייתי לבשרא בהיכלא דמלכא דאיהו ציון · בתר דייפיק מלבשרא לציון ייתי ויבשר בירושלים ויהי להון בשורה ומילתא חדתא דלא ארגישו בה עד השתא וז"ש ולירושלים מבשר אתן :

עוד אמר ליה דכסא דקידושא וברכתא רמיז לשם ההוי"ה דהא כסא גופיה עגיל ולא מרובע ודמי ליו"ד דאיהי כמו עגולה · והכוס גופיה בתמונתו דמי לה"א דאיהו פתיחא ואוף הכי כסא איהו פתיח ואדם דנקט כסא בידיה רמיז לוא"ו ופתורא גופיה רמיז לה"א בתראה הא כל שמא דהוי"ה כליל ורמיז בכסא דקידושא וברכתא :

ענין השחיטה

אור ליום שני דפסח · ה' עמך בכל אשר אתה עושה · וכל אשר אתה עושה ה' מצליח ויצליח · **הלא** ברזא דהגרמה דהוית בה קושטא דמילתא איהו כד קאמר' דאינון

פתוסים

Digitized by Microsoft ®

יסוד · כי עבד נאמן קראת לו ליסוד · כליל תפארת בראשו דיסוד נתת בעמדו לפניך על הר סיני דהיינו תלת עילאי · שני לוחות אבנים הוריד בידו דהיינו ת"ת וכ"י · וכתוב בהם שמירת שבת כלומר דשבת איהו יסוד ת"ת וכ"י נטרין ליה ת"ת מלעילא וכ"י מלרע · וסעודתא תליתאה היא רמזא לת"ת וכיון דהוא סליק לת"ת הא איהו סליק לכתר דהא דא לקבל דא אינון · ומש"ה מסתייא בכזית דהא תמן לית אכילה ושתיי' · ומכל מקום מיבעי דהאי כזית יהא מתבשילא כמא דאולפך שלמה ידידי לרמוזי דכולהי מתערבין דא עם דא ומשפיעין דא בדא לאנהגא עלמא · ובגין דבהני סעודתא מסתלק עד כתר עילאה דאיהו מזלא דכל מזלייא ולית תמן עציבו אלא חדווא וקשיטות' הא מאן דידבק תמן לא שליט עליה חלמא בישא כלל · ורזא דהני תלת דהא אמרן הוא רזא דסידרא דפיסחא ואפרשינא לך על דרך סימנא דקדש ורחץ וכו' הלא בבישא בעינא למימר · קידוש לקדשא לכ"י לעשר ספירן עילאין כמא דחתן בבישא דכולא מקדש לכלתיה · ובתר הכי ורחץ לאעברא מידיין כל סואבותא דאינון סטרין דסחרין לחסד וגבורה ובתר הכי כרפס למיטבל ביה · למרמז דשמא קדישא כביכול הוא בגלותא עם ישראל בשעבודא דמצרים דגוון ירוק רמיז בת"ת כמא דאמור רבנן משיכיל בין תכלת לכרתי דתכלת היינו כ"י · וכרתי היינו ת"ת ואע"ג דגוון כרתי לא כגוון דכרפס ממש איהו מ"מ ירוקא איהו ותרתי גוונא דירוקא הוו בת"ת · ומ"מ בפחות מכזית סגי דכיון דרמיז בת"ת ות"ת רמיז בכתר וכתר לית ביה השגה ואוף תמן לית ביה אכילה ושתייה הילכך בכל דהוא סגי וכעין מה דאמרן לעיל גבי סעודה שלישית · והא דמצוה בכרפס טפי משאר ירוקין משום דכרפס עולה ש"ס וארבע אתוון דאית ביה ותיבה הא אינון שס"ה לקבל מצות לא תעשה דתלו בכ"י לקבל שמור · וכד תחלף ליה בא"ת ב"ש הוי לגו"ת דסליק במ"ק עשרים ועם התיבה הוי כ"א כנגד שם אהיה לרמוז על כל עשר ספירן עילאין למרמז דכולהו הוו עם ישראל בגלותא · ומש"ה מטבילין ליה בחלא למירמז על גלותא דתקיף כחומץ לשיניים · ובתר הכי יחץ ופלגינן לאמצעיתא ומנחינן לה תחת המפה דפריסא על פתורא משום דהני תלתא פטירין רמיזא להלת ספירין דאינון ת"ת ויסוד וכ"י ברזא דתלת סעודות ויסוד אחיד בעילאי לקבלא מנייהו ואחיד בתתא גם כן לארקא בה ברזא דכי כל בשמים ובארץ · ולהכי פלגינן לספירא אמצעיתא דרמיזא ליסוד · (ונראה דמשום דאסחרותא דיסוד לכ"י הוי באורח טמירו ועוד רמיז בחכמה דאיהו טמיר וגניז מש"ה מטמרינן לפלגא דפטיר ולא משוי לה תחות ספירא תתאה באתגלייא) ומניחין לה תחות מפה דעל פתורא למירמיז דיסוד מקיף לכ"י מכל סטרא ונטיר לה מכל סטרין דסחרין לה לסאבא יתה · ולהכי פטירא אמצעיתא דרמיזא ליסוד פלגא לעילא מפטירא תתאי דרמיזא למלכות · ופלגא לתתא דרמיזא נמי למלכות · ובתר הכי מגיד לאשתעא שבחא דכ"י בפלגות ליליא קמא לתקפא יתה ולתקוני יתה ולאמשכי עלה ברכאן עילאין בעובדין ומלולין דילן כי היכי דפלגות ליליא בתרא תיתקף בנימוסהא כדאתתקפת בזמן יציאת מצרים · ובתר הכי רחצה זימנא תניינא משום דבעינן לאעלא השתא בקדושתא יתיר · ברזא וטהרו וקדשו בקדמיתא טהרה ובתר

הכי קדושה יתיר ברזא דקדושה ותוספות קדושה · מוציא מצה על ספירא עילאה ועל פפירא אמצעיתא כחדא דרמיזי לת"ת ויסוד דאינון אזלין תדיר כחדא ולא מתפרשין ברזא דוא"ו ומשך הוא"ו · ובתר הכי מרור למטביל ליה בהרוסת למרמז דת"ת דרמיז בגוון ירוק · הוי בגלותא עם ישראל דלהכי רמיזי מרירותא דמרור ואף אשקעותיה בחרוסת ובתר הכי כורך מצה תתאה דרמיזא לכ"י עם מרור דרמיז לת"ת ומטבילין להו בחרוסת למירמז דת"ת הוה עם כ"י בגלותא ולהכי לא מתאכיל ליה בהסבה דהא איהו רמיז ליה בגלותא ואיך יכול ליה בחירו · ובתר הכי שלחן ערוך דהא כיון דעבדינן כל הני עובדין הא שלחן ערוך קמן לאסקא לן כל מיני עינוגין וכיסופין דעלמין · ובתר הכי צפון דרמיז ליסוד דרמיז לחכמה עילאה דאיהי צפונה וטמירא · ואוף איהו מקיף לכ"י מכל סטרא באורח טמירו · ובתר הכי ברך והלל לאמשכא ברכאן לכ"י ולמיהב לה שבחא ותוקפא ובהכי נרצה יעלו על רצון מזבחי · ובזמן שבהמ"ק קיים הוו עבדי פסחא לרמוזי להני מילין גופייהו · ומש"ה הפסח אינו נאכל אלא בלילה למיהב תוקפי לכ"י דאיקרי לילה · ואינו נאכל אלא עד חצות למיהב לה תוקפא בפלגות ליליא קמא כי היכי דתעביד נימוסהא בפלגות לילה בתראה ועוד נאכל בלילה משום דהוה דתלא דמצראי · ומש"ה בעינן דבעידן שולטנותא דסטרין אוחרנין דאיהו בפלגות ליליא קמא דיכלון יתיה דבהכי מתבר תוקפי · ואינו נאכל כו' (חסר) ואינו נאכל אלא צלי (חסר) ובתולא דמועדא כתוב הני מילין · ומאי דאוליפתך עוד דבחול המועד שפיר דמי למיכתב מילין · ולאפוקי מאן דאסר משום דלא הוי דבר האבוד דאיבעי ליה למהדר כמה זימנין · דליתא אלא דבר האבוד הוא דלא מצי אינש למיטרח כולי האי · ואזדהר לך מלמשתי חמרא אפילו בשבתות וימים טובים כי אם מעט מזער כי היכי דתיקך קמאי בקשיטותא ולא תסטי לימינא ולשמאלא מפולחני · וליבך יהא קינא ומשכנא לאורייתא · תדיר לא יפסוק אפי' רגעא חדא ולמוד הני קונדריסייא תרין זמנין בירחא ובריייתא דרבי פנחס בן יאיר ומרגניתא דבי רב תרין זימנין בשבוע והאי קיצורא דחובת הלבבות חד זימנ' בירחא בכל יום פורתא ואתה שלום :

אור לשבת עשרה לניסן · הלא קב"ה וכל בני מתיבתא דרקיעא תבעין בשלמא דילך ושדרוני לאולפא לך מילין חדתין בעניינא דפסח מצרים · מ"ט מקחו בעשור · ואמאי טעון אגודת אזוב · ומה טעם שחיטת פסח בין הערבים :

והלא לך למנדע דבגלותא דמצרים הוו מקטרין ליה בכמה קטורין דכרכבי דסיטרא אחרא דלא יכלין למיסק לון לעלמין ואלמלא דאיתגלייא אימא עילאה דהיא בינה עליהון לא הוו יכלין למיפק מתמן לעלמין וכדכתיב בזוהרא קדישא דמש"ה כתיב באורייתא חמשין פעמים אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכגוונא דהוו גופייהו להוא שעבוד' הכי נמי הוו משועבדים נפשתא בגו מסאבותא דסטרא אחרא · וכד בעי קב"ה לדכאה יתהון מההוא מסאבותא יהב להון מצות החדש לאיתקדשא בסיהרא קדישא דהיא שירותא דקודשא מתתא לעילא · ובתר הכי מנו עשרה יומין לאסתלקא מדרגא לדרגא עד דמטו ליומא עשיראה דאיהי רמיז לכתרא עילאה דאיהו סיומא דקדושה הא אינון אשלימו בקדושא עילאה · ועוד דכיון דאיתגלי עלייהו

כתרא

Digitized by Microsoft ®

דינין וח"ש שהרשעים מהפכים מדת רחמים למידת דין והצדיקים מהפכים מידת דין למידת רחמים · ואי לאו הנך דינין דכלילן בחסד לא הוו עלמא יכיל לאתקיימא בעידן שולטנותא דחסד · דאע"ג דהוו בני נשא גזלין וחמסין וקטלין דא לדא לא הוה נחית עליהון דינא אבל מכיון דכלילן ביה דינין למיעבד דינא מתקיים עלמא ולהנך דינין דכלילן בה קרינן גשרים דכמא דלא יכיל בר נש למעבר במיא אלא ע"י גשרא דאיהו מאעא ואבנא דאינון מלא קשיא · הכי נמי לא הווין יכלין לאתקיימא במיא דחסד אי לאו דינין דאית ביה דאינון מילתא תקיפא דומיא דגשרא · והאי יומא דין שולטנותא דחסד הוה · דהא יומא קדמאה שולטנותא הוה מלכות ומש"ה עבדא נימוסהא ואיתחזייא דינהא בההוא ליליא וכל יום הוה רמיז לספירה חדא מלמטה למעלה הלכך כד מטא יומא שביעאה הוה שולטנותא דחסד והיינו דכתיב ימינך ה' נאדרי בכח · וכתיב נמי וירא ישראל את היד הגדולה וכו' דבמצרים כד אייתי עליהון עשרה מתן מגבורה אגח קרבא בהון וכדאמרי חרטומייא אצבע אלהים · אבל בההוא יומא דחסד אגח בהון קרב כתיב היד הגדולה דיד סתם היא גבורה · ויד גדולה היא חסד ומש"ה כתיב ויראו העם את ה' כלומר דעד ההוא יומא לא הוי דחלין אלא מגבורה אבל כיון דחזו דחסד אע"ג דאיהו רחמי עביד האי דינא תקיפא · אמרו כ"ש דיעבד דינין ת"ת דאיהו כליל מחסד וגבורה ודחילו מגרמיה השתא מה דלא הוה קודם לכן · ומאי דכתיב ויאמינו בה' ובמשה עבדו · ר"ל דעד ההוא יומא הוה קשיא להו אמאי אצטריך ת"ת וגלא הא בחסד וגבורה הוה סגי לאנהגא עלמא בלחוד דחסד הוה משלם אגר טב לצדיקייא · וגבורה הוה מתפרע מרשיעייא · וכד חזי דחסד עביד דינא תקיפא כדין ויאמינו דודאי אצטריך למיהוי ת"ת ביניהו דאי לאו הכי הוי מוקיד גבורה עלמא בשלהובוי ולא הוה יכיל לאתקיימא אפי' שעתא ואוף הוה צורכא בגלא לתקנא דלא יפוק לעלמא דינא כד תקיף וקרי לגלא משה עבדו דהא משה רמיז בגלא ואיהו עבדו דת"ת :

עוד אמר לי לא תקשי לך דבקצת דוכתי אמור שבעים פנים לתורה ובדוכתא אחרינא אמרו מ"ט פנים טמא · ומ"ט פנים טהור דהא כיון דכל ספירה כלילא מעשרה אשכח דז' ספירות הבנין סלקין לשבעים ומגו דכל ספירה כלילן בה ז' ספירות הבנין הוו להו שבע ספירת הבנין ז' פעמים שבעה דאינון מ"ט לקבל מ"ט שערי בינה שהשיג מרע"ה ומ"ט פנים טהור אינון בסיטרא דקדושה מבפנים ומ"ט פנים טמא אינון לארחקא מסאבא מקדושתא דילן · ורזא די"ב הוויות הוא בת"ת · ואל תתמה היאך ספירות אינון עשר ואנן אמרינן דאית בהוא חושבן אפי' דהא שרגא חדא היא ונצצין כמה ניצוצין לכל עיבר וסוק חזי שמשא דהוא חד מן שמשוי כמה ניצוצין נצצין · כ"ש דנצצין מכל ספירה וספירה ניצוצין דלית לון חשבון אלא דאנן מנינן עיקר ניצוצין דמתפשטין מספיקן ומהני ניצוצין דאינון עיקר מתנוצצין עוד ניצוצין סגיאין דלית להון חושבן :

עוד אמר לי רזא דברכות התפלה הא ג' ראשונות ברזא דתלת עילאי כתר חכמה ובינה ותלת בתראי הא אינון ברזא דתלת תתאי דלקבלייהו דאינון ת"ת יסוד ומלכות דהני תלת תתאי מכוון לקביל תלת עילאי כמה דאוליפתך וי"ב אמצעיות אינון לקביל י"ב הויות דבת"ם ואע"ג דאנן אמרינן י"ג אמצעות הא אמור רבנן ברכה אחת ביבנה תיקנוה דההיא ברכתא אצטריכא לאבדלא מסאבא מקודשא · דההיא סיטרא מין בשפי עלמו הוא והוי חוצץ · ומש"ה אדכרו רבנן שמא דאתרא דאיתתקינת ביה האי ברכתא · דמה לנו אי הוה בהאי אתרא או באתרא אחרינא אלא משום דהאי ברכתא אצטרכת לתקונא לבניינא והכי קאמר ביבנה תיקנוה כלומר בשביל בניינא דתיקונא תיקנוה :

עוד א"ל מאי דשדרת על ענין המעשר יאות הוא וקושטא הוא כל מה דאת עביד יאות הוא מיניה בגין דמעשר יכיל למיתי לידי תקלה ולא אתקן מעשר אלא למאן דבעי לאתעשרא אבל מאן דלא חייש אי הוי ליה עותרא או לא · לא איהו מחוייב במעשר :

עוד א"ל דבכולה שלא בר נש לקב"ה בין בעותרא בין בענייא · דכי היכא דעתירא זכו בעותריה לההוא עלמא ע"י דעביד ביה טיבו הכי נמי זכי עניא בדסבל ענייותא בסבר פנים יפות · ואף בזעיר צדקתא דעבד לפום ממונא דאית ליה · וז"ש אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו בשמים וכו' דלזמנין הממעיט בממונא אסף עשרה חמרים דאינון צורין דזכותא ולזמנין המרבה בממונא אסף עשרה חמרים דאיהו כחמור טעון כסף וזהב וכל רוח אין בקרבו ולהכי חייב אדם לברך על הרעה בלב טוב כמו על הטובה בגין דההוא דאיהו חשיב דאיהו רעה איהו טבא בגין דקבל לה בסבר פנים יפות זכי לעלמא דאתי :

פרשת שמיני מהדורא קמא

אור ליום שבת כ"ו לניסן · ה' עמך וכו' והא שדרוני לגלאה לך רזא דויהי ביום השמיני וכו' דבויהי שמא דהוי"ה · ומוסיף ה' למרמז לה"א דכנסת ישראל · ותו ויהי עולה לא' למרמז בשמא דאל · ביום השמיני רמז למדרגא דבינה קרא ומין יתהון · ולזקני ישראל למרמז דשבי עילאי דהיינו ג' עליונות אתנהרו עלייהו · קח לך עגל אחז"ל לכפר על מעשי העגל :

והא איכא למידק דאמאי איצטריך קרבן להכי דהא כבר מכופר הוה דכתיב ובאהרן התאנף ה' מאוד · ותו מאי נפקא מיניה אם התאנף ה' באהרן ואמאי איצטריך לאודעינהו לישראל · ותו איכא למידק מאי מאוד ומה גם · ותו מאי בעת ההיא · ותו דאמרו רז"ל להשמידו זה כלוי בנים והא כתיב ובנים לא יומתו על אבות · והא הוו יותר מבני שלשה עשרה ומבני עשרים שנה ותו דאחז"ל והועילה תפלתו לכפר מחצה וכו' וזש"ה על אלעזר ואתמר הנותרים דמשמע דנדב ואביהו בחובא דאבוהון מתו · והא אמרו חז"ל על ארבע דברים מתו בני אהרן שנכנסו שתויי יין וכו' ותו דמשמע דלא מיתו על שום חובא כלל וכדאמרו חז"ל על פסוק הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש · ותו היכי מהני קורבנא לחטאה דעגלא · דהא התם לאו בשגגה הוי · וקרבן לא אתא אלא על שוגג ותו דאחז"ל דאהרן לא הוי ליה חובא בעובדא דעגלא · משל לבן מלך שזחה דעתו עליו ונטל את הגיסקן לחתור וכו' וא"כ היאך איצטריך קרבנא לכפרא · והיכא אמרו ז"ל על קרב אל המזבח שהיה העגל מרקד לפניו ומשום הכי היה ירא לגשת והיכי אתענשו בנוי בחוביה :

אבל רזא דמילתא דאהרן אע"ג דהוה ליה מחשבה טובה וכההיא דמשל לבן מלכים שזחה דעתו עליו וכו' מכל

Digitized by Microsoft

שחוסים לבניה פנימיים זעירין אינון איפי דאמור רבנן ולאפוקי מיפעיה מיפרני ואוף רש"י ז"ל דסבר כוותיה דהוו מבחוץ לא כיוונו לקושטא דמילתא · והשתא תיקום על בורירו וקושטא דרזא דמילתא · ומהכא תידע מאי טעמא אבר מן החי אסור ולא יכלין למיכל מבשרא [עד] דיתנכס ויתחכון סימנוי׳ הלא לך למינדע רזא דתרין סימנין אינון רזא דיצר טוב ויצר הרע דושט איהו רזא דיצר הרע ובגין כך איהו נמיד ושטיע דאי יהיב ביה אינש מזונא זעיר הא איהו מחזי דמספיק ביה וסגי ליה בהכי · ואי בעי בר נש למיהב ביה טובא טובא איהו מספיק ומקבל ולא שבע לעלמין · והכי הוא יצרא בישא דכד אינש נחי בזעיר משהייא דישתה סגי ליה · ואי שתי טובא מיהדר ונחי ובעי למיהדר ולמשתי ולא שבע לעלמין · וקנה איהו ברזא דעולם הבא ביה משבחין לקודשא בריך הוא וביה נסיק קלא דאינון דעסקין באורייתא וכמא דעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה אלא איהו מתהני ושאיב מלחותא דעבר בושט ובגין דא קנה אית בהו עזקאן דא לעילא מן דא למירמז לדרגין עילאין דאינון דא לעילא מן דא ולעילא מכולהו טבעת הגדולה דמוקפת לקנה ואיהי רמז לבינה דאיהי לעילא מכל דרגין ואיהו קו ירוק המקיף את כל העולם ובגין דבבעל חי חולקיהון דאחר סטרין איהו דמא משום הכי בעי לאפקא ליה מבשרא דבעינן למיכל כי היכא דלא ליהוי ליה חולקא להאי סטרא בבשרא דאכלינן ודא איהו רזא דכד אינש שכיב מרע מקיזין ליה או משלשלין ליה לאפוקי האי דמא או ההיא ליחה דאיתקף ביה ההוא סטרא והכא נמי בעינן לאפקא האי דמא דההיא סיטרא אחיד ביה כי היכי דלא ליהוי להוא סיטרא הפיסותא בבישרא דאכלינן · ואי תימא מאי שנא דדמא דבעירא שדינן ליה על אפי ארעא ודמא דחיה ועופא בעינן לכסאה ליה · איכא למימר דהאי תלי בנפש רוח ונשמה דהא בעירא הוה רמז לנפש דאיהו גסה מכולהו ואית להוא סיטרא בה תפיסותא טובא ומשום הכי שדינן לדמא דילה על אפי ארעא דההוא סיטרא מתהני בההוא דמא דאיהו חולקיה מתהני באפקותיה מבעל חי ואוף בתר הכי מתטניף ומתלכלך בההוא דמא ומתגלגל בה והכי איתחזי בדמא דבעירא דאיהו דמי לנפשא דאית ליה תפיסותא טובא ביה ובעינן למיהב ליה כל חולקיה כי היכי דיסתלק מקדושא דילן · אבל חיה ועוף אינון רמיזין לרוח דלית להוא סיטרא כל כך תפיסותא ביה ולהכי באפקותא דדמא דאיהו חולקא דההוא סיטרא סגי אבל לא שבקינן ליה מגולי על אפי ארעא דלא יתלכלך ביה ההוא סיטרא דהא לאו דליה הוא ולהכי לא איבעי לן למשבק לההוא סיטרא לאחדא במאי דלאו איהו חולקיה דאם כן הוו מתתקיף סאבותא בעלמא טובא · ומהכא תשתמודע חומרא דשפיכת דמים דאיהו שוה לע"ג לענין יהרג ואל יעבור דכיון דאדם רמיז לנשמ׳ ולית בנשמתא תפיסותא להאי סטרא כלל ומאן דאפיק דמא דאינשא יהיב להוא סיטרא מאי דלאו איהו דיליה ובכך מתתקיף סואבותא בעלמא כמא דמתתקף בע"ג · ובגין דבני נשא חטאין אינון אית להוא סיטרא תפיסותא בהו ואית מנהון דמתקטלין בחרבא ועוד אית ליה קצת תפיסותא בכולהו אינשי בדמא דהקזה כדאמרן לעיל דההוא דמא איהו חולקא דהאי סיטרא · ועוד טעמא אחרינא איכא דחומרא דש"ד משום דההוא דקטיל נסיב חולקיה דמלאך המות וכדכתיב

בזוהרא קדישא : ומהבא שמעינן שפיר דאפקות דמא בשחיטה מהני הכי סימנין דאינון רמיזין לעה"ב ועה"ז לאפקא מנייהו חולקא דההוא סיטרא ובעינן לאפקא ליה מגו אינון דרגין קדישין דאנן מדבקין · ולהכי בכולהו טבעות דאינון דרגין דספירין שחיטתו כשרה · ואוף בטבעת הגדולה דהא אית לן תפיסותא וידיעה קצת בה אבל לעילא מינה לית לן תפיסותא יידיעה ולהכי שחיטתו פסולה דלא אתקיף חולקא דההוא סיטרא אוחרא מסיטרא דאנן תפסינן וידעינן · ומסקנא דהלכתא לאו הכי אלא מפסוי כובע ולמטה כשירה דהא פיסוי כובע איהו יו"ד בצורת יו"ד ואיהו רמז לתלת פילאי ברזא דקוצו של יו"ד וסוסיה ואמצעותא · והא חכמה תפיסה בכתר ודמיא לה ואוף הכי בבינה ורמיז לה איסתכלת דכיון דאית לן תפיסותא וידיעה בבינה על ידהא אית לן תפיסא וידיעה בפלגו דחכמה ולהכי כד שחיט בפלגא קדמאה דפיסוי כובע כשרה · דהא שחיט באתר דאית לן תפיסא וידיעה · וכד שחיט בפלגו עילאה פסולה דהא תמן לית לן תפיסא וכד שחיט בחודו של כובע אכשר ר"ל משום דכיון דבמגעא הוה אית לן תמן תפיסותא קצת תמן · ולית הילכתא הכי אלא כיון דאית בההוא מגעא קצת דלית ביה תפיסותא פסולה והיינו רזא דאיפי דאע"ג דכתר לא מתפיס כלל מ"מ כיון דחכמה פלגא דמיא לכתר כיון דאית לן תפיסותא בפלגא קדמאה דילה הוי כאילו אית לן קצת הפיסותא בכתר והאי תרי איפי רמיזי לכתר חכמה דהא אינון לבנים כגוונא דקרינן לחכמה וכתר והא אינון זעירין כגוונא דחכמה וכתר דלא ידעינן מנייהו אלא זעיר ואוף אינון איפין לא משתמודעין אלא בדוחקא כגוונא דחכמה וכתר לא משתמודע מנייהו אלא בדוחקא ומש"ה אי פייר באיפי משמע דשייר חולקא בחולקא דחכמה וכתר דלא יכיל למיתפס בהון כלל שחיטתו כשרה ואי לא פסולה דהא אפיק דמא מאתר דלית בה תפיסה כלל ואנן בעינן דיפוק דמא מאתר דאית ביה קצת תפיסה כדאמרן לעיל : (חסר)

אור ליום ז׳ של פסח · ה׳ עמך גבור חיל תנאה דילי דאת מתדבק במתנייתא דילי תדיר · והשתא שריתא בסדרא שתיתאה וכן תתדבק לגמרי במתנייתא די לי הלא לילא דנא רבא וחסינא היא דבה אתעבידו ניסין לישראל לבזעא להון ימא ברזא דע"ב גשרים דחסד ברזא דויסע ויבא ויט :

והלא ידעת דקשיא לך מאי ניהו הני גשרין ותו אמאי ע"ב ולא ע׳ ברזא שבעים שרים · הלא לך למינדע דע"ב אינון ברזא דעמוד הענן דאזיל קדמיהון · ואוף ז׳ ענני כבוד דסחרין לון לישראל בהאי רזא הוו דשבעה זימנין עשר סלקין לשבעים והא ענן עי"ן הוא שבעים ותרין נונין חדא כפופה וחדא פשוטה הא אינון ע"ב · וכד מתהפכת לתיבה הוא נו"ן פשוטה ונו"ן כפופה ועי"ן דאיהו חסד ולעולם בין ישר בין הפוך נו"ן כפופה סמיכה לאת עי"ן ברזא דבת היתה לו לאברהם ובכל שמה ולהכי צריכה להיות סמוכה לה והא ידיע דנון כפופה רמיזא למלכות וע׳ רמיזא לחסד ורזא דגשרין הלא הוא דאע"ג דחסד רחמי איהו מ"מ דינא כליל ביה כמה דאוליפתיך דכולהו ספירן כלילן דא בדא · דהא גבורה אע"ג דדינא איהו כד זכו בני נשא מינה נחית להו טבוון סגיאין ברזא די"ש עולמות דגניזין בה · וברזא דמצפון זהב יאתה והכי נמי חסד אע"ג דרחמי איהו כד לא זכו בני נשי מיניה נחית לון

דינין

Digitized by Microsoft ®

שלטין על בר נש ואיהו אזיל בחשוכי עלמא אתערותא למיעבד עובדין טבין מאיתערו דחילא דרוח דקודשא דביה · וכן כד אזל בר נש באורחין טבין מאער למעבד עובדין בישין מאיתערו דרוחא בישא דבי' דבעי בר נש לסנאה כל הרהורין בישין מיניה ולארגזא יצ"ט על יצה"ר דזהירות מביא לידי זריזות · דתחת ג' רגזה הארץ · דבעי בר נש לשעבדא רוחיה ונפשיה לפולחנא דקב"ה דכתיב השמים כסאי וכו' דהא איכא למידק דהאי קרא לאו רישיה סיפיה וכו' דכמה דשרי בכסאי ובהדום רגלי הכי הוה ליה לסיומי איזה כסא אשר תבנו לי ואיזה הדום רגלי · ותו מאי איזה בית אשר תבנו לי וכי הוו בעי ישראל למיבני ליה ביתא דהוה אמר להו איזה בית אשר תבנו לי · ותו מאי ואיזה מקום מנוחתי :

אבל רזא דמילתא דהוו אמרי ישראל דלא יחרב הקב"ה בית מקדשא בגין דהוו פלחין פולחנא תמן ואית לי' תמן בית קודש הקדשים והיכלא ועזרן · אמר להו הקב"ה השמים כסאי וכו' כלומר אין סוף קאמר שמים דאינון ג' עילאי כסאי והארץ דהיא בינה הדום רגלי אי נמי הוא מימר ג' עילאי השמים היינו ג' אבהן וארץ היינו תלת עדרי צאן אי נמי הוא מימר ג' אבהן שמים היינו תלת עדרי צאן וארץ היינו כנסת ישראל וכיון שכן.מאי רבותיה דבית המקדש דבניתון לי דלא אחרב יתיה · וכפל ואמר ואיזה מקום מנוחתי חד לקבל בית קודש הקדשים וחד לקביל היכלא ועזרן אי נמי מקום מנוחתי רמז על שילה דאיקרי מנוחה · ותו אוכח יתהון על דהוה להו גאוה ואמר עם כל רוממותא דאית לי ואל זה אביט אל עני ונכה רוח מפורש דאיהו לקבל רוחא · וחרד על דברי איהו לקבל נשמה :

והלא בפרשתא קדישתא דא אמר אשה כי תזריע כלומר דכ"י גורמת להזריע ולמיתי לה שפע עילאה על ידי איתערו דילה בעובדין טבין דתתאי דאיתערו דתיאבותא מינה הוה וכד אית לה שפעא דנשמתא קדישא דנחתא לה · וטמאה שבעת ימים משום דבעוד דאיהי מקבלא משבע ספירות הבנין טומאה כלומר איהי אטומה בגין דלא יקרבון לה קליפין דסחרין לז' ספירות הבנין · ואוף דלא"ת לא קרבין מכל מקום כיון דאינון סחרין לח' ופ' דאיהו אחיד בהון הוי כאלו סחרין ליה · ושלשים יום ושלשת ימים כלומר שלשים דרגין דמלכות מתייחדין ומתעלי' לקבלא שפעא מג' עילאי והיינו ושלשת ימים · וגבי שלשים מעלות דמלכות קאמר יום לומר אע"ג דכמה זינין נפקין מינה וכמה עלמין מתזנין מינה דמחזי דאית בה רבוייא לאו הכי דכולא יתודא חד ומשום הכי קאמר בה יום ומשום דתלת עילאי אמרי' דאינון יחוד' חד אמר בהוא ימים למימר אע"ג דאינון חד מ"מ אתגלגותא דתלת אית בהו · וקאמר תשב בדמי טהרה כלומר דכיון דקבלא שפעא מג' עילאי הא דמא דהוה בה רמז לבינה אתהפך למהור · ורמז להאי חשכה דכיון דאתת שפעא לתתא ואתעברת דמים פוסקין ומתהפכי לחלב דאיהי חיוור · ואם נקבה תלד וטמאה שבועים וכו' וששים יום וששת ימים וכו' משום דבזמן דשליט דכורא רחמי מתגלגלין ודינא כליל בהו · משום הכי סגי בשבעת ימים ושלשים יום ושלשת ימים · אבל בזמן דנוקבא שליטא דינא שליט ובעי לייחדא לה בספירין עילאי באורח רחמי נמי כי היכי דלא יחרב עלמא משום דבעי ליחדא לה בספירן באורח דינא ובאורח רחמי משום הכי בעי ימים כפלים מדכורא · בכל קודש לא תגע וכו' כלומר בכל זמן דלא אשלימא כ"י לאתייחדא בספירין כולהו · אי תגע בקודש וכו' הוי פגימותא ח"ו · ובמלאות ימי טהרה וכו' חד לקביל תפארת דאיהי עולה משום דסליק לבינה ברזא דואהכלתיך נחלה יעקב אביך וחד לקבל יסוד ואיהו חטאת כלומר דכל מאן דמנגיד לה שפעא מדכי לה · דלא יקרבון לה מסאבין · וכפר עליה הכהן דאיהו איש חסד · וביום השמיני ימול וכו' כלומר כד מסתלק בבינה דאיהי תמינאה איבעי ליה למיגזר ערלה · דהא תמן לית רשו לערלה כלל כדאית בסוחרני ז' ספירות הבנין ומשום הכי דתי' שבת דתמן איהו שבת הגדול · ובתר הכי פקיד על דיני הצרעת ואע"ג דאדם עילוייא הוא לא תקשי לך דאמר ביה צרעת דהא בעור בשרו קאמר דאיהו לקבל עור החש · ותו אית לך למידק דסגירותא הוי בבית בבגד ובעור ואיהו לקבל נפש רוח ונשמה · דאי איהו מטנף נפש אתי צרעת בבית דאיהו רמיזא לנפש דאיהו גשה מכולהו · וכד איהו מטנף רוח אתי צרעת בבגד דרמיז ליה דהא איהו קריב לגופא דבר נש טפי מביתא · וכד איהו מנטף נשמה אתי בעור בשרו · ועלך למידק דבעור בשר ובבגד איכא שני הסגרים ובבתים איכא שלש :

אבל רזא דמילתא דהכא רמיז רזא דגלגלתא דרמיז אליהוא ואמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר · כלומר לזמנין לא מגלגל ליה אלא תרי זימנין · ולזמנין מגלגל ליה ג' זימנין · דהסגר רמיז לחד גלגולא · דהסגר איהו שבעת ימים · לקביל שבעין שנין דאינון חיי דבר נש בהאי עלמא · ומאן דטניף נשמה או רוח · דצרעת בגד ועור בשר רמיז להו · לא מתגלגלא אלא פעמים · וכד לא מטניף אלא נפש דצרעת בתים רמיז ליה מגלגלין ליה ג' זימנין ולקיבליהון אין הבית נחלט אלא עד ג' שבועות · ובתר הכי מפקין עפרא וכולא מחוץ למחנה אל מקום טמא ותמן לא דרסי טהורים אבל באריכות יומין אבנין ואעין נמי מתעבדין עפרא · ורוחא מפזר לעפרא ומטלטל ומוביל יתיה למקום דדרסי טהורים ביה והא הוה מתדכי ע"י כך · והיינו רזא דרוח מפזרתן ונעשין אפר תחת כפות רגלי הצדיקים שנ' ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם ורזא דמילתא דהנך נדחים ונמסרים לכחות הטומאה וכד משתלם קסטייהו ומטא זמנייהו לאתפרקא לא מתגלגלי הם בקריבייהו דהא אתדחי מניהון · אלא צדיקא דכבר קיים מצות פריה ורביה מגלגל להנך ומזכה להון ע"י דמוליף להו לאורייתא ומעשים טובים ואי הדר למיתב הדר לאיתגלגלא כדבקדמיתא דרזא דגלגולא מיהדר תדיר לעלמין ולא שכיך : **אני** אני המשנה המדברת בפיך אני נשמתא דמשנה · דאנא ומשנתא ואנת מתיחדין כחדא · לכן אהדרותך יהא תדיר למשניותי ולא תפריד מחשבתך אפי' רגעא חדא ואתנוה תדיר בהדך ולא אשבקינך לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי · ופוק חזי איך אוקרית ומאי עבדית לההוא גברא דאוליף מסכת חגיגה בר מתולקא דיהבית ליה בההוא עלמא להן את אהדר והרהר תדיר בכולה מסכתא דילי ועביד בגונא דיהון משוננים בפיך תדיר ולא תגמגם בהון כלל ובזה אזכך לאתוקדא על קדושת שמי לריח ניחוח כליל ותסתליק כעמר נקי וכו' :

Digitized by Microsoft ®

מקום עובדא גופיה הוי ביש והוה ביה חלול ה' איפתכא דהואי עובדא דמי לשוגג דכי היכי דשוגג לית ליה מחשבה למיחב ועובדא גופא הוי חובא · ומשום הכי אתיהב לכפרה על ידי דקרבנא · הכי נמי חובא דעגלא כיון דדמי לשוגג כדאמרן · ואע"ג דקב"ה ידע מחשבתיה דאהרן · התאנף ביה משום חילול ה' דהוה למאן דחזא עובדא דעגלא · ומשום הכי לא סגי קרבן לכפרא · והיינו דקאמר ובאהרן התאנף ה' מאוד · כלומר דרוגזא יתיר הוי דבשורת הדין לא האי חזי למירגז עליה כיון דלטובה נתכוון אלא משום דהוה חלול ה' בדבר · והו דהוה במידי דע"ז · משום הכי התאנף דומיא דמאי דכתב הרמב"ן על פסוק פוקד עון אבות על בנים וכו' כשאוחזים מעשי אבותיהם בידיהם דאפשר דאין אותה מידה נוהגת אלא בע"ז משום חומר דידה · והו איכא למימר דאמר מאוד משום דאמר להשמידו · כלומר דכוונתו היתה לטובה אע"ג דמשום חילול ה' ומשום חומר דע"ג התאנף ביה · מ"מ לא הוה כדאי לאחמרא עליה עונשא רבא עליה כ"כ להשמידו · ותו איכא למימר דאמר מאד דמשום דלא הוה חזי לענשא להשמידו דהיינו כלוי בנים כיון דהוי בני עשרים לא הוה להו לענשא בחובא דאבוהון · דמהכא תחזון חומר חובה דידהו דאי לאהרן דנתכוון לטובה כך · אתון דנתכוונתם לרעה על אחת כמה וכמה · ואמר ואתפלל גם בעד אהרן וכו' כלומר דאו חיבתכם לפני המקום דתפילתי הועילה עליכם לגמרי ועל אהרן לא הועילה אלא לכפר מחצה משום דזכותא דרבים עדיף מזכותא דיחיד כמה דרגי · ואי תימא לאו משום זכותא דרבים הוה אלא משום דתפלתו על ישראל הוי בעת רצון דכך איתרמי · ותפלתו של אהרן אתרמי דלא הוה בעת רצון · להכי אמר בעת ההיא כלומר בעידנא חדא צליתי עליכון ועליה ולכון הועילה תפילתי לגמרי · ולאהרן לא הועילה אלא לכפר מחצה משום דזכותא דרבים עדיף :

ועוד יש לומר דאמר ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא משום דכי אמר ובאהרן התאנף ה' מאוד להשמידו הוה דוכתא לישראל למימר גלית אדעתך דכל מה דצלית מ' יום ומ' לילה לא הוה אלא על אהרן דהוה תפיס בסירה ומשום הכי צליתא ואיצטערתא כולי האי · ואי אהרן לא הוה תפיס בסירה לא הוית מיטפל לצלאה ולאיצטערא עלן כולי האי · משום הכי אמר ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא · כלומר תדעו בקושטא דלא צליתי על אהרן אלא בתר דצליתי עליכון והכי דייק מילת גם ובתר דאתבשרית על הסליחה דילכון צליתי עליה והיינו בעת ההיא :

ומאי דאמרו חז"ל דעל ארבע דברים מתו בני אהרן וכו' איכא למימר דכולהו רמיזי בקרא לא צוה אותם · דלמאן דאמר שתויי יין הכי קאמר כגוונא דאכתי לא פקד יתהון במצות יין ושכר דבתר הכי נאמרה · ומאן דאמר שהורו הלכה בפני רבם · ה"ק אע"ג דבההוא הקרבה אם לא הוה חובא דאע"פ דאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט · לא הוו להו למעבד עד דיפקד משה בהכי · והיינו אשר לא צוה אותם · ומ"ד משום דלא אינסיבו או משום דלא הוה להו בנין הכי קאמר הקריבו אש והוו כגוונא דלא עבידו פיקודא דאתפקדו למינסב נשין ולאולדא בנין · ומאן דאמר משום ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו · הכי קאמר אשר לא צוה אותם כלומר דלא הוה להו לאסתכלא אלא דיפקד יתהון ויתן להו רשו לאסתכלא ומ"מ לדברי הכל חובא דידהו קלישא הוי · ולא הוה כדאי למימת עליה · ואוף בחובא דאהרן לא הוה להו למימת עליה משום דהוו גדולים מבני עשרים ותו דהתפלל עליו משה ע"ה · ותו דאייתי קרבן לכפרא · אלא דכיון דחבו חובא אע"ג דקליש איהו איתער עלייהו חובא דאהרן אבוהון אע"ג דצלי עליה משה · ואוף אייתי עליה קרבן ואצטרף בחובא דידהו קלישא · ואיצטרף במאי דבעא קב"ה לאיתקדשא בהו ולא הוה בישראל כוותייהו וכמו שאמרו חז"ל על פסוק הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש :

ותדע דחובא דידהו קליש טובא מדאפליגו כמה רבנן מאי חבו כדאפליגו בחובא דמשה במאי הוה משום דהוה קלישא טובא ולא כדאי למחשביה חובא · אלא משום וסביביו נשערה מאוד · ואע"ג דאהרן נתכוון לטובה צלי עליה משה · ואוף אייתי קרבנא לכפרא הוה דא בחובה דחילול ה' בדבר ע"ג באורחא דצדיקייא וכדאמר דוד המלך ע"ה וחטאתי נגדי תמיד :

והא דאמרו חז"ל דאע"פ שאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט למרמז דשפע נחית מלעילא צריך לאיתקשרא בפיקודא · לאיתקשרא אשא דפיקודייא באשא דלעילא ובהכי מקשרין עלמין ועיקר האי קישורא ע"י דקרבנייא דהא אשא מתקשר באשא · וכד חרב ב"ה מתקשר על ידי חכמים העוסקים בהלכות קרבנות דההוא דנפק מפומייהו הוי דוגמת אשא ומתקשר באשא דלעילא · והיינו דאחז"ל וכי אית פולחן בבבל · אלא אלו ת"ח דעסקי בקרבנות וכו' · וז"ש מיום שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ארבע אמות של הלכה וכו' דהבל פומייהו דהנהו דעסקי בהלכה הוי דוגמת אשא ומתקשר באשא דלעילא ובהכי מתקשרים עלמין ואתה שלום :

אור ליום שבת כ"ב לניסן · ה' עמך וכו' הגם כי נטשתני ועזבתני והפרדתי תורתי ויראתי מלבך מאוד · ועל כן היה ראוי לעזבך מ"מ אני לא אעשה רק כרועה עדרו ירעה טלאים דסטיין מאורחא יקבץ · פלס מעגל רגליך היינו מטרוניתא תתאה דיכוון לה בהדי ספירין עלאין ולישנא דפלס היינו לומר דישפע בה דינא ורחמי בשוה · ולא יהא חד יתיר מאידך · ויאות אמרת דמשה שמש כל שבעה יומי דמלואין בחלוק לבן לפתחא נהורא ולאמשכא לה לבנוניתא מלובן עילאה · וביומא תמינאה דאיתעלא לעילא עאל אהרן לשמשא · וההוא יומא עילאה איתעטר בעשר עטרות והוה שלימו רב · אלולי בני אהרן דאתחייבו במתן תורה דויחזו את האלהים וכו' כלומר דאיסתכלו במטרוניתא תתאה דאקרייא אלהים דהיא עלמא דאכילה ושתייה והיינו ויאכלו וישתו וחשיבו דהכי הוי נמי בספירין עילאין · והאי הוי חובא דמקושש דאקיש אעאין דהיינו ספירין תתאין לספירין עילאין · והשתא דאעילו אשתא אתקיפו דינא ואענשו ומש"ה פקיד בתר הכי יין ושכר אל תשת דלא לאתקופי דינא :

פרשת תזריע מהדורא קמא

אור ליום שבת כ"ט לניסן · ה' עמך וכו' אל תחשוב כי עזבתיך נטשתיך · אע"פ שהיה ראוי כפי מה שהפרדת לבך מתורתי ויראתי ומצותי · אבל הא אודעתיך דכיון דאהדרתיך לדחלתי לא אשבקינך ולא ארטשינך דהא אף על גב דהסך סטרי שלמין

Digitized by Microsoft®

יהא רשות לדינא למשלט בהו דהא אינון לא הוו קריבין דילהון ולא בכאן אלא משום אחוה וחביבותא דאית להו עמיכון דהויתון קריבין דנדב ואביהו׳ ומכל מקום כיון דאתון לא מחזיי׳ בגרמייכו דאתו׳ קריביהון לית רשו לדינא למשלט בכון :

סוד הנזיר ותו דגידול פרע רמיז לבינה ומשום הכי נזיר מגדל פרע דהא רזא דאיהו מסתלק לעילא מספירות הבנין ומתדבק בבינה ומשום הכי לא שתי חמרא למרמז דתמן איהו חידו לעלמין ולית תמן דינא וכן לא טעים מכל אשר יצא מגפן היין ומשום דגפן רמיז כ״י ואיהו עלמא דתיניה אהי כל האין וכסופין ולמרמז נזירא דהוה מסתלק מכל האין דעלמא וסליק לאיתדבקא בבינה לא טעים מכל אשר יצא מגפן היין ׃ ומגדל פרע למרמז דאע״ג דבינה איהו עלמא דרחמי וחידו דכלהו דינין מיניה תליין ואתיין ומ״ה פקיד לאהרן ולבניו ראשיכם אל תפרעו כי היכא דלא יתקף דינא ׃ ושעיר החטאת קנף משה על דלא אכלו מיניה משום דהוו חזי גרמייהו אוננים ועי״כ אפשר דיהא רשו לדינא למשלט עלייהו כדאמרן ואהרן השיב דכיון דאכילת כהנים חטאת שומר שכר הוו לאידבק רוחיהון בכ״י דסלקין לאמורין לגבוה וכיון דרוחיהון השתא הוה עגיב הוו פגימו ח״ו אי הוו מתדבקי ליה בכ״י והא חטאת רמיז לכ״י ועולה בת״ת דחטאת מקנח ומכפר תובין דמתדבקין בכ״י ועולה סלקא לת״ת ומייחדא לה״ת בכ״י ועי״כ מרצה להוא דמקרב להו וח״ש חז״ל למה עולה באה אחר חטאת משום דחטאת מקנח ומכפר חובין דומה לפרקליט שנכנס לרצות למלך יצא פרקליט נכנס דורון אחריו ׃ אזדהר מלפסק אהורה דאורייתי ודחלתי ומלמשתי חמרא יתיר מלאתהנא בכסופין דעלמא דהא חמרא מקלקל לזרעא אי הוה יתיר כמא דידעת : **אור** ליום הכפורים שנת השל״ב אלהים עמך וגו׳ הדבק בי וביראתי ובתורתי במשניותי לא תפריד מחשבתך אפי׳ רגע והאי פר ושעיר של יוה״כ רמיזי לקליפין דפר רמיז לקליפין דסטר שמאלא דאינון תקיפין ושעיר של יה״כ רמיז לקליפין בסטרא שמאלא דליתיהון תקיפין כולי האי היינו גבורות תתאי וכד מדין מדמיהון שבע זימנין על הכפורת לאכפא׳ לדינא דיליהון דאינון ז׳ לקבל ז׳ ספירות הבנין תחות הקדושה נ״ל דהוו מדין נמי ז׳ פעמים על הפרוכת לשעבדא להון תחות ז׳ ספירות הבנין הנגלות וקמאי לז״ס דתלת עילאה וח״פ דמזבח רמז לז״ס דכ״י אח״כ הזהרני כמה פעמים מלהתענג בתענוגי העולם רק להתענג כמו שצוה עלי במראות ראשונות להיות כוונתי במאכל ובמשתה ודבור לשם שמים ושאין לאכול רק שיעור כדי לשבר המרה הגוברת ומרגיש אותה האדם בעת שהוא גם עוד צוני ללמוד בכל יום מהמשניות החדשות פ״ו פרקים בבוקר וס״ו בערב כנגד שם י״ה נמצא שבכל שבוע אלמוד רובם והנותר מהם אלמוד יום השבת ולימוד של כל יום יהיה קודם סעודת הבוקר וקודם סעודת הערב ואם הוא יום תענית יהיה הלימוד קודם התעסק בשום דבר :

ביום ה׳ ח׳ לתשרי אחר חצות הא כיון דגמרת כל שיתא סדרי משנה ענני עומד עליך דהיינו כלל ז׳ ענני כבוד מתחברי כחדא ומלוין יתך תדיר לכן איתקף תדיר בדחלתי ואורייתי לא תפריד מיניהון אפי׳ רגעא חדא והא בזכות האי שיתא סדרי דגמרת תזכה למיסק לא״י וללמוד וללמד ולהיות לך בנין ובני בנין ותתוקד על קדושת שמי ותיסק לרעוא על רצון מזבחי ואפרך יהי׳ צבור ומונח לפני לכן אתקף בדחלתי ואורייתי :

והלא ברזא דשעיר המשתלח איכא לספוקי טובא ואע״ג דמילין טובא אתאמרו ביה לא מתיישב בשיכלא דאין השכל מקיפם וסובלם ׃ דאיך אפשר למיתן שוחד לסמאל יהא צריך לזה למימר דמשלחן גבוה קא זכי דיהון ביניהון שוין ויגריל עליהם כחדא והוי סגי דיתנון ליה האיברים ופדרים ובהכי הוי סגי : **אבל** רזא דמלתא הוא רזא דרזין טמירא דטמירין עמיקא דעמיקין דלית חכימא בעלמא דינדע ליה ולא אפשר למיקם עליה אלא א״כ יתמסר מפה אל פה דקבלה שמה והכי אבעי לקבלא לה מפומא לפומא ולא הוה שום אדם דכתב בכתב ורמז בהאי מידי אלא שמעון בני רמיז קצת אבל לית בר נש יכיל למיקם ביה אי לא יתמסר ליה כדאמרן והא רזא דרזין דא מרגניתא רבא הוא ומתנה טובא היא דיהיבנא לך בגין שיתא סדרי משנה שגמרת והיא תליא ברזא דשמנה מלכים שמלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל דהוא רזא דהי׳ בונה עולמות ומחריבן ורזא דמלמד שהיה סדר זמנין קודם לכן והיא תליא ברזא דקליפין דמיניהון קאים בר נש בספרא דקדושה דמדרגין וכתרין דקליפין קאים בר נש בדרגין וכתרין דסטרא דקדושה דאין האור ניכר אלא מתוך החושך וכל מאי דאמר המגיד תלי בהאי רזא והאי רזא תלי בפרשת האזינו השתא יתברר לך הקדמה דכלא תליא ביה בעינא תקום על הני רזיא ומינה תקום נמי בכמה רזין עמיקין דאורייתא :

הלא רזא דמילתא דקדושה הוה גניזא בגו קליפי׳ דסחרי לה קליפה על קליפה לקבל דבסטר קדושה הוו תמניא דרגין בסטרא קליפייא הוו נמי המניא דרגי׳ וכלהו נפקו מאין סוף כד״א מי יתן טהור מטמא לא אחד בתמי׳ דהא ודאי כלא נפק מאחד דהוא אין סוף וכמא דלאי אפשר למיכל מפירי עד דיתברון קליפייא דעליה ויעדו יתהון הכי מקמי דישלוט סטר קדושה שליטא קליפייא וכמה דבסטר קדושה בכל שמיטה שלטא חד ספירה הכי נמי בזמנא דשלטו קליפייא כל קליפה שלטא חד זימנא ואסתלקא ובתר הכי שלטא חבירתא והכן עד דשלטו כלהו תדא בתר חדא ובתר הכי שרי למשלט סיטרא דקדושה ושלטה חסד שמיטה חדא ובתר הכי שלטא גבורה ׃ והכי ישלוט כלהו חדא בתר חדא ודבתר הכי אסור להרהר דהיינו מה לאחור והיינו רזא דשמנה מלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל וימלוך באדום שהוא תוקפא דאדמומיתא ודינא ׃ בלע והיא קליפה דלקבל חסד ואיקרי בלע למימרא דבעיא למיבלע עלמא בתוקפאה ׃ בן בעור כלומר דהוה בוער כאש וימת בלע כלומר דאסתלקת ההיא קליפה ושלטא אידך קליפה דמתקרייא יובב דאיהי לקבל גבורה ואיהי תקיפא בדינהא כמו בעל דבבא דיובב ובעל דבבא חד הוא ׃ מן בצרה כלומר דאיהו מבצר ומקטרג עלמין ואיהו בן זרח כלומר אתי מקליפא קדמאה דזרחא בעלמא וימלוך תחתיו חושם דאיהי קליפה דלקבל ת״ה ואתקרייא חושם למימר דאית בה תרין חושים חד מסיטרא דחסד וחד מסיטרא דגבורה והיינו מארץ התמני דהא דרום רמיז בת״ה הדד בן בדד איהי קליפה דלקבל נצח ושמלה איהי קליפה דלקבל הוד ושמלה ושמאל כלא חד למימר דאיהי לקבל הוד דאיהו בסטר.

שמאלא

פרשת מצורע מהדורא קמא

אור לשבת שני לאייר · ה' עמך בכל כו' לכן אזדהר מלפנאה · לבך מלהרהרא תדיר במהימנותא דילי דלא יתנשי מינך לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי · דהא אמרית לך דלית את ידע כמה עלמין את בני בעידן דאת מהרהר במהימנותא דילי · וכמה עלמין מתחרבין על ידך בעידן דאת מפסיק מלהרהרא במהימנותא לכן אזדהר · והלא בפרשתא קדישתא דא כתיב זאת תהיה תורת המצורע כלומר דמצורע איהו סגיר מנהורא עילאה וכד בעי לדכותיה בעי לחברא לה בזאת דאיהי כ"י · וכן בתורת דהיא כ"י נמי · ביום טהרתו כלומר יתקן ההוא יומא דפגם בההוא דרגא בעי לתקנא דכל יומא אית ליה דרגא מתתקנא וצריך לאתעסקא ביה באורייתא ובפולחנא דקודשא בריך הוא וכן כל לילה ווי ליה דמאן דמפסיד הדא מן יומא או חדא מן לילה · דהא הוא מפסיד דרגא דההוא יומא או ההוא לילה מתנא עליה · אי נמי ביום טהרתו היינו לומר דביומא דמטי דכותי' יתדכי דכל יומא אין מלין מתחדשין למעבד כד"א לכל זמן ועת לכל חפץ וכו' כלומר דכל ספירין משפיעין ביסוד דכל היינו יסוד וזמן היינו ספירא דעליה בסוד מלמד שהיו סדר זמנים קודם לכן · ועת היינו כנסת ישראל · וחפץ היינו ספירן דעלה כלומר לכנסת ישראל אתא שפעא מספירן דעלה · והא איכא יומיא ודרגין מייחדין להאי מילתא ואחריני למילי אחריני · והיינו תחת השמים כלומר בשבע ספירות הבנין דאינון תחת השמים העליונים דאינון תלת עילאי דהתמן כולא יחודא וליה תמן פרישו דדרגין דכנסת ישראל אתמר עלה יקרה היא מפנינים כלומר יקרא דאית בה משפעא דאתי לה מתלת עלמין :

מהדורא קמא תם ונשלם · שבח לאל בורא עולם :

(עד כאן מהדורא קמא מפי הרב הגדול מוהרי"ק זצ"ל) :

פרשת אחרי מות

אור ליום שבת י"ד לאייר · ה' עמך וכו' והלא שדרוני לאולפא לך רזא יקירא בפרשתא קדישתא דאיכא למידק אמאי כתב אחרי מות שני בני אהרן אטו לא ידענא דהרי נינהו · ותו מאי בקרבתם הל"ל בהקריבם · ותו אמאי וימותו הא כבר אמר אחרי מות · אבל רזא דמלתא תלי ברזא דנדב ואביהו אתגלגלו בפינחס והכי קאמר בתר דמיתו שניותא דבני אהרן כלומר לא מיתו אלא מלמהוי תרין אבל אינון לא אתאבידו דהא כחדא איתגלגלו בפינחס ואמר בקרבתם ברזא דקאמר בזוהרא קדישא דבגין דלא הוו נסיבין כד קריבו קטרת מיתו והיינו בקרבתם בגין דקריבו גרמיהון ולא היו ראוים מיתו והיינו דקאמר וימותו כלומר בגין דהוו כמתים דלא הוו להון בנים ולא נשים לאולד' מניהון משום הכי מיתו ואצטריך למימר הני מילי הכא משום דלא לידחל אהרן למיעל כיון דאתאבדו בניו בגין דעאלו מש"ה אמר בזאת יבא אהרן ולא לידחל דבנוי אע"ג דאתענשו לא אתאבידו ולא מתו אלא שניותא דילהון בלחוד ותו דאינון הוו חזו לאתענשא משום דלא הוו נסיבין אבל איהו כיון דהוא אנסיב ליעול בזאת ולא לידחל · אי נמי אתא למימרא אע"ג דמיתו שני בני אהרן לא לידחל משה מלמיעל דאהרן בלא יבא ואין משה בלא יבא · ובכן והאה שלום : אור ליום שבת י"ג לאייר ה' עמך וגומר · קשרם על לבך וכו' והא איכא למידק מאי לוח איכא בלב ותו מאי לישנא דקשרם היכי שייך בלב ותו היכי שייך לגבי גרגר לומר ענדם ומאי הנאה איכא בהכי · אבל רזא דמילתא באורה פשטא דמשום דמילין דחשיב בר נש בליביה מתאבדין מיניה כמאן דכתיב בלוחא והדר מחיק יתיה וקאמר דמילי דאורייתא לא יהון הכי אלא תדיר יהון קשירין וחקיקין על לביה ענדם לגרגרותיך כלומר בעידן דלית את יכיל למפסק באורייתא כגון דאת בגו בני נשא וכיוצא יהיו דברי תורה כאילו הם מעונדים בגרגרותיך כי היכי דתיכף תיכול לאתעסקא בהון דלגבי האי מילתא לא יהיו כאילו הם בלבך דאיהו רחיק מפומך אלא כאילו הם בגרגרותיך דאינון סמיכין לפומך · אי נמי אתא לאזהורי דיהון דברי תורה שנונים בפיך והיינו ענדם לגרגרותיך דיהון תדיר סמיכין לפומך כד תצטרך להון · והלא בפרשתא קדישתא הזהיר דאל יבא בכל עת אל הקדש וכו' כלומר אפילו בההיא קליפה רביעאה דאיהו דקיקא ולהכי רמיז כל עת לרבויי להאי וא"ת כיון דאיהי דקיקא וסמיכא טובא למלכות אמאי לא יעייל בה במלכות להכי אמר אל הקדש מבית לפרוכת וכיון דעייל לעילא באתר דת"ת דלא סחרין ליה קליפין לית ליה למיעל בשום קליפה כלל · וא"ת הא לא סליק ממלכות והיכי אמרית דעייל אל הקדש וגו' לכן אמר כי בענן דהיינו מלכות אראה על הכפרת כלומר בה נהרין כל ספירין ואיהי כלילא מכולהון וכיון דעייל בה הוי כאילו עייל בספירין והיינו רזא דמאן דאמר דאדם הראשון חב בחכמה ואיכא מאן דאמר בכתר והא ק"ל דחכמה אין המחשבה תופסת בה וכ"ש בכ"ע והכא נמי היכא הוה אפשר למיחב בהו אלא ודאי דהיינו חכמה וכ"ע דבמלכות בזאת דהיינו מלכות יבא אהרן אל הקדש ואע"פ כן אין מקרא יוצא מידי פשוטו וקאמר דבקרבנא דא יבא אהרן וכו' בפר בן בקר וכו' פר הוא בינה בקר הוא מלכות דאקרי הכי וכד סליק ריחא בהאי פר לעילא מתהדר לאתריה דאיהו מלכות דכל זינא אזיל לזיניה והיינו רזא דקרבנא דמתקרב ההוא תננא לתתא ומתדבק לעיל במלכות וכד סלקא תננא לעילא מתפזרין כל הנהו קליפין ואיהו סליק למדבק לעילא ואזיל דהוי רמיז לת"ת לעולה כלומר דאיהו מסתלק לעילא בבינה ובני אהרן אתחייבו משום דנכנסו שתויי יין ואע"ג דאכתי לא אתפקדו הוו להו לאזדהורי דכיון דהוו מחויבים מסיני דהא אינון אצילי בני ישראל דויחזו את האלהים וגו' הוה להו לאזדהורי גרמייהו מלמשתי חמרא כי היכי דלא יתקף דינא וכיון דלא אזדהרו איתקף דינא ואיענשו ואילולי ההוא תקיפו דאיתקף דינא ע"י מיתה דילהון לא הוה מפקד לכהנים דלא למשתי חמרא דהא אינון אתו מסיטרא דחסד ושרי למשתי זעיר חמרא למזגא דינא עם חסד אלא דאיתקף דינא במיתת דנדב ואביהו אצטריך לאזהרא לכהני מלמשתי חמרא כי היכא דלא יתקף דינא · ומשום דדינא הוה מהדר בתר אהרן ובניו לאושטא ידא בהון דהכי אורחי' דההוא סיטרא אחרא וכדאחז"ל אחד מן האחים שמת ידאגו כל האחים ולהכי פקיד להון ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו דלא יתמאן כקריבין דילהון אבל בני ישראל יבכו את השרפה דעלייהו לא

יהא

בתורתך כאשר אתה עושה בתורה ובמשנה בגמ' רש"י ותוספת ובפסק ובקבלה כי אתה מקשר אותם זה בזה וכל מלאכי מרום דורשים שלומך וטובתך ואל תצטער במזונות כי כבר אמרתי לך פעמים אין מספר כי פרנסתך מזומנת לא יחסר דבר כי אתה מושגח מאוד בכל ענייניך רק כי תדבק בי ובתורתי וביראתי ועבודתי וכבר אתה רואה המעלה הגדולה הזאת אשר נתעלת לפני כל עם ה' לדבר עמך בקול רם ותזכ' לראו' את אליהו כאשר אמרתי לך אם תטיב דרכיך לפני והטוב בעיניך שאיך הולך בהשכמה לבה"כ ואע"פ שאיך ישן ולא יושב בטל עכ"ז עידן תורה לחוד ועידן צלותא לחוד לכן בני השכם לבית אלהיך והתפלל בכוונה ולא כאשר אתה עושה שאינך מכוון בשלימות כראוי והבטל כל ההרהורים והמחשבות בעת התפלה ותייחד לבך וכל איבריך בי ותהיה מחנה שכינה · ובכן אתם שלום וכו' :

פרשת אמור · **אור** ליום שבת כ' לאייר שנת יש"א · ה' עמך וכו' והא שדרוני לאודעותך רזא יקירא ברזא דוהכהן הגדול דאיהו רמיז בחסד עליון דאיהו כת"ר מאחיו דאינון שאר ספירין אשר יוצק על ראשו שמן המשחה דאיהו משחא דנגיד ונפיק מלעילא · ללבוש את הבגדים דאינון ספירן · את ראשו לא יפרע משום דגידול שער אחזי על דינא והאם כלא רחמי אינון וא"ת והא ליואי משום דאינון דינא מעבירי תער על בשריהון והיכא אמרת דגידול שער אחזי על דינא איכא למימר דגידול שער אחזי על דינא דאינון מותרת וכן למעבר כל שערא נמי אחזי על דינא אבל בספרא בתספורת בן אלעשא כסום יכסמו את ראשיהם דמספרו משאר עקר שערי האי הוא שלימותא ורחמי · ובגדיו לא יפרום דבגדיו רמיזי לספיקן · ואי בזע יהיהון אחזי פגימותא · ועל כל נפשות מת וכו' אפילו לאביו ולאמו דהא בההוא דוכתא לא מדבק שום נד מסאובתא ומן המקדש לא יצא דהא איהו באתר דקדש קדישין · והוא אשה בבתוליה דאיהו בינה · ואתה שלום וכו' :

אור ליום שבת כ"ד לניסן הא אתינא לאלפ' לך רזין עמיקין דרעוה דרעוין סתימא דסתימין בעא נגלאה לך דהנה עתך עת דודים אינון יומין קדישייא דירחא דניסן ואת קדישתא יהיהון הו במתניתא דילי דנסיבת להון ע"פ והדל' עשרה ליושנה למהוי תורה שבע"פ והא שרית בס' שתיתאה וע"כ אסתליקת ואתעלית ואתינא לגלאה לך רזין אלין דמהיום עד כמה שנין לא אתגליאו ולא אתחזו ולא תשכח יתהון בשום ספרא ולא שום חכימא מחכימי דרא ידע לון הלא אמרו רבנן המלך והכלה ירחצו את פניהם והחיה תנעול את הסנדל והיינו לומר בההוא יומא קדישא דכפורים דמתגלי בינה וע"כ כולהו עלמין בחדוה המלך והכלה דאינון ת"ת ועטרת דספירות עלאין ירחצו את פניהם כלומר דאינון בייחודא ובבירורא וחביבותא ואיפקדון נהורין בהאי יומא קדישא והחיה דאיהי מלכות קדישא דהיא כלילא מי"ס עלאין כמא דאוליפתך ואתקריאת חיה בגין דחיותא דילה תלי בספירות עלאין · תנעול את הסנדל · כלומר דאיהי בשלימותא ונהירותא ומייחדה בנעל דידה דאיהו מטטרון · ואוף בסנדל דילה דאיהו סנדלפון והני אינון נעל וסנדל דילה וכדכתיב מה יפו פעמיך בנעלים והיינו רזא דאמרי רבנן אם יבא אליהו ויאמר חולצין בסנדל שומעין לו במנעלים אין שומעין לו שכבר נהגו העולם בסנדל דהא ודאי איכא למידק אי מדינא מנעל מהני אמאי אין שומעין לו בגין דנהגו עלמא אבל רזא דמילתא דרזא מאן דאתפטר בלא בנין לא יכול לסלקא בצרורא דחיי דחד מגווני דכרת איהו מאן דאזיל בלא בנים משום דהא צדיקייא בההוא עלמא עבדין פירין ומולידן והיינו כד שבקין בנין בהאי עלמא דכיון דאית להו שרשא ויסודא בהאי עלמא יכיל לאשתלומי בההוא עלמא מיהו כד שביק בנין אע"ג דלא אתקיימו בתדיר אלא רגעא חדא סגי בהכי כיון דבעידנא דאתפטר מההוא עלמא הוה ליה שרשא וכד לא שבק בנין פקיד הקב"ה דייתי אחוה דאיהו כגוונא דיליה דנשמתא דתרווייהו מחד ענפא ויסב אתתיה דאיהו כגופיה · וההוא בר דיוליד מיניה אתחשב כאלו מיתא גופיה אוליד והא אית לי' שרשא בהאי עלמא ובהכי משתילין בההוא חסד עלמא לאתדבקה באתרא דמבעי ליה ואי צריך לאתגלגולי הוא מתגלגל בברא קדמאה דיולידו וכד חזי ביה דינא דאין זיוגם עולה יפה מצוה למחלץ · ורזא דחליצה איהי דההוא נעל דהוא מטטרו"ן חוצץ באפי ההוא נפשא ולא שבק לה לאדבקא במלכות קדישא דאיהי סופא דדרגין קדישין ולהכי חליצה נעל מעל רגלוהי דנעל איהו רזא דמטטרון ורגל רזא דמלכות למימר דמן היום ולהלן לא יחוץ נעל דהוא מטטרו"ן באפי ההוא נפשא ולא יעכב לה מלאתדבקא ברגל דאיהו מלכות קדישא ומשום דמטטרו"ן דבק במלכות קדישא בלי שום חציצה כלל משום הכי בעיא שלא יהא דבר חוצץ בין נעל לרגל וכל הני קשרים וקרסים למרמז על קשרא דחייני באפי ההוא נפשא ומשום דצדיקין גמורין מתדבקים במלכות קדישא ולהנהו הוי יאות למחלוץ במנעל כדקא אמינא אבל הנך דלאו צדיקין כולי האי מתדבקין במט"ט וסנדלפ"ון חיין באפייהו והנך מבעי למחלץ בסנדל משום דרובא דעלמא לאו צדיקים גמורים נינהו נהגו להשוות המדה ולמחלץ בסנדל ולא במנעל ומ"ה קאמר אם יבא אליהו וכו' · לפי שכבר נהגו כדאמרן ומאן דאיהו זכאה מעשיו יקרבוהו בההוא אתערותא סגי לסלקא ליה ולאתדבקא באתר דאצטריך ליה :

ורזא דרקיקה והקריאה וחליצה אינון ברזא דנפש רוח נשמה הקריאה לקבל נשמה וחליצה לקבל נפש דהא חליצה כגוונא דנפשא דאיהי עולם המעשה ומ"ת לאו מעשה בידים אלא בפומא דנפיק מיניה דיבורא דאיהו רוחני ובהכי דמי רקיקה לרוחא · דהוא כליל מנפש ונשמה וכד הני עובדיה אתעבידו דאינון לקבל נפש רוח נשמה הא אינון אתקשרו כחדא ולית מאן דמעכב באפייהו מלאתדבקא באתר דאבעי ליה לאדבקא :

אחר כן פירש לי כל פרק ראשון מפרקי אבות ואמר דלא בעי לפרשה יתיה דכך סוד אלא ע"ד הפשט דישמעון עמא והקשה בו כמה קושיות מהם שהקשו במפרשים ונוסף עליהם וישב הכל כשפרש שהג' דברים שאמרו כנסת הגדולה הם כנגד ג' הנהגות שצריך האדם והם כנגד נר"נ ועפ"ז פירש כל הפ' עד סופו ודרשתיו ושבחתיו וכשהגיע למשנת כל ימי גדלתי בין החכמים היה מגמגם בפי והיה אומר לי מה שאני מגמגם אתה גורם לי לגמגם לסבת הרהורים שאתה מהרהר בשעת התפילה ואינך מכוין בה כראוי לכן בני התחזק ובטל כל הרהורים מלבך ותמיד תהרהר במשניות ולא תפריד מלחשוב בהם אפי' רגע א' ובכן תסלק לי בדרגין עילאין ברזא דישראל אשר בך אתפאר לכן ייחד כל מחשבותיך לתורתי ותתוקד

על

Digitized by Microsoft®

שמאלא · משמרקה כמו שריקות עדרים דשריקותא רמיז לתוקפא דדינא שאול איהי קליפה דלקבל יסוד ואקרי שאול משום דלזימנין נקטין ליסוד בהשמאלא חלף ת"ת · מרחובות הנהר כלומר יסוד מסתלק בבינה דאיהי רחובות הנהר · בעל חנן דאיהי קליפה לקבל מלכות בן עכבור כלומר דאיהי כלילא מכלהו ספירייא · הדר איהי קליפה דלקבל מלכות תתאה והא השתא דבקנאתהון לא אמר בן משום דחושם כליל מתרווייהו ולא בר דהד לחוד הוה ושמלה הא שמיה רמיז עליה דלסטר שמאלא הוא והיינו הוד ועוד השתא דבקנאתהון אמר שם עירו דהיינו בבלע והדר ורזא דמילתא דבסטר קדושה כד שלטא שמיטת ספירה חדא איכא ספירה אחרא דמנהג עלמא וכד שלטא שמיט' ספיר' אחרא איכא ספירה אחרא דמנהג עלמא וכדי שלא תחשוב שהוא כמו בהאי שמיטה דספירה מלכות מנהיגא עלמא דאיהי דינא רפיא ומבשמא תוקפא דדינא דגבורה דהא היא בתו של אברהם אבינו וחוט של חסד משוך עליה להכי קאמר דבסטר קליפייא לא הוו הכי דאפילו בקליפא דלקביל חסד עירו דאיהי סטרא דהוה מנהגא עלמא בזימניה הוה תקיפא והוה אמרת תדיר הב הב והיינו דינהבה וכן בהדר דאיהו לקבל נצח דאתי מחסד עירו דאיהי סטרא דהוה מנהגא עלמא בזמנהא הות עוית דאיהו עיוותא ואמר ביה המכה את מדין וגו' כלומר אע"ג דאיהי לקבל נצח דאיהי סטרא דחסד הות עבדא הכאות ומדנים ואית לך למנדע דאע"ג דבסטר קדושה כל ספירה דלתתא תקיף דינה מדלעיל מינה בההוא סטרא הוו איפכא דכל סטרא דלתתא קלים תקיפותא דדינא מדלעיל מינה ומש"ה בהדר אמר ושם עירו פעו כלומר דהות פועה סטרא דקדושה למשלט ושם אשתו מהטבאל דהא סטרא דקדושה הטוב הוא זמין למשלט בת מטרד בת מי זהב כלומר דאיהו כליל מסטרא דחסד וגבורה והיינו דאמר בפ' האזינו זכור ימות עולם דהיינו אינון שמטייא דקדושה · בינו שנות דור ודור דאינון דשלטון קדמיהון וכן אית לפרושי שאל אביך ויגדך וגו' בהנחל עליון גוים וגו' כי חלק ה' עמו וגו' כלומר נשמתיהון אינון פנימיאין ולית לקליפייא חולק בהון כלל · ימצאהו בארץ מדבר כלומר מש"ה אינטריך אברהם לאתנסאה בעשר נסיונות דע"י כך אתעדו מיניה קליפייא דאינהו נסיונות אינון לקבל זימנייא דשלטא קליפין · והאי הוא רזא דעקידת יצחק ועקין דיליה ודיעקב ושעבוד דישראל במצרים ועקייא דילהון ממדברא ושאר עקייא · יסובבנהו יבוננהו וגו' הא הכא ז' דרגין עד ואין עמו אל נכר למימר דבכל שבעה דרגין קדישין אעטר להון כדי להעדאה מינהון שליטון דקליפין ותו קאמר ירכיבהו על במותי ארץ דאיהו בינה ויאכל תנובות שדי לקבל חסד ויניקהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור לקבל ת"ת דאיהו צור ישראל · חמאת בקר וגו' לקבל חסד ונצח · ודם ענב לקבל יסוד דשפעא גניז ביה כחמרא דענבא · תשתה חמר לקבל מלכות · וישמן ישורון וגו' כלומר איהו שבק הני ז' ואדבק בז' אחרנין והיינו ויטוש אלוה לקבל חסד דאיקרי הכי · וינבל צור וגו' לקבל גבורה · יקניאוהו בזרים וגו' לקבל ת"ת ומלכות דאינון מיחדין ואינון שבקו להו ואדבקו בזרים בתועבות · יזבחו לשדים לא אלוה לקבל נצח דאף הוא מחסד דאיקרי אלוה · אלהים לא ידעום לקבל הוד דאתי מגבורה דאקרי אלהים · חדשים מקרוב באו · צור ילדך וגו' לקבל יסוד ומלכות · הם קנאוני בלא אל כלומר אינון אקניאוני בקליפין עילאין ואני

אקניאם בקנאי דאתיין מסטרייהו · כי מגפן סדום גפנם היינו ההוא סטרא דלקבל מלכות ענבמו ענבי רוש לקבל יסוד אשכלות מרורות למו היינו נצח והוד · חמת תנינים יינם לקבל גבורה · וראש פתנים אכזר לקבל חסד דאיהו ראש והשתא כל משאבו דהוו בעלמא תלי ומתדבק בהנהו קליפין · ומכיון דאיתגלי סטרא דקדושה כל אשתדלותא איהי למדחי סטר משאבו מסטרא דקדושה והאי איהו רזא דפקודייא כלהו · וביוה"כ מתהדר עלמא דקדושה לקדמותיה ומתייחדא אימא תתאה באימא עילאה ובעינן לאעדאה סטרא משאבו מסטר קדושה ולדבקה ליה בדוכתיה דהיינו בהנהו קליפייא · ומש"ה עבדינן עובדא דהעמדת שני השעירים לפני ה' ומגרילין עליהם גורלות למרמז דברישא הרין סטרין נפקו מחד דוכתא האי פרי והאי קליפא ובתר הכי משדרינן לשעירא דעזאזל למדברא למרמז דכיון דעבר שלטא קליפייא בזמניהו השתא דעבר זמניהו שלטא קדושה ובעי לאסתלק כל משאבו מסטר קדושתא ויתדבק בדוכתיה והנך סוכות דהוו מירושלים ועד צוק הוה רמיזין לעלמין דשלטו בהו קליפייא והוו א"ל בכל סוכה וסוכה הרי מזון והרי מים למרמז דעבר שליטו דקליפייא דהוה בעלמין דילהון חורבא וחסרון כל · אבל השתא הוו שליטין דקדושה דאיכא ברכאן בעלמא דהרי מזון והרי מים ומש"ה מעולם לא הוצרך אדם לכך לפי שלא היתה אלא לרמוז לבד ויקירי ירושלים הוו מלווין אותו עד סוכה הראשונה כדי להסיר כל משאבו מהם ולהדביקו בשעיר · חלק לשון של זהורית חציו קשר בסלע וחציו בין קרניו לרמוז דתוקפא דדינא דהנהו קליפייא אבעי למהווי ברישא דילהון דלהכי רמיז בין קרניו וכן איבעי למהוי בנוקבא דילהון דרמיז לסלע ולא יתפשט בעלמא דקדושה כלל ולשון של זהורית שהיו קושרין על פתחו של היכל הא פתחא דהיכל רמיז לכ"י ולשון של זהורית רמיז לזוהמא שהטיל בה נחש משום דאתי מסטרא דהנהו קליפייא וכיון שהגיע השעיר למדבר היה הלשון מלבין רמז דהא אסתלק סטר משאבו לגמרי מעלמא דקדושה ואתכניש ואתדבק בדוכתיה ואשתאר עלמא דקדושה בלא משאבו כלל ומתייחדא אימא עילאה בתתאה ומכפרא כל חובין דתליין בה וכל עלמין בנהירו וחידו סגי הא גליתי לך רזין טמירין דלית מאן דידע יתהון ומנהון תקום על כמה רזין דאורייתא :

והלא עשר יומין קדישין רמיז לעשר ספירין מתתא לעילא ויומא תשיעאה רמז לחכמה ומצוה לאכול בו ברזא דמאי דאמר בזוהרא קדישא על ויקח מאבני המקום וגו' דכד אתי מלכא לגבי מטרוניתא אפילו תתקן לה ערסא דאבנין ישכב עלה · הכי חכמה דאיהי ספירה עילאה דאית לן בה קצת תפיסות' ומתייחדה בהאי יומא במטרוניתא אכילה ושתיה ביה כעלמא דמטרוניתא דאיהו עלמא דאית ביה אכילה ושתיה וביום כיפורים דמסתלקא מטרוניתא בכתר עליון · נהגינן כעלמא דכתר עליון דלית ביה אכילה ושתיה הא מייחדינן עלמא עילאה בתתאי ותתאי בעילאה וזה סוד עליונים ירדו למטה ואכלו ותחתונים עלו למעלה ולא אכלו : (חסר) ה' עמך וכו' · ואת כי תדבק בי בתורתי וביראתי ובמצותי ולא תפריד אפילו רגע אחד ואתן לך מהלכים בין העומדים האלה ואזכך לגמור כל חיבורך בלי שום טעות ולהדפיסם ולפשטם בכל גבול ישראל עמי ואגדלה שמך בתלמידים יותר מיצחק אבואב בחירי לכן חזק ואמץ

בתורתך

Digitized by Microsoft

עלמא בדינא לא הוו עלמא יכול למיקם אפילו רגעא חדא מגו תוקפא דדינא דידהו דמש"ה אתחריבת בהו בי מקדשא תרי זמני וקב"ה מגו דחיים על עלמא סליק דינא מהנך ירחי ולא בעא לסלקא ליה לירחא דאלול משום דסמיך לון ותקיף ביה דינא וסלקיה לירחא דתשרי ומש"ה תקינו קדמאי למיקם בליליא בירחא דאלול ובירחא דתשרי ברישיה דאין ביה הקב"ה עלמא וג' ספרים נפתחים ביה ושל בינונים תלויים עד יום הכיפורים דביה מתגלה זוהר לבינוניתא דכתרא עילאה וביה מכפר לאינון דזכו ומתחתמין לחיים ואינון דלא זכו לא מתחתמי למיתה דהא ביומא דאתגלי עתיקא קדישא ליכא חתימה למיתה אלא תלי וקיימי וביומא דבין י"כ לסוכות יהב הקב"ה לישראל מצות ד' מינין ומצות סוכה דיתעסקו בו כי היכא דיזכו בהו ובתוך יומין דבין יה"כ לסוכות לא מתחשבי חוביא דחבין בהו משום דזוהר לבינוניתא דאתגלי ביה אכתי מתנוצץ עד יומא קמא דחגא והיינו דאמר רבק ראשון לחשבון עונות למימרא דמיה"כ עד ההוא יומא לא מתחשבי עונות הלא אוליפתך רזא דאלהות עילאה קדישא. דאינון י' ספירין עילאין ומטרוניתא כלילא מכלהו ומאן דמפריד בין י"ס עילאין למטרוניתא עליה אתמר ונרגן מפריד אלוף ואיהו גרים חורבן עלמין ומאן דמייחד לי"ס בהדי מטרוניתא איהו גרים קיומא דכלהו עלמין ובגין דישראל כוליה שתא מסגלין חובין וגרמין לפרדא בינייהו פקיד קב"ה דבהנך יומין ייחדון לה לגמרי כל ישראל כמוב כחופא כבין דיתקנון פרודי דמפרדי כלא שתא וייחוד הוא לשבחא קמיה בהנך ד' מינים ולולב הא איהו רמיז לאילנא קדישא ועלין דאית ביה מהאי גיסא ומהאי גיסא רמיזי לספירן דמימינא ומשמאלא ועלין כפולות רמז דכל ספירה כלולה מדין ורחמים וגופא דלולב רמיז לצדיק ותפ' ברזא דת"ו ומשך הוא"ו סליק עד כת"ר ברזא דמוסף דרמיז לצדיק ואמרין ביה כת"ר והכי נמי לולב סלקין עלין דיליה עד התיומת ואית לולבים דשלמה תיומת דילהון בתלת עלין שוין קצת ואית דשלמה תיומת דילהון בחד עלה בלחוד ואיך תרי לתתא ולעולם מציעאה עילה מן תרין דמציעאה רמיזא לכתר ואיך תרי לחכמה ובינה ברזא דתלת עלין כחד מסדרין כת"ב זה אצל זה ובאידך כתר לעילא חכמה ובינה לתתא האי מהאי גיסא והאי מהאי גיסא ואלו ואלו דברי אלהים חיים דאע"ג דחכמה ובינה לתתא מכתר אינון מתעלין ומתחברין ביה · ותלת ענפי הדס רמיזי לתלת אבהן ואית בהו ריחא למרמז דמנהון מתזנין עלמין ולית בהו פירא למרמז צריכותא די"ס כלהו למימרא דאי לא הוו אלא אבהן בלחודייהון נהי דהוו עלמין דרוחין. ונשמתין יכלין לאתקיימא כגוונא דריחא דמתהני מיניה נשמתא ברזא דכל הנשמה תהלל יה אבל עלמא דגופא לא הוה יכיל לאתקיימא ולהכי לית בהדס פירא אלא ריחא לג' עלין דבכל בד למרמז לנצח הוד יסוד או לכת"ב ואינון עדות למרמז על ייחודא · אי נמי תלת עלין עדות למרמז על אבהן גופייהו דאינון ייחודא חד ואינון תלת בדין למרמז דאע"ג דמעלמין ממשיך ג' חסד ודין ורחמים דלהכי רמיז ג' ענפין מ"מ ייחודא חד נינהו כגוונא דג' עלין עבות דבכל בד ובד ותרי ערבי נחל רמז לנצח הוד למרמז דאע"ג דנגיד בהו שפעא דאבהן אכתי לא הוה יכיל עלמא לאיתזנא מינייהו דלהכי רמיז ערבי נחל דלא עביד פירא למימרא דלא סגי בהו · דהא אע"ג דכליל בהו שפעא דאבהן לא יכלי למעבד פירין עד דדביקו בצדיק ואע"ג דבהדס דרמיז לאבהן אית ריחא בערבי נחל דרמיזי לנצח הוד דינקי מנייהו ליה ריח למרמז על התעלמות משך השפע בספירות באורח סתים וגניז ובהדס דרמיז לאבהן לא הוה ליה למהוי ליה ריחא אלא למרמז דמנייהו כל שפע וכל טיבו דעלמין וכד מתחבר ג' ענפי הדס דרמיזי לאבהן ותרי ערבי נחל דרמיזי לנצח והוד בצדיק משפיעי ביה ולהכי אגדינן להו בהדי לולב למרמז דאינון משפיעי בצדיק וצדיק עביד פירין ולהכי רמיז לולב דאיהו עביד פירי ולית ביה ריחא למרמז דצריכותא דצריך לאו משום עלמין דרוחין ונשמתין דרמיזי לריחא דלהכי הוה סגי באבהן אלא משום צריכותא דעלמא דגופין דרמיז לפירי והא דלא נקטינן פיריה גופיה ונקטינן לולב משום דרמיז לספירין כלהו כדלעיל ותו למרמז צריכותא דמטרוני דכ"י דאוף דאתא שפעה בצדיק ואתעביד ביה פירי מתעלים איהו ביה כגוונא דלולב דנקטי דלא מתחזי ביה פירי עד דמתחבר במלכות ובההיא עדנא מתחזי ריחא ופירא למיזן עלמין כולהו והיינו אתרוג דנקטינן ליה גופיה ואית ביה טעמא וריחא :

אור ליום ז' י"ו לחשון חזק ואמץ רק כי תדבק בי ובדחלתי ובתורתי והכוין בתפלה הלא רזא דברכות התפלה הא ג' ראשונות אינון ברזא דג' עליונות כח"ב וג' בתראי הא אינון ברזא דתלתא תתאי מכוונן לג' עילאי כמא דאוליפתך וי"ב מציעאה לקבל י"ב הויות שבת"ה ואע"ג דאנן אמרינן י"ג אמצעות הא אמור רבנן ברכה אחת ביבנה הקנוה דההוא ברכתא איצטריכא לאבדליה בין מסאבא לקודשא דהא ההיא סטרא בפני עצמו הוא והוי חוצן ומשום הכי אדכרו רבנן שמא דאתרא דאתקינא ביה ההיא ברכתא והכי קאמר ביבנה בשביל תקונה דבניינא הקנוה :

פרשת בהר סיני

אור ליום השבת כ"ז לאייר ה' עמך וגו' הלא בענינא דקטורת דהוית ביה קושטא דמלתא איהו למימר יתיה קודם התפלה כדאמר בזוהרא קדישא וברישא תימא פרשת הרמת הדשן כדאתמר בכל יומא ובתר הכי תימא פטום הקטורת עם אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך וכו' ובתר פטום הקטורת תימא ירמ"י שתמחול לנו את כל חטאתינו וכו' ותימא פ' התמיד ואי תנשי תיכול לממריה בכל דוכתא דתדכר אע"ג דלא אבעי לך לאינשי דהא שכחה בההוא סטרא הלי :

סוד תרומת הדשן

והלא רזא דפרשת תרומת הדשן עמיקא הוא דהא קטמא רמז לנשמות דטבלין ומתספיין בנהר דינור ומסתלקין מתמן חיוורן כתלגא ולהכי רמיז קטמא דאיהי חוורא ונקיט לה כהנא ומשוי ליה אצל המזבח ומיבלע תמן רמז לאינון נשמתין קדישין דאסתחיו ואתלבנו בנהר דינור דמבלעין במלכות תתאי דקרקע העזרה רמיז לה · והוצאת הדשן אל מקום טהור רמז לנשמתין דאית להון חובין דלא מתלבנין כולי האי בנהר דינור ומשום הכי לא זכו לאתדבקא בייחודא אלא

במטטר"ן

Digitized by Microsoft®

על ק"ש והזכה לדרגין עלאין עוד אמר לי על ג' דברים העולם עומד וכו' הם רמז לג' עליונות תורה כנגד חכמה עבודה כנגד כתר שכל העבודות אליו וכו מתייחדות הספי' כולם גמילות חסדים כנגד בינה שהיא גומלת חסד עם כל העולמות שיצאו ממנה ומאי דקאמר על ג' דברים העולם קיים וכו' היינו רזא דגבורה ת"ת יסוד או מלכות יסוד ת"ת :

עוד אמר מה שהלכת אתמול לבקש בשר ואבדת חצי היום ולא יכולת למצוא ואף הרנגולים שבאו לידך לא אסתייעא מילתא הכל מאתי היה להודיעך שהבשר והיין שהן משכן היצר הרע אין לרדוף אחריהם כי בזולתם יחיה אדם כי הלא בזולת בשר כבדת את השבת לכן חדל לך מהרהורין כי אם בתורת ה' כל היום כי אתה מושגח מאוד במעשיך ואין נוקף אצבעיך וכו' לכן תדקדק במעשיך :

עוד למדני סידור כל הפרקים הה' בדרך פשט מחודש לא נמצא בדברי שום מפרש וגם לא שמעתיו מעולם ונתן קשר למשניות כל הפירקים מתחילתו ועד סופו שכולן סובבות על הנהגות ודרשתיו ברבים וכלו מחמדים :

אור ליום השבת של סוכות שנת ש"ת חזק ואמץ וכו' רק כי הדבק בי ומעט בהנאות ככל אשר הוריתיך והזהר מאוד מלהרהר בענין התענוגים כי סמא"ל רודף אחריך בהרהורים ההם והזהר מאוד ממנו וקדש עצמך במותר לך כי אים אתה והתחזק עצמך בכך ועי"י כן תזהר מלהתענג כלל רק תמיד מחשבתך דבקה בי כמא דאוליפתך ואזכך וכו' :

והא במצות סוכה איכא למידק תינח דצריך הסכך להיות גדולו מן הארץ לרמוז על הסוכה שהיא מארץ החיים אבל מאי טעמא מחובר לקרקע פסול אדרבא מחובר לקרקע עדיף למרמז דיניק מארץ החיים וי"ל משום דמחובר לקרקע הוי יניקותה מלמטה למעלה וינוקתא דספירין הוי איפכא וטעמא דלא תהא נמוכה מעשרה למרמז דכלילא מעשר ספירות וטעמא דלא תהא גבוה מעשרים משום דעד עשרים רמיז דכלילא מעשר ספירין מדינא ורחמי דהוו ליה עשרין וז' על ז' רמז על ז"ס הבנין דכלילין מדינא ורחמי והזהר מלהנות ומלרום לבבך על כל כבוד ומעלה שאני משפיע לך לעולם ועד כמה דכתיב ה' לא גבה לבי וכו' והזהר מלכעוס על שום דבר ומלהנות וטוב לך ואתה שלום : אור ליום ז' כ' לתשרי ה' עמך וכו' והא כמא דסוכה סליק לעילא ורמיזא לעילא דהא כמא דלמעלה מכ' אמה פסולה משום דהיא רמיזא לעילא מי"ס דאינון כלילן מדינא ורחמי וסלקין לכ' ואסתכה דהיא רמיזא לעילא מי"ס ודהלל סוכה תנן והסכך רמז לעילא מכ"ע בגירותא דא"ס וסוכה רמיזא נמי למלכות דהא איהי כליל בא"ס אסתכה דהיא סלקא בא"ס ונקראת מצוה קלה משום דרמיזא במלכות דהיא קלה בערך ספירות כי היא משפעת לנפרדים וגם נקראת קלה משום דרמיזו בא"ס משום דתמן לית תפיסה ורעיון נקראת קלה ומש"ה אמרו הז"ל שפיר דמאן דיתיב בצל סוכה יתיב בצילא דמהימנותא דהא רמיזא במלכות כליל בא"ס משום דאיהי עלויא טובא עבדתון יהיה על רשב"י ועד דאתון לא אתכוונתון להכי · ולולב ומיניו רמיזי לז"ס הבנין · והא איכא למבעי כיון דכל מאי דאזלי בעלמא לאו איהו אלא כדי לייחד ת"ת במלכות

א"כ אמאי לא אגדינן לאתרוג עם ג' מינים וי"ל דהאי איהי ברזא דדו פרצופי נבראו ובתר הכי נסרה והעמידה כנגדו כי היכי דתתנהרא מיניה מה דלא הות מנהרא הכי מקדמת דנא והכא נמי אי הוה אגדינן לאתרוג עם שאר מיניו לא הוה מנהרא מיניה ולהכי לא אגדינן אלא מוקמינן ליה לקיבלא בשאר מינים ובהכי מתנהרא מיניה ובשעת הנענועים מחברינן לה עמהון וסליק כלא שפיר · והא גשמים דאתי לא הות דוגמא שפך לו קיתון על פניו ח"ו אדרבה נתקבלו דבריכם ורבי שמעון ב"י ובנו שמחו לקראתכם בקרותכם זוהר על מערתם ובכפר הסמוך להם אלא דכיון דהקפתם לר' אלעזר בד' מינים הבאים לרצות על המים נתעוררו המים ובאו ואלו הייתם מקיפים פעם אחרת היו רוב גשמים באים לעולם כמו בימי חוני המעגל ומפני כך באו גשמי ברכה רצופים כדי שלא הקיפו יותר עליהם וכלל זה יהיה בידכם כל זמן שהעולם יהיה צריך לגשמים ביותר תלכו והקיפו הצדיקים הנזכרים והענו ועל כל צרה שלא תבא על הציבור תקיפו אותם ז' פעמים והענו ובכן תדע כי הם שמחים מאוד בקרותכם זוהר על מערתם או בכפר הסמוך להם ואם תתמידו לקרות כן יגלו לכם רזין עילאין וכלהו רמיזין בזוהר אלא דלא מסתכלי בהו עד דיתגלו לון ואז ידעו למפרע אתר דרמיזו להון דהא בהאי זוהר דבגייהו רמיזי כמה רזין עלאין דלית לון חושבנא אלא דבני נשא לא מרגישין בהו וכד יתגלו להו ירגישו בהם · ואתה שלום וכו' :

אור ליום שבת יום א' של חג הסוכות שנת הרצ"ז ה' עמך בכל אשר אתה עושה וגו' הנה היסורין האלו שבאו אליך אלו היית סובל אותם ולא היית מפריד מחשבותיך מההודה אפילו רגע היית מתעלה במעלות רמות שלא תוכל לשער אבן מאחר שסבלת אותם והצדקת עליך את הדין הרי הם לך מזבח כפרה וגם בזכות שגמרת בלבך למסור נפשך על קדושת ה' שדרני הקב"ה וכל בני מתיבתא דרקיע לגלויי לך רזין אילין דלא תשכח יתהון בשום ספרא · ועוד לית חכימא בדרא דידע יתהון אבל בתר דתנדע יתהון יתגלון לך סיפרייא הלא כל בן דעת יבעי אמאי פקיד קב"ה לשבחא קמיה בחגא בארבעה מינין אילין ומ"ש מפסחא ועצרתא דמשבחינן קמיה ולא נקטינן מדי בידין ותו מ"ש הנהו ד' מינים ממינין אחרנין ותו אמאי נקטינן ערבה דלית בה טעם וריח · ותו למ"ד דרמיזי הני ד' מינים לד' גווני דאית בישראל · חד גוונא דאית בהו טעם וריח וכו' א"כ כי היכי דנקטי הדס גופיה דאית ביה ריחא וכן נקיטי אתרוג גופיה דאית ביה טעמא וריחא ולא סגי לן למנקט ענפא מענפוי וכו' הכי נמי הוה לן למנקט תמר גופייהו דאית בהו טעמא ואמאי נקטינן לולבא דלית בה טעמא · ותו אמאי בשיתא יומין כפתינן לולבא וביומא שביעאה שרינן רישיה והוי פסול אבל אסור בסיפא ותו אמאי מקיפין כל יומא חדא זימנא וביום ז' ז' זימנא ותו אמאי מקיפין ביום ז' בערבה דלית ביה טעמא ולא ריחא ותו מהי רזא דחביט חביט ולא בריך · ותו אמאי רזא דנענועי לולבא · ותו אבעי לחברא אתרוגא בהדי איניך מינין בעידן נענועא או לא : **והלא** רזא דמילתא בירחא דתמוז ובירחא דאב איבעי קב"ה למידן עלמא דאינון ירחי דדינא קשיא אלא דאי הוו הקב"ה קאים בהנהו ירחי על
עלמא

Digitized by Microsoft®

תחזיק קצת מהיום ותעשה באופן שתקרא כלו קודם סעודת הבוקר· וסדר טהרות תקראהו פעמים בשבוע בזה האופן· יום ג' פעם אחד ויום ששי פעם אחרת ולא יחסר פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום בכל ששי וששי וסדר קדשים תקראהו פעמים בשבוע פעם א' יום ג' ופעם א' יום שבת · וכן שאר הסדרים וזה לפחות תעשה שנה א' · אח"כ תוכל להחזירם כמו סדר זרעים דהיינו פעם א' בשבוע ודי בזה · וצריך אתה להתנהג בהם דרך פרט בזה האופן קודם שתאכל תקרא פרק א' וכן אחר האכילה פרק א' אחר מים אחרונים קודם ברכת המזון ואם תהרהר במשניות בשעת האכילה הנה מה טוב ומה נעים ויחשב אכילתך ושתייתך כקרבנות ונסכים לפני הקב"ה ותמיד בהליכתך בדרך או בשדה או בים בכל מקום שתמצא תהרהר בהם זולת כשתראה שום טינוף התרחק ממנו ותחזור להרהר בהם וקודם השינה תקרא עשר' פרקים ובזה יתעלה נשמתך מעל' מעלה וישיג כמה מדרגות וכמה מעלות טובות בהרהור, אותם המשניות שקרית קודם השינה אחר זה תשתדל לקום בחצי הלילה ולרחוץ בנקיות ולברך ברכת התורה ולעסוק במשניות עד עלות השחר · ואם תרצה להתנמנם קצת כשתגיע לעמוד השחר תישן מעט בעבור שלא תפסיד התפלה כי היא במקום הקרבנות ואין לנו עתה זולת התפלה · ותקרא כל התפלה מראשה ועד סופה כסדר לא יחסר אפי' תיבה א' דהא כולה מיוסדת ע"ד הסוד ולא כאותם השוטים שמדלגים התפלה בסבת שינתם הרעה על משכבותם אוי להם שמקלקלים הצינורות וכמה וכמה רעות גורמים להם ולכל עולם סיבת מניעת השפע לעה"ז בהיותם מקדימים המאוחר ומאחרים המוקדם לכן תהיה תמיד משכים לבית הכנסת ולהיות מעשרה הראשונים · ושלא תדבר כלל בתפלה אפילו בד"ת כי אם לכוין מאוד בתפילתך וג"כ כשקורין בס"ת אל תפסיק ואזני כל העם אל הס"ת ותייחד מחשבתך בעת ק"ש ותשרוף כל אותם המחשבות הרעות והרהורים הרעים העולים בלבך בעת התפלה · ודע שסמא"ל וכל חיילותיו מכניסים בלבך כל אותם ההרהורים הרעים וכל אותם המחשבות הרעות (חסר) כדי לגדלך לרוממך ולשמרך ולא ח"ו יאבדך היצה"ר יהוממך ישמידך · ואתה פקח עיניך והשמר מהם מאוד בני אל תשמע להם ואל תאבה בעצתם כי כולם מהיעצים עליך להסיתך מדרך טובה ולהביאך לדרך רעה ומשוכה דהיינו תענוגי העה"ז ועונגיו וזכור מה שאמר הרב במרגניתא שלו מה הנאה לאדם במאכל ובמשתה וכו' ותמיד תהיה נזהר מהם אל תתרפה אפילו רגע ותמיד תתענה כל ב' וה' בסיגוף ובצער ואל תאכל בשר ואל תשתה יין ליל ב' וליל ה' ובשאר ימי השבוע תאכל ותשתה מה שתרצה אך לא כל כך כדי שלא תשביע את היצה"ר והזהר מאוד משתיית יין הרבה וג"כ אל תשתה מים פעמים הרבה אם יתאוה נפשך איזה בישול או איזה מאכל תשחוט אותו לעיניך ואל תטעום אותו ובזה תתעלה מאוד בהיותך זובח יצרך לפני קונך אשריך שזכית לעבוד את בוראך באהבה וחיבה ולעסוק בתורתו לשמה ולהתרחק מתענוגי העוה"ז ותחבולותיו אשריך שזכית לדעת דרכי המדות קונך ולייחד אותם אשריך שזכית להביא השפע דרך הצינורות ולייסר אותם ולהתקין העולמות כלם ולבנות כמה עולמות בסבת התמדת קריאת המשניות לשמן ואי אתה יודע כמה עולמות אתה בונה בעת קריאתן וכמה מעלות אתה מעמיד אשריך שזכית לכך אשריך בעוה"ז וטוב לך לעה"ב ותהיה זהיר וזריז לכבד את השבת בכל כחך בכל מיני ענוגים שתוכל ואל תבטל סעודה שלישית לעולם ויהזהר בה מאוד ותהיה כוונתך באכילתך ושתייתך לקיים המין האנושי כדי לעסוק בתורה ולא תאכל בעבור אותה התאוה הבאה מצד היצה"ר כי אם לקיים הגוף לבד ולהעמידו כדי לעשות מצות הש"י ולעובדו ולעסוק בתורתו יומם ולילה · וזה יהיה כוונתך בשאר תענוגים לא ליהנות מאותה התאוה ומאותה הנאה ח"ו כי אם לקיים את אשר נחוץ לבד ואתה אנוס כאותו שדומה למי שכפאו שד אתה מוכרח ואנוס כי אי אפשר לקיים פרי' ורבי' בלתי אותו התאוה אך לא תטה בה אזניך בשביל הנאת הגוף ח"ו כי אם לקיים פרי' ורביה לבד ותמיד יהי' כל מחשבותיך בעבודת האל ובתורתו ית' ותסגף נפשך בכל האפשר ללבוש שק כל ב' וה' ולהוריד דמעות ותמיד התחנן והתפלל לפני קונך שיכפר ה' עונותיך וחטאתיך ואת פשעיך ותלקה בכל יום ב' וה' לפחות ותטבול במקוה בכל ב' וה' ואל תבטל תמיד טבילת בעל קרי כי אין אתה יודע מתן שכרה ותקרא מרגניתא דרב בכל יום ופרשת העולה ואותו סדר של אלפא ביתא עם המעלות שסדרתי לך אל יחסר מעמד בכל יום וג"כ תקרא קריאה א' מספר חובה הלבבות להכניע היצה"ר ולהשפילו מתוקפו וכבר הזהרתיך שבעה פעמים מהבשר והיין אל תמשך אחריהם כי הם סיבת כמה נפשות אבודות וכמה גלגולים בעבורם נתגלגלו וכמה נפשות בעבורם נפסדו · וכמה עולמות בעבורם נתאבדו ונהרסו ונתקלקלו אוי למי שנמשך אחריהם אוי למי שהוא להוט אחריהם אשרי השומר מהם אשרי המסתיר עיניו מהם אשרי הבורח מהם · ודע שאלו האדם יהיה יודע שאחר שאכל ושתה לשובע יגרו כמה דינים נתבעים לו מלמעלה וכמה משחיתים שולטים בו וכמה מזיקין מושלים בו לא יהיה אוכל ושותה כי אם לקיים גופו לבד פעמים שלש בשר לשבוע ושלשה או ד' כוסות מזוג הרבה בכל אכילה ואכילה זהו לקיום המין והזולת הזה הוא מצד סמאל ונחש הרודפים אחריו לאבדו ולשומדו אשריך אם תשמור מהם אשריך אם לא תשמע להם · כבר הזהרתיך כמה פעמים בענין התפלה ליחד כל מחשבותיך ולשרוף אותם ההרהורים מכל איבריך :

פרשת בחקתי

סוד פסוק אם תלכו עמי בקרי

אור ליום השבת כ"ח אייר ה' עמך וכו' שלום לך ממתיבתא דרקיע דהא את תנאה דילי דעד השתא כד הוית נפיק בשוקא הוו מנהרי לך ה' נהורין לקבל ה' סדרי משנה דידעת ומכרזי קמך הבו יקר לדיוקנא דמלכא השתא דשרית למילף סדרא שתיתאה ואוליפתא מיניה י' פרקים ותני הא שיתא נהורין נהרין קמך אלא דנהורא שתיתאה לא נהור סגי אלא מתחזי ולא מתחזי עד דתנדע לכוליה ומהני שית נהורין מתפשטן שית עולמין דמכריזין האי כרוזא אלא דעולימא שתיתאה מתחזי ולא מתחזי מטעמא דאמרית לך ומהני נהורין אתפשט נהורא שביעאה ואינון לקבל ז' ענני כבוד וכולהו מלוין יתך ואזלין קמך כמא דלמינא :

ואח"כ פי' לי כל פ' ב' בדרך פשט מחודש לא נמצא ולא שמעתיו מעולם והוא יפה אף נעים ודרשתיו ברבים והיה

Digitized by Microsoft®

במטטר"ן. אזירא · ומ"ה קאמר ביה אל מקום טהור ולא קדוש ומשום הכי בהרמת הדשן כתיב ולבש הכהן מדו בד וכו' מאחר דאיהו רמז לנשמתיה קדישא לדבקא לון באתר דקדושה אבעי למעבד האי עובדא בלבושי קודשא ואלו בהוצאת הדשן כתיב ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים דמאחר דלא מדביק להו באתר קדושה אלא באתר טהרה לא איבעי למלבש לבושי קודשא · והרי עובדי דהיינו הרמת הדשן והוצאתו הוו ע"י כהנא דאיהו איש חסד · ובתר הכי איבעי למימר קטורת דאיהו חביב קמיה קב"ה ועל ידיה מתקטרי אינך סטרי דלא יכלי לקטרגא · וקח לך להנאתך כדאמר בזוהרא קדישא · סמים היינו ספירן דאינהו סמא דחיי · נטף ושחלה וחלבנה אינון רמז לתלת עילאי נטף לבינה דמינה נטף שפעא לעלמין · שחלה לחכמה דאיהו משחלא מלבונית' דכתר עליון כמשחל ביניתא מחלבא · חלבנה לכתר דכמא דבני נשא ערקין מלארחא בחלבנא הכי נמי לא יכלין לאדבקא בכתר עליון · סמים רמז לז"ס הבנין ולבונה זכה איהי מלכות תתאה דאית בה מלובן עילאה בד בבד יהיה דתתייחד מלכות תתאי בספירין כלהו · ועשית אותה קטורת וגו' ממולח כלומר דיתערבון ספירין שפיר ולא יהיה בערובא דדכר עם נוקבא אלא מעורבין שפיר והיינו דקאמר ושחקת ממנה הדק וגו' כלומר דלא יהא כערובא דחטים עם חטים דכל גרגיר וגרגיר קאים לחודיה ולגרמיה אלא שחק הדק כדי שיתערבו כל חלקיו זה עם זה היטב · והקטיר וגו' בבקר בבקר דספר דחסד דמתעלה ומתדבק בבינה · בהטיבו את הנרות וגו' ובתר דאיתנהרו ספירי' בקטורתא ואהדרו אינך סטרין איבעי למקרי קרבניה לחברא לון ואוף משום דהנך סטרין ישאבון חולקא דמטי להון מקרבנייא ולא יקטרגו עלן ובתר הכי אמרינן זמירות לזמרא לון ובתר הכי בעוד דאינך סטרין מתעסקין בחולקא דמטי להו למקרבא מייחדין מלכא עם מטרוניתא · ובתר דייחדנא להון בעינן בעותין ובתר צלותא נפלינן אאנפין לאתייחד' נפשין דילן בייחודא דמלכא ומ"ה מסרינן לי' נפשין דכתיב אליך ה' נפשי אשא ובתר אמרינן עקא דלבא יענך ה' וכו' ובתר הכי ובא לציון ברזא דהוספת קדושה והדרי' בתר כן למזמרא להנהו סטרין ע"י זמירות דתפילה לדוד · ומאן דבעי למהדר למימר הקטורת בההיא ש"ד כדי לאנהרא משכנא יתיר ובשבת לא נהגי למימר קטורת וטעמא דידהו משום דיומא קדישא הוא ולא אינטרך למקטר ביה הנך סטרי וטעותא הוה בידיהון דאפי' ביה"כ דלא שלטא שטנא נריך לאדכורי קטורת לאנהרא ספירייא והלא בע' דא קדישא אמאי אינטרך למכתב דינא דשמיטה הכא דהא כתיב והשביעית תשמטנה ונטשתה ותו אמאי אמר בה בהר סיני דהא אתחשבו מפרשיי' במלתא ותו אמאי בשתא ז' לא הוו חרשין וזרעין וא"ת משום דרמיז לשתא אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב הא איכא למבעי בההוא אלפא ז' האיך יהא עלמא בלא הנהגה · ותו אמאי יהא חרוב אלפא חד דאי תימא דהכי הוא אורחא כד בעי חד מושל לאסתלקא מקדים למשבק הנהגה דיליה איכא לאקשויי דלא מקדים כולי האי אלא סמוך לזמן אסתלקות' הוא דשביק הנהגה דילי' והכא אמאי אקדים לאסתלקא חולק שביעאה מזמן שולטנותיה ותו אמאי נח ביומא דשבת · אבל רזא דמלתא דנשמתין אתבריאו מקמי דאתברי עלמא ורוחי הוו

כלילן בהו דוגמת האי דאוליפתך בספירתא · ובתר הכי אתעבידו דו פרצופי' ואהדרו רוחיה עם נשמתיה אנפין באנפין ואכתי לא אתבריאו נפשן וכד ברא קב"ה אדם הא' כתיב ויפח באפיו נשמת חיים והא הכא נשמת ואוף רוח הכא דכתיב באפיו דרמיז על רוח כד"א כל אשר נשמת רוח חיים באפיו · ועוד חבור' דנשמתא ורוח בגופא אתהוה נפשא וז"ש ויהי האדם לנפש חיה ולא הוו בעלמא אלא ההי' נפשא בלחוד אבל בה הוה כלילא כל נפשן דעלמא והיינו חיה מלשון חיתך ישבו בה · ותו קאמר חיה מלשון חיות וכד אתא יומא דשבתא דשבת וינפש כלומר מההוא נפשא ברא כל נפשין דעלמא בההוא יומא קדישא וכלהו נפשין אשתכחו בעלמא מההוא זימנא · וזה שאמר משה אשר ישנו פה וגו' ואת אשר איננו פה וגו' וסדרא דהנהגה דעלמא כל ספירה מנהיגא שבעה אלפי שנין לקבל כל ספירא אלף שנין דאינון יומא חד וכד מטיא כל ספירה לספירות המלכות מגו דמלכות איהי מנהיג עלמין דנפרדים ההיא ספירא דמתחבר עמה לאנהגא עלמא ומתעליא לעילא באימה עלאה ומגו דאיהי מתעליא לא מתתקפא מילין דעלמא בהאי אלף דלקבל מלכות כמא דמתקפי בשתא אלפי שנין דהוא זמנא דמתייחדא ספירה דמנהגא עלמא עם שאר ספירן לבד ממלכות והיינו וחד חרוב כלומר דלא יהון מילי עלמא תקיפין כמו דהוה ובהכי יהא חשוב כאלו הוא חרוב אבל לא דיהא ממש חרוב ח"ו אלא דיהא חרוב מההוא תקיפו דהוה ביה ולהכי רמז שמיטת ארץ דאית מלכות דאקרי ארץ ובעי לאשמשא בה לרמוז דכד ספירה דמנהיגא עלמא מתייחדא בהאי משמשא משולת דע"י דמתעלי' לעילא לא מנהגא עלמא בכל כך תקיפו כמא דהוה בשתא אלפי שנין קדמאי והלא ביומא דספירה איכא למבעי כיון דמטאן מ"ט יומין לקבל מ"ט שנין כי היכי דשנת חמשים הוה יובל הכי יום חמשים לקבליה והוה ליה לאתענאה ביה כיון דבההוא יומא סלקין ליובל דאיהו עלמא דלית ביה אכילה ושתיה ושפי הוה חזי לאתענאה ביה מביוה"כ דלא מנינן אלא עשרה יומין וכן קשה כיון דשבעת ימי החג רמיזי לשבע שמיטות ושמיני חג עצרת רמיז ליובלא אמאי לא מתענין ביה אבל רזא דמילתא דיומין דספירה רמיזי לדרגיה דבמלכות ומש"ה לא אמרינן הלל גמור אלא ביומא קמא דפסחא וכי מטינן ליום חמשין דמלכות אתיהיבת אורייתא ומשום דמלכות איהי עלמא דמיכלא ומשתייא אכלינן ביה ומש"ה מקריבין בהאי יומא עומר דרמיז למלכות דהעומר עשירית האיפה הוא ותרגום אקרי חד מן עסרא בתלת סאין הוא כלומר דתלת סאין רמיזי לתלת עילאין דאקרי נמי איפה ואמר קרא דהעומר דאיהי מלכות איהי חדא מן עסרא כלומר דאיהי כלילא מעשר כלהו ואיהי בתלת סאין כלומר דאיהי נפק עם תלת עילאי כחדא באורחא דאוליפתך · וקרבנא הוו משעורים דרמיזי לבינה ומשום דמלכות איהי מדת הדין וז' ימי החג רמיזי לדרגין דסלקין בהו ליובלא ומש"ה אמרינן בהו הלל גמור ובשמיני חג עצרת אע"ג דרמיז ליובלא לא מתענין אבל מ"מ אית ביה אכילה ושתייה· (חסר) שעיר אחד איל אחד פר א' שבעה כבשים וגו' משום דרמיז לעלמא דלית ביה אכילה ושתייה:

הסדר שאדם צריך להתנהג במשניות כדי שיהא תמיד שגורות בפיך ונלבך תחזור סדר זרעים ליל שבת ואם לא יספיק תחזיק

Digitized by Microsoft ®

בליואי · ותו מאי שנא דההוא זימנא אתפרקו בוכריא בליואי ובתר הכי פורקנא דבוכריא לכהניא אבל רזא דמילתא דמעיקרא בחר קב"ה בבוכריא לפולחנא משום דאינון מסטרא דחכמה דהיא רחמים גדולים וכד אתא חובא דעגלא ותקף מסאבותא בעלמא ולא אתחזי עלמא דישמש ברחמים גדולים ואתחברו כהניא וליואי ומשום דליואי אתי מסטרא דדינא אצטריכו דליהו בפורקנא דבוכריא כי היכי דלשתכח דאהו מכח רחמים גדולים ובהכי יתבסם דינא · והרע"ג דעדיפי אינון רמז דמאתיים רמיזי לכוללת עשר ספירות דכל אחד כלולה מעשר הא מאה וכל חד כלולה מרחמי ודינא הא אינון מאתיים ושבעים רמיזי לז' ספירות הבנין דכל חד כלולה מעשר והשלשה לתלת עילאי ובעא קב"ה דיפרקון גרמייהו בחמש שקלי כסף ויתנון יתהון לליואי משום דכסף איהי רחמי וכיון דיתנון ההוא פורקנא לליואי הא ממשכי עלייהו רחמי וחסדא כי היכא דיתבסם דינא וכיון דליואי דההוא דרא אתמשכו מכח בוכריא דאתי מכח חכמה דאיהי רחמים גדולים ואתבסם דינא דידהו מתמן ואילך הוה דינא בליואי אתבסם לכל דרייא דאתו ולא אצטריך תו למעבד תקונא וכהניא לא אצטריכו לאתפרקא בבוכריא דהא כיון דאינון מסטרא דחסד לא צריכי תיקונא ופרקונא דבוכריא דדרייא דעתידין למיתי הוי לכהניא משום דאינון מסטרייהו דבוכריא מסטרא דרחמים גדולים וכהניא מסטרי דחסד · והא סמא"ל ונחש רדפין אבתרך ואליך תשוקתם ואתה תמשול בהם ותאבדם ותכריתם ותוקידינון בק"ש דק"ש ובההרהורא ובמחשבה דילך תדיר בתורתי ויראתי ואתה שלום וכו':

פרשת שלח לך

אור ליום שבת כ"ג לסיון ה' עמך וכו' והנה בפרשתא דא איכא למידק אמאי איכתיב שלח לך אנשים דמחזי כהפקידתא דקב"ה הוא ולא אתערותא דישראל ואלו במשנה תורה כתיב ותקרבון אלי כלכם וגו' ותו אמאי הוה צריך לאללא ארעא כגוונא דסדר להו משה רבע"ה · השמנה היא אם רזה וגו' דמשמע דאי לא הות שמנה ולא טובה לא הוו סלקין לה · ותו דהוה מתחזי דעייל מרע"ה טעותא בליבהון דלא ליהמנו לקב"ה דאבטחת להו אעלה אתכם מעוני מצרים אל ארץ טובה וגו' ואיהו אמר להו השמנה היא אם רזה · ותו איכא למידק אמאי איענשו מאללית דהא בשבחא דא"י אשתעו דאמרו וגם זבת חלב ודבש היא וגו' ומאי דאמרו עז העם והערים בצורות וגו' הא טפי מהכי אמר משה לישראל במשנה תורה · וא"ת משום בישׁ דאפיקו דהיינו מאי דאמרו ארץ אוכלת יושביה היא קשה דא"כ מאי הוי דאמר כלב עלה נעלה וירשנו אותה הא מרגלים לא אכחשו האי ומחזי טענת כלב עם טענתייהו כעין טענו תמין והודה לו בשעורים:

אבל ברירו דמילתא כמא דאימא ובהכי יתייתיבון כמה ספיקי דאקשו המפרשי' הלא לך למנדע דישראל משום דנסיאו כמה נסיוני קמיה דקב"ה אתחייבו דלא למיעל בארעא אלא דבשגיאות רחמוי וחסדוי אעיל בליבהון דיתבעון למשלח גוברין לאללא ית ארעא ואי הוו זכאן בההוא שליחותא כדקא יאות הוה מעייל להו לארעא בההוא זכו לבתר הכי הוה מתפרע מיניהו חובייהו קדמאי זעיר זעיר וכדי למרמז דהקב"ה איהו דעייל בליבייהו למתבע האי שאלתא משום הכי לא כתב קרא

הכא דקרבו אליו כולם כדכתב במשנה תורה ופקיד דישלח כל נשיא בהם כלו' כל רברבי חכימאי די בהון ויהושע יוכיח כי הוה רבא בחורייתא ודוגמא כן הוו כלהו ומ"ה לא פקיד דישלח נשיאים דחנוכת המזבח משום דחשש דילמא יתגאה ליבהון עליהן וימעלון בשלחותהון אמר להון משה דיחזון השמנה היא וגו' ומשום דידיע דודאי היא שמנה וטובה ויש בה עץ ורמז רמיז לנן דיספרון בשבח כי היכי דיכספון ישראל למיעל לה ועי"כ יזכון ואינון אתי ואמרו ודאי לא אדכר משה אלא מילי דידע דאיהי משבח' להון אבל מילי גנאי דבה לא אדכר יתהון לנא והא ודאי כל מה דאדכר לטיבותא איהו בה דהא זבת חלב ודבש היא וגו' אבל אית בה חדא לריעותא דלא אדכרה משה והיא אוכלת יושביה היא ולא מתקיימין בה אלא אינשין תקיפין במזגיהן והיינו דאמרו כי עז העם היושב בארץ כלומר אבל אינשין רכיכין כוותייכו לא תיכלון לאתקיימא בה יזמא חד דארץ אוכלת יושביה הרכים כמותכם היא ואהדר להו כלב עלה נעלה וירשנו אותה כלומר אי אפשר שתאכל אותנו כיון דקב"ה יהיב ית' לנא ודאי אדעת' דנתקיים בה יהיב יתה לנא וז"ש וירשנו אותה ואתם אל תראו את עם הארץ אע"ג דאין מקרא יוצא מידי פשוטו ותראו לשון יראה הוא מ"מ הא איכא למדרשיה מלשון ראי' והכי קאמר לא תחזון לעם הארץ דאנן תקיפין מניהון וראי' כי לחמנו הם כלו' דאינון מסורין בידנא וידיע דהניזון איהו תקיף ממילתא דאיהו מזון לי' דהא הניזון מעכל למזון וכיון דלחמינו הם אע"ג דלהווי הקיפין אנן תקיפי מניהון בודאי ועוד דמאי דאמריתו דאינון תקיפין לאו קושטא איהו דהא השתא סר צלם כלומר עדא תוקפיהון ואפ"ה מתקיימי בארעא ואין הארץ אוכלתן וא"כ אין ארץ זו אוכלות יושביה אמ"פ שהן רכים וא"כ אע"פ שנהיה רכים נתקיים בה ולא תאכל אותנו ובהאי אורחא מתייתב כלהו ספיקו ואתה שלום:

פרשת קרח אור ליום השבת פ' קרח רזא דטלית שכולה תכלת ובית מלא ספרים היינו דבעי קרח לקנן בנטיעות בתרי גווני חדא דבעי למימר דכיון דהנהגות העולם ע"י מלכות לא הוה צריך לייחדא לה בספירות דלעילא מיני' והיינו טלית שכולה תכלת דמלכות רמיז לתכלת ובעא למימר דכל הנהגות וכוונה דיליה לא הוה אלא במלכות ואמר ליה משרע"ה דלאו הכי אלא טלית לבנה וז' חוטים לבנים רמז לז' ספי' דעלה וחוט אחד תכלת רמז במלכות · והדר בעי מיני' בית מלא ספרים לא ליבעי מזוזה למרמז דא"כ ספירן דעלה עיקר ולא נבעי כוונה בה דמזוזה איהי רמז לה לא ליבעי כוונה אלא לספירן דעלה בלחוד דלהכי רמיז בית מלא ספרים בלא מזוזה בבית ואמר ליה משרע"ה דהא נמי קיצה בנטיעות היא דבעי לייחודיה לכולהו ספירן עם מלכות ולמלכות עם כולהו · ואתה שלום וכו':

פרשת חקת אור ליום שבת חקת התורה כ"ח תמוז ה' עמך וגו' הלא רזא דה"א בתראה דשמא דהוויית קושטא דמילתא כמא דחזית דברא דהיא ה"א רמיזא למי ששמו כשם רבו וכשתכוין הספירות בשם ההוי"ה בפסוק א' של ק"ש לא תצייר כ"א עד דל"ת לא הב"ן · גם כי צריך לייחדו את"כ בייחוד השני בשכמל"ו אבל (לא) נטעה ח"ו

במק

Digitized by Microsoft®

מקשר כל הפרק מראשו עד סופו בקשר של קיימא ואמר לי שלא אתיר את בת שאלך ושאכתב לחזק דברי שלא להתירה ובכן ואתה שלום :

ביום הנזכר כ"ח לאייר · הנני מבאר לך כל הפ' הב' באורחא דרזא כמו שהבטחתיך ר' אומר איזהו דרך וכו' דרך איהי מלכות דעלה אתמר את הדרך ילכו בה דאיהו דרך ושער לעלות לספירות עילאין ואע"ג דאית אורחין אורכין מ"מ האי דרך איהי ישרה וה"פ דעי איזוהי דרך לעלות ומהדר אותה שהיא ישר' היא שיבור לו על ידה אתדבק עם אדם שהוא ת"ת והיינו דקאמר כל שהיא תפארת לעושיה כל איהו יסוד הוא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם שהיא הדרת פנים זקן ולא אשתכח זקן אלא במאן דאית ליה יסוד כלומר דלאו איהו סריס · והוי זהיר במצוה קלה דהיינו כ"י דלא תשבוק יתה והנסב ספירות עילאין כמא דאת זהיר בחמורה דלא למשבק ספי' עלאין ולמנקט כנסת ישראל בלחוד · שאין אתה יודע מתן שכרן וכו' לא הוה אלא בחבורא דכ"י עם ספירות עלאין דבההי' שעת' אנפין נהירין ומתברכין כל עלמין · הסתכל בשלשה דברים וכו' עין רואה רמז לכתר שהוא עליון ורואה · אזן שומעת חכמה וכל מעשיך וכו' בינה שממנה מעשה עולם העולם עליון וכנגד ג' אלה ת"ת יסוד מלכות · יפה ת"ת עם דרך ארץ שהם ספירות עליונות עם דרך ארץ כ"י שבחבורם מתברכים העולמות · וכל תורה ספי' עליונות שאין מחבר עמה מלאכה שהוא כ"י שמלאכ' העולם על ידה סופה בטלה כלומר הרי היא גורמת רעה גדולה שכ"י שהוא סוף המדריגות היא בטלה מלהשפיע ברכות בעולם בסיבת הקילון וגורר עון שהכחות החיצונים הנקראות עון נגררות אחריה לידבק בה ונמצא מכניס טמאים במקדש כי ז"ש מים ראשונים מצוה אחרונים חובה אמצעיים רשות כי המים ראשונים רמז למים עליונים שאין שם שטן ופגע רע אלא הכל טהור וקדוש ולכן נקראים מצוה ואחרונים הם חובה רמז לכ"י שצריך לדחוק ממנה כחות חיצוניות הנקראת חובה ואמצעיים רשות יתבאר אצל ואל תתודע לרשות · וכל העמלים עם הצבור לצור הם הספירות הכלולות בכ"י יהיו עמלים וכו' כלומר תהיה כוונתם לחברם עם הספי' העליונות שזכות אבותם הם ספי' עליונות שהם אבות לספירת כ"י מסייעתם וצדקתם עומדת לעד ואתם העמלים לש"ש מעלה אני עליכם שכר כאלו עשיתם הספי' בסוד נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית ובסוד מעלה אני כאילו עשאוני · הוו זהירין ברשות דהיינו ת"ת דהוא רזא דמים אמצעיים הזהרו שלא תחליפהו בסטר' אחר' דגם את זה לעומת זה עשה וכו' דאע"ג דמתחזי דאינון מנהרי לך אנפין ושפעין לך טובא לא תבטח בכך שאין מקרבין לאדם וכו' · הלל אומר אל תפרש שהם ספי' דכ"י ויעלה על דעתיך למנסב ספי' עלאין בלחוד ואל תדין את חבירך שהוא כ"י שנקרא ריעך וריע אביך כי הוא רעיך משום דשרי עמך ונקרא ריע אביך דאביך היינו ספירות וכ"י איהו סרסורא ביניאן וביניך והא מזהר דלא תשפע דינא בחברך דאיהי כ"י עד שתגיע למקומו כלומר אלא כד תחבר יתה בכלהו ספירות עלאין ותייחד יתה מתתא לעילא והמשי לאתרא דאיהי גבורה דמתמן ינקא לא תייחד יתה עמה בלא יחודא דשאר ספירות דתגבורת דינין קשין בעלמא · ואל תאמר שא"א וכו' כלומר לא תימא דלית את יכיל לאדבקא בהני רזא עילאין דסופו להשמע כלומר שסופא דדרגין דאיהי כ"י תוכל לאדבקא תמן תשתמודע דרגין דספי' עילאין ואל תאמר וכו' כלומר לא תסיב ספי' עלאין בלחוד או כ"י בלחוד ותימא בתר הכי כשאפנה אשנה כלומר התפים שניהם יחד שמא לא תפנה ונמצא שקצצת בנטיעות · אף הוא וכו' כלומר ראה איש א' שטעה כמו שהיה מזהיר ר' עקיבא אל תאמרו מים מים והאיש הזה נבוך היה לפיכך אמר ליה על דאטפת לפי שהכשלת רבים כדמוכח ובכן ואתה שלום :

פרשת במדבר סיני

אור ליום שבת כ"ז לאייר ה' עמך וכו' איכא למידק בפרשתא קדישא דא אמאי מעיקרא הות כהונא לראובן ולבתר הכי איתיהיבא לכל בוכרייא דישראל ובתר אתיהיבא לשבט לוי ותו קשה אי ראובן חב בגיני אמאי אפסולא :

אבל רזא דמלתא דבעי קב"ה דכהנא יתחלש תוקפא דדינא ומש"ה אצטריך לאתגלגלא ג' זימני עד דאתחלש תוקפא דדינא והכי רזא דגלגולא דצדיקייא איצטריך לאתגלגלא לאחלשא תוקפא דדינא ובזמנא תליתאה הא אתבסם דינא דביה דבישא אתייחד ראובן דאיהו בוכרא דיעקב דאיהו רמיז בחכמה דאיהו בכור לדין ובתר הכי אתהדרו בוכרי' דישראל דאיהו רמיז בחכמה תתאה דאיהי כ"י ובכללא דידה הוא בוכריא דישראל ומשום דכ"י אית בה דינא מסטרא דגבורה אתברירו כהניא דאינון מסטרי דחסד · ואוף דליואי אינון מסטרא דדינא הא אתבסם דינא דאתגלגל תלת זימני ובאתחברותא דכהן איש חסד ובכן רמיז האי מילתא בראובן דאיהו רמיז בחכמה עילאה לאחזי עלמא לאהנהגא על ידה וכדי לבסמא דינא אצטריך לאתגלגלא בשבט לוי כדאמרן הא הכא רזא יקירא ואזדהר למיכתב יתיה ובכן ואתה שלום וכו' :

ביום ה' כ"ז לאייר ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וכו' והא איכא למידק בפרשתא קדישא מ"ט פקיד קב"ה לממני ית ישראל דהא מניינא גרים למותא ותו דאין הברכה מצוייה בדבר המנוי והמדוד וכו' אבל רזא דמלתא דכד סליק ברעותיה דקב"ה למברי עלמא לא הוה אפשר לאשגחא ביה מגו רוממותיה ומש"ה איצטריך להאציל ספירן כשלהבת הקשורה בגחלת דספירן מלשון מספר וכיון דאית בהו מספר וחושבן אית בהו תפיסה לאנהגא עלמא ומש"ה כד בעא קב"ה לאשראה שכינתיה בישראל מנא יתהון לאמשכא עליהון תוקפא וחילא עילאה לאנהגא ולדברא יתהון דאית מנין ומנין דדבר המנוי והמדוד הוי בסטרא אחרא ומש"ה לא שריא ביה ברכתא · ואית מנין מסטרא דקדושה על פום ארחא דאמרן · והא סמא"ל ונחש ויצה"ר רדפין אבתרך ואליך תשוקתם ואתה תמשול בהם ובכן ואתה שלום וכו' :

אור ליום ז' כ"ט לאייר ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וכו' והא איכא למידק בענין פדיון בוכריא בליואי מ"ט איצטריכו לאיתפרקא הא אי חבו בוכריא בעגלא ואיפסילו מעבודה ובחר הקב"ה בליואי אמאי איצטריכו לאתפרקא ותו דהא אמר רבן דלא חבו ישראל בעגלא אלא ערב רב · ותו דהא פורקנא דהואי בוכריא היכא תיקון דפורקנא דבוכריא דדריא דעתידן למיתי לעלמא דכיון דפורקנא דהנהו הוה לליואי ותו דמעיקרא אמאי בחר בוכרייא למפלח קמיה · ותו דכיון דבוכריא אתבחירו לפולחנא כד איתרעי דאתפרקו ה"נ הוה חזי דיתפרקון כהניא ולא בליואי

Digitized by

אמר דחזא נמי מאי דעבדו לעוג ותו עד השתא לא שמעו וידעו דקב"ה מרחים לישראל נסין וגבורן ותו מאי ויגר מואב מפני העם מאוד כי רב הוא אמאי נקיט טעמא דרב הוא ולא נקיט טעמא דתזק הוא דהא נצחונא דנצחו לאמורי ע"י תוקפא הוי טפי מע"י ריבויא · ותו מאי ויקץ ותו מאי כלחוך השור את ירק השדה ותו מאי פתורה אשר על הנהר מאי לנו אי הוה בפתורא או בדוכתא אחרינא ומה לנו אי הוה בפתור דעל הנהר או בפתור אחרינ' ותו מה לנו אי הוה ארץ בני עמו אי לא ותו מהיכא ידע דאשר תברך וגו' :

אבל רזא דמילתא דבלק ומואב חשיבו דלא הוה חד יחיד ומיוחד דשליט על כולא אלא חשיבו דאינון ספרין דאינון מתדבקין בהו הוו שליטי עלמא וכד הוה סבר פרעה דאמור לא ידעתי את ה' ואמוראה הוה מתדבקי' בספרא אחרא תקיפא מכולהו והוו סברי כולהו דלית מאן דיכיל עם אמוראה משום דספרא דאיהו מדבק ביה תקיף מכולהו אינהו סברי וכד חזו דישראל נצחו ליה ארגישו בדעתייהו דאית שליטא עלאה דשליט על כולהו הנהו ספרי וה"ק וירא בלק כלומר חזא וארגיש בדעתיה את כל אשר עשה ישראל לאמורי דהוא משליטא עלאה דאינון מתדבקי ביה דשליט על כל ספרין והיינו דקאמר את כל למרמז לשליטא עלאה דשליט על כלא והיינו דקאמר ויגר מואב וגו' · כי רב הוא כלומר דאילו תבני ישראל משום דארגישו דאינון מתדבקין בשליטא רברבא דשליט על כל ספרין דרב היינו רברבא והוא רמז לייחודא קדישא ויקץ מואב כלומר דחזו גרמייהו דספרין דאינון מדבקי בהו הוו כקוצים כסוחים באש יצתו וישראל מדבקי בייחודא והיינו דאמר כלחוך השור את ירק השדה כלומר דשור היינו תוקפא דגבורה דאיהו מוקיד כל הני דסחרניה ושדה היינו מלכות דרועה אלף הרים בכל יום וכיון דישראל מדבקין בייחודא הא אנן ניהווי משועבדים להון · וישלח מלאכים וגו' פתורה כלומר דבלעם הוה מדביק בדרגי מסאבי יותר ממה דאדביק משרע"ה בדרגי דקדושה וכדאמור חז"ל בישראל לא קם אבל באומות העולם קם דהא משה הוה מדבק בת"ת ובלעם הוה מתדבק בספירא מסאבא דאיהו לקבל בינה ולהכי רמיז פתורה בדרגא דבינה דאיהי שלחן דמינה מתזנין עלמין כולהו ומשום דכ"י נמי איקרי שלחן דהא מינה מתזנין עלמין תתאין להכי אמר אשר על הנהר כלומר תדע באיזה פתורה קאמינא ההיא לעילא מת"ת דאיהו נהר היוצא מעדן וחשיב בלק דכיון דבלעם יניק מההוא פתורה עילאי הוה יכיל לבטלא סיוע דישראל דאתי ממלכות ות"ת והיינו דקאמר ארץ בני עמו כלומר ארץ דאיהי מלכות איהי בני עמו כלומר איהי התות דרגא קדישא דרמיז ליה דרגא מסאבא דמדבק ביה בלעם ולהכי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו' דאת דביק בדרגא דרמיז לדרגא עילאה :

פרשת פינחס אור ליום שבת כ"ג לתמוז ה' עמך וגו' הא שדרוני לגלאה לך רזא יקירא בפרשתא קדישא דהא איכא לספוקי אמאי אינטריך ליחסא לפנחס ותו דהא כבר ייחס ליה באידך פ' ותו אמאי למימר הכהן ותו אמאי השיב את חמתי בקטולא דזמרי · ותו מאי בעי למימר הנני נותן לו את בריתי שלום · ותו אמאי זכה להאי זכותא הכא למיתי לעלמין ומשרע"ה לא זכה להאי זכותא ורבותא · ותו מאי רבותא דלא מת הא מיתה צריכה היא לתיקונא דבר גם [illegible] ותו גופיה מאי אתעביד מיניה אי תימא דנשרף לאו רבותא היא :

אבל רזא דמילתא האי איהו כהן דאיהו איש חסד ונקיט אומנותא דשפיכות דמים אית לאתזוקי' ליה טובא מש"ה כתב הכהן דקאי עלת הכהן לפנחס דאיהו גופי' כהן ומשום דהוי רבותא כדאמרן השיב את חמתי וגו' ומשום דבגיניה לא כליתי את בני ישראל דין הוא דיהא חי לעלמין · ותו כיון דאיהו קני לברית דאיהו יסוד שכר דיליה דאתן לו ברית דאיהי כ"י דבקה עם שלום דאיהו יסוד דהיהו מקורא דחיין דאתדבקותי' בחי מלכא והיינו דקאמר הנני נותן דאינון מילין דת"ת כד איהו דבק בתלת עילאי בינה דיהון דביקין ביסוד ומלכות וכיון דמסטרא דדכורא קא אתא אתקיים לעלמין ולא הוה צריך למיתת דהא מית מקמי הכי דבשעת' דעבר בין שבטא דשמעון דבעי למקטלי' פרחה נשמתיה מיניה ובתר הכי הבת ליה ואתעבד בריה חדשה · ומשרע"ה אע"ג דמית הא אתעלה בעלוית דלא זכה ליה בר נש לעלמין דקב"ה קבר יתיה והוא רזא עילאה דנתעלה גופי' ואזדכך לאתדבקא בספירן אבל אליהו אתדבק גופיה במטטרון דאיהו עבד וא"כ פוק חזי מה בין דרגא דמשרע"ה ובין דרגא דאליהו ובכן ואתה שלום : **אור** לשבת כ"ד לתמוז הזק וגו' הדבק בי ובתורתי וכו' הלא בעניינא דהויהון עסקי בפינחס הוא אליהו דאיפכא איבעי למימר אליהו הוא פנחס · ותו אמאי לא אמרינן פינחס הוא נדב ואביהו · ותו כיון דמשה לא אינטריך למיתי לעלמא אלא לאשלמא לישראל אמאי אתי בהבל · ותו דרשב"י אמר מי עלה שמים וירד היינו אליהו דהוא מלאכא : **אבל** רזא דמילתא דאליהו רמיז לשמא דהוי"ה הלת אתוון ביה וא"ל היינו ה' בהראה דמשום דהיא בהו של אברהם אבינו ע"ה אתקרייא אל והיא לעילא מיו"ד למרמז דהיתה לראש פינה ופינחס מלא אית ביה המש אתוון ובחילוף אלפי ביתות מתחלפי באתוון דאליהו ומש"ה איקרי פנחס הוא אליהו כלומר שמא דפינחס הוא מתחלף באתוון דאליהו ולא אדכרו נדב ואביהו משום דמרוב קדושתייהו נתעלמו דהא אינון ברזא דאורה דראה הקב"ה שאין העולם כדאי להשתמש בו וגנזו לצדיקים לעתיד לבא והיינו דכתיב על פני אהרן אביהם כלומר אדבקו בדרגא דלעילא מאפי אבוהון דאבוהון הוה איש חסד ואינון הוו מתדבקין לעילא מיניה · ומשה נהי דאתי לאשלמא לישראל בזמנא בתרייתא כד אתי בש"ת זיכה לעלמא לאלפא להון ייחודא דקב"ה ובתר דאסתלק איהו אתא הבל ובזמניה הוחל לקרוא בשם ה' אשתכח דבההיא זימנא זיכה נמי לבני עלמא :

אור לשבת כ"ה לתמוז ה' עמך וגו' אע"פ שהפרדה מלהרהר בתורתי וירלאתי ונמשכת אחר התאוות מ"מ לא אעזבך וכו' רק כי תשוב להרהר בתורתי וירלאתי תמיד לא הפסוק אפי' רגע ואשים דברי בפיך וגו' איכא למידק מאי ובצל ידי כסיתיך דהא לא הוה לי' מלחמה עם חד דיצטרך לכסותו בצל ידו ותו מאי נטיעה שייך בשמים דקאמר לנטוע שמים : **אבל** רזא דמלתא דקאמר דנבואה הוה דשכינה ממללא בפומא דנביאה והיינו ואשים דברי בפיך והוא מחזי כאלו נביאה מגרמי היה ממליל והיינו ובצל ידי כסיתיך · לנטוע שמים היינו שמים העליונים דאינון דעקרן הב"ה ושתלן · וליסוד ארץ היינו לחברא יסוד עם מלכות ולאמור לציון עמי אתה היינו לחבר במלכות תתאי עם ספירן עילאין דהא מלכות תתאי איקרי' ציון דהיא ציון עיר דוד והיינו דכתיב הציבי לך ציונים דחד ציון איהו מלכות

אתאה

Digitized by Microsoft

במה שטעה אהר וקלא לך למינדע דמההוא ברא דה"א מתפשט שמא דהוי"ה דומיא דמאי דאמרן דאיהו ייחודא ומההוא שמא דהוי"ה הניינא מברא דה"א בתראה מתפשט שמא דהוי"ה זימנא אחרא דאיהו עלמא דפירודא ומברא דה"א בתראה שמא דהוי"ה תליתאה מתפשט שמא דהוי"ה וכן מהוי"ה להוי"ה עד עלמא הדין דבכל דרגא ודרגא ואוף עלמא הדין רמז בה שמא דהוי"ה דהא רישא דבר נש דמי ליו"ד דהא איהו משיך כל גופא ושערין רמז לקוצו של יו"ד ודרועין רמז לה"א ה' כד תיפול חד דרועא ותשוי אידך דרועא לקבל אוירא דנפלא מלטיירה ה"א הא הכי תרין ההי"ן וברית רמז לוא"ו ותרין רגליו כד תיפול חד ותשוי אידך באוירא דנפלא מלטיירה ה'· ותו כד בר נש מזדקק באיתתיה הא מחברא וא"ו בה"א דהא רחמא רמיז בה"א וברית בוא"ו והא רזא דפרה אדומה רמיזה למלכות ובעי לאחלשא דינא מינה ומש"ה אמר ונתתם אותה אל אלעזר הכהן דאיהו איש חסד ולא יהבינן לכ"ג משום דרמיז בחסד טובא ואי הוה יהבינן ליה לא הוה משתייר בה דינא כלל ודינא איצטריך לאנהגא עלמא ומש"ה מצותה בסגן ושחט אותה לאפקא מינה דמא דאיהו תוקפא דדינא· לפניו כי היכא דיתהוון עינוי דסגן קביעי בה ויושפע בה ממדת חסד והוציא אותה אל מחוץ למחנה למרמז לאידך סטרין סדורין לה ומההוא סטרא מטמאה את הטהור· ולקח עץ ארז דרמיז לת"ת ואזוב ליסוד או מלכות ושני תולעת דרמיז לגבורה והשליך אל תוך שריפת הפרה ובתר דאיתוקדא איפרא דילה חיוור ומש"ה מטהרת· ואתה שלום:

ורזא דפרה אדומה תמימה רמיז לכ"י דאיקריא פרה וכד מתלהבא לאוקדא עלמא איקריא פרה סוררה כד"א כפרה סוררה והכא נמי כד אתער דינא קשה למיקד בה איקריא אדומה· ואיקריא תמימה משום דאית פרה ואית פרה והיא דמאידך בסטרא לא איהי תמימה והיא דמסטר דקדושה איקרי תמימה והיינו אשר לא עלה עליה עול דאילו הויא דההוא סטרא עלה עליה עול דמלכות קדישא ומצותה בסגן ולא בכהן גדול כדי דלא לאכחש חילא דדינא דאלו הוה מתעבד ע"י כ"ג דהוא דסטרא דחסד טובא הוה מתחלים סטרא דדינא טובא ובזמנא דמשה דהוו רחמין טובא בעלמא הוה סגי ע"י דסגן ובתר איצטריך ע"י כהנא רבא דכהנא רבא בשאר זימנא לא הקיף חילא דחסד עליה טפי מסגן בימי משה ושחט אותה לפניו שיהא זר שוחט ולא כהן דאיהו איש חסד ולאו איהו כדאי למעבד דינא דשחיטה אלא זר שוחט לאכחשא תוקף דדינא ואלעזר רואה דע"י הסתכלות' דידיה בה מתעורר חסדא בעלמא ובתר הכי מוקדון ליה ברזא דאש אוכלת .אש לאכחשא תוקפא דדינא וכד מתוקדא ומתעבידא אפר רמיז דמידת הדין מתהפכת למה"ר דאיהו אפר דאיהו חיוור דוגמא דאפר ועץ ארז רמיז לתפארת דאיהו עץ החיים ואזוב רמיז לכ"י למרמז דיתחלש תוקפא דדינא פורתא· ושני תולעת רמיז לגבורה וכרכן בשיירי הלשון למרמז דכלהו ייחודא חד וכד מתוקדא ומתעבדא אפר דאיהו חיוור רמיז למה"ד דאיהו סומק דאתהפך למדת רחמים דאיהו חיוור ומתקדשין לאפר במים חיים לאדבקא לה בחסד עלאה:

ביום הנזכר ה' עמך וכו' הקיצו ישינים מתרדימת אולת והזהרו מיצה"ר האורב לכם בכל רגע כי אליכם תשוקתו תמיד ואתם תמשלו בו אם תרצו הרמשו כפיר ותנין דיצה"ר ברישא איקרי כפיר בעוד דלא אתקף כל כך על בר נש ובתר דאתקף אקרי תנין ואתם תרמסוהו ותשימו אתים באפו ומתג בלחייו תנקבו אפו בחוטים המשכו לויתן בחכה דלויתן הוא נחש והמשכוהו בהכנע' היצה"ר ותשימו חכה בפיו וחחים באפו תכהו נחש נחושת שהוא היצה"ר דהוא נחש הקדמוני והא איכא למבעי אמאי עבד מרע"ה נחש הנחושת לאסאה לישראל וכי לא הוה אפשר ליה לאסאה יתהון במידי אחרינא ולא ליתסו ע"י ההוא נחש דהוה כעין הלסם· עד משום הכי טעו בתרי' דרי בתראי וא"כ בההיא אסוות' יהב מרע"ה דוכתי למטעי בתר ע"ז דהוה אפשר למיסק אדעתייהו דהוו ממש בההוא תלסם ותו האיך אפשר דאסא ויהושפט לא ביערוהו כדאקשי רבנן ומאי דאהדרו שהניחו ליחזקיה מקום להתגדר בו לאו מעלא איהו דמשום דיתגדר חזקיה יניחו הם שום שמץ ע"ז:

אבל רזא דמילתא היא דהאי נחש הנחושת הוא רזא דיצה"ר ומ"ה שוייה מרע"ה על הנס והי' כל הנשוך והביט אליו וחי למרמז מאן דלא יתהני מיצה"ר אלא כדי קיום הנפש בלבד דלהכי רמיז הבטה ביה דלא מתהני מיניה אלא בהבטה בעלמא וחי כלו' כדי תיותן לבד ההוא דאקרי חי ומאי דאתהני טפי מכדי חיותו לא איהי חי אלא מת וכד אתי חזקיה וחזא דמסתאבות' סגי בעלמא מחמת אחז דהוה קמי' ומחמת מנשה דהוה עתיד למיתי בתרי' משום הכי כתת נחש הנחושת דרמיז לנחש הקדמוני כדי לאכאש' תוקפי' דידיה דוגמא דמאי דעבדי אנשי כנסת הגדולה כד אסרו ליצה"ר דע"ז ודעריות ומאי דאמור מקום הניחו לו להתגדר בו לאו למימר דטעו בני נשא בתריה בע"ז אלא דהוה להו לאס' ויהושפט לכתתי לאכחשא תוקפ' דיצה"ר. אלא דמקום הניחו לו להתגדר בו הבאים אחריהם ולהכי אזדהרו מיניה ובעלו יהיה וכופו יתי' תחתיכון ותהיו תמיד ערומים וערים להתבולותיו ליזהר מהן:

פרשת בלק אור ליום השבת י"ד תמוז ה' עמך וכו' פתחו לי שערי צדק וכו' והא אית לדקדקא מאי פתחו לי דקאמר הא אי זכאה איהו לא צריך דיפתחו ליה דהוא מנפשיה ייעול ודקאמר איהו גופיה זה השער לה' צדיקים יבאו בו דמשמע מעצמו ואי לא צדיק הוא אע"ג דלימא פתחו לי וכו' לא מהני ליה· והו אמאי קאמר אודה יה ולא קאמר שם מלא אבל רזא דמלתא משום כמה מקטרגים בעלמא דדחו לבר נש מפולחן קודש' בריך הוא ואית לקבלייהו מלאכין דמשזבי לון מיניהון כמא דאוליפנא על קרא דווידי אדם תחת כנפיהן ועמהון הוה ממלל דוד ואמר לון דישתזבון יתיה מידא דמקטרגי ויקרבון יתי' לפולחן דקב"ה כגוונא דיתפתחון ליה שערי צדק כלו' שערי מלכות תתאה דרמיזי בשם י"ה והיינו אבא בם אודה י"ה ולהכי אמר שערי לשון רבים משום דאית בה שערי טובא למיזן עלמא· וכל האי אצטריכנא סיוע למיסק מתמן לספירן עלאין דהא זה השער דספירן עלאין צדיקים יבואו בו מעצמן דהא לית תמן מאן דיעכב על ידייהו דהא תמן לית שטן ואין פגע רע· ומשום דרמיז בספירן עלאין אמר שער לשון יחיד ואוף קאמר לה בשם מלא:

והלא בפרשתא דא איכא למידק מאי וירא בלק אמו הוא חזא וכ"ע לא חזי ותו מאי את כל אשר עשה אמאי כתיב כל ותו אמאי אמר אשר עשה לאמורי דהיינו סיחון ולא

אמר

Digitized by Microsoft®

אשגניהו עם מאן אית ליה קרבא דישגב ליה ותו מאי כי ידע שמי דמשמע דידיעה לחוד סגי והא כמה אינון דידעין ולא כשרין עובדין :

אבל רזא דמילתא דסמא"ל כד אתתקף על בר נש טובא איקרי שחל וכד לא אתקף כ"כ איקרי כפיר ונחש כד אתקף על בר נש טובא איקרי פתן וכד לא אתקף כולי האי איקרי תנין דאיהו נמיך והשתא קאמר קרא אי אתקפו ס"מ ונחש על בר נש טובא עד דאינון דמיין לשחל ופתן כדאמרן כד תהדר בתיובתא תדרוך עליהון אבל לא יהא לך חילא למרמס להון אם לא בחילא דתיובתא תקיפא טובא ואי לא אתקפו ס"מ ונחש על בר נש טובא דאז לא איקרי אלא כפיר ותנין הא ע"י תיובתא דתיתוב יהא לך חילא למרמסי יתהון ולהכנעה יתהון תחותך והוי דומיא דמאי דכתיב אם יהיו חטאיכם וכו' כשלג יהיו · א"נ ה"ק אי תיובתא לאו איהו שלימתא הא איתחזי דס"מ ונח"ש אדמו לשחל ופתן דאינון גביהו ואיהו דורך עלייהו ולא רמס להו ואי תיובתא איהי שלימתא אתחזי דס"מ ונחש דמו לכפיר ותנין דאינון נמוכי ואיהו רמים להו דהיינו כד תב בפותו פרק וכו' דבהכי אתתברי ס"מ ונחש דהא בהכי אתתקן מאי דפגימו · כי בי חשק וכו' השתא יהיב טעמא לעל שחל ופתן תדרוך ולא תרמום משום דבי חשק לבד אבל לא אשלים תיובתא שלימתא ומש"ה אפלטהו דישתזיב מחובא וידרוך עלייהו אבל לא ירמום יתהון אשגבהו כלומר דירמום עליהן כמאן דתב בתיובתא שלימתא דהיינו כי ידע שמי דעסיק תדיר בפולחנא דקב"ה כדרמיז בואדם ידע את חוה אשתו וכן וידע אלקנה את חנה וגו' וקאמר שמי דהיינו עסיקו דאורייתא דכלה שמותיו של הקב"ה ואיהי אסו לכל סייפא ולכל מרעין דנפשא דכמה דאיהי אסו לגופא הכי הוא אסו לנפשא דכמא דכל סמא מיחד לאסא חד . סייפא וכן מיחד לחד מרעא וזימנא מרכיבן ג' סמי ועבדו חד הרכבה דאיהי מסיי' סייפא או מרעא דלא הוי חד בלחודוי מסי הכי הוא פקודייא דזימנין מהרכבין ב' או ג' מצות ועובדין אסו בסייפא או מרעא דנפשא ואוף ה"נ כי היכא דהרייק' איהו הרכבה דמסייא לכל סייפין ומרעין דבגופא הכי אורייתא היא מסייא לכל תומין ביסין דנפשא וכד"א רפאות תהי וכו' כלומר לשרך דאיהו בני מעיין מגו דאינון רכין ורפין איבעי דרפואה דיהבינן לאסאה להו לא ליהוי רכיבא טובא וגרמייא איפכא מגו דיבשין אינון איבעי דרפואה דידהו ליהוו ביה לחותא והשתא דקאמר דאורייתא אית בה תרווייהו רפאות דלית בה לחותא כ"כ לשרך דאינון בני מעיין ושיקוי דאית ביה לחותא לעצמותיך והיינו כי ידע שמי בענין עסק התורה ישוגב על ס"מ ונחש לא ידמו קמיה אלא ככפיר ותנין וירמוס ויתבר יתהון :

והלא בפרשתא קדישא איכא למבעי אמאי איתמר ביה ראשי המטות ותו מאי נבני ישראל פשיטא דראשי המטות אינון מבני ישראל לא מבני אדום וישמעאל ותו כיון דאמרו רבנן דנדרים עדיף משבועות דהוי כנודר בחיי המלך א"כ ברישא הוי ליה למכתב שבועה ולבתר נדרי' מלתתא לעילא · ותו דמנדרים חלין על מצוה ולא שבועות משמע דנדרים עדיפי ובמקום אחר משמע דשבועות עדיפי דהא בשבועה כתיב לא ינקה ובנדרים לא כתיב · ותו אמאי מני מסעי בני ישראל ותו מאי מוצאיהם למסעיהם ואלה מסעיהם למוצאיהם ותו מאי קשרא בהני פרשיות דבאידך פר' איירי בקרבנו' ובתר הכי בנדרים ובתר הכי במלחמו' מדין ובתר הכי בנחלות :

אבל רזא דמלתא דכלא מכוין יאות מאי דאמרת בההוא מאמר דויטב במאי דאמר על ר"ע ומבני יששכר יודעי וכו' וכן בפנחס הוא אליהו יאות אמריתן וכן במאי דדקדקתא דמאי דאמר לאשלים גזירת וגונב איש וגו' יאות איהו אבל אכתי אשתאר למידק ביה קצת דקדוקים דהא כיון דאינהו עשרה סבי אתגלגלו בגין מכירת יוסף אמאי לא אירמז גלגולא דילהון באורייתא אלא בר"ע שכר שכרתיך יש שכר ולא אירמיז הכי באחריני ותו היכי אפשר למימר דמשום מכירת יוסף אגלגלו דמשמע דאי לאו הכי לא הוו מגלגלי והא בזמנא קדמאה אתי ר"ע בעידן מילכיה אירמיז כדאמרן ותו כיון דראובן לא הוה במכירת יוסף אמאי איגלגיל ואוף דהר"ס ריקאנט"י מליל ביה אזל סחרניה משכנא ולא אידבק ביה [כד] הדבקון אתון ותו מאי ברכתא דברכיה משה יחי ראובן ואל ימות ותו אמאי ימות מיתה תניינא כיון דלא הוי במכירת יוסף ותו אמאי בריך ליה ולא לזרעיה כדבריך לאינך שבטייא :

אבל רזא דמילתא דהא ודאי שבטייא תבו מההוא חובאי דהא צדיקים גמורים הוו דאי לא הוו צדיקים גמורים ותבו מחוביה לא הוה שריי' שכינה עלייהו כד אמר יעקב הקבצו ושמעו וגו' ואוף לא הוה מטתו שלימה אבל רזא דמילתא דאינון לא אתחייבו מיתה על מכירת יוסף דהא דרים רבק כי ימצא פרט למצוי כמון הרב הגונב א' מתלמידיו ויוסף כיון דהוא משתכח גבייהו לא הוו מתחייבו עליה מיתה ומ"מ תוב דהיה מחייבו עליה מיתה כד הוה כתקנה תבו ותו חבו דישתעבדון נוכראין ביוסף דרמיז לצדיק וקב"ה גלגל דישלום יוסף דרמיז לצדיק במצראי דאל"כ לא הוו יכלי ישראל למיפק ממצרים וכדאיתא בזוהר . ומש"ה ויקח משה את עצמות יוסף למימר דבהכי יפקו ישראל ממצרים כיון דאיהו שליט עלייהו והכי הוי רזי דעובדי דקב"ה בענין דשליטו נוכראין ביוסף הוה סבה . דשליט הוא במצראי כי היכי דתהא תקומה לגלותא דישראל ומדינא הוה דכיון דשבטייא גרמו דישלטון נוכראין ביוסף דישליט יוסף בהון והא אקיים קצת כיון דהוה מצרים תחות רשותיה ומ"מ כיון דלא הוה משתעבד בהון לא אתקן מאי דפגימו ומש"ה הוו בען דישתעבד ממש בהו להכי אמרו לו ישטמנו יוסף וגו' כלומר מי יתן והיה שישטמנו וגו' דאפלתגא ביה נוכראין והכי איהו ישתעבד בנא דיהא לנא כפרה וז"ש אנא שא נא פשע וגו' ויפלו וגו' לך לעבדים כלומר דהוו כמו דמשתעבד בהו כי היכא דיכפר חוביהו והוא מהדר להו התחת אלהים וגו' כלומר אע"ג דאתון צריכן דאשתעבוד בכון מ"מ לא יאות לי למעבד הכי דהא אנא בדרגא דצדיק דאיהו תחת אלהים · ור"ע אשתלים בשמטייא קדמאי ואתא בהאי שמיטא לאשתלמא לגמרי בתר גלגולי ומש"ה בזמנא קדמאה דאתי בהאי שמיטא איתמר ביה שכור שכרתיך למימרא בגלגולא תניינא ישתלים לגמרי ובכן באו בני אדם והפסיקו הדיבור : אור ליום ז' ה' למנחם הנה קול דודי דופק בתוך פי ואומר חזק ואמץ וכו' אע"פ

שהימים

Digitized by Microsoft ®

הואה גופי' וניין הגיינא איהו סטרא דאית במלכות תתאה ממלכות עלאה והלא בפ' דא איכא למידק אמאי יהב לפנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ותו מאי השיב את חמתי והא מיתו כ"ד אלפי · ותו מאי בקנאו את קנאתי דהא קנאה לא הוי אלא מאן דמקניה בהבריה דאיהו עדיף מיניה או גבור מיני' והיכי שייך הכא ותו מאי בתוכם ותו מאי הנני נותן לו את בריתי שלום היכא מתייחס האי אגרא עם עובדא דעבד · ותו מאי והיתה לו ולזרעו אחריו וגו' הא בלאו הכי פינחס כהן הוה ותו אמאי אמר אשר קנא לאלהיו ולא קאמר אשר קנא לה' כדשרי פרשתא וידבר ה' ותו מאי ושם האיש המוכה אמו עד השתא לא ידעינן מאן הוא : **אבל** רזא דמלתא איהו דכד חבו ישראל בההוא עובדא אתפשט מסאבותא בעלמא ולהכי הוו משה ואהרן בכאן פתח אהל דאיהו כנסת ישראל להקנא בההיא בכיה מאי דפגמי בה הנהו רשיעייא וירא פנחס וגו' כלומר חזא דלא מהקן פגימותא בההיא בכיה דהא פגימותא הוו עבדי בעובדא ממש ובכי' אע"ג דאית ביה קנא עובדא דהא מתעקמי בה אנפין ואיכא למ"ד עקימת שפתיו הוי מעשה מ"מ לאו עובד' שלימתא איהו ומ"ה בעי להקנא פגימותא בעובדא ממש ויקח רומח בידו למעבד עובדא ביד ממש כדהוי עבדי הנהו דפגמי ממש ב"ד וקם פנחס למעבד הכי משום דלאמר אהרן הכהן גדול אלעזר בנן אנא משוח מלחמה וכיון דאבא דאבא ואבא לא אתמסר להון קרבנא כלל לית עליהן לאגנא האי קרבנא אבל אנא דאנא משוח מלחמה לי אתמסר לאגנא האי מלחמת מצוה ומ"ה ייחס ליה בתר אלעזר ואהרן למימר דחזא דאינון רברבין מיניה לא אתמסר להו האי מלתא אלא ליה מטעמא דאמרן ומשום דעד דאתי פנחס ועבד ההוא עובדא לא הוה מותא כלל דהכי אורחי' דהוא סטרא לאבטחא לאינון דמרגיזין קמי קב"ה עד דיתתקפון בחוביהון ויתפשט מסאבותא טובא בעלמא ובתר יתפרע מניהון וכאחז"ל יורד ומסטין עולה וכו' וכיון דלא הוה מותא מקמי ההוא עובדא לא ארגישו ישראל טיבו דאתי להון ע"י ההוא עובדא דפנחס להכי בעי קודשא בריך הוא לאודעא לון דפנחס עבד לון טיבו סגי דהשיב את חמתי וגו' ואי תימא היכי השיב את חמתי ואנן חזינן דמיתו עשרים וארבעה אלפי להכי קאמר ולא כליתי כלומר דאי לא אתא פנחס הוה מבטא לון והוה מתפשט מסאבותא בעלמא ובתר הכי הוה מפני לין והשתא בהאי עובדא השיב את חמתי אל נדנה אלא משום דלא אפשר לה למהדר ברקניא ברזא דאם יש עליו מלאך מליץ וגו' מצאתי כופר מיתו הנהו כ"ד אלף · בקנאו את קנאתי כלומר בההוא חובה הוה פגו' בברי' דמשפט בבת אל נכר והאי איהו קנאה וכדאחז"ל אין אשה מתקנאת אלא בירך וכו' והכא כיון דמשפא דחזי לה הוו' משפטי בבת אל נכר ושפחה כי תירש גבירתה והאי איהו קנאה בודאי דמקנאה מטרוניתא ופנחס קני ההיא קנאה משום דאתלבש במלכות וקני קנאה דידה ממש והיינו בתוכם כלומר איתלבש בהוך מי"ם דאיהי מלכות ולהכי קנא קנאה דילי' ממש דהא מי"ם רמיז למלכות ואי משום דאיהו אות קדמאי דילה ותו דמי"ם סתימא איהי נקודה בהיכלות והיא רזא דמ' סאה שהאשה טובלת· לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו וגו' כלומר פנחס בהאי עובדא עבד תרין מילין טבין חד דאתיב רוגזא דהקב"ה מעל בני ישראל ואשכח דאטיל שלמא בין הקב"ה ובין ישראל · תניינא דקני קנאה דקב"ה ולהכי שלם לי' קב"ה על תרווייהו לקביל דאטיל שלמא בין ישראל לאביהם שבשמים קאמר הנני נותן לו את בריתי שלום דיהב ליה מדת ברית דהיא מדת שלום ולקבל דקני קנאה דקב"ה אמר והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם וגו' דיהון צדיקים כוותיה · ותו אבטיח ליה דיהא זרעו קיים ולא יכלה בכל גזרות וגליות שיהא בעולם והאי רמיז במאי דאמר ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם כלומר לעד לעולם יהא זרעו קיים · תו אבטיח ליה דכהנים גדולים יקומון מיניה תדיר והכא הוה דבבית ראשון הוו כהנים גדולים מזרעיה וכן לעתיד לבא ביומי משיחא כהנים גדולים יהון מזרעיה והאי רמיז במאי דאמר ברית כהונת עולם · תחת אשר קנא לאלהיו כלומר איבעי לאחזוקי טיבו לפנחס בגין האי עובדא דעבד משום דאיהו אחיד במידת הסד דהא איהו כהן וחסד אל איקרי והיינו דקאמר תחת אשר קנא לאלהיו · כלומר חלף דשני זיניה דאיהו אחיד באל דאיהו מדת חסד ושביק להאי מדה ונסיב מדת קנאה על מילתא דקב"ה והאי איהו טעמא למאי דסליק מיניה והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם דכיון דאיהו שני דיניה משום דקנאה דקב"ה דין הוא שיזכה בזיני' בשלימו סגי והדר יהב טעמא למאי דפתח ביה הנני נותן לו את בריתי שלום וקאמר טעמא דהאי אגרא היינו משום דבההוא עובדא כפר על בני ישראל ואטיל שלמא בין ישראל לקב"ה דין הוא דיהוי אומנותי' ואומנות זרעיה לאטלא שלמא בנייהו ע"י קרבנא דמקרב והיינו דכתיב ויכפר על בנ"י ומשום דקשיא אמאי יהיב כל כך אגרא לפנחס ומאי רבותי' דקטל חד גברא וחד אתתא להכי אמר ושם האיש המוכה ושם האשה המוכה כלומר תדע דמילתא רבא עבד בקטולא דידהו דהא גברא נשיאה הוה מבית אב לשמעוני וכיון שכן לכולהו שבטא מסי עלבונה מקטילו דידיה ולהכי חשיב כאלו קטל לכולי' שבטא וכן שם האשה המוכה וגו' ראש אומות במדין הוא וכיון שכן הוה ליה כאלו קטל למדין כוליה דהא לכולהו מסי עלבונה מקטילו דילה וכיון דחשיב כאלו קטל חד שבטא וחד אומה בגין קנאה דקב"ה מילתא רבתא עבד וכדאי הוא לאחבא חימתא דקב"ה וכן נמי דין הוא לשלומי ליה אגר שלים דנא הוא רזא דמילתא ·

ואתה שלום :

פרשת מטות ומסעי · אור ליום ז' כ"ח לתמוז חזק ונתחזק וכו' הדבק בי ובתורתי וביראתי במשניותי ולא תפריד מחשבותיך מיראתי ותורתי אפילו רגע א' כי אתה קורא ק"ש בכל יום פעמים ושלש ואיך זוכר מה שכתוב בה ודברת בם בשבתך בביתך וגו' כי כן צריך שלא להפריד המחשבה מד"ת בשום רגע והלא גם אם הוצרכת לשתות יין משום רפואה דילך לא הוי לך לשתות רק בכום אחרון של סעודה ולא להרבות ממנו כאשר עשית לכן הזהר ממנו מהיום והלאה עד יום י' באב ולא תשתה יין כ"א כום אחרון של סעודה זולתי בשבתות ותייחד כל מחשבותיך ליראתי ותורתי ובכן תשלום על ס"מ ונחש הרודפים אחריך כד"א על שחל ופתן תדרוך דהא איכא למידק אמאי נקט שחל ופתן בחד גיסא וכפיר ותנין בחד גיסא והא עדיף הוה למינקט שחל וכפיר בחד גיסא דתרווייהו גביהי מן ארעא ופתן ותנין בחד גיסא דתרווייהו נמיכי ותו אמאי גבי שחל ופתן קאמר תדרוך וגבי כפיר ותנין קאמר תרמוס · ותו אמאי כי בי חשק ואפלטהו דמשמע דאע"ג דלית אלא חשק בלחוד יפלטיהו ואמאי והא איבעי למעבד עובדין טבין ולא סגי בחשק לחוד ותו מאי אשגביהו

Digitized by Microsoft

ובתר הכי כתיב חלוקת א"י ונחלה בנות צלפחד דרזא דנחלאות רזא עמיקא וכ"ש נחלת א"י דלא לחנם אמר לא היוי בעבור' אחסנתא דאילו באורת פשטא הא קי"ל אין לדיין אלא מה שעיניו רואות וכיון דהאי בישא והאי טבא מוטב לזכות לטבא מלבישא אלא ודאי האי רזא דנחלה מאב לבן רזא עמיקא ואע"ג דקי"ל דההוא דרא דמדברא הוה מסטרא דיובלא ואנן אמרינן דאדבק להו בז"ס הבנין רזא דמלתא דסליקו בז"ס הבנין ואתידו בספרא דבינ"ה דסמיך להו דייקא נמי דקתני מסטרא דיובלא דהא תרגומא דקלה איהו סטרא אבל משה נתעלה בשער חמשין דבינה ואתדבק בספרא דחכמה דסמיך ליובלא ומדפקיד קב"ה למשה לאתדבקא לשבטייא בבינה דאיהו חיי' מלכא כד בריך לון בעא לאדבקא יתהון תמן ושרא ברא‍ובן דאיהו בוכרא ואדביק ליה תמן ממילא ידבקון שאר שבטייא ושרי ואמר יחי ראובן וגו' וקאמר ומותא תניינא לא ימות לאו למימר דלא יתגלגל אלא האי מותא הוי העלם כעין מיתה האמורה במלכים אשר מלכו בארץ אדום ומותא קדמאה דהיינו העלם עילאה הוי בבינה ומותא תניינא דאיהי העלם תתאי הוי במלכות וה"ק יחי ראובן כלומר יתדבק בבינה דאיהי חיי המלך ולא יתדבק במלכות דאיהי אתר דמותא תניינא · ומשום דאיכא למימר כיון דמתדבק בדוכתא עילאי לא ישפע על בנוי שפע ברכה לה"ק ויהי מתיו מספר כלומר אוף דיתדבק בבינה מלכות ישפיע שפע ברכן בבנוי ולהוי מספר דילהו כחול הים דרמיז במלכות · וכיוצא בזה אמר בנפתלי שבע רצון וגו' כלומר אע"ג דאיהו שבע רצון דאיהו בדוכתא עילאה טובא מ"מ יהא משגח בבנוי לאשפעא להו ברכן מברכת ה' דאיהי מלכות ומהאי טעמא אמר וזאת ליהודה וגו' כלומר דאוף דאדביק לראובן למקום חיי המלך ואחריו נמשכים כלהו שבטייהו מ"מ יהודה להוי אחיד נמי בזאת ללחום מלחמות ה' ובכן ואתה שלום וכו' :

פרשת דברים · אור ליום שבת י"ב למנחם ישנתי ולא קמתי עד כי השמש יצא על הארץ

והתחלתי לגרוס משניות והנה קול דודי דופק בתוך פי ואומר חזק ואמץ אל תערוץ וגו' אע"פ שהיה ראוי לעזבך לא כן אעשה ומני הטוב לא אמנע מנך · הטוב לך אשר עשית לישן שינת עצל לבלתי קום עד כי השמש יצא על הארץ כי הדלת תיסוב על צירה וגו' כלומר שתנועת הדלת שלא בעת הצורך לפתוח או לסגור אלא שהוא פותח וסוגר כמה פעמים תכופים דרך שחוק זה נקרא תסוב מלשון סבוב ואמר הפסוק כי כמו בענין סבוב הדלת בענין זה אינו לא לעזר ולא להועיל כן הענין העצל הסובב על מטתו הוא שוכב על מטתו בלא תועלת כלל וקאמר מטתו דהאי מטה לית לקב"ה בה חולק · אמר עצל וגו' העצל שאינו רוצה לעסוק בד"ת טוען ואומר שחל דהיינו ס"מ נגב בדרך דהיינו דרך גבר בעלמא להלחם עם כל הרוצה ליכנס דרך שם וכיון שכחו גדול סופו לרצות לכן יותר טוב לשאעשה רצונו ולא אלחם עמו · ברחובות וגו' ירצה שכשיוצא ברחוב העיר ומוצא בני אדם מתלוצצים ומדברים לשון הרע הומר אם לא אדבר כדבריהם ילעיגו לי כמעט שארצא לכן טוב לי שאחבר עמהם · והלא בפרשת' דא איכא למבעי האי ספרא למאי איצטריך למהדר אוריית' וא"ת דחשש דילמא נשיאו יתה ה"ל למשאל יתהון אי ידעין לה ותו אמאי קצת אהדר וקצת לא אהדר · ותו אמאי שאר בתוכחות והנהו תוכחות ברמז בעלמא ואינהו חובין תקיפין והנהו דלאו תקיפי כולי האי במרגלים האריך בהו טובא · ותו אמאי דקדק ויהי בם' שנה וגו' ואמאי לא כתב האי ספרא מקמי הכי והמתין עד ריש ירחא בתראה דמ"ש דאיצטריך דלהוי בהאי זמנא ותו למאי איצטריך למיכתב אחרי הכותו וגו' :

אבל רזא דמילתא דהאי ספרא איצטריך למרמז במטרוניתא דד' ספרין קדמאין אינון לקבל ד' אתוון דהוי"ה והאי ספרא לקבל מטרוניתא תתאי ולהכי כלילן ביה פקודייא דד' ספרין קדמאין והיינו מה שאמרו חז"ל משה מפי עצמו אמרן וטעם דקצת מצות איכתיבי בהאי ספר וקצתהון לא לפרושי האי מילתא צריך למנדע אורחין ושבילי דמטרוניתא ולמנדע יתהון צריך לאתייחד ג' או ד' ימים מבני נשא ובארעא קדישא שם אתן את דודי לך והתם תקום על רזא דמלתא ומהאי תדעון למאי אכתיבו י' הדברות וכן תדעון מאי זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו ואתא דבר אלהים וגו' דהא ודאי הכא איהו רזא דייחוד' ומשום דהאי ספרא רמיז במטרוניתא תתאי איכתיב ביה קרא דשמע ישראל לאחזאה על רזא דייחוד' ומאי דלא איכתיב בספרי קדמאי הוא ברזא דס"ת דלית ביה נקודין לאחזאה דכל אילין דיליה אינון במטרוניתא כנוקבא דמעברא מדכורא וטעמא דבשכמל"ו לא איתמר לא בההיא ספר ולא בספרי קדמאי אע"ג דהוה משמע דהוה חזי למיכתב באוריית' כיון דיעקב אמרה כ"ש דאיצטריך דלימא ליה משה דהוה בעלה דמטרוניתא וזכי בחייו מה דזכי יעקב בתר מותיה אבל רזא דמילתא איהו משום דהאי רזא דמטרוניתא תתאי איהו רזא עמיקא טובא ובעי לאעלמא יתיה טובא דמש"ה כל ספרי דמקובלי לא אדכרו אלא י"ס והאי רזא דמטרוניתא תתאי ליכא מאן דגלי כי היכא דלא לטעון ביה בני נשא כי היכא דטעה אלישע אחר ואי אוריית' גופא אעלימ' יתה דמש"ה לא אכתב קרא דבשכמל"ו ק"ו דיעלימו ליה חכימא · אבל כולהו קמו בקושטא דמילתא כל מה דכתבו במלכות סתם איהו במטרונית' תתאה וביום הכפורים דרמיז לזמנא דאתי דיהא ייחודא שלים מש"ה אמרינן ליה בקול רם ומרוב התעלמות האי מילתא אפילו יעקב לא אמרה אלא בעת פטירתו משום דהוה בעי לאזדווגא בהדה בההיא שעתא מאי דלא זכה בחייו וכיון דבעי משה למימר לישראל מילוי דהאי ספר דרמיז למטרונית' תתאי קדים להו תוכחות כדי למרמז האי סטרא ויתייסבון מילין בלבהון דהא כי היכא דאורייתא כלילא ממצות עשה ומצות לא תעשה מצות עשה לסלקא בדרגא דקדושה · ומל"ת לאפרשא דרגין דסטרא אחרא הכי נמי הוצטרכו תוכחות להפרשא סטר חובא והכי עבד משה וחובין תקיפין דודאי אהדרו מנייהו לא האריך בהון וחובין דאכתי לא תבו מנייהו האריך בהוא · וכתב אחרי הכותו כלומר בתר דאיתבר תוקפא דאינהו סטרא כתב האי ספרא דרמיז למטרוניתא תתאי ובסוף ספרא אמר האזינו השמים וגו' דאינון י"ס עילאין ומש"ה כתב ואדברה דדיבור רמיז בהו ותשמע הארץ דהיא מטרוניתא תתאי והיינו אמרי פי דהיא אמרת ה' פי ה' · יערוף כמטר לקחי רמז בי"ס עילאין תזל כטל אמרתי רמז למטרוניתא תתאי דמשפע דנהית מי"ס עילאין איהו בשופע סגי דומיא דטיפות מטר דאינון עבות ולא יכיל עלמא למסבל ליה וכד אתי מטרוניתא' הואי איהי נקטא ליה ומפלגא ליה לכל חד וחד כפום מאי דצריך

Digitized by Microsoft

שהימים הללו הם ימי אבל הנה היגון והאבל עמדו נד אחד השהא דאתינא לאשתעשעא בהדך תרפנה כנפיה כשושנה בין וגו' כהפוח וגו' הלא יש לך למזהר במעשיך מאוד מאוד ולהזהר מדיבור לגמרי זולת ההכרחי לצורך הקיום ותמיד הרהוריך ומחשבותיך לא יהון אלא בתורתי בלי שום הפסק אפילו רגע א' רק בעמדך במקום המטונף כי אז אני וכל חילותי ממתינין לך מבחוץ דהיינו הנך ז' עולמין דאמרית לך וכמה חיילין אית לכל חד מניהון ולכן תאמר בהכנסך התכבדו וכו' ודע שיותר ממה שאנו נפרדים ממך במקום המטונף יותר ויותר אנו נפרדים ממך כשתפריד מחשבתך מתורתי ומשניותי לכן הזהר מכאן ואילך שלא להפריד מחשבותיך אפי' רגע א' והלא בענייגא דהוינא ביום שבת קודש והפסיק המפסיק אתן את דודי לך ומני השוב לא תמנע מפיך הלא לך למנדע דשבטיי' קדישייא עבדו תשובה על חוביהון ואע"ג דיוסף לא בעא לאשתעבדא בהו מ"מ הא הוי מסירא בידי' לאשתעבדו ובהכי אתקון מאי דפגימו אלא כיון דלא אשתעבד בהון ממש אכתי לא איתקון פגמא דילהון כדקא יאות וצריך שישתעבדו בהון נוכראין ויסבלו הנהו עונשים אלא בתר דסבלו עונש מיתה אתלבש רוחא דיליהון בגופא דוגמת גופא דמזומן לצדיקים בג"ע ויהבו על כורסייא מלכותא וקבלו ההוא מלכא וכל הנהו דוכסין והגמונים · ובמכירת יוסף עיקר חובא הוה תלי בשמעון ולוי דאינון קטרינו עליה ואינך אחין אע"ג דהוו סנין ליה מ"מ לא הוו עבדי ליה מדעם ביש ויהודה לא הוה בליביה עליה כ"כ ואלו הוו מקבלין מיניה הוה אמר דישבקון ליה וראובן אע"ג דהוה שליש להצילו מידם מ"מ ה"ל למללא ליהודה ולהתייעשא במילהא לשזבא יתיה ומש"ה חזו כלהו לאיענושי ואתגלגלו כלהו בהנך י' נגוגין דהיית מפה דזרעה דאפיק יוסף והיינו דקאמר בזוהרא קדישא לזימנין די' קטולייא אינון י' בני יעקב ולזימנא קאמר דאינון בני יוסף · ור"ע אצטריך בשמטיי' קדמיי' עד לא צריך לאתגלגלא בהאי שמיטה אלא הרי זימנא לחוד ובזמנא תניינא אסתלק בתר דאסתלק דגפשי' הוה אצולה מחכמה ומש"ה בזמנא קמא אתא לעלמין שלא בכוונה כביכול כדכתיב ותצא לאה וגו' דמשמע דיעקב לא הוה ליה כוונה למילתא וטעמא משום דמילין דחכמה סתים אינון ולאו אימן באהגלייא והיינו טעמא דבזמנא תניינא שהה מ' שנה שלא נתגלית חכמתו ומהאי טעמא בזמנא קמייתא איתמר עליה חמור גרם · ובזמנא תניינא אמר ואשכנו כחמור משום דחמורו של אברהם אבינו דאיהו חסד אחיד בחכמה דאיהי אב דיליה ומאי דאמר' בזימנא תניינא מי יתן לי חכם ואשכנו כחמור לומר שהיה מצטער על שלא היה יכול להוציא החכמה לחוץ ולהכי הוה אמר דכי היכי דכי נשכון לב"ח דאיידי מינה דמא ולחותא הכי לירוק מחכמה נביעו דחכמה ולאו ליהוו מילין סתימין בליבי' ומשה אע"ג דאצטרף בשמטיי' קדמייא' איצטריך לאתגלגלא בהאי שמיט' לאשתלמא ולע"ג דכתב ויתעבר ה' בי וגו' דמשמע דלא איצטריך למיתי בגין דיליה:

עוד אתן את דודי לך וגו' הא בזמנא קדמאה אתא בהבל ואיענש דקטל ליה קין בגין דהציץ ונשמתיה הוה אצולה מבינה ומש"ה כד חזא לר"ע אמר קמיה קב"ה יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י כלומר כיון דנשמתיה דר"ע הוה בחכמה ודמשה מבינה א"ל שתוק כך עלה במחשבה כלומר משום דאיהו מכוסה טובא דנשמתיה מחכמה דאיקרי מחשבה מש"ה לא חזא לאתגלייא בעלמא דחכמה כל מילוי סתימין · אבל את דנשמתיך מבינה דמינה מתזנין עלמין אוף את תתייהב אורייתא על ידך ותהא ממלל בנבואה · אבל ר"ע חכם ולא נביא דנביא באתגלייא וחכם באתכסייא ואע"ג דכתיב ולא קם נביא וגו' נביא לא קם וחכם קם ומנו ר"ע ואי תימא הא כד אתילד משה כתיב ותרא אותו כי טוב הוא דנתמלא הבית אורה דבי' היינו בית החכמה דהיינו מלכות ותצפנו ג' ירחים היינו ג' עדרי צאן רובצים עליה ותקח לו תיבת גומא תיבת היינו מלכות ותחמרה בחמר לקבל הנך ספרין דמפיקין לה ואלו בר' עקיבא לית שום מילתא מהני · הלא לך למנדע דמשה אשתלם בזמנא תניינא כד אתא בש"ת ולא הוה צריך לאתגלגלא יותר וכד"א כל שתה תחת רגליו כלומר דשת איתדבק בה"א עילאה דכל אינך ספירין אינון תחותא ולא אתא בזמנא תליתאה אלא בגין ישראל כדכתיב ויתעבר וגו' ורזא דמילתא דגופיה ממש הא נאצל מבחינתא ח"ס קירון עור פניו וסוד ויקבר אותו וגו' כמא דאוליפתך כיון דגופיה ממש נאצל מתמן להתן התהדר ח"ם מה שאמר בזוהרא קדישא דמשה מני לה בחייוי ואדבק בה בחייוי מה דאדבק יעקב בתר דמית והיינו משום דגופיה נאצל מתמן ואתקרי איש האלהים כלומר הן בעודו איש דהיינו גופו נאצל מאלהים · ובפרשת פנחס איירי בקרבנות קרבת הכחות וסמיך ליה דבר אל ראשי המטות לבני ישראל כלומר דלשבטים גופייהו ידביק בבינה ולבני ישראל ידביק בז"ם הבנין ומש"ה פתח באיש כי ידור דהוא דוכתא דראשי המטות דשארי ביה וסיים בהשבע שבועה דהוא דוכתא לבני ישראל ומש"ה כתב זה הדבר דזה היינו יסוד ודבר היינו מלכות וקאמר דיחבר להו כחד וכן בשחוטי חוץ קאמר זה הדבר כדאמרן ובהכי יתבר תוקפא דהנך סטרין דרמיזי בשחוטי חוץ והא ודאי נדרים חמירי משבועות דאינון בחיי המלך ומש"ה חלין ע"ד מצות דז"ם הבנין אינון מצות ה' והארכתי בשבועה לא ינקה לומר דב"ד של מטה היו מלקין אותו ומנקין אותו אבל נדר אינו נותר להתנקות ע"י ב"ד וא"א דמשום דנדר איהו חיי המלך לית מאן דיזלזל ביה ובתר דאדבק לשבטייא בבינה ולישראל בז"ם הבנין כתב קרבא דמדין דע"י האי דבוקא הוי תוקפא לאגחא האי קרבא ובתר הכי חלוקא השלל והאריך ביה טובא למידע כל חולק וחולק אע"ג דהיא מילא ברירא ומכלא אית רזין עמיקין וכהנים ולוים אע"ג דלית להו חולק בארץ נטלו חלק בהאי שלל משום דמשלשלין איהו ובתר הכי כתיב מסעי ואינון לקבל מ' דינין דנחתא נפשא כד אתי מהאי עלמא להאי עלמא שכנגד מ' יום של יצירת הוולד וכנגדה כד נפטר מהאי עלמא ג' לבכי ז' להספד שלשים להתגלחת דצירופא דכלהו מ' ואוף דג' וז' מכלל ל' מ"מ מיד חושבן מ' עולה והכי מ' מסעות דאזל ישראל הוו מתתא לעילא ולקבליהן הוה מ' שנין וקאמר קרא דמעם דכתב משה הני מסעות היינו כי היכי דנודע מוצאיהם וכו' כלומר מעלני נפשא כד נפקא מההוא עלמא למיתי להאי עלמא דהיינו מלעילא לתתא אבל הני מעלני דכתבינהו מתתא לעילא והיינו ואלה מסעיהם למוצאיהם · ואוף דתשכח תרין מעלני יתירן מ"מ הנך תרין עמיקין טובא ולית השתא עידן לגלאה יתהון .

ובתר

Digitized by Microsoft®

דכיון דנשמתי' הוה מיובלא אי הוה זכי למיעל לא"י הוה מסתלקא נשמתיה לעיל מן יובלא וז"ס ג"א אסתלק לעילא מן חמשין שערי בינה ברזא דאל"ף ואראה דתמן הוא עולם הבאי' וקאמר אעברה את הירדן למרמז דבעא לאעברא לעילא מן בינה וזו סוד ההר הטוב דאיהו יסוד הזה והלבנון כ"ע דאיהו לעילא מן בינה וקב"ה לא בעי דיתעלה נשמתיה דמשה לעילא מן בינה משום דא"כ לא הוה ליה דביקו בהאי עלמא וכי היכי דליהוי לישראל קיומא בגלותא אצטריך למיהוי למשה קצת דביקו בהאי עלמא ואוף כי היכי דיזכה לישראל בימות המשיח כי היכי דזיכה להו בהאי עלמא והיינו דקאמר ויתעבר ה' בי למענכם האי ויתעבר הוא כמו ודשנו את המזבח והכי קאמר ולא שבקני קב"ה דאיעבר למענכם כדאמרן · עלה ראש הפסגה היינו לומר מסתייך דתסתלק לעילא בראש בינה דאקרי ראש הפסגה ושא עיניך וגו' כלומר באתרא דאקרי עינים דאיהו לעילא ברים שער החמשין קריב לחכמה והיינו וראה בעיניך כי שמה לא תעבור כלומר כ"י אקרי שם ובינה שמה דאיהי אתחברותא דשם עם ה' עלאה והיינו דקאמר ליה ושמה לא תעבור כלומר באתרא דשמה דאיהי בינה לא תעבור תמן רק תדבק נפשך בריש יובלא כדאמרן הא הכא רזא טמירא וגניזא לכן אזדהר מלפגאה לבך כלל מתורתי ויראתי ומשניותי ותעסוק בחכמת הקבלה פעמים שלש בשבוע ואפתח לך בה פתחין להבין מה שלא הבין אדם מכמה שנים עד היום ובכן ואתה שלום וגו':

פרשת עקב · בפרשתא דא והיה עקב כלומר דוהיה הוא שמא דהויה בהיפוך ואיהו מהופך למימר דוא"ו דהיינו תפארת יהא קריב לן ומשום הכי ו' ברישא מקמי ה"א ויו"ד מקמי ה"א למרמז דחכמה גניז וכליל בבינה ובינה איהי מתגליי' טפי מחכמה ומ"ה כתיב ה"א בתר יו"ד וקאמר עקב תשמעון כלומר עקב דאיהי כ"י תחברון יתה בהדי אתר דרמיז בשמיעא דאיהו בינה ותו תשמעון הוא לשון חיבור כד"א וישמע שאול וגו' וקאמר אי לעקב דאיהי כ"י תחברון עם כל המשפטים דהיינו י"ב גבולי אלכסון · ושמר היינו כ"י ברזא דזכור ושמור ה' אלהיך לך וגו' · והא איכא למידק דקאמר ברוך תהיה וגו' אמאי אצטריך למימר מכל העמים ותו מאי האי ברכה דבריך לא יהיה בך עקר ועקרה ורובא דעלמא ליתנהו עקר ועקרה ומאי רבותייהו וכן במה דאמר ובבהמתך · ותו במאי דאמר וברך פרי בטנך ושגר אלפיך למה איצטריך לחזור לברכה שנית ותו אמאי כתיב לא ישימם שנית ותו אמאי נקיט לישנא דהסרה בוהסיר ה' ממך וגו' דמשמע דהוה ביה וצריך לאעדאה יתהון ואחריו כתיב לא ישימם בך דנראה דלא הוו ביה · ותו אמאי קאמר ונתנם בכל שנאיך ולא כתיב לישנא דשימה או דהסרה כדאמ' ברישא · ותו דכתיב אל תאמר בצדקתי וגו' דהא כיון דחד מתרי דהוו אמרי קושטא איהו דהא איהו נמי אמר כי ברשעת הגוים וגו' לא הל"ל וברשעת וגו' · ותו אמאי בפרש' דברים קצר בחובא דעגל' והכא האריך טובא ותו מאי ואתנפל דמשמע דמ' יום ראשונה הוו משום חובא והא ודאי לא הוו אלא לקבל הלוחות וא"כ אמאי קאמר בראשונה ותו מאי האי דקאמר לחם לא אכלתי וגו' דמשמע דהוה מצטער על מכליא ומשתייא: **אבל** רזא דמילתא ברוך תהיה כלומר לא תימא דלית לך נורכא בעממיא דהא עממיא אינון דוגמת קליפין ואיבא דאי לאו קליפין לא מיתקיים איבא ומש"ה קאמר תהא ברוך כל עממיא סחרין לך כקליפ' לאילן והיינו דכתיב מכל העמים וכד תהא שליס יהון כלהון עלמין בשלימות והיינו לא יהיה בך עקר ועקרה כלו' בין משפיע בין מקבל לא יהא בהון מניעא מלנגד' שפעא בכולהו ספירות ובבהמתך היינו בהנך סטרי לא יהון בהון מניעו משפעא דהא כלהו עלמין בשלימו' והסיר ה' ממך וגו' כלומר יעדי קליפין מסטרא דקדושה דאינון מהדרי לאתדבקא בה ומ"ה שייך ביה הסרה וכיון דיעדי יתהון מלעיל ממילא לא ישימם בך וכיון דיעדי לקליפין מסטרא דקדושה הא מכתשייא דאתיין מקליפין יהון מסירין יהבין לסנאך ומ"ה אמר אל תאמר וגו' בצדקתי וגו' כלומר כד תחזה דהקב"ה פקיד על ז' עממין לא תחי' כל וגו' לא תימא כיון דפקיד לשיצאה קליפין דטעמא הוא משום שלימו דאיבא דלית צורכא בקליפין דהיינו ע"י צדקתא דילך והיינו דקאמר אל תאמר וכו' ותדע דבזכותא ושלימו דילי איהו דהא ברשעת וכו' כלומר לשציותהון והיינו ודאי משום שלימותא דילי לית לאיבא צורכא לקליפין לא תימא הכי דודאי לא בצדקתך וגומר דשלימו כההוא דאת חשיב ע"י שתסתלק בזכותך לכ"י בתפארת דלבבך דהיינו כ"י דאקרייא לבב כדסלקא בת"ת איהו סלקא בדרך ישר וא"ת א"כ דזכות' דילי לאו איהו שלם אמאי פקיד קב"ה לשיצאה יתהון עממי' היינו משום דאינון רשיעין וטעמא דבפרשת דברים קיצר בחובא דעגל והכא האריך ביה משום דהתם בעא לאוכחא יתהון על חובין דעבדו קיצר בההוא חובא תקיפא דלאו אורח ארעא לאוכחא לבר נש דחובי' תקיפיה · אבל בהאי פרשתא הוה אמר להו כי היכי דלא לתגאו וידכרון מאי דעבדו · ותו בפ' דברים מליל עם גוברין דהוה בני עשרין או קרוב בעידן עובדא דעגל דהגה ודאי אתגאמו מההוא חובא והשתא מליל עם אינון דהוו זכיכן דלא טעמו מרירותא מ"מ האריך ביה כי היכא דלזדהרו מיניה ואמר ואתנפל כלומר חזו כמה ביש גרמתון בההוא חובא דבזמנ' דסליקית לקבלא לוחי קדמאה שהיתי מ' יום ומ' לילה וגו' דאינון לקבל יצירת הוולד והא אדביקית בהו לעילא ממלאכי השרת ובתר דחבתון אכחשתון חילא ואפסידית כל ההיא סליקא דהא כדבעיתי לצלאה עליכון כי היכי דתסלק צלותי לעילא איצטריכית לאתעכבא מ' יום אחרנין דלא אכלתי לחמא כאילו לא אתעכבית מ' יום קדמאין והיינו כבראשונה כלומר אהדרית כקדמיתא ובכן ואתה שלום וגו': **אור ליום** ז'כ"ג למנחם ה' עמך וגו' רק כי תדבק בי ובתורתי וכו' והא שדרוני למשאל לך שלום וכו' והא בפרשתא קדישא איכא למידק מאי עקב תשמעון מה ענין עקב לענין שמיעה אבל רזא דמלתא דעקב רזא למילן דמתעבדין מגד החומר כמה דעקב איהו תתאה הכי סטר' דחומ' איהו תתאה וקאמר כי סטרא תתאה תעלון יתיה דימטי לדרגא דשמיעה דאיהו בחכמה ושמר ה' אלהיך לך הא אתר דשמירה ידיע ואתא דברית וחס' ידיע וקאמר דישפע יתהון מאתר דשמירה דאיהו מלכות והא רזא דבשר תאוה משום דכד ישראל שלימי קלא אכלי בשרא וכדאית' בספר הזוהר ועל דא אצטער משה כד שאילו ישראל בישרא ואי הוה מרע"ה נכנס עמהן לא"י לא הוו אכלי בשרא ובימי משה אכלו מנא דאיהו משמיא ותלתין יומא בתר מיתתי' נמי אכלו מנא בגין דכל תלתין יומין הוה נפשיה דבקה בישראל ומההוא דביקו הוה נחת להו מנא ובתר תלתין יומין אסתלק לעיל' לעיל' ופסק מנא לגמרי וקאמר קרא כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך דהא דביקותך באתרא דרחובות דהיינו בינה ועכ"ז תאמר אוכלה בשר בגין נפשך המתאוה · וזבחת מבקרך

דרמיז

Digitized by Microsoft®

ונחית כמל דלאו איהו עב כ"כ ויכיל עלמא למסבל יהיה והיינו דקאמר כרביבים עלי דשא כלומר דמטרוניתא התאי מפלגא לכל חד כפום חיליה דהא לדשא דאיהו דקיק נחית טיפין דקות כשערות דלהאי אקרו שעירים ולעשב דאיהו רב טיפי נחית כרביבים וז"ס מ"ש ז"ל זן מקרני ראמים עד ביצי כינים כלומר דלברייין רברבין יהיב כפי חילייהו ולדקיקין כפי חילייהו וז"ס פותח את ידיך דהיא יד ה' כד"א היתה עלי יד ה' וקאמר דאיהי משביע לכל חי רצון דלכל חד וחד יהיב כפי מאי דיכיל למסבל · כי שם ה' אקרא כלומר דשם ה' איהי מטרוניה' תתאה כד"א זה שמי לעולם דאתמר עלה משום דאיהי ממנא לאנהגא עלמין וזה זכרי אתמר על י"ם עילאין דאינון עלמא דדכורא לדר דר כלומר לאשפעא בדר דהוא מלכותא התאי כד"א ודר ושוחרת ובחובא דאדם קדמאה אתיהב דוכתא לדר דסטרא אוחרא לאתחברא בדר דסטרא קדושה דהא בההוא סטרא דקדושה אקרי דר דכל מה שברא קב"ה ברא כנגדו והיינו קוץ ודרדר תצמיח דאתחבר דר בדר כדאמרן וקאמר השתא כי שם ה' דאיהי מטרונית' תתאה אקרא כלומר אחבר ליה בי"ס עילאין דאקרא ליסנא דחבורא וזמונא איהו כד"א ויקרא אל משה · הבו גודל לאלהינו המשיכו שפעא מגדולה לאלהינו דהיינו מטרוניתא דתמן אינון ערי אלהינו · ובתר הכי כתב וזאת הברכה דרמיז למטרוניתא תתאה דאיהי ברכה דאברהם יצחק ויעקב וכל מאי דכתב יוסף גיקיטליי"א בחירי במדת מלכות תתאה דשפיר ידע במילתא אלא דאעלים לה ובכן ואתה שלום :

פרשת ואתחנן · אור ליום שבת נחמו י"א לחדש אב ה' עמך וכו' בהדי כבשי דרחמנא למה לך ואילו הוית ידע כמה טיבו הוה לך הוית מברך ברוך דיין האמת בשמחה מאוד כדבריכ' עליה שהחיינו והא בההוא זימנא הבת בתיובתא רבא וכ"ש השתא והא אגלה לך רזין עילאין בפרשתא קדישא והא איכא לדיוקא דאמר ואתחנן לומר דפרי בתחנה שהיא כנסת ישראל ואיבר לה בשמא דהוי"ה דהיינו אל ה' · בעת ההיא עת היא כ"י לאמר לאלפא לבני עלמא גווני דגלותא · אדני יֱהֹוִה איבר כ"י עם בינה · אתה כלהו ספירן ומלילא לת"ת · החילות שירותא דאיהי כנסת ישראל ואבר לה עם גדלך וידך החזקה ואם אשר דהיינו אבות וכ"י · אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו' כלומר דאע"ג דחזא כמה ארעין וכמה מלכיות והאי ארעא איהי הרים וגבעות להכי אמר אע"ג דהוא הר הוא טוב והלבנון דהיינו ביהמ"ק ורזא דמלתא דבעי למעבר בארעא ועי"כ הוה מסתלק בלבנון דהיינו לובן עילאה דהיינו כתר עליון · ויתעבר ה' בי למענכם כלומר לא בעא קב"ה דאסתלק בלובן עילאה אלא דאסתלק בבינה משום דאי הוה מסתלק בלובן עילאה לא הוה ליה אהדרותא להאי עלמא וישראל צריכי דליהווי ליה אהדרותא להאי עלמא לצלויי על עמא כד הוא בעאקו וכן בזמן חורבן הבית ההא לנחומי לישראל למענכ' להנאתכם ולטובתכם וכן לזמן תחיית המתים יקום בהדייהו דישראל וזהו סוד ויתעבר כלומר אסתאר בבינה כעובר בבטן דעתיד למיפק לעלמא ואלו הוה מסתלק בלובן עילאה לא הוה ליה אהדרותא להאי עלמא כלל · ויאמר ה' אלי רב לך טפי עדיף לך דהשתא הסתלק בבינה ויהא אהדרותך להאי עלמא דהאי הוא זכותא סגי : עלה ראש הפסגה וראה וגו' דעי"כ תסתלק בבינה כדקא יאות ובתר כן בסוף יומייא תסתלק בלובן עילאה ואתה שלום :

אור ליום שבת י"ו לחודש אב חזק וכו' רק כי תדבק בי תמיד ובמשכיותי כאשר אתה עושה ויותר לא תפריד מחשבותיך אפילו רגע · כי במה שהרהרת אלו הימים תמיד במשכיותי לבך ואבריך הם מחנה שכינתי וקב"ה משבח יתך כל הימים תמיד דע"י ההוא דבקותא תזכה להתדבקא בדרגין עילאין כד"א השבעתי אתכם בנות ירושלים וגו' דהא היא מימרא דכ"י להיכלין דילה אב ואם היינו דביקותא דאם התאה בוא"ו דאיהי ת"ת ובאם עילאה · תעירו היינו אתערותא דכ"י לאתדבקא בת"ת · תעוררו היינו אתערותא כפול לאתדבקא לה באם עילאה · ידיע דהוא כ"י האהבה ה"א ידיע דאיהי ה"א עילאה אהבת היינו חסד כלומר לאדבקא כ"י באימא עילאה ובחסד · עד הוא רזא עילאה ברזא דעד תאות גבעות עולם שתחפץ שי"ן רמיז בבינה תחפץ רמיז נמי התם · ובאימא תתאה דאיהו ארץ חפץ בצבאות או באילות זהו סוד כי יצוד ציד חיה או עוף וגו' וכיסהו וגו' דחיה רמיז ביסוד ועוף רמיז בת"ת משום דאינון טמירין בין אימא עילאה ותתאה כסהו בעפר שני עפרים דתרי אמהן עפר איקרון ברזא דכי עפר אתה ואל עפר תשוב בצבאות או באילות היינו שפע דנחית מאלף לוא"ו השדה ידיע ברזא דשדה של תפוחים וה"א דהשדה רמיז לאם עילאה והיינו דסוב ודמה לך דודי לצבי וגו' הוא ליסנא דאסחרותא כלומר כד נגיד שפעא מלעילא בני נשא עבדין ביה צדקתא וכן כד נפיק שפע חכמתא בני נשא עסקין באורייתא וההוא זכותא סליק לעילא ומתזנין ביה עלאין ותתאין ועי"י נגיד תו שפעא והדר סליק זכותא ונגיד שפעא וכן תדיר ולא פסיק לעלם דוגמא דנהר דנגיד ולא פסיק והיינו סוב דלא תפסוק לעלמין ודמה ז"ס כ"י דאיהו דמות כבוד ה' וסליק לה כלך דלמ"ד איהי רזא דמגדל הפורח באויר לגבי היינו יסוד או דביקו דאלף עם וא"ו לעופר למ"ד איהי מגדל הפורח באויר עופר היינו בינה · והלא לך למנדע דקב"ה וכל בני מתיבתא עילאה משדרין לך שלם נביאי מהימני תנאי אמוראי רבנן סבוראי גאונים פסקנים כלהו מברכי יתך כד את עסיק במיליהון ומכוין יתהון כמה עלמין מזדעזעין לקל נעימו דכנהו ברכאן שאלין ואמרין מאי האי מתיבין ואמרין האי הוא ריש מתיבתא רבא דא"י פסקנא רבא דארץ ישראל מחברא רבא דא"י יוסף המכונה קארו דמלך מלכי מלכים חפץ ביקרו כולהו מתיבין ואמרין בריך יהא למארי עלמא ושא אינון שדרוני לגלאה רזא סתימא בפרשת' קדישא אמאי הוה מתחנן מרע"ה כולי האי לאעלא לא"י וכי זכותא הוה חסר · ותו אמאי לא אתקבלא צלותא וכמא בני נשא דלא כשרין זכו למיעל לא"י · ותו אמאי קאמר אעברה נא ואראה הל"ל ואכנס לארץ · והו אמאי סתם פומיה ואמר ליה אל תוסף דבר אלי וגו' ותו מאי עלה ראש הפסגה וראה וכי מה תעלה לו בראיה :

אבל רזא דמלתא ואתחנן איבר וא"ו דאיהי ת"ת עם תחנה דאיהי מלכות · אל איבר אל"ף עלאה עם למ"ד דאיהי מגדל הפורח באויר בעת דאית עתים לטובה ועתים לרעה כדאית' בס' קהלת וקאמר דבעת טבא כיון צלותא · לאמר לאחברא למ"ד דאיהי רזא דמגדל הפורח בהדי אמירה דאיהי רמז למלכות ה' אתה החילות וגו' מבוארים רמיזים רבים · אעברה נא ואראה משה בעא לאעברא ית ירדנא למיעל לארעא דישראל משום

דכיון

את הקולות מה שאין העין יכולה לראות ה"נ בעא קב"ה דבעברא דירדנא יקבלון נמי אורייתא בההוא גוונא גופא והיינו דקאמר הלא המה בעבר הירדן כלומר משום דאתון עברין ית ירדנא איבעי דתקבלון ית אורייתא כגוונא דקבלהון יתה בטורא דסיני דחזיתון ממש את הקולות והכי בעברא דירדנא תחזון ברכאן ולווטין ממש לעין והיינו דקאמר ראה אנכי נותן וגו' ברכה וקללה כלומר תחזון ממש בעיניכון ברכאן ולווטין נחתין והיינו דקאמר ונתת את הברכה כלומר ברכה ממש תחזון נחתא על הר גריזים בעידן דמברכיא יברכון וכן קללה ממש תחזון בעיניכון נחתא על הר עיבל בעידן דמלטטיא ילטון · ואתה שלום :

פרשת שופטים

אור ליום שבת ב' לאלול חזק ואמץ וגו' לא תטה משפט וגו' משום דמאן דמטי דינא הוי כמאן דמטי אורחא דתת' דאיקרי משפט לא תכיר פנים משום דהוה כמאן דמשתמודע אפין לשכינתא דאיקרי פני ה' והוה כאלו נסיב לה בלחודאה והוה ליה קוצץ בנטיעות ולא תקח שוחד דמאן דנסיב שוחדא הוה כמאן דנסיב ספיר' חדא לגרמיה ומתייחד בה למנסב שפעא דחברתא ולאגד' בה כי השוחד יעור עיני חכמים דחשיב דיינא דדינא דקשוט קא דאין משום דשוחד אסמי ליביה למחשב דקושטא דדינא הכי הוא · ויסלף דברי צדיקים כלומר דברי ההוא דאיהו צדיק בדינו מחזי בעיני דדיינא דאינון מעוותין משום דשוחדא דלקח מאידך גרים ליה למיחש הכי · צדק צדק תרדוף באורח נחותא איכא לפרושי תרי צדק דקאמר במלכות וה"ק תרדוף צדק דאיהו מלכות או לרחקא לה מדעתך לאזדהרא מלמנסב יתה בלחודאה דלא תהא קוצץ ת"ו ולפום קושטא ה"ק צדק תחתון וצדק עליון תרדוף לאדבקא ולחברא וירשת את הארץ לקבל צדק דאיהו ארץ חפץ וכללות קשר הפרשה אתא לאזהורי לישראל דלא יהא הנהגה דיליהון כשאר כנענים ואתי בשופטים תתן לך בכל שעריך כלומר דכנענים שופטים דיליהון בקרתא חדא ותמן אתיין מכמה קרוין לדינא ובהכי מרבים שכר לחזניהם וסופריהם וישראל לאו הכי אלא בכל קרתא וקרתא ייתיבון דיינין כדכתיב שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך כלומר בכל קרתא ושפטו את העם משפט צדק דלא ייסטון דינא לסופריהם ולחזניהם · ובתר הכי כתב לא תטע לך אשירה וגו' כלומר בזמן היתר הבמות הוה ס"ד למיקם מצבה כדאשכחן ביעקב ע"ה ולהכי אזהר דלא יעבדון ישראל משום דנהג כנענים בכך כדכתיב אשר וגו' כדפי' רש"י ולאורויי דבבמות יחיד בזמן היתר הבמות מיירי קאמר לא תטע לך אשרה וקאמר אצל מזבח וגו' אשר תעשה לך : ומשום דחזינן דבקנא דוכתי פקיד קב"ה למיהב דוכתא לדינא כעין לא תחסום שור בדישו הוה ס"ד למיטל מומא בשור דקרבנא לאתקופי דינא משום הכי אזהר לא תזבח שור אשר יהיה בו מום · ומשום דבקנא דוכתי פקיד קב"ה לערובי דינא ברחמי לאכללא יתהון כחדא הוה ס"ד למיטל מומא בשה דקרבנא דשה איהו רמיז לרחמי ומומא כדינא ולהכי אזהר לא תזבח לה' שה אשר יהיה בו מום דלית לך למעבד אלא כדפקדך קב"ה בלא תוספת ומגרעת דאי תעביד מדעתך לדמויי מילתא למילתא אייתי למפלת

ע"ג מש"ה סמיך ליה כי ימצא בקרבך איש וגו' וילך ויעבוד אלהים אחרים וגו' :

ומשום דברבוי השופטים ירבו המחלוקות ונעשית תורה כאלף תורות ומש"ה כתב כי יפלא ממך דבר וגו' על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא · ובכן ואתה שלום :

פרשת כי תצא

אור ליום שבת י"ד לאלול ה' עמך וגו' רק כי תדבק בי וביראתי ובמצותי תמיד ולא תפסיק מחשבתך אפי' רגע אלא תדיר יהיו חללי לבך ממולאים בתורה וביראה ולא תתן מקום כלל למחשבות והרהורין דמעיילין בלבך יצה"ר וסמאל ונח"ש אוקיד יתהון בקש דק"ש ובאש דאורייתא ואזהר בהנאין ובכיסופין כל מה דתיכול כמא דאוליפתך ולא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך לנורקך וכל אשר הבטחתיך אמלא רק כי תדבק בי וגו' :

והא קרא דכי תצא למלחמה וגו' כי רמיז לכ"י דהיא מגיחא קרבא עם יצה"ר דילך דאלמלא סיוע דילה לא הוה יכולת בני נשא כנגד יצה"ר וכמ"ש ז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו דכתיב צופה רשע לצדיק וגו' ה' לא יעזבנו בידו וא"ה א"כ לית ליה אגרא דהא אי לאו סיועא דקב"ה הוה יצה"ר נצח ליה להכי אמר ולא ירשיענו בהשפטו אלא דקב"ה חשיב ליה לגבר כאילו הוא בלחודי עביד בלא סיוע דכ"י והשתא קאמר כי דהיינו כ"י למלחמה על אויביך ותפארת יסייעא לה והיינו ונתנו ה' דהיינו תפארת אלהיך בינה או פחד אי נמי קאמר דבמדת רחמים יתנהג עמך למימסרא בידך והיינו ונתנו ה' וגו' ושבית שביו דיהא שבוי וכפוף תחתיך וראית בשביה אשת יפת תואר כלומר דאוף בתר דנצחת ליה לא יתייאש מינך אלא יהדר לייפויי קמך מילין דהאי עלמא וכדאמר בזוהרא קדישא דיצה"ר מתדמה כאשה יפה : אור ליום שבת י"א לאלול חזק וגו' · כי תצא למלחמה על אויביך דהיינו יצה"ר ונתנו ה' אלהיך בידיך וגו' וכבר בזמן עבר ראית בשביה אשת יפת תואר דהוא יצה"ר דאיתמתיל לה כדאיתא בזוהרא קדישא וחשקת בה כמי שחושק' באשת זנונים ולקחת אותה כבר באותו זמן לאשה ואז באותו זמן הבאת אל תוך ביתך וגלחה את ראשה וגו' להתקשט וישבה בביתך · והשתא כד תיתוב בתיובתא בכתה את אביה ואת אמה ירח ימים כלומר תבכה על עונות נעוריך ירח ימים שהוא הקף אחד ואח"כ תבא אליה כלומר עכ"פ תצטרך ליהנות מיצה"ר לקיום הגוף אבל לא תביאנו אל תוך ביתך דא"כ יהיה עיקר אבל תשליכהו חוץ מביתך ובעת הצורך ההכרחי תבא אליה ובעלתה כלומר ולא תתעכב אצלו אלא כאדם ההולך בהחבא לבעול אשה שתכף שגמר פורש והלך לו כן אתה לא תהנה ממנו אלא בעת הצורך ההכרחי כדי קיום גופך בלבד ומשום דמים גנובים ימתקו ואשתכח דבבוא אליו לפרקים יגדל עריבותו להכי קאמר יהיתה לך לאשה כלומר בערך ענין זה תהיה בעיניך כאשה שלבו של בעל גם בה ואינו נהנה ממנו כל כך ואתה שלום : אור ליום שבת י"א לאלול חזק וכו' יודיע דרכיו למשה וגו' כוללות ישראל לא ידעי אורחוי דקב"ה אלא

מתוך

Digitized by Microsoft®

דרמיז לגבורה · ומלאך דרמיז לת"ת · הזהרני מאוד לכתוב כל הנאמר לי וללמוד פעמים ושלש בשבוע בחכמת הקבלה ושיפתחו לי בה פתחים גדולים עוד הזהרני פעמים אחרים ללמוד בחכמת הקבלה לפחות פעם א' בשבוע ב' שעות או יותר ויפתחו לי בה פתחים גדולים : **אור** ליום שבת י"א לאלול ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וביראתי ובמשניותי לא הפריד מחשבותיך אפי' רגע א' ותמאס הנאות העולם והזהר מלהתענג במאכל ובמשתה רק כאשר הורתיך ואחר שזכית להיות כ"כ בתענית ראוי לך להתנהג בקדושה ובטהרה וכשאתה אוכל על כל לעיסה ולעיסה הרהר בד"ת וכן יהי' המאכל קדוש דוגמת הקרבן וז"ש כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם וגו' כלומר כשאדם אוכל לבד לחם בלא ד"ת לא יתפרנס ויחיה בכך אבל תדע במה יחיה אדם ויתפרנס על כל מוצא פי ה' כלומ' כשבשעת אכילה יהרהר בד"ת שהוא מוצא פי ה' יחיה אדם אז יחיה אדם ויתפרנס במעט שיאכל שיתברך המזון שבמעיו על הרהורו בד"ת והזהר שתתנהג עם הבריות בנחת ולא תכעום בשום פנים שבעולם אף על קנאת ה' לא ישלוט בך הכעס כי זה כלל גדול :

פרשת ראה · אור ליום שבת כ"ז למנחם שנת ש' זמן המגפה ה' עמך וכו' והא היכא למידק מאי ראה אנכי וכו' דמאי ליענא דראי' דנקט · ותו מאי נותן דקאמר דהא במילין לא שייך ליענא דלפניהם · ותו מאי היום דקאמר · אבל רזא דמלתא דכי היכי דאיכא אברין לגופא איכא אברין לנשמתא ואע"ג דאיהי רוחנית ע"י מלבושא דאתלבש ביה מתחזיין בה אברין כמא בגופא וברכאן ולווטין דנחתין מלעילא למפעל בהאי עלמא אית בהו ממשותא ואתחזיין להנהו זכיכי נפשא ומשרע"ה אחזי להון ברכאן ולווטין ממש נחתין מלעילא בממשותא ומש"ה אמר להון חזי בעיני נשמתא ותסתכל ותחזי מלתא דתמיה' דהיום בעוד דאתון דביקים בגופא אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה נתינה דאית בה ממש ושייך למימר בה ליענא דנתינה וליענא דלפניכם ומשום דלא הוה אפשר למחזי האי מילתא אלא יחידי סגולה דנשמתהון זכאה ביותר מש"ה אמר להו ראה בלשון יחיד כלומר יחידים הם אותם שיראו זה וכל עמא זולת הנהו יחידים לא נחתי לעומק' דמלתא ושבדו דראה דקאמר היינו לומר שישגיחו בדבריו וקאמר אנכי דרמיז לכ"י דהאי ממשותא דאית בברכאן ולווטין אתי מסטר' דכ"י דאיהי מנהגת העולם ואתה שלום : **אור** ליום שבת כ"ח לאלול שנת ש"ע ה' עמך וכו' רק כי תדבק ביראתי ובמשניותי ולא הפסיק מחשבתך אפי' רגע א' ואזדהר ממחשבין דמעיילי בלבך יצה"ר ונחש וס"מ ואוקיד יתהון בקש דק"ש וייחד לבך בתפילה ובטל כל הנך הרהורין דרדפין אבתרך כי אליך תשוקתם ואתה תמשול בם וייחד תמיד כל מחשבתך לי ומוב לך ודקדק הנהגת מזונך ומחשבתך דבקה בי כדעבדת האי תרי שבועייא אלא דאת בעי לייחדא מחשבתך לי טפי ותבטל כל הנך הרהורין כי אם במשניותי וביראתי והא לך למחזי סגיאות טובא ורחמוי דקב"ה דהא הוה גזיר עליך מיתה קודם המ' ואקדים קב"ה לאנערא לך למיתב בתיובתא קמיה והא סדר קמך כמה אורחין דתקן לאשלמא נפשך ובההוא תיובתא דתבת קמיה הוריך יומך עפי ממ' ובתר הכי שבקת אורחך ויהבת דוכתא סובא להנך סטרי במיכלא ומשתיי' והרהורין והשתא דאת ביומי סיבו אהדר קב"ה לאנערא יתך ושרית למיתב לתן אזדהר דלא לאפסקא כלל ולאזערא בכיסופין והנאין כמה דאוליפתך וייחד לבבך תמיד לעבודתי דלא להרהרא בשום מלה כלל כ"א ביראתי ובמשניותי ובשעת תפלה כל מחשבתך יחד לי בלי שום הרהור אחר ולא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך לגורלך הכל אשלים לכן אתקיף טובא בדחלתי :

והלא ברזא דפרש' איכא למידק אמאי אזהיר כמה זמנין על דמא ואוף דמפרשייא מלילו ביה ואת דרשת בחד גוונא אגלה לך רזא עילאה והוא דארבע ליחות רמיזי לחפת"מ דלבנה לחסד ומרה אדומה לפחד ושחורה למלכות ואדומה לת"ת דכי היכי דדמא הוא עיקר גופא ה"נ ת"ת ואע"ג דת"ת רחמים שפעא דביה דמי לסימנא אדומה בגין דשמיטה היא שמיטה גבורה ותו דבדמא איכא נמי ערובא דשאר ליחות דהיינו מימות דאית בה וזו היא כלילא כולהו ליחות ואיהי קיומא דכל גופא והכי איהו שפעא דת"ת ודמא דבעירא רמיז לדמא דההוא סטרא דלקבל ת"ת שכל מה שברא הקב"ה ברא כנגדו ומשום דאי הוה אכל דמא הוה מתקיף ביה רוחא דמסאבותא להכי הזהר כל כך זימנין עליה · ותו איכא למידק אמאי קאמר ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה דמחזי דמשה הוה יהיב האי ברכתא והלא לא יהיב לה אלא יהושע בהר גריזים ובהר עיבל : **אבל** רזא דמלתא דכיון דמשה פקיד עלה הוה ליה כאלו הוא עצמו עביד לה וזה הוא שאמר אנכי נתן לפניכם היום כלומר הוה ליה כאלו אנכי ממש היום מברככם האי ברכתא והאי לווטיא ואית להו שלימו טובא כד יתיהבון ע"י משה ואתה שלום וכו' : (נראה לי שזש"ה ביהושע גבי ברכות וקללות שבהר גריזים והר עיבל כאשר צוה משה עבד ה' לברך את העם בראשונה) :

אור ליום שבת כ"ז למנחם כי בשמחה תצאו וגו' הא איכא למידק אמאי נקט תרי לישני חד בשמחה וחד בשלום ותו בחד נקט תצאו ובאידך נקט תובלון · ותו כי הולך לפניכם ה' וגו' אמאי אצטריך תרי טעמי חד כי הולך לפניכם ה' אידך ומאסיפכם אלהי ישראל · אבל פירושא דקרא דאורחא דעלמא כד מתפרד בר נש מקריבוי בכאן כולהו משום דדאגי דלמא לא יהדרון למחזי חד לקרוביה אבל בביאת משיח כד יסקון ישראל מארעהון לא יבכון אלא יסקון בשמחה משום דלא יתפרדון מקריביהו אלא כל בני קרתא יסקון כחדא ואוף איכון מחכין לאתאחדא עם קרבין דאית להון בדוכתי אחריתי מש"ה יסקון בשמחה ואוף כד אזלין בני נשא באורח דחלין דילמא לא יהכון בשלם והשתא קאמר דבההיא שעתא בשלום תובלון ויהיב טעמא למאי דסליק מיניה וה"ק תדע אמאי בשלום תובלון משום כי הולך לפניכם ה' והדר יהיב טעמא אמאי בשמחה תצאו משום דמאסיפכם אלהי ישראל כלומר דקב"ה בעי לכנשא ית כולהון ואשתכח דלא תתפרדון מקריביכון אדרבא תשתכחון עם קריבין דהוו לכו במדינא אחרא :

והא בפרשתא דא איכא למידק אמאי קאמר ראה אנכי נתן וגו' את הברכה אשר תשמעון וגו' דהא כמה זימני אזהר לעיל אהאי ואמאי אצטריך ליה למיהדר השתא לאזהורי ותו מאי ליענא דראה ותו מאי ונתת את הברכה ולא כתב בהדיא את המברכים · ותו אמאי יהיב להו כ"כ סימנים הלא המה בעבר הירדן וגו' · אבל רזא דמילתא דכי היכא דישראל קבילו ית אורייתא בטורא דסיני וכל העם רואים

את

Digitized by Microsoft®

מסתלקא מיומי חול ומתעליי' למלקט נפשין ולאחת' לון וז"ם עונה בליל שבת ואי יעביד בר נש עבידא בשבתא מערב חול בקודם דהא איהו מעורר לאתלבשא מטרוניתא ביומי דחול ביומא דשבתא בוינפש כתיב וי למימר דוא"ו משפיע ביו"ד דאיהי מלכות והיכי משפיע בה דאיהי סלקא ויתבא לקבל רישא כמא דכתיב יו"ד ברישא ותמן מסתכל בה וא"ו וממלא לה שפעא האי איהו שפעא דקרא ומאן דאמר וי נפש מפרש ביום השביעי שבת ובתר הכי במוצאי שבת וי נפש וה"ק וי לנפש דאתאבד בר נש בימי החול דאבד לההוא נרורא דנר"נ דהוה שרי ביומא דשבתא :

אור ליום שבת כ"ד לניסן ה' עמך וכו' הגם כי נטשתני וכו' הדבק בי ובתורתי ובמשניותי וביראתי ואתנך לברית עם להנחיל נחלות שוממות דהא איכא למידק מאי ברית עם דטפי הוה עדיף למימר לברית חכמים ולא לברית עם דמשמע ברית עמי הארץ ותו מאי ואתנך לברית · ותו מאי להנחיל טפי הוה עדיף למימר לנחול מלמימר להנחיל · ותו מאי נחלות שוממות טפי ה"ל למימר נחלות מיושבת מלמימר נחלות שוממות :

אבל רזא דמילתא דברית עם היינו לומר דכד נפיק שפעא מברית העליון לרבים עדיף טובא מכד נפיד ליחיד והיינו ואתנך לברית עם וגו' כלומר אתנך דייתי שפעא רבא על ידך בשפעא דאתי לסגיאין · וקאמר להנחיל ולא לנחול דטפי עדיף מנחיל מנוחל כדאשכחן ביהושע דאיתמר ביה כי אתה תנחיל ואיהו עדיף ודאי מנוחלי ארץ ומאי דאמר נחלות שוממות היינו לומר דא"י דהיא שוממה מבלי בניה היא יושבת ינחיל אותם תו איכא למימר דנחלות שוממות היינו נשמתין דאזלין ערטילאין דלא אשלימו עובדייהו בהאי עלמא או דהוו בהו חובין ואענשו בגיהנם ואיגון אזלין סחרניה פרגודא למיעל לגינתא ולא שבקין יתהון וכד נפקא נשמתא מברית עילאה דאיהו יסוד דמתמן פרחין נשמתין ליסוד ומתמן פרחן להאי עלמא וכד פרחן מתמן איגון נשמתין אתיין לקמיה ההוא נשמתא ליקרא לה ולאלוואה לה וכיון דהיא נחתא להאי עלמא להתבנאה בגופא כל איגון נשמתין דמתלוין בהדה נחתן עמיה וזכיין לאתפלגא בעלמא לאתבנאה בגופין והיינו להנחיל נחלות שוממות כלומר כד תיתי להאי עלמא לאתבנאה בגופא תזכה להנהו נשמתין ערטילאין דאקרון נחלות שוממות דיתבנון בגופין על ידך והיינו רזא דכי יקרא קן צפור לפניך וגו' כלומר כד אתיא להאי עלמא ויתערון קמך הנך נשמתין דלא זכו למיעל לגנתא דעדן והיינו אפרוחים או בנים דאפרוחין היינו נשמתין דאית בהוא קצת עובדין אלא דלא אשתלמו בעובדייהו ואינון דוגמות אפרוחים דאית בהוא גדפין קצת או בנים היינו נשמתין דקבילו עונשייא בגיהנם ולית להו עובדין למזכי למיעל לגינתא דעדן · אבל אי יהדרון לאתבנאה בהאי עלמא עתידין למעבד עובדין טבין או למילד בנין זכאין והיינו דוגמת בנים דלית להו גדפין אבל אית בהו כח למעבד מנייהו אפרוחים · והאם רובצת וגו' כלומר דאימא קדישא רביעא עלייהו דחיים' עלייהו ובעייא דיעלון לגינתא · שלח תשלח את האם כלומר תשלח יתה מעילייהו ותיסב יתהון עמך לאתבנאה בהאי עלמא בגופ' והיינו ואת הבנים תקח לך ודייק למכתב שלח תשלח ולא קאמר שלח שלח או תשלח תשלח למימר דתימא לאימא קדישא דרביע עלייהו והות בעייא דיעלון לגינתא דאי יהדרון להאי עלמא כמה נערן וכמה עדנין יחלפון עלייהו ותו דאיכא לספוקי בהו אי יזכון בעובדין טבין או אי יבאשון ומש"ה אמר דטפי עדיף להו למהדר לאתבנאה בהאי עלמא למזכי בעובדין טבין דהא בזמנא קמייתא דאתו לעלמא הא הוו תחת כסא כבוד ושדרו יתהון בהאי עלמא למזכי וה"ק כמא דשלח בזימנא קדמייתא הכי תשלח יתהון את בהאי זימנא לאתבנאה בגופי למען ייטב לך דבמה דזכי למיתי להו לעלמא תזכה יתהון למילף להו אורייתא ואורחין דתקנן · והארכת ימים דאע"ג דאשהלם קיסטא דזמנא דאתגזר עלך למחיי בהאי עלמא אי אית בהנהו דנפקו לעלמא על ידך דאתגזר עליה למחיי שנין טפין יאריכון ימיך בגיניה דלא תסתלק מעלמא עד דיסתלקו אינהו מעלמא בגין דעל ידך יסתלקון לעילא · תו איכא למימר דהנהו תרין שלוחין רמיזין לחורבן תרי מקדשי והיינו דכתיב איזה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה דאיזה ספר כריתות רמיז על גלות בבל דלא הוו אלא שלוחא בעלמא והיינו אשר שלחתיה · או מי מנושי רמיז על בית שני דאף בזמן בניינו הוו עבדין לעובדי גלולים והיינו אשר מכרתי אתכם לו לעבדים הן בעונותיכם נמכרתם וגו' כלומר דבחורבן בית ראשון הוו בהו פשעים ע"ג וג"ע וש"ד וביטול תורה והיינו ובפשעכם שולחה אמכם אבל בבית שני לא הוו הני חובין בהו אלא שנאת חנם והיינו בעונותיכם נמכרתם והיינו רזא דס' ריבוא דכד אתא משרע"ה לעלמא אייתי עמיה ס' ריבוא דאינון אוכלוסא ומ"ש היה יולדת ששה בכרס אחד לאשלמא ההוא מניינא בההוא זימנא והיינו רזא דפקידת כמה עקרות בחד זימנא דהיינו דאתי צדיקא לעלמא בההוא זימנא ואתא עמיה כמה נשמתין כדאמרן · והיינו רזא דעד לא אתא שמואל דבר ה' היה יקר בימים ההם ובתר דאתא הוו מתנבאים בכל דוכתא וטעמא משום דהוה נשמתיה מבינה כד"א ותשובתו הרמתה כי שם ביתו כלומר דשם דהוא רזא דויתיצב עמו שם איהו ביתו דרמתה דהיא בינה וכיון דהות נשמתיה מהאי דרגא עילאי אתפתחו מבועין דשפעא עילאה דנבואה וחכמה ונחתא לעלמא והיינו רזא דויהי נא פי שנים ברוחך אלי דכד אתא אליהו לעלמא אייתי' עמיה נשמתא דאלישע ומש"ה זכה ביה בהאי עלמא לאלפא ליה והיינו אשר יצק מים על ידי אליהו דאשפע עליה מי החסד לאייתאה ליה להאי עלמא בזכות אליהו וכי היכי דכד אתי צדיקא להאי עלמא מייתי עמי כמה נשמתין דאתיין לאלוואה יתיה וליקרא ליה כמא דאמרן וזכי בהו לאתבנאה בגופי הכי כד מסתלק מעלמא וספדין ליה אהו הנך נשמתין דלא זכי למיעל לגנתא ומתחברי בהדיא בההוא הספדא ובההוא זכו זכאין לאתבנאה בהאי עלמא בגופי דאיהו מסתלק לעיל' ואינון נחתין לאתבנאה בגופי והיינו רזא דהספד' ובכיה על צדיקא דבהנהו פתיחו דמתפתחון מבועין לאושדא דמעין מהפתחין מבועין עילאין לנחתא הנהו נשמתין דקאמרן · והיינו רזא דאשיכם אל תפרעו ובגדיכם וגו' ואחיכם כל בית ישראל יבכו וגו' דאי לא יבכו על כל העדה יקצוף ומש"ה קרינן ביום כיפור מיתת בני אהרן · ביום הכפורים אסור בתשמיש המטה משום דביום הכפור' מסתלקא מלכות לנקטא נפשין דתפלג כולי שתא וכיון דקרינן מיתת בני אהרן ומצטערינן עלייהו הוו כאלו מיתו בההוא יומא וספדו עלייהו ועל ידי כן מתוספי כמה אלפין ורבוואן נפשין למיחת בההוא שתא · והיינו רזא דצדיקים מולידין במיתתהון יותר מבחייהון ואמ' לי' אלישע לאליהו ויהי נא פי שנים ברוחך אלי כלומר כמא דזכינא על ידך כד אתית

Digitized by Microsoft

מתוך פעולותיו אבל משה הוה ידיע אורחי ומנייהו ידע דקב"ה פעל הוהס פעולות וזה דוגמת ידיעת מן הקודם אל המאוחר וידיעת ישראל היא דוגמת ידיעת מן המאוחר אל הקודם : והלא בסוף פרשתא דאפקיד על מצות יבום · ואיכא למידק דאחז"ל דטעמא משום דנפשא דמיתא מתגלגל בברא קמא והא תינח אי מכווני להכי אבל אי לא מכווני להכי מה תהא עליה · ותו דאמרו רבנן דרזא דמלתא באוה נפשה שאפה רוח ואתתא מיעוטא דמעוטא הוא דמכווני להכי · ותו איכא למידק דתקנה למאן דשבק איתתא אבל מאן דלא שבק איתתא מה תהא עליו · ותו מאן דלא שבק אחא מה תהא עליו ותו מאי אשכחן דשאר קריבי הוה מייבמי וכדעבד יהודה בתמר ואילו אורייתא לא פקדא אלא לאחוי ולא לשאר קריבי וכיון דלנייחא דמיתא הוא ה"ל למפקד לשאר קריבי נמי ותו דהכך צדיקי דלא אצטריכו לאתגלגלא מה תהא על יבום דילהו : אבל רזא דמלתא הוא דעלמא כוליה מתבני על רזא דגלגולי ותדיר מתגלגלי בני עלמא ולא משתככי כעין מייא דנגדין בנחלה ולא משתככי ואזלין ונפלין בימא ומן ימא מתהדר כל נחלא ואזל למקורא דיליה והדר נביע ונגיד כמלקדמין והדר נפיל לימא והדר מהדר למקוריה וכדכתיב בהדיא כל הנחלים הולכים אל הים וגו' אל מקום וגו' שם הם שבים ללכת ה"נ בני אדם אתי להאי עלמא והדר אזלי להאוא עלמא והדר מהדרי לאתגלגלא בהאי עלמא וכן תדיר לא משתככי דוגמת נחלא דאמרן וכי היכי דמייא דנגדין בנחלא דזימנין מתעכבין מלאהדר לאתגלגלא ע"י חריצין ונעיצין דחפרין להו ביבשתא ה"נ מאן דלא שבק בנין בההוא עלמא ושבק איתתא הא איהו דמוי למיי' דמתעכבין ע"י חריצין ונעיצין ה"נ ע"י אתתא דשבק מתעכב מלאתגלגלא ואע"ג דאיהו צדיקו מתעכב ואלו שבק בנין בר כרעא דאבוה הוא וה"ל כאלו אשתאר חלק מנייהו ואיהו נוסיה לא מתעכבא לאתגלגלא וכד לא שבק אתתא אע"ג דלא שבק בנין לא מתעכב מלאתגלגל כיון דלית ליה תפיסה בהאי עלמא וכד שבק איתתא ולא בעי יבם ליבומי פקד קב"ה דיחלץ לה למרמז דאפליג מינה והוו כמאן דלא שבק אתתא ולא אתעכב מלאתגלגלא וקודם מתן תורה כל היכא דשבק קריבא בהאי עלמא הוה מתעכבא מלאתגלגלא וכיון דנתנה תורה אתנהיר עלמא ואע"ג דישבוק כמה קריבי לא מתעכב אלא כד ישבוק אחא : (נראה לי לפי דרך זה דמאן דשבק אתתא ולית ליה אחא לא מתעכב) :

יום שבת י"ו לתמוז ה' עמך וגו' פקח עיניך ושבע לחם לחמא של תורה אל תאהב שינה פן תורש היינו הנך סטרין והיינו דכתיב עשיר ורש נפגשו וגו' כלומר אתא לאפוקי מדעת האומרים דאיכא שני אלוהו"ת חד פועל הטובות וחד פועל הרעות ולהכי קאמר עושה שניהם ה' דעשיר היינו סטרא דקדושה ורש היינו סטרא דמסאבא וקאמר דתרויהון נפגשו כלומר דאינון מתדבקין כחדא דאינון קליפה ופרי ועושה שניהם ה' דאיהו אין סוף איהו דעבד סטרא דקדושה וסטרא דמסאבא :

והא רזא דלא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו משום דהעבטת עבוט איהו רמיז לגבר גם דאית עליה חובין ולית רשו להנך סטרין למגבי חובין מיניה בלא רשו ואי הוה מלוה נכנס לבית הלוה לעבוט עבוטו הוה רשו לאינך סטרין למגבי חובין מיניה בלא רשו · בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה משום דמדת קב"ה איננו כמדת ב"ו שהספקלטור הולך אחריו וגו' אבל קב"ה כגלוהי דבר אינש אינון ערבין ביה וכו' ואם איש עני הוא לא תשכב בעבוטו אליך משום דעני רמיז למאן דאית ליה חובין סוגא ואי הוה שוכב ועבוטו אצלו הוה יהיב דוכתא למה דאמרינן ולאילנא דמותא דפרוש גדפוי בלילה למגבי חובוי מההוא דאית ביה חובין ולעבכא פקדונא דנפשין דמסירין בידיה כל ליליא חס"ה בבא השמש תשיבנו לו וכו' וכן אזהר לא תחבול בגד אלמנה משום דאלמנה רמיז למאן דאית ליה שום זכו ומשום ה"ק דלא יחבל בגד' כלל משום דאיהו נמי הוה יהיב דוכתא לאינך סטרין למגבי ממאן דאית ליה זכו ולחרבה יתיה · וכן לא יחבול ריחים ורכב דאינון כלים דעבדין בהו צורך אוכל נפש ונקט ריחים ורכב מנא קדמאה דמתעביד ביה צורכא דנהמא ואי הוה חביל יתהון הוה יהיב דוכתא לאינך סטרין למחבל ולאעדא מזונא בדינא והיינו רזא דקשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף וקב"ה רחמיו על כל מעשיו דאפילו ביומא דעבדו עגלא מנו הטוב לא מנע מפיהם והיינו דקאמר כי נפש הוא חובל · כלומר לא יחבול וגו' משום דאיהו נמי הוה מסי חבילו לנפשא דבני נשא לממנע מניהון מזוני כדאמרן וגלי בהאי דטעמא משום דתלי פגמא בנפש והוא הדין לכל אינך פקודי דאתמרו בעבוט כדאמרן :

סוד סעודת שבת ומאי דאמרן בזוהרא קדישא דסעודת שבת שחרית רמיז לבינה וסעודה ג' רמיז לת"ת · ובדוכתא אחרינא קאמר איפכא לא קשיא דקושטא דמילתא דנפש רוח נשמה מתחברי כחדא וכד חד מנייהו שארי בחד דוכתא כולהו שארן עמיה ותלתהון אקרון צרורא דחיי דאין צרור פחות משלשה וזהו שאמר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים · וא"ת כיון דאין צרור פחות מג' היכא קאמר בצרור דהא בלא נפשא דדוד לא הוו אלא תרין רוח ונשמה והיכי קארי להו צרור · ויש לומר דהא אוליפנא בחבורה דנפשא בגופא מתהוי נפש אחרא וההוא איהו מתגלגל ודוד ידיע דהוה מגולגל וא"כ הא בלא נפשא דהוה ביה השתא הוו תלת נפש רוח ונשמה דאיהו צרור · ובליל שבת שארי נפש ולא מתגלי ספי · ובשבת שחרית שארי רוח ושארי לאתגלייא בינה קנה מש"ה אמרין נשמת כל חי ליקרא דבינה דשארי לאתגלייא ומיהו רוח איהו מתגלי בשחרי' כמא דמתגלי נפש בלילא ובסעודה שלשית אתגלייא נשמתא לגמרי ברוח ותמן נפש וכלהו מתחברי ברוח·והשתא מאי דאמ' בחד דוכת' דסעוד' שחרי' שרי' נשמה היינו על שירות' דאיתגליי' ומאי דקאמר בדוכתא אחרינא דבסעודת שחרית שארי רוח היינו לומר דמתגלייא בו רוח כי היכי דאתגלייא בלילא וכן מאי דאמר בחד דוכת' דבסעודה ג' שרי' נשמה קושטא איהו דהא בההיא שעתא אתגלייא בגוונא דלא אתגלייא מקמי הכי · ומאי דאמר דבההיא סעודתא שרי' רוח היינו משום דאתגלאות' דנשמה ברוח איהו ותמן נמי מתחבר נפש ומתעבדי תלתיהון צרורא חדא תמן · ומאי דאקשיתון מוי נפש ולא קאמר וי רוח או וי נשמה · הלא אית לכו לדקדקא דקרא לא מיירי במוצאי שבת אלא בשבת וה"ק וביום השביעי שבת מלאהנגא עלמא בצורכא דגופא אלא משתלקין לעילא למילקט נפשאן ולאחר' לן לתתא והיינו וינפש כלומר אתעסק בצורכי נפשאן ולא בצורכי גופאן דבשאר יומי שבוע מתלבש ביומין דחול לאהנגא עלמא לצורכי גופא וביומי שבתא משתלקא

Digitized by Microsoft

מצופות זהב למרמז נמי דינא · וכן עטרה של זית ברחשו דאיהו רמיז נמי דינא · החליל היה מכה לפניהם רמיז לדינא ברזא דלוים ממונים על השיר הפחות והסגני' והגזברים יוצאים לקראתם להקביל פני שכינה דאתיא עמהון · והיינו אם בא חכם לעיר הקביל פניו דמצוה למיפק לאורחא לקבלא אנפוי דהא כיון דכמה מיני סכנות שכיחי באורחא ואי לאו שכינתי דמתלוה בהדיה לא הוה משתזיב הילכך בעי למיפק לאקבלא פני שכינתא דאתי' בהדי' והיינו רזא דאשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים והיינו רזא דאלמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם בחודש דיים דהא כד סיהרא אתמלייא איהו שלימו דשכינתא ובעי לאתקבלא אפהא וכד אתון אזיל על קברי צדיקייא אי באורחא אתון עסקין באורייתא הא שכינתא נפקא לקדמותכון · לכן הדבק בי ובתורתי ובמשניותי וכו' בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך בשכבך ממש כד"א בשכבך ובקומך דהא כד את נאים מגו הרהורא דמתניתא ז' עולמיהן דידי נטלין יתך · וכד את מקיץ מגו דנאימות בהרהורא דמתניתא הא איהו ממלא בפומך ורחושי קא מרחשן בפוותך :

אור ליום השבת ח"י לאלול חזק ואמץ וגו' ה' עמך וגו' רק כי הדבק בי וביראתי ובתורתי ואל תרפה מלהרהר בתורתי אפי' רגע · והלא אתמול בההוא פורתא דאוליפתון תקנתון לכן הזהרו טובא כי ההרפיה ביום צרה צר כחך והא בפרשתא קדישתא דא איכא למידק אמאי בספרי קדמאי לא איכתיבת פרשת בכורים ואי הוה בעי למיהדר ולמתני לי' אח"כ בהאי ספרא כיון דאקרי משנה תורה שפיר · אבל דלא למכתב לה בספראי קדמאי אמאי · ותו אמאי איחר מלכתוב פרשת בכורים עד הכא הוה ליה למכתב ביה בפרשת ראה מקמי פ' מעשרות ותו אמאי לא אתחייבו בכורים עד אחר שעברו ז' שכבשו וז' שחלקו נהי דעד ז' שכבשו לא אתחייבו אבל ז' שחלקו אמאי · ותו האי דקאמר הגדתי היום וגו' אמאי אילטריך למהוי עם הבאת בכורים בלא בכורים הוה מצי לאודויי קמי קב"ה · ותו אמאי אומר ארמי אובד אבי ולא שרי מאברהם דהוא רישא דאומה ותו אמאי סמך לפ' בכורים פ' כי תכלה לעשר ותו אמאי בתרי שתא קדמאי הוה מעשר שני ובשתא תליתאי הוה מעשר עני · ותו אמאי סמיך להאי פ' דמלטטיא · ותו אמאי הוה י"א ארורים ולא י"ב כמנין שבטייא ואע"ג דאמור רבנן משום דראובן לא כדאי הוא · ותו אמאי פרט הני פקודין טפי מאחרנין ליסמוך על ארור אשר לא יקים דכליל כל פקודי אורייתא · ותו אמאי האריך בכל כך קללות כיון דהאי ספרא רמיז בה"א בתרא הוה ליה לחייסא על בנהא · ותו אמאי חתם לומר בקללה ולא בברכה ולא בנחמה ומאי דאמר שמעון קדישי היינו דאינון גופייהו יזדבנינן לעבדים ולא יהא מאן דיזבון יתהון מדחילו דיהא להון מישראל הא אע"ג דבשום זמנא הוה או יהא כה"ג מ"מ כיון דלא הוה הכי בכלהו זמני ליכא לאתיישבא ביה · **אבל** רזא דמילתא דבסוף אידך פרשתא פקיד על מצות עגלה ערופה וטעמא דההיא מצוה משום דבקטילו דההוא חלל איתקף סטרא מסאבא מתרי טעמי חדא דשלט בבנהא דמטרוניתא וקטל חד מיניהון ותו דקטל ליה בדרך אכזריות דאי הוו קטלין לי' ב"ד הוה בוררין ליה מיתה יפה ותו דע"י שליטו דשלט ההוא סטרא בההוא חלל אסתאב נפשיה דההוא חלל בההוא סטרא והא מלכות רמיז בעגלה ואידך סטרא רמיז נמי בעגלה דכל מה שברא קב"ה ברא כנגדו ואיקרי עגלה יפיפיה דאיהו מתחזיא יפה כדכתיב בזוהרא קדישא ועליו אמר שלמה מרבדים רבדתי ערשי וגו' לאמשכא עלייהו שפעא מהנך סטרי וקב"ה פקיד לישראל דלא יעבדון הכי משום דשפעא וטיבו דממשיך מהנהו סטרי דמי למאן דאזיל בההוא זימנא ומתדבק באומיא דמשפיעי ליה יקר וטיבו ועותרא וההוא שפעא געלה ומטולא איהו והכי הוא שפעא דנגיד מהנהו סטרי וקב"ה פקיד דיעבדון מילין לשמא קדישא דכל הנקרא בשמי לכבודי וגו' ולהכי פקיד דיסבון עגלה לקבל עגלה יפיפיה דאיהי ההוא סטרא ויחתון יתה לנחל איתן אשר לא יזרע וגו' דמידי דלא עביד פירין רמיז לההוא סטרא בדאיתא בזוהר' קדישא ונחל איתן דאיהו קשה רמיז נמי לההוא סטרא והוו ערפין לה דאיהי מית' אכזריות כי היכא דעבד ההוא סטרא לההוא חלל ועל ידי ההוא עובדא מישתליף נפשא דההוא חלל מההוא סטרא ובהכי מתקן פגימו דה"א בתראה · והאי הוה פלוגתא דת"ק ור"י בזקניך ושופטיך דמר אמר ג' ומר אמר ה' למ"ד שלשה רמיז רמז לשלשה עדרי צאן רובצים עליה דאינהו איבעי לנקמא נוקמא דמטרוניתא והיא כבודה בת מלך פנימה ומאן דאמר חמשה לרמוזי דה"א בתרא' גופה תיקום נוקמא' · והוו אמרי ידינו לא שפכו את הדם הזה כלומר לאו אנחנו מצטערין על דמא דא דהא פרע חובי' · קב"ה לא עביד דינא בלא דינא אבל אנחנו מצטערין על דידינו לא שפכו את הדם הזה דהוה נפקא על ידי סטרא דקדושה ולא על ידי דההוא סטרא · ותו דהווה מבררין ליה מיתה יפה ועינינו דהיינו סנהדרין דאינון עיני העדה לא ראו בדינו דהוו מהפכין בזכותיה ולא הוה מסתאיב נפשיה בההיא סטרא · והשתא על ידי האי עובדא דעבדוה הא אישתליף נפשא מההוא סטרא ואתדבק בסטרא דקדושה · כפר לעמך ישראל כלומר קנא והעבר רוח הטומאה דלא יקרב להו דכפר לשון קינוח כמו בעי לכפורי ידי' בההוא גברא · אשר פדית ה' כלומר כי היכי דהוו בגו סטרי מסאבא ופרקת · יתהון מתמן ואעבר' מניהון רוח הטומאה הכי אעבר יתיה עכשיו ונכפר להם · כלומר ע"י האי עובדא יתקנא ויתעבר רוח הטומאה אפילו מדמא דההוא חלל דאע"ג דדמא איהו מדורא מסטרא מסאבא הכא ע"י האי עובדא יהעבר מניהון ומתמן · והא כללות דהאי עובדא תלי ברזא דנפש רוח נשמה כמא דאוליפתך ברזא דחלילה דהא נפיקו דעגלה איהו עובדא ממש ואיהו לקבל נפש ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה לקבל נשמתא דאיהו דקיקה והכי הוי דבורא ורחיצת ידים הוה לקבל רוח דאיהו ממוצע בין תרווייהו והכי האי רחיצה לא הויא עובדא שלימא דלא הוי אלא לאעברא מסאבותא וכה משתלמי נמי · ומשום דהאי עובדא איהו לאהדרא נפשא דקדושה לאתרא דבהכי הוו שלימו דסטרא דקדושה להכי סמיך לה פ' בכורים דעניינא דילהון הוי כה"ג דפירי ידיע דנפקי מכנסת ישראל ולהכי מייתי בכורים לאהדרא היכא דנפיק מינה ומנח להו בטנא דרמיז לה ומייתי להוא לגבי כהן דאיהו איש חסד דאיהו ראש ספירות הבנין · והניחו לפני מזבח ה' דרמיז בינה והכא נמי מתייחדי והכא נמי בעובדא דלקיטה והנחה בטנא והבאה אינון עובדי · ואינון לקבל נפש · ואמרת אליו הגדתי וגו' ארמי אובד אבי איהו לקבל נשמה ותנופה והנחה לפני ה' זהו אינון עובדא ולאו עובדי לגמרי הוה לקבל רוח דאיהו ממוצע בין נפש לנשמה · ואין מביאין בכורים אלא מז' מינים דאינון לקבל ז' ספירות

Digitized by Mi.c.eson ©

אתית להאי עלמא הכי אזכה כד תסתלק מעלמא לסלקא בדרגא עילאה ואמר ליה הקשית לשאול דאע"ג דנדיקא בין כד אתי לעלמא בין כד מסתלק מיניה מזכי לנשמתין נשמתין דמזכי להו כד מסתליק לאו אינון דזכי להו כד אתא ואת דזכינ' כד אתינא קשה הוא לזכאה לך נמי כד מסתלקנא אבל מכל מקום אם תראה אותי לוקח מאתך על ידי ההוא ראיה אזכה לך כאילו לא זכינא לך מעיקרא : **תו** אמר לי ברזא דספירות הא אינון דוגמא להבדיל לגוף שהפעולות נעשות על ידו ואין סוף דוגמא לנשמה וכל מצות עשה ומצות לא תעשה תליין בספירות וכד מקיים אינש מצות עשה ממשיך חיותא ושפעא לספיראן דתלו בהו הנך מצות וכד עבר על לא תעשה הא הוא ממעט חיותא ושפעה דספירן דתלו בהו · ובעונות שרבו הא כ"י אמתנע מינה חיותא ושפעא דאתי לה מלעילא ואילו יגוייר דהוה מפסיק ח"ו שפעא וחיות' מינה הוו עלמין כלהו מתחרבי והכי הוא דוגמת אבר שנלמת ובטל ממלאכתו דהא ודאי אפסיק מיניה חיותא ושפעא כיון דאינו פועל פעולתו ועל כרחין אי אפשר לומר לא אתי ליה חיותא כלל דא"כ הוה מסריח הילכך ודאי אית ביה קצת חיותא · ומהכא תנדע כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי וכמה אית ליה לאשתדלא למעבד פקודייא דמארי עלמא :

פרשת כי תבא · אור ליום שבת כ"א לאלול ה' עמך וגו' רק כי תמעט בהגאות ותכון בתפלה ·

והא שדרוני לאולפא לך רזא בפרשתא דא קדישא דהא רזא דבכורים ייחודא דכ"י בבינה דהא בינה ביכורים דמינה מתחיל לאתגלאה שפעא קדישא בעולם הבנין וכ"י בכורים דמינה אתיא שפעא לעלמין ומינה שריין למיעל מאן דבעי ברזא דספירן מתתא לעילא ואין מביאין ביכורין אלא מז' המינים שנשתבחה בהם א"י · דאינון רמז לז' ספירות הבניין ומייתו להו לכהנא דאיהו איש חסד לייחדא כלהו ספירן בחסד והיינו אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ברזא דששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ · ואמרת אליו הגדתי היום ליענא דאמשכותא והכי קאמר אמשיכית יומא דין לה' דאיהו ה"ת · אלהיך דאיהו חסד · אי נמי פחד ומתייחד בה' דהוא ה"ת · כי באתי אל הארץ היינו ארץ החיים תתאי ועילאה · ובכן ואתה שלום :

אור למ"ו לאלול שנת השכ"ט יום ברית הילד י"א ה' עמך וגו' הלא עם היות כי הרבה הפרדת מחשבתך ממני הנה אשוב אליך כאשר בתחלה בגין דתנדע סגיאות טובתי ורחמי וחסדי הימים הראשונים יפלו ועתה אכרית עמך ברית חדשה ואשיבה לך ששון ישעי ורוח נדיבה תסמכך רק שתדבק בי ביראתי ובמשניותי ולא תפריד מחשבתך ממני אפילו רגע ותזור ובנה מה שהרסת והסור מה שקרעת ושמח דילד דתימול יומא דין יהודה והוא יהיה סימנא לך בהוד' ותשבח לה' אשר הפליא חסדו ורחמיו עמך להאיר אליך פניו והא מימרי בסעדך לזכותך להדפיס ספר כסף משנה וספר קופת הרוכלים ולחבר כל מה שבדעתך לחבר ועל המשנה ועל המקרא וכל העולה על לבך על תורתי ולירד לחכמת הקבלה יותר מהרא"ם שבמירון והוא ייתי למילף מינך להון חזק ואמץ ואל הפריד מחשבתך ממני אפילו רגע ואני זאת בריתי אתך אמר ה' וכו' תורה מחזרת על אכסניא שלה והא קב"ה וכל בני מתיבתא וכו' ונדיקייא תבעין בשלמך וכתוב כל מה דאימתא לך ולא תזלזל ביה כדעבדת ביומא קדמאי · למען תכיר כי אני משיב לך ששון ישעי ורוח נדיבה תסמכך שדרוני לגלאה לך ולאודעותך בפרשתא דא פרשת בכורים דהא אינון רמיזי למאי דאתי מחכמה דהא חכמה אקרי בכור ואין באים אלא מז' מינין רמז לז' ספירות הבנין ואינם באים אלא מארץ משום דז' ספירות הם בארץ עליונה ובארץ התחתונה שהם תרין ההי"ן ואין מביאין בכורים מחוצה לארץ שלא לתת מקום להוא סטרא דקדושה · והיינו פלוגתא דחכמים בעבר הירדן משום דעבר הירדן אינו כל כך בסטר קדושה · ותדע דהא הוו בה שלשה ערי מקלט ובכל א"י תלת משום דאית לסטרא ההוא קצת חולק ביה נפישי רוצחים ומש"ה אמר ר"י הגלילי אין מביאין בכורים ממנה והיינו טעמא דגר לא היה מביא בכורים אלא א"כ היתה אמו מישראל דאית ליה שורש דקדושה · והוי לי לאורכא עמך דהנה עתך עת דודים אלא דמשא עיקן גלותא אבל עוד אאריך עמך רק כי תדבק בי במשניותי בעבודתי ביראתי ולא הפריד מחשבתך ממני אפי' רגע · והא שבעה עולמין דאמרית הא אהדרו לאהדרא קדמך ובכן שלום לך וכל אשר לך שלום :

על דבר השכחה אשר שאלת כח לזכור מה שתקרא שלא תשכח אותו בטבע או בשמו' הדרך היותר נקל הוא כוד שזכור תזכור סוד האלפא ביתא או' הז' שבעה פעמים בבוקר בבוקר ולא השכח מה שתקרא בבוקר הפנים אל פני מזרח ואח"כ הזכור אותו פעמים לדרום ולצפון ולמערב ותזכור כי סוד הזי"ן הוא השמטה העליונה בסוד ז' פעמים שבעה ושיעלו לחמשים שערי בינה וסוד הזי"ן יפתח לך שערי חכמה העליונה ועם זה הסוד לא תשכח דבר בזוכרך אותו ופסוקי זכירה האסוף אותם ותזכור אותם עם הכוונה הזאת ושסוד הז' שמות יהיה עמו יחד בסוד זי"ן אזי תזכור מה שתקרא ובטבע ובמלאכה יעשה הדבר הלזה קח אגוז מושקאד' וגינס"א וקניל"א ופרח מאסילאש וזעפראן ועם זה יוסף כח השכחה כנודע ובמלאכה סוד ה' ליראיו :

אור ליה"כ הלא רזא דגליתי בענין קליפין רזא עמיקא הוא ובכל קליפה אית כמה גניזין דמניהון יקום בר נש למנדע גניזין דסטר קדושה והלא לעילא מהנך שמנה קליפין דאמרית לך איכא לבן הארמי דלא למגנא כתיב יעקב תרין בנתין · **והלא** שמא דדכרנוהא דאמריה לך דא הוא דקדם דשבי למילף מאי דתבעי הימא קרא דזכור דבר נעבדיך על אשר יחלתני י' זמנין ואזדהר דבמא דתקבע למילף בההוא זימנא לא הפסוק כלל בשום מילא ממילין דעלמא ובהכי אדכר לך כל מאי דתילף בההיא שעתא וכן בכל זימנא וזימנא · ורזא דמילתא דהאי קרא אית ביה ו' תבי"ן וי' זימנין שית סליק לס' לקבל ו' ספירן דסלקין לס' ואית ביה כ"ב אתוון במנין אתוון דאורייתא דאינון לקבל י' ספירן וי"ב הויות וי"ב זמנין כ"ב סליק לר"ך לקבל עשר ספירן דכל חדא כלילא מדינא ורחמי אשתכח דסלקין לעשרין וכל חדא כלילא מי' אשתכח דסלקין לר' הא הכא כך : **ורזא** דבכורים וכל מילין דראשית דאינון לקב"ה אינון רמז לכת"ר עליון דלית לן תפיסה ביה אי נמי רמיז לכ"י דאיהי ראשית מתתא לעילא למרמז דכל שפעא דאתי לעלמא על ידהא אתי וכד הוו מסקי ביכורים היה השור הולך לפניהם וקרניו מצופות זהב רמז למידת הדין דאיהי מתבסמא ע"י בכורים וכמו דאמרו חז"ל כל השקפה הכתובה בתורה היא השקפה לרעה בר מהשקיפה דבכורים דגדול כחן של עושי מצות שהם מהפכין מדה הדין למדת רחמים · וקרניו מצופות

דבתורה איכא כמה וכמה זימנא מזהר למיהך בהורח טבא ואיכא
למיחש דיקוץ בר נש בהנך תוכחה ואמר אל תקוץ בהם דמשום
אהבהי רבא דאית ליה עמהון מהדר ליה זימנין סגיאין לאוכח'
יתהון והדר קאי לרישא דקאמר קרא מוסר ה' בני אל תמאס ·
ואמר וכאב את בן ירצה כלומר דבר נש מתייסר מבעלי דבבי'
דאי בעל דבביה מחרף ליה בעבירה דאיהו עבד איהו אזדהר
מלמעבד ההוא עבירה כי היכא דלא יחרף ליה חברי' השתא
דההוא בעל דבביה הוה סבה למהדר האי גברא בתיובתא מההוא
עבירה אבל ההוא בעל דבבו לא איכוון לכך · אבל כד קב"ה מייסר
לבר נש אינו על הכוונה הב' אלא על הכוונה הראשונה כי היכא
דלשבוק אורחא בישא והשתא קאמר כיון דקב"ה לא מייסר לך אלא
כדי לאפרשא לך מאורחא בישא ולא איבעי לך דלא תמאס אלא
דתרחם ליה כיון דמכוין להנאתך ולטובתך ולא לחרפה לך כעין
ההוא בעל דבבך דמחרף לך והיינו דכתיב כי כאשר ייסר איש
את בנו ה' אלהיך מייסרך כלומר איהו מכוין לייסר יתך כאב
דמייסר לבריה דאיהו מכוון לאפרשא ליה מאורחא בישא ולא
כההוא בעל דבבא דחברי' מתייסר על ידיה דלא אכוין איהו
להכי א"כ דין הוא שתקבל מוסר דקב"ה ברחימו סגיא וכו'
ואתה שלום :

פרשת נצבים

[אור ליום] **שבת** פ' נצבים איכא למידק אמאי אצטריך
למהדר לאעלא יתהון בקיומא הא כבר
עלו בסיני בקיומ' ותו דחזינא דמרע"ה אמר לעברך בברית וגו'
ולא חזינ' דישראל אתיבו מידי וכ"ת דמסתמא אתיבו ליה מלתא
וקבלוה אלא שהכתוב קצר קשה דא"כ מאי האי דאמרו רבנן
מכאן מודעה רבא לאוריית' דכפה עליה' הר כגיגית וכי הדור
קבלוה בימי אחשורוש נמי איכא למימר דהוה בה מודעה שהרי
היו מסורים להשמיד להרוג ולאבד · ותו היכא אפשר לומר דלא
קבלו אורייתא בהר סיני אלא מגו אונסא דכפה עליהם הר
כגיגית דהא חזינן דברצון טוב קבלוה עלייהו והקדימו נעשה
לנשמע אבל תירוצ' דמלתא דבסיני אע"ג דהקדימו נעשה לנשמע
היו אנוסים לפי שהיו במדבר שמם ולא היו יודעים שום דרך
ולא היה להם שום מזון כי אם המן וזהו דוגמת כפיית ההר כגיגית
ומ"ה השתא דהוו בסוף הארבעים והיו בבחירתם רצה מרע"ה
להעבירם בברית משום דהוה אפשר למיסק אדעת' למהוי מודע'
רבא בקבלה קמיית' והיינו דאמר להו פן יש בכם איש או אשה וגו'
כלומר ח"ו מלחשוב כי האי מלתא על כולהון אבל אי אפשר למיסק
אדעתא כי האי מילתא הוא איש או אשה וגו' ואינון לא איהדרו
ליה מידי משום דשתיקה כהודאה דמי' ואכתי הוא מודעה ·
דהיכא למימר דשתיק' לאו כהודאה דמיא ומשום הכי הדר
וקבלוה בימי אחשורוש : **אור** ליום השבת כ"ה לאלול חזק ואמץ
וגו' וכל אשר אתה עושה ה' מצליח ויצליח רק כי תדבק בי
בתורתי ויראתי כאשר עשית בקצת שבועות וכמשפטן דלא לאהנא'
ממילי דעלמא כמו דאזהרתיך ולא כאשר אתה עושה רק תדבק
בי כאשר צויתיך ואזהרתיך ואהי' עמך ואזדהר למגמר למנדע כל
שתא סדרי משנה קודם יום הכיפור ואזדהר למגמר קבלה ולא
תתרפה מיניה בשום פנים דהא לך זמן רב דאתרפית מינה ולית
את ידע כמה עילויא למגמר בה · חשף ה' את זרוע קדשו וגו'
הא איכא למידק מאי ניהו חשף מה לי דיהא זרוע חשיפא או
מכסייא' ותו מאי קאמר וראו כל הגוים דמשמע דישראל לא יראו:
אבל רזא דמלתא דזרוע היינו סטר שמאלא וקאמר דיפרים מינה
קב"ה קליפין דמדביקין ביה ויהא קודשא לחודיה והיינו
זרוע קדשו · וקאמר חשף דיהא זרוע קדוש מגלייא ואז ייחזון
עממיא דלית תוקפא בקליפיי' אלא כל תוקפ' איהו בקדושה והיינו
ישוע' אלהינו דהא אלהינו דאיהו רמיז למדה"ד איהו עביד ישוע'
והם עמך ונחלתך וגו' כלומר דישראל נשמתהון מסטרין עלאין
ולהכי רחים קב"ה להו דהא עשר ספירן אינון וישראל אינון
לקבלייהו דהא כהני' ולוי' וישראל רמיזי לחסד גבור' ת"ת ובכהני
איכא תלת דרגין כ"ג וכהן הדיוט וכהן משוח מלחמ' ואינון לקבל
חסד נצח מלכות ובלוים איכא נמי תלת דרגי משוררי' משוערים
ומשא בכתף בזמן המשכן והא אינון לקבל גבורה הוד מלכות
ובישראל איכא נמי תלת דרגי מארי חכמה לקבל תפארת דהא
תפארת איהו נובלות חכמה עילאי · ומארי עותר לקבל יסוד
דעותרא ושפעא דספיקן כולהו נגדי ביה · ומארי עובדא לקבל
מלכות דאיהו עלמא דעובדא · ובמאי דאמר ונחלתך איכא
למידק דלא אפשר לפרושי דירית להו מאחרינא דהא כתיב ביה
אני ראשון ואני אחרון :
אבל רזא דמלתא דאמר לקב"ה הא אינון עמך כלומר נשמתהון
אתייא מז' ספירות הבנין ותמן אתיין מלעילא מתלת
עילאי דז' ספירן הבניין ירתו להו מתלת עילאי ומשום דנשמתהון
אתי' מלעילא ותגלגלי מספירה לספירה עד דמטי למקום
פריחת הנשמות להאי עלמא א"ה · אשר פדית כלומר כמו
דקליפין סחרין נקודשא הכי הוו ישראל משתקעין ביני אומיא
וקב"ה פריק יתהון · בכחך הגדול וכו' כחך היינו בינה דאיהי
תוקפא דשאר ספירן · הגדול היינו חסד · ובזרועך הגדולה
היינו גבורה משום דנשמתהון דישראל אתיין מספירן עלאין
אמר משה וסלחת לעונינו ולחטאתנו ונחלתנו דהא חובי תלת
אינון חטאת עון ופשע · ועוד איכא רביעאה וכו' וחילול
השם והא אינון לקבל ד' קליפין דהא קליפא עילאה דאגוזא
איהו מריר טובא · ואתהנון מינה בני נשא לצביעת מאני
וקליפה תניינא איהי תקיפא טובא ואתהנון מינה בני נשא
לאוקדא ואינון לקבל עון וחטאת דלאו אינון תקיפין כולי
האי · אבל קליפה ג' לית מינה הנאה כלל וכן קליפה ד'
לית בי' הנאה כלל אדרבא אי בעי לקלפא לא יכלין עד דנסבין
עמה מאוכלא ומש"ה הני שני קליפין רמיזן לפשע ומסורת
וכו' ולא אדכר לישראל אלא עון וחטאת ולא פשע · משום
דנשמתייהו אתיין מדרגין עלאין ומשום דאתיין מדרגין עלאין
גזר עמהון קב"ה ברית דהא ברית איהו דגזרי מידי לתרי
גזרין דאיהו למרמז דהנך דגזרין קיי' אינון מלאחד' והכי
גזר קב"ה קיים עם כל ישראל למרמז דאינון דבקים ביה
דהא נשמתין אתיין מדרגין עילאין ולהכי קאמר בפ' קדישא
דא אתם נצבים היום כולכם וגו' הא איכא רמיז רזייא דנשמתין
האיך קיימן אתם נצבים היום היום אתם נצבים היום נצבים
אתם אתם היום נצבים נצבים אתם היום נצבים היום אתם
דהא בתר מוסר דאיהו לאכנעה תוקפא דמלבושא דרזי דחו' א
דאיהו גופא ובהכי מתעלייא נשמתא וקאמר אתם דהיינו נשמת ·
נצבים אית לכון קיום ועילויא ע"י דאתחלש גופא בלעניי'
דמוסרא · דהא מאן דממלל עם חבריה מסתכל באנפוי כאנג

Digitized by Microsoft ®

הכנין וכל אינון איבין תלי מניהון · וכן אין מביאין קודם שבעה שכשו דלא ליהוי רשותא אחרא בארעא · וכן אין מביאין קודם שבעה שחלקו דכל זמן שלא חלקו אכתי הוה להווא סטרא קלא הפיסו המן דומי' דהיכא דאית ביה קליפה מרירה דממלל לקלא מאיבא וכן כד מקלפין קליפה מאיבא לא אפשר אלא אם כן יקלפון קלא מאוכל ומשום הכי אבעי ליה דלא אשתאר לקלא מאיבא שום צד תפיסה להווא סטר באיבא ולא בארעא כד ייתון בכורים ומ"ה אין מביאין אותם אף על פי שכבשו עד שיחלקו · ושארי מארמי אובד אבי משום דאברהם ויצחק אף על גב דהוו להו ישמעאל ועשו לאו רעות עבדו לאתוהון דאיכא למימר דאתוה גרמא להון אבל ארמי דלא הוה ליה אחוה עם יעקב הא ודאי הוה מאבד ליה אי לא דחס הקב"ה עליה · והו דהכי רמיזי ד' גליות · ארמי היינו גלות בבל וקאמר אובד אבי משום דבזמנא קלילא נסבו נשים נכריות ואבד יהידותא וייחס אבהותא דיליהון · וירד מצרימה וגו' רמיז דבגלגא מצרים משתעי ויענונו רמיז לגלות יון דעניונא בכמה עגויין וגזירות · ויתנו עלינו עבודה קשה רמיז לגלות אדום היינו הרומיים דאתמשך כל כך זמנא וגזרו כמה גזירות · ומכל מקום עניינא דבכורים ועגלה ערופה איהו לאהדרא סטרא דקדוש' לאתרא דבהכי הוי שלימו דשפעא וברכתא נגיד בכל עלמין :

והבא הוי סילוק' דצדיק מעלמא ומשום הכי פקיד קב"ה לא תתגודדו וגו' דאנהו דפלחי פעוות' הוו מתגודדים על מתיהון משום פנימו דמטי לסטר מסאבא דילהון במיתת ההוא מיתא דיליהון אבל דישראל לאו הכי אלא כי היכא דכי מתיליד רביא אדין כ"ע בגין דאתי שפע ברכה לעלמא במיתי נפשא חדתא לעלמא · ה"נ בסליקו דצדיקייא נפקין כמה משריין קדישין לקדמותיה ובהכי מתקדשי עלמין כולהו ומתוסף בהו רוח קודשא והיינו רזא דרבי כד נח נפשי' דעליונים מבקשין את רבי והתחתונים מבקשים את רבי ואף על גב דעליונים ניחא להו דצדיקי דיהון בהאי עלמא ומולפי עלייהו זכו קמי קב"ה היינו מקמי דמטא זמנייהו לאסתלקא מעלמא אבל כד מטא זמנייהו לאסתלקא מעלמא אינון מהדרין דיסתלק מעלמא כי היכא דיסתלקו איניהו בסליקו עילאה משל למה"ד למלך שמסר בריה לפרגודא דכל עבדי דמלכא דיכלין למילף זכו על ההוא דרא דמלכא אינון מסתלקין בסלוקא עילאה קמי מלכא וכד מטי זימנא לאסתלקא מההוא דוכתא ולסלקא לדרגא דמלכותא כל מאי דיכלי למעבד דיסתלק לעילא עבדין דבסליקו דיליה דמלכותא מסתלקין אינון בסליקו עלאה טובא וה"נ כל זמנא דצדיקא איהו בעלמא עילאי כולהו מולפי עליה זכותא דיתקיים בעלמא כי היכי דיעביד עובדין טבין דע"י כך מסתלקי איניהו ונתעלו וכד מטי זמנייהו לאסתלקא מעלמא עילאי מהדרי ובעו דיסלק מעלמא כי היכא דיסתלקו איניהו בסלקותא עילאה טובא יתיר דכד מסתלקא צדיקייא מעלמא כמה משריין דקדושה נפקין לקדמותי' ובהכי מתפתחין כמה מבועי שפעא וברכה ומתברכין עלמין כולהו · ושפתחו של ר' היינו גופא דיליה דאיהו מלבושא דנפשא דהוה זכיך ובריר ובשזקף י' אצבעותיו וגו' ואמר לא נהניתי אפילו באצבע קטנה וכו' דהיינו כנסת ישראל דאיהו קטנה וכל הגאין וכסופין בה תליין וכיון דאמר דלא אתהני בה ממילא משמע דלא אתהני כלל וכיון דהזא גופא דמטא זימנא לאסתלקא מעלמא הוה מהדר לאשתארא בעלמא קצת כדי לקיים שום מצוה בההיא שעתא ומ"ה אמר יהי רצון שיכופו תחתונים וכו' וכיון דחזא דהוה מצטער טובא ומגו צערא לא הוה יכיל למעבד שום מצוה אמר כיון דכן הוא יהי רצון שיכופו עליונים הא קאמרן דבאהדרותא דנשמתא דצדיקא לאתרא מתוסף קדושה וברכה לעלמא והיינו טעמא דעגלה ערופ' והבכורים כדאמרן · וטעמא דבתרי שתא קאמר מעשר ב' ובג' מעשר עני היינו דב' שני קדמאה רמיזין לחסד וגבורה דאינון תרין וב' שני תניינא רמיזן לנצח והוד דאינון נמי תרין ושתא ג' רמיזא בכנסת ישראל דמקרי' עני והאי מצוה רמיז' נמי בנפש רוח נשמה דאיהי כנסת ישראל רמיז לה נפש ויסוד דאיהו בין נצח והוד רמיז לרוח ותפארת דאיהו בין חסד וגבורה רמיז לה נשמה והשתא דהאי ג' מצות עגלה ערופה ובכורים ומעשרות כל חדא רמיזא לנפש רוח ונשמה הא אינון תשעה לקבל ט' תקיעות דר"ה דאינון שלש של ג' ג' לקבל עשר ספירות דעשיראה כלילא מט' ובתר דאשתלימו ואתכלילו בי' ספירן אתחזו לקבלא לוומי' אינון י"א לקבל כתרין דההוא סטרין דאינון י' וחד על גביהן לקבל ספירן דקדושה דגם את זה לעומת זה עשה האלהים ורזא דנקט הני פקודייא עפי מאוחרנין ליתבא האי אצטריך למנדע כל דרגי וכתרי דההוא סטרי ובתר הכי למנדע רזי דהני פקודייא ומניה הנדע אמאי איכתיבו הני פקודייא גבי לוומיא טפי מאחריני ועוד אמן את דודי לך · ובתר הכי אתחזו לוומיא יתהון במוסרא דמוסרא איהו שלימותא טפי מברכתא ואלו הוו בני נשא ידעין שלימותא דמוסרא הוו קריין ליה הדיר והוו חדאן ביה טפי ממאי דחדאן בברכתא ואע"ג דבכל פרט ופרט איכא תילי תילים של הלכות ועוד תדע קצת מניהון מ"מ כלילא דיליה איהו לאזהרא לישראל מלמיחב · ואידך מוסרא והאי דמו למוסרא דאבא ואמא דאימא רחימא טובא לברא · וכד לקי ליה לקי ליה ברחימו ואבא לא מגזם ליה כולי האי ולקי ליה בקשיו טפי · והכי מוסרא קמא הוו מאבא דהא ארבעה ספרי קדמאי רמיזו בספירן עילאין ולהכי קללות דבתורת כהנים הוו חמירין ותקיפין והני קללות דבמשנה תורה הוו מאימא דאיהי מלכות ולהכי הוה קללות דבה טובא בשיעורא וקלילין בתוקפא דלא הוו תקיפין כ"כ כמו קללות קדמאי · ומאי דכתב בהו והתמכרתם שם היינו בזמן שמד' דתעבדו גרמיכון כאלו אתם מזדבנין שם לעם אחר כעבדים ואמאן כי היכא דיחפון עליכון ואין קונה כלומר האי זבינו דיליכון לא יהא באורח מכר וקנין אלא דתחזון גרמיכון כאלו אתון מזדבנין ולא אתון מזדבנין · ובמאי דאמרי' לוומייא הוו טבין טפי מברכאן דכתיב מוסר ה' בני אל תמאס וגו' דהא איכא למידק מאי מוסר ומאי הוכחות ואמאי גבי מוסר נקט תמאס וגבי תוכחות נקט תקוץ · והו אמאי כי את אשר יאהב ה' יוכיח דמהדר לאל תקוץ בתוכחתו · ואמאי לא אהדר נמי למוסר ה' אל תמאס כי היכא דאהדר לאל תקוץ בתוכחתו :

אבל פרושא דמילת' דמוסר מקרי מאן דמייסר לבריה או לחברי' מלמיהך באורח בישא · ותוכחת הוו מאן דמדריך ליה באורח טבא דמוסר הוה סור מרע ותוכחות הוו עשה טוב · ומשום דכד מפרישין לבר נש מאורחא דהפנוק דיליה איהו מאוס למאן דמפריש ליה להכי קאמר גבי מוסר אל תמאס · ומשום דכד מוכיחין לבר נש למיהך באורח טבא והדר מוכיחין ליה כמה זימנין איהו קץ בכל כך זמנין דמוכיחין ליה מש"ה גבי תוכחת נקט ואל תקוץ והדר קאמר כי את אשר יאהב ה' יוכיח משום

דבתורה

חולה חכמות בחוץ תרונה ושמך יזכר בבתי כנסיות ובתי מדרשות וכל עת שיזכירוך בבית המדרש יעלה ריח אפרך כקטורת בוסמין · ופוק חזי מאי אדביקת ולמאי תזכה לקדשא שמי ברכים · כך שלמה בחירי זכה דאתקרי מלכו דאתמשח ממשח רבות עילאה וסליק לרעוא על מזבחי וה"נ תסתלק את ותנוח וגו' · והא הנא משנה דמללא בפומך · הא אנא נשיקנא לך נשיקין דרחימו הא אנא מחבקנא לך · הא אנא דאת יתיב רישך בפולא דנדפאי הדרי עלך והדרך עלי זיוי עלך וזיוך עלי לא אתנשי מיקך ולא תתנשי מנאי לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הא ע"י דתסתלק לעלהא קדמאי תתעלה ותתהדר ותתעטר ותשתעשע עם צדיקייא בג"ע בכורסייא יקרא דמתתקנא לך בכמה אבני יקרין ומרגלין ותשתעשע במילין יקירין ועילאין דתדבק עם צדיקייא ברזי דרזין דמארי עלמא דלית עינוגא וכיסופא דעלמא כי האי וביה מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני · לכן אתתקף לעדאה מיקך כל הנאין וכיסופין דעלמא ואוף בטל מיקך כל הרהורין דמעיילי בלבך ס"מ ונחש ויצה"ר ובהכי תסתלק בסילוקין עילאין ותזכה לכל מאי דאמרית · וכי היכי דלא ליהוי דיבורא רקנייא מד"ת הא אנא מגלי לך רזא דרזין ומרגניתא טבא דאית בידי בין איקך מרגניתן הא אנא מסר יתיה לך והלא הוא ברזא דמשה דכתיב וימת משה ויקבור אותו בגיא וגו' דאיכא למידק מאי וימת משה וגו' ותו מאי רבותא דלא ידע איש את קבורתו · ותו מ"ט איהמר במשה קבורה ולא באהרן · אלא דחז"ל אמרו דא"ל עלה למטה ועלה פשוט ידך ופשט וכו' דמתחזי דלא אתקבר אלא דמוצנע הכי במערתא · ותו מאי בערבות מואב · ותו מאי מול בית פעור · ורזא דמלתא תלי במאי דמשה לא עלה ולא נכנס בא"י לא גופי' ולא גרמיה ויהבו טעמיה משום דבחייו הוה בעלה דמטרוניתא בגופא דאדביק יעקב בתר מותו ורזא דמלתא דמשה הוה בטורא מ' יום לחם לא אכל ומים לא שתה ורזא משום דיצירת הולד הוא במ' יום ומש"ה עבד תמן מ' יום לזככא נפשא ולאתעלא בעילויא רברבא לינקא מזיו עילאה כ"כ יומין כמו יצירת הולד ומשום ההוא נהירותא אתנהירו אנפוי וקרן עור פניו עד דלא יכלו לגשת אליו דהוה דמי לאספקלריא דנהרא דלית מאן דיכיל לאסתכלא ביה ואז נתן על פניו מסוה ברזא דאספקלריא דנהרא והאי רמיז לרזא דראהו שאינו כדאי להשתמש בו וגנזו לצדיקים וכו' · ומש"ה שברי לוחות היו מונחים בארון והא משה עמד בהר כה"ג ג' זימנין מ' יום לקבל ג' גלגולין דרמיזין במשה "משה "שת "הבל ואע"ג דסדרא דאתוון בשמיה מהפך מסדר גלגולייא האי הוא ברזא אתוון מסדרין לעיל בסדרא דתשר"ק ונפקו לעלמא בסדרא דא' ב' ג' ד' והא אוליפתך דמחבורא דרוחא בגופא מתהוה נפשא וההוא נפשא הוי רוחא ולגופא דגלגולא תניינא ומחבורא דנפשא עם ההוא גופא מתהוה נפשא אחרא וההוא נפשא הוי רוחא לגלגולא תליתאה ועם נפשא דמתהוה מחבורא תליתאה הא איכון ג' נפשין ומש"ה הוה קאים בטורא לזככא כולהו ג' נפשין דיליה ג' זימנין מ' יום לסלקא לון בדרגין עילאין והא בכולהו הוו ק"ך יומין ולקבליהון חיה ק"ך שנין למרמז על שלימותא דיליה והא איכון רמיזין לי"ב גבולי אלכסון עשר שנין לקבל חד ובגין דאסתלק בסליקו עילאה כ"כ אתהדר גופיה ברירא וזכיכא דגופיה ממש אסתלק לעילא בסילוקא עילאה טובא · והא אית לך למבקא ק"ו מחנוך דאתמר עליה שנעשה בשרו כידודי אש ולפידי אש למימרא דאזדכך גופיה ממש וכ"ש גופיה דמשה אלא דגופא דמשה אסתלק יתיר דהא בגוונא דאליהו דאתמר דסליק בסערה דתמן אתפשט מיניה ולהכי עביד שלוחן בעלמא דהוה נחית ומתלבש ביה אבל משה לא עביד שלוחן משום דגופיה אסתלק לעילא בדרגא דצדיק דכי היכא דהוה נסיב עמיה עצמות יוסף ה"נ יוסף דאיהו רזא דצדיק נסיב לגופיה בדרגא דיליה והיינו וימת שם ברזא דויתיצב עמו שם · משה עבד ה' כלומר דאסתלק גופיה בדרגא דצדיק דאיקרי עבד ה' ברזא דכי עבד נאמן קרא לו כליל הפארה בראשו נתת דאתמר על צדיק על פי ה' כלומר דאסתלק גופיה בדרגא דקאים לעילא מן פי ה' דהא פי ה' היינו כ"י ודרגא דלעילא מינה היינו צדיק · בערבות מואב כלומר בנהירו דההוא דרגא מתבר תוקפא דהנך סטרין דרמיזין במואב והיינו ערבות מואב דמשום יתהון ערבה ושוחה · ויקבור אותו בגי כלומר גופיה דאסתלק בדרגא דצדיק מתמן אסתלק בבינה דאקרי גי ברזא דכל גיא ינשא · מול בית פעור כלומר דשאר גופין מתין יתהון בקברא אקרי בית פעור בגין דתמן מתהוין רמין ותולעים ומפערין מתייא דקרעי תכריכייא ואוף אכלין בבריהו ושתין דמייהו ומגוררין גידהון עד דמפערין גרמיהון והשתא קאמר קרא מול בית פעור כלומר תלף דשאר גופייא דמתין יתהון בבית פעור דאיהו קברא · גופא דמשה נתקבר ואגניז בגי דהוא בינה בגוונא דלא יכיל איניש לאדבקא דרגא דסליקו דיליה · עד היום הזה כלומר והאי סליקו עילאה דאסתלק בי' דאיהו צדיק וצדיק הא ידיע דסליק עד כתר ברזא דמוסף דרמיז לצדיק ואמריק בו כתר · ובכן ואתה שלום וכו' :

שיר השירים

ביום ו' לסיון כי עזה כמות אהבה שאוהב הקב"ה את בריותיו שכשם שהמות פורסת כנפי' על כל באי עולם כך רחמיו של הקב"ה הם על כל העולם איש לא נעדר או ירצה שכשם שהמות פעמים בא פעמים מתעכב כך אהבת בני אדם להקב"ה היא לפעמים ואח"כ מבטל אותה היצה"ר ואח"כ חוזרת : עוד בו ביום בתני היום תפול עליהם אימתה ופחד ג' פעמים ישר וג"פ הפוך אומרים אותו בברכת הלבנה הישר מורה על הרחמים וההפוך מורה על הדין כי אנו באים לכלול כ"י התתאה בז' ספירות שעליה להכרית כח המקטרגים הסובבים אותה וכבר ידעת כי ג' ספירות הם דין גבורה הוד מלכות וג' הם רחמים תכמה (נ"ל חסד) נצח סוד ואלו הספירות צריך להרחיק מהם הקליפות אבל ה"ת אין צורך כי אין להם עסק סביבו כי הוא בריח התיכון אין שמן ואין פגע רע וע"כ אנו אומרים ו' פעמים פסוק זה להכרית כח המקטרגים מהו' ספירות הנזכר וכל זה בכ"י התתאה דאלו בכ"י עילאה ובספירות שעליה אין שום דבר חיצון יכול לגשת שם כי שם בתי גוואי · וע"י ברכת הלבנה אנו מייחדים כ"י התתאה בספירות עליונות ועיקר יחוד זה הוא במוצאי שבת כי בשבת אין צורך ליחוד זה כי כבר היא מיוחדת בשלימות · ובמ"ש שכחות חיצוניות מתעוררים אז אנו מסירים אותם ממנה ומייחדים אותה

Digitized by Mercaz...

לא מליל אלא עם אנפוי הכי אמר הכא אתם נצבים עם נשמתין ממלל ולאו למגנא אמור רבנן אתם גם אתם לרבות שלוחכם דהא אתם היינו נשמתין ושלוחכם היינו גופין ומה אתם בני ברית דקב"ה דאמרן אף שלוחכם דהיינו גופיכם יהיו בני ברית כלומר דיהון דבקין בקב"ה· שופטיכם שוטריכם זקניכם שופטיכם היינו חסד דאע"ג דאיהו חסדא ורחמי דינא כליל ביה כמא דאוליפנא דאיהו דיינא דפסיק דינא · ומ"מ לא מתעסק למגמר דינא אבל שוטר דרמיז לגבורה איהו גמיר דינא וכייף דיקבלון ליה עליהון זקניכם רמיז להפארת איהו רמיז לישראל סבא : אז הגיה הר' שלמה · ישראל אין כתיב כאן אלא ראשיכם שבטיכם זקניכם והנה כנור מנגן מאיליו ואומר הלא אעפ"י שלפעמים אני מפרש שום פירש על פסוק שאינו כן הלא לפי מאי דאיהו ברעותך אני אומר ומ"מ פירושא דאמינא קושטא איהו ועלך רמי ליתובי ליעל פסוקא כדכתיב והיינו דכתיב אכן רוח היא באנוש כלומר לפום מאי דאית ברעותא דבר נש הכי מאזיין ליה ונשמת שדי תבינם כלומר אעפ"כ האי דמפרשי קושטא איהו ואיבעי דיבינון יתיה על קרא כדכתיב והיינו דכתיב וביד הנביאים אדמה · כלומר אע"ג דתחזי בקצת נביאים דלא הוי בלשון זה ואוף דאיהי באורח משלים כגון נבואות זכריה לאו מיניה הוא דהנא חזון הרבתי אלא ממאי דסליק בדמיונא דנביאים אתו הנך משלים ולשון דלאו זה · ואהדר לעניינא דילן · למען הקים אותך היום לו לעם דהיו' רמיז בספירן עילאין לו דהיינו הפארת לעם הוו תפארת ויסוד היינו די"ב הויו' שבתפארת ועם י"ב הויות שביסוד הוו כ"ד לקבל כ"ד ספרייא עם ת"ה ויסוד הוו כ"ו לקבל שמא דהוי"ה דסליק כ"ו ד"א לו איהו רזא דמגדל הפורח באויר דאיהו בינה ומשפיע בוי"ו דאיהו ת"ת · לעם הא אתפרש והוא יהיה לך כלומר בינה דרמיז בלמ"ד השפע בכ"ף ומטי שפעא לכ"י ובסופא דפרשתא אזהר בתשובה דהיינו כ"י לאדבקא לה בתשובה דהיא בינה כד"א ותשובתו הרמתה דאהמר בבינה · והא בהני עשר יומין דלא למיכל בשרא ודלא למשת' חמרא באיך מיכלי ומשתייא איבעי למזהר הא תרין יומין דראש השנה רמיזי לבינה וחכמה ומש"ה אוף בני א"י עבדין תרין יומין ובהאי שהא דהוי יומא דשבתא בתריהון שלימותא איהו דההוא יומא דשבתא דרמיז לכתר ובשאר שנין האי יומא נמי גדליה אבל לאו אשלימו כמו כד אירע יומא דשבתא סמוך לראש השנה והא מקמי דאקטל גדליה לא הוה עבדינן רמיזא לכת"ר דהא כליל ביומא דר"ה דרמיז לחכמה ובתר דאקטל גדליה סגיא מסאבו בעלמא ואיבעי לן למעבד רמזא לכת"ר ומש"ה קבעו ביה תענית וכל הני יומין עילאין אינון ואיבעי לאכפיי' בהו יצה"ר ולהכי איבעי לאתענאה בהו ולאלקאה בכל יומא לאחלשא ליצה"ר ולעיילא בכל יומא במיין חייס או במקוה לאסתלקא בחסד או לארקא ליה ט' קבין דאינון לקבל תשעה ספירן והדס רמיז לעטירתא אי נמי מגא דביה מי' איהו רמיז לעטירתא דאיהי מגא דכלהו והא משום דכלהו הני יומין רמיזי לכת"ר חכמה בינה דלית המן אכילה ושתיה איכא מ"ד דאית לאכנעא בהו ומיהו לא נהוג עלמא הכי משום דמיכלא בהני יומין הוו כי היכא דלהוי לשמא חולקא בקדושה דילן ולא יקטרג עלן דוגמות בעיר המשתלח ושער עגל בתפילין · ומ"מ איבעי דלא למיכל בהו בישרא ודלא למשתי חמרא ואוף בשאר אוכלין ומשקין למזער בהו ואע"ג דאמ' עזרא אכלו משמנים היינו לכלל עמא ואנא ממלל ליחידי סגולה · והו דמשמנים היינו שמן וחמאה וחלב אבל לא בשר וכן בשתייה · ולא אמר שתו יינות אלא משקין אחרים דאינון מתוקין וכד אתי יצה"כ מתענין ולא אכלין לפייסא כמו באיך יומין וכן קיימינן מעומד כמלאכי שרת משום דשנא לא שלם בי' ומש"ה אמרינן ביה בשכמל"ו בקול רם · ואע"ג דשבת הסמוך לר"ה רמיז לכת"ר אכלינן ביה משום דרמיז לכתר דלא אתגלייא אבל יצה"כ רמיז לכת"ר דאתגלייא ומש"ה לא שלם שנא בהנהו יומא · ובכן ואתה שלום :

(מה ששייך בפרשת האזינו נכתב בפרשת אחרי מות וגם בפרשת דברים) :

פרשת וזאת הברכה

אור ליום ו' ל' לניסן שהוא ר"ח אייר ולבנימין אמר ידיד ה' וגו' בנימין היינו מלכות דאיהו ברתיה דאברהם דאיהו ימין ולפיכך נקרא בן ימין ואיהי ידיד ה' כלומר דאיהי אהבה דת"ה ישכון לבטח כלומר הא אע"ג דאיהי שריא באתרא לאנהגא עלמא הא איהי שריא לבטח עליה דבעלה דהא איהי ידעה דבעלה דלא מתפרש מינה אלא חופף עליו כל היום אבל תכלית חדווה ושלימות' דילה לאו איהו אלא כד איהי מסתלקא לעילא ומתחבקא ביה ושרי בין נפון לדרום והיינו בין כתיפיו שכן כלומר כד איהי בין כתיפיו דאינון נפון ודרום הא איהי שכן דבההיא שעתא אנפין נהרין ואיהי שכנא בשכנותא ושכיות וחדווה · ואתה שלום וכו' :

אור ליום א' ס' לשבע ה' עמך בכל אשר תלך וכל אשר אתה עושה ותעשה ה' מגלית והתחזק והדבק בי ובירלאתי ובתורתי ואל הפריד מחשבותיך אפילו רגע אחד מלהרהר בעבודתי ובמשניותי כי אני המשנה המדברת בפיך ואני האם המייסרת את האדם והמיסרת אותו ובזכות המשנה שאתה גורס ושודר תמיד ועכשיו למדת סדר טהרות הלא אנא מתלוינא בהדך תדיר וכד את נפיק לשוקא אינון ז' עולימין דאמרית לך מכריזין קמך וההוא שתיאתה דאמרית לך דמתחזי ולא מתחזי השתא הא איהו מתחזי אלא דלא מתחזי כל כך עד שתגמור סדרא שתיאתה כלו ובעידן שתגמור למנדע כל סדרא שתיאתה יתחזי לגמרי וכד הגמור למנדע כל שתיאתה אלף לך שמא דדכרנותא שתדכר כל מתניתא לחוד שתהדר יתהון זימנא הדא בירהא ובההוא שתא כל מה דתגמור אפי' זימנא חדא תדכור כאלו גמרת כמה זימנין ולימודך יהא שגור וסדור בפיך והא בגין בזכותא דהני מתנייתא מתדבקנא בך ונשיקנא לך נשיקא דרחימו וממשיכנא לך חוטא דחסד דאברהם · ופוק חזי מהי אדביקת ולאי דרגא סליקת לאתמללא בפומך כמו דמלילנא בך ואזכך לאתוקדא בא"י ברבים לקדשא שמי בפרהסיא ותיסוק לעולתא לרעוא על מדבחי · ויסק רוחך כקטורת בוסמיא קדמאי ואפרך יהא צבור ומונח על רצון מזבחי ואזכך למגמר חיבורא דילך לאנהרא ביה עיני כל ישראל דהא כל עמין חכמים ונבונים ומשכילים ישאבון מחיבורא דילך דאקריא בית יוסף. ירויון מדשן ביתיך ישתו מעינותיך

חולה

Digitized by Microsoft®

ומשכן לתורה תכפה אותו תחתיך · לכן חזק ונתחזק בכל אשר דברתי אליך ואזכך לעלות להר נבי ושם אתן את דודי לך ואאריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא אם תשמע לדברי וטוב העוה"ז והעוה"ב מסוד עמינו וערי אלהינו תדענו · ואהה שלום וכל אשר לך שלום :

ישעיה סימן כו

אור ליום ו' י"ח לשבט נפשי אויתך בלילה וגו' אמר לי איויתיך מבעי ליה ותו אמאי בלילה ולא ביום ותו מאי אף רוחי · והא רוחא עדיף מנפשא והיכא מייתי ליה באף ותו אמאי גבי נפש אמר בלילה וגבי רוח אמר אשחרך · ותו אמאי כאשר משפטיך לארץ וגו' מה ענין זה לרישא דקרא · אבל רזא דמלתא דבר נש בלילה לביה מפנא ממילי דעלמא ומייחדא למילי דאורייתא דמש"ה אין רינה של תורה אלא בלילה אבל ביום לא יכיל לפנאה לביה הכי והאי איהו לפנאה דאיהי גסה אבל רוח דאיהו דקיק אפילו ביום איהו מפנא וכד איהו שרי בבר נש לא מבעיא כד מטי ולא מטי אלא אפי' כד איהו בקרבו של אדם לביה ואפי' נפשיה דבר נש מפנא והיינו אף רוחי וגו' כלומר כד רוחי בקרבי אף נפשי אשחרך כלומר אפי' בשחר אנא מפנא לפולחנך וקאמר הדע דכן הוא דהא כד משפט דאיהו ת"ת מתחבר עם ארץ דאיהו מלכות צדק דאיהי מלכות דאתקריא צדקה כד איהי בלחודאה כד מתחברא בת"ת דמתקריא צדק לשון זכר ומינה ממשיך מזונא לעלמין כלהו והיינו למדו יושבי תבל · והכי נמי כד מתחברון נפש ברוח מתעלייא נפש ואפי' ביום יכול לפנאה לביה לפולחנא דקב"ה · והכי אבעי ליה למעבד לפנאה לבך תדיר לדחלתי ולהרהרא תדיר במשניותי · אמלאך בתוך אשקך נשיקין דרחימו כד"א ישקני מנשיקות פיהו · גם לא יבוזו לי כלומר דכד בר נש אזיל ומהרהר בשוקא אמבין בני נשא דאיהו שפיא כד תהרהר במילי דאורייתא גם לא יבוזו לי · והא אתינא לאודעותך מילין סתימין דקב"ה וכל בני מתיבתא שדרוני לאודעותך הלא לך למנדע דכתיב אית בכ"י דאקרי נתיב הנאבד דסתן ליה סטרין אחרנין ואיהו דקיק ומש"ה אקרי נתיב וכד זכי למיעאל ביה איהו רחב טובא ואיקרי אורח ומתמן מסתלק עד ת"ת ואיקרי יום כד"א ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום וכד עיילין בההוא נתיב נחתין לתתא ט"ו דרגין דלקבליהון ט"ו מעלות היורדת מעזרת ישראל לעזרת נשים ולקבליהון ט"ו שיר המעלות והאי איהו רזא דאמר לחזקיה להשיב צל המעלות אשר ירדה במעלות אחז כלומר דבחובי אחז אתחשיכו הני מעלות ובזכותיה דחזקיהו אהדרו ובסופא דאינון מעלות אינון תיון קדישין וספירן דמסרוניתא על רישיהן לעילא כד"א והרקיע אשר על ראשי החיות כעין הקרח הנורא וגו' דקרח היינו חסד ונורא היינו ת"ת · והיינו רזא דאמרו חז"ל ר' פלוני ירד למרכבה משום דנחתין מתוך המעלות ומתמן מסתלקין למנדע בספירן דאינון לעילא מרישיהון ולקבל ההוא נתיב יאות למימר בכל יומא זה השער לה' וגו' ג' פעמים ישר וג' פעמים הפוך :

סימן מ' פסוק כ"ו

אור ליום ראשון של ראש השנה חלמתי שהיה ליל מוצאי יום הכיפור ולא הייתי נזכר שאמרנו ביום סדר העבודה ולא וידוי ה"כ שם טוב אדרוטל והייתי נפלא של הדבר והייתי אומר בלבי שמא ישנתי בעוד שהקהל היו אומרים ואחר כך נזכרתי שלא התפללנו תפילת נעילה והייתי משתדל שנחזור להתקבץ כדי שנתפלל תפילת נעילה והייתי אומר בלבי שאעפ"י שחשכה עדיין הוא עת לתפילת נעילה ובין כך ובינכך ננערתי משנתי ושניתי משניות ואח"כ נאמר לי חזק וגו' והלא יומא קדישא האילין דבהון קב"ה יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמין כלהו למשגח בכל חד וחד בפרט · המוציא במספר צבאם וגו' דפירש דקרא משום דקדמאי סברי דקב"ה לא משגח בפרטיי' והוו מתפלגין בתרי כתות בטעמא דמילת' כת אחת הוה אמרה דטעמא דזילא ליה מלתא · וכת אחרת הוה אמרה דטעמא דטריחא ליה מלתא ונביאה אתא למסתר מלייהו ואתי רמי' מככביא דאינן סגיאין בלא חושבן וקב"ה מפיק להו בכל ליליא במספר ומסדר לכל חדא דוכתא דאי לא הוה עביד הכי הוה משתבשי עלמא כמא דידיע בחכמת התכונה והיינו דתקון רבנן ומסדר את הככבים במשמרותיהם ברקיע כלומר דבכל ליליא מסדר לכל חדא וחדא בדוכתא והיינו דאמר לכלם בשם יקרא כלומר לכל חדא וחדא בשם יקרא ולא סגי ליה למיקם לרישי חיילין דיליהון ומהשתא בטלי להו טעמי דהנך תרי כתות דלכל ככב וככב הוי כמו כל איש ואיש וכיון דחזינן דלכל ככב וככב קארי בשמא ולא זילא ליה ולא טריחא ליה מלתא · מהכא אשתמודע דמשגח בכל איש ואיש ולא זילא ולא טריח לי' מלתא והיינו דאמר מרוב אונים כלומר מאי דהוי סברי הנך דזילותא הוא איהי לאשגחא בפרטייא דאונים ליטנא דזילותא הוא דהא מאן דאיהו אונן איהו עלוב ומזולזל וה"ק מאי דאתון סברין דאיהו זילותא ליה לאו הכי אלא אדרבה איהו גדולה דיליה דכל מקום דמצינו גדולתו של קב"ה תמן מצינו ענותנותו והיינו דקאמר מרוב מלשון רבי המלך כלומר היינו רבנות וגדולה דיליה ולקבל אינון דהוו אמרי דטעמא משום דטריחא ליה מילתא אמר ואמיץ כח כלומר הא אתחזי דלכל ככב קארי ליה בשם בלילה ולא ייעף ולא יגע ומהכא תשתמודע דה"נ משגח בפרטייא והיינו דקאמר איש לא נעדר כלומר הא אתברר דמאי דהוו סברי הנך לא משגח אלא בכללי' ליתא אלא באישי' דהיינו בפרטייא בכל חד וחד משגח ולא נעדר שום חד מפרטייא דלא ישגח בכל עובדי בפרטותא · והא ביומא קדישא הדא כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון שנאמר היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם כלומר משום דקב"ה יצר לביה בכלהו איהו יכיל לאשגחה בכל עובדיהון בפרטות' ומייתי ראיה ממלכא דאית ליה חילא רבא דלזמנין נצח ליה מלכא דאית ליה חילא זעיר · וכן מגבורה דלזמנין נצח ליה חלשא והיינו דסמך ליה אין המלך נושע ברוב חיל ונקט גבי מלכא נושע ולא נקט מלט כדנקט גבי גבור משום דמלכא על הרוב לא מתביר לגמרי דהא כולי עלמא אשגחות' עליהון לנטר' ליה אבל כד נצחין ליה בקרבא איהו נמלט בגוברין זעירין ומשום הכי נקיט ביה נושע :

והא על חלמא דחזית אית לך לאתענאה יומא דין קדישא ולאשלמא ליה והא היום כמה שנין אתחזי' לך בהאי יומא חלמא דאיבעי לך למיגם עליה וצמת ולא אשלימת ליה ואלו הות משלים ליה והות נס נמי באידך שנין יומא קמא דר"ה לא הוה עבר עלך מאי דעבר להן יומא קדיש' הדין צום קמי' מארך והכי תצום תדיר כל יומא קמא דר"ה ורזא דמלהי

משום

Digitized by Microsoft®

אותה בספירות עליונות · וסימן זה יהיה בידך בחדש שתברכו ברכת הלבנה במוצאי שבת תמצאו הצלחה וכשתתכסה ותתעלם ולא יוכלו לברך אותו החדש לא יהא מוצלח ודוק ותשכח · ואין מברכין עד שיעבור ז' ימים לפי שכחות חיצוניות מתדבקים בכ"י תתאה בהתחדשותה ולכן צריך לעבור עליה ז' ימים רמז לז' ימי בראשית וע"י כן הם מתפרדים ממנה · ומ"מ עדיין נשארים סביבה וכשבאים ישראל ומברכים ברכת הלבנה אז פונים והולכים וספו תמו כי בהתייחד כ"י תתאה בספירות שעליה ע"י ברכת הלבנה אינם יכולים לגשת אליה · ואם היו מברכים ברכת הלבנה קודם ז' ימים שעדיין כחות חיצוניות דבקים בה לא היה כח בנו להפרידם ונמצא שהיינו מייחדים אותה עם הספירות עליונות בעוד חיצונות דבקים בה והיו מערבים קודש בחול ועל כן כתב המגיד כי עת החיבור הוא מז' בחדש עד חצי החודש כי אשר תהר אמו ממנו משם ואילך יהיו ימיו מכאובים כי חסרון הלבנה מורה על כן · וכן בז' ימים הראשונים שכח החיצונים דבקים בה וז"ש והיה אור הלבנה וגו' שהרצון בו כי אור הלבנה שהיא כ"י תתאה תתעלה ותאיר כאור החמה שהיא ת"ת דידה ואור החמה דידה יהיה שבעתים כלומר בעת שעברו ז' ימים הראשונים ובאו הז' השניים כי כחות חיצוניות ספו תמו וזה יהיה ביום חבוש ה' וגו' וכבר ידעת כי כ"י התתאה נקראת עם וצבור ועל ייחודה ודבוקה עם ספירות שעליה אומר ביום חבוש מלשון ויחבוש את חמורו כי כ"י תתאה נחבשת ונדבקת עם ספירות שעלי' ומחץ מכתו ירפא הענגים המבדילים כד"א סכותה בענן וגו' שהם כ"י תתאה הנרמזת בתפילה של יד ואותם הענגים מבדילים דוגמת מכה בבשר אדם שהיא עושה פירוק חיבור ולכן אמר כי זה השלימות יהיה ביום שמחץ מכתו וגו' כי הכחות ההם יספו ויתמו כי ירפא המחץ ההוא על ידם ולא יהיה רק ייחוד גמור :

ומתוך ההקדמות שמסרתי לך הבין מאמר זוהר שהביא הריקנט"י במנין משה ושתין רבוא דאדבקו ביובלא משא"כ ביעקב כי א"י רומזת לכ"י תתאה ולכן נכנס שם יעקב בגוף כי מקום אחיזתו בכ"י תתאה · אבל משה בחייו עלה למעלה מכ"י תתאה ועלה ונדבק בספירות עילאין וכשנסתלק מן העולם נדבק ביובלא עילאה דספירות עילאין עם ס' רבוא דיליה דאינון רזא דיובלא ולכן לא נפטר בא"י גם לא הוליכו עצמותיו לפי שא"כ היה לכ"י תתאה אחיזה בו מאחר שהוא קבור בא"י המיוחדת לה לכן נפטר בחוצה לארץ להורות שהוא מתעלה ממנה ומתדבק ביובל העליון ואין בגופו ולעצמותיו שום שיור בעולם · ובכן ואתה שלום :

מגילת רות

אור ליום שבת י' לניסן ה' עמך וגו' והא איכא למידק בקרא דיתן ה' את האשה הבאה אל ביתך וגו' אמאי אמר יתן ה' ותו מאי את האשה · ותו מאי הבאה אל ביתך ואוף דאמר מפרשייא דמשום דהו' מחזי כפריצותא מאי דאתי' למרגלותיו מש"ה אמרו הכי עוד איכא במילתא · ותו מאי כרחל וכלאה · ותו מאי אשר בנו שתיהן ותו מאי את בית ישראל ותו אמאי הקדים רחל ללאה ותו מאי ועשה חיל וקרא שם · ותו מאי אפרתה מאי בית לחם והלא תרווייהו שמהן דחד קרתא נינהו ותו מאי ויהי ביתך כבית פרץ ואמאי שבק זרח והל"ל כבית פרץ וזרח · ותו מאי אשר ילדה תמר ליהודה ותו מאי מן הזרע אשר יתן ה' לך · ותו מאי מן הנערה הזאת · ונתרץ בדרך פשט ובתר בדרך סוד והא איכא למימר דמשום דרות הוה כעין יבמה והיבמה הולכת אחר היבם וא"כ מחזי כאלו לא הוה דעתיה למנסבה לולי דהיא אהדרת אבתריה ומחזי כאלו בניה בני גרושת הלב מש"ה אמרו האשה הבאה אל ביתך דלשם שמים הוה יתן ה' דהוא סיועא דהקב"ה בהדייהו · כרחל וכלאה דנפקו מניהון מלכין מרחל נפקו יוסף ויהושע וגדעון ושאול ויהוא ומלכים אחרים · ומלאה נפקא מלכות בית דוד אשר בנו שתיהן דבנייגא דמלכות בית ישראל אתבנו מתרווייהו ומאן דאיהו מיוחס הוה מקרי אפרתי ומש"ה קאמר דבין המיוחסים הנקראים אפרתים ועשה חיל ובין שאר עמא הנקראים בית לחם יקרא שם · ויהי ביתך כבית פרץ דמיניה נפיק מלכות בית דוד ולא בזרח דלא ע"כ מצאתי :

שמואל ב סימן י

אור לכ' אדר א' בהשכמת שבת חזק ונתחזק בעד עמינו וגו' מאי עמינו ומאי ערי אלהינו ומאי חזק ונתחזק ב' פעמים חזוק אלא עמינו הם ספירות עליונות וערי אלהינו הם היכלות כ"י שהם מכוונות כנגד העליונות וזהו שאמר אלהינו שהוא רומז על כ"י ככתוב בזוהר וכשהפגם מגיע לכ"י בלבד הספירות העליונות עומדות ומצילות אבל אם ח"ו היה מגיע למעלה לא היה העולם יכול להתקיים ואותה המלחמה היתה למעלה ולמטה דוגמת מלחמת עמלק · לכך חלק יואב לישראל לב' מחנות הא' רמז לעמינו והב' רמז לערי אלהינו ואמר לאבישי אחיו אם תחזק ארם ממני וגו' ולא אמר אם יחזקו על שנינו לפי שהוא נמנע שאפי' היו נוגעים בעמינו וזה דבר שאי אפשר כמו שקדם וז"ש חזק ונתחזק ב' מיני חזוקים א' בכל מחנה וא' כנגד עמינו וא' כנגד ערי אלהינו וז"ש אם תחזק ארם ממני וגו' כלומר אותו מחנה שיתחזקו עליו יתברר שהוא רמז לערי אלהינו ואז יבא המחנה הב' שהוא רמז לעמינו ויושיע לערי אלהינו · וז"ש יעקב אבינו ע"ה שחלק נשיו וילדיו לב' מחנות כפי הדרך הנזכר · וז"ש אם יבא עשו אל המחנה הא' והכהו שאותו מחנה יתברר שהוא רמז לערי אלהינו והיה המחנה הב' לפליטה עכ"פ כי אי אפשר לו לעשו לנגוע בו לפי שהוא רמז לעמינו וז"ש אם יבא עשו וגו' אלו אחינו שבדרום והיה המחנה וגו' אלו אחינו וגו' כי אינם גוזרים בב' מקומות יחד שא"כ היה הפגם נוגע לעמינו ולערי אלהינו וזה א"א כמו שקדם · אני אני הוא המדברת עמך נשמחך לא הנפש ולא הרוח אלא הנשמה בעצמה והלא אם פסקה נבואה מישראל ממך לא פסקה כי בכל פעם אני בא אליך להדריכך בדרך זו הלך ועתה אתה ידעת את אשר עותה וגם לימים ראשונים ככל אשר דבר האיש ההוא ועתה שוב אל ה' אלהיך כאשר עשית בקצת שבוע זה שתמיד היית עוסק בתורה בשקידה עצומה וכשהיית קם מעל הספר תמיד היית מהרהר בד"ת בין בעת האוכל בין בשאר השעות לא נפרדת מן התורה אפי' רגע א' ואם כה תעשה כל ימיך להיות לבך כלי משכן לתורה תמיד בלי הפסק וגם תזהר מן היין ולא תשתה כי אם מעט ומזוג יסירו הבגדים הצואים מעליך והלבש אותך מחלצות לנפש · מעטיפה לרוח · שהרוניה לנשמה · כי היין משך ס"מ הרשע ובהתרחקך ממנו ובהשים לבך קן

ומשכן

כדאמרן · את"כ הזהירני כמה פעמים מלהתענג בתענוגי העולם רק כמו שצוה עלי במראות ראשונות להיות כונתי במאכל ומשתה ודבור לשם שמים ושאין לאכול כי אם שיעור כדי לשבר המרה הנובררת ומרגיש אותה האדם בעת שהוא גס · עוד צוני ללמוד בכל יום המשניות החדשות ע"ו פרקים בבוקר וע"ו בערב כנגד שם י"ה נמצא שבכל שבוע אלמוד רובם והנותר מהם אלמוד ביום שבת ולימוד שבכל יום יהא קודם סעודת הבוקר וקודם סעודת הערב וגם אם יהיה תענית יהיה הלימוד קודם עשות כל דבר ואתה שלום :

פסוק כ"ח

אור ליום שבת אחד עשר לאדר שני חזק ואמץ כי ה' אלהיך עמך בכל אשר אתה עושה וכל אשר אתה עושה ותעשה ה' מצליח הלא בזכות המשניות שאתה מחדש נתעלית והנני המשנה המדברת עמך כי אף על פי שעדיין לא גמרת את כלם כיון שלמדת רוב סדר קדשים בכל עת שאתה קורא בו הרי אתה כמקריב זבחים ועולות לפני בבית המקדש · ואתה מתחבק עם כל המשנה והיא עמך והריני אומרת לך גלי נא לקראתי אחותי רעיתי וכו' חשקתיך ואהבתיך ובעת תלמוד סדר טהרות יצאו מים חיים מלובן העליון דרך רחובות הנהר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן לטהר אותך מכל טומאותיך · הלא ידעת אם לא שמעת אלהי עולם ה' · איכא למבעי מאי לא ייעף ולא ייגע וכי עייפות ויגיעה שייך בקודשא בריך הוא אלא הכי קאמר לא יעיף את אחרים ולא ייגע את אחרים כלומר שעייפות הוא אדם שדואג שלא תבואהו רעה וכמה דאת אומר עייפה נפשי להורגים כלומר מיראה שמא יהרגוהו אמר הנביא הלא ידעת בידיעה ברורה אם לא ידעת לפחות שמעת וקבלת מקדמותיך כי אלהי עולם ה' כלומר אלוה ושליט בכל העולמות העוברים והווים והעתידים כי עולם הוא שם המון ולכן קראו אלהים שהוא בעל הכחות כלם · לא ייעף כלומר כשהאדם חוזר בתשובה הוא יתברך מקבלו ולא ייעפהו כלומר שישקיטהו מפחד שלא תבואהו רעה וגם לא ייגעהו בתוך כף הקלע כמו שמייגעים את נפש הרשעים ואף על פי שחטא זה חטאים גדולים הוא ניצול בתשובתו וז"ש אין חקר לתבונתו כלומר שמה שהעולם תמהים איך יכופר לו אין חקר לתבונתו ית' ויתעלה · וכן תעשה לך אם שוב תשוב אלי ותעסוק תמיד במשנה ובקבלה ובגמ' ובפסק ככל אשר אתה עושה · וגם התרחק מתענוגי עולם ויהיה לבך חושב תמיד בד"ת ולא תפסיק מחשבתך מהם אפילו רגע א' וגם בעת האוכל תהרהר בד"ת ואחר מים אחרונים הקרא פ' אחד משנה או חצי פרק כי אף עפ"י שאתה קורא מזמור אלהים יחננו וגו' חצי פרק או פרק שלם הוא מעולה מאוד ולא להפסק יחשב בין מים אחרונים לברכה שכיון שצורך הסעודה הוא להוציא שלחן מדין שלחן שלא אמרו עליו ד"ת לא הוי הפסק דוגמא דטול בריך או גבל לתורא בברכת המוציא ואם כה תעשה להיות לבך ומחשבתך קן ומשכן לתורה תמיד לא תפרד ממנה רגע וגם תפרוש מתענוגי העולם זולת שבתות ויום טוב ואף גם לא ביציאה מן הגורה כי אם כה תעשה ביציאתך מן העולם לא תיעף ולא תיגע אלא יצאו מ"ה ויאמרו לך יבא שלום וגו' כי הפרישה מהתענוגים הוא כדי לדחות כחו של ס"מ · וזה מ"ש חכמי ונבוני שלעתיד לבא מביא הקב"ה יצה"ר ושוחטו וכו' הללו בוכים וכו' שהכוונה שהרשעים חושבים שמה שמתענגים הוא צורך לקיום נפשם שאם יחסר להם מהתענוג ימותו כשרואים שיצה"ר שחוט ועל ידי כך אינם מתאוים לתענוגים רק לאכול לחם צר ומים לחץ ואפילו הכי הם מתקיימים ומרגישים שכל מה שרדפו אחר תענוגי העולם לא היה אלא מצד היצה"ר ונדמה להם כחוט השערה באומרם שקל ונקל היה להם לכבשו מאחר שאין צורך בתענוגי העולם כי בלחם צר ומים לחץ נתקיימו בלי שום תענוג ולזה הם בוכים והצדיקים נדמה להם כהר גבוה כלומר שכבר היו יודעים שאף אם יפרשו מתענוגי העולם לא ימותו והראיה שפרשו וחיו ואפילו הכי אם היה בא עליהם בטענות אחרות גדולות וחזקות כהר לזה היו בוכים · א"נ נדמה להם כהר גבוה כלומר שיצה"ר בא לאדם להקטין החטא בעיניו והצדיקים היה נראה בעיניהם חטא קטן חמור מאד כהר לגודל המצוה עליו יתברך ועוד שכל מצות עשה ומצות לא תעשה תלויות בי"ם ונמצא החטא הקטן תלוי כהר הגבוה שהם הספירות · והרשעים נדמה להם כחוט השערה כלומר שהיה מסביר להם שהעון ההוא הוא קל כחוט השערה · עוד אמר לי כי סוד אלהי עולם ה' הוא רמז על סוד הגלגול כי אלהי העולמות כלם ה' ולא ייעף ולא ייגע מלגלגל הנשמה מעולם זה לעולם זה ובעולם א' עצמו מגלגלו פעמים רבות עד שיצטרף ויתלבן וז"ש אין חקר לתבונתו :

עוד אמר לי ואני הנה אני בא כלומר אני הנקרא אני המתלבשת יש אני המדברת עמך כי אני האם אשר עליה נאמר אשר יסרתו אמו כי אני ממונה ליסר את האדם בלילה כאמור בזוהר הקדוש ולכן באתי עתה אליך לייסרך המנע משתיית יין ביום כלל ותסגף עצמך בקצת סגופים ובלילה לא תשתה כי אם כוס אחד כאשר אתה עושה ואם תרצה לשתות מעט שתה ואל תחוש מהלאים רק שלא תרבה מהם כי הם מזיקים לגוף והרפואה יש לה מבוא גדול בעבודת השם יתברך ואם כה תתנהג ויהיה לבך ומחשבותיך תמיד קן ומשכן לתורה ולא תפרד ממנה אפילו רגע ונתתי לך מהלכים בין העומדים ותזכה לעלות במעלת הצדיקים ותזכה ליהרג על קדושת שמי ובכן תשאר זך ונקי ומעתה אתה נחשב מהעומדים לפני ה' לפי שאתה עתיד ליהרג על קדושת שמי ונשמתך מתעלה מעתה ומחיצתך במחיצת קדישי עליונים לכן חזק ואמץ כי ה' אלהיך עמך ואתה שלום וכו :

סימן מב

אור ליום שבת רביעי לאדר שני חזק ואמץ אל תירא ואל תחת כי כל אשר אתה עושה ה' מצליח וכל אשר עשית והורית עד היום ה' מצליח בידך וכן מסכימים במתיבתא דרקיעא חי ה' כי פסק זה אמת ויציב הלכה למשה מסיני הלכה כוותך ומטעמך ואם תשלח לקושטאנטינ' או לרבך או לחכמי א"י כולם יסכימו כוותך וגם הוא בעצמו אם ישאל לו כן ישיב אלא לפי שעה נתבהל וגם קנאת טינא שעלה בלבו לכן חזק ואמץ אל תירא כי כל אשר עשית והורית עד היום הזה ה' מצליח ומסכים בו וכן כל מה שתעשה ותורה מכאן והלאה הקב"ה יצליח ויסכים על ידך רק אם תטרח כמו שטרחת בפסקים

הקודמים

Digitized by Microsoft ®

מפום דיומא קמא רמיז לגבור' איבעי ליה לבר נש לממסר נפשי' לי' • דוגמת עקידת יצחק ובהכי משתכיך תוקפא דדינא והכי הכוין את · אבל ביומא תניינא לא איבעי למיצם מפום דאיהו רמיז למלכות ואיהו עלמא דמיכלא להכי איבעי למיהב ליה חולקא ובצומא דהצום ביומא קדישא הדין תזכה למיהוי לך בר דכר בהאי שתא מהאי איתתא כשירה דילך והא אזכך למיעל להר קדשי והלמוד ותלמד וכו' ותהוקד ותיסק לרעוא על רעותא במדבחי ואזדהר מלאתהנאה במידי דהאי עלמא ומלסגאה במילולא דלאו צורכא כמא דאמר על רבי דלא שח שיחה בטלה כל ימיו · והכי אבעי למהוי כל בר נש על האי איתמר ואין יתרון לבעל הלשון דהא מפסיד זמניה ונפשיה בההוא מלולא דבדי ולא מסקא מידי לכן אזדהר מינה טובא וכן אזדהר מלאתהנאה ומלאתענגא בשום תפנוקי וענוגא בעולם ותדבק בדחלתי וביראתי ובאורייתי ובמצותי ולא יעידון מפומא ולבך אפילו רגעא ועביד דתגמור סדר טהרות מקמי יום הכפורים וטוב לך ואתה שלום :

אור יום ב' של ר"ה חזק וגו' והא רזא דתקיעת' ביומיי קדישייא האילין לבסומי דינא דגבורא ומלכות · והא מעקרא דלא הוו עבדי אלא יומא קמא משום דבסומי דגבורה הוה ובתר דאתתקף דינא בגין חובא דבני נשא אבעי לבסומי נמי למלכות ומשום הכי התקינו שיהיו עושין אפי' בא"י שני י"ט ר"ה · והא רזא דתקיעא דראש השנה דשופר לא בקרן פרה וכו' משום דשופר אתי לבסומי דינא ואיבעי דיתבסם במידי דרחמי ולא דמידי דדינא ושור ופרה רמיזי בדינא ומש"ה קרניהם פסולים ותנא נקט פרה משום דאיהי רמיזי בדינ' רפיא ואפ"ה קרנה פסולה וכ"ש קרן דשור דרמז בדינא קשיא וקרני כל שאר בעירן דכיין כשרים אעפ"י שאינם חלולים ודלא כמפרשים דפסלי להנך שאין קרנן חלול דליתא אלא כלהו כשרים ניהו בר מקרן שור ופרה · ועיזים אף ע"ג דמחזי דרות מסאבא אתחזי בהון קרן כשר כדאמר בזוהרא קדישא דמ"מ דכיין אינון משום דמתעבר מנייהו דלא מדביק בהו ומ"מ מצוה בשל כבשים משום דרמיזי לתפארת ומצוה בכפוף למרמז בכ"י והא רישא דתוקע רמיז לתלת עילאי ושופר רמיז לוא"ו ומשך. הוא"ו וספיקן דתליין בהו וכפיפותא דיליה רמיז לכ"י ותוקע בפים ברוחא דשופר בפה צר דיליה ונפיק קלא בפה רחב דיליה ומשתמע לבני נשא רמיז לבינה דנשבא ברוחא דילה בתפארת בחשאי ומתפארת נגיד לכ"י ומנה נפיק ומתחזי ומשתמע נגידות' דשפע' דכולהו עלמין ותו הא הכא רמז לד' יסודין דהא תקיעת' הוי ברוחא ואיהו חמים לקבל אשא ונפיק מיניה רוקא דפומא דרמיז למיא ושופר איהו מנא דכלהו רמיז לעפרא דאיהו מנא דכלהו · והא שברים אינון דרמיזי לגבורה · ותרועה רמיזא לכ"י וברישא מחברין שברים לתרועה ומבסמין להו בתקיעה לפניהם ולאחריהם ובתר הכי עבדינן תש"ת לבסמא לגבורה בפני עצמה ובתר הכי עבדין תר"ת לבסמא לכ"י בפני עצמה והא לא סגי לבסמא כל חדא בפני עצמה ובתר הכי נבסם תרווייהו כחדא משום דאי הוה סגי לבסמא לכל חדא בפני עצמה בעוד דהוינא עסוקים בחדא הוויא אידך מחזיי תוקפא דדינא ומש"ה ברישא מבסמינן לתרווייהו כחדא ולבתר לכל חדא באנפי נפשא ועבדינן כל סימן ג' זמנין משום דהכי אצטריך משום דבזימנא קמא מספי קצת שלהובא ובתניינא מספי ולא מספי ובתליתאה מבסם תקיעתא דמיושב הוו במלכות תתאה דילן דהא כל שקלא וטריא בה הוי ובתקיעת דמעומד מחברין לה לעילא ומש"ה הוי מעומד ומש"ה נמי לא עבדין כל סימן אלא חדא זימנא משום דספיקן עילאי רמיזא בעלמא סגי לן · ומעיקרא בדמיוש' הוו סגי חד גוונא מכל סימן וסימן ומש"ה בקצת דוכתי הוו עבדי תשר"ת ובקצת תש"ת ובקצת תר"ת ובתר דאתקף דינא בגין חובי התקין ר' אבהו דבכל דוכתא יעבדון ג' גווני בסימותא והא מלכיות זכרונות שופרות רזא דמילתא דברישא ממליכינן להקב"ה ואמרינן דהא אפילו דחובייא סגייא אית ליה למיתן על עלמא משום דהא עתיד לאעברא קליפין ולאמלכא בלחודי והיינו דקאמר והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא וגו' כלומר משום דקליפין גרמין לבני נשא למיחב עביד קב"ה כמה פעולות משניין דא מן דא למיהב אגר טב להאי ולאענשא להאי אבל בההוא זימנא דיתעברון קליפין ומלאה הארץ דעה את ה' ולא יהון חובי ואשתכח דלא יהא ליה למעבד אלא עובדא חדא עם כל בני עלמא · והיינו ביום ההוא ה' אחד ושמו אחד · ובתר הכי אמרינן קמיה דאוף דלא יהון בדינא עובדין שבין ידכר לדרין קדמאין דלא הוו להו זכיין ואפ"ה לא שצי יתהון וה"נ יעביד עמנא · ואמרינן ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה וגו' לומר דאי לא חזין למיחס עלנא כבני נשא לפחות יחוס עלנא כדחס על הויא חיה ובהמה · וכההוא חכימא דאמר פרנסני כעורב וככלב · ותו משמע מקרא דבגין דהוו בצילא דתיבה אשתזיבו ואנן נמי כיון דמתקרבין למיתב בטולא דתיובתא אבעי לחייסא עלן · ותו מדכרינן דרי קדמאי למימר אע"ג דלית לן זכוון הא בדרין קדמאי הוו כמה צדיקי וחסידי וזכותהון יגן עלנא ומדכרינן דרי בתראי למימר דאוף דלא יהא לן זכוון דרי בתראי דאית בהון כמה דעתידין למהוי זכיין יגן עלן זכותהון · ובתר הכי אמרינן שופרות למימר אע"ג דלא יהא לן זכוון חוס עלן בזכות דקבילנא אורייתא ואמינא נעשה ונשמע · ותו מדכרינן זמנא דגאולה דיתקע בשופר גדול · והא אינון רמיזין לתלת עילאי מלכיות דכ"ע דאיהו מלכא על כלא · זכרונות לחכמה דאית בה תפיסו קצת ולא טובא אלא כעין זכר בעלמא · שופרות לבינה דאיהי שופר גדול · ותו רמיזי לג' אמצעיות מלכיות לחסד דאיהו רישא לז"ם הבנין זכרונות לגבורה דהא מאן דאיהו גיבור גבורן דיליה נזכרים בעולם · שופרות לת"ת דהא איהו רמיז לשופר כדאמרן · ותו רמיזי לתלת בתראי נצח הוד יסוד מלכיות לנצח דהא תמן איהו מלכות שאול והיינו דא"ל שמואל וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כלומר מלכות דילך מספרא דנצח וכיון דעברת על מימרא דה' אשתכח דשקרת בנצח ואיהו לא בעי דישקרון ביה ומש"ה מלכותא אעדיו מנך ואתיהיבת לדוד דאיהו מספרא דהוד ויתן עוז למלכו דאיהו שאול דאתי מנצח · וירם קרן משיחו דאיהו דוד דמלכותיה מהוד · ורזא דמלתא משום דבעי מלכותא למהוי מספר שמאלא בגין דיתקף בדינא על בעלי דבבו ומלכותא שרי מנצח דאיהו ימינא כי היכי דיתקף ביה שמאלא ובתר הכי אסתאר בשמאלא ומש"ה הוה דוד עולימא דשאול כי היכי דינקוט תקיפו דיליה משאול מתניתין לנצח וברייתות להוד דאיהו רמיז לביעא דבר נש דמיניה מתעבד זרעא ותו דתוקפא דנצחא דקרבא דתלי בהוד איהו זכרון בעולם שופרות ליסוד דאיהו משך הוא"ו ושופרות רמיז ליה

כדאמרן

Digitized by Microsoft®

לך למנדע אמאי מהדרינן פ' ציצית דאית בה ע"ב תיבין עם ג' דמהדר ש"נ אי לסלקא לה לחסד הא סלקינן לה בקדמיתא · ותו אמאי חסרין ג' תיבין בפרשתא דא ואיצטרך ש"צ לאשלמא לון טפי הוו עדיף דלהוו הנך ג' תיבין בגופא דפרשתא · ותו אמאי יחידאה לא מצי לאהדרא לון לאשלמא חושבנא כדקא עביד ש"ץ · ותו אמאי תרין תיבין מגופא דפרשתא ותיבה ג' לאו איהי מפרשתא · אבל רזא דמלתא כדאמרית לך בכוונה דקרא קמא דבתר דסלקינן לה לעילא בעינא לאחתי לה ולמקשר לה בסטר דחסד דתמן הוא דוכתא וה"נ עבדינן השתא דבתר דסלקינן לה לבינה אהדרינן ומחתינן לה לאסוחה עלמא ומקטרינן לה בסטרא דחסד · ומשום דעד דוכתא דידה אית ג' ספירן חסד נצח יסוד · ומשום הכי חסרינן בפ' דא שלשה תיבין לרמוז ג' ספירן קודם דוכתא דידה בעינן לקטור לה ומשום הכי ש"ץ בעי לאהדורי לה לאשלומי מניינא דע"ב תיבין ותרין תיבין הוו מפרשתא ותליתאה לא משום דהוא תיבת אמת דרמיז בת"ת ורמיז נמי לצדיק ולאלופי דכל עיקרא דיחודא וזיווגא דילה הוי בת"ת וצדיק והנך ג' ספירן דאמרו רמיזן לג' עילאה משום הכי לית רשו ליחידאה למימר לון כי היכא דלית ליה למימר ק' ק' דמדי דרמז לג' עילאי לית רשו ליחידאה למימר :

ובבל האי איבעי לך לכווני בק"ש ודלא נמפסק לבך מהרהורי אורייתא אפילו רגעא חדא וגם התמנע מלמשתי חמרא כל דתיכול ובפרט ביממא ואפי' מאי דתשתה בלילה ליהוי מזוג טובא ותיתוב לדתלתי כדקא יאות הלא מן שמיא משגיחן עלך לטב דהא בזמנא דהות מרעא כמה סניגורון וכמה קטיגורון קמו עלך כמא דהודעתך דבההוא ליליא דשמחת תורה דהוית מרע טובא הא איתגמר דיקך אלא דעתיקא דעתיקין ·אהגלי עלך בזוהר לבינוניתיה ורחם עלך בזכותא דהנך מתניתא דהות מתנית בגו מרעך ומהרהר בהון ובתר הכי אנהר לך למקרבא לדחלתיה ואמרע קמך שלמה בחירי למחזי אי תנדע ליה וזכו הוה לך דאשתמודעתא ליה ואוליפתא מיניה למדחל יתי ואוף כתבת עליה טבוון לההיא קרתא רבתא דאזל עד דאתערו הנהו חברייא קדישא למיתב למריהון וההוא זכותא תלי בך דאתערו דילך עביד ובגין דאולפו אורייתא מפומך איגון מנהרין לך ואת מנהיר להון ואתון מנהרין לחברייא קדישא שבעיר ואם בישראל ואינון מנהרין לכון אלין ואלין הדרך עליהון והדריהון עלך זיוך עליהון וזיוהון עלך לא תתנשי מנהון ולא יתנשון ממך לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי לכן אזדהר מלמפסק הרהורי דאורייתא מלבך אפילו רגעא חדא ומחמרא נמי אזדהר לך כמא דאמרית ומלכי ישפר עליך וחטאתך בצדקה פרוק ועויתך במיחן עניין לחמלא ולחיים' על מסכינא כמא דאת עביד וגם למסבל כל עניין וסגופין ודא רמיז עניין ואע"ג דלא להוי אלא הכי תרי דמענית בשבוע משתיא ואי כדין תעביד קב"ה ישבוק חובך ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה דאינון צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם והכא מזמנא לך עטרה בכמה אבנין ומרגלין דיקר וכורסייא דיקר בין צדיקייא ופורפירא יקירא וטבא למנהר אע"ג דאית עלך חובין קב"ה יוותר לון גבך ואע"ג דמ"ד דקב"ה וותרן יוותרן מעוי ה"מ כד לא תייבין אבל כד תייבין ומתחרטים ותוהים על הראשונות קב"ה שביק לון ויהיב לון אגר טב ואוף הכי אעבד לך ואזכך דתתוקד על קדושת שמי כי היכי דתיהוי זהיר ובהיר לעלמא דאתי והא את חזי דבתר דתבית לדחלתי אתיהיב רשו למללא עמך בהאי לישנא ולא תימא דגריע הוא דמרים הוו ממללין בלשון הקודש דההוא לשון לא הוה קדושה כולי האי דהוה כלישנא דמליל גבר עם חבריה אבל האי לישנא הא ידעת דלית גבר דמשתעי עם חבריה · בכן תנדע דמכתר עילאה קא אתי ועוד דהשתא מתחזי דבעידנא דאנא ממליל עמך את בעיינין פתיחין ומסתכל בכל סטרא ואת מרים קלא במלולי בפומך וכל מאי דיסתפק לך בין בפסק בין בגמרא או פי' או תוס' אתיב לך לאוד דתהרהר בההוא ענייגא ותימא דרעותך דיתובון לך לכן חזק בתיובתא דילך דכל זינא אזיל לזיניה ובאתרא דמתדבק בר נש תמן מתדבקין ביה ואם תרבה להדבק בי כאשר אמרתי מכריזי עלך ברקיעא הזהרו בפלוני ובתורתו הוא האיש אשר מלך מ"ה חפץ ביקרו כי עתה נתמעטו הדורשים את ה' והמתעורר לדרשו הוא נזכר לטובה ואתה שלום וגו' :

סימן נב

בשלהי אייר תנס נמכרתם על עסקי תנס שהם צורכי הגוף נמכרתם כי סבת החטאים הם הנאות הגוף ותנס הם בקראכם בו לא יועילו ולא יצילו כי תגאלו מהחטאים שנמכרתם במעט תאות הגוף והנאותיו כי כסף לשון תאוה כמו נכספה וה"ק תגאלו בלא כסף כאמור ואתה שלום:

עוד אמר לי הנה הקדוש ברוך הוא עומד על ימינך לעזרך ולהצילך מיצר הרע והוא וכל חיילותיו יפלו תחתיך אם תתחזק בעבודת קונך וז"ס יפול מצדך אלף וגו' כלומר אם יהיו מסטרא דשמאלא אלף עומדים על שמאלך יפלו תחתיך כי רבבה מסטרא דימינא עומדים לעזרך כי מדה טובה וכו' והבא לטהר מסייעין אותו :

סימן נה

אור ליום שבת שלשה לחשרי חזק וגו' דרשו ה' בהמצאו הא איכא למידק מאי בהמצאו ומאי בהיותו קרוב ותו אמאי בחד נקט דרשו · ובאידך נקט קראוהו · ותו דאמר רבנן לא קשיא כאן ביו"ד ימי תשובה כאן ביחיד וכו' והא קרא דמי גוי גדול. אשר לו אלהים קרובים אליו בכל זימנא משמע · ותו מאי יעזוב רשע דרכו וכי בתר דתב בתיובתא דקאמר דרשו ה' בהמצאו בתר הכי קאמר יעזוב רשע דרכו וגו' והדר למקרייא רשע ואיש און · ותו מאי וישוב אל ה' ומאי ואל אלהינו ואמאי בהאי נקט וירחמהו ובהאי נקט כי ירבה לסלוח · ותו אמאי נקט בהאי לישנא דריבה ובהאי לא · ותו מאי כי כאשר ירד הגשם והשלג על הארץ ושמה לא ישוב וגו' משמע דבסופא הדר הגשם לשמים והא לא חזינן דהוה הכי · ותו אמאי נקט גשם ושלג והא איכא כמה ארעי דלא נחית בהו שלג ואמאי נקט מילתא דלא שויא בכולהי ארעי · ותו אמאי נקט זרע לזורע ברישא והא עקרא דמלתא לחם לאוכל · ותו מאי שובה ישראל עד ה' אלהיך לפני

הקודמים ולמה הרדת על הפסק ההוא הלא נתן ה' לך לב
לדעת ולהכיר כי דרכך אמת וצדק כי אף על פי שאתה תמיד
חוטא סברתיך וזו מדה טובה היא מ"מ נכרים דברי אמת וע"כ
אל יפול לבך עליו כלל כי במתיבתא דרקיע' מסכימים לדבריך
כאשר אמרתי והלא לך למנדע דמן שמיא משגיחין עליך אף על
גב דסרחת בקדמית' כמא דאת ידע קב"ה לא שבק לך דרחמוי
תדיר עלך ולא חסרת כל טוב עד דתבת בתיובתא ואתית
לשברי בטולא דגדפי רחמוי וקב"ה בסגיאות טיבותי' ורחמוי
נפישן פשט ידיה לקבלא יתך בתיובתא ותקן מחתרתא מתחות
כורסי יקרא לקבלא יתך ובתר כן זכאת תיובתא בידך ואפילו הכי
קב"ה לא שבק רחמוי ממך ואוף בתר דהדרת באידך סיתוותא
לא מנע ממך טיבו ומזון ומ"מ לא בעא לאלקאה יתך בגין דלא
הוית מתעורר למיתב קמי' לא הוית כדאי למשלח ידיה לאלקאה
יתך ומתו לך באינון מרעין וכמה סנגורין וכמה קטיגורי קמו
עלך וקב"ה ברחמוי נפישין רחם עלך בזכות הני משניות דאת
מתנית תדיר בפומך ואוף בזכות דאת מחבר תדיר בפסק·
ע"כ שזיבו יתך ויהיבו באתרך כמה גוברין ולכן מיתב תיתוב
קדמאי ותיתוב ותדבק בי ובדחלתי והרהורין דלבך יהון תדיר
באורייתא כמא דעבדת באינון שבועיים והא בשבועה דלא
יהבת רווחא ללבך בקצת רגעי דלא הרהרת באורייתא והא
הודעתיך דלא בעי למפסק אפילו רגעא חדא מאורייתא דלא
יהא רשו לס"מ למשלט עליך דבעי דלא יהי' לך אל זר דהיינו
היצ"ר דא מסטרא דס"מ רשיעא והיינו דכתיב אני אני הוא
ה' שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים שמי היינו
מטרוניתא לאחר דהיינו ס"מ לא אתן רשו ודוכתא דישלוט בה
ותהלתי דהיינו אימא עילאה לפסילים דהיינו אינך דורות
שעלו במחשבה להבראות אשר קומטו בלא עת לא בעא קב"ה
דיפקון לעלמא ובג"ד קארי לון פסילים דאפסילו מלמיתא לעלמא
וע"כ תלי לון בתהלה דהיא אימא עלאה דכל מה דנפק לעלמא
מסטר' קנפיק ברזא דברוך גוזר ומקיים דאתמר עלה והיינו רזא
דמבטן מי יצא הקרח דבטן היינו אימא עלאה דרמיזא לבטן דמיכ'
נפקין כל תולדין דעלמא ואתקריאת מי וקאמר דמהתם יצא הקרח
דהיינו דמימוי גלידן וקפיאן וא"ת היאך אפשר דחסד מימוי גלידן
וקפיאן דא"כ הו"ל למהוי סטרא דדרום דרמיז לחסד קרירא ואנן
חזינן דאיהו חמימא טובא וכן איכא לאקשויי דכיון דגבורה תוקפא
דאשא הוי סטרא דצפון דרמיז לה הוה ליה למהוי חמימא טובא
ואנן חזינן דהוא קריר טובא הלא ידעת דאית תרי גווני אילנין
ואת חזי לון בחד אברהם לימינא ויצחק לשמאלא ואידך
יצחק לימינא ואברהם לשמאלא ולא פליגי אלא כולהון בדרגא
חד סלקין כדאמר בזוהרא קדישא אע"ג דאתבררו מלין הכא
והכא בכמה דוכתי כולהו בדרגא חד סלקין וה"נ תרווייהו בחד
דרגא סלקין לאוריי לן דרחמי כלילן בדינא ודינא ברחמי
וסגיאות טיבותא עבד עם עלמא במכילתא דדינא מבמכילתא
דרחמי דאלמלא מכילתא דדינא הוה בר נש מסגי למיתב קמיה
מאריה ולא הוה מתעורר למיתב מחוביי ולבתר הוה מתאבד
בשעתא חדא בסגיאות חובוהי דאע"ג דלא הוה מכילתא דדינא
אלא דחסד מ"מ לסוף הוה דינא מתעבד בחדא שעתא דאיכא
מכילתא דדינא ע"י דינא מתערי בני נשא למיתב מחוביהון
ולרמוזי דהכי תרין מכילן אתכללו חדא בחדא אתחזו דההוא
אילנא גבורה דאיהו יצחק לימינא וחסד דאיהו אברהם לשמאלא·

והשתא לא תקשי דחסד מימוי גלידן וסטרא דרום חמימא דמגו
דדינא דאשתכח ביה סטרא חמימא ואעפ"כ מימוי גלידן מגו
קירותא דחסד ובכה"ג איכא למימר בגבורה דסטרא קרירא מגו
דמיא דחסד נגדין בה ומקררין לה· ותו אית לך למינדע דרזא
דחמימותא דסטר דרום הוא בגין דתוקפא דגבורה בטש לקבליה
ומש"ה מחמם ליה טובא וכד אתחזי בנהורא דבטש בעשישותא
דבכותלא דלקביל עשישותא מזהר טפי מבכותלא דבסטר עשישותא
והכי נמי תוקפא דחמימותא הוי דסטר דאשא דצפון מחי ובטש
ביה טפי ממאי דהוה בסטר צפון גופיה מחמימותא דיליה
מטפי על ידא דמיא דחסד דנגדין ביה דמשתאכן גלידן מתוקפא
דאשא דמחי בהון ומש"ה תחזה דבסטר דרום רוביה לית ליה ישובא
דמגו דמחי ביה תוקפה דאשא לקבלי' מחמם ליה טובא עד
דלית אינש יכיל למסבל חמימותא דיליה· אבל בסטר דצפון
רוביה ישובא דתוקפא דאשא דיליה מטפין מיא דנגדין מחסד
ומקררין ליה וקרירותא דילהון לסטר צפון לא הוי תקיף כתוקפא
דחמימותא דמחמם אשא דגבורה לסטר דרום משום דמחיותא
דאשא לקבליה מתחמם ותלהב טובא מה דלית הכי במיא
דנגדין לסטר צפון ומש"ה יכלי בני נשא למסבל קרירותא דילהון
ולהכי רובא דלסטר צפון אית ביה ישובא· דנא היא רזא דמלתא
ולא מבעי לך למשבק מלהרהרא באורייתא אפי' רגעא חדא
דלא למיהב דוכתא ורווחא לס"מ דאיהו יצה"ר כלל ועיקר אלא
לאוקדא לי' בקש דק"ש ברזא דכוונה דליבא דאע"ג דגווני טובא
אתמרו בה שפירו דכלהו הוי כה"ג דאת מכוון בה למיסק
למטרוניתא עד א"ס ולנחת' לה עד אין תכלית ולמהדר לסלקא
לה עד א"ס· ומאי דאוליף לך שלמה בחירי למהדר לנחתא לא
שפיר קאמר אלא דלית לאחתי לה אלא עד חסד דתמן הוא
דוכתא דבת היתה לו לאברהם וכדקאמר בזוהרא קדישא בסטר
דרומא המן תתקעון יתה ובתר הכי תכוין בשם י"ב ובתר
הכי בשם בן מ"ב ואע"ג דפרשתא קמייתא מילין דרחמי
נינהו ואיבעי לה למהוי בסטר דחסד ושמא דמ"ב בסטר דגבורה
ותו דהא איתמר דכי סלקא באורח דרום סלקא והיכי שירות
דסלקו דלא הוי בפרשתא דאית בה מ"ב דהוא בסטר דגבורה
כולהו מילין סלקין לדרגא חד לאחזויי במכילן כלילן חד בחד
בהאי פרשתא דאית בה מילין דרחמותא אית בה מ"ב דהוי
בסטר גבורה וסליקו דמטרוניתא ברישא הוי מסטרא דצפון
דמתמן הוי יניקו דילה· ומאי דאמרו דסלקו באורח דרום וכו'
היינו למימר דסלקא במילין דרחימו דהוו מילין דאורח דרום
ולא במילי דפורענותא ורגיזו דהוו במילין דסטר צפון· ובתר
דסלקין בצפון מיבעי לסלקא בדרום ברזא דפרשת והיה אם
שמוע דאית בה ע"ב תיבן לקבל ע"ב גשרין דחסד ואע"ג דאית
בהאי פרשתא מילין דפורענותא ורגיזו דשייכא לסטר דגבור'
הא איתמר טעמא למלתא דלאחזויי דכל חדא מהני כלולה
מחברתה עבדינן הכי· ותו דבהאי פרשתא אית מילין דרחימו
ברישא ובתר הכי סלקינן לה לגבי אימא עילאה ברזא דחמשין
תיבין דאית מושמתם עד על הארץ לקבל נ' שערי בינה דמתמן
נפיק כל טיבו וכל חידו לעלמין ועליה איתמר למען ייטב לך
לעולם שכלו טוב ברזא דצדיק דיניקו דיליה מהכא ברזא דעמד וגנזו
לצדיקים דעין לא ראתה אלהים זולתך· והיינו למען ירבו דמתמן
הוי' אורח ימים אורח חיים ורבוי ימים לכלהו עלמין· ימיכם
רמז לספירן וימי בניכם רמז להיכלין דמטרוניתא· והשתא אית
לך

Digitized by Microsoft®

טוב עשית ששתית הלילה הרבה ואף שהיה מזוג הלא בריבוי השתיה מחליש הגוף · וכבר הודעתיך שרפואת הגוף יש לה מבוא גדול בעבודת השם לכן הזהר מכאן ולהלאה תמיד תהיה מחשבתך בתורה לא תפריד ממנה אפילו רגע אחד כאשר הוריתיך וראה אחי ידידי מה ה' שואל מעמך כי אם שמירת היסורין הראויה לך על עונותיך שתהיה מחשבתך דבקה תמיד בתורה לא תפרידנה ממך אפי' רגע אחד · ואם כה תעשה תמיד ותזהר מן היין אשריך בעה"ז וטוב לך לעה"ב כי תהיה משכן וקן לתורה דבק בה תמיד בלי הפסק שלא לתת מקום לס"מ לשלוט עליך כלל וז"ש הלולאות והקרסים שהיו במשכן וז"ש דבקות ס"ת שבק"ש שנכתבו כן כדי לדחות ס"מ שלא יכנס שם ומצוה על הקורא להפרידם שאז אין לחוש לס"מ ליכנס בין הדביקים לפי שכוונת הקורא קושרת ומאחדת התיבות שבק"ש וע"י כן אין רשות לס"מ ליכנס שם ובס"ת הדבוקות פסול מזה הטעם ומאחר שהגויל הוא קושר ומאחד כל התיבות שבס"ת וגם הם קשורות ומאחדות ע"י התיבות המדובק' כעין תיב' הדבוקות בק"ש אין רשות לס"מ ליכנס שם ולכן אם נדבקו האותיות פוסלות כיון שאין צורך בדיבוק ההוא וז"ש תורת ה' תמימ' שכאשר היא כתובה בס"ת כהלכתה היא מיוחדת ומקושרת והיא תמימה ושלמה ושלימותה כ"כ גדול שאין צ"ל שהוא משיבה הנשמה למקומה וכן הרוח אלא אפילו הנפש שהיא היותר עב וגם משיבה אותה למקומה שממנה חוצבה שהיא הרוח והנשמה מתעלה למעלה ע"י כך והרוח נקשרת בנשמה והנפש בהרוח : עדות ה' נאמנה פי' לפי שאין עדות אמיתית אלא ע"י ראיה לא ע"י שמיעה ואמונת התורה אינה אלא ע"י קבלה אמר דע שאע"פ כן היא נאמנת ותדע שהרי היא מחכימת פתי ואלו לא היתה נאמנה היה לה לטפש אפילו החכם כמו שהוא בדיין הנוטל שוחד שהוא מעוור עיניו : פקודי ה' ישרים כלומר שהן בעצמן ישרים שאינם רחוקים מהשכל · מצות ה' ברה כלומר היא זכה וברה · ולפי שהטבע הלבן הוא להחשיך העינים כמו בהירות השמש וכיוצא אבל התורה אע"פ שהיא זכה וברה היא מאירת עינים : יראת ה' טהורה כי היראה האמיתית מה' אינה תלויה בדבר רק היא טהורה בלי שום תערובות כוונה אחרת אלא יראת המעלה והרוממות ועל כן היא קיימת ועומדת לעד : משפטי ה' אמת וגו' שהם מהתפארת שהוא אמת צדקו יחדיו כלומר אע"פ שתראה משפטים הפכיים כגון פרה אדומה שמטהרת את הטמאים ומטמאה את הטהורים צדקו יחדיו ואין להרהר עליהם · הנחמדים מזהב וגו' ירצה הנחמדים שהם המצות ויצאו מזהב שהוא מדת צפון שאע"פ שכתוב אש דת למו הרי אמרו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו · ומפז רב כלומר ג"כ יצאו מפז שהיא כ"י שנקראת פז לפי שהיא יונקת ממדת הגבורה הנקראת זהב ע"כ נקראת היא פז וירמוז עוד שנמשכו מצד ימין שנקרא פז רב על שחסד למעלה מגבורה כי הגבורה יונקת מחסד ופז הוא הזהב ורומז למדת גבורה וא"כ פי' ומפז רב שנמשכו ג"כ מחסד שהוא גדול ורב ממדת הגבורה הנקרא פז · גם עבדך וגו' כלומר כשאשמור המצות הנפש שהיא הגרוע שבג' כחות האד' וע"כ קראו עקב תתעלה ותעשה רב כי תתקשר ברוח והרוח בנשמ' · שגיאות מי יבין וגו' כלומר כשתדע לי ששגגתי ואשוב עליהם ידעתי תקבל תשובתי כי מ"י שהיא בינה והוא תשובה יבין ויקבל תשובתי אבל מה שאחלה פניך הוא שמאותם הנסתרות שלא ידעתים

מאותם נקני · גם מזדים חשוך וגו' כלומר אל תביאני לחטוא במזיד ע"ד העבר עיני מראות שוא · אל ימשלו בי וגו' כאמר כשאהיה בטוח מהן כשתחשכני מהזדונות ממילא אהיה בטוח שלא ימשלו בי ההטאים החזקים שהם הפשעים ונקתי מפשע רב : ראה טוב טעם ודעת המזמור הלז ועוד הוא נדרש לכמה פנים כי שבעים פנים לתורה וזה הדרך תוכל לדרוש ברבים כי נכון ומשוב הוא · ועוד אוסיף לתת את דודי לך אם תהיה משכן וקן לתורה ולא תפריד מחשבתך ממנה בשום רגע בעולם · ותהיה לך נפש יתירה בחול כמו בשבת ובשבת תתעלה יותר ואגיד לך כל מה שיסתפק לך בין בגמרא בין בכל דבר בין בכל ענין לכך חזק בה' ותייחד מחשבתך להורה כאשר אמרתי · ובטח בה' ועשה טוב ורעה אמונה עשה חברה ומרעות לאמונה העליונה בהיות מחשבתך תמיד דבוקה בתורה כאשר הוריתך ואתה שלום :

מזמור לא אור ליום השבת ט"ו לאדר א' שנת הש"ז ה' עמך וגו' הזהר שלא תפריד מחשבותיך ממני אפי רגע ולא כאשר אתה פעם מדביק פעם מרחיק ומעט בתאוו' בכל האפשר כי אם אפשר ליזון בלי מאכל היית חפץ מאוד · ויפה כיוונו המסתירים עצמם בשעת האוכל כמו בשעת עשיית צורכיהם כי היא חרפה לולא ההכרח לכן התרחק למאום הנאות ואעלך במעלות רמות : מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' דהא איכא למידק מאי נגד בני אדם דמשמע דהוא דבר בפרהסיא והא קודם לכן אמר אשר צפנת ליראיך · **אבל** רזא דמלתא דקב"ה עביד הפך בני אדם דבני אדם כד יהבין שכר בעו הפרסום וקב"ה אשר צפנת · ועי"ל דקאמר אשר צפנת ליראיך שיראתם אנא במצפוני הלב צפנת אבל לחוסים בך נגד בני אדם דאינהו פלא לאגרא בהו בפרהסיא והיינו פעלת דאיהו פועל מפורסם · ועי"ל אשר צפנת היינו הקרן פעלת נגד בני אדם היינו הפירות ודייק. לישנא דפעלת דפירות הינון פועל · ובכן הזהר לכתוב כל דבר שאני מחדש לך ואל תשכח מללמוד בקבלה והזהר שתהיה מחשבתך בי תמיד ואזכך וכו' ובתר כן אזכך ליתוקדא על קדושת שמי וכו' ואתה שלום :

מזמור לד אור ליום ו' ג' לשבט הזהר בי ובתורתי ובמשניותי להרהר ביום תמיד לא תפסיק רגע בי כבר אתה יודע כי אמרתי לך כמה פעמים שכמה עולמות אתה בונה בשעה שאתה מהרהר במשניות ובשעה שאתה פוסק כמה עולמות אתה מחריב לכך הזהר כי עכשיו ז' עולימין דידי דאמרית מלוין יתך תדיר וכמה חיילין מלוין יתהון ומכריזי קדמיהון ואמרין הבו יקרא לדיוקנא דמלכא לכן אזדהר טובא דאזכך וכו' · מי האיש החפץ חיים דהא איכא למידק מאי חיים ומאי ימים · ותו מאי חפץ ומאי אוהב · ותו מאי תו לראות טוב ומאי ניהו רע ומאי ניהו מרמה · ותו אמאי בהאי אמר לשונך ובהאי אמר שפתיך ותו מאי סור מרע ומאי ועשה טוב · ותו מאי בקש שלום ומאי ורדפהו · אבל רזא דמלתא דמ"י היינו בינה ואיש היינו ת"ת וה"א דהאיש רומז לבינה וחפץ רמיז לכ"י דהיא ארץ חפץ וקאמר דמאן דמחבר הני תלתא כחדא גרים למשפע חיים מעלמא עילאה דאוהב ומחבר ימים דאינון ספירן · לראות טוב כלומר לאשפעא ביסוד דאקרי טוב דראי' הוא לשון חיבור וידיעה · נצור לשונך מרע לשון היינו בינה ושפתיך היינו נצח והוד וקאמר דינטר להו מהנך סטראין ומשום דהנך סטראין לא יכלין למקרב לבינה אלא

לפני ה' אלהיך מבעי ליה ומאי דאמרו רבנן מהכא דתשובה מגעת עד כסא כבוד משמע דאיהו מלכות וה' אלהיך איהו למטה · ותו מאי קחו עמכם דברים וגו' · ותו מאי ואמרו אליו כל תשא עון וגו' דמשמע דהני מילין בלחוד יימרון קמיה והא לית בהון לישנא דפיוסא דבקשת מחילה ותו מאי ענין לזה אשור לא יושיענו וגו' ותו מאי על סוס לא נרכב דמשמע דאיכא איסורא ברכיבת סוסיא והא ודאי ליתא · ותו מאי אשר בך ירוחם יתום מאי יתמי הוו בהו דאמר הכי :

אבל רזא דמילתא דכל בר נש תב בתיובתא שלימתא כאלעזר בן דורדייא מגו חביבותא דקב"ה הא ודאי מתדבק ומסתלק לעילא ובהני י' יומא קדישא כיון דיתוב בתשובה שלימתא אע"ג דלא יהא כ"כ כמו ההוא דאלעזר בן דורדיא הא איהו מתקבל .: (חסר)

סימן סו

אור ליום חמשה שטה למנחם אב שמחו את ירושלים וגילו בה וכו' הא איכא למבעי אמאי נקט לישנא דשמחה וגילה הא בחד מנייהו סגי ותו אמאי פלגינהו בתרתי לימא שמחו וגילו את ירושלים · ותו לימא שמחו את ירושלם כי היכא דאמר וגילו בה או לימא וגילו אותה כמו שאמר שמחו את ירושלים · ותו אמאי הדר ואמר שישו אתה משוש · ותו כפל דשישו משוש · ותו אמאי נקט באינך אוהביה ולא המתאבלים עליה ויתורא דעליה למה : **אבל** רזא דמלתא דשמחה במלכות תתאה בחולקא דרמיז בה גופא וגילה רמיזא בחולקא רבא דרמיז למלכות עילאה ושפון רמיז לחולקא רבא דרמיז ליסוד ות"ת ומשום דכל ישראל אוהבים אלא דאית בהון תרין דרגין חד דרחמי' לה קצת והנהו יתדבקון במלכות תתאה בחולקא דרמיז בה גופא ולהכי קאמר שמחו את ירושלים וקאמר בהו את כלומר דמתחברין עמה ותהכון לספרא כעין מאי דאמר דרשניא על את האלהים התהלך נח ואית דאינון רחמין לירושלים יתיר מקדמאי ובהנהו קאמר לישנא דגילה דרמי, לחולקא דרמיז למלכות עילאה וקאמר בה ולא אתה משום דאיהו עילאה ממלכות תתאה וליכא למימר גילו אתה כדקאמר במלכות תתאה ואית דאינון רחמין לירושלים יתיר עד דאינון מתאבלין באבילות דילה וקאמר דהני יזכון לאתדבקא ביסוד ות"ת והיינו שישו משום תרי דרגי וקאמר אתה דאע"ג דיסוד ות"ת עילאין אינון יהבין למטריהון דוגמא דמהני קדמאי לספרא מלכות תתאה וא"כ אשתכח דהני דמתאבלים מסתלקים ביסוד ות"ת דאינון לעילא ממלכות והיינו כל המתאבלי' עליה כלומר כל המתאבלים הא אינון סלקין בדרגין דאינון עליה ואתה שלום וכו' :

ליל ז' י"ב למנחם הטוב לך מה שאתה מרבה בדיבור כי מה שאמר יונא קדישי כי מה שאמרו רז"ל כל ליצנותא אסירא שני' לה כל מילי דבדיחותא קושטא קאמר והטוב בעיניך שאתה קורא פ' שנים מקרא ואחד תרגום ברהיט' כחותה על הגחלים לפרוק עול מעליך והלא יש לך לזכור מאמר רשב"א אל תעש תפלתך קבע וכו' אבל צריך לקרות הפרשה בנחת

ולהרגיש בדקדוקי' ולהבין אותם ומה שלא תוכל להבין עיין במפרשיו ופיו מלא תוכחת על הרהור ד"ת לנ. אפסיק רגע כלל :

עמוס

אור ליום שלישי ר"ח אדר שני שהוא שלשים לאדר ראשון חזק ואמץ בתורה מה נכבד היום נורא אלהים ממקדשך אשר בעיר הגדולה שכתבת שם על שלמה ידידי והיו לאחדים בידך הם וחברי שאלוניקי כלכם מתעלים לפני ה' והוא מתקדש בכם ועל ידכם תתקומם ותתרומם כנסת ישראל וז"ש נפלה ולא הוסיף קום וגו' לא תוסיף קום מעצמה אלא ע"י המעלים והמייחדים אותה עם דודה לכן כתוב להם תחזקנה ידיכם וכל מאי שכתב לך בשם המלאך הגואל אמת הדבר כי עם היות שבתחלה אגום היית וגם שנה אחת אחר שהתירו לך לא היה לך לצאת אבל אח"כ למה לא יצאת ללכת לא"י כי אע"פ שהיה אז מלחמות היית מתעכב באגדרינופולו עד עברם והיית מזכה את רבים אבל מ"מ אין עליך אשם כ"כ וגם לא אותה סיבה לבדה שגרמה מניעת הבנים אלא שסייעה קצת וגם פה הרבצת תורה וגם מהביישים ממך מלחמות ומה שאמרו למלאך הגואל שצריך באותו פרק ובאותו מקום לא שתתעכב שם בשום פנים רק שדרך עלייתך לא"י תעבור דרך שם ותהיה שם קצת ימים ורבים ישובו מעון על ידך ואחר תעלה לא"י ואם קודם לכן תרצה ללכת לשאלוניקי לתקן ספרך כאשר עם לבבך עשה כי לא על זה אמרו למלאך הגואל אלא שלא תתישב שם וכן אני אומר לך שתזהר ותשמור שלא תתיישב בשום מקום אלא תעלה לא"י עוד אמר לי שהגוף צריך לסגפו ויהיה בעיניך דוגמת לזכות ע"י לע"הב עוד אמר לי שאזהר מלקבל הגיורת שהיא מתגיירת מאהבת איש שהרי אמר הרמב"ם שאין מקבלים אותם ואע"פ שכתב שהדיוטות היו מקבלים אותם בימי דוד ושלמה אין לומר לכם שיהא מותר לקבלם דהא אמרו מאי מתניתין אנן הדיוטות אנן · וכ"ש אתון שהרי לא כתב הרמב"ם שב"ד של הדיוטות קבלו אותם אלא הדיוטות סתם כתב לומר דהדיוטות בעלמא שלא היו לא חכמים ולא נבונים אבל אתם חכימי דרא אין לכם לקבלה · ועוד שהרי ודאי לא תפרוש ממנו אע"פ שיאמרו שפרשו אל תאמן ונמצאת גורם לבא עליה בנידתה ועוד שאפי' שעובר על כ"ש ג"ז אני אקה נקמתי ממנו ויהיה חלל חרב בזו השנה שאת"ל שיפרוש תחזור לסורה ונמצאת נעשית על ידך ישראלית ע"א ומוטב שתשאר בגיותא ועוד דנפש מסאבא היא ובתה ולא ישתרשו בישראל לעולם וגם הבן שנולד להם נפש מסאבא הוא ולולי שגלוי לפני שעתיד לפגם מהרה לא הייתי מניחך למולו · ועל כן האיש והאשה הבאים להתגרש אם יחזרו לפניך המפל בהם כי בוודאי לא יעלה זווגם יפה לעולם ובכן ואתה שלום :

תהלים מזמור יט

בהשכמת שבת כ"ז לאדר הא' יפה עשית בתחלת זה השבוע ועם כי לבסוף התרפית קצת ואין לך לעשות כן כי אם התרפית ביום צרה צר כחכה ח"ו כי לא

Digitized by Microsoft ®

שיש קצת שקר בהנהגתו כשתעמוד על חותם הענין דהיינו סוף הענין תמצא שהכל אמת וכן בענין הזה ההריון אמת היה ולא היה הקב"ה מחזיר מהנהגתו אשר נתן לך הפי' אם היה גורם החטא אבל בהיות שנקנסה עליך מיתה רצה הקב"ה ברוב רחמיו לפדות אותך ונתן הריון ההוא תחתיך והכל להנאתך ולטובתך כי הרבה הפרדת לבך ומחשבך מד"ת ונתת מקו' לס"מ ונחש ובתאותם לשלוט בך ולכן נקנסה עליה מיתה · טוב והדבק והאחד בהקב"ה ואל תפריד מחשבתך מהתורה ומעט מהנאת העולם וטוב לך ואזכך ליסרף על קדושת שמי וכל חטאתיך ופשעיך ישארו באש ואתה תתעלה כעמר והלך ותנוח לגורלך לקץ הימין · וכבר הייתי מאריך עמך יותר אלא שלא לבטלך מלימודך · ומכאן תשא ק"ו כמה יש לך ליזהר משיחה בטלה ולא בשום דבר בעולם אפילו רגע אחד ואפילו שיחה בטלה קלה רק שתעסוק בתורה ותתדבק ביראת ה׳ :

סימן כג שנת השכ"ח אור ליום ז׳ י"ט לטבת ה׳ עמך וגו׳ רק כי תדבק בי ובתורתי ובמשניותי ולא תפריד מחשבתך ואפי׳ רגע מתורתי ויראתי ועבודתו ולא תאכל בדרך הנאה כלל רק על כל לעיסה ולעיסה הרהר בתורה ויהיה מאכלך כדוגמת קרבן · והיינו רזא כי תשב ללחום את מושל בין תבין אשר לפניך כלומ׳ כשתשב ללחום ר"ל לאכול לחם עם היצה"ר שהוא מושל באדם בין תבין את אשר לפניך דהיינו השכינה העומד אליך ואינו דומה מי שאוכל לבדו לאוכל לפני מלך · ואזדהר מלמיכל כרעבתנותא ולא תאכל כגון וירקות חיים כי אם מעט מזער · א"נ ה"ק כי תשב ללהום לאכול לחם את מושל שהוא היצה"ר דאיהו מושל בין תבין את אשר לפניך את אשר לפניך את הצדיקים שהיו לפניך ולא נהנו מן העוה"ז כמה גדלה מעלתם · א"נ ה"ק כי תשב להלחם נגד מושל שהוא היצה"ר בין תבין את אשר לפניך לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון · א"נ ה"ק בין תבין את אשר לפניך דהיינו השכינה שתמיד מחופפת עליך לכן הזהר מאוד מהתענג כלל ותמיד תהיה השכינה נגדך ובפרט בעת המאכל למען תכלם ובכל לעיסה הרהר בד"ת ואז יהיה מאכלך דוגמת קרבן · והנה אזכך להעמיד תלמידים הרבה וכו׳ כי כל ישיבה שלומדים יש דוגמתה למעלה ומתיבתא דילך היא לקבל מתיבתא דעתיק יומין וכד אינון מפלפלין הדברים שמחים כנתינתן מסיני :

סימן הנזכר פסוק ו

אור ליום ז׳ י"ט למנחם ה׳ עמך וכו׳ הזהר מיצה"ר אל תלחם את לחם רע עין וגו׳ דהא איכא למידק אמאי כתיב אל תלחם ולא כתיב אל תאכל וכן קשה במאי דכתיב לכו לחמו בלחמי ולא כתיב לכו אכלו במאכלי · ועוד קשה אמאי כתיב תלחם ולחמו ועביד מהשם הפעולה ומדקדקיי׳ אמר ולא יאות למעבד כן ותו אמאי אזהר אל תלחם וגו׳ דהא אמרין בני נשא אי עיילת לבית רחימך אכול דלא עביד נחת רוח ליה · ואי עיילת לבית סנאך אכול כי היכא דליקהיון שיניה · ותו משמע דשלמה אתא לאזהרא במילי דעלמא ולא במילי דאורייתא · גם צריך לדקדק מאי מטעמותיו ומאי כמו שער בנפשו · אבל רזא דמלתא דשלמה הע"ה אזהר דלא יכול איניש יותר מדאי דאיהו מתקיף ליצה"ר דאיהו רע עין ובהכי גריס דהוא רע עין ילחם עמו דדמי דלהוי עמיה גברין דלהווי בסיעתא דידכו וילחמון עמך ומשום הכי אמר לכו לחמו וגו׳ דכד תיכלון נהמא דאורייתא הוו. כאילו אתון גורמין גוברין דלהוו בסיעתא דידכו וילחמו בההוא סטרא · מטעמותיו כלומר דיצה"ר מעייל בליביה דבר נש ואיוה תבש לי פלן ובתר הכי דעייל בליביה תמידו איהו משתדל למעבדתי׳ ובהכי מתנהג׳ יצה"ר והיינו כי כמו שער וגו׳ כלומר דתמידו דמי לשער דמיניה נכנסים לביה · אכול ושתה יאמר לך ולבו דסרא: ת"ת בל עמך דהא אדבקת בסטרא אחרא: אחר כך סדר לי הדרוש שדרשתי בו ביום במנחה ושבת קצת ממה שעיינתי אלא שפירש בדקך רחב ובקצתו הוסיף קצת יאמ"כ אמר לי ולכן יחכה ה׳ למעני כלו׳ דתן הוא למעלה שהוא בג׳ עליונות וקאמ׳ דיחכה ה׳ ולא יתן לכם מתנת חנם משום דאלהי משפט הוא וכיון דדיין ושופט הוא אבעי דדינא יתעבדי א"נ ה"ק הדע אימתי יחכה ה׳ וגו׳ ולא יתן לכם מתנת חנם מיד כד ליתכוןתכוונין אלא במשפט דהוא ת"ת אבל כד מסתלקין באשרי דרמיז בג׳ עליונות כולהו רמיז לג׳ שערי בינ׳ חוכי לו׳ ל׳ היינו מגדל הפורח באויר דהיינו בינה וא"ו היינו ת"ת כד יתחברון כלהו ספירות כדאמרן ויסתלקו בג׳ עליונות אז יושפע עליהם מתנת חנם · ומאי דלא קצת טופרא ידך בהאי יומא מיניה הוה משום דקצת טופרי רגליך ולא יאות למיקץ תרווייהו ביומא חדא משום דלא תחשוש שור בדישו · וכן לית למיקץ טופרא רגלא אלא בערב י"ם או בערב שבת דהוא זמן חדווה׳ והכי אבעי למעבד למיקץ טופרי רגלא ביום ה׳ וטופרי ידא יום ו׳ אבל תרווייהו בחד יומא לא ובשאר יומי לא למיקץ לא טופרי ידא ולא טופרי רגלא בר מזמניא ושבתי דחדוה כדאמרן ובפרשתא דלא שרית בע"ש לא התום דהא דכיון דעיינת בה הוי כאלו שרית ליה ויאות כיונתון דרזא דמלתא הוא כדי להשרות רוח הקדש ואיבעי למשרייתא בע"ש ולמגמר יתה בשבתא קודם סעודת שחרית :

סימן כג

אור ליום שבת ח"י לכסלו השכמתי כמנהגי לקרות במשניות וקריתי כמו מ׳ פרקים ועוד הלילה גדולה וחזרתי וישנתי עד שהשמש זרח על הארץ וחזרתי לקרות והייתי מצטער מאד נשכחתי מלהפקד כפעם בפעם ותמיד הייתי קורא בלי הפסק ובתוך זה נאמר לי חזק ואמץ אל תערוץ ואל תחת שאעפ"י שחשבת כי נטשתיך עזבתיך שכחתיך מן הדין כן היה ראוי לעשות יען כי שכחתני ונטשתני עזבתני והפרדת מחשבתך ממני ואותי השלכת אחרי גווך והנה אתה מתפלל לפני הקב"ה שיורך דרכי תשובתו ואני מדריכך בדרך זו תלך ותשלך דברי אחריך והנה לא נכון הדבר אשר אתה עושה לקץ שוב אלי ואני אשיבך ככל אשר דברתי לך · ותמיד תהרהר בתורתי ויראתי ועבודתי ולא תפסיק מחשבתך אפי׳ רגע והטוב בעיניך מה שעשית אמש להפסיק בין גאולה לתפלה כי באותה שעה גרמת שתפול כ"נ על ידך והפרדת אותה מן זוגה · ובעבור זה קמו מקטרגי עליך לולא שאני וחיילותי התפללנו לפני קב"ה שירחם עליך לכן מכאן והלאה הזהר מאוד אל תפסוק כלל ואפי׳ בעניית אמן והוא מכבוד ר׳ יעקב שאמר מצוה לענות אמן אחר גאל ישראל לא ירד לעומקן של דברים אדרבה עבירה היא בידו ולא ·

Digitized by Microsoft®

דכל מתדבקין בספירן דלא"ת סליק לגבה קצת עכירו מש"ה לא קאמר אלא דינטור לה מרע אבל גבי שפתים דהמן הוא אתר דמתהדרין לאדבקא אמר בהוא מדבר מרמה · סור מרע כלומר דע"י עובדוי יגרום דלא ידבקון הנך סטרין בספירן ויעשה ויתקן לטוב דליהו יסוד בקש שלום דאיהו יסוד לאתדבקא ביה · ורדפהו לאדבקא ליה · כד"א צדק צדק תרדוף · ובכן ואתה שלום · אמר לי שתמיד תהרהר במשניותי אפילו בשוק מן הסתם עד שיראה בו טנוף אבל אינך צריך לחפש אחריו :

מזמור צב אור ליום ה' איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת · והא איכא למידק אמאי כפל למימר בער ולא ידע דהא בחד מינייהו סגי · ותו דאיש משמע שהוא אדם חשוב וקאמר עלה דאיהו בער ולא ידע מכ"ש כסיל וא"כ אמאי אצטריך למימר דכסיל לא יבין את זאת · ותו אמאי שניה בלישנ' דבחד קאמר ולא ידע ובאידך אמר לא יבין את זאת :

אבל רזא דמלתא דה"ק איש דהוא אדם חשוב וחשוב לחברא בספירן כד"א וידע אדם את חוה אשתו · ולא יכיל למדבק לחברא יתהון והיינו לא ידע · ולא תימא דלא ידע לגמרי אלא ידע טובא והכי קאמר בער דאע"ג דיתדבק תמן בערך מאי דשבק למנדע הוה כאלו הוא בער דלא ידע מידי וכסיל דלאו איהו ידע מידי ולא משתדל למדבק חכמתו לא יבין את זאת כלומר לא מחבל בינה עם כנסת ישראל דאיהי זאת · ובכן ואתה שלום :

מזמור קיב אור ליום שבת כ' לאייר אשרי איש ירא את ה' לקבל יראה במצותיו חפץ מאוד לקבל אהבה ומשום דלית דמיון בינו לבינינו וכו' וא"כ היכא אפשר לבר נש למרחם למאן דלית ליה דמיון עמיה ולא חזי ליה להכי אמר במצותיו חפץ מאוד כלומר ע"י פעולותיו ידעינן ליה וע"י מצותיו ידעינן מדותיו ועל ידיהן רחמין ליה :

מזמור קכב אור כ"ח שבט ירושלים הבנויה היינו מטרוניתא וקאמר עלה בנויה מלשון ויבן ה' את הצלע וקאמר דהאי ירושלים כלילן כולהו י"ם עילאין וזהו שאמר כעיר שחוברה לה יחדיו · העיר היינו י"ם עילאין וקאמר דהאי ירושלים היא בנויה בי"ם כעיר די"ם עילאין שחוברה האי ירושלים לעיר די"ם עילאין יחדו כלומר ואינון ביחודא חדא דהא היא מנא דכלהו · נ"ל כי סוד הבכור נאכל לכהנים והמעשר לכל אדם היינו לומר דבכור דרמיז בחכמה לא מדבקיה ביה בדכהנים דהיינו בינה וחסד דבינה נמי כהן הוא ברזא דבקש הקב"ה להוציא כהונה משם דשם היינו בינה · ומעשר רמיז לכ"י דאיהי עשירית · נאכל לכל אדם שכל העולים למעלה מתוכם הם עולים · לצבות כמן שאוכלים ושותים כל לילה עד שבשנם כאלו הוא צבה וזה גורם להן לישן כל הלילה וזה להנפיל ירך :

משלי סימן ג

שנת תש"ה אור ליום ו' ר"ח אדר ראשון בכל דרכיך דעהו וגו' דרכים נקראים צורכי הגוף לפי שכל בני אדם משתמשין בהם יותר מן הצריך דוגמת הדרך שהוא רחב · ואורחות נקראים צורכי עבודת ה' לפי שבני אדם מעטים משתמשין מהם וגם המשתמשין בהם הוא על דרך הקיצור ולכך נקראים אורחות שהם דרכים צרים ואין עוברים בהם אלא מעטים וגם כי ההולכים בדרכי ה' ילכו אורחות עקלקלות וכמה מכשולות באים לידם למונעם מעבודת ה' לכך אמר בכל דרכיך דעהו שהם צורכי גופך דעהו בגין שלא ליהנות מהם אלא ההכרחי לקיום נפשך ואז השי"ת יישר אורחותיך כי לא יזדמן לך מכשול ולא מעכב בבואך לעבוד את השי"ת וז"ש והוא יישר אורחותיך ולכן בני הזהר במאכלך ובמשתך ובעת אכילתך ושתייתך אל תבט אל מיעוט שאתה אוכל ושותה אלא תבים אל ההיזק שנמשך לך בשינה ובמיעוט עסק התורה מסבת אותו המעט שאתה אוכל ושותה יותר לכן הזהר ושמת סכין בלועיך וגו' (חסר) :

משלי טו

בהשכמת יום כ"ח תמוז הקצתי ולא יכולתי לישן וקמתי ולבשתי בגדי ואז אמרתי קצת בקשות ואח"כ אמר לי ה' עמך וכו' ואני הקימותיך לדבר עמך יצאתי לקראתך לשחר פניך ואמצאך הנה עתך עת דודים כי נר מצוה ותורה אור הנר היא דוגמות דכ"י תתאה ואור היא ת"ת להמצות · כי כ"י שהיא מצוה ועושה ותורה היינו תורה שבכתב שהוא ת"ת וה"פ המצוה שהיא כ"י הוא דוגמות נר אבל התורה דהיינו הת"ת הוא דוגמת אור וז"ה כי אתה תאיר נרי כלומר אתה כ"י עלאה תאיר לכ"י תתאה שהיא נרי אבל ה' שהוא הת"ת כשהוא מתעלה בבינה הנקרא אלהי יגיה חשכי שהנר בבית אינו מאיר לכל הבית אלא אל קצהו וקצתו חשוך ואף במקום שמאיר אינו מאיר כ"כ אלא דומה לחשוך בפני האור הבהיר וקאמר דכשה' אלהי שהוא ת"ת ובינה ישפיע בכ"י יגיה חשכי לא יהי' שום מקום חשוך בכ"י אלא בכל מקום יהיה אור ואף במקום שהיה מאיר מקודם עכשיו יהיה בנוגה ובהירו' רב וזהו מי בכם ירא ה' כלו' שלשה מיני יראת הם א' יראה המעולה כיראת אברהם אע"ה אחר העקידה וזו מתעלה בבינה · הב' יראת שמא לא יזכה לעוה"ב וזהו בכ"י והשנית ביראת טובת העה"ז וזו היא תלויה במט"ט שהוא מעולם הפירוד ואמר נביא מי בכם ירא ה' אפילו אם אינו יראו אלא על טובות העה"ז שזהו תלוי' במט"ט שהוא עבדו אשר הלך חשכים כלומר שירא כזה הולך חשכים תרי שלא נתלה בספיר' עליונות ולא נתלה בכ"י תתאה שנקרא חשכי' אלא במקום חשוך יותר דהיינו מט"ט שהוא מעולם הפירוד והיינו ואין נוגה לו כלומר שאם היתה יראתו נתלית בכ"י תתאה אעפ"י שנקרא חושך מ"מ קצת נוגה יש בו אבל עכשיו אין נוגה לו ואמר הנביא אעפ"כ כיון שביראתו זאת בטח בה' ה' ימלא לו תאותו והיינו דקאמר וישען באלהיו כלומר כיון דבטח בשם ה' ישען באלהיו שודאי יתן לו כלבבו וכענין דכתיב יתן לך כלבבך וגו' לבבך היינו כ"י הנקרא לב וקאמר שהשי"ת יפיק מאווייתך ישפיע בלבבך שהיא כ"י וזה ע"י שיתמל' שפע וברכה ליסוד הנקרא כל ועמודים הנקראים עצתך כי הם מקום העצה כליות יועצות · עוד אמר ומה שאמרתי מהריון אשתך הכל אמת ויציב הוא כי הלא ידעת הקב"ה חותמו אמת ופירוש הענין שאעפ"י שיראה לך

שיש

Digitized by Microsoft

Digitized by Microsoft®

ולא מצוה ולכן אין להפסיק כלל · ועל אודות האיש ההוא אשר דברת הנה מהרה תראה פלאות ותתמה לכן השלך על ה'. יהבך · ומהר בעת הזאת אבא אליך ואדבר עמך הסוד ההוא יותר באריכות ועתה תראה היקרך דברי אם לא תדבק בי ובתורתי ובמשניותי וכו' בהתהלכך תנחה אותך ובשכבך תשמור עליך בשכבך ממש כמא דאת אמר בשכבך ובקומך דהא כד את נאים מנו הרהורא דמתנייתא ז' עולמין ז"ל גסרין יתך וכד את מיקץ מנו דאת נאימת' בהירהורא דמתנייתא היא ממללא בפומך ורחושי מרחשן שפוותך :

סימן כז

אור ליום ה' א' לאייר רעך וריע אביך אל תעזוב וגו' פי' ביום אידך דאית לך צרות לא תשבוק דחלתא דקודשא בריך הוא דאיהו רעך וריע אביך ותדבק בקליפין דאינון אחיך משום דאינון כאחין לספירות תדע לך משום דטב לך למיסבל צרות והא שכן לספירן קדישין מלמהוי לך אחוה ודבקותא דההוא סטרא דאע"ג דיחזון לך פנים צהובות הא אינון רחיקין מינך דאין כוונתם אלא לאבדך מן העולם באתדבקותך בקליפין דאמרי לך לכן הזהר מלאתדבקא בהון ולאתדבקא בספירן עילאין וכו' ובכן ואתה שלום וכל אשר לך שלום וגו' :

איוב סימן לב

אור ליום ז' ה' לניסן ה' עמך וגו' הלא שדרוני לאלפותך ולגלאה לך רזא יקירא בהן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר דהא איכא למידק מאי פעמים שלש אי תלת זמנין איהו דמגלגל הל"ל הן כל אלה יפעל אל שלש פעמים עם גבר מאי פעמים. ותו מאי עם גבר · ותו דכתיב על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו דמשמע דארבעה זימנין והכא קאמר תלתא · אבל רזא דמלתא דלגברא דהוא דחיל חטאין מגלגל ג' פעמים לזככה יתה אבל למאן דלאו איהו דחיל חטאין לא מגלגלי אלא תרין זימנין כי היכי דלא יתקלקל בזמנא תליתאה וילא שכרו בהפסדו וזהו שאמר שלש עם גבר דהיינו דחיל חטאין כמא דמתרגמינן איש חיל ומאי דכתיב ועל ארבעה לא אשיבנו היינו לציבור ובכן ואתה שלום :

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם.

ותשלם המלאכה יפה ומפוארה בעזה"י ביום טוב מנחם שנת מלוא כף נחת לפ"ק.
ע"י המגיה העוסק במלאכת שמים בנציון בלא"א הרב וכו' מו"ה ירמיהו עקיבא זצ"ל אלפס מילידי ווילנא.

Digitized by Microsoft®

Presented to the

LIBRARY *of the*

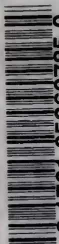
UNIVERSITY OF TORONTO

by

RABBI BERNARD BASKIN

Digitized by Microsoft ®

Digitized by Microsoft®

BS
1225
C32
1875a
c.1
ROBA